

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNOG PLANA AKTIVNOSTI
ZA PRAVA I INTERESE DJECE
OD 2006. DO 2012. GODINE**

tijekom 2009. godine

Zagreb, srpanj 2010. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	2
2. IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNOG PLANA AKTIVNOSTI ZA PRAVA I INTERESE DJECE OD 2006. DO 2012. GODINE ZA 2009. GODINU.....	5
3. ZAKLJUČAK.....	26
4. PRIVITAK.....	28
4.1. Analiza provedbe pojedinih mjera od strane tijela državne uprave.....	28
I. Područje djelovanja: ODGOJ I OBRAZOVANJE.....	28
II. Područje djelovanja: ZDRAVLJE.....	41
III. Područje djelovanja: PREHRANA.....	63
IV. Područje djelovanja: ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE.....	72
V. Područje djelovanja: SOCIJALNA SKRB.....	101
VI. Područje djelovanja: DJECA S POREMEĆAJIMA U PONAŠANJU.....	112
VII. Područje djelovanja: DJECA PRIPADNICI NACIONALNIH MANJINA.....	122
VIII. Područje djelovanja: DJECA – ŽRTVE TRGOVANJA.....	130
IX. Područje djelovanja: DJECA S POSEBNIM POTREBAMA.....	131
X. Područje djelovanja: ZLOSTAVLJANA I ZANEMARENA DJECA.....	140
XI. Područje djelovanja: DJECA POGOĐENA RATOM I POSLJEDICAMA RATA.....	163
XII. Područje djelovanja: SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE.....	172
XIII. Područje djelovanja: MEDIJI.....	184
XIV. Područje djelovanja: SNAŽENJE PROVEDBE PREUZETIH MEĐUNARODNIH OBVEZA.....	194
REPUBLIKE HRVATSKE NA PODRUČJU PRAVA DJECE	
4.2. Analiza provedbe jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.....	195
1. Grad Zagreb	195
2. Požeško-slavonska županija.....	207
3. Vukovarsko-srijemska županija.....	210
4. Karlovačka županija.....	211
5. Primorsko-goranska županija.....	213
6. Krapinsko-zagorska županija.....	220
7. Ličko-senjska županija.....	221
8. Brodsko-posavska županija.....	221
9. Međimurska županija.....	226
4.3. Izvješće Koordinacije udruga za djecu.....	231

1. UVOD

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 22. ožujka 2006. godine usvojila je **Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine** (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan aktivnosti) sa svrhom unaprjeđenja kvalitete života djece u Republici Hrvatskoj.

Osnovni ciljevi Nacionalnog plana aktivnosti su:

- unaprijediti kvalitetu zadovoljavanja potreba djece u svim područjima (zdravstvo, odgoj i obrazovanje, zaštita od zlostavljanja i zanemarivanja, slobodno vrijeme i kultura, socijalna skrb i drugo),
- unaprijediti prava djece u Republici Hrvatskoj,
- poboljšati položaj djece u Republici Hrvatskoj,
- odrediti obveze nadležnih tijela i drugih čimbenika koji u svom radu sudjeluju u zaštiti prava i interesa djece,
- odrediti oblike, način i sadržaj suradnje nadležnih tijela i drugih čimbenika koji u svom radu sudjeluju u zaštiti prava i interesa djece, te unaprijediti partnerski odnos i usklađeno djelovanje nadležnih tijela državne uprave i organizacija civilnog društva,
- uspostaviti bolju suradnju u provođenju mjera u lokalnoj zajednici,
- osigurati dovoljan broj stručnjaka u nadležnim tijelima državne uprave Republike Hrvatske koji će raditi na zaštiti prava i interesa djece,
- uključiti djecu u donošenje odluka vezanih uz ostvarenje prava i interesa djece.

Nacionalni plan aktivnosti obuhvaća sljedeća **područja djelovanja**:

1. *Odgoj i obrazovanje,*
2. *Zdravlje,*
3. *Prehrana,*
4. *Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece,*
5. *Socijalna skrb,*
6. *Djeca s poremećajima u ponašanju,*
7. *Djeca pripadnici nacionalnih manjina,*
8. *Djeca – žrtve trgovanja,*
9. *Djeca s posebnim potrebama,*
10. *Zlostavljana i zanemarena djeca,*
11. *Djeca pogođena ratom i posljedicama rata,*
12. *Slobodno vrijeme i kultura djece,*
13. *Mediji,*
14. *Snajenje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece.*

Radi ostvarenja navedenih ciljeva u gore navedenih 14 područja djelovanja Nacionalnim planom aktivnosti predviđene su ukupno 124 mjere sa 419 aktivnosti. U provedbu navedenih mjera uključena su sva nadležna tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, mediji, organizacije civilnog društva te od 2007. godine obiteljski centri koji programski djeluju u cilju unaprjeđenja položaja i zaštite obitelji a samim time i djece u Republici Hrvatskoj.

Od usvajanja Nacionalnog plana aktivnosti Vlada Republike Hrvatske je usvojila tri izvješća o njegovoj provedbi, odnosno za 2006., 2007. i 2008. godinu. Sukladno navedenim izvješćima tijekom 2006. godine započeta je provedba te je proveden niz aktivnosti unutar pojedinih mjera, a u 2007. godini od ukupno 124 zadanih mjera 106 mjera je kontinuirano provedeno, a 18 mjera nije provedeno u predviđenom roku. Tijekom 2008. godine od ukupno 124 zadane mjere tijekom 2008. godine provedeno je ili se kontinuirano provodi 110 mjera. Četrnaest mjera nije ostvareno u predviđenom roku pri čemu je za većinu ovih mjera rok provedbe kontinuiran.

U skladu s završnim odrednicama Nacionalnog plana aktivnosti, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kao, koordinator provedbe, zatražilo je izvješća od nositelja mjera Nacionalnog plana aktivnosti, jedinica područne (regionalne) samouprave, obiteljskih centara i Koordinacije udruga za djecu. Temeljem dobivenih izvješća Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je objedinjeno ***Izvješće o provedbi Nacionalnog aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine za 2009. godinu*** (u daljnjem tekstu: *Izvješće*).

Izvješće obuhvaća sažeti pregled postignutih ciljeva i najvažnijih aktivnosti u svakom pojedinom području djelovanja, dok su analiza provedbe od strane tijela državne uprave, jedinica područne samouprave, obiteljskih centara i Koordinacije udruga za djecu dio prilog.

2. IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNOG PLANA AKTIVNOSTI ZA PRAVA I INTERESE DJECE OD 2006. DO 2012. GODINE ZA 2009. GODINU

I. Odgoj i obrazovanje

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u svrhu stvaranja prostornih uvjeta je sredstvima državnog proračuna i uz financijsku potporu Svjetske banke u 2009. godini opremilo 26 novih vrtića namještajem, didaktičkim sredstvima, audio-vizualnom i sanitarnom opremom uz potporu Svjetske banke za što je osigurano 2.400.000,00 kuna.

U 2009. godini otvoreno je 14 novih dječjih vrtića i 82 nova objekta (ustrojbene jedinice) radi proširenja djelatnosti.

Ukupno je 673 dječja vrtića u 1598 objekata. Privatnih vrtića ima 238 (35,40%) – 175 osnivači fizičke osobe, 50 osnivači vjerske zajednice i 13 osnivači udruge. Gradskih/općinskih dječjih vrtića ima 435 (64,60%).

Ukupan broj djece je 151.514 (58,00%), u privatnim vrtićima ih je smješteno 29.320 (19,40%), a u gradskim/općinskim ih je smješteno 122.194 (80,60%) od toga bilo je uključeno 5.985 (5,30%) djece s teškoćama, 1.678 (1,50%) darovite djece i 2.348 (2,10%) djece pripadnika nacionalnih manjina. Od 673 dječja vrtića samo 36 dječjih vrtića, odnosno njihovih osnivača nema vrtiće u skladu s odredbom članka 21. Državnog pedagoškog standarda.

Ukupan broj djelatnika u dječjim vrtićima je 16.133, od čega je 10.021 odgojno-obrazovnih i 6112 ostalih djelatnika. Doprinos kvaliteti rada s djecom predškolske dobi u dječjim vrtićima daju i stručni suradnici (721) i više medicinske sestre (216) kojih u predškolskom sustavu odgoja i naobrazbe ima 937. U 2009. godini u dječjim vrtićima je radilo 314 pedagoga, 173 psihologa i 234 stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila – 134 rehabilitatora/defektologa i 100 logopeda. Uočljiv je porast zapošljavanja stručnih suradnika u 2009. godini u odnosu na prethodne.

Stručni suradnici/ce u dječjim vrtićima			
Stručni suradnik	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.
Pedagog	256	310	314
Stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila	99	134	134
Logoped	49	99	100
Psiholog	136	171	173
UKUPNO	540	714	721
Omjer suradnika i predškolske djece	1:276	1:159	1:178
Viša medicinska sestra	208	212	216
UKUPNO s višim medicinskim sestrama	648	926	937

Vježbaonicama je imenovano 59 dječjih vrtića, a 14 dječjih vrtića je imenovano stručno-razvojnim centrima kao centrima izvrsnosti koji svojom kvalitetom omogućavaju stručno usavršavanje odgojitelja i stručnih suradnika.

Verificirano je 426 novih programa od toga 112 programa je bilo usmjereno na djecu s posebnim potrebama i programe za održivi razvoj, a 234 programa odnose se na rano učenje stranih jezika.

Sredstva koja općine i gradovi izdvajaju za predškolski odgoj u prosjeku se kreću između 10 i 15% njihova proračuna, bez kapitalnih ulaganja.

U školskoj godini 2009./2010. osnovnoškolski odgoj i obrazovanje ostvaruje se u 876 osnovnih škola. Broj učenika/ca se smanjio u odnosu na školsku godinu 2008/2009. (357.139 učenika) te je prema podacima s početka školske godine 2009./2010., osnovnu školu pohađalo 356.884 učenika. Broju učenika s posebnim potrebama (s teškoćama i darovitim učenicima) kreće se od 7 do 10% za učenike s teškoćama i od 2 do 5% za darovite učenike u populaciji učenika osnovnoškolske dobi, što je u skladu s procjenama stručnjaka na Europskoj i Svjetskoj razini.

Prema statističkim podacima osmi razred osnovne škole završilo je 98,4% učenika upisanih u navedenoj generaciji u I. razred osnovne škole te je osipanje bilo 1,6%. Srednjoškolsko obrazovanje završi približno 97% upisanih učenika.

U školskoj godini 2009./2010. na radnom mjestu stručnih suradnika u osnovnoškolskim ustanovama zaposlene su 2384 osobe ili 1982 osobe na bazi punog radnog vremena (691,5 pedagoga, 328,3 stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila, 270 psiholog i 677,5 knjižničara) te 94 zdravstvena radnika u posebnim ustanovama ili 83 osobe na bazi punog radnog vremena, a njihovi su osnovni zadaci rad s učenicima. Uočljiv je porast zapošljavanja stručnih suradnika u 2009. godini u odnosu na prethodne.

Stručni suradnici/ce u osnovnim školama			
Stručni suradnik	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.
Pedagog	640	676,5	691,5
Stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila	320	328	328,3
Psiholog	243	259	270
Socijalni radnik	15	15	14,5
Knjižničar	643	659,6	677,5
UKUPNO	1861	1938,1	1982
Omjer suradnika i učenika	1:173	1:160	1:143
Zdravstveni radnik	57	80	82,3
UKUPNO sa zdravstvenim radnicima	1918	2018	2064

Od 2007. godine do prosinca 2009. na radnom mjestu stručnih suradnika u srednjoškolskim ustanovama zaposlene su 272 osobe od čega: 88,25 stručnih suradnika edukacijsko-rehabilitacijskog profila, 59 pedagoga, i 61,5 psihologa i 63,25 stručnih suradnika knjižničara. U 2009. godini u srednjoškolskim ustanovama su radila 293 pedagoga, 155 psihologa, 72 stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila i 380 knjižničara. Uočljiv je porast zapošljavanja stručnih suradnika u 2009. godini u odnosu na prethodne.

Stručni suradnici/ce u srednjim školama			
Stručni suradnik/ca	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.
Pedagog	227	281	293
Stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila (rehabilitator)	19	21	72
Psiholog	78	111	155
Logoped	0	1	0
Knjižničar	242	291	380
Omjer suradnika i učenika			
UKUPNO	566	705	900

Ukupno je u vrtićima, osnovnim i srednjim školama u 2009. godini zaposleno 252 nova stručna suradnika te je sada sveukupno zaposleno 3901 djelatnika.

Temeljem analize provedbe u 2009. godini utvrđeno je da su u većini županija i Gradu Zagrebu ostvareni koeficijenti predviđeni Državnim pedagoškim standardom (broj učenika u razrednom odjelu, dodatna i dopunska nastava, nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina, stručna usavršavanja ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika, napredovanje ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika).

Sustavno se smanjuje broj škola koje rade u tri smjene. U školskoj godini 2009./2010. smanjio se broj škola koje rade u tri smjene te je sve više onih koje rade u jednoj (37,9%) ili dvije smjene (57,7%), odnosno sve je veći broj učenika koji nastavu pohađaju u jednoj (26,5%) ili dvije (66,3%) smjene. U 154 (36,8 %) srednje škole nastava se odvija u prvoj smjeni.

Broj djece koja su uključena u produženi boravak povećava se sukladno mogućnostima škola i potrebama roditelja. U školskoj godini 2008./2009. produženi boravak bio je organiziran u 199 osnovnih škola (22,5%), odnosno u 609 razrednih odjela za 13.963 (3,65%) učenika od I. do IV.

razreda osnovne škole. U odnosu na prethodnu školsku godinu 2008./2009. u školskoj godini 2009./2010. povećao se broj učenika koji su uključeni produženi boravak na 15.666 učenika. U navedenim školama produženi boravak ostvaruje se u 739 heterogenih ili homogenih odjela. Produženi boravak financiraju osnivači škole uz sufinanciranje roditelja čija djeca pohađaju školu. Državnim pedagoškim standardom osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, člankom 3., obvezuje se lokalna zajednica da ustroji mrežu škola s produženim boravkom, radi postizanja zadovoljavanja potreba za produženim boravkom.

Za kapitalne investicije u školstvu ukupno je utrošeno 114.433.746,70 kuna za 29 osnovnih škola i 5 srednjih škola.

U 2009. godini za djecu u programu predškole, za djecu pripadnike nacionalnih manjina, djecu s posebnim potrebama – djecu s teškoćama i darovitu djecu i za prijevoz učenika s posebnim potrebama, osigurano je i utrošeno 19.989.000,00 kuna.

U svim županijama imenovani su članovi Tima za krizne intervencije koji djeluju u osnovnim i srednjim školama. Imenovane osobe završile su program osposobljavanja za provođenje psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja. U Tim za krizne intervencije imenovane su 92 osobe po županijama.

Dječje vrtiće polazilo je ukupno 692 djeteta romske nacionalne manjine, od toga program predškolskog odgoja 378 djece (210 muških i 177 ženskih) te u program predškole 314 djece (149 muških i 165 ženskih).

U osnovnoškolsko obrazovanje krajem školske godine 2008./2009. bilo je uključeno ukupno 3936 učenika romske nacionalne manjine: od toga 2041 muških i 1895 ženskih. Prvi razred je pohađalo 783 učenika: od toga 424 muška i 359 ženskih, dok je istovremeno osmi razred pohađalo 168 učenika od toga: 74 muška i 94 ženskih. Na kraju školske godine bilo je 152 ponavljača učenika Roma u 1. razredu i 2 učenika u 8. razredu osnovne škole. Početkom školske godine 2009./2010. osnovnoškolsko obrazovanje pohađalo je ukupno 4186 učenika: od toga 2176 muških i 2010 ženskih. Prvi razred je upisalo 706 učenika (uključeno je 148 ponavljača što znači da je 558 novih učenika upisano) od toga: 392 muških i 314 ženskih, dok je istovremeno 8. razred upisalo 204 učenika od toga: 104 muških i 100 ženskih. Navedeni podatak pokazuje povećanje broja uključene djece romske nacionalne manjine u osnovnoškolsko obrazovanje. U osnovnoškolskom sustavu zaposlena su 23 romska pomagača (13 muških i 10 ženskih).

U srednjoškolsko obrazovanje krajem školske godine 2008./2009. bilo je uključeno ukupno pripadnika 224 učenika romske nacionalne manjine: od toga 129 muških i 95 ženskih. Početkom školske godine 2009./2010. srednjoškolsko obrazovanje upisalo je ukupno 304 učenika: od toga 166 muških i 138 ženskih. Navedeni podatci pokazuju povećanje broja upisane djece romske nacionalne manjine u srednjoškolsko obrazovanje. Također napominjemo da je od 168 učenika (74 muških i 94 ženskih) koji su završili osnovnu školu 2008./2009. školske godine, 148 učenika (82 muških i 66 ženskih) nastavili su obrazovanje u srednjoj školi u školskoj godini 2009./2010.

Za stipendije djece romske nacionalne manjine je u 2009. godini utrošeno 1.396.400,00 kuna. Osiguran je smještaj u učeničkim domovima za 5 učenika (3 muške i 2 ženske).

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financijski podupire programe za darovitu/nadarenu djecu za što su utrošena sredstva u iznosu od 1.118.976,83 kuna. Većina sufinanciranih projekata i programa su višegodišnji kvalitetni programi kojima su i sudionici i organizatori jako zadovoljni (detaljno pogledati u analizi izvješća).

Tijekom 2009. godine izrađeni su podzakonski akti koji proizlaze iz Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi: Pravilnik o vrstama teškoća i primjerenom programu školovanja i oblicima potpore učenicima s teškoćama te Pravilnik o postupku utvrđivanja darovitosti i uvjetima rada s darovitom djecom predškolske dobi te načinu uočavanja, školovanja i poticanja darovitih učenika, čije je donošenje u tijeku.

Za suzbijanje nasilja u odgojno-obrazovnim ustanovama zaduženi su: voditelji županijskih vijeća u osnovnim (66 voditelja) i srednjim školama (64 voditelja), Nacionalno vijeće za kurikulum, županijski odjeli za društvene djelatnosti (21 djelatnik) i gradski uredi za obrazovanje (32 djelatnika).

Za prevenciju ovisnosti i nasilja u odgojno obrazovnim-ustanovama zaduženi su: stručni suradnici: pedagozi (1298), defektolozi (534), psiholozi (598), zdravstveni radnici (298) i socijalni radnici (14). Dio preventivnih programa se jednim dijelom provodi i preko vijeća učenika po županijama (13 učenika).

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je, u okviru svojih aktivnosti, sufinanciralo: 12 preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama, tiskanje stručne literature na temu prevencije nasilja i ovisnosti te održavanje seminara na temu prevencije. Putem provedenih natječaja za organizacije civilnog društva financijski je podržano 8 projekata organizacija civilnoga društva čiji su sadržaji usmjereni na prevenciju nasilja i 8 projekata čiji su sadržaji usmjereni na prevenciju ovisnosti za što su utrošena sredstva u iznosu od 2.762.129,73 kune.

II. Zdravlje

U području zaštite zdravlja majke i djeteta, a u skladu s ciljevima u navedenom području djelovanja kontinuirano se unapređuje zdravstveno stanje trudnica, dojenčadi i djece, osiguravaju kvalitetne zdravstvene usluge za svu djecu, osigurava primjena suvremenih načela humanizacije bolničkog liječenja djece te štiti reprodukcijско i spolno zdravlje djece.

Realizacija pilot projekta pojačane skrbi neurorizične djece je u tijeku. U projekt je uključeno 5 rodilišta i Specijalna Bolnica za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama – Goljak preko koje je praćeno 944 djece sa najtežom problematikom.

U 2009. godini radilo je Savjetovalište za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje pri Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba te pri Zavodu za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije. U planu je ustrojavanje rada savjetovališta i u preostalim županijama.

Polivalentna savjetovališta, uključujući i zaštitu reproduktivnog zdravlja djeluju pri školskim ambulantom Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Programske aktivnosti provodi ukupno 152 liječnika školske medicine u okviru svojih redovnih aktivnosti, sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite.

Medijska kampanja s ciljem promicanja zdravih stilova života provodi se kroz radijske i televizijske emisije, u kojima sudjeluju predstavnici struke, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

U 2009. godini 17 rodilišta je steklo naslov «Rodilište-prijatelj djece». Sukladno mreži javne zdravstvene službe, definirano je 323 timova u djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece na razini primarne zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj.

U 2009. godini odobreno je ukupno 7 specijalizacija iz pedijatrije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za što je utrošeno 8.021.922,00 kuna.

Za specijalizacije iz školske medicine izdanih rješenja je ukupno 22 i to 2009. godine 2 rješenja, 2008. godine 10 rješenja i 2007. godine 10 rješenja. Utrošena sredstva za 2009. godinu iznosila su 410.430,00 kn.

Prema mreži javne zdravstvene službe, (Narodne novine, br. 98/09.) smanjen je normativ školske medicine na prosječno 3800 školske djece i redovitih studenata (3000 djece osnovnih, 4000 srednjih škola i 6000 studenata po timu). Prema mreži javno zdravstvene službe broj timova u djelatnosti preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata bio je 188 tima, dok je u dotadašnjoj mreži bilo ugovoreno 153 tima.

Zdravstveni odgoj i programi promicanja zdravlja djece školske dobi provode se u okviru redovite djelatnosti školske medicine, a u skladu s „Planom i programom mjera zdravstvene zaštite“.

U svrhu provođenja zdravstvenog obrazovanja djece o najčešćim zdravstvenim problemima i mjerama zaštite u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa izdana je PDF-verzija *Europskog priručnika za prevenciju pušenja, alkohola i droga* te priručnik *Školski programi prevencije ovisnosti*.

Obilježena je 10-ta godišnjica provedbe akcije *Za osmijeh djeteta u bolnici*. U 2009. godini 3 bolnice/dječja odjela dobili su počasni naziv *Bolnica/odjel - Prijatelj djece* i to: Zavod za dječju kirurgiju Kliničkog bolničkog centra Rijeka, Dječji odjel Thalassotherapie Crikvenica i Odjel pedijatrije Opće bolnice Šibenik. Ovime je dosadašnji broj bolnica-dobitnica počasnog naziva s 15 povećan na ukupno 18 za što su utrošena sredstva u iznosu od 50.000,00 kuna od strane Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te 1.000.000,00 kuna u donacijama.

U 2009. godini radila su četiri odjela predškolskog odgoja pri bolnicama za djecu predškolske dobi (Dječji vrtić „Izvor“ pri Klinici za dječje bolesti Zagrebu i Dječji vrtić „Bukovac“ pri Kliničkom bolničkom centru Rebro u Zagrebu te Dječji vrtić „Sisak Stari“ i Dječji vrtić „Sisak Novi“ pri Bolnici

dr. Ivo Pedišić u Sisku. U sve tri bolnice prostori su opremljeni primjereno dobi djece u skladu s Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe.

Za učenike osnovne škole oboljele od kroničnih bolesti ili učenike koji su u stanjima koja zahtijevaju boravak ili smještaj u zdravstvenim ustanovama organizira se osnovno školovanje prema redovitim ili posebnim uvjetima. Odgojno-obrazovni rad s takvim učenikom provodi ustanova u kojoj je učenik smješten ili najbliža osnovna škola. Razredni odjeli odgojno-obrazovnog rada su ustrojani u bolnicama grada Zagreba (5), Varaždina (2), Bjelovara, Rijeke (2), Splita (1) i Pule (1).

U sklopu unaprjeđenja tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži izrađen je prijedlog Nacionalnog programa prevencije samoubojstava kod djece i mladih te je u pripremi za upućivanje na Vladu Republike Hrvatske.

Radna skupina za prevenciju ozljeda djece izradila je prijedlog Nacionalnog programa prevencije ozljeda djece koji se odnosi na razdoblje 2010. - 2014. godine. U tijeku je pravna procedura usvajanja Nacionalnog programa za prevenciju ozljeda djece.

Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji sa Hrvatskim autoklubom i Odjelom za sigurnost cestovnog prometa Ministarstva unutarnjih poslova započela je provođenje pilot projekta *Prometna preventiva u osnovnoj školi – uvođenje prometnog odgoja u osnovne škole*. Projekt je dio Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa, a osnovni mu je cilj kroz edukaciju učenika petog razreda osnovne škole smanjiti broj smrtno, teško i lakše stradale djece u prometu. Na području županija, u cilju provedbe projekta, izvršeno je osposobljavanje 21 županijskog tima. Za provedbu projekta utrošeno je 400.000,00 kuna

Sva djeca osnovnih škola imaju mogućnost kroz internetsku aplikaciju Ministarstva unutarnjih poslova „*Prometna Učilica*“ upoznati i naučiti osnove prometne kulture, prometnih propisa te poželjno ponašanje u prometu (njih kao pješaka ili vozača bicikla), odnosno provjeriti svoje znanje putem Interneta. Tijekom razdoblja od 16. ožujka do 15. svibnja 2009. godine na „*Prometnoj Učilici*“ održano je i prvo natjecanje učenika osnovnih škola te su najuspješnijim učenicima i školama podijeljene vrijedne nagrade. Za provedbu ovog projekta utrošeno je 505.000,00 kuna.

Također, s ciljem što manjeg stradavanja djece na prometnicama Ministarstvo unutarnjih poslova, u sklopu provođenja Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa, povodom početka svake nove školske godine, provodi akciju „*Djeca, prijatelji u prometu*“. Ova akcija se provodi od 1995. godine te je broj smrtno stradale i ozlijeđene djece na hrvatskim prometnicama od tada znatno smanjen. Tako je 1994. godine evidentirano 57 poginule djece, a 2009. godine poginulo je 21 dijete. Tijekom posljednjih godina, između ostalog zahvaljujući upravo provedbi akcije „*Djeca, prijatelji u prometu*“, razvidno je da se promijenila struktura stradavanja djece, tako da ih danas manje stradava kao pješaci (oko 30,0%) ili vozači bicikla (oko 13,3%), a najveći broj stradava ih kao putnici (oko 56,7%) u automobilima (najčešće) svojih roditelja. Za ovu promidžbenu kampanju „*Djeca prijatelji u prometu*“ utrošeno je 2.500.000,00 kuna. Nadalje, Ministarstvo unutarnjih poslova u suradnji s osnovnim školama ustrojava školske prometne jedinice, a početak školske godine najavljuje se u gradovima prigodnim akcijama „*Sigurno u prometu*“ za što je utrošeno 100.000,00 kuna.

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa predstavljen je elektronski zapis *Školski preventivni programi* sa stručnim materijalima, primjerima dobre prakse i likovnim radovima učenika osnovnih škola na temu prevencija ovisnosti i prevencija nasilja na stadionima. U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i Ministarstva unutarnjih poslova od 12. do 15. listopada 2009. organiziran je stručni skup *Smotra školskih preventivnih programa*. Na stručnom skupu predstavljeni su školski preventivni programi iz 35 osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova u okviru kojih je pripremljena izložba 191 likovnog rada iz osnovnih i srednjih škola Republike Hrvatske na teme prevencija ovisnosti i prevencija nasilja na stadionima.

U okviru provedbe mjere osiguranja unaprjeđenja tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je letak „*NE drogi!*“ u nakladi od 160.000 komada za što je utrošeno 29.461,78 kuna.

U 2009. godini financiran je rad 6 savjetovaništva i skloništa za žrtve nasilja u obitelji, te 1 projekt organizacije civilnog društva čije aktivnosti su između ostalog bile pružanje psihološke pomoći žrtvama nasilja putem savjetovaništva za što je utrošeno 1.833.886,18 kuna.

Tiskan je Adresar ustanova, organizacija civilnog društva i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu žrtvama nasilja u obitelji te je isti distribuiran i objavljen na Internet stranici Ministarstva, a radi osiguravanja dostupnosti informacija o načinima i oblicima pomoći koje se putem

skloništa i savjetovališta za što je utrošeno 42.312,00 kuna. Tiskano je ukupno 10.000 primjeraka Adresara, a preko 9000 je distribuirano državnim tijelima, ustanovama, organizacijama i ostalim institucijama koje štite žrtve nasilja u obitelji te odgojno-obrazovnim ustanovama.

Također svoj značajni doprinos provedbi ovog područja dali su županijski obiteljski centri provodeći mnogobrojne radionice, predavanja i tribine kako je navedeno dalje u izvješću.

Zdravstveni odgoj se ostvaruje kroz nastavne sadržaje nastavnih predmeta, predavanja, radionice i/ili kao projekti u skladu s godišnjim planom i programom svake osnovne škole. U tijeku je izrada Nacionalnog okvirnog kurikuluma u kojem se razrađuje područje tjelesne i zdravstvene kulture koje bi u predmetnoj razdiobi trebalo imati i predmet „Zdravstveni odgoj“.

Provedbu eksperimentalnog programa zdravstvenog odgoja i obrazovanja u 2009. godini u prvom razredu srednje škole provodila je Udruga GROZD (13 sudionika) te Forum za slobodu odgoja (8 sudionika).

III. Prehrana

U dječjim vrtićima je prehrana djece predškolske dobi u cijelosti usklađena s propisanim smjernicama Programa zdrave prehrane, budući da je prehrana obvezna i sastavni je dio planiranog boravka djeteta u dječjem vrtiću. U okviru nastavnih programa, ali i posebnih tematskih radionica djecu se u vrtićima i školama poučava o pravilnoj prehrani. Također pokrenute su inicijative za uvođenje i unaprjeđenje prehrane u srednjim školama.

Prehrana je organizirana u 75% osnovnih škola u Republici Hrvatskoj. U skladu s Zakonom i Državnim pedagoškim standardom u školama je zabranjena prodaja slatkiša i gaziranih pića. Besplatni obrok ostvaruje se u svim školama sukladno pravima koje ostvaruju djeca. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financira prehranu 3696 učenika s teškoćama. Od toga se za 1879 učenika financira doručak, a za 829 objed u specijalnim školama te za 225 učenika doručak i 769 učenika objed u specijalnim razrednim odjelima za što je utrošeno 3.380.580,00 kuna.

Izrađen je prijedlog Akcijskog plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine te je u pripremi za upućivanje na Vladu Republike Hrvatske.

Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pokrenuli su 2009. godine projekt „Praćenje i vrednovanje kinatropoloških obilježja djece i mladeži - Formiranje novog skupa mjernih instrumenata za procjenu antropoloških obilježja učenika osnovnih i srednjih škola“ sa svrhom uspostavljanja objektivnijih standarda praćenja i vrednovanja u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području i utvrđivanje novih kriterijskih vrijednosti neophodnih za planiranje i programiranje te praćenje i provjeravanje u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture.

Vezano za provedbu mjere osiguranja pristupa pitkoj vodi za svu djecu i unos dostatne količine tekućine, u obnovu i razvitak sustava javne vodoopskrbe preko Hrvatskih voda je 2009. godine uloženo 348 milijuna kuna. Osim u vodoopskrbu, preko Hrvatskih voda su uložena značajna sredstva i u razvitak sustava javne odvodnje (prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda) koja su u 2009. godini iznosila 405 milijuna kuna.

IV. Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2009. godini povodom obilježavanja Međunarodnog dana obitelji 15. svibnja raspisalo nacionalne natječaje pod nazivom „Tvrтка prijatelj obitelji“ i „Lokalna zajednica prijatelj obitelji“, za odabir tvrtke s najkvalitetnijim rješenjima u postizanju prijateljskog radnog okruženja za zaposlene majke i obitelji te općine, grada i županije, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s najkvalitetnijim rješenjima i aktivnostima u osnaživanju i usmjeravanju intervencija društva u pravcu stvaranja prijateljskog okruženja za obitelj i djecu u 2008. godini za što su utrošena sredstva u iznosu od 23.695,90 kuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u 2009. godini započelo je predradnje vezane uz provedbu Pilot Projekta „*Odgovorno roditeljstvo*“ koji će se provoditi u suradnji

s Ministarstvom pravosuđa u 2010. godini. Projekt je namijenjen roditeljima maloljetne djece koji se nalaze na izvršenju kazne zatvora s ciljem jačanja roditeljskih kompetencija i zaštite prava djece.

U 2009. godini Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti financiralo je 8 projekata organizacija civilnog društva/ustanova i vjerskih organizacija koji uključuju rad s roditeljima za što su utrošena sredstva u iznosu od 625.000,00 kuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja, branitelja i međugeneracijske solidarnosti provelo je *Nacionalnu Kampanju protiv tjelesnog kažnjavanja djece "Trebam ljubav"*, čime se nastojalo doprinijeti pojačanoj senzibilizaciji šire i stručne javnosti o štetnosti tjelesnog kažnjavanja djece. U provedbi kampanje sudjelovali su obiteljski centri: predavanjima, radionicama, izložbama, info-štanovima, dijeljenjem letaka, sudjelovanjem na lokalnim TV i radio emisijama. Ukupno utrošena financijska sredstva za Kampanju iznose 1.035.900,83 kuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti putem djelovanja Zaklade „Hrvatska za djecu“ provodilo je program novčanog darivanja djece iz višečlanih obitelji i djece bez oba roditelja, povodom blagdana sv. Nikole. Novčani dar ostvarilo je ukupno 1.261 dijete iz višečlanih obitelji i 65 djece bez oba roditelja za što su utrošena sredstva u iznosu od 450.480,00 kuna.

Putem djelovanja Zaklade „Hrvatska za djecu“ dodijeljene su studentske stipendije za 65 studentica i studentica za što je utrošeno 650.000,00 kuna.

Do 2009. osnovano je 17 županijskih obiteljskih centara za područja: Istarske, Kopriivničko-križevačke, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske, Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske, Zadarske, Bjelovarsko-bilogorske, Dubrovačko-neretvanske, Krapinsko-zagorske, Ličko-senjske, Varaždinske, Virovitičko-podravske, Karlovačke, Požeško-slavonske, Šibensko-kninske županije i Grada Zagreba. U 2009. poduzete su predradnje za osnivanje 4 nova obiteljska centra u Međimurskoj, Osječko-baranjskoj, Zagrebačkoj i Brodsko-posavskoj županiji. U 2009. godini u 17 obiteljskih centara broj zaposlenih osoba je bio oko 109, od čega je oko 75% stručnih djelatnika.

Obiteljski centri su prigodom obilježavanja Međunarodnog dana obitelji 15. svibnja, obilježavanja Konvencije UN-a o pravima djeteta 20. studenog, Tjedna djeteta te drugih aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja organizirali niz programskih aktivnosti kao što su: različite radionice, predavanja, info-pultovi, organiziranje izleta, izrada i dijeljenje letaka, brošura i plakata (detaljnije podatke vidjeti u privitku Izvješća). Također obiteljski centri putem svojih mrežnih stanica nude niz informacija o uslugama namijenjenima roditeljima.

Obiteljski centri su provodili programe namijenjene jačanju roditeljskih kompetencija putem raznih radionica što je doprinijelo podizanju opsega i kvalitete informativnih, edukativnih, savjetodavnih i uslužnih djelatnosti te programa namijenjenih obiteljima, roditeljima i djeci u lokalnoj zajednici (detaljnije podatke vidjeti u privitku Izvješća). Provodeći mjeru promicanja odgovornog roditeljstva u medijima, obiteljski centri su mnogobrojnim sudjelovanjima na TV i radio emisijama, napisanim člancima za novine promovirali ovo važno područje.

U okviru mjere pružanja društvene potpore obitelji u obavljanju odgojne uloge organizacije civilnoga društva sustavno brinu o izvaninstitucionalnom odgoju i obrazovanju djece i mladih provedbom niza programa i projekata koji su namijenjeni usvajanju znanja, pravilnih stajališta i navika pa tako i vezano za provođenje slobodnog vremena za što je u 2008./2009. školskoj godini ukupno izdvojeno 10.854.500,00 kuna.

Za programe i projekte u području zaštite i promicanja ljudskih prava u školskoj je godini 2008./2009. ukupno utrošeno 1.763.950,00 kuna.

U cilju poticanja znanstvenog pristupa pitanjima roditeljstva i obiteljskog odgoja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financiralo je 13 znanstvenih projekata u iznosu od 577.000,00 kuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pokrenulo je znanstveno-istraživački projekt „*Obilježja obitelji u Republici Hrvatskoj i stavovi prema odgoju i korištenju represivnih metoda*“ u suradnji s Pravnim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu za što je utrošeno 100.000,00 kuna.

Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa svake godine provodi Natječaj za dodjelu državnih stipendija redovitim studentima stručnih i sveučilišnih studija te se dodjeljuje 2500 stipendija. U 2009. godini državnu stipendiju dobilo je 2500 studenata. Stipendije se dodjeljuju za cijeli tijek studiranja upisanog studijskog programa. U 2009. godini bilo je ukupno oko 8.000 studenata korisnika državne stipendije. Za državne stipendije izdvojeno je ukupno 52.063.800 kuna.

V. Socijalna skrb

Centri za socijalnu skrb kontinuirano su provodili edukacije udomiteljskih obitelji na svom području. Tijekom 2009. godine kroz 57 edukacija educirano je 157 novih udomiteljskih obitelji prije prijema prvog korisnika te je provedeno 119 edukacija za udomitelje koji imaju korisnike na smještaju. Također je educirano je 60 stručnih radnika koji se bave udomiteljstvom.

U svrhu sustavnog osposobljavanja stručnjaka centara za socijalnu skrb u cilju djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb te praćenja poduzete intervencije u tijeku je osnivanje radne skupine za izradu popisa znanja i vještina potrebnih za rad s djecom i obiteljima. Tijekom 2009. godine osnovana je Radna skupina za izradu izmjena i dopuna Zakona o socijalnoj skrbi te je donošenje novog Zakona u tijeku, a time i zadatak ugrađivanja supervizije u sustav socijalne skrbi.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj je u suradnji sa Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i Studijskim centrom socijalnog rada tijekom 2009. proveo konzultativne supervizijske sastanke za polaznike edukativnih seminara u okviru projekta „*Prevenција separacije i rane intervencije s obiteljima pod rizikom*“ na kojima je sudjelovalo ukupno 152 djelatnika iz sustava socijalne skrbi. Također je provedena edukacija iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku za 32 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Središnje Hrvatske i za 6 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Dalmacije. Osim toga, tijekom 2009. godine u Osijeku je realiziran supervizijski susret za 15 djelatnika koji su ranije sudjelovali u edukaciji iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku i imaju status edukatora i posrednika za što su utrošena sredstva u iznosu od 90.215,00 kuna.

Provedba mjere unaprjeđenja položaja djece iz siromašnih obitelji po zaprimljenim zahtjevima za pomoć provodi se putem djelovanja Zaklade „*Hrvatska za djecu*“.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa Svjetskom bankom provelo je analizu o učincima ekonomske krize na socijalnu sliku i siromaštvo najranjivijih skupina stanovništva te unutar iste, analizu učinkovitosti dječjih doplataka i socijalnih pomoći kao mehanizama socijalne sigurnosne mreže. Za 2010. godinu planira se održavanje konferencije pod radnim nazivom „*Socijalno uključivanje djece u riziku siromaštva*“.

Provedba mjere kojom se želi uvesti nove oblike rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi provodi se kroz Program skupnog rada s djecom u okviru rada „*kreativnih socijalizacijskih skupina*“ koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama, a namijenjene su radu s djecom iz rizičnih obitelji. Trenutačno djeluje oko 100 kreativnih socijalizacijskih skupina, od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske, koje obuhvaćaju oko 1300 djece. Osposobljeno je oko 200 stručnjaka centara za socijalnu skrb i osnovnih škola za skupni rad s djecom u vidu „*kreativnih socijalizacijskih skupina*“ te 31 djelatnik centara za socijalnu skrb na temu provođenja mjere pojačane brige i nadzora. Skupni rad s djecom kroz „*kreativne socijalizacijske skupine*“ provodi se u 17 centara za socijalnu skrb.

Udruzi Sto koluri Split odobrena su sredstva za projekt „*ERC - Edukacijsko-rehabilitacijski centar za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju*“ te Udruzi za rad s mladima BREZA za projekt „*Dječja osječka kreativna kućica DOKKICA*“. Kroz oba projekta nastoji se uvesti nove oblike rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi za što su utrošena sredstva u iznosu od 480.000,00 kuna.

Program „*Škola za roditelje*“ i nadalje se provodi u radu s roditeljima koji su u tretmanu centara za socijalnu skrb zbog neodgovarajućih postupaka. Tijekom 2009. godine djelovalo je pri centrima za socijalnu skrb 19 skupina „*škola za roditelje*“, s ukupno uključenih oko 180 roditelja. Osposobljeno je oko 30 stručnjaka centara za socijalnu skrb i domova za djecu za program „*Škole za roditelje*“, a program se za sada provodi u 6 centara za socijalnu skrb.

Udruženju „*Baranja*“ odobrena su sredstva za projekt „*Škola za roditelje*“ te Udruzi za zaštitu zlostavljane djece i žrtava nasilja „*Krila ljubavi*“ za projekt pod nazivom „*Smanjenje transgeneracijskog prijenosa nasilja kroz terapiju žrtvi nasilja u obitelji*“. Kroz oba projekta nastoji se uvesti nove oblike rada s obiteljima za što su utrošena sredstva u iznosu od 393.600,00 kuna.

Osmišljen je i testiran program radionica 'škole za roditelje', nazvan 'Rastimo zajedno' i pripremljen stručni priručnik za njegovu provedbu kroz rad stručne službe u jaslicama, kao i radni materijal za roditelje, s ciljem što ranijeg preventivnog djelovanja i osnaživanja roditelja, koji se

uključuju dobrovoljno. Održana su 3 edukativna i supervizijska ciklusa radionica za stručne djelatnike iz 25 vrtića kroz koje je educirano oko 120 stručnih djelatnika i odgajatelja te su u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje razvijeni mehanizmi za implementaciju ovih aktivnosti u ostalim predškolskim ustanovama.

Provedba mjere stručnog osposobljavanja stručnih radnika u svim ustanovama za zbrinjavanje djece za provođenje djelotvornijeg tretmana provedena je edukacijom oko 250 stručnih radnika domova za djecu, što je oko 32% od ukupnog broja zaposlenika u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

Tijekom 2009. godine inspektori Odjela za inspekcijski nadzor Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi proveli su ukupno 172 inspekcijska nadzora, od čega: 6 u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, 5 u domovima za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju, 11 u domovima za tjelesno ili mentalno oštećenu djecu i odrasle osobe te u 17 udomiteljskih obitelji koje skrbe o djeci. Tijekom inspekcijskog nadzora je, pored nadzora nad zakonitošću rada, proveden i nadzor nad stručnim radom.

U okviru mjere provođenja plana deinstitucionalizacije Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zajedno s UNDP-em provodi projekt *"Istraživanje o razvoju socijalnih usluga i mogućnostima deinstitucionalizacije"* na temelju kojeg će se izraditi koherentni sustav praćenja i evaluacije provedbe mjera za razvoj socijalnih usluga u zajednici te Master plan transformacije domova socijalne skrbi s naglaskom na domove za djecu bez roditeljske skrbi i domove za osobe s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2009. godini organiziralo ljetovanje za 862 djece iz udomiteljskih obitelji u razdoblju od 4. srpnja do 28. kolovoza 2009. godine. Djeca su ljetovala u odmaralištu Gradskog društva Crvenog križa Zagreb u Novom Vinodolskom i odmaralištu Društva Naša djeca Varaždin na Rabu.

U 2009. godini završena je i prezentirana relevantnim dionicima, sveobuhvatna *„Analiza stanja udomiteljstva djece u Republici Hrvatskoj“*. Analiza je utemeljena na rezultatima znanstvenih istraživanja, rezultatima istraživanja koje je za UNICEF provela agencija „Puls“ 2007. godine, mišljenjima stručnjaka iskazanim u tematskim raspravama u organizaciji Ureda za Hrvatsku tijekom 2008. godine i podacima iz drugih izvora te nudi smjernice za unapređenje udomiteljstva u najboljem interesu djeteta.

Broj udomiteljskih obitelji koje zbrinjavaju djecu do 3 godine starosti se povećava, a tijekom 2009. godine registrirano je 180 novih obitelji udomitelja, od kojih je dio spreman prihvatiti dijete mlađe od 3 godine. U udomiteljske obitelji je tijekom 2009. godine smješteno 64 djece u dobi do 3 godine života. Navedeno čini oko 42% od ukupnog broja djece do 3 godine koja su tijekom 2009. godine izdvojena iz vlastite obitelji.

Pri domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, u suradnji s lokalnom zajednicom, osnivaju se kao posebne ustrojstvene jedinice stambene zajednice, u kojima su smješteni korisnici navedenih domova koji se pripremaju za izlazak iz doma i samostalan život. Trenutačno djeluje 35 stambenih zajednica, ukupnog kapaciteta 163 mjesta.

Nadalje, tijekom 2009. godine izvršene su završne pripremne radnje za izgradnju novih objekata za smještaj djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Koprivnici, kojima će se zamijeniti postojeći smještaj ove djece u objektu Doma za djecu „Svitanje“ Koprivnica. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, u suradnji s Gradom Koprivnicom donijelo je odluku da će se zamjenski smještaj djece osigurati izgradnjom tri objekta, od čega dva za smještaj djece, kapaciteta do 8 mjesta te jedan za usluge dnevnog boravka, kapaciteta 20 mjesta, lociranih na različitim područjima grada, kako bi se izbjegao smještaj većeg broja djece na istoj lokaciji te omogućila bolja uključenost djece u lokalnu sredinu i pružanje kvalitetnije skrbi.

Instrumentarij za procjenu obitelji u riziku od izdvajanja djece pripremljen od UNICEF-ovog stručnog tima u sklopu stručne knjige *„Pravo djeteta na život u obitelji“*, dodatno je distribuiran u centre socijalne skrbi i voditeljima mjere nadzora nad izvršavanjem roditeljske skrbi. Dodatna edukacija i supervizija organizirana je kroz regionalne seminare.

Osigurani su uvjeti za skrb i smještaj djece koja su žrtve seksualnog zlostavljanja u obitelji na način da se djeci osigura smještaj u udomiteljske obitelji ili domove za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, po mogućnosti u manje stambene jedinice, uz obvezno osiguravanje psihosocijalnog

tretmana u odgovarajućoj ustanovi ili nevladinoj organizaciji. Smještaj ne dovodi do stigmatizacije kao u slučaju izdvojenog smještajnog kapaciteta samo za ovu skupinu djece.

U svezi unapređenja zaštite djece u slučajevima međunarodnog posvojenja dokument *Konvencija o zaštiti djece i suradnji u svezi s međunarodnim posvojenjem (Haška konvencija iz 1993.)* pripremljena je za potpisivanje.

Vezano uz osiguranje dovoljnog broja i vrste stručnjaka za rad sa djecom u ustanovama socijalne skrbi tijekom 2009. godine stupio je na snagu novi propis temeljem kojega se određuju broj i vrsta radnika u ustanovama socijalne skrbi, u okviru kojega su poboljšani uvjeti na način da je smanjen broj djece u odgojnim skupinama, pogotovo u onima gdje su smještena djeca s težim psihičkim smetnjama te je dana mogućnost angažiranja i drugih stručnjaka – vanjskih suradnika, u cilju provođenja odgovarajuće zdravstvene i psihosocijalne zaštite korisnika.

Nadalje, tijekom 2009. godine zamjetan je trend opadanja broja smještene djece u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, što uz zadržavanje postojećeg broja radnika omogućava razvijanje dodatnih programa usmjerenih podizanju kvalitete stručnog rada sa smještenom djecom.

VI. Djeca s poremećajima u ponašanju

Izrađena je Nacionalna strategija prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih koja je usvojena na sjednici Vlade Republike Hrvatske 3. kolovoza 2009. godine.

Tijekom 2009. godine donesen je Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje.

Osnovano je Povjerenstvo za praćenje i unapređenje rada tijela kaznenog postupka i izvršavanja maloljetničkih sankcija, koje je u studenom 2009. godine započelo s radom.

Novim podzakonskim propisom koji je stupio na snagu u lipnju 2009. godine detaljnije su definirane i popisane usluge koje će institucije pružati djeci i mladima s poremećajima u ponašanju te su uvedene neke nove usluge za djecu i mladež, ovisno o njihovim potrebama (psihoterapija, savjetovanje). Navedenim propisom smanjen je broj korisnika u odgojnim skupinama što će utjecati na dodatnu individualizaciju rada s djecom i mladima te je povećan broj i raznovrsnost stručnog osoblja predviđenog za rad s djecom i mladima s poremećajima u ponašanju.

U nekim od domova za odgoj djece i mladeži tijekom 2009. godine poboljšani su uvjeti rada, kroz uređenje prostora i kupovinu potrebnog namještaja i pedagoških pomagala u koju je svrhu ukupno uloženo oko 900.000,00 kuna.

Za stručne radnike domova za odgoj djece i mladeži započela je kontinuirana edukacija koja se nastavlja i tijekom 2010. godine (ART – Aggression Replacement Training).

U svezi programa aktivnosti za sprječavanje nasilničkog ponašanja među djecom smještenom u odgojnim i odgojno-popravnim domovima Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi financiralo je sljedeće projekte: Udruge „Ti si OK“ pod nazivom „*Proces promjene – nenasilje se uči*“, u kojem je educirano kroz iskustvene radionice 34 djece, od čega 23 djece iz Doma za odgoj Zagreb; Hrabri telefon – „*Pomažem vršnjacima u učenju i zaštiti svojih prava*“; Udruga Zora – „*Mladi edukatori u akciji*“; Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek – „*SOS pomoć vršnjacima*“ te Udruge Igra – „*Kontakt program unapređenja životnih vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu*“ u iznosu od 496.880,00 kuna.

U okviru izrade programa vršnjačke pomoći u lokalnoj zajednici i uključivanja djece u prevenciju poremećaja u ponašanju udruge su provodile programe skupnog rada, kroz niz „*kreativnih socijalizacijskih skupina*“, koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama, a namijenjene su radu s djecom iz rizičnih obitelji. Trenutačno djeluje oko stotinu kreativnih socijalizacijskih skupina, od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske, koje obuhvaćaju oko 1300 djece.

Sukladno Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2009. - 2012. godinu koji je Vlada Republike Hrvatske donijela 12. veljače 2009. i Provedbenom programu Akcijskog plana za 2009. godinu koji je usvojilo Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na sjednici održanoj 17. ožujka 2009. godine, Ured za suzbijanje zlouporabe droga je u suradnji s mjerodavnim ministarstvima i ostalim nadležnim tijelima osnovao multidisciplinarnu

stručnu radnu skupinu i izradio nacrt Nacionalnog programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, ali i za djecu i mlade koji su izvan sustava školovanja za 2010-2013. godinu. Osnovni cilj navedenog programa je ujednačenje i izgradnja preventivnog sustava na nacionalnoj razini te određivanje minimalnih preventivnih standarda i programa koji trebaju biti dostupni svoj djeci i mladima tijekom odgojno-obrazovnog procesa.

Ministarstvo unutarnjih poslova aktivno je sudjelovalo u medijskim kampanjama s ciljem edukacije mladih o štetnosti sredstava ovisnosti i upoznavanja javnosti s mjerama koje policija provodi kako bi spriječila, reducirala i ublažila štete za pojedince i društvo u cjelini, a vezane su za zlouporabu sredstava ovisnosti. Istodobno se na razinama policijskih uprava i policijskih postaja, uz suglasnost ministarstva, sukladno lokalnim prosudbama, provodi edukacija djece, polaznika odgojno-obrazovnih procesa, kao i njihovih nastavnika i roditelja.

Policijska uprava Zagrebačka u suradnji s Gradom Zagrebom nastavila je s provođenjem programa promicanja zdravlja, a vezano za razvijanje programa suzbijanja ovisnosti pod nazivom „Znam, mogu, hoću“, koji se sastoji od tri potprograma; „Mogu ako hoću 1- MAHI“, „Prevencija i alternativa – PiA“ i „Mogu ako hoću 2 – MAH-2“ te s održavanjem Sajmova mogućnosti, programa „Ne, zato jer ne“ i predstave „Droga“:

Istovjetni potprogrami provedeni su u 9 gradova i 22 općine u Zagrebačkoj županiji, a u sklopu programa prevencije ovisnosti u gradovima i općinama Zagrebačke županije pod nazivom «Zajedno više možemo».

Policijska uprava Zagrebačka, na zamolbu učeničkih domova, tijekom 2009. godine provela je 3 predavanja u 3 učenička doma na području Grada Zagreba na temu «Prevencija je najbolji lijek», za sveukupno 58 učenika od 1. do 4. razreda srednjih škola.

U cilju unapređivanja inicijativa za suzbijanje svih oblika ovisnosti među mladima nadležne službe Ministarstva unutarnjih poslova, pored preventivnih mjera, osmislile su i naložile odgovarajuće represivne mjere i aktivnosti koje uključuju nazočnost policijskih službenika na mjestima gdje se okupljaju i sastaju prodavači i konzumenti opojnih droga, kao i potencijalni konzumenti opojnih droga, sprječava se uspostavljanje otvorenih narco scena i time smanjuje dostupnost opojnih droga te stvaranje većeg broja novih ovisnika o opojnim drogama. Operativnim radom na terenu prikupljeni su podaci o dostupnosti pojedinih vrsta opojnih droga, njihovoj čistoći, načinu distribucije, njihovoj cijeni na ilegalnom narco tržištu, o mjestima na kojima se vrši njihova distribucija te drugim podacima na osnovu kojih se prate trendovi na narco tržištu. Sukladno utvrđenom usmjeravaju se daljnje aktivnosti u cilju suzbijanje ponude zlouporabe opojnih droga. Posebna pozornost usmjerava se prema zlouporabi i krijumčarenju sintetičkih opojnih droga („ecstasy“ i amfetamina), čija zastupljenost na narco tržištu raste iz godine u godinu, uz sve agresivnije ponudu ove vrste opojnih droga.

U svezi razvijanja alternativnih mjera prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi prikuplja i analizira svake godine podatke o provođenju posebnih obveza uvjetovanih od državnog odvjetnika u predpripremnom postupku maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama, kao i posebnih obveza izrečenih od strane sudova za mladež za počinjena kaznena djela i prekršaje. U rujnu 2009. za financiranje i provedbu odobren je projektni prijedlog „Unapređenje kvalitete provedbe alternativnih sankcija i odgojnih mjera prema mladima s poremećajima u ponašanju“ koji je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi podnijelo u sklopu programa Matra Pre-accession Projects Programme (MPAP). Početak provođenja projekta predviđen je za siječanj 2010. godine.

Redovito se ažurira izrađeni popis ustanova u kojima se provode posebne obveze na području Republike Hrvatske te je tijekom 2009. godine izvršena njegova nadopuna. U provedbi posebnih obveza značajnu ulogu imaju organizacije civilnog društva, društva crvenog križa, ustanove socijalne skrbi, vjerske organizacije, a sve više i lokalna zajednica kroz svoje komunalne djelatnosti.

Izrađen je program stručnog usavršavanja za stručnjake koji provode alternativne mjere, koji se provodi u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima.

Broj predmeta izvansudske nagodbe za maloljetne počinitelje kaznenih djela iz godine u godinu raste te je broj predmeta 2009. godine u Zagrebu bio oko 390 predmeta.

Iz podataka Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2009. godinu proizlazi da su državna odvjetništva imala u radu kaznenih prijava prema 3659 maloljetnih osoba. Od toga prema 1837 maloljetnih osoba ili 50,2% donijeta je odluka po načelu svrhovitosti, između ostalog i uz primjenu alternativnih sankcija u pretpripremnom postupku što je na razini prošlogodišnjih odluka.

VII. Djeca pripadnici nacionalnih manjina

U svrhu uključivanja romske djecu oba spola u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, u sustav obveznog osnovnog obrazovanja te srednjoškolskog obrazovanja uključeno je: u predškolski odgoj - 692 djece, u osnovnu školu - 4186 učenika, u srednju školu - 244 učenika što je ukupno 5122 djece. Za potrebe obrazovnog sustava u 2009. godini zaposlena su bila 23 romska pomagača (13 muških i 10 ženskih) za što su utrošena sredstva u iznosu od 1.401.388,52 kune.

Projekt „Poboljšanje pristupa obrazovanju i mogućnostima zapošljavanja za pripadnike romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj“ predstavlja izravnu potporu provedbi Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma, osobito se baveći područjima predškolskog obrazovanja te povećanju stope uključenosti romske djece u osnovno obrazovanje. Srž projekta bila je potpora programu osposobljavanja pomagača u nastavi romske djece.

Ured za nacionalne manjine nastavio je organiziranje seminara s ciljem osposobljavanja mladih Roma i Romkinja. Organiziran je bio dvodnevni seminar za predstavnike romskih udruga koji je održan od 4. do 6. lipnja 2009. godine u Stubičkim Toplicama. Predstavnici romskih udruga sudjelovali su u raspravi nakon upoznavanja s mjerama koje Vlada Republike Hrvatske poduzima u okviru Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015. Sudionicima su bile predstavljene mjere iz nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. U sklopu seminara održane su i dvije radionice koje su bile usmjerene na osposobljavanje mladih pripadnika romske nacionalne manjine – samostalna izrada projekata te radionica o mogućnostima zapošljavanja.

Savjet za nacionalne manjine je sukladno članku 35. stavku 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za ostvarivanje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina tijekom 2009. godine vezano za prava i interese djece svih nacionalnih manjina rasporedio iznos od 4.555.904,20 kuna.

U cilju njegovanja i očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta pripadnici udruga nacionalnih manjina svake godine organiziraju obilježavanje nacionalnih blagdana, datuma važnih iz povijesti te smotre i dane manjinske kulture na kojima sudjeluju i djeca pripadnika nacionalnih manjina. Najznačajnije manifestacije su: Prešernov dan, 8. travanj Svjetski dan Roma, Dani srpske kulture, Dani makedonske kulture, Žetvene svečanosti, Festival dječjih folklornih skupina, Tjedan kulture Mađara, Dani albanske kulture, Festival bošnjačke kulture, Dani crnogorske kulture, Smotra mađarskih folklornih skupina, Dani makedonske kulture, Dani njemačke i austrijske manjine, Ruski i poljski nacionalni blagdani, Dani rusinske i ukrajinske kulture, Smotra slovačkog folklor, Dani židovske kulture te Smotra kulturno-umjetničkog stvaralaštva zajednica Talijana.

Ministarstvo kulture kontinuirano financira djelovanje 9 središnjih knjižnica nacionalnih manjina – programe suradnje s matičnim zemljama, nabavu knjiga (360.000,00 kn za programe) i plaće voditelja knjižnica.

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Fakultetom političkih znanosti u Zagrebu organizirao radionicu „*Mediji i nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj*“ koja je održana od 12. do 14. veljače 2009. godine u Opatiji. Na skupu su sudjelovali novinari elektroničkih i pisanih medija. U preporukama i smjernicama za izvještavanje o manjinskim temama naglašeno je da treba poboljšati predstavljanje manjina u dnevnim novinama i informativnim emisijama. Cilj seminara je bio izgrađivanje osjetljivosti novinara i urednika prigodom praćenja tema i događaja vezanih za pripadnike nacionalnih manjina. Na taj način se upozorilo na potrebu smanjenja stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama, posebice prema Romima.

U svrhu provedbe mjere poticanja stručnog usavršavanja učitelja i nastavnika koji rade u nastavi na jeziku nacionalnih manjina, a u okviru Kataloga stručnih skupova Agencija za odgoj i obrazovanje je tijekom 2009. godine organizirala ukupno 26 stručnih skupova za učitelje i nastavnike koji organiziraju i provode nastavu u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina na kojima je sudjelovalo ukupno 1106 odgojno-obrazovnih radnika koji provode nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanje i športa organizirala je seminar „*Pristupačnije i kvalitetnije obrazovanje Roma*“ (26. svibnja 2009.), kao i sustavno praćenje kontinuiranog obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj u okviru programa

„Pristupačnije i kvalitetnije obrazovanje Roma u Republici Hrvatskoj“ za koji je formiran Monitoring tim za projektne lokacije.

U svrhu osiguranja potrebnih sredstva za pisanje, prevođenje i tiskanje udžbenika za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina u 2009. godini: odabrani su autori udžbenika za potrebe češke, mađarske, srpske i talijanske nacionalne manjine, napisano je 7 autorskih udžbenika, prevedena su 22 udžbenika i uvezeno je 69 udžbenika. Ukupno je 98 udžbenika tj. udžbeničkih kompleta (udžbenik + radna bilježnica ili udžbenik + radna bilježnica + zbirka zadataka) izrađeno za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Tijekom 2008. godine u okviru projekta *Besplatni udžbenici za učenike osnovnih škola i I. i II. razreda srednjih škola za školsku godinu 2008./2009.* tiskani su svi planirani udžbenici na srpskom jeziku i ćirilicom pismu u vrijednosti od 4.925.793,07 kuna i osigurani svi dostupni udžbenici za učenike talijanske zajednice u vrijednosti 2.622.145,50 kuna. Za provedbu mjere utrošena su sredstva u iznosu od 9.674.959,73 kuna.

VIII. Djeca – žrtve trgovanja

Sukladno Protokolu za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima, Ured za ljudska prava u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, 11. i 12. svibnja i 8. i 9. lipnja 2009. godine, organizirao je specijaliziranu obuku za članove mobilnih timova za pružanje prvih oblika pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima. Ovim seminarom je osposobljen 21 policijski službenik linije rada organiziranog kriminaliteta, 8 predstavnica nevladinih organizacija koje sudjeluju u pomoći žrtvama trgovanja ljudima, 4 predstavnice Hrvatskog crvenog križa i 4 predstavnika Centara za socijalnu skrb - ukupno 37 polaznika. Svi polaznici i predavači su nakon održane radionice dobili diplome o sudjelovanju. Jedna od tema bilo je i Zbrinjavanje djeteta žrtve trgovanja ljudima u okviru sustava socijalne skrbi, tijekom kojeg predavanja je više riječi bilo o zakonodavnom i institucionalnom okviru, osnovnim načelima zbrinjavanja djeteta žrtve trgovanja ljudima, načinu vođenja razgovora sa djetetom žrtvom, skloništima za djecu žrtve trgovanja ljudima, prihvatu djeteta žrtve trgovanja ljudima te povratku djeteta stranog državljanina.

Novim Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima 2009. - 2011. godine izrađen je i hodogram aktivnosti u području zaštite prava i interesa djece žrtava trgovanja ljudima kao ranjive skupine u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama.

IX. Djeca s posebnim potrebama

Tijekom 2009. godine u okviru stručnog usavršavanja u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje održana su 132 stručna skupa vezana za pitanje odgoja i obrazovanja učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama na kojima je sudjelovalo ukupno 4514 odgojno-obrazovna radnika.

U cilju učinkovitog širenja stručne podrške u obitelji koja se provodi u domovima socijalne skrbi u koje su uključena djeca s posebnim potrebama, tijekom 2009. godine 6 domova socijalne skrbi koji zbrinjavaju osobe s posebnim potrebama pružalo je stručnu podršku za 118 korisnika obitelji. Za svakog korisnika se izrađuje individualni plan i program postupanja, ovisno o vrsti oštećenja i njegovim potrebama.

U svrhu provedbe mjere osiguranja pristupačnosti zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama sve predškolske ustanove imaju osiguran pristup osobama s invaliditetom, a jedan je dječji vrtić dobio dizalo iz sredstava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. U svim je školama osiguran pristup osobama s invaliditetom. Od 2006. godine Ministarstvo provodi projekt „*Mreže škola bez arhitektonskih barijera*“ te je od tada utrošeno ukupno 4.056.070,00 kuna za uklanjanje prostornih prepreka u 1 dječjem vrtiću, 52 osnovne škole i 18 srednjih škola.

U okviru aktivnosti uvođenja asistenta u nastavi, osnivači škola osiguravaju i druge odgojno-obrazovne radnike, a u 2009. godini osigurano je oko 100 osobnih pomoćnika i/ili pomoćnika u nastavi.

Putem Natječaja za udruge Ministarstvo, znanosti obrazovanja i športa sufinanciralo je rad udruge koje se bave izvaninstitucionalnim odgojem i obrazovanjem djece i mladih uključujući također djecu s posebnim potrebama te onu s teškoćama u učenju. U 2009. godini sufinancirana su 32 projekta.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2009. godini nastavilo financijski podupirati projekte udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom. Financijski su podupirani projekti usmjereni djeci s teškoćama u razvoju i projekti usmjereni mladima s invaliditetom. Financijska potpora pružena je za provedbu 140 projekata u ukupnom iznosu od 17.236.885,16 kuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osiguralo je u 2009. godini financijsku potporu za osiguravanje usluge asistenta u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju u iznosu od 45.021,44 kuna za 2 projekta osiguravanja usluge asistenta u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju.

Obiteljski centri provodili su mjere i aktivnosti kroz niz predavanja, radionica, programa i projekta.

X. Zlostavljana i zanemarena djeca

Tijekom 2009. godine započela je s radom Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima za mladež te Radna skupina za izradu novog Kaznenog zakona te su prikupljeni prijedlozi nadležnih tijela i organizacija civilnog društva. Radne skupine će u okviru svojeg rada na osnovu analize izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakonskih propisa u cilju unaprjeđivanja zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Europske konvencije o ostvarivanju dječjih prava, a Zakon je donesen 29. siječnja 2010. godine. Ratifikacijom Europske konvencije dodatno se unaprjeđuje zaštita djece na način da se promiču prava djece u njihovom najboljem interesu, dodjeljuju postupovna prava djeci i olakšava ostvarivanje tih prava tako što se osigurava da djeca, neposredno ili preko drugih osoba ili tijela, budu obaviještena i da im bude dopušteno da pred sudbenim tijelima sudjeluju u postupcima koji ih se tiču.

Nadalje, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je izradilo Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u odnosu na roditeljsku odgovornost i o mjerama za zaštitu djece, a Zakon je donesen 22. svibnja 2009. godine. Konvencija se ocjenjuje posebice važnom za izbjegavanje mogućih sukoba između pravnih poredaka glede nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja te ovrhe odluka na području zaštite djece.

Izrađen je Nacrt smjernica za planiranje, provedbu i evaluaciju preventivnih i intervencijskih programa zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja koji je prezentiran na Završnici Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece.

U svrhu provedbe preventivnih aktivnosti u području zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja obiteljski centri su održali niz predavanja i programa (detaljne podatke vidjeti u prilogu Izvješća).

Vežano uz unaprjeđenje zaštite djece smještene u domovima za djecu, osobito djece s teškoćama u razvoju od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja u domovima za djecu, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je tijekom 2009. godine educiralo oko 200 stručnih radnika. Edukacije su se odnosile na rane intervencije, razvojne potrebe djece i mladeži, komunikacijske vještine, grupni rad, zaštitu zdravlja te unaprjeđivanje standarda kvalitete socijalnih usluga.

Ministarstvo unutarnjih poslova, u skladu s programskim smjernicama specijalizirane linije rada kriminalističke policije, kontinuirano provodi edukaciju djelatnika u domovima za djecu s ciljem prepoznavanja svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja djece.

Vežano uz unaprjeđenje zaštite djece u odgojno-obrazovnim ustanovama od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sustavno provodi uvide nad radom odgojno-obrazovnih ustanova, a obvezatno i žurno obavlja uvide u svim slučajevima kršenja

prava i interesa djece. U 2009. godini bilo je 57 prijavljenih slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece te je provedeno 57 inspekcijskih nadzora.

Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa financiralo je 14 Udruga koje su usmjerene izradi i provedbi intervencijskih i preventivnih programa u zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja (detaljno vidjeti u analizi).

Policija je tijekom 2009. godine provela sveukupno 1035 preventivno-edukativnih aktivnosti namijenjenih nastavnom osoblju i drugim djelatnicima odgojno-obrazovnih ustanova.

Tijekom 2009. godine, u zonama školskih ustanova, Ministarstvo unutarnjih poslova evidentiralo je 6 kaznenih djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe iz članka 213. Kaznenog zakona, za koja je prijavljeno sveukupno 5 počinitelja. Također je evidentirano 56 kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa za koja je prijavljeno sveukupno 13 počinitelja. Policija je tijekom 2009. godine, u cilju unapređenja zaštite djece u odgojno-obrazovnim ustanovama, izvršila sveukupno 196.872 obilazaka odgojno-obrazovnih ustanova.

Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano provodi edukaciju policijskih službenika koji rade na poslovima zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja. Osim specijalističkog tečaja za policijske službenike koji obnašaju poslove maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji, nastavni sadržaji o nasilju nad i nasilju među djecom obrađuju se i na drugim tečajevima i seminarima.

Svaka policijska postaja i policijska uprava u Republici Hrvatskoj ima specijalizirane policijske službenike za mladež koji postupaju u predmetima kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika, predmetima maloljetničke delinkvencije i obiteljskog nasilja. U Odsjeku za maloljetničke delinkvencije i kriminalitet na štetu mladeži i obitelji Ministarstva unutarnjih poslova u čijoj su nadležnosti i poslovi kontrolno usmjerivačke djelatnosti ustrojstvenih jedinica policije te suradnja s drugim tijelima javne vlasti, ustanovama i organizacijama nadležnim za skrb i odgoj mladih, tijekom 2009. godine sistematizirana su i popunjena tri nova radna mjesta za poslove maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji.

U cilju pružanja odgovarajuće pomoći i zaštite djeci i maloljetnim žrtvama kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, a poglavito u cilju sprječavanja njihove dodatne viktimizacije, Ministarstvo unutarnjih poslova je osiguralo posebne prostorije za obavljanje obavijesnih razgovora s djecom i maloljetnicima žrtvama kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa te izdvojilo dodatna financijska sredstva u 2009. godini za kupnju odgovarajućeg namještaja za opremanje 15 takvih prostorija u više policijskih uprava za što su utrošena sredstva u iznosu od 124.560 kuna.

Prepoznajući iznimnu važnost proaktivnog djelovanja u cilju suzbijanja ove vrste kriminaliteta, Uprava kriminalističke policije izradila je projektni prijedlog pod nazivom „*Jačanje kapaciteta u području suzbijanja seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i maloljetnika te pružanja pomoći ranjivim žrtvama kriminaliteta*“, kojeg će u okviru pretprijetnog programa pomoći Europske unije „IPA 2009“ financirati Europska komisija u iznosu od 800.000,00 EUR, a koji uključuje slijedeće aktivnosti koje se odnose i na zlostavljanje djece putem interneta i mobilnih telefona. Predviđen početak projekta je prosinac 2010. godine, a završetak srpanj 2012. godine.

Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuđa sudjeluje kao partner u provedbi projekta „*Djeca u Uniji – Prava djece i jačanje položaja djece*“. Nositelj projekta je Služba za naknadu štete i podršku žrtvama kaznenih djela Kraljevine Švedske (The Crime Victim Compensation and Support Authority – CURE Project). Ciljevi projekta su analiza kaznenog zakonodavstva glede pitanja djece žrtava kaznenih djela, podizanje svijesti o posebnim potrebama djece u sustavu kaznenog prava, kao i o mjerama koje u tom smislu poduzimaju države članice te konkretni prijedlozi za unaprjeđenje položaja djece žrtava kaznenih djela u Uniji i državama članicama (pregled stanja kaznenog zakonodavstva biti će temelj preporuka). Projekt je službeno započeo dostavom Upitnika o stanju kaznenog zakonodavstva glede djece žrtava kaznenih djela te je u prosincu 2009. godine u Stockholmu održana međunarodna konferencija u okviru navedenog projekta.

Tijekom 2009. godine otkriveno je i prijavljeno 4811 kaznenih djela iz domene kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika što je za 7,5% manje u odnosu na 2008. godinu kada je otkriveno i prijavljeno sveukupno 5201 takvih kaznenih djela. Najveći broj prijavljenih kaznenih djela iz domene kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika odnosi se na kaznena djela protiv braka, obitelji

i mladeži kojih je u 2009. godini prijavljeno sveukupno 2526 ili 7,7% manje u odnosu na 2008. godinu kada je prijavljeno 2738 kaznenih djela. Tijekom 2009. godine prijavljeno je 1400 kaznenih djela nasilničkog ponašanja u obitelji, što je za 18,2% manje u odnosu na 2008. godinu kada je prijavljeno 1647 kaznenih djela. Nadalje, u grupi kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa tijekom 2009. godine prijavljena su sveukupno 431 kaznena djela počinjena na štetu djece i maloljetnika ili 1,7% više u odnosu na 2008. godinu kada su prijavljena 424 kaznena djela.

U svrhu provedbe mjera usmjerenih zaštiti djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja kompjutera, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu obiteljski centri proveli su niz predavanja, radionica te izradili letke.

Na početnoj web-stranici Ministarstva unutarnjih poslova postavljen je link „*Oprezno na internetu*“ kojim se građani, prvenstveno roditelji i djeca, upućuju na mogućnosti samozaštitnog ponašanja u ovom području.

29. svibnja 2009. godine, u Ravnateljstvu policije Ministarstva unutarnjih poslova, održana je Konferencija o sigurnosti djece na internetu.

U razdoblju od 01. siječnja 2009. godine do 31. prosinca 2009. godine inspektori rada u području zaštite na radu svih područnih jedinica Državnog inspektorata postupajući u okviru svoje nadležnosti obavili su ukupno 8.893 nadzora nad provedbom propisa iz područja zaštite na radu.

U cilju postizanja potpunog usklađivanja nacionalnog radnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije, pri izradi novog Zakona o radu i uređivanju instituta rada maloljetnika, odredbe novog Zakona o radu, kao i provedbenih propisa kojima se regulira rad maloljetnika i maloljetnika-učenika, u potpunosti su usklađene s Direktivom Vijeća 94/33/EZ od 22. lipnja 1994. godine, o zaštiti mladih ljudi na radu.

Donesen je Pravilnik o načinu organiziranja i izvođenja nastave u strukovnim školama, a Pravilnikom i obveznom dokumentacijom utvrđene su jasne procedure zaštite učenika.

XI. Djeca pogođena ratom i posljedicama rata

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 24. srpnja 2009. godine donijela Odluku o financiranju nabave udžbenika i drugih nastavnih pomagala za učenike osnovnih i srednjih škola i međumjesnog prijevoza za učenike srednjih škola u školskoj godini 2009./2010. (Narodne novine, br. 92/09) u kojoj je navedeno da će se udžbenici i druga nastavna sredstva za učenike osnovnih i srednjih škola financirati za školsku godinu 2009./2010. sukladno kriterijima propisanim člankom 57. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. U 2009. godini, pravo na besplatne udžbenike odnosno pravo na isplatu naknade za kupnju udžbenika ostvarilo je ukupno 15.768 korisnika: od čega 9734 učenika na školovanju u osnovnim školama, 5062 na školovanju u srednjim školama i 972 studenata za što su osigurana sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske od ukupno 18.340.942,16 kuna. Pravo na besplatne udžbenike ostvarilo je i 22 djece mirnodopskih vojnih invalida u iznosu od 26.889,50 kuna.

Sporazumom o poticajnim mjerama za upis u ustanove visokog obrazovanja, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti obvezalo se osigurati sredstva i snositi troškove u visini do 2.000,00 kuna, za pripreme za polaganje razredbenog ispita za svakog zainteresiranog kandidata iz kategorije osoba navedenih u ukinutom članku 53. navedenog Zakona, u ustanovi po njihovom izboru i to za djecu poginulih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja bez obzira na prihode obitelji, a za sve ostale uz primjenu imovinskog cenzusa. Pravo na povrat troškova pripremnih tečajeva u 2009. godini ostvarila su 144 maturanata u ukupnom iznosu od 260.189,50 kuna.

U svrhu ostvarenja prava na stipendiju tijekom redovitog srednjoškolskog obrazovanja, redovitog sveučilišnog i stručnog studija i prava na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja, djece zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i djece HRVI iz Domovinskog rata, dragovoljaca i djece dragovoljca iz Domovinskog rata, tijekom 2009. godine, a temeljem Natječaja za dodjelu stipendija za školsku 2008/2009. godinu, pravo na stipendiju je ostvarivalo ukupno 10222 kandidata (6810 učenika srednje škole, 3396 studenata te 16 kandidata na poslijediplomskom studiju) za što je utrošeno 61.307.000,00

kuna. Natječaj za dodjelu stipendija za školsku godinu 2009./2010. bio je raspisan u listopadu 2009. godine, a na njega je pristiglo 14.684 zahtjeva. Odobreno je 10.257 zahtjeva te je pravo na stipendiju ostvarilo 6456 učenika srednjih škola, 3784 studenata te 17 kandidata na poslijediplomskom studiju. Mjesečni iznos stipendije za učenike srednjih škola iznosi 400,00 kuna, za studente 1.000,00 kuna, a participacija dijela troškova poslijediplomskih studija iznosi 7.000,00 kuna. Od školske godine 2006./2007. do 2009./2010. iz Fonda za stipendiranje hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i djece hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata dodijeljeno je ukupno 30.496 stipendija u iznosu od 175.914.600,00 kuna.

U 2009. godini nastavilo se s aktivnim provođenjem Nacionalnog programa psihosocijalne i zdravstvene pomoći sudionicima i stradalnicima iz Domovinskog rata koji se provodi na cijelom području Republike Hrvatske u 21 regionalnom Centru za psihosocijalnu pomoć u kojima je 2009. godini djelovao 131 honorarni suradnik i 16 stalno zaposlenih stručnih suradnika. Navedeni centri su uz pravnu, socijalnu, psihološku pomoć, informiranje o školovanju hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, nastavili organizirati i rad s djecom hrvatskih branitelja i djecom civilnih žrtava rata u igraonicama za djecu, kreativnim radionicama te pružajući savjetodavnu potporu tijekom školovanja i odabira zanimanja kao i potporu pri zapošljavanju. Tijekom 2009. godine u Centrima za psihosocijalnu pomoć organizirano je 311 dječjih radionica, a u kojima je kontinuirano sudjelovalo 67 djece.

Programom za poboljšanje kvalitete življenja u obiteljima poginulih hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a predviđeno je provođenje sistematskih pregleda za četiri ciljne skupine: supruge i djecu poginulih hrvatskih branitelja, supruge najtežih HRVI (100% I i II skupine) i supruge branitelja oboljelih od PTSP-a. Prosječna cijena sistematskog pregleda u 2009. godini iznosila je oko 888 kuna. Tijekom 2009. godine, sistematski pregled obavilo je 283 djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

U 2009. godini nastavljeno je s provedbom Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja za razdoblje od 2008. do 2011. godine. Za mjeru stručnog osposobljavanja odobren je za 15 djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata iznos od 70.320,00 kuna. Neka od zanimanja za koje su se osposobljavali su računalni operater, komercijalist ili knjigovođa. Za mjeru samozapošljavanja odobreno je za 8 djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata iznos od 240.000,00 kuna. Za mjeru potpore za proširenje postojeće djelatnosti odobreno je za 1 dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata (za uslužnu djelatnost) iznos od 45.000,00 kuna.

Tijekom 2009. godine pravo na isplatu naknada za kupnju udžbenika po Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, ostvarilo je 214 djece. Dvadeset petero djece osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, koji nisu korisnici opskrbrine i kojima redovni mjesečni prihod po članu kućanstva ne prelazi dvostruku svotu utvrđenog novčanog prihoda (997,80 kuna), primaju poseban dodatak u visini od 332,00 kuna mjesečno za vrijeme školovanja u osnovnim i srednjim školama. Navedena djeca imaju prednost pri smještaju u učeničke, odnosno studentske domove, kao i pravo na stipendije tijekom redovnog studiranja.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u obliku jednokratne novčane pomoći isplatilo po 4.400,00 kuna za 124 djece – invalida rata koji su ostvarili prava po Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata za što su utrošena sredstva u iznosu od 245.889,53 kuna.

U 2009. godini Hrvatski centar za razminiranje koordinirao je velik broj aktivnosti vezanih uz edukaciju o opasnostima od mina. Održano je niz tribina "*Djeca u minskom okruženju*" po školama u organizaciji Zajednice udruga hrvatskih civilnih stradalnika iz Domovinskog rata Hrvatske, Hrvatskog Crvenog križa i protueksplozijskih odjela Policijskih uprava i HCR-a. Na tribinama je podijeljen edukativni materijal školama i knjižnicama. Tiskano je novih 15.000 slikovnica u okviru projekta „*Pazi mine*“.

U skladu s ovlastima i policijskim mogućnostima policijski službenici protueksplozijske zaštite održavali su predavanja učenicima osnovnih i srednjih škola te nastavnicima o opasnostima koje još uvijek prijete od minsko eksplozivnih sredstava.

Hrvatski Crveni križ nastavio je i u 2009. godini s projektom izgradnje dječjih igrališta u minski zagađenim područjima. U suradnji sa Hrvatskim Crvenim križem tiskano je 50.000 edukativnih letaka „*Čuvajte se mina i eksplozivnih ostataka rata*“ kao i 5.000 plakata istog naziva.

U suradnji s Udrugom Bembo realizirano je 6 edukativnih filmića iz serijala Bembo te je uz potporu japanskog veleposlanstva snimljen i edukativni crtić „*Stručnjak*“.

Zahvaljujući Virovitičko-podravskoj županiji i njenim gradovima te Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, UHBDDR Virovitičko-podravske županije održao je predavanja pod nazivom „*Oprez, oružje i mine*“ na području županija središnje Hrvatske.

Kazalište Daska odigralo je 200. predstavu „*Ne, ne MI-NE*“. U 2009. godini odigrano je tridesetak predstava.

Središnja svečanost obilježavanja 4. travnja, „*Međunarodnog dana svjesnosti o opasnostima od mina i pomoći u protuminskom djelovanju*“, održana je u Glini. Uz emitiranje TV spotova i radijskih poruka, emitirane su i posebne emisije ovim povodom, a sve u cilju edukacije i podizanja svijesti o opasnostima od mina.

U okviru mjere osiguranja neposredne zaštite od mina i minsko-eksplozivnih naprava poslovima humanitarnog razminiranja (kroz 213 projekata pretraživanja i razminiranja) uklonjena je minska opasnost s površine od 37.869.420 m². Provedbom općeg izvoda u cilju ažuriranja minski sumnjivog područja Republike Hrvatske i izrade projektne dokumentacije smanjen je minski sumnjiv prostor za 24.708.774 m², što je ukupno rezultiralo smanjenjem minski sumnjivog prostora u 2009. godini za 62.578.194 m². Do 31. prosinca 2009. godine Hrvatski centar za razminiranje je utvrdio pored minski sumnjivog područja (887,7 km² i obilježenih s 16027 standardnih oznaka minske opasnosti) i područja isključivo zagađena neeksplozivnim ubojnim sredstvima (u veličini od 4.267.489 m²). Navedena područja unutar 6 županija i 19 gradova i općina su obilježena sukladno Standardnom operativnom postupku Hrvatskog centra za razminiranje; SOP 01.02.01. - Obilježavanje područja gdje je moguć pronalazak neeksplozivnih ubojnih sredstava. Poslovima razminiranja u 2009. godini vraćena je na uporabu površina od 37.869.420 m², od čega metodom pretraživanja 22.685.248 m² i metodom razminiranja 15.184.172 m², što predstavlja ostvarenje od 101,1 % u odnosu na Plan. U 2009. godini pronađeno je i uništeno 3.395 protupješačkih mina, 5.276 protuoklopnih mina i 1.186 komada neeksplozivnih ubojnih sredstava.

XII. Slobodno vrijeme i kultura djece

U sklopu provedbe mjere poticanja djece na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu, Agencija za odgoj i obrazovanje 2009. godine dodijelila je priznanja najboljim učenicima na državnim natjecanjima i učenicima koji su osvojili jedno od prva tri mjesta na međunarodnim natjecanjima.

Učenici osnovnih škola, gimnazija i učenici iz općeobrazovnih predmeta strukovnih škola 2009. godine natjecali su se u 27 kategorija u općeobrazovnim predmetima: jezično-umjetničkom, prirodoslovno-matematičkom, humanističkom, tehničkom, umjetničkom, zdravstvenom, ekološkom i drugim programima. Natjecanja i smotre učenika osnovnih i srednjih škola temelje se na utvrđenim nastavnim planovima i programima. Natjecanja i smotre koja provodi Agencija za odgoj i obrazovanje održavaju se u 33 kategorije, a provode se na tri razine: školska, na kojima se natjecalo 163.525 učenika, županijska na kojima je sudjelovalo 38.503 učenika i državna razina natjecanja na kojem je sudjelovalo 6821 učenika. U 27 kategorija, u pojedinačnim natjecanjima, eksperimentalnim radovima, samostalnim i istraživačkim radovima prvo mjesto osvojila su 199 učenika, a pripremalo ih je i pratilo 160 mentora. Učenici iz Republike Hrvatske su se 2009. godine natjecali na 13 međunarodnih natjecanja i na njima je 23 učenika osvojilo jedno od prva tri mjesta, a pripremalo i pratilo ih je 18 mentora. Natjecali su se u sljedećim kategorijama: matematika, informatika, kemija, fizika, biologija, astronomija, debata, pisanje eseja i gluma. Osim toga na državnoj razini učenici su sudjelovali smotrama: LiDraNo, Smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, 47. revija filmskog i videostvaralaštva, Dani kruha, Smotra učeničkih zadruga i Domijada.

Hrvatski školski športski savez provodi Univerzalnu športsku školu koja je namijenjena djeci od šeste do desete godine života tj. učenicima od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole. Cilj je uključivanje što većeg broja najmlađih učenika u športske i tjelovježbene aktivnosti, odnosno stvaranje navike svakodnevnog vježbanja. Tijekom cijele školske godine u 2009. godini Univerzalna

športska škola provodila se u 289 odjeljenja u osnovnim školama te je bilo uključeno 10.998 učenika. Športski programi Otvorena škola provode se u suradnji s školama te su u funkciji poticanja što većega broja djece na bavljenje športskim aktivnostima tijekom ljetnih i zimskih praznika.

Ministarstvo kulture je za programe usmjerene slobodnom vremenu i kulturi djece (250 programa) izdvojilo 3.835.230,00 kuna.

Ministarstvo kulture osiguralo je rad dječjih odjela narodnih knjižnica diljem Hrvatske. Također sufinancirana je izgradnja i opremanje kazališta za djecu i mlade te objekta Hrvatske glazbene mladeži za što su utrošena sredstva u iznosu od 470 000,00 kuna.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi svake godine za djecu iz domova, za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi organizira športske susrete i dramske susrete. Športski susreti održani su u Splitu, a dramski susreti u Opatiji.

Vežano uz osiguravanje prostora za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu u 53 % osnovnih škola organizirane su aktivnosti tijekom učeničkog odmora. Rad škola i dežurstva su osigurani u školama koje imaju športske dvorane.

U organizaciji Saveza društva „Naša djeca“ održan je 13. godišnji susret Dječjih foruma Hrvatske od 26. do 30. kolovoza 2009. godine u dječjem odmaralištu Društva naša djeca Varaždin, u Banjolu na otoku Rabu. Djeca su prezentirala 30 sadržajno različitih tema iz područja prava djeteta te odgoja za mir, toleranciju i suradnju, pripremljenih u svojim radionicama tijekom godine i na taj način međusobno proširila znanje i ideje za njihov daljnji rad.

Seminar za osnivače i voditelje novih Dječjih foruma održan je od 24. do 26. lipnja 2009. godine u Selcu uz prisutnost 24 polaznika (9 više od planiranih). U trodnevnom radu uz predavanja, pretežni praktični rad i uz obimni set literature polaznici su osposobljeni za preuzimanje obveze osnivanja i daljnjeg vođenja Dječjih foruma u svojim gradovima i općinama Hrvatske.

Godišnja sjednica djece i zastupnika u Hrvatskom saboru, 8. zajednička sjednica predstavnika Dječjih foruma i zastupnika u Hrvatskom saboru, planirana da se održi krajem studenoga 2009. godine zbog obveza Sabora i predsjedničkih izbora održana je 25. siječnja 2010. godine. Djeca su iznijela svoja zapažanja, mišljenja i prijedloge o svemu što uočavaju i smatraju važnim i potrebnim za brže i bolje ostvarivanje prava i potreba djece u svojim lokalnim zajednicama i u državi. Zapis sa svim održanim govorima objavljen je u posebnom Zborniku, koji je zatim uručen svakome prisutnome na Susretu te nadležnim ustanovama i pojedincima. Za provedbu ovih aktivnosti utrošeno je 90.000,00 kuna.

U 2009. godini povećan je broj gradova/općina koji sudjeluju u akciji Saveza društava Naša djeca *Gradovi i općine – prijatelji djece*. Na osnovi poticajnih kontakata s gradovima i općinama u prethodnoj godini broj gradova i općina koje dobrovoljno donose odluku o uključivanju i sudjelovanju u ovoj Akciji se povećao, pristupili su: Otočac, Radoboj, Vinkovci, Visoko i Vodice pa se ukupni broj povećao na 77 gradova i općina sudionika Akcije. U 8 zainteresiranih gradova i općina dostavljeni su inicijalni set-materijali kako pokrenuti i uključiti se u ovu Akciju. Ostvareni su uvidi u rezultate gradova i općina kandidata te su provedena istraživanja mišljenja djece i građana u tim gradovima i općinama za dobivanje počasnog naziva. Imenovane su Prosudbene komisije za 5 gradova i općina: Šibenik, Križ, Dugo Selo, Čazma, Slavonski Brod. Na redovnom godišnjem Savjetovanju Akcije donesena je Odluka da se: gradovi Čazma, Dugo Selo, Slavonski Brod i Šibenik te općina Križ proglašaju gradovima i općinama – prijatelj djece. Ovime je uz dosadašnje nositelje naziva u Hrvatskoj broj povećan na ukupno 24 gradova i općina – prijatelja djece.

Također je održan 5. godišnji susret Dječjih vijeća Hrvatske od 20. do 21. studenoga 2009. godine u Zagrebu. Prisustvovali su predstavnici Dječjih vijeća iz 18 gradova i općina iz svakoga po 3 djeteta i voditelji, sveukupno 70 prisutnih. Svi su podnijeli izvješća o svojim ostvarenim aktivnostima, a u radionicama su izneseni prijedlozi za što bolje ostvarivanje participacije u donošenju odluka od značaja za djecu u svojim lokalnim zajednicama te za program rada u idućoj godini.

Vežano uz provedbu mjere održavanja državnog prvenstva školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola, na poluzavršnim natjecanjima državnoga prvenstva sudjelovalo je 6292 učenika osnovnih škola i 4250 učenika srednjih škola. Na županijskim natjecanjima državnoga prvenstva sudjelovalo je 60.984 učenika osnovnih škola u 13 športova te 26.806 učenika srednjih škola u 8 športova. Utrošena su sredstva u iznosu od 1.950.000,00 kuna. Na završnici državnoga prvenstva natjecalo se 1315 učenika osnovnih škola u 13 športova te 880 učenika srednjih škola u 8 športova za što su utrošena sredstva u iznosu od 3.800.000,00 kuna.

Vežano uz provedbu mjere sufinanciranja obuke neplivača u osnovnim školama, obukom neplivača u 2009. godini obuhvaćeno je 5575 djece za što su utrošena sredstva u iznosu od 1.274.426,00 kuna.

U svrhu provedbe mjere poticanja izvannastavne športske aktivnosti djece s teškoćama u razvoju Hrvatski školski športski savez organizirao je Državno prvenstvo učenika s teškoćama u razvoju koje je održano od 8. do 10. svibnja 2009. godine u Šibeniku. Natjecanja su se održala u sljedećim športovima: atletika, plivanje, graničar i štafetna igra. Natjecale su se 23 ekipe s 130 učenika u pratnji 44 voditelja za što su utrošena sredstva u iznosu od 132.000,00 kuna.

XIII. Mediji

U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi održan je Okrugli stol – stručni radni skup na temu „Prava djeteta i mediji“ s ciljem unapređenja zaštite privatnosti djece u medijima.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Agencija za odgoj i obrazovanje preporučili su djelatnicima odgojno-obrazovnog sustava da sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka, a u suradnji s roditeljima, na početku školske godine, rasprave i dogovore načine postupanja u interesu zaštite privatnosti učenika (fotografiranje, objavljivanje fotografija na web stranicama škole, postupanja s povjerljivim podacima). Preporučeno je kako roditelje treba upoznati s navedenim te kako moraju dati suglasnost/privolu.

Ministarstvo unutarnjih poslova u dijelu koji se odnosi na medijski tretman djece nadležnim ustrojstvenim jedinicama policije kontinuirano ukazuje na potrebu obazrivog postupanja u predmetima kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika te obvezu poštivanja privatnosti maloljetnih osoba i načela tajnosti postupka.

Ministarstvo unutarnjih poslova, kada informira javnost o događajima u kojima su uključena djeca i maloljetnici, u priopćenjima za javnost navodi samo one podatke temeljem kojih se ne može zaključiti o kojem djetetu, maloljetniku ili mlađoj punoljetnoj osobi je riječ. U predmetima maloljetnih ili mlađih punoljetnih počinitelja ne navode se inicijali njihovog imena i prezimena već se navodi samo dob tih osoba.

Državna odvjetništva kroz prikupljanje potrebnih obavijesti provjeravaju sve slučajeve izvještavanja medija o maloljetnim počiniteljima kaznenih djela radi utvrđenja eventualnog postojanja obilježja kaznenog djela povreda tajnosti postupka iz članka 305. stavka 2. Kaznenog zakona, a vežano za članak 55. Zakona o sudovima za mladež.

U svezi provedbe mjere istraživanja medijskog tretmana djece Pravobraniteljica za djecu tijekom godine sustavno prati sadržaje objavljene u tiskanim medijima koji su vežani za teme o dječjim pravima i nasilju nad djecom. Sadržaje elektroničkih medija prati se vežano za pojedine teme i prema prijavama podnesenim Uredu pravobraniteljice. Zapažanja se iznose u godišnjem Izvješću o radu pravobraniteljice za djecu, koje se podnosi Hrvatskom saboru. Glavno područje interesa je zaštita privatnosti djece u medijima, zaštita djece od potencijalno štetnih sadržaja, iskorištavanje djece u reklamnim i političkim kampanjama, dostupnost primjerenih informacija djeci putem medija i sudjelovanje djece u medijima.

U okviru poduzimanja potrebnih mjera u cilju zaštite prava na privatnost djece u medijima prihvaćen je prijedlog pravobraniteljice za djecu u Zakonu o elektroničkim medijima (Narodne novine, br. 153/2009.), vežano uz zaštitu identiteta djece koja su počinila ili pokušala suicid. Također je na navedenu temu pravobraniteljica za djecu održala niz predavanja i radionica. Tiskan je zbornik "Zaštita privatnosti djece u medijima" čije je javno predstavljanje održano 5. listopada 2009. u Zagrebu povodu Dječjeg tjedna. U 2009. godini Ured pravobraniteljice za djecu podnio je ukupno šest prijava Vijeću časti Hrvatskog novinarskog društva protiv novinara i urednika četiri tiskana medija, zbog neetičnog izvještavanja o djeci uslijed čega su izrečene opomene.

Hrvatsko novinarsko društvo aktivno je sudjelovalo u donošenju Zakona o elektroničkim medijima, posebno u dijelu koji se odnosi na zaštitu privatnosti djece u medijima te je prihvaćen prijedlog da u zakon uđe odredba kojom se zabranjuje otkrivanje identiteta djeteta uključenog u slučajeve bilo kojeg oblika nasilja. Nadalje, skupština Hrvatskog novinarskog društva je krajem studenoga 2009. godine izmijenila Kodeks časti hrvatskih novinara kojim su pojačane odredbe koje se

odnose na zaštitu čovjekove intime od senzacionalističkog i svakog drugog neopravdanog otkrivanja u javnosti, s posebnim naglaskom na djecu. Novim Kodeksom je posebna pozornost dana izvještavanju o samoubojstvima. Članovi Hrvatskog novinarskog društva koautori su knjige „*Psihologija-medij-etika*“ (iskustva i promišljanja za bolju suradnju) koja na konkretnim primjerima govori o kršenju prava djece na privatnost u medijima te se u njima daju i smjernice novinarima kako treba izvještavati. Knjigu su brojni profesori psihologije i novinarstva uvrstili u obveznu nastavnu literaturu.

U provedbu mjere djelatno se uključio i Ured za ljudska prava te su se prilikom provođenja seminara za mobilne timove, predavači obratili i velikom broju okupljenih novinara upravo s ciljem edukacije o potrebi zaštite identiteta, privatnosti, obiteljskih i drugih prilika djeteta i maloljetnika prilikom medijskog izvještavanja. Jednako tako, o osjetljivosti spomenute problematike održana su i predavanja koja su predstavnici medija pratili sa velikom pozornošću.

Vezano uz poticanje pokretanja časopisa za djecu u cilju osiguravanja dostupnosti informacija djeci o njihovim pravima Pravobraniteljica za djecu je održala radionice s djecom, školskom novinarima i urednicima školskih časopisa splitskih osnovnih škola o temi „*Pravo djece na zaštitu od svakog oblika nasilja*“ te „*Pravo na izražavanje vlastitog mišljenja*“ i tribinu „*Uloga dječjih i učeničkih časopisa u promicanju dječjih prava*“.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti tiskao je časopis „*Dijete i društvo*“ god. 11., br. 1. i 2. u nakladi od 2.800 komada za što su utrošena sredstva u iznosu od 172.833,59 kuna. Tema broja bila je Nacionalna kampanja protiv tjelesnog kažnjavanja djece.

Vezano uz razvijanje tolerancije i razumijevanje raznolikosti u društvu, Ured za ljudska prava je podnio projektni prijedlog zajedno s projektnim partnerom, Uredom pučkog pravobranitelja, za projekt pod nazivom *Uspostava cjelovitog sustava zaštite od diskriminacije* u sklopu programa IPA 2009 - komponente i pomoć u tranziciji i izgradnja institucija. Svi projekti financirani unutar IPA-e 2009 početi će s realizacijom sredinom, odnosno, krajem 2010. godine te se implementirati kroz nadolazeće trogodišnje razdoblje. Nadalje, Ured za ljudska prava sufinancirao je provođenje projekata i programa organizacija civilnog društva iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj, a za prioritetno područje projekata koji promiču prava djece i kulturu nenasilja izdvojeno je 130.000,00 kuna.

Održane su školske, županijske i nacionalna smotra projekata iz područja demokratskog građanstva i ljudskih prava i smotra simuliranih suđenja u suradnji školstva i pravosudnog sustava u Gradskoj skupštini Grada Zagreba i Županijskom sudu u Zagrebu.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva pružila je financijsku potporu projektima udruga za djecu usmjerenih na razvijanje multikulturalnosti, tolerancije, ljudskih prava, nenasilnog rješavanja sukoba i sudjelovanja mladih u odlučivanju. U 2009. godini odobreno je: putem natječaja 8 projekata u iznosu od 794.736,32 kune; 9 institucionalnih potpora organizacijama civilnog društva u iznosu od 1.533.330,50 kuna; putem natječaja za dodjelu nagrada za razvoj volonterstva u osnovnim školama odobrene su nagrade „Škola – prijatelj zajednice“ za 5 osnovnih škola za najinovativnije volonterske inicijative djece u lokalnim zajednicama u iznosu od 50.000,00 kuna; putem poziva za iskaz interesa 5 potpora koje tematske ulaze u područje zaštite i promicanja prava djece u iznosu od 149.723,96 kuna. Ukupno utrošena sredstva iznose 2.527.790,78 kuna.

3. ZAKLJUČAK

Ostvarivanje ciljeva, provedba i dosljedno ostvarivanje mjera i aktivnosti Nacionalnog plana za djecu obveza je tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, medija i organizacija civilnog društva koje programski djeluju na području zaštite prava djece u Republici Hrvatskoj. Za sustavno praćenje provedbe Nacionalnog plana za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine zaduženo je Vijeće za djecu, a Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti koordinator je provedbe Nacionalnog plana te je izradilo *Izvješće o provedbi Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine za 2009. godinu*.

Iz Izvješća o provedbi Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine za 2009. godinu vidljivo je da je u svim područjima djelovanja provedeno ili se kontinuirano provode aktivnosti koje pridonose promicanju prava djece te unaprjeđenju kvalitete života djece u Republici Hrvatskoj.

Analizom zaprimljenih izvješća utvrđeno je da nositelji mjera iz tijela državne uprave kontinuirano provode zadane aktivnosti, ali je opetovano uočena nedostatna zastupljenost izvješća od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (izvješće je dostavilo 9 županija, a pojedine županije nisu dostavile izvješće ili nisu dostavile potpuno izvješće iz kojih je razvidno provođenje svih zadanih mjera i aktivnosti), što ukazuje na potrebu uspostavljanja učinkovitijih načina suradnje u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih čimbenika koji sudjeluju u provedbi zadanih mjera. Istodobno ne raspolažemo cjelovitim podacima o radu tijela zaduženih za koordinaciju i praćenje provedbe mjera Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Stoga je potrebno u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave uložiti daljnje napore na koordinaciji i praćenju provedbe mjera Nacionalnog plana te jačanju suradnje tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, centara za socijalnu skrb, obiteljskih centara, organizacija civilnog društva i drugih čimbenika.

Od ukupno 124 zadane mjere tijekom 2009. godine provedeno je ili se kontinuirano provodi 115 mjera. Devet mjera nije ostvareno u predviđenom roku pri čemu su za većinu ovih mjera poduzete pripremne aktivnosti ili su u završnoj stadiju te se planiraju završiti u najskorijem roku.

Iz dostavljenih podataka nadležnih tijela nije moguće utvrditi ukupan iznos utrošenih financijskih sredstava za svaku pojedinačnu mjeru predviđenu Nacionalnim planom aktivnosti za prava i interese djece jer se za pojedine mjere navodi da se provode iz redovitih proračunskih sredstava.

Prema zaprimljenim podacima u kojima su navedeni iznosi utrošenih financijskih sredstava, **tijekom 2009. godine državna tijela, za provedbu mjera predviđenih Nacionalnim planom aktivnosti za prava i interese djece, utrošila su sveukupno 442.765.599,85 kuna.** Dodatno navodimo da je dio mjera proveden sredstvima donatora (UNICEF, Svjetska banka, SIDA i dr.).

U provedbi Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine valja naglasiti doprinos Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj u provođenju programa koji su bili usmjereni na područje ranog razvoja djeteta i udomiteljstva.

U okviru aktivnosti organizacija civilnog društva potrebno je istaknuti kvalitetu programa: Saveza društava „Naša djeca Hrvatske“ (Za osmijeh djeteta u bolnici, Gradovi/općine – prijatelji djece, Dječji forumi i Dječja vijeća) te Koordinacije udruga za djecu koja provodi brojne programe usmjerene afirmaciji prava i zaštiti djece.

Tablica - Prikaz utška financijskih sredstava prema područjima djelovanja

Područje djelovanja	Iznos utrošenih sredstava
1. Odgoj i obrazovanje	147.590.426,27
2. Zdravlje	27.556.150,69
3. Prehrana	3.380.580,00
4. Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece	68.505.517,83
5. Socijalna skrb	3.275.658,00
6. Djeca s poremećajima u ponašanju	1.836.323,00
7. Djeca pripadnici nacionalnih manjina	14.879.613,93
8. Djeca – žrtve trgovanja	<i>sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave</i>
9. Djeca s posebnim potrebama	72.826.845,23
10. Zlostavljana i zanemarena djeca	528.600,00
11. Djeca pogođena ratom i posljedicama rata	80.838.651,53
12. Slobodno vrijeme i kultura djece	17.501.609,00
13. Mediji	4.043.624,37
14. Snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece	<i>sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave</i>
UKUPNO	442.765.599,85

4. PRIVITAK

4.1. Analiza provedbe pojedinih mjera od strane tijela državne uprave

I. Područje djelovanja: ODGOJ I OBRAZOVANJE

1.1. Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. poticati osnivače na stvaranje uvjeta za smještaj djece u dječje vrtiće i programe predškolskog odgoja i obrazovanja na svom području
2. poticati osnivače na osiguravanje produženog boravka ili dvosmjenskog rada u dječjim vrtićima
3. poticati osnivače za stvaranje uvjeta za jednosmjenski rad u osnovnim i srednjim školama
4. poticati osnivače za osiguravanje cjelodnevnog/produženog boravka za djecu osnovnoškolske dobi
5. osigurati više sredstava u proračunima jedinica lokalne samouprave i državnom proračunu za izgradnju odgojno-obrazovnih ustanova (preporuka 16. Odbora za prava djeteta iz 2004.)
6. održati seminare za odgojitelje, učitelje radi boljeg informiranja djece i roditelja o Konvenciji o pravima djeteta u Republici Hrvatskoj i njezine učinkovitije provedbe u svim segmentima društva.

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Sažetak stanja predškolskog odgoja na kraju 2009. godine:

- ukupno su djelovala 673 dječja vrtića u 1598 objekata. Privatnih vrtića ima 238 (35,40%) od toga su: 175 osnivači fizičke osobe, 50 osnivači vjerske zajednice i 13 osnivači udruge. Gradskih/općinskih dječjih vrtića ima 435 (64,60%);
- ukupan broj djece koja su pohađala vrtić bio je 151.514 djece (58,00%) od toga je u privatnim vrtićima bilo smješteno 29.320 (19,40%) djece, a u gradskim/općinskim vrtićima bilo je smješteno 122.194 (80,60%) djece;
- ukupan broj djelatnika u dječjim vrtićima bio je 16.133 djelatnika, od čega je 10.021 odgojno-obrazovnih djelatnik i 6112 ostala djelatnika;
- od 673 dječjih vrtića 59 vrtića bilo je imenovano vježbaonicama;
- stručno-razvojnim centrima bilo je imenovano 14 dječjih vrtića, a služe kao centri izvrsnosti koji svojom kvalitetom omogućavaju stručno usavršavanje odgojitelja i stručnih suradnika;
- u 2009. godini bilo je otvoreno 14 novih dječjih vrtića i 82 nova objekta (ustrojbene jedinice) u svrhu proširenja djelatnosti;
- uz financijsku potporu Vlade Republike Hrvatske i Svjetske banke 26 vrtića bilo je opremljeno novim namještajem, didaktičkim sredstvima, audio-vizualnom i sanitarnom opremom;
- u 2009. godini bilo je verificirano 426 novih programa.

Utrošena sredstva: Sredstva osiguravaju osnivači, a Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je zajedno sa Svjetskom bankom osiguralo 2.400.000,00 kuna za opremanje 26 dječjih vrtića (programa ustrojbenih jedinica pri drugim pravnim osobama).

Aktivnost 2.

U dječjim vrtićima nema u pravilu organiziranog dvosmjenskog rada i produženog boravka. Tijekom 2009. godine u dječjim vrtićima su se provodili desetosatni i petosatni programi te kraći programi do tri sata dnevno.

Aktivnost 3.

U školskoj godini 2009./2010. osnovnoškolski odgoj i obrazovanje ostvaruje se u 876 osnovnih škola. Broj učenika se smanjio u odnosu na školsku godinu 2008./2009. (357.139 učenika/ca) te je prema podacima s početka školske godine 2009./2010. osnovnu školu pohađalo 356.884 učenika.

Sustavno se smanjuje broj škola koje rade u tri smjene. U školskoj godini 2009./2010. smanjio se broj škola koje rade u tri smjene te je sve više onih koje rade u jednoj (37,9%) ili dvije smjene (57,7%), odnosno sve je veći broj učenika koji nastavu pohađaju u jednoj (26,5%) ili dvije (66,3%) smjene.

U 154 (36,8 %) srednje škole nastava se odvija u prvoj smjeni.

Utrošena sredstva: Za kapitalne investicije u školstvu ukupno je utrošeno 114.433.746,70 kuna za 29 osnovnih škola i 5 srednjih škola.

Aktivnost 4.

Broj djece koja su uključena u produženi boravak povećava se sukladno mogućnostima škola i potrebama roditelja.

U školskoj godini 2008./2009. produženi je boravak bio organiziran u 199 osnovnih škola (22,5%), odnosno u 609 razrednih odjela za 13.963 (3,65%) učenika/učenica od I. do IV. razreda osnovne škole. U 2009./2010. povećao se u odnosu na školsku godinu 2008./2009. Prema podacima škola i osnivača, produženi boravak nemaju samo dvije županije, a organiziran je u 212 osnovnih škola (25%). U navedenim školama produženi boravak ostvaruje se u 739 heterogenih ili homogenih odjela. Ukupno je u produženi boravak uključeno 15.666 učenika i učenica. Najveća je uključenost učenika i učenica u Gradu Zagrebu, gdje se produženi boravak provodi u 97 osnovnih škola, u 431 odjelu za 9.859 učenika te u Gradu Rijeci gdje je organiziran u 23 osnovne škole za 2.015 učenika/ca koji su raspoređeni u 89 skupina (46 skupina produženog boravka i 43 razreda cjelodnevnog nastave).

Utrošena sredstva: Sredstva osiguravaju osnivači.

Aktivnost 5.

Većini dječjih vrtića osnivači su jedinice lokalne samouprave koje osiguravaju i sredstva za rad tih vrtića, a jedinice lokalne samouprave sufinanciraju smještaj djece i u privatne vrtiće kojima su osnivači fizičke i druge pravne osobe i vjerske zajednice. Sredstva koja općine i gradovi izdvajaju za predškolski odgoj u prosjeku se kreću između 10 i 15% njihova proračuna, bez kapitalnih ulaganja.

Prema statističkim podacima osmi razred osnovne škole završilo je 98,4 % učenika upisanih u navedenoj generaciji u I. razred osnovne škole te je osipanje bilo 1,6 %.

Srednjoškolsko obrazovanje završi približno 97% upisanih učenika. Velik broj učenika ne ostane u istom programu nego za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja prelazi iz jednog programa u drugi (kontinuirana horizontalna prohodnost učenika).

Utrošena sredstva: Sredstva osiguravaju osnivači.

Aktivnost 6.

Agencija za odgoj i obrazovanje tijekom 2009. godine održala je iz područja ljudskih prava i građanskog odgoja 2 skupa na državnoj razini gdje su se razvijali programi vezani uz prava djeteta s temama rodne ravnopravnosti, zaštite potrošača i razvoja projekta građanin kao metode razvoja socijalnih vještina i zaštite prava djece; na međuzupanijskoj razini održano je 4 skupa sa temama medijacije za učenike i učitelje i roditelje u osnovnim i srednjim školama te 6 stručnih skupova čije su teme bile odgoj za humanost, istraživanje humanitarnoga prava, humane vrednote i sprječavanje trgovanja ljudima

Na županijskoj razini održavane su redovite sjednice županijskih stručnih vijeća za ljudska prava demokratsko građanstvo kojima je bilo obuhvaćeno 1485 odgojno-obrazovnih radnika.

Utrošena sredstva: U 2009. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je za voditelje županijskih stručnih vijeća iz područja ljudskih prava i demokratskog građanstva isplatilo 67.500,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 116.901.246,70 kuna.

1.2. Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati suvremene pedagoške metode u poučavanju na svim razinama, posebice na dodiplomskom i poslijediplomskom studiju
2. poticati osnivače i odgojno-obrazovne ustanove za stvaranje uvjeta za uključenost djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama i drugih ranjivih skupina (primjerice romske djece) u dječje vrtiće, osnovne i srednje škole
3. izgraditi mrežu stručnjaka koja će pomagati u implementaciji sadržaja o ljudskim pravima u nastavne programe u svim odgojno-obrazovnim ustanovama radi sprječavanja isključenosti

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Sveučilišni nastavnici koriste primjerene nastavne metode koje su pogodne za međusobno usklađivanje nastavnih sadržaja i studijskog programa. Osobe koje počinju raditi u nastavi na visokim učilištima, a tijekom studija nisu slušale pedagogiju, metodiku, didaktiku i psihologiju, dužne su ove ispite položiti na učiteljskim fakultetima u sklopu pedagoško-psihološkog obrazovanja. Troškove dopunskog pedagoško-psihološkog obrazovanja za polaznike koji su zaposleni u osnovnom i srednjem školstvu snosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

Utrošena sredstva: 1.122.881,00 kuna.

Aktivnost 2.

U 2009. godini u sustavu predškolskog odgoja i naobrazbe bilo je uključeno 151.514 djece, od čega je u desetosatnim i petosatnim programima bilo 112.346 djece. U tim programima bilo je uključeno 5985 (5,30%) djece s teškoćama, 1678 (1,50%) darovite djece i 2348 (2,10%) djece pripadnika nacionalnih manjina.

Ne raspolaže se podacima o broju učenika s posebnim potrebama (s teškoćama i darovitim učenicima/cama), ali njihov broj se kreće od 7 do 10% za teškoće i od 2 do 5% za darovite u populaciji učenika/ca osnovnoškolske dobi, kao što su procjene stručnjaka na Europskoj i Svjetskoj razini.

Utrošena sredstva: za djecu u programu predškole, za djecu pripadnike nacionalnih manjina, djecu s posebnim potrebama – djecu s teškoćama i darovitu djecu i za prijevoz učenika s posebnim potrebama, osigurano je i utrošeno 19.989.000,00 kuna.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je s 111.850,00 kuna trogodišnji program edukacijsko-rehabilitacijske potpore putem mobilnog stručnog tima za uključivanje djece s posebnim obrazovnim potrebama u redovne škole koji provodi Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama "IDEM".

Aktivnost 3.

Udžbenički standard (Narodne novine, br. 7/07.) prema kojemu su tijekom 2009. godine radila stručna povjerenstva za prosudbu udžbenika detaljnije propisuje uvjete koje je udžbenik morao ispuniti da bi bio odobren za uporabu u školi. Važnu grupaciju zahtjeva čine i etički zahtjevi bez kojih udžbenik nije mogao biti odobren ako nije ispunjavao te zahtjeve.

Etički zahtjevi temelje se na istinitosti, provjerljivosti i objektivnosti udžbeničkih sadržaja, općim pravima čovjeka, načelima demokracije, vladavine prava i na domoljublju.

Svi se udžbenici usklađuju s navedenim zahtjevima, bez obzira na to iskazuju li se ti zahtjevi u njima neposredno (društveni i humanistički predmeti) ili posredno (prirodoslovlje, tehnički i drugi predmeti).

Izrađeni su studijski programi za:

- integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Učiteljski studij - izvode Učiteljski fakulteti u Zagrebu, Rijeci, Osijeku, Splitu te Sveučilište Jurja Dobrile u Puli koji izvodi Učiteljski studij na talijanskom i hrvatskom jeziku - ukupno 8 studija;
- stručni studij Predškolski odgoj (ukupno 7 studija) te Sveučilište Jurja Dobrile u Puli izvode studij na hrvatskom i talijanskom jeziku;
- programi psihološko-pedagoškog obrazovanja učitelja i nastavnika – Odsjek za obrazovne znanosti Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Izvjeshće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Svim sveučilištima u Republici Hrvatskoj upućena je preporuka o uvođenju kolegija o pravima djece na dodiplomske i poslijediplomske studije odgovarajućih fakulteta.

Održano je niz predavanja na temu različitih prava djece odgajateljima, učiteljima, studentima (*Prava djece i elektronički mediji, Prava djece u odgojno obrazovnim ustanovama, Prava djece i elektronički mediji, Partnerstvo svih subjekata u zaštiti prava i interesa djece, Najviši standardi u ostvarivanju prava djece predškolskog uzrasta, Zaštita prava i interesa djece u školi, Partnerstvo škole, roditelja i lokalne zajednice u zaštiti prava i interesa djece, Povrede prava djece kroz proces praćenja i vrednovanja učenika, Prava djece i Ured pravobraniteljice za djecu, Zaštita prava i interesa djece s teškoćama u razvoju, Prava djece u dječjem vrtiću, Seksualno zdravlje mladih-između deklarativne i stvarne brige odraslih, Uloga učitelja u zaštiti prava djeteta, ishodišta i okviri, Uloga učitelja i odgojitelja u zaštiti prava djeteta, ishodišta i okviri, Pravo djece na zaštitu od nasilja, Zaštita prava djece u Republika Hrvatska, Zaštita prava djece s poremećajima u ponašanju u školama, Dječja prava u razrednoj nastavi.*)

Utrošena sredstva: sredstva su osigurana iz redovitih sredstava za djelatnost Pravobraniteljca za djecu

Izvjeshće dostavlja:

URED ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ured za ravnopravnost spolova preveo je *Preporuku Rec(2007)13 Vijeća ministara država članica Vijeća Europe o rodno osviještenoj politici u obrazovanju* s kojom je počeo upoznavati i odgojno – obrazovne institucije. Letak i knjižica s tekstom *Preporuke* su tiskani te se promocija iste i početak distribucije očekuje u ožujku 2010. godine. Odredbe navedene *Preporuke* ugrađene su i u Program usavršavanja i osposobljavanja iz područja ravnopravnosti spolova za nositelje/ice odgojno – obrazovne djelatnosti.

Utrošena sredstva: U okviru redovne djelatnosti.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 21.111.881,00 kuna.

1.3. Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati dobru administraciju i učinkovito financiranje svih programa koji promiču dječja prava i pridonose zaštiti djece od predškolske do srednjoškolske dobi

2. osnažiti suradnju između odgojno-obrazovnih ustanova na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave radi pružanja usluga djeci s posebnim potrebama, savjetodavnog rada za djecu i roditelje radi promicanja tolerancije i prihvaćanja različitosti
3. poticati osnivače na sudjelovanje u financiranju stručnog usavršavanja odgojitelja i učitelja za promicanje odgojnih vrijednosti

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Od 426 novo verificiranih programa u 2009. godini 112 programa bilo je usmjereno na djecu s posebnim potrebama i programe za održivi razvoj, a 234 programa odnose se na rano učenje stranih jezika.

Nema niti jednog dječjeg vrtića koji nema verificirane programe koji promiču prava i interese djece primjerene njihovim potrebama, interesima i sposobnostima.

Utrošena sredstva: Sredstva osiguravaju osnivači i roditelji djece korisnika programa predškolskog odgoja.

Aktivnost 2.

Doprinos kvaliteti rada s djecom predškolske dobi u dječjim vrtićima daju i stručni suradnici (721) i više medicinske sestre (216) kojih u predškolskom sustavu odgoja i naobrazbe ima 937.

U 2009. godini u dječjim vrtićima je radilo 314 pedagoga/inja, 173 psihologa/inje i 234 stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila – 134 rehabilitatora/defektologa i 100 logopeda/inja.

U školskoj godini 2009./2010. na radnom mjestu stručnih suradnika u osnovnoškolskim ustanovama zaposlene su 2384 osobe ili 1982 osobe na bazi punog radnog vremena (691,5 pedagoga, 328,3 stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila, 270 psiholog i 677,5 knjižničara) te 94 zdravstvena radnika u posebnim ustanovama ili 83 osobe na bazi punog radnog vremena, a njihovi su osnovni zadaci rad s učenicima.

Od 2007. godine do prosinca 2009. na radnom mjestu stručnih suradnika u srednjoškolskim ustanovama zaposlene su 272 osobe od čega: 88,25 stručnih suradnika edukacijsko-rehabilitacijskog profila, 59 pedagoga, i 61,5 psihologa i 63,25 stručnih suradnika knjižničara. U 2009. godini u srednjoškolskim ustanovama su radila 293 pedagoga, 155 psihologa, 72 stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila i 380 knjižničara.

Tablica - Stručni suradnici u odgojno-obrazovnim ustanovama

Stručni suradnici u dječjim vrtićima			
Stručni suradnik	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.
Pedagog	256	310	314
Stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila	99	134	134
Logoped	49	99	100
Psiholog	136	171	173
UKUPNO	540	714	721
Omjer suradnika i predškolske djece	1:276	1:159	1:178
Viša medicinska sestra	208	212	216
UKUPNO s višim medicinskim sestrama	748	926	937
Stručni suradnici u osnovnim školama			
Stručni suradnik	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.
Pedagog	640	676,5	691,5
Stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila	320	328	328,3
Psiholog	243	259	270
Socijalni radnik	15	15	14,5
Knjižničar	643	659,6	677,5

UKUPNO	1861	1938,1	1982
Omjer suradnika i učenika	1:173	1:160	1:143
Zdravstveni radnik	57	80	82,3
UKUPNO sa zdravstvenim radnicima	1918	2018	2064

Stručni suradnici u srednjim školama			
Stručni suradnik	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.
Pedagog	227	281	293
Stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila	19	21	72
Psiholog	78	111	155
Logoped	0	1	0
Knjižničar	242	291	380
UKUPNO	566	705	900
UKUPNO (vrtići, osnovne škole i srednje škole)	3232	3649	3901

* Izvor: eMatica Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa

Aktivnost 3.

Obnovljeno je imenovanje 32 voditelja stručnih vijeća za demokratsko građanstvo koji su u suradnji sa stručnjacima iz nevladinih organizacija i sa stručnjacima sa sveučilišta obuhvatili 1485 odgojno obrazovnih radnika.

1.4. Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati i podupirati projekte uspješnih preventivnih programa u svim sredinama i neposredan rad s djecom i mladima i njihovim roditeljima
2. razviti učinkovite mehanizme suzbijanja nasilja među djecom u odgojno-obrazovnom sustavu
3. izgraditi mrežu stručnjaka koja će pomagati u implementaciji sadržaja o prevenciji u godišnje planove i programe svih odgojno-obrazovnih ustanova radi sprječavanja diskriminacije, nasilja, zlostavljanja, svih oblika ovisnosti, trgovanja djecom i ljudima, isključivosti i sl.
4. razviti mehanizme suzbijanja svih oblika ovisnosti u odgojno-obrazovnom sustavu
5. uključiti djecu u kreiranje i provođenje preventivnih programa

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo je u okviru svojih aktivnosti, sufinanciralo: 12 preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama, tisak stručne literature na temu prevencije nasilja i ovisnosti, održavanje seminara na temu prevencije i preko natječaja za udruge financijski podržalo 8 projekata institucija civilnoga društva čiji su sadržaji usmjereni na prevenciju nasilja i 8 projekata čiji su sadržaji usmjereni na prevenciju ovisnosti.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je sljedećih 12 programa u osnovnim i srednjim školama:

1. Preventivni program prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži grada Zagreba III. Gimnazija – III. Gimnazija, Zagreb – u iznosu – 66.000,00 kuna;
2. Preventivni program „Kultura govorenja“ – Osnovna škola Marjan, Split – 25.000,00 kuna;

3. Preventivni program „*Umijeće nenasilja*“ – Udruga za radioničku edukaciju VJEŠTINE - 5.000,00 kuna;
4. Seminar za voditelje školskih preventivnih programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na području Osječko-baranjske županije - Osnovna škola Antuna Mihanovića, Osijek – 15.000,00 kuna;
5. Sufinanciranje programa mjera povećanja sigurnosti i smanjenja nasilja nad djecom – Osnovna škola Vukomerec, Zagreb – 15.000,00 kuna;
6. Sufinanciranje projekta „*Živimo zdravo*“ – Ekonomska i trgovačka škola Ivana Domca, Vinkovci – 15.000,00 kuna;
7. Sufinanciranje projekta „*Holokaust (Šoa) i ljudska prava*“ – Osnovna škola Pojišan, Split – 15.000,00 kuna;
8. Sufinanciranje preventivnog programa „*Suzbijanje droge i drugih ovisnosti u osnovnoj školi*“ - Osnovna škola Ksaver Šandor Gjalski, Zagreb – 33.000,00 kuna;
9. Sufinanciranje preventivnog programa „*Projekt prevencije ovisnosti*“ – Srednja škola Marka Marulića, Slatina – 18.000,00 kuna;
10. Sufinanciranje preventivnog programa „*Program u području komunikacije*“ za stručne suradnike u osnovnim i srednjim školama – Varaždinska županije – 30.000,00 kuna;
11. Sufinanciranje preventivnog programa „*Suzbijanje droge i drugih ovisnosti*“ – Osnovna škola Bartola Kašića, Zagreb – 15.000,00 kuna.

Tijekom kolovoza 2009. godine Agencija za odgoj i obrazovanje uključila se u implementaciju preventivnog programa „*Unplugged – prevencija korištenja duhana, alkohola i drugih sredstava ovisnosti*“ koji je nastao inicijativom European Union Drug Abuse Prevention (EUDAP). Od kolovoza 2009. do srpnja 2011. projekt će se pod vodstvom stručnjaka sa Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu adaptirati i implementirati u 13 osnovnih škola na području Zagreba i okolice. U projekt su uključene još četiri europske zemlje, a vodi ga i financijski podržava Mentor Foundation International. Program „*Unplugged – prevencija korištenja duhana, alkohola i drugih sredstava ovisnosti*“ baziran je na učenju životnih vještina i konceptu socijalnih utjecaja te time promiče pozitivno i zdravo ponašanje i utječe na prevenciju korištenja sredstava ovisnosti (pušenje, korištenje alkohola i drugih sredstava ovisnosti).
Utrošena sredstva za navedenu aktivnosti iznose 2.762.129,73 kune.

Aktivnost 2.

Za suzbijanje nasilja u odgojno-obrazovnim ustanovama zaduženi su: voditelji županijskih vijeća u osnovnim školama (66 djelatnika) i srednjim školama (64 djelatnika), Nacionalno vijeće za kurikulum, županijski odjeli za društvene djelatnosti (21 djelatnik) i gradski uredi za obrazovanje (32 djelatnika).

Za prevenciju ovisnosti i nasilja u odgojno obrazovnim-ustanovama zaduženi su: stručni suradnici: pedagozi (1298), defektolozi (534), psiholozi (598), zdravstveni radnici (298) i socijalni radnici (14). Dio preventivnih programa se jednim dijelom provodi i preko vijeća učenika po županijama (13).

Aktivnost 3.

U svim županijama imenovani su članovi Tima za krizne intervencije. Imenovane osobe završile su program osposobljavanja za provođenje psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja.

U Tim za krizne intervencije imenovane su 92 osobe po županijama kako slijedi: Zagrebačka 4 člana (2 osnovna škola i 2 srednja škola); Krapinsko-zagorska 2 člana (1 OŠ i 1 SŠ); Sisačko-moslavačka 2 člana za OŠ; Karlovačka 1 član za OŠ; Varaždinska 6 članova (4 OŠ, 1 SŠ i 1 fakultet); Koprivničko-križevačka 4 člana (1 vrtić, 1 OŠ i 2 SŠ); Bjelovarsko-bilogorska 4 člana (3 OŠ i 1 SŠ); Primorsko-goranska 8 članova (7 OŠ i 1 SŠ); Ličko-senjska 1 član za OŠ; Virovitičko-podravska 2 člana (1 OŠ i 1 SŠ); Požeško-slavonska 1 član za SŠ; Brodsko-posavska 5 članova (3 OŠ i 2 SŠ); Zadarska 2 člana (1 OŠ i 1 SŠ); Osječko-baranjska 4 člana (3 OŠ i 1 SŠ); Šibensko-kninska 1 član za SŠ; Vukovarsko-srijemska 3 člana (2 OŠ i 1 SŠ); Splitsko-dalmatinska 5 članova (3 OŠ i 2 SŠ); Istarska 9 članova (3 OŠ i 6 SŠ); Dubrovačko-neretvanska 2 člana za OŠ; Međimurska 1 član za OŠ i Grad Zagreb 25 članova (4 vrtić, 11 OŠ, 7 SŠ i 3 za fakultete).

Aktivnost 4.

U svim osnovnim i srednjim školama kroz različite aktivnosti nastoji se zainteresirati učenike za pozitivne vrijednosti i zdrave načine življenja, a u svrhu prevencije nasilja i ovisnosti.

Nadalje, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Agencija za odgoj i obrazovanje sudjeluju u radu radne skupine zadužene za izradu Nacionalnog programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu te djecu i mlade koji su izvan sustava školovanja za razdoblje od 2010. godine do 2013. godine, a koja je organizirana pri Uredu za suzbijanje zlouporabe droga.

Utrošena sredstva za aktivnost iznose 1.549.486,10 kuna.

Aktivnost 5.

Djeca su aktivni sudionici preventivnih programa i upravo su navedeni programi njima namijenjeni. Osnovna postavka preventivnih programa je njihovo prilagođavanje individualnim potrebama djece koje su njihovi sudionici.

Utrošena sredstva za aktivnost iznose 447.119,73 kuna.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Održano je niz predavanja, s različitim temama, vezano za učinkovitije preventivne programe (*Zaštita prava djece i školske učeničke zadruge, Liječnici školske medicine i prava djece, Prava djece i ured pravobraniteljice za djecu, Prava djece u slobodnom, Zaštita prava djece u kontekstu poremećaja u ponašanju i maloljetničke delikvencije, Sigurnost djece u gradu, Preventivni programi u zaštiti prava i interesa djece*).

Aktivnost 5.

Ostvarena je suradnja s učenicima Grafičkog odjela Škole primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu koji su u sklopu nastave osmišljavali vizualne i verbalne poruke o važnosti sprečavanja zlostavljanja djece. Izabran je jedan učenički rad kao službeni plakat za Svjetski dan prevencije zlostavljanja djece i zajedno sa školom organizirana je izložba u Izložbenom salonu Izidor Kršnjavi, koja je trajala od 19. do 27. studenoga 2009. godine. Plakat je distribuiran svim dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama i drugim odgojno-obrazovnim ustanovama. Organizirano je medijsko praćenje učeničke izložbe te je imalo dobar odjek u tiskanim i elektroničkim medijima pri čemu je naglašeno isticanje važnosti aktivnog sudjelovanja djece i mladih u svim preventivnim programima i kampanjama koje se odnose na njih.

Izješće dostavlja:

URED ZA LJUDSKA PRAVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Povodom obilježavanja 10. prosinca - Međunarodnog dana ljudskih prava, organiziran je tradicionalni natječaj za učenike osnovnih i srednjih škola za likovne i literarne radove na temu iz područja ljudskih prava: „*Znam što znače prava djeteta*“ i „*Ljudska prava - prošlost, sadašnjost, budućnost*“ za što su utrošena sredstva u iznosu od 6.000,00 kuna.

Aktivnost 3.

Radi što učinkovitijeg djelovanja sustava tijela zaštite i promicanja ljudskih prava na lokalnoj i regionalnoj razini, nakon lokalnih izbora ponovno su osnovane županijske koordinacije za ljudska prava koje svoja godišnja izvješća o radu dostavljaju Uredu za ljudska prava.

Kao koordinator aktivnosti rada županijskih koordinacija za ljudska prava, Ured za ljudska prava je poslao preporuku svim županijskim koordinacijama da, među ostalim, organiziraju okrugle stolove s ciljem zaštite i promicanja prava i interesa djece.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 4.764.735,56 kuna.

1.5. Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uključiti romsku djecu oba spola u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnu školu i srednju školu kao i osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje odraslih Roma
2. osigurati prostorne i kadrovske uvjete (romski pomagači) za veći obuhvat romske djece i mladih
3. provoditi edukaciju roditelja djece pripadnika romske nacionalne manjine za veće uključivanje djece u odgojno-obrazovni sustav
4. poticati osposobljavanje romskih pomagača za rad s romskom djecom
5. osigurati smještaj u učeničkim domovima i stipendirati romske učenike oba spola u sustavu srednjoškolskog obrazovanja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U programe predškolskog odgoja uključeno je ukupno 692 djeteta: od toga u predškolski odgoj 378 djece (210 muških i 177 ženskih) te u program predškole 314 djece (149 muških i 165 ženskih). Za različite programe predškolskog odgoja utrošeno je 508.003,75 kuna.

U osnovnoškolsko obrazovanje krajem školske godine 2008./2009. bilo je uključeno ukupno 3936 učenika romske nacionalne manjine: od toga 2041 muških i 1895 ženskih. Početkom školske godine 2009./2010. osnovnoškolsko obrazovanje pohađalo je ukupno 4186 učenika: od toga 2176 muških i 2010 ženskih. Podatak pokazuje povećanje broja upisane djece romske nacionalne manjine u osnovnoškolsko obrazovanje. Za različite osnovnoškolske programe utrošeno je 288.455,90 kuna.

U srednjoškolsko obrazovanje krajem školske godine 2008./2009. bilo je uključeno ukupno pripadnika 224 učenika romske nacionalne manjine: od toga 129 muških i 95 ženskih. Početkom školske godine 2009./2010. srednjoškolsko obrazovanje upisalo je ukupno 304 učenika: od toga 166 muških i 138 ženskih. Podatak pokazuje povećanje broja upisane djece romske nacionalne manjine u srednjoškolsko obrazovanje.

Za stipendije djece romske nacionalne manjine je u 2009. godini utrošeno 1.396.400,00 kuna. Utrošena sredstva: 2.192.859,65 kuna.

Aktivnost 2.

U predškolskom sustavu je 55 ustanova u koje su uključena djeca romske nacionalne manjine.

U osnovnoškolskom sustavu je 130 osnovnih škola u koje su uključena djeca romske nacionalne manjine.

U srednjoškolskom sustavu je 70 srednjih škola u koje su uključena djeca romske nacionalne manjine.

Izgrađena je igraonica u Lončarevom naselju u Podturenu (Međimurje) za što su utrošena sredstva u iznosu od 70.000,00 kuna.

Aktivnost 3.

Od 168 učenika (74 muških i 94 ženskih) koji su završili osnovnu školu 2008./2009. školske godine, 148 učenika (82 muških i 66 ženskih) nastavili su obrazovanje u srednjoj školi u školskoj godini 2009./2010. Od 125 učenika koji su završili osnovnu školu u 2007./2008. nastavilo je obrazovanje 120 učenika, a u 2006./2007. od 113 učenika koji su završili osnovnu školu obrazovanje su nastavila 94 učenika.

Aktivnost 4.

U osnovnoškolski sustav uključeno je 23 romska pomagača, od toga: 13 muških i 10 ženskih. Utrošena sredstva: 1.401.388,53 kune.

Aktivnost 5.

U učeničkim domovima osiguran je smještaj za 5 učenika romske nacionalne manjine od toga: 3 učenika i 2 učenice.
Utrošena sredstva: 11.340,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 3.675.588,18 kuna.

1.6. Mjera 6. Izraditi i u sustav školstva uvesti obrazovne programe s ciljem sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja i utvrditi potrebe
2. izraditi obrazovne programe radi sprječavanja diskriminacije
3. uvoditi obrazovne programe u sustav školstva
4. uključivati svu djecu pripadnike nacionalnih manjina i djecu strane državljanke oba spola u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, kao i osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje odraslih
5. osigurati prostorne i kadrovske uvjete za veći obuhvat djece i mladih pripadnika nacionalnih manjina te djece stranih državljana

Provedba mjere: provedena djelomično

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Analiza stanja postojećih obrazovnih programa u odnosu na sprječavanje diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj predviđena je za izradu tijekom 2010. godine, kao podloga za izradu predmetnih kurikuluma.

Aktivnost 2.

Obrazovni program sprječavanja diskriminacije bit će kao međupredmetna, interdisciplinarna tema uključena u sve odgovarajuće predmetne kurikulume, posebno kroz module *Osobni i socijalni razvoj te Građanski odgoj i obrazovanje*. Programi će biti izrađeni tijekom 2010. godine, nakon donošenja Nacionalnog okvirnog kurikuluma iz kojeg ti programi proistječu.

Aktivnost 3.

Nakon usvajanja Nacionalnog okvirnog kurikuluma svaka će školska ustanova, osnovna i srednja škola, morati, temeljem Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08, članak 28.) obvezno, na početku svake školske godine donijeti školski kurikulum, izrađen na temelju nacionalnog kurikuluma i predmetnih kurikuluma, odnosno donijeti svoj vlastiti obrazovni program, prilagođen zajednici u kojoj školska ustanova djeluje.

Aktivnost 4. i 5.

U školskoj godini 2008./2009. najviše djece azilantata je bilo u Osnovnoj školi Zvonimira Franka u Kutini koju pohađa 10 učenika, dok su Osnovnu školu Mate Lovraka u Kutini pohađala 3 učenika, koja su napustila azil. U školskoj godini 2009./2010. u Osnovnoj školi Zvonimira Franka u Kutini nastavu pohađaju 3 učenika u nižim razredima, u Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića u Starom Petrovom Selu nastavu pohađa 3 učenika (4., 6. i 8. razred) i u Osnovnoj školi Tituša Brezovačkog u Zagrebu nastavu pohađaju 3 učenika (4., 5. i 6. razred).

1.7. Mjera 7. Financijski poduprijeti programe za darovitu/nadarenu djecu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izvršiti odabir programa
3. izraditi odluke i ugovore o odobrenim sredstvima

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 3.

U 2009. godini financijski su poduprijeti slijedeći programi za darovitu/nadarenu djecu:

R.B.	NAZIV PROJEKTA/PROGRAMA	SREDSTVA
1.	Financijska potpora za sudjelovanje učenika Osnovne Waldorfske škole na olimpijadi waldorfskih škola Europe koja se održala u Schonau, Austriji 2009. godine	15.000,00
2.	Sufinanciranje Susreta malih pjesnika Slavonije i Baranje u Osnovnoj školi Matija Gubec u Cerniku	20.000,00
3.	Lovrakovi dani kulture u Velikom Grđevcu i dodjela državne nagrade „Mato Lovrak“ za dječji roman	30.000,00
4.	Financijska potpora programu tradicionalne 18. Čakavske večeri koja se održala povodom Marulićevih dana u organizaciji Osnovne škole Bijaći.	30.000,00
5.	Financijska potpora 14. likovno-literarnom natječaju „Hrvatska kulturna baština“ koji se održala u OŠ Kneza Branimira u Donjem Muću	15.000,00
6.	Financijska potpora 8. dječjoj smotri folklor „Stara škrinja je otvorena“ koja se održala u Donjem Muću	25.000,00
7.	Financijska potpora svečanoj proslavi obilježavanja 10. obljetnice rada Lutkarskog studija Stribor pri Osnovnoj školi Ivana Cankara u Zagrebu	15.000,00
8.	Organizacija manifestacije „Tin i ja“ u Vrgorcu	17.000,00
9.	Financijska potpora 16. Hrvatskog dječjeg festivala u tri umjetnička izraza: popularne dječje zbornice pjesme, likovnog i literarnog izričaja.	30.000,00
10.	Sufinanciranje tradicionalne 11. pjesničke smotre mladih „Ča – more – judi“ koja se održala u sklopu Marulićevih dana na otoku Šolti	30.000,00
11.	Sufinanciranje odlaska učenika OŠ Pevleka Miškine iz Zagreba na GEF – Svjetski festival kreativnosti u školama koji se održao u San Remu, Italiji.	10.000,00
12.	Sufinanciranje 3. literarno-likovnog natječaja „Poj riči materinske“ i 4. dječjem festivalu „Primoštenski skosović“ - Dani hrvatskog jezika u Primoštenu	15.000,00
13.	Sufinanciranje 9. Međunarodnog festivala dječjeg folklor „Perlice Europe“	30.000,00
14.	Osnovna škola Ivan Goran Kovačić, Slavonski Brod financijska potpora izdavanju knjige učenice Lane Lončar „Tajni dnevnik Lane Lončar“	10.000,00
15.	Financijska potpora 25. Danima Ante Kovačića i susreta Ivice Kičmanovića	30.000,00
16.	Financijska potpora „Nazorovim danima“ koji su se održali u Postirama	28.411,00
17.	Goranovo proljeće – natjecanje mladih pjesnika osnovnih i srednjih škola	30.000,00
18.	„Centar izvrsnosti za posebno nadarene učenike i studente glazbe i plesa u 2009. godini“ – seminari i koncerti u organizaciji HDGPP-a	77.360,00
19.	„Proljeće na otoku Visu“ – projekt Osnovne škole „Vis“ i Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu na temu mitovi i legende otoka Visa	30.000,00
20.	32. Festival tamburaške glazbe u Osijeku - sudjelovalo je oko 1400 mladih glazbenika	25.311,00

21.	Program identifikacije specifičnih područja sposobnosti darovitih učenika u II. OŠ Vrbovec	20.000,00
22.	Projekt Osnovne škole „Stjepan Radić“ iz Božjakovine – „Općina Brckovljani kroz vrijeme“ i „Ambrozija-veliki zdravstveni problem“	30.000,00
23.	49. Međunarodni dječji festival u Šibeniku	30.000,00
24.	Obilježavanje 40. godina Nagrade Grigor Vitez	10.000,00
25.	Znanstveno-obrazovni projekt Makarska zvjezdarnica	40.000,00
26.	Osnovna glazbena škola Pavla Markovca – turneje i nastupi nadarenih učenika škole	30.000,00
27.	Projekt „Najljepši školski vrtovi u Republici Hrvatskoj“ u organizaciji HRT-a	40.000,00
28.	Škola stvaralaštva „Novigradsko proljeće 2009.“ – sudjelovalo je oko 338 učenika	251.434,83
29.	„Mala glagoljska akademija“	154.460,00
UKUPNO:		1.118.976,83

Većina sufinanciranih projekata i programa su višegodišnji kvalitetni programi kojima su i sudionici i organizatori jako zadovoljni.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.118.976,83 kuna.

1.8. Mjera 8. Izraditi pedagoški standard za predškolski odgoj i obrazovanje, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. donijeti Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i obrazovanja
2. izraditi analizu stanja u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju
3. izraditi prijedlog Nacrta Državnog pedagoškog standarda za osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i obrazovanja Hrvatski sabor je donio 16. svibnja 2008. godine. Prati se provedba 0-tog koeficijenta izvodljivosti (veličina dječjeg vrtića do 600 djece i 30 odgojno-obrazovnih skupina). Od 673 dječja vrtića samo 36 dječjih vrtića, odnosno njihovih osnivača nema vrtiće u skladu s odredbom članka 21. Državnog pedagoškog standarda.

Prati se provedba i drugih odredaba koji se odnose na 1. i 2. koeficijent izvodljivosti Državnog pedagoškog standarda te se predlažu mjere kako ih dječji vrtići u suradnji sa svojim osnivačima mogu najbolje dostići.

Izrađena je i analiza predškolskog odgoja za 2009. godinu.

Aktivnost 2.

Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja primjenjuje se sukladno koeficijentu izvodljivosti od 2008. godine.

U okviru Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa utemeljena je u 2008. godini Uprava za nacionalni kurikulum, koja je tijekom 2009. godine izradila sljedeće analize stanja odgojno-obrazovnih ustanova:

1. Mreža škola bez arhitektonskih barijera,
2. Analiza stanja zaposlenosti odgojno-obrazovnih djelatnika za sve tri razine sustava,
3. Usklađenost nekih pokazatelja kvalitete obrazovanja u osnovnim školama Republike Hrvatske s Državnim pedagoškim standardima i usporednim vrijednostima u europskim zemljama.

Temeljem analize provedbe u 2009. godini koju su dostavili uredi državne uprave te Grad Zagreb, utvrđeno je da su u većini županija ostvareni koeficijenti predviđeni Državnim pedagoškim standardom (broj učenika u razrednom odjelu, dodatna i dopunska nastava, nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina, stručna usavršavanja ravnatelja/učitelja/stručnih suradnika, napredovanje ravnatelja/učitelja/stručnih suradnika...).

Utrošena sredstva: 36.000,00 kuna.

Aktivnost 3.

Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja te Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja donio je Hrvatski sabor 16. svibnja 2008. godine.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 36.000,00 kuna.

1.9. Mjera 9. Izraditi redovne odgojno-obrazovne programe koji će osigurati isticanje sposobnosti učenika s posebnim potrebama te programe uz rehabilitacijske programe
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izraditi redovne odgojno-obrazovne programe koji će osigurati isticanje sposobnosti učenika s posebnim potrebama
3. izraditi posebne programe uz rehabilitacijske programe

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Nacrt Prijedloga Nacionalnog okvirnog kurikulumu, u glavi X. Djeca i učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama, donosi osnove za planiranje i programiranje nastave za učenike s posebnim potrebama.

Aktivnost 2.

Tijekom 2009. godine izrađeni su podzakonski akti koji proizlaze iz Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi te je u tijeku njihovo donošenje:

- Pravilnik o vrstama teškoća i primjerenom programu školovanja i oblicima potpore učenicima s teškoćama,
- Pravilnik o postupku utvrđivanja darovitosti i uvjetima rada s darovitom djecom predškolske dobi te načinu uočavanja, školovanja i poticanja darovitih učenika.

Aktivnost 3.

Svi verificirani programi odgoja i obrazovanja djece s posebnim potrebama (teškoćama u razvoju) u svojim sadržajima imaju i dio rehabilitacijskih programa koje provode za to osposobljeni stručnjaci.

Na temelju Nacionalnog kurikulumu donijet će se posebni programi, predmetni kurikulumi koji će obuhvatiti i odgojno-obrazovne programe rada s djecom i učenicima s posebnim odgojno obrazovnim potrebama.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 147.590.426,27 kuna.

II. Područje djelovanja: ZDRAVLJE

2.1. Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 2. – 2006. godina

Aktivnost 3. – 2007. godina

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. sustavno pratiti i zdravstveno nadzirati sve žene tijekom trudnoće, porođaja i nakon porođaja
2. izraditi Registar neurorizične djece
3. izraditi i provoditi program pojačane skrbi neurorizične djece
4. pratiti rast i razvoj djece radi ranog otkrivanja poremećaja
5. provoditi redovito cijepljenje djece

Provedba mjere: provedena djelomično

Indikator provedbe:

Aktivnost 2.

Izrađena je priprema dokumentacije za pilot projekt praćenja djece s neurorizicima. Pilot projekt je započeo krajem 2006. godine te je njegova realizacija u tijeku. Ovaj pilot projekt priprema je za stvaranje Registra djece s neurorizicima.

Aktivnost 3.

Realizacija pilot projekta je u tijeku. U projekt su uključena 5 rodilišta i Specijalna Bolnica za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama – Goljak preko koje je praćeno 944 djece sa najtežom problematikom. U tijeku je priprema za proširenje ovog projekta.

Aktivnost 4.

Praćenje rasta i razvoja djece uz rano otkrivanje bolesti i stanja koje ometaju normalan rast i razvoj provodi se u skladu sa standardom zdravstvene zaštite koji je osiguran provedbom mjera iz Plana i programa mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (Narodne novine, br. 126/06 i 156/08). Radi se o svim mjerama koje uključuju preventivni rad, sistematske preglede, dijagnostiku, terapiju, rehabilitaciju, cijepljenja i slično.

Aktivnost 5.

Redovito cijepljenje se provodi prema Kalendaru cijepljenja, sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Izvješća o obavljenim cijepljenjima objavljuju se redovno u Hrvatskom zdravstveno – statističkom ljetopisu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Jedna od najvažnijih zadaća zdravstvene službe je plansko izvršenje Programa cijepljenja. Dosadašnja provedba nacionalnog programa masovnog cijepljenja u Hrvatskoj postigla je izvrsne uspjehe u suzbijanju bolesti. Daljnji nastavak tog rada nužan je za održavanje povoljnih učinaka ove najučinkovitije masovne preventivne mjere.

Procijepljenost protiv tuberkuloze: Primarno cijepljenje protiv tuberkuloze provodi se redovito, no ne prati se po županijama, već po rodilištima gdje se i obavlja prvo cijepljenje novorođenčadi. Prema redovitim izvješćima svih rodilišta to se cijepljenje odvija uspješno. Podaci o testiranju u 2. razredu osnovne škole služe za uvid u stanje prokuženosti tuberkulozom mlade populacije i otkrivanje moguće svježe oboljelih (nereaktori se ne docjepljuju, jer su još zaštićeni cijepljenjem u dojenačkoj dobi), a u 7. razredu osnovne škole, nađeni nereaktori se docjepljuju BCG cjepivom, jer se može pretpostaviti da su izgubili imunost dobivenu cijepljenjem u ranoj dječjoj dobi.

Procjena stanja i zaključak: Epidemiološka situacija u pogledu zaraznih bolesti u Hrvatskoj može se kao i posljednjih godina ocijeniti kao razmjerno povoljna. Povoljna procjena situacije temelji

se na slijedećim glavnim pokazateljima i činjenicama. Bolesti koje prate niski životni standard, loše higijenske prilike uz neprosvijećenost ljudi danas su kod nas posve su rijetke ili čak i odsutne (trbušni tifus, bacilarna disenteria, hepatitis A. Bolesti protiv kojih se provodi sustavno cijepljenje potisnute su, neke i eliminirane ili iskorijenjene (poliomyelitis, difterija). Rijetke i pod kontrolom su klasične spolne bolesti, gonorrhoea i syphilis, nizak je intenzitet HIV/AIDS-a, dvadeset tri godine od prvog registriranog slučaja. Preventivne zdravstvene mjere za sigurnu javnu vodoopskrbu i sigurnu prehranu, učinkovite su tj. nije bilo niti jedne hidrične epidemije vezane uz javnu vodoopskrbu, a nije bilo niti epidemija uzrokovanih industrijski pripravljenim prehrambenim proizvodima ili jelima. Takvo stanje zaraznih bolesti izjednačuje Hrvatsku s razvijenim zemljama Europe i svijeta, u što se može sada već uključiti i tuberkuloza, sa stopom od 22,9 promila, mada još uvijek značajnom.

Stoga su sve mjere u vezi nadzora nad zaraznim bolestima i dalje prioritetne. U okviru procesa pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji, Republika Hrvatska je uključena i u europske sustave nadzora nad zaraznim bolestima. Najbolja provjera i evaluacija učinka mjera je kroz praćenje pobola i pomora. Učinak mjera vrlo je povoljan te se Hrvatska na ovom polju praktično posve izjednačila s razvijenim zemljama, a u nekim je primjerima (na primjer provedba cijepljenja, nadzor nad antropozoonozama i dr.) i među boljima.

Utrošena sredstva: redovita djelatnost tijela državne uprave.

Izvršće dostavlja:

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Broj porođaja uz stručnu pomoć u 2009. godini iznosio je 99,9% što odgovara istovjetnom postotku od 99,9% u 2008. godini.

Udio rođenih niske porodne težine (živorođeni porodne težine ispod 2500 grama) u 2007. godini je iznosio 4,9%, u 2008. godini je iznosio 4,6%, u 2009. godini je iznosio 4,7% što ne odstupa značajnije od dugogodišnjeg kretanja (oko 5%).

Tablica - Udio djece s niskom porođajnom težinom u razdoblju 2004. – 2009. godine

godina	ukupno živorođenih	≤1499 grama	1500-2499 grama	2500 i više grama	nepoznato
2004.	40.469 100%	307 0,76%	1672 4,13%	38.436 94,97%	54 0,13%
2005.	41.601 100%	306 0,72%	1.720 4,04%	40.499 95,12%	49 0,12%
2006.	41.600 100%	300 0,72%	1.652 3,97%	39.564 95,06%	84 0,2%
2007.	42.139 100%	319 0,75%	1.730 4,10%	39.986 94,89%	104 0,25%
2008.	43.776 100%	345 0,77%	1.688 3,84%	41.743 95,3%	0 0,0%
2009.	44.515 100%	339 0,76%	1.758 3,95%	42.418 95,29%	0 0,0%

Izvor podataka: Prijave poroda iz zdravstvenih ustanova, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2009. godini, prema podacima iz hrvatskih rodilišta (prijave poroda) bilo je registrirano 2097 ukupno rođenih <2500g koji čine 4,7% svih rođenih. U toj je skupini rođenih i najveća smrtnost, jer djeca niske porodne težine čine 76,92% svih perinatalno umrlih.

Smrtnost u prvih sedam dana života prema pojedinim težinskim skupinama (agregirani godišnji rodilišni podatci) je: za PT 500-999 g 48,30%, u skupini živorođenih 1000-1499 g 8,9%, u skupini 1500-1999 g 2,38%, u skupini PT 2000-2499g 0,87% i 0,06% u živorođenih ≥ 2500 g porodne težine. Usporedno s tim u 2008. godini, prema podacima iz hrvatskih rodilišta (prijave poroda) registrirano je 2.033 ukupno rođenih <2500g koji čine 4,6% svih rođenih. U toj je skupini rođenih i najveća smrtnost, jer djeca niske porodne težine čine 68,83% svih perinatalno umrlih. Smrtnost u prvih sedam dana života prema pojedinim težinskim skupinama u 2008. godini (agregirani godišnji rodilišni podatci) je:

za PT 500-999 g 36,8%, u skupini živorođenih 1000-1499 g 6,06%, u skupini 1500-1999 g 1,8%, u skupini PT 2000-2499 g 0,31% i 0,08% u živorođenih ≥ 2500 g porodne težine.

Pozitivni pomaci koje smo u Hrvatskoj postigli u najnižoj težinskoj skupini sigurno bi znatno bili bolji kada bi se realizirala predložena regionalizacija perinatalne zaštite i provodio transport „in utero“ i ugroženog novorođenčeta „k sebi“, a prema definiranim prijedlozima struke. Pomak u granicama preživljavanja ovisi o tome koliko će djece biti rođeno izvan rodilišta treće razine gdje im nije moguće pružiti odgovarajuću skrb. Iako na perinatalni mortalitet utječe niz isprepletenih činitelja, od onih socijalne i gospodarske naravi do bioloških, smatra se da dobra antenatalna skrb koja podrazumijeva odgovarajući broj pregleda u trudnoći i kvalitetu pregleda, sigurno može utjecati na tijek i ishod trudnoće.

Prema rodilišnim podacima u 2009. godini udio roditelja s nekontroliranom ili nedovoljno kontroliranom trudnoćom bilo je 5,08%, od toga ih je 3,88% bilo s potpuno nekontroliranom trudnoćom (1709 roditelja), a 1,21% s 1-2 pregleda u trudnoći (533 roditelje). Najviše je roditelja bilo (65,8%) s optimalnom antenatalnom skrbi odnosno standardnim brojem pregleda u trudnoći (9 i više pregleda, prema preporuci struke i Programu mjera zdravstvene zaštite). U ranoj trudnoći bilo je 71,29% prvih pregleda (31.414 roditelja) i to do 8 tjedana trudnoće 18.163 roditelje, a od 9. - 12. tjedna trudnoće 13.251 roditelja. Usporedno s tim prema rodilišnim podacima u 2008. godini udio roditelja s nekontroliranom ili nedovoljno kontroliranom trudnoćom bio je 4,7%, od toga ih je 3,48% bilo s potpuno nekontroliranom trudnoćom (1510 roditelja), a 1,26% s 1-2 pregleda u trudnoći (546 roditelja). Najviše je roditelja bilo (65,3%) s optimalnom antenatalnom skrbi odnosno standardnim brojem pregleda u trudnoći (9 i više pregleda, prema preporuci struke i Programu mjera zdravstvene zaštite).

Tablica - Rodilje prema pregledima u trudnoći u razdoblju 2004.-2009. godine

godina	ukupno roditelja	0-2 pregleda u trudnoći	3-5 pregleda u trudnoći	6-8 pregleda u trudnoći	≥ 9 pregleda u trudnoći
2004.	40.210 100%	1.710 4,3%	2.973 7,4%	11.295 28,1%	23.498 58,4%
2005.	42.248 100%	2.187 5,2%	2.760 6,5%	11.291 26,7%	25.491 60,3%
2006.	41.323 100%	1.987 4,8%	2.495 6,0%	10.924 26,4%	25.464 61,6%
2007.	41.711 100%	2.007 4,8%	2.322 5,6%	10.950 26,3%	25.761 61,8%
2008.	43.336 100%	2.056 4,7%	2.120 4,9%	10.091 23,3%	28.285 65,3%
2009.	44.068 100%	2.242 5,1%	1.879 4,3%	10.070 22,9%	28.998 65,8%

Izvor podataka: Prijave poroda iz zdravstvenih ustanova, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Elementi strategije unaprjeđenja perinatalne skrbi koji pridonose smanjenju smrtnosti prijevremeno rođene djece, posebice onih s izrazito i vrlo niskom porođnom težinom (do 1500 grama):

1. Antenatalna zaštita prema Programu mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (Narodne novine, br. 121/06),
2. Regionalizacija perinatalne skrbi u tri razine,
3. Razvoj neonatološke skrbi (jedinica za intenzivnu njegu i liječenje),
4. Edukacija na razini određenih subspecializacija (fetomaternalna medicina i neonatologija),
5. Evaluacija skrbi praćenjem skrbi prema razinama uvođenjem perinatalnog informacijskog sustava i provođenjem analiza stanja na razini rodilišta, županija i države.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF –a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

U cilju stvaranja uvjeta za što cjelovitiji razvoj djece s razvojnim teškoćama, Ured UNICEF-a u Hrvatskoj podržao je nastanak internetskog servisa „E-informacijski i referalni centar za ranu intervenciju u djetinjstvu“ www.ranaintervencija.org.

Internetski servis za roditelje djece s neurorazvojnim rizicima i teškoćama u razvoju, te stručnjake koji se bave ovim područjem razvila je Hrvatska udruga za rane intervencije u djetinjstvu (HURID) u sklopu UNICEF-ove akcije Prve 3 su još važnije!

Ovaj internetski servis roditeljima nudi mogućnost da pitaju i riješe svoje nedoumice i skrate vrijeme u traženju stručnih odgovora, ali i konkretnih informacija o servisima koji postoje u mjestu stanovanja. Roditelji sa sumnjom na razvojno odstupanje kod svog djeteta, kao i oni koji podižu dijete s razvojnim teškoćama, mogu sva svoja pitanja upućivati u internet savjetovalište te na svoju e-adresu dobiti stručni odgovor koji će sadržavati relevantne stručne činjenice i objašnjenja, ali i informacije o mogućim, obiteljskom prebivalištu najbližim, mjestima na koja se roditelj može obratiti.

2.2 Mjera 2. Ustrojiti savjetovališta i centre za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kraj 2006. godine i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. ustrojiti savjetovališta i centre za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje
2. zapošljavati medicinsko osoblje u savjetovalištima

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikator provedbe:

Aktivnost 1.

U 2009. godini radila su dva Savjetovalište za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje pri Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba te pri Zavodu za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije. U planu je ustrojavanje rada savjetovališta i u preostalim županijama. U tijeku je razrada aktivnosti koje bi svako od županijskih savjetovališta trebalo obavljati. Plan otvaranja novih savjetovališta ovisi o financijskim mogućnostima svake pojedine županije u narednom periodu. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi će tijekom 2010. godine analizirati mogućnosti i planove po županijama.

Utrošena sredstva: Sredstva su osigurana u okviru redovite djelatnosti i posebnih programa iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Aktivnost 2.

Polivalentna savjetovališta, uključujući i zaštitu reproduktivnog zdravlja, djeluju pri školskim ambulantama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Programske aktivnosti provode ukupno 152 liječnika školske medicine u okviru svojih redovnih aktivnosti, sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite.

Specifični dijelovi programa preventivne zdravstvene zaštite učenika, kojima se posvećuje osobita pozornost su zdravstveni odgoj i savjetovališni rad. Savjetovališta za djecu i mladež u kojima djeca, roditelji i profesori mogu zatražiti pomoć pri rješavanju najčešćih problema vezanih uz odrastanje i zdravlje djece, organizirana su kao poseban oblik rada i broj posjeta savjetovalištu neprekidno se povećava. U osnovnoj školi se povećao od 59.647 posjeta savjetovalištu u 1998. godini, do 119.275 u školskoj godini 2008./2009. U srednjoj školi je kretanje posjeta savjetovalištu od 18.196, do 38.749 u školskoj godini 2008./2009. Navedeno pokazuje da je upravo takav oblik rada potreban te je u sustavu preventivne zdravstvene zaštite učenika prihvaćen.

U savjetovalištima za djecu i mladež pri službama za školsku medicinu djeca i roditelji su u osnovnoj školi najviše tražili pomoć zbog problema koje donose kronične bolesti (43%), zatim zbog učenja (26%) te problema mentalnog zdravlja (15%). Kod srednjoškolaca su osim kroničnih bolesti (36%) češće zastupljeni problemi i zahtjevi za savjetom zbog reproduktivnog zdravlja i spolno prenosivih infekcija (24%), učenja (15%), rizičnog ponašanja (12%) i mentalnog zdravlja (13%).

Utrošena sredstva: redovita djelatnost tijela državne uprave.

2.3. Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 1. – 2007. godina

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. ustrojiti mobilne savjetodavne timove stručnjaka na ruralnim i teško dostupnim područjima
2. provoditi medijske kampanje s ciljem promicanja zdravih stilova života
3. uključiti organizacije civilnog društva, lokalnu zajednicu, roditelje, građane u programe pomoći djeci oboljeloj od kroničnih bolesti

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikator provedbe:

Aktivnost 1.

Sukladno mreži javne zdravstvene službe, definirano je 901 timova patronažne zdravstvene djelatnosti. Mrežom se za primarnu razinu zdravstvene djelatnosti određuje za područje županije, Grada Zagreba, odnosno jedinica lokalne samouprave potreban broj timova primarne zdravstvene djelatnosti, potreban broj viših medicinskih sestara u domovima zdravlja za patronažnu zdravstvenu zaštitu, potreban broj medicinskih sestara u domovima zdravlja, zdravstvenim ustanovama odnosno privatnim praksama za zdravstvenu njegu.

Mjerila za određivanje Mreže su: ukupan broj stanovnika Republike Hrvatske, ukupan broj osiguranih osoba Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod), demografske karakteristike stanovnika, zdravstveno stanje stanovništva, socijalna struktura stanovnika, gravitirajući broj stanovnika, karakteristike pojedinih područja, raspoloživost zdravstvenim resursima, utjecaj okoliša na zdravlje stanovništva i gospodarske mogućnosti.

Aktivnost 2.

Medijska kampanja s ciljem promicanja zdravih stilova života, a vezano za pravilnu prehranu te pitanja problema pretilosti i prehrane provodi se kroz radijske i televizijske emisije (npr. HRT «Dobro jutro Hrvatska», «Potrošački kod» i «Govorimo o zdravlju») u kojima sudjeluju predstavnici struke, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Aktivnost 3.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi svake godine raspisuje natječaje, na koje se javljaju i financiraju udruge iz područja zdravstva, koje se bave problematikom djece s kroničnim bolestima.

Ministarstvo je u 2009. godini raspisalo jedan natječaj. Financirano je 16 projekata u ukupnom iznosu od 1.336.402,33 kuna u okviru Poziva za prijavu programa i projekata udruga iz područja zdravstva za financijsku potporu prevencije i unaprjeđenja zdravlja zubi i unapređenje i zaštita zdravlja djece i mladeži oboljele od malignih bolesti i djece s invaliditetom te Poziva za prijavu jednokratnih potpora udrugama koje djeluju u području zdravstva (edukacija i promotivne manifestacije)

Udruga roditelja djece oboljele i liječene od malignih bolesti – SANUS, bila je financirana u iznosu od 320.000,00 kuna za projekt „Kamp ljubavi“ i 360.000,00 kuna za projekt „Zajedno“. Utrošena sredstva: 1.336.402,33 kuna.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDRANOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

U sklopu medijske kampanje s ciljem promicanja zdravih stilova života i prevencije ovisnosti provedene su sljedeće aktivnosti:

Obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv ovisnosti, 26. lipnja

- organiziran je 26. lipnja 2009. godine Okrugli stol „Prevenција ovisnosti djece i mladih“ na kojem je sudjelovalo 40-tak sudionika: predstavnika savjetodavnih tijela Vlade Republike Hrvatske, središnjih tijela državne uprave, Ureda pravobraniteljice za djecu, organizacija civilnog društva za što su utrošena sredstva u iznosu od 4.855,60 kuna;
- tiskani su: majice „Biram život, drogu NE!“ i letak „Biram život, drogu NE!“ koji je umetnut u izdanje Večernjeg lista od 26. lipnja 2009. godine s ciljem informiranja i educiranja djece, mladih i roditelja, o bitnim sadržajima vezanim uz zlouporabu droga. Navedeni materijali su distribuirani sudionicima gore navedenog Okruglog stola, kao i na izložbenom štandu u organizaciji Ureda Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje droga na Trgu Petra Preradovića u Zagrebu za što su utrošena sredstva u iznosu od 64.597,78 kuna;
- upućen je dopis svim županijskim Obiteljskim centrima da u suradnji s Centrima za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti te klubovima za mlade, regionalnim Info-centrima za mlade i udrugama usmjerenim prevenciji ovisnosti obilježe Međunarodni dan protiv zlouporabe droge te su Obiteljski centri proveli niz aktivnosti i tiskali stručno edukativne materijale.

Obilježavanje Međunarodnog mjeseca borbe protiv ovisnosti, 15. studeni - 15. prosinca

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je uputilo preporuke:

- svim županijskim Obiteljskim centrima da, povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti, u suradnji s Klubovima mladih, udrugama usmjerenih prevenciji ovisnosti, kao i regionalnim Info-centrima za mlade (a koje sufinancira Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti) organiziraju najmanje jednu zajedničku aktivnost;
- Klubovima mladih, udrugama usmjerenih prevenciji ovisnosti i regionalnim Info-centrima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku sa pozivom na uključivanje u obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Sukladno Odluci o raspodjeli financijskih sredstava za projekte udruga koje pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu odobrena su sredstva u iznosu od 5.815.722,90 kuna za 85 projekata udruga, od čega je 36 projekata usmjerenih promicanju i unapređivanju zdravih stilova života mladih s naglaskom na promjenu stavova vezanih uz konzumiranje sredstava ovisnosti.

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti financiralo je u iznosu od 134.800,00 kuna programe i projekte organizacija civilnog društva usmjerenih djeci oboljeloj i liječenog od malignih bolesti:

1. financijska potpora Udruzi roditelja djece oboljele i liječene od malignih bolesti - SANUS za provedbu projekta „Izvaninstitucijsko obiteljsko savjetovanje i psihosocijalna potpora djeci oboljeloj i liječenoj od malignih bolesti“ u iznosu od 100.000,00 kuna kojima se osigurala nabavka odgovarajućeg kombi vozila u okviru programskih aktivnosti Projekta.
2. financijska potpora udruzi „Pčelica“ za nastavak provedbe projekta „Rehabilitacijski program poboljšanja zdravlja djece oboljelih od malignih bolesti – Kreativnom igraonicom do pozitivnog stava“ u iznosu od 34.800,00 kuna.

Za provedbu drugih mjera usmjerenih za pomoć djeci oboljeloj i liječenoj od malignih utrošeno je u svrhu liječenja Leone Zajšek 210.500,00 kuna od toga iznosa 200.000,00 kuna izdvojilo se iz novoosnovane Zaklade za djecu Hrvatske.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 7.566.878,61 kuna.

2.4. Mjera 4. Smanjiti smrtnost novorođenčadi, dojenčadi i djece

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 4. – 2006. godina

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. unaprijediti kvalitetu zdravstvene zaštite djece
2. suvremeno opremiti rodilišta
3. zapošljavati veći broj medicinskog osoblja u rodilištima i dječjim odjelima
4. osnivati multidisciplinarna povjerenstava za praćenje i analizu perinatalne, dojenačke i dječje smrtnosti na regionalnim razinama

Provedba mjere: provedena djelomično

Indikator provedbe:

Aktivnost 1.

U 2009. godini je, prema preliminarnim rodilišnim podacima, nastavljen trend porasta broja živorođenih od 2008. godine te je bilo rođeno oko 45.000 djece. Broj umrlih se znatnije ne mijenja i već čitav niz godina je između 50.000 - 52.000 godišnje tako da je očekivani prirodni pad stanovništva i dalje prisutan, ali znatno manji nego prethodnih godina. Na prirodno kretanje moguće je utjecati mjerama populacijske politike, dok je na smanjenje mrtvorodenja i rane neonatalne kao i ukupne dojenačke smrtnosti moguće utjecati dobro organiziranom perinatalnom skrbi.

Prema preliminarnim rodilišnim podacima za 2009. godinu bilo je 325 perinatalno umrlih PT ≥ 500 g od kojih je 189 mrtvorodenih i 136 rano neonatalno umrlih. Ukupna perinatalna smrtnost za sve skupine porodne težine ≥ 500 g iznosi 7,21‰ (u 2008. godini 7,09‰) rana neonatalna 3,04‰ (u 2008. godini 2,53‰), a fetalna 4,1‰ (u 2008. godini 4,6‰). Prema osnovnom kriteriju za međunarodno izvješćivanje na kojem se i temelje usporedbe među zemljama, a odnosi se na rođene iznad 1000 grama porodne težine, neovisno o trajanju trudnoće, u Hrvatskoj ukupni perinatalni mortalitet za djecu ≥ 1.000 grama iznosi 4,42‰ (u 2008. godini 4,61‰), od toga fetalni 2,97‰ (u 2008. godini 3,29‰), a rani neonatalni 1,45‰ (u 2008. godini 1,33‰).

Prema trajanju trudnoće, ukupni perinatalni mortalitet u 2009. godini za djecu ≥ 22 tjedna gestacije je iznosio 7,55‰ (u 2008. godini 7,27‰), a za rođene ≥ 28 tjedana gestacije 4,73‰ (u 2008. godini 4,79‰). U ukupnom perinatalnom mortalitetu rana neonatalna smrtnost iznosi 3,32‰ (u 2008. godini 2,62 ‰), a fetalna 4,2‰ (u 2008. godini 4,7‰).

U Hrvatskoj se učestalost prijevremenih poroda i rađanje novorođenčadi niske porodne težine održava stabilnim na godišnjoj razini 5-6% i u 2009. godini je 5,57%.

U 2009. godini, prema podacima iz hrvatskih rodilišta, bilo je 2372 živorođenih < 2500 g (u 2008. godini 2033 živorođenih < 2500 g) koji čine 5,51% svih živorođenih (u 2008. godini 4,63% svih živorođenih), a 82,35% svih rano neonatalno umrlih (u 2008. godini 68,5%). Udio živorođenih, ali i rano neonatalno umrlih niskih težinskih skupina je porastao u ukupno rođenima i perinatalno umrlima u odnosu na dvije prethodne godine.

Rana neonatalna smrtnost u 2009. godini prema pojedinim težinskim skupinama bila je: za PT 500-999g 43,8% (u 2008. godini 37,3%; u 2007. godini 45,9%; u 2006. godini 48,2%), u skupini živorođenih 1000-1499g 8,9% (u 2008. godini 6,6%; u 2007. godini 10,9%, a 2006. godini 10,1%), u skupini 1500-1999g 2,4% (u 2008. godini 1,8%; u 2007. godini 2,8%, a u 2006. godini 3,0%), u skupini PT 2000-2499g 0,9% (u 2008. godini 0,2%; u 2007. godini 0,9%, a u 2006. godini 0,8%) i u živorođenih ≥ 2500 g porodne težine 0,06% (u 2008. godini 0,08%; u 2007. godini 0,07%, a u 2006. godini 0,09%). Usporedba s tri prethodne godine pokazuje porast smrtnosti za sve živorođene niskih težinskih skupina i lagani pad za djecu ≥ 2500 g.

Prema trajanju gestacije bilo je živorođenih ispod 37 navršenih tjedana gestacije 2297 odnosno 5,1% živorođenih (u 2008. godini 2419 ili 5,5% živorođenih; u 2007. godini 2264 ili 5,4% živorođenih), a sudjelovali su u 81,2% svih ranih neonatalnih smrti (u 2008. godini 76,5%; u 2007. godini 82,1% ranih neonatalnih smrti). Rana neonatalna smrtnost u živorođenih ispod 37 tjedana trudnoće je u 2009. godini iznosila 52,67‰.

U rano neonatalno umrlih s kratkim trajanjem gestacije nalazimo da su najučestaliji osnovni uzroci smrti vezani uz infekciju, višeploidnu trudnoću i druge majčine komplikacije koje su uzrokovale prerani porod, a posljedično su neposredni uzroci smrti najčešće respiracijski distres samostalno ili povezano s intraventrikularnim krvarenjem. Među najčešće utvrđenim poremećajima nalazi se abrupcija placente te prerano prsnuće plodovih ovoja u višeploidnim trudnoćama, a od bolesti hipertenzivni poremećaji, gestacijski dijabetes i dijabetes melitus. Infekciju nalazimo u 21% ranih

neonatalnih smrti, a najviše u skupinama umrlih vrlo niske porodne težine (500-999 g i 1000-1499g). Patohistološkim pregledom posteljice i plodovih ovoja te mikrobiološkom obradom materijala može se sa sigurnošću dokazati povezanost infekcije i ishoda. Kongenitalne malformacije su uzrokovale 29,1% ranih neonatalnih smrti, a 32/44 su bile u težinskim skupinama ≥ 1500 g, najviše zbog dijafragmalne hernije i sindroma Edwards i Patau. Sličnu raspodjelu uzroka smrti imali smo i prethodnih godina.

Evaluacija podataka o uzrocima smrti potrebna nam je za planiranje specifičnih mjera perinatalne zaštite koje ovise o tome koji su uzroci mrtvorodenja i ranih neonatalnih smrti, je li smrt nastupila antenatalno, u porodu, u prva 4 sata po porodu ili kasnije, kakva je struktura mrtvorodenih i rano neonatalno umrlih prema gestacijskim i težinskim skupinama i koji su uzroci smrti vezani uz pojedine težinske i gestacijske skupine.

Aktivnost 2.

Suvremeno opremljena rodilišta koja nose naslov «*Rodilište-prijatelj djece*» dosad je steklo 17 rodilišta u Republici Hrvatskoj.

Aktivnost 3.

Sukladno mreži javne zdravstvene službe, definirano je 323 timova u djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece na razini primarne zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj.

Podaci o zaposlenom medicinskom osoblju u Općim bolnicama, Klinikama, Kliničkim bolnicama i Kliničkim bolničkim centrima u Republici Hrvatskoj:

- na ginekološko-porođajnim odjelima i rodilištima: doktori medicine – 414, djelatnici viša stručna sprema – 160, djelatnici srednja stručna sprema – 1361;
- na pedijatrijskim i neonatološkim odjelima: doktori medicine – 403, djelatnici viša stručna sprema – 216, djelatnici srednja stručna sprema – 1290.

Aktivnost 4.

Povjerenstvo za perinatalnu medicinu u svom sastavu ima istaknute stručnjake iz područja pedijatrije, neonatologije i ginekologije i opstetricije, a u svom radu bavi se predlaganjem smjernica za poboljšanje perinatalne skrbi, a time i smanjenju smrtnosti.

U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi djeluje Povjerenstvo za pedijatriju, sastavljeno od istaknutih stručnjaka iz područja pedijatrije na razini cijele Republike Hrvatske.

Izješće dostavlja:

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO - SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Stopa smrtnosti novorođenčadi u 2007. godini: 167 novorođenčadi 0-27 dana odnosno stopa 3,99/1000 dojenčad. Stopa smrtnosti novorođenčadi u 2008. godini: 151 novorođenče 0-27 dana odnosno stopa 3,45/1000 dojenčad. Stopa smrtnosti novorođenčadi u 2009. godini: 191 novorođenče 0-27 dana odnosno stopa 4,28/1000 dojenčad.

Stopa dojenačke smrtnosti u 2007. godini: 234 umrle dojenčadi odnosno stopa 5,58/1000 živorođenih. Stopa dojenačke smrtnosti u 2008. godini: 195 umrle dojenčadi odnosno stopa 4,46/1000 živorođenih. Stopa dojenačke smrtnosti u 2009. godini: 235 umrle dojenčadi odnosno stopa 5,27/1000 živorođenih.

Stopa smrtnosti djece u dobi ispod 5 godina u 2007. godini: 6,42/1000 živorođenih. Stopa smrtnosti djece u dobi ispod 5 godina u 2008. godini: 5,41/1000 živorođenih. Stopa smrtnosti djece u dobi ispod 5 godina u 2009. godini: 6,08/1000 živorođenih.

Od ukupnog broja umrle novorođenčadi, u 2008. godini najveći broj novorođenčadi (0-27 dana života) umre u prvom ili sljedećih nekoliko dana života – 77,4% umrle novorođenčadi (151 dijete). Od toga u dobi 0-6 dana umrlo je 61,0% dojenčadi (119 djece) od kojih je 32,8% umrlo u prva 24 sata života (64), a 28,2% u 1.-6. danu (55). Još 16,4% (32) ih je umrlo u kasnom novorođenačkom razdoblju, a svega 22,6% (44) od 2. mjeseca do navršene prve godine.

Od ukupnog broja umrle novorođenčadi, u 2009. godini najveći broj novorođenčadi (0-27 dana života) umre u prvom ili sljedećih nekoliko dana života – 81,3% umrle novorođenčadi (191 dijete). Od toga u

dobi 0-6 dana umrlo je 60,4% dojenčadi (142 djece) od kojih je 36,6% umrlo u prva 24 sata života (86), a 23,8% u 1.-6. danu (56). 20,9% (49) ih je umrlo u kasnom novorođenačkom razdoblju, a svega 18,7% (44) od 2. mjeseca do navršene prve godine.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2008. godini je perinatalno umrlo 295 djece ili 6,72/1000 ukupno rođenih (u 2007. godini 296 djece ili 7,0/1000 ukupno rođenih). Među perinatalno umrlima bilo je 176 mrtvorodenih (stopa mrtvorodenja 4,01/1000 ukupno rođenih) i 119 umrle novorođenčadi u dobi do sedam dana (stopa rane neonatalne smrtnosti 2,7‰). Vitalnostistički podatci se prikupljaju za sve živorođene neovisno o težini, a za mrtvorodne od najmanje 500 grama težine te s najmanje 22 navršena tjedna gestacije. Međutim, međunarodne usporedbe u perinatalnoj smrtnosti provode se samo za rođene i perinatalno umrle porodne težine iznad 1000 grama. Stoga je perinatalni mortalitet u 2008. godini, prema metodologiji za međunarodne usporedbe, iznosio 4,6/1.000 rođenih. Usporedno s tim prema podacima Državnog zavoda za statistiku u 2009. godini je perinatalno umrlo 319 djece ili 7,13/1000 ukupno rođenih (u 2008. godini 295 djece ili 6,72/1000 ukupno rođenih, u 2007. godini 296 djece ili 7,0/1000 ukupno rođenih). Među perinatalno umrlima bilo je 177 mrtvorodenih (stopa mrtvorodenja 3,95/1000 ukupno rođenih) i 142 umrle novorođenčadi u dobi do sedam dana (stopa rane neonatalne smrtnosti 3,19‰). Vitalnostistički podatci se prikupljaju za sve živorođene neovisno o težini, a za mrtvorodne od najmanje 500 grama težine te s najmanje 22 navršena tjedna gestacije. Međutim, međunarodne usporedbe u perinatalnoj smrtnosti provode se samo za rođene i perinatalno umrle porodne težine iznad 1000 grama. Stoga je perinatalni mortalitet u 2009 godini, prema metodologiji za međunarodne usporedbe, iznosio 4,4/1000 rođenih.

Tablica - Vjerojatnost umiranja prije 5. godine na 1000 živorođenih u Hrvatskoj 2004. – 2009.

	Muškarci	Žene	Ukupno
2004.	7,71	6,59	7,17
2005.	6,85	6,32	6,59
2006.	5,92	6,36	6,13
2007.	6,34	6,50	6,42
2008.	6,49	4,28	5,41
2009.	6,21	5,94	6,08

Smrtnost djece u dobi 1-5 godina u Hrvatskoj je izuzetno niska, ali ukoliko se promatra vjerojatnost umiranja ispod 5 godina stopa je znatno viša, zbog dojenačke smrtnosti. Međutim, obje stope smrtnosti su u razini prosjeka članica Europske Unije.

2.5. Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 1. – 2006. godina

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi i usvojiti Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja
2. osigurati provođenje mjera Nacionalnog programa prevencije ozljeda djece na lokalnoj razini
3. provoditi preventivne mjere poput akcije „Djeca prijatelji u prometu“ te preventivne akcije u cilju sprječavanja nesreća u domu
4. educirati roditelje o mogućnostima prevencije ozljeda djece putem savjetovanja, seminara

Provedba mjere: provedena

Indikator provedbe:

Aktivnost 1. - 2.

Radna skupina za prevenciju ozljeda djece izradila je prijedlog Nacionalnog programa prevencije ozljeda djece i odnosi se na razdoblje 2010. - 2014. godine. U tijeku je pravna procedura usvajanja Nacionalnog programa za prevenciju ozljeda djece.

Aktivnost 3.

Preventivne mjere sadržane su u prijedlogu Nacionalnog programa prevencije ozljeda djece.

Aktivnost 4.

Edukacija roditelja obuhvaćena je u prijedlogu Nacionalnog programa prevencije ozljeda djece.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikator provedbe:

Aktivnost 3.

Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji sa Hrvatskim autoklubom i Ministarstvom unutarnjih poslova započela je provođenje pilot-projekta *Prometna preventiva u osnovnoj školi – uvođenje prometnog odgoja u osnovne škole*. Projekt je dio Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa, a osnovni mu je cilj kroz edukaciju učenika petog razreda osnovne škole smanjiti broj smrtno, teško i lakše stradale djece u prometu. U sklopu provođenja projekta od 15. do 20. studenoga 2009. godine u Tuheljskim toplicama održana su stručna osposobljavanja za županijske timove, koji će od početka 2010. godine u svojim županijama početi sa edukacijom učenika.

Aktivnost 4.

Dio mjera predviđenih u Nacionalnom programu prevencije ozljeda djece već se ostvaruju u osnovnim školama temeljem aktivnosti planiranih godišnjim planom i programom škole.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikator provedbe:

Aktivnost 3.-4.

Ministarstvo unutarnjih poslova provodi preventivne aktivnosti u cilju sprječavanja stradavanja djece u prometu u okviru *Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske za razdoblje 2006. – 2010. godine* u kojem je kao jedna od strateških aktivnosti navedena zaštita djece, mladih i najranjivijih sudionika u prometu.

Putem izrađene web aplikacije „*Prometna Učilica*“ sva djeca osnovnih škola u Republici Hrvatskoj imaju mogućnost da kroz „*Prometnu Učilicu*“ upoznaju i nauče osnove prometne kulture, prometnih propisa te poželjno ponašanje u prometu (njih kao pješaka ili vozača bicikla), odnosno provjere svoje znanje putem danas najkorištenijeg medija školske populacije – Interneta. Tijekom razdoblja od 16. ožujka do 15. svibnja 2009. godine na „*Prometnoj Učilici*“ održano je i prvo natjecanje učenika osnovnih škola te su najuspješnijim učenicima i školama podijeljene vrijedne nagrade.

Također, krajem 2009. godine, u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje i Hrvatskim autoklubom, u okviru pilot projekta „*Prometna preventiva u osnovnoj školi*“, odnosno uvođenja prometnog odgoja u pojedinim osnovnim školama na području županija izvršeno je u cilju provedbe projekta osposobljavanje 21 županijskog tima.

Ministarstvo je u suradnji sa zainteresiranim osnovnim školama ustrojilo školske prometne jedinice, a svaki početak školske godine najavljuje se u gradovima prigodnim akcijama „*Sigurno u prometu*“.

U srednjim školama, primjereno dobi učenika, provodi se edukacija na temu vožnje mopedom i motociklom.

U cilju što manjeg stradavanja djece na prometnicama Ministarstvo unutarnjih poslova, u sklopu provođenja Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa, povodom početka svake nove školske godine, provodi akciju „*Djeca, prijatelji u prometu*“. Akcija se provodi od 1995. godine

te se broj smrtno stradale i ozlijeđene djece na hrvatskim prometnicama od tada znatno smanjio. Tako je 1994. godine evidentiramo 57 poginule djece, a 2009. godine poginulo je 21 dijete.

Tijekom posljednjih godina, između ostalog zahvaljujući upravo provedbi akcije „Djeca, prijatelji u prometu“, razvidno je da se promijenila struktura stradavanja djece, tako da ih danas manje stradava kao pješaci (oko 30,0%) ili vozači bicikla (oko 13,3%), a najveći broj stradava ih kao putnici (oko 56,7%) u automobilima (najčešće) svojih roditelja.

Nadalje postoji veliki problem da se djecu putnike, najčešće u vozilima svojih roditelja ili najbližih osoba, prevozi rizično i nesigurno. Djeca se prevoze na prednjim sjedalima, sjede na stražnjim sjedalima nevezana ili se nalaze u neadekvatnim sjedalicama koja ne zadovoljavaju najosnovnije uvjete sigurnosti. To je problem na koji se, između ostalog, usmjerava preventivno i represivno djelovanje policije. Nadalje, aktivno se surađuje s Udrugom Roda, u aktivnostima koje imaju za cilj pravilan smještaj djece u dječjim sjedalicama i općenito prijevoz djece u vozilima.

U cilju promidžbenih aktivnosti iz sredstava Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa izdvojena su sredstva za izradu i emitiranje dva TV i radio spota, čiji je sadržaj vezan upravo uz pravilan prijevoz djece u vozilima, odnosno kretanje djece - pješaka, a koji su emitirani u programima značajnijih TV i radio postaja.

Također, prilikom sudjelovanja na raznim manifestacijama, priredbama, sajmovima i dr., koristi se svaka prigoda i sudionicima takvih događaja, između ostalog govori se o pravilnom prijevozu djece u vozilima, sankcijama propisanim Zakonom o sigurnosti prometa na cestama, ali i mogućim štetnim posljedicama prilikom sudjelovanja u prometnim nesrećama.

Utrošena sredstva: Sredstva za provedbu aktivnosti u cilju sprječavanja stradavanja djece osigurana iz Nacionalnog programa sigurnosti cestovnog prometa ukupno su iznosila 3.655.000,00 kuna od toga: za akciju „Sigurno i vješto u prometu“ - 100.000 kuna; za akciju „Sigurno u prometu“ - 100.000,00 kuna; za promidžbenu kampanju „Djeca prijatelji u prometu“ - 2.500.000,00 kuna; za natjecanje školskih prometnih jedinica - 50.000,00 kuna; za „Prometnu učilicu“ - 505.000,00 kuna i za projekt „Prometna preventiva u osnovnoj školi“ - 400.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 3.655.000,00 kuna.

2.6. Mjera 6. Osigurati popunjavanje timova zdravstvene službe za zaštitu djece, u cilju osiguranja istog pristupa i kvalitete zdravstvenih usluga za svu djecu
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. odobriti specijalizacije iz pedijatrije, najmanje 25 godišnje, za primarnu zdravstvenu zaštitu
2. uspostaviti sustav koordinacije zdravstvene zaštite u cilju bolje kvalitete zdravstvenih usluga za djecu

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2009. godini odobreno je 7 specijalizacija iz pedijatrije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za što je utrošeno 8.021.922,00 kuna.

Aktivnost 2.

Ugovor o javnoj nabavi računalne opreme i softvera radi nadogradnje IT sustava primarne zdravstvene zaštite s održavanjem, instalacijom i implementacijom u IT sustav primarne zdravstvene zaštite Republike Hrvatske potpisan je 2. lipnja 2009. godine. U jednom od stadija je integracija ordinacija za zdravstvenu zaštitu: žena, dojenčadi i male djece, usta i zubi; optimizacija elektroničkog zdravstvenog kartona, integracija SKZZ djelatnosti (e-Uputnica, e-Povijest Bolesti, e-Naručivanje). Planirani završetak implementacije je 31. prosinca 2010. godine. Proširenjem informatizacije primarne

zdravstvene zaštite i na druge djelatnosti u primarnoj zdravstvenoj zaštiti unaprijedit će se koordinacija zdravstvene zaštite.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 8.021.922,00 kuna.

2.7. Mjera 7. Osigurati smanjenje normativa za timove školske medicine, u cilju osiguranja kvalitetnije i dostupnije zaštite i nesmetanog provođenja zakonskog programa

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. usuglasiti smanjenje normativa za timove školske medicine na prosječno 3.800 školske djece i redovitih studenata, uzimajući u obzir vrstu i broj programskih aktivnosti te udaljenost škola, gustoću naseljenosti i razvedenost terena
2. odobriti specijalizacije iz školske medicine, najmanje 10 godišnje u razdoblju od 5 godina, a dalje prema potrebama

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prema mreži javne zdravstvene službe, (Narodne novine, br. 98/09.) smanjen je normativ školske medicine na prosječno 3.800 školske djece i redovitih studenata (3.000 djece osnovnih, 4.000 srednjih škola i 6.000 studenata po timu). Prema mreži javno zdravstvene službe broj timova ustrojenih u djelatnosti preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata iznosi 188 timova, dok je u dotadašnjoj mreži bilo je ugovoreno 153 tima.

Aktivnost 2.

Izdanih rješenja je ukupno 22 od toga: 2009. godine 2 rješenja, 2008. godine 10 rješenja, 2007. godine 10 rješenja, 2006. godine 6 rješenja, 2005. godine 8 rješenja i 2004. godine 8 rješenja.

Specijalizacije se planiraju polazeći od zahtjeva ravnatelja i odluka upravnog vijeće domova zdravlja. Specijalizacije se odobravaju u skladu sa zahtjevima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 410.430,00 kuna.

2.8. Mjera 8. Uvesti "zdravstvenu knjižicu djeteta" za svu djecu Hrvatske od 0 - 18 godina

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnosti 1. i 2. – 2006. godina,

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. donijeti Pravilnik o zdravstvenoj knjižici djeteta
2. uvesti zdravstvenu knjižicu djeteta
3. educirati zdravstvene djelatnike za primjenu zdravstvene knjižice
4. koordinirati uvođenje i evaluirati primjenu zdravstvene knjižice

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Pravilnik je donesen u prethodnom razdoblju.

Aktivnost 2.

U 2009. godini tiskano je 85.380 Zdravstvenih knjižica.

Aktivnost 3.

Edukacija za primjenu zdravstvene knjižice provodi se jednom godišnje.

Aktivnost 4.

Evaluacija podataka iz zdravstvene knjižice provodit će se nakon provedbe informatizacije primarne zdravstvene zaštite, u koju će biti uključeni i pedijatrijski timovi i timovi školske medicine.

2.9. Mjera 9. Osigurati jednaki standard zdravstvene zaštite socijalno ugrožene i romske djece**Nositelj mjere:**

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano**Redni broj i naziv aktivnosti:**

1. evidentirati socijalno ugroženu djecu i njihove potrebe u ostvarivanju zdravstvene zaštite
2. evidentirati romsku djecu i njihove potrebe u ostvarivanju zdravstvene zaštite
3. provoditi aktivnosti zdravstveno-socijalne pomoći u cilju promicanja zdravlja socijalno ugrožene i romske djece

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Dokumentaciju za rutinsko zdravstveno-statističko praćenje prikupljaju Županijski zavodi za javno zdravstvo od službi za školsku medicinu te svih cjepitelja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (pedijatri, izabrani doktori/specijalisti opće medicine).

Aktivnost 2. i 3.

Promicanje zdravlja socijalno ugrožene i romske djece sadržano je u redovnim aktivnostima timova koji skrbe za djecu.

2.10. Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa**Nositelj mjere:**

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano**Redni broj i naziv aktivnosti:**

1. u suradnji s djecom, formirati smjernice o zdravstvenom odgoju i obrazovanju djece
2. provoditi zdravstveno obrazovanje djece o najčešćim zdravstvenim problemima i mjerama zaštite (važnost zdrave prehrane i tjelesne aktivnosti, higijenske navike, prevencija karijesa, štetnost pušenja i alkohola itd), prema dobnom uzrastu (vrtići, škole)
3. obrazovati djecu-edukatore u vršnjačkim grupama
4. poticati različite oblike neformalnog djelovanja, kao što je Zdravstveni forum mladih

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

U narednom periodu razmotrit će se aktivnost formiranja smjernica o zdravstvenom odgoju i obrazovanju djece, u suradnji s djecom.

Aktivnost 2.

Zdravstveni odgoj i programi promicanja zdravlja djece školske dobi provode se u okviru redovite djelatnosti školske medicine, a u skladu s Planom i programom mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (Narodne novine, br. 126/06 i 156/08) – radi se o svim mjerama koje uključuju preventivni rad, sistematske preglede, dijagnostiku, terapiju, rehabilitaciju i cijepljenja).

Aktivnost 3.

Sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite edukacija vršnjaka jedna je od metoda zdravstveno-odgojnog rada Službi za školsku medicinu, no podaci o provedbi te metode rada ne izdvajaju se i ne prikazuju posebno, već kao sastavni dio ukupnog zdravstvenog odgoja.

Aktivnost 4.

U narednom periodu razmotrit će se način poticanja različitih oblika neformalnog djelovanja.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 1.

Tijekom 2009. godine zdravstveni se odgoj nije poučavao kao poseban program, već se navedeni sadržaji ostvaruju kroz nastavne sadržaje nastavnih predmeta, predavanja, radionice i /ili kao projekti u skladu s godišnjim planom i programom svake osnovne škole.

Aktivnost 2.

Svaki od učenika osnovne škole sukladno dobi, uključen je u gore navedene edukacije koje se ostvaruju tijekom školske godine putem različitih programa i aktivnosti.

Izdana je PDF-verzija *Europskog priručnika za prevenciju pušenja, alkohola i droga* te Priručnik *Školski programi prevencije ovisnosti*.

2.11. Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osigurati provođenje programa "Za osmijeh djeteta u bolnici" i drugih sličnih programa koji pridonose suvremenim metodama humanizacije bolničkog liječenja djece
2. ustrojiti stručne timove za rad s djecom u bolnicama
3. stvarati uvjete za "otvorenu bolnicu"
4. organizirati i provoditi programe rasonode djece u bolnici
5. opremiti prostor bolnice namijenjen provedbi aktivnosti za djecu
6. osigurati besplatni stalni ili dnevni boravak jednog od roditelja uz bolesno dijete za vrijeme hospitalizacije

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2009. godini 3 bolnice/dječjih odjela steklo je naslov «Bolnica/dječji odjel–prijatelj djece». Sveukupno je sada 18 «Bolnica/dječji odjel–prijatelj djece». Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi utrošilo je 50.000,00 kuna te je 1.000.000,00 kuna prikupljeno od donacija.

Aktivnost 2.

Aktivnost se provodi ustrojavanjem stručnih timova za rad s djecom u bolnici, stvaranjem uvjeta za „otvorenu bolnicu“, organizacijom i provođenjem programa rasonode za djecu na bolničkom

liječenju, opremanjem prostora bolnice namijenjenog provedbi aktivnosti za djecu, osiguranjem besplatnog stalnog ili dnevnog boravka jednog od roditelja uz bolesno dijete za vrijeme hospitalizacije.

Aktivnost 3.

Bolnice/odjeli prijatelji djeci su prilagođeni potrebama djeteta te su tako stvoreni uvjeti za otvorenu bolnicu.

Aktivnost 4.

Na odjelima za djecu na bolničkom liječenju organizirano se provode programi razonode.

Aktivnost 5.

Opremanje prostora bolnice namijenjenog provedbi aktivnosti za djecu je u skladu s dobivanjem statusa «Bolnica/dječji odjel–prijatelj djece».

Aktivnost 6.

Osiguran je besplatni stalni ili dnevni boravak jednog od roditelja uz bolesno dijete za vrijeme hospitalizacije.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 2.

S djecom rade odgojitelji i stručni timovi iz dječjih vrtića i učitelji osnovnih škola u suradnji s radnicima zaposlenim po odjelima bolnica u kojima borave djeca i učenici.

Utrošena sredstva: Sredstva osiguravaju osnivači bolnica i dječjih vrtića. Roditelji bolesne djece su oslobođeni sufinanciranja tih programa.

Djelatnici koji rade s osnovnoškolskim učenicima financiraju se kroz redovne aktivnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Aktivnost 5.

U sve tri bolnice prostori su opremljeni primjereno dobi djece u skladu s Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe.

Izješće dostavlja:

SAVEZ DRUŠTAVA NAŠA DJECA HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Obilježena je 10-ta godišnjica provedbe akcije *Za osmijeh djeteta u bolnici*. Nastavljena je komunikacija Središnjeg koordinacijskog odbora (SKO-a) s koordinacijskim timovima u svih 36 bolnica/dječjih odjela, koji sudjeluju u ovom programu. SKO je u 36 bolnica dostavio 4 poticaja pisma i 3 instruktivne smjernice za intenzivniju provedbu programa.

Tijekom godine iz 7 bolnica: Klinički bolnički centar Rijeka – Zavod za dječju kirurgiju, Dječji odjel Thalassotherapie Crikvenica, Odjel pedijatrije Opće bolnice Šibenik, Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež Zagreb, Klinika za bolesti uha, nosa i grla Klinički bolnički centar Zagreb, Odjel za dječje bolesti Opće bolnice Knin te Odjel za dječju kirurgiju Opće bolnice Varaždin dostavljene su SKO-u molbe za dolazak Prosudbene komisije, radi ustanovljavanja njihove ostvarenosti propozicija programa. Na osnovi toga SKO je imenovao 7 Prosudbenih komisija, u sastavu po 3-4 stručnjaka-člana (ovisno o veličini Dječjeg odjela) koji su posjetili te bolnice, proveli razgovore s bolničkim osobljem, izvršili anketiranje pedijataru, medicinskih sestara, ostalih djelatnika, vanjskih suradnika-volontera te djece i roditelja i na osnovi svih prikupljenih podataka i dokumentacije sastavili svoja završna mišljenja i prijedloge koje su dostavili SKO-u.

SKO je na temelju mišljenja i prijedloga Prosudbenih komisija, donio Odluke da u 2009. godini 3 bolnice/dječja odjela dobiju počasni naziv «Bolnica/dječji odjel–prijatelj djece» i to: Zavod za dječju kirurgiju KBC Rijeka, Dječji odjel Thalassotherapie Crikvenica i Odjel pedijatrije Opće bolnice Šibenik. Ovime je dosadašnji broj bolnica-dobitnica počasnog naziva s 15 povećan na ukupno

18 (a za ostale 4 bolnice koje su krajem 2009. pozvale Prosudbene komisije uvidi su izvršeni u siječnju 2010. godine pa će rezultati i odluke o njima biti opisani u izvještaju za 2010. godinu).

Broj izvoditelja i korisnika programa akcije *Za osmijeh djeteta u bolnici*: Akciju vode 12 članova SKO-a, imenovani iz 3 udruge: po 3 iz Saveza društava Naša djeca Hrvatske, Hrvatskog društva za preventivnu i socijalnu pedijatriju i Pedijatrijskog društva hrvatske udruge medicinskih sestara, te po 1 predstavnik iz Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Neposredni voditelji Akcije su članovi bolničkih timova za provedbu Akcije, u 36 bolnica prosječno po 10-15 članova ukupno između 360-500 voditelja. U izvođenju Akcije povremeno pomažu i ostali zaposleni djelatnici u Dječjim bolničkim odjelima te još oko 500 vanjskih suradnika iz DND-a i drugih udruga na volonterskoj osnovi.

Neposredni korisnici su sva djeca koja su se tijekom 2009. izvjesno vrijeme nalazila u 36 bolnica sudionica Akcije.

Rad na provedbi propozicija Akcije volonterski ostvaruju: 12 članova SKO-a Akcije, preko 200 članova bolničkih timova ove Akcije te oko 500 vanjskih suradnika.

Postojeća internetska stranica Akcije je tijekom godine ažurirana novim podacima i grafičkim rješenjima, kreiran je i široko korišten prigodni logo o 10 godina Akcije.

Održano je Savjetovanje 18. - 20. lipnja 2009. u Šibeniku, kao jedan dio šire Konferencije na temu „Pravo djeteta na zdravlje i razvoj“, a u povodu obilježavanja 20 godina Konvencije UN o pravima djeteta.

Nakon dvogodišnje provedbe namjenske donacije „Ariel“ (tijekom 2007. i 2008. godine) utvrđeno je da je iznos od 2 milijuna kuna tijekom protekle dvije godine namjenski utrošen u svrhe koje su bile utvrđene (nabava igračaka, oprema društvenog prostora za djecu i roditelje u bolnici, održavanje 3 seminara za voditelje i organizatore edukativno-zabavnih aktivnosti s djecom u bolnicama i troškovi organiziranja provedbe ukupne akcije).

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 50.000,00 kuna + 1.000.000,00 kuna prikupljeno donacijama.

2.12. Mjera 12. Izraditi i provoditi program mjera za smanjivanje boravka djeteta u bolnici

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: *Aktivnost 3. – kraj 2006. godine*

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osigurati ambulantno i kućno liječenje
2. osigurati dijagnostiku u izvanbolničkoj službi
3. uspostaviti dnevne bolnice u svim bolničkim ustanovama
4. osigurati uvjete za izvođenje nastave za djecu koja su u dugotrajnom bolničkom smještaju

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Sukladno Mreži javne zdravstvene službe (Narodne novine, br. 98/09), u djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece na razini primarne zdravstvene zaštite djeluje 323 tima.

Aktivnost 2.

Sukladno Mreži javne zdravstvene službe ustrojena su 142 tima za laboratorijsku dijagnostiku.

Aktivnost 3.

Broj ugovorenih postelja/stolaca za dnevne bolnice iznosi 182 postelje/stolaca.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 4.

U 2009. godini radila su četiri odjela predškolskog odgoja pri bolnicama za djecu predškolske dobi: Dječji vrtić „Izvor“ pri Bolnici za dječje bolesti Zagreb, Dječji vrtić „Bukovac“ pri Kliničkom bolničkom centru Rebro u Zagrebu, Dječji vrtić „Sisak Stari“ i Dječji vrtić „Sisak Novi“ pri Bolnici dr. Ivo Pedišić u Sisku.

Za učenike osnovne škole oboljele od kroničnih bolesti ili učenike koji su u stanjima koja zahtijevaju boravak ili smještaj u zdravstvenim ustanovama organizira se osnovno školovanje prema redovitim ili posebnim uvjetima. Odgojno-obrazovni rad s takvim učenikom provodi ustanova u kojoj je učenik smješten ili najbliža osnovna škola. Razredni odjeli odgojno-obrazovnog rada su ustrojeni u bolnicama grada Zagreba (5 odjela), Varaždina (2 odjela), Bjelovara, Rijeke (2 odjela), Splita (1 odjel) i Pule (1 odjel).

Prema podacima Udruge bolničkih pedagoga, tijekom godine na bolničkom se liječenju nalazi i do 50.000 djece (oko 25.000 djece hospitalizirano je duže od tri dana).

Utrošena sredstva: Sredstva osiguravaju osnivači bolnica i dječjih vrtića. Roditelji bolesne djece su oslobođeni sufinanciranja tih programa.

2.13. Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: *Aktivnost 6. – 2006. godina*

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provoditi zaštitu reprodukcijskog zdravlja putem primarne zdravstvene zaštite
2. educirati mlade o zaštiti reprodukcijskog zdravlja, u cilju prevencije spolno prenosivih bolesti i neželjenih trudnoća
3. provoditi program prevencije i suzbijanja HIV/AIDS-a
4. provoditi programe očuvanja mentalnog zdravlja te prevencije zlorabe droge, alkohola i konzumacije duhana
5. provoditi programe prevencije nasilja, program psihološke pomoći djeci žrtvama nasilja, te poboljšanje kvalitete objekata za liječenje
6. izraditi, usvojiti i provoditi program prevencije samoubojstava
7. osigurati dostupnost službi za psihološku pomoć i povjerljivih savjetovališta

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Zaštita reprodukcijskog zdravlja putem primarne zdravstvene zaštite provodi se u okviru redovite djelatnosti opće medicine, zdravstvene zaštite žena te djelatnosti školske medicine. Provodi se kroz savjetovališta, predavanja, individualni rad s učenicima i studentima.

Utrošena sredstva: Iz redovitih sredstava.

Aktivnost 2.

U okviru zdravstveno-odgojnih aktivnosti liječnika školske medicine obrađivane su i teme zaštite reproduktivnog zdravlja sukladno Planu i programu mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (Narodne novine, br. 126/06 i 156/08). Aktivnost se provodi kroz savjetovališta, predavanja, individualni rad s učenicima i studentima. Nekim od oblika zdravstvenog odgoja obuhvaćeno je u školskoj godini 2008./2009. 273.797 učenika osnovnih i 77.396 srednjih škola. Osim toga je 50.619 roditelja i profesora u osnovnim te 3460 u srednjim školama sudjelovalo na predavanjima, tribinama ili radionicama u vezi sa zdravljem. Utrošena sredstva: Iz redovitih sredstava Državnog proračuna.

Aktivnost 3.

U svim osnovnim i srednjim školama provoden je program edukacije u skladu s Planom i programom mjera zdravstvene zaštite. Program se provodi kroz službe zavoda za javno zdravstvo i Klinike za dječje bolesti Zagreb.

Utrošena sredstva: Ugovorena sredstva Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i 507.000 kuna za projekt Klinike za dječje bolesti Zagreb iz Državnog proračuna.

Aktivnost 4.

U svim osnovnim i srednjim školama provoden je program edukacije u skladu s Planom i programom mjera zdravstvene zaštite. U zavodima za javno zdravstvo, Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti, provode se aktivnosti na očuvanju mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti. Program je provoden kontinuirano. Savjetovanišni rad u Službama za prevenciju ovisnosti je podijeljen u tri razine: 1. Individualni savjetovanišni tretman je usmjeren na podizanje nivoa znanja konzumenta, ovisnika ili člana obitelji te motiviranja za daljnji tretman; 2. Rad na modifikaciji ponašanja koji ima za cilj promjenu ponašanja s usvajanjem zdravih obrazaca ponašanja te razvijanje samopoštovanja; 3. Rad na promjeni stavova, razvijanje sposobnosti kvalitetnije komunikacije, usvajanje konstruktivnog načina rješavanja sadašnjih i budućih problema.

U 2009. godini obavljeno je 24.221 individualnih savjetovanišnih tretmana i 30.825 tretmana modifikacije ponašanja. Tijekom obiteljskog savjetovanišnog tretmana članovi obitelji i konzument (ovisnik) zajedno sudjeluju u terapiji s ciljem što kvalitetnijeg rješavanja problema ovisnosti. U 2009. godini obavljeno je 7.540 obiteljsko savjetovanišnih tretmana, odnosno prosječno 628 tretmana mjesečno. Ambulantna psihijatrijska obrada uključuje procjenu psihičkog stanja pacijenta, razgovor po metodi somatskog intervjua i po potrebi somatski pregled, postavljanje radne ili konačne dijagnoze, upućivanje na dodatne pretrage ili intervencije, kontrolu stanja bolesnika, propisivanje i nastavak već uvedene terapije.

U 2009. godini Službe za prevenciju ovisnosti koje u sastavu svog tima imaju liječnika specijalista psihijatra ukupno su učinile 22.248 psihijatrijskih obrada, što iznosi prosječno 1.854 psihijatrijske obrade mjesečno.

Prevencija ovisnosti odvija se u sklopu redovitih nastavnih aktivnosti te u suradnji sa Službama za prevenciju ovisnosti zavoda za javno zdravstvo. Tako je u 2009. godini u Službama održano ukupno 498 predavanja i 99 tribina namijenjenih roditeljima djelatnicima škola u sklopu redovnih preventivnih programa. Proveden je savjetodavni i edukacijski rad sa djelatnicima škola za Školski preventivni program (339) te su organizirane edukativne radionice za djelatnike škole, liječnike i druge profesionalce (177). U 2009. godini djelatnici Službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti sudjelovali su u 1252 posebna programa.

Utrošena sredstva: Iz redovitih sredstava Državnog proračuna.

Aktivnost 5.

Provedeno je u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi šest ciklusa dvodnevni seminara na temu „*Prevencija i intervencije u području zlostavljanja i zanemarivanja djece*“, namijenjenih liječnicima pedijatrima, liječnicima školske medicine i obiteljskim doktorima koji skrbe za djecu 0-7 godina za što su utrošena sredstva u iznosu od 140.000,00 kuna.

Aktivnost 6.

Izrađen je Prijedlog Nacionalnog programa prevencije samoubojstava kod djece i mladih. U pripremi je upućivanje dokumenta na Vladu Republike Hrvatske.

Aktivnost 7.

Tretmani liječenja osoba zbog zlouporabe psihoaktivnih sredstava uključujući i djecu provode se na razini sekundarne zdravstvene zaštite te u Centrima za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti. U Centrima za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti provode se postupci sekundarne prevencije zlouporabe psihoaktivnih droga.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Odgojno-obrazovne ustanove u Republici Hrvatskoj su 1. prosinca obilježile Svjetski dan borbe protiv AIDS-a. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je sufinanciralo tiskanje plakata, a Agencija za odgoj i obrazovanje je distribuirala plakat po školama povodom Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a s porukom kako bolest ne poznaje granice i kako treba izbjegavati stvaranje predrasuda i diskriminaciju oboljelih.

Aktivnost 4.

Stručno usavršavanje u organizaciji Zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i Filozofskog fakulteta u Rijeci pod nazivom Promocija zdravlja i prevencija ovisnosti za stručne suradnike, učitelje i nastavnike organizirano je u pet modula tijekom 2009. godine. Svaki modul sadrži 40-60 nastavnih sati i organizira se kroz 2-3 trodnevna susreta.

Tijekom kolovoza 2009. Agencija za odgoj i obrazovanje se uključila u implementaciju preventivnog programa „*Unplugged – prevencija korištenja duhana, alkohola i drugih sredstava ovisnosti*“. Od kolovoza 2009. do srpnja 2011. projekt će se pod vodstvom stručnjaka sa Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu adaptirati i implementirati u 13 osnovnih škola na području Zagreba i okolice. Program „*Unplugged – prevencija korištenja duhana, alkohola i drugih sredstava ovisnosti*“ temeljen je na učenju životnih vještina i konceptu socijalnih utjecaja te time promiče pozitivno i zdravo ponašanje i utječe na prevenciju korištenja sredstava ovisnosti (pušenje, korištenje alkohola i drugih sredstava ovisnosti). Direktni korisnici programa su učenici šestog razreda te njihovi roditelji.

Aktivnost 5.

Od 6. do 8. lipnja 2009. godine održan je stručni skup *Sport i nasilje u Europi* u koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski“.

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa 6. listopada 2009. godine predstavljen je elektronski zapis *Školski preventivni programi* sa stručnim materijalima, primjerima dobre prakse i likovnim radovima učenika osnovnih škola na temu prevencija ovisnosti i prevencija nasilja na stadionima.

U listopadu 2009. godine organiziran je stručni skup *Smotra školskih preventivnih programa* u Bolu na otoku Braču. Na stručnom skupu predstavljeni su školski preventivni programi iz 35 osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova u okviru kojih je pripremljena izložba 191 likovnog rada iz osnovnih i srednjih škola Republike Hrvatske na teme prevencije ovisnosti te nasilja na stadionima.

Pokrenut je projekt *Prevencija i djelotvorno pristupanje u nasilju u vezama mladih* u okviru kojeg je održan stručni skup 24. studenog 2009. godine.

Aktivnost 7.

Timovi za krizne intervencije u slučaju kriznih događaja u sustavu odgoja i obrazovanja provode krizne intervencije s ciljem ublažavanja utjecaja kriznog događaja, ubrzanja procesa oporavka sudionika takvih događaja i sprečavanja dugotrajnih nepovoljnih psiholoških posljedica traumatskog događaja. Stručni suradnici u odgojno-obrazovnim ustanovama su osobe kojima se učenici mogu obratiti za savjet i pomoć (broj stručnih suradnika i broj članova Timova za krizne intervencije iskazan je u poglavlju *I. Odgoj i obrazovanje*, mjera 4., aktivnosti 2. i 3.).

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Aktivnost 4.

U 2009. godini osigurana je financijska potpora za 85 projekata udruga koji pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti u Republici Hrvatskoj u ukupnom iznosu od 5.815.722,90 kuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti potiče rad 17 obiteljskih centara koji, u okviru svojih redovitih aktivnosti, provode i edukaciju kao i informativne aktivnosti sa

ciljem zadovoljavanja potreba djece, mladih i roditelja, a dio navedenih aktivnosti odnosi se i na prevenciju ovisnosti.

Aktivnost 5.

U 2009. godini financiran je rad 6 savjetovališta i skloništa za žrtve nasilja u obitelji te 1 projekt organizacije civilnog društva čije aktivnosti su između ostalog bile pružanje psihološke pomoći žrtvama nasilja putem savjetovališta za što su utrošena sredstva u iznosu od 1.833.886,18 kuna

Aktivnost 7.

U 2009. godini tiskan je Adresar ustanova, organizacija civilnog društva i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu žrtvama nasilja u obitelji te je isti distribuiran i objavljen na Internet stranici Ministarstva, a radi osiguravanja dostupnosti informacija o načinima i oblicima pomoći koje se putem skloništa i savjetovališta za što su utrošena sredstva u iznosu 42.312,00 kuna.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 5.

Održane su sljedeće radionice:

- „Aktivni nenasilnici“ provodile su se jednom tjedno u periodu nakon redovne nastave,
- četiri radionice na temu spolnog odgoja na kojima je sudjelovalo 20 korisnika,
- trinaest radionica „Kako bolje?“ na kojima je sudjelovalo 14 korisnika.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1. i 3.

Održane su sljedeće radionice:

- „Spolno odgovorno ponašanje“ na kojima je sudjelovalo 36 učenika Srednje škole Plitvička Jezera u Korenici,
- „Jutro poslije“ – projekcije filma FADE-In-a za učenike 7. i 8. razreda Osnovne škole S.S. Kranjčevića te učenike 3. i 4. razreda Srednje škole P. R. Vitezovića iz Senja na kojima je sudjelovalo u obje projekcije 28 učenika,
- „Koliko znam?“ – radionica o spolno odgovornom ponašanju za učenice 7. i 8. razreda osnovne škole na kojima je sudjelovalo 8 učenica i 1 majka te dvije volonterke.

Aktivnost 4.

Održane su:

- tribina „Ovisnost kod djece i mladih u Ličko-senjskoj županiji“ – kojima je nazočilo oko 100 djece osnovne škole iz Senja i 7 odraslih.
- Forum teatar o ovisnosti (cigarete i alkohol) za učenike 7. razreda Osnovne škole S. S. Kranjčevića u Senju, čiji je cilj bio progovoriti o ovisnosti mladih sa stajališta samih mladih. Tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti održano je sedam radionica, na kojima je sudjelovalo do 20 korisnika.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Provedene su sljedeće aktivnosti s ciljem očuvanja mentalnog zdravlja:

- predavanje «Odgovorno ponašanje prema sebi i drugima» - za učenike 7. i 8. razreda osnovnih škola, kojem je nazočilo 107 učenika,
- predavanje «Mladi i suicid» - za mlade na kojem je nazočilo 25 učenika gimnazije Koprivnica,
- radionica «Istraživanje osjećaja» - za mlade (2 radionice na kojima je sudjelovalo 23 mladih),
- radionica «Kako izražavamo osjećaje» - za učenike nižih razreda osnovnih škola (1 radionica na kojoj je sudjelovalo 27 učenika),
- radionica «Nasilje u mladenačkim vezama» - za srednjoškolce (4 radionice na kojima je sudjelovalo 119 učenika).

Provedene su sljedeće aktivnosti s ciljem prevencije ovisnosti:

- radionica «Kvaliteta života mladih - mišljenja, očekivanja odgovornosti» - za srednjoškolce (24 radionice na kojima je sudjelovalo 559 učenika),
- radionica «Znati i živjeti zdravo» - za učenike 7. i 8. razreda (16 radionica na kojima je sudjelovalo 433 učenika),

- tribina *«Mladi i ovisnosti - očekivanja, mišljenja odgovornosti»* - za mlade na kojoj je nazočilo 15 sudionika.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Pokrenut je ciklus od 6 radionica „*Ja sam...*“ za grupu od 4 učenika 5. do 7. razreda – korisnike individualnog tretmana obiteljskog centra s ciljem potpore i pomoći djeci u razvoju samopoštovanja i samopouzdanja, socijalne kompetentnosti i zdravih stilova života. Održane su u Osnovnoj školi Đulovac 2 interaktivne radionice za učenike 8. razreda (nazočilo 18 učenika) i učenike 3. razreda (nazočilo 25 učenika).

Tijekom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti održana je informativna-glazbena aktivnost s ciljem senzibilizacije bjelovarske mladeži na teme vezane uz ovisnosti koja je održana na središnjem gradskom trgu u Bjelovaru, a odazvalo se 100-njak bjelovarskih srednjoškolaca.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Obiteljski centar je kroz provedbu programa prevencije zlouporabe droge, alkohola i konzumacije duhana sudjelovao u dvije radio emisije na Radio Sisku i Radio Petrinji, objavio članak u Novom sisačkom tjedniku te izradio i distribuirao vlastite edukativne materijale za mlade putem udruga mladih, održao 7 predavanja (Hrvatska Kostajnica, Sisak 2x, Petrinja, Sunja 2x, sela) za ukupno 291 korisnika.

Aktivnost 5.

Obiteljski centar provodio je program „*Ja biram, trebam, želim*“ u cilju prevencije nasilja u mladenačkim vezama od ožujka do lipnja 2009. godine za 13 srednjoškolki. Prije navedene aktivnosti Obiteljski centar je održao edukativno predavanje za 25 srednjoškolki s ciljem da ih se zainteresira za navedeni program.

Proveden je program „*Mala škola životnih vještina*“ za 10 mladih kroz tri radionice održane u lipnju u suradnji s PRONI – Centrom za socijalno podučavanje Sisak.

OBITELJSKI CENTAR KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Održana su predavanja za učenike i roditelje osnovnih škola, učenike srednjih škola te Centru za mlade u Grabriku vezano uz problem ovisnosti.

Održana je radionica - parlaonica o ovisnostima na temu: *“Ako je u obitelji prisutno nasilje (zbog ovisnosti), je li za dijete bolje da se roditelji razvedu?”* u suradnji s Udrugom Carpe diem. Sudionici su bili učenici Trgovačko-ugostiteljske škole Karlovac.

Povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti objavljen je intervju s ravnateljem Obiteljskog centra u Karlovačkom tjedniku s naslovom „*Ovisnosti – što o tome misle mladi*“ te je održana je emisija Radio savjetovalište na Hrvatskom radio Karlovcu.

Uz pomoć Karlovačke županije tiskan je priručnik „*Želim zdravo rasti*“, za prevenciju ovisnosti učenika osnovnih škola u nakladi od 500 komada,

Objavljena je u Karlovačkom tjedniku kolumna o ovisnostima.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Održane su dvije javne tribine za mlade *«Budi svoj-reci NE!»* u županijskoj vijećnici u Vinkovcima na kojima je sudjelovalo oko 200 učenika 1. i 2. razreda Poljoprivredno-šumarske škole u Vinkovcima te roditelji učenika 8. razreda osnovnih škola i 1. razreda srednje škole. Osnovnim i srednjim školama podijeljeni su plakati i brošure *«Ovisnosti među nama»*.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

U sklopu Savjetovališta za mlade održano je ukupno 13 radionica pod nazivom „*Škola za mlade*“ u sklopu preventivnog programa s ciljem osnaživanja i usmjeravanja ka pozitivnom načinu života i prepoznavanju adekvatnih ponašanja i rješavanja problema, u koji je u 2009. godine bilo uključeno ukupno 15 mladih osoba.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Postavljeni su plakati o štetnostima svih oblika ovisnosti u prostoriji gdje se održavaju radionice te podijeljeni letci „Prva pomoć kod predoziranja“.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Projekt „*Zdrava zajednica*“ realiziran je tijekom cijele godine, a posebno intenzivno u okviru Međunarodnog mjeseca borbe protiv ovisnosti. Projekt se realizirao u obliku radionica s učenicima osmih razreda te prvog razreda srednjih škola. U sklopu projekta izrađen je letak „Pronađi svoj NE“ koji je dijeljen nakon završetka svake radionice. Tijekom godine održano je 13 radionica kojima je prisustvovalo 261 učenika.

Projekt „*Ne, pušenju*“ je izrađen sa svrhom provođenja prevencije upotrebe sredstava ovisnosti. Projektom je do sada obuhvaćeno 24 osnovne škole (s pripadajućih šest područnih škola) te je proveden u 57 razreda i obuhvatio je 1087 učenika, 35 nastavnika, 20 stručnih suradnika i 3 roditelja. U školama su održana predavanja za učenike (39), radionice (15), a nastavnici i stručni suradnici su educirani za primjenu programa sa svrhom prevencije pušenja, podijeljene su mentalne mape, letci za mlade i letci za roditelje.

Održana su dva predavanja i dvije radionice u Udruzi udomitelja „*Zipka*“ za udomljenu djecu kojima je prisustvovalo tridesetero djece i jedna volonterka.

Aktivnost 5.

Proveden je pilot projekt „*Svi želimo nenasilno rješavanje sukoba*“ u cilju primarne prevencije nasilja kroz učenje socijalnih, komunikacijskih i emocionalnih vještina. U projektu su sudjelovali članovi Dječjeg gradskog vijeća, učenici osnovnih škola grada Varaždina te djeca i mladi koji su smješteni u udomiteljske obitelji.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKJE ŽUPANIJE

Aktivnost 5.

Održane su radionice „*Nenasilno rješavanje sukoba*“ za djecu viših razreda osnovnih škola i srednjoškolce (održano je 9 radionica u 7 gradova/općina na kojima je sudjelovalo 95 djece).

Program obiteljske podrške u manjoj zajednici sadržavao je tematske roditeljske sastanke (2 na temu ukidanja tjelesnog kažnjavanja, pozitivnog roditeljstva i programa podrške obiteljima)

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 7,831,920.90 kuna.

2.14. Mjera 14. Poticati razvoj programa zdravstvenog odgoja s područja zaštite reprodukcijskog zdravlja djece i mladeži i promicanja spolne i zdravstvene kulture
---

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi i verificirati programe zdravstvenog odgoja iz područja zaštite reprodukcijskog zdravlja djece i mladeži za djecu, roditelje, nastavnike, odgajatelje, zdravstvene djelatnike
2. organizirati i provoditi programe zdravstvene i spolne edukacije kroz tematske edukacijske tečajeve, radionice i tribine u suradnji s odgojno-obrazovnim i zdravstvenim ustanovama te organizacijama civilnog društva
3. provoditi edukaciju edukatora
4. izraditi i tiskati zdravstveno-odgojne publikacije (brošure, priručnike, letke)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je dalo preporuku za održavanje projekta „*Znanje je užitak*“ u srednjim školama u Republici Hrvatskoj. Projekt se sastoji od predavanja o spolno prenosivim bolestima, preventivi, higijeni, izbjegavanju promiskuiteta, potrebitosti redovite ishrane, urednog načina života te načinima liječenja kao i informacijama o cijepljenju u svrhu prevencije HPV-a. U projektu sudjeluju i srednjoškolci i to izradom vlastitih postera, scenskih nastupa, recitala, web stranica i predavanja na temu spolno prenosivih bolesti. Nakon predavanja i diskusije održava se i koncert mladih školskih bandova čime se potiče učeničko stvaralaštvo, te dodatno podiže interes za samo predavanje i promovira urbana kultura. Europska Unija ja stavila projekt na svoje službene edukativne stranice kao preporuku edukacije adolescenata. Projekt se nastavlja i u 2010. godini.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U tijeku je izrada Nacionalnog okvirnog kurikulumu u kojem se razrađuje područje tjelesne i zdravstvene kulture koje bi u predmetnoj razdiobi trebalo imati i predmet „Zdravstveni odgoj“.

Aktivnost 3.

Za provedbu eksperimentalnog programa zdravstvenog odgoja i obrazovanja u prvom razredu srednje škole, koje je provodila Udruga GROZD bilo je prijavljeno 13 sudionika, za provedbu eksperimentalnog programa zdravstvenog odgoja i obrazovanja u prvom razredu srednje škole koje je provodio Forum za slobodu odgoja bilo je prijavljeno 8 sudionika.

Izješće dostavlja:

HRVATSKO DRUŠTVO ZA ŠKOLSKU I SVEUČILIŠNU MEDICINU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Izrađen je letak „*Spolnost*“ u sklopu projekta „*Unapređenje rada u polivalentnim savjetovaništima za adolescente sa ciljem prevencije spolno prenosivih infekcija i HIV/AIDS-a*“. Utrošena sredstva: 20.000,00 kuna.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 27.556.150,69 kuna.

III. Područje djelovanja: PREHRANA

3.1. Mjera 1. Izraditi Nacionalni program za promicanje dojenja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi i usvojiti Nacionalni program za promicanje dojenja
2. osnovati Povjerenstvo za koordinaciju aktivnosti Nacionalnog programa
3. donijeti uredbu ili zakon o provođenju Međunarodnog pravilnika o načinu prodaje zamjena za majčino mlijeko
4. nastaviti s programom u rodilištu „Deset koraka do uspješnog dojenja“ te s programom „Bolnica/rodilište – prijatelj djece“

5. uskladiti paket „Sretna beba“ s Međunarodnim pravilnikom o oglašavanju nadomjestaka za majčino mlijeko

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Povjerenstvo Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi izradilo je prijedlog Nacionalnog programa za promicanje dojenja.

Aktivnost 2.

Izvršene su pripremne radnje za osnivanje *Povjerenstva za koordinaciju aktivnosti Nacionalnog programa za promicanje dojenja*. U Povjerenstvu će se nalaziti predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te predstavnici stručnih društava i nevladinih udruga. Povjerenstvo se planira osnovati u 2010. godini.

Aktivnost 3. i 5.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi uputilo je 2007. godine dopis svim rodilištima, u kojem naglašava da ne podržava distribuciju paketa Sretna beba, koji je sadržavao reklamne proizvode proizvođača nadomjestaka za majčino mlijeko.

Aktivnost 4.

U usporedbi s 2008. godinom, u 2009. godini osnovane su 23 nove grupe za potporu dojenja koje vode patronažne sestre, od toga prvi puta su grupe organizirane u 7 županija (Karlovačka, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Zadarska, Varaždinska, Sisačko-moslavačka, Virovitičko-podravska). Najveći broj novoosnovanih grupa, uz već postojeće, zabilježen je u Zagrebu. U međuvremenu je svoj rad "ugasilo" 19 grupa za potporu dojenja. Osim toga, u 2009. godini bile su osnovane 3 grupe koje vode nevladine organizacije (Roda - Zagreb), uz već postojeće 2 grupe (Roda – Split i Izvor - Zadar). Tako je ukupno u prosincu 2009. godine djelovalo 105 grupa (100 grupa koje organiziraju patronažne sestre i 5 grupa organizacija civilnog društva).

Snimljen je edukativni film za roditelje „*Mliječna staza – put do uspješnog dojenja*“ koji je izdan u rujnu 2009. godine u partnerstvu Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj i Udruge Roda.

Izvjешće dostavlja:

URED UNICEF-a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 3.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj podržao je izradu Nacionalnog programa za promicanje dojenja. U prijedlogu Nacionalnog programa predviđena je izrada Uredbe o provođenju Međunarodnog pravilnika o načinu prodaje nadomjestaka za majčino mlijeko te je formirana radna skupina za izradu navedene uredbe.

Aktivnost 4.

Usporedno s definiranjem Nacionalnog programa za promicanje dojenja Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi podržalo je program «*Rodilišta-prijatelji djece*» koji je pokrenuo Ured UNICEF-a u Hrvatskoj u prosincu 2006. godine. Program je primarno orijentiran prema rodilištima i ostvarenju «*Deset koraka prema uspješnom dojenju*». Među ostalim svake godine Povjerenstvo za promicanje dojenja, u suradnji s Programskim savjetom UNICEF-ovog programa «*Rodilišta-prijatelji djece*» izrađuje program aktivnosti za promicanje dojenja za tekuću godinu. Glavni dio financiranja navedenog programa za promicanje dojenja provodi se iz sredstava UNICEF-a prikupljenih donacijama hrvatskih građana i tvrtki te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Od ukupno 33 hrvatska rodilišta, njih 17 trenutno nosi naziv „Rodilište – prijatelj djece“, U preostalim rodilištima postignut je značajan napredak prema ispunjenju kriterija te se pozitivna ocjena i proglašenje očekuje za najmanje dva rodilišta početkom 2010. godine.

Preliminarna procjena stanja rodilišta, odnosno izvid, je aktivnost koju provodi ukupno 19 zdravstvenih, pravnih i laktacijskih stručnjaka iz cijele Hrvatske, koji čine nacionalni ocjenjivački tim. Izvid rodilišta podrazumijeva formiranje, najčešće dvočlane, komisije za izvid, koja odlazi u posjet rodilištu te s rukovodećim osobljem bolnice te osobljem rodilišta prolazi kroz sve faze buduće ocjene, ukazujući na nedostatke, savjetujući kako ih učinkovito ukloniti te podnoseći iscrpno izvješće UNICEF-u o trenutnom stadiju provedbe programa i naporima koje je još potrebno poduzeti da bi rodilište bilo spremno za konačnu ocjenu i stjecanje naslova.

Preliminarne procjene tijekom 2009. godine bile su izvršene u 6 rodilišta: Nova Gradiška, Virovitica, Bjelovar, Osijek, Ogulin i Knin. Vanjska ocjena rodilišta sastoji se u formiranju minimalno tročlane ocjenjivačke komisije, na temelju zaprimljenog pisanog zahtjeva, popunjenog upitnika za samoocjenjivanje rodilišta te druge propisane dokumentacije, kojima rodilište dokazuje da zadovoljava sve tražene kriterije, odnosno svih „Deset koraka prema uspješnom dojenju“. Iscrpno izvješće o rezultatima ocjenjivačka komisija dostavlja u tri primjerka za: UNICEF, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi te za rodilište. Zaprimljeno izvješće zatim razmatra Savjet programa „Rodilišta – prijatelji djece“, tijelo sastavljeno od 13 stručnjaka iz UNICEF-a, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, primaljske skrbi, patronažne skrbi te nevladinih organizacija. Prema odluci Savjeta programa „Rodilišta – prijatelji djece“ u 2009. godini naziv „Rodilišta – prijatelji djece“ dobili su: rodilišta Slavonski Brod, Zadar, Varaždin, Karlovac, Vinkovci i Osijek.

Kako program „Rodilišta-prijatelji djece“ u svom 10. koraku naglašava ulogu zajednice i grupa za potporu dojenja, važno je istaknuti da je od 16 grupa koje su nastale u 2006. godini, krajem 2009. godine taj broj narastao na više od 100 grupa koje vode patronažne sestre i 5 grupa iz udruga civilnog društva kroz 19 hrvatskih županija.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj je 2009. godine prihvatio projektni prijedlog Hrvatske udruge grupa za potporu dojenja (HUGPD) te sklopio sporazum o kratkoročnom financiranju projekta „Dojenje – vaše dijete to voli“. U sklopu ove suradnje HUGPD je izradila vlastiti promotivni materijal za majke, ali i za patronažne sestre koje vode ili tek žele osnovati grupu za potporu dojenja na svom području, obnovljena je internetska stranica www.hugpd.hr; organiziran je Simpozij za patronažne sestre o pozitivnom utjecaju grupa za potporu na učestalost i duljinu dojenja te je napravljen plan distribucije promotivnog materijala u sva hrvatska rodilišta da bi se poboljšala komunikaciju između rodilišta i patronažne službe, odnosno rodilišta i grupa za potporu dojenja. Kao izravan rezultat održanog Simpozija, u Hrvatskoj je do kraja 2009. godine osnovano 5 novih grupa za potporu dojenja.

Tijekom 2009. godine Ured UNICEF-a u Hrvatskoj je uz dopuštenje Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i uz suradnju s brojnim zdravstvenim institucijama, distribuirao veliku količinu različitog promotivnog i edukativnog materijala u svrhu promocije dojenja i ranog razvoja djece. Više od 2000 plakata i 20.000 letaka „Dojenje je najbolji izbor za majku i dijete“, s najčešćim pitanjima majki o dojenju i odgovorima stručnjaka, distribuirano je svim rodilištima, ustanova primarne zdravstvene zaštite, grupama za potporu dojenja i drugim ustanovama koje brinu o majkama i djeci.

Evaluacija je bila provedena tijekom srpnja 2009. godine u svim rodilištima. UNICEF je po jedan primjerak upitnika, zajedno s popratnim uputama o načinu provedbe ankete, poslao koordinatorima za provedbu inicijative „Rodilište – prijatelj djece“ u rodilištima. Temeljni uvjeti za popunjavanje upitnika bili su dragovoljnost i anonimnost majki. Na ovaj je način do rujna 2009. godine u UNICEF pristiglo oko 2540 popunjenih upitnika. U svibnju 2010. godine javnosti će biti prezentirani rezultati ankete u partnerstvu s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, kao glavnim nositeljem programskih aktivnosti „Rodilišta – prijatelji djece“.

Sredstva utrošena za ovu aktivnost, prikupljena donacijama građana i tvrtki iznose 500.000,00 kuna.

3.2. Mjera 2. Izraditi Programme zdrave prehrane za jaslice, vrtiće, osnovne i srednje škole te ustanove koje skrbe za djecu
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: *Aktivnosti 1. i 2. – 2006. godina;*
Aktivnost 3. – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi standarde i normative zdrave prehrane uključujući preporučene dnevne količine energije i prehrambenih makronutrijenata te vitamina i minerala, dozvoljene aditive i konzervanse, u skladu s novijim znanstvenim spoznajama, kao i dostatnog unosa tekućine
2. donijeti smjernice koje će osigurati primjenu navedenih standarda uz praćenje, evaluaciju i edukaciju osoba zaduženih za primjenu organizirane prehrane
3. osigurati neprekidno praćenje novih znanstvenih spoznaja i primjenu novih odrednica

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost izrade standarda i normativa zdrave prehrane u vrtićima i osnovnim školama bila je provedena 2007. godine. Pokrenute su inicijative za unaprjeđenje prehrane u srednjim školama.

Aktivnost 2.

Aktivnost je bila provedena 2008. godine.

Aktivnost 3.

Kontinuirano se prati znanstveno područje prehrane te se nove spoznaje primjenjuje u radu na unaprjeđenju prehrane djece i mladeži. Navedeno se provodi kroz aktivnosti edukacije i promocije pravilne prehrane (putem medija, brošura i letaka) te kroz posebne projekte.

3.3. Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: *Aktivnost 1. – 2007. godina*

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. kreirati jelovnike u jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu prema Programu zdrave prehrane
2. uključiti stručnjake, prvenstveno nutricioniste, u planiranje obroka u jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu
3. vršiti nadzor nad provođenjem Programa zdrave prehrane u jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U dječjim vrtićima je prehrana djece predškolske dobi u cijelosti bila usklađena s propisanim smjernicama Programa zdrave prehrane, budući da je prehrana obvezna i sastavni je dio planiranog boravka djeteta u dječjem vrtiću.

Aktivnost 2.

U svim dječjim vrtićima obroci su se planirali u skladu s Programom zdravstvene zaštite djece, pravilne prehrane i higijene u dječjim vrtićima i u skladu s Prehrambenim standardima za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću – jelovnici i normativi iz 2007. godine.

Izvyješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo provodi nadzor prehrane u jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu.

3.4. Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: Aktivnost 1 – 2007. godina

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uvesti jedan obvezatan zdravi obrok u sve osnovne, srednje škole i zdravu prehranu u ustanove koje skrbe za djecu
2. uključiti stručnjake, prvenstveno nutricioniste, u planiranje školskog obroka u skladu s Programom zdrave prehrane
3. vršiti nadzor nad provođenjem Programa zdrave prehrane u osnovnim, srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu, uz uklanjanje automata za prodaju slatkiša i gaziranih pića
4. osigurati besplatan obrok za djecu iz socijalno ugroženih obitelji

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prehrana je bila organizirana u 75% osnovnih škola u Republici Hrvatskoj. Analizom izvješća utvrđene su razlike. Naime, prehrana je bila organizirana u svim osnovnim školama u Osječko-baranjsko, Bjelovarsko-bilogorskoj, Krapinsko-zagorskoj županiji, ali postoje škole u kojima nije organizirana prehrana za učenike, odnosno u županiji je prehranom obuhvaćen dio učenika (Zadarska županija – 50%, Splitsko-dalmatinska županija – 38%). Napominjemo da u nekim školama nema uvjeta za provođenje navedene mjere, ali u nekim od škola nema ni potrebe (mali broj učenika u otočnim i brdsko-planinskim školama).

Aktivnost 3.

U skladu sa zakonskim propisima i Državnim pedagoškom standardom u školama zabranjena je prodaja slatkiša i gaziranih pića.

Aktivnost 4.

Besplatni obrok ostvaruje se u svim školama sukladno pravima koje ostvaruju djeca. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financiralo je prehranu 3696 učenika s teškoćama u razvoju. Od toga se za 1879 učenika financirao doručak, a za 829 objed u specijalnim školama te za 225 učenika doručak i 769 učenika objed u specijalnim razrednim odjelima. Sredstva utrošena za ovu aktivnost iznosila su 3.380.580,00 kuna.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

U planiranju školskog obroka sudjelovala su stručna povjerenstva sastavljena od timova školske medicine, nastavnika biologije, pedagoga, kuhara, učenika i roditelja.

Aktivnost 3.

U suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo provodio se nadzor provođenja programa prehrane.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 3.380.580,00 kuna.

3.5. Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. educirati djecu o zdravoj prehrani primjenom nastavnih programa u vrtićima i školama
2. poučavati roditelje o pravilnoj prehrani djece
3. poučavati i druge populacijske skupine o važnosti zdrave prehrane za rast, razvoj i fiziološke funkcije čovjeka te o mogućnostima prevencije kroničnih bolesti, putem medija

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U okviru nastavnih programa, ali i posebnih tematskih radionica djecu u vrtićima i školama poučavalo se o pravilnoj prehrani.

Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s Kineziološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu pokrenuli su 2009. godine projekt „Praćenje i vrednovanje kinantropoloških obilježja djece i mladeži - Formiranje novog skupa mjernih instrumenata za procjenu antropoloških obilježja učenika osnovnih i srednjih škola“ sa svrhom uspostavljanja objektivnijih standarda praćenja i vrednovanja u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području i utvrđivanja novih kriterijskih vrijednosti neophodnih za planiranje i programiranje te praćenje i provjeravanje u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture.

Izješće dostavlja:

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2. - 3.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo u okviru programa promicanja zdravlja održavalo je predavanja i radionice te je putem medija i internetskih portala sudjelovalo u poučavanju roditelja o pravilnoj prehrani djece.

Izješće dostavlja:

HRVATSKO DRUŠTVO ZA ŠKOLSKU I SVEUČILIŠNU MEDICINU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Zdravstveni odgoj u 3. razredima osnovnih škola provode medicinske sestre. Kod svakog sistematskog pregleda djeci se daje savjet nakon čega uslijedi obrada i savjetovanje adipozne djece.

Aktivnost 2.

Provodilo se savjetovanje roditelja prilikom svakog pojedinačnog savjetovanja preuhranjene i adipozne djece.

3.6. Mjera 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za svu djecu i unos dostatne količine tekućine

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 3. – 2006. godina,

Ostale aktivnosti – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. smanjiti udio domaćinstava bez pristupa higijenskim sanitarnim objektima te zdravoj pitkoj vodi

2. educirati djecu i roditelje o važnosti unosa dovoljnih količina vode i tekućine
3. smanjiti konzumaciju gaziranih pića i sokova (osim sokova od svježe iscijeđenog voća) iz automata u organiziranoj prehrani

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Izvešće dostavlja:

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo promiče nužnost dovoljnog unosa tekućine u očuvanju zdravlja u okviru programa promicanja zdravlja prema kojem ima zadaću održavati predavanja i radionice te isto promiče putem medija i svog internetskog portala.

Aktivnost 3.

Izradene su Smjernice za cjeloviti pristup unapređenju prehrane u školama s preporukama o pravilnoj prehrani, a uklanjanjem automata u školama je smanjena dostupnost gaziranih pića.

Izvešće dostavlja:

HRVATSKE VODE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Opis provedbe aktivnosti:

Aktivnosti Hrvatskih voda odvijaju se sukladno strateškim ciljevima, ciljevima razvoja javne vodoopskrbe i zaštite voda te godišnjim planovima upravljanja vodama.

Temeljem godišnjih planova upravljanja vodama u razdoblju 2008. - 2009. godine uložena su značajna sredstva u brojne projekte javne vodoopskrbe i odvodnje diljem Republike Hrvatske. Sredstva kojima raspolažu Hrvatske vode nepovratno se dodjeljuju komunalnim poduzećima radi financiranja ili sufinanciranja gradnje komunalne infrastrukture. Sredstva se raspoređuju solidarno i prema prvenstvu u potrebama na području cijele države. Kod uvrštavanja lokalnih projekata u program sufinanciranja Hrvatskih voda vodi se računa o dva ključna cilja koja se žele postići:

- Ujednačeni stupanj opskrbljenosti pitkom vodom i sanitacije naselja na cjelokupnom području Republike Hrvatske, što se ostvaruje stimuliranjem (većom financijskom potporom) brzog razvitka vodno-komunalnih sustava u manje razvijenim područjima. Važeći kriteriji prema kojima se određuje udio Hrvatskih voda u sufinanciranju, uvažavaju broj stanovnika na uslužnom području, zatečeni stupanj priključenosti na sustav javne vodoopskrbe i odvodnje i financijski potencijal jedinica lokalne samouprave.
- Poboljšanje statusa voda (količina i kakvoće), prvenstveno u zonama sanitarne zaštite vode za piće i drugim zaštićenim područjima.

U obnovu i razvitak sustava javne vodoopskrbe preko Hrvatskih voda je 2008. godine uloženo 352 milijuna kuna, a 2009. godine 348 milijuna kuna.

Osim u vodoopskrbu, preko Hrvatskih voda su uložena značajna sredstva i u razvitak sustava javne odvodnje (prikupljanje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda) koja su u 2008. godini iznosila 385 milijuna kuna, a u 2009. godini 405 milijuna kuna.

3.7. Mjera 7. Razviti program sprječavanja izlaganja djece škodljivim zagađivačima okoliša u vodi, hrani, tlu i zraku
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati zakonodavnu politiku i programe na nacionalnoj razini i osigurati jačanje međunarodne suradnje

2. prihvatiti Akcijski plan o okolišu i zdravlju djece, kojeg su već usvojile zemlje članice Europske unije

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Republika Hrvatska po pitanju zakonodavstva o kvaliteti okoliša i zaštiti zdravlja od štetnih čimbenika okoliša slijedi pravnu stečevinu Europske unije. Zakonodavstvo o hrani, vodi, tlu i zraku dio su pregovaračkih poglavlja 12. i 27. i propisi su transponirani te se radi na njihovoj potpunoj implementaciji.

Republika Hrvatska je od samih početaka, kao zemlja članica Europske regije Svjetske zdravstvene organizacije, uključena u Europski proces za okoliš i zdravlje (Frankfurt 1989, Helsinki 1994, Londom 1999, Budimpešta 2004). Republika Hrvatska potpisnica je svih dosadašnjih ministarskih deklaracija, uključujući i pretposljednju Budimpeštansku deklaraciju iz 2004. godine, koja je posebno težište stavljala na zaštitu zdravlja i okoliša djece. Parmska deklaracija, kao službeni dokument zadnje održane Pete ministarske konferencije za zdravlje i okoliš (Parma, 10.-12.3.2010), nastavlja se na Budimpeštansku, preuzimajući i dalje kao jedan od temeljnih ciljeva zaštitu djece, ali i drugih ranjivih skupina, od zdravstvenih rizika koji proizlaze iz neprimjerenih uvjeta okoliša (posebice nedostatak zdravstveno ispravne vode i sanitacije). Sukladno regionalnim prioritetnim ciljevima izrađen je prijedlog Akcijskog plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine, koji je u pripremi za upućivanje na Vladu Republike Hrvatske.

Aktivnost 2.

U tijeku je izrada Akcijskog plana o okolišu i zdravlju djece. Akcijski plan o okolišu i zdravlju djece (CEHAPE) usvojen je na razini Europske regije Svjetske zdravstvene organizacije tijekom Budimpeštanske ministarske konferencije o okolišu i zdravlju 2004. godine. Hrvatski akcijski plan još nije napravljen, no aktivnosti vezano uz regionalne prioritetne ciljeve sadržane u Akcijskom planu (osiguranje pristupa zdravstveno ispravnoj vodi za piće; prevencija ozljeda i nesreća; prevencija i smanjenje prekomjerne tjelesne težine; smanjenje morbiditeta i mortaliteta u djece kao posljedice onečišćenja zraka; smanjenje rizika od bolesti i invaliditeta zbog toksičnih kemikalija, štetnih fizikalnih i bioloških čimbenika, te drugih nepovoljnih uvjeta kroz trudnoću, djetinjstvo i adolescenciju) se kontinuirano provode.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA, PROSTORNOG UREĐENJA I GRADITELJSTVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2009. godine donesen je čitav niz propisa iz područja zaštite okoliša i to napose iz područja zaštite zraka i područja gospodarenja otpadom:

- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske,
- Izmjene i dopune Uredbe o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade na emisiju u okoliš ugljikovog dioksida,
- Plan raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj,
- Program praćenja kakvoće tekućih naftnih goriva za 2009. godinu,
- Program postupnog smanjivanja emisija za određene onečišćene tvari u Republici Hrvatskoj za razdoblje do kraja 2010. godine s projekcijama emisija za razdoblje od 2010. do 2020. godine,
- Odluka o određivanju godišnje količine tekućih naftnih goriva koja se smije stavljati u promet na domaćem tržištu, a ne udovoljava graničnim vrijednostima i drugim značajkama kakvoće tekućih naftnih goriva,
- Izmjene i dopune Zakona o otpadu,
- Izmjene i dopune Uredbe o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada,
- Izmjene i dopune Uredbe o nadzoru prekograničnog prometa otpadom,
- Izmjene i dopune Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu,
- Izmjene i dopune Pravilnika o gospodarenju otpadnim gumama,

- Izmjene i dopune Pravilnika o gospodarenju otpadnim uljima,
- Izmjene i dopune Pravilnika o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima,
- Izmjene i dopune Pravilnika o gospodarenju otpadnim vozilima,
- Izmjene i dopune Pravilnika o gospodarenju otpadnim električnim i elektroničkim uređajima i opremom,
- Izmjene i dopune Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš.

Nadalje, Ministarstvo se, kao tijelo nadležno za provedbu *Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj*, prethodnih godina pa tako i u 2009. godini, aktivno uključilo u obilježavanje Međunarodnog dana zaštite ozonskog sloja 16. rujna. Povodom obilježavanja ovog dana, s ciljem podizanja razine svijesti djece o važnosti zaštite ozonskog sloja i njegovom značaju za ljudsko zdravlje, Ministarstvo je radi podjele školama i vrtićima u 19 gradova dostavilo nekoliko stotina edukativnih stripova „*Ozzy Ozone Branitelj našeg planeta – Ozzy leti visoko*“ i „*Ozzy Ozone Branitelj našeg planeta – Ozzy obilazi otoke*“.

Izvešće dostavlja:

HRVATSKE VODE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U razdoblju 2008. - 2009. godina Hrvatske vode su bile angažirane na brojnim aktivnostima na razvoju nacionalne politike i programa za korištenje voda i zaštitu voda i jačanju međunarodne suradnje u upravljanju vodama, osobito:

- finalizaciji Strategije upravljanja vodama, planskog dokumenta kojim se utvrđuju vizija, misija, ciljevi i zadaci državne politike u upravljanju vodama u Republici Hrvatskoj u dugoročnom razdoblju. Unatoč činjenici da se radi o neslužbenom dokumentu, Strategija predstavlja polazište za razvoj zakonodavne politike i programa na nacionalnoj razini i jačanje međunarodne suradnje;
- usklađivanju hrvatske vodne regulative s vodnim zakonodavstvom Europske unije;
- izradi podloga u okviru predpristupnih aktivnosti za članstvo u Europskoj uniji;
- izradi planova upravljanja vodnim područjima u Republici Hrvatskoj i definiranja programa mjera za postizanje dobrog stanja voda, sukladno ciljevima Okvirne direktive o vodama Europske unije;
- suradnji u aktivnostima za zaštitu voda u okviru potpisanih međunarodnih konvencija i sporazuma (Konvencija o suradnji na zaštiti i održivoj uporabi rijeke Dunav, Okvirni sporazum o slivu rijeke Save, Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja), uključujući izradu planova upravljanja međunarodnim vodnim područjima (Plan upravljanja slivom rijeke Dunav, Plan upravljanja rijekom Savom);
- suradnji u okviru bilateralnih sporazuma sa susjednim državama;
- projektima međunarodne pomoći za jačanje kapaciteta u Republici Hrvatskoj za približavanje EU standardima u upravljanju vodama.

Ukupni troškovi Hrvatskih voda za obavljanje stručnih i administrativnih poslova koji se odnose na korištenje voda i zaštitu voda procijenjeni su na cca 146 milijuna kuna u 2009. godini.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 3.380.580,00 kuna.

**IV. Područje djelovanja:
ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE**

4.1. Mjera 1. Izraditi Nacionalnu strategiju razvoja mreže informativnih, edukativnih, savjetodavnih usluga i programa namijenjenih obiteljima, roditeljima i djeci

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi dokument Strategije razvoja mreže informativnih, obrazovnih i savjetodavnih usluga i programa namijenjenih jačanju roditeljskih kompetencija
2. provesti aktivnosti u cilju upoznavanja javnosti s dokumentom

Provedba mjere: nije provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Budući da je prepoznata važnost razvoja savjetodavnih usluga i programa namijenjenih obiteljima u narednom razdoblju će se zakonski urediti područje obiteljskog savjetovanja.

U okviru rada obiteljskih centara unaprjeđena je ponuda savjetodavnih, informativnih i obrazovnih usluga namijenjenih obiteljima, roditeljima i djeci kao i unaprjeđenje djelovanja odgovornih subjekata u korist obitelji (vidi izvješća obiteljskih centara). Stručni djelatnici obiteljskih centara educiraju se kroz sudjelovanje na stručnim seminarima, simpozijima namijenjenim socijalnim radnicima, psiholozima, defektolozima, socijalnim pedagozima.

4.2. Mjera 2. Promicati odgovorno roditeljstvo u medijima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: Aktivnost 1. – kraj 2006. godine

Aktivnost 2. – kontinuirano

Aktivnosti 3. i 4. – 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati seminar za predstavnike medija u cilju njihova upoznavanja Konvencije o pravima djeteta i njezine primjene u medijima te mogućnosti promicanja odgovornog roditeljstva i obiteljskog odgoja u medijima
2. osigurati rad medija na promicanju odgovornog roditeljstva i prava djeteta (prilozi i stalne rubrike u novinama, tjednicima, časopisima, na radiju i TV, izdavanje biltena za roditelje, izrada spotova)
3. uvesti tjednu emisiju na TV u kojoj bi se u vidu foruma za djecu i mlade razgovaralo o pravima djeteta, obiteljskom odgoju i životu u obitelji
4. tiskati tematski broj časopisa "Dijete i društvo" o ulozi obitelji u skrbi i odgoju djeteta

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Planira se tijekom 2010. godine osnivanje Radne skupine Vijeća za djecu za izradu smjernica za izvještavanje o djeci u medijima. Vijeće za djecu je u 2009. godini razmatrajući osnivanje Radne skupine Vijeća za djecu za izradu smjernica za izvještavanje o djeci u medijima usvojilo zaključak o ovlastima i sastavu Radne skupine. Radna skupina ima zadatak izraditi Nacrt smjernica za izvještavanje o djeci u medijima te predložiti eventualne mjere u cilju daljnjeg unaprjeđivanja zaštite prava djece u medijima. U Radnu skupinu uključit će se predstavnici državnih tijela, organizacija

civilnog društva, znanstvenih i stručnih institucija te istaknutih stručnjaka u području zaštite djece u medijima.

Aktivnost 2. i 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji s Vijećem Europe organiziralo je Međunarodno predstavljanje europske inicijative protiv tjelesnog kažnjavanja djece 14. i 15. lipnja 2008. godine. Jedan od temeljnih ciljeva kampanje bio je usmjeren na uključivanje medija u promociju pozitivnog roditeljstva i prenošenje poruke o pravu djece na zaštitu od svih vrsta nasilja.

U okviru aktivnosti Nacionalne Kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece izabran je vizualni identitet Nacionalne kampanje sa sloganom: „Trebam ljubav“. Izrađen je promidžbeni TV spot Nacionalne kampanje koji je premijerno prikazan u prigodi Međunarodnog dana obitelji, 15. svibnja 2009. godine, od kada je započelo njegovo emitiranje na tri najveće televizijske postaje u Republici Hrvatskoj te na Hrvatskom radiju. Navedenom prigodom voditelji emisije "Vijesti" na Hrvatskoj radio televiziji su istaknuli bedževe Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece, a na 50 mjesta diljem Republike Hrvatske istaknuti su veleplakati Kampanje. Nadalje, proveden je javni, otvoreni Natječaj za emitiranje radijskih i televizijskih emisija i objavljivanje novinskih i Internet reportaža na temu „Prevenција i sprječavanje tjelesnog kažnjavanja djece“. Dodijeljene su sljedeće nagrade: u kategoriji najboljih autora/ica Internet reportaža I. Nagrada dodijeljena je Vesni Srnić i Dori Klindžić, u kategoriji najboljih autora/ica radijske emisije I. Nagrada dodijeljena je Renati Potočnik, a II. Nagrada Gordani Biondić Martić. U suradnji s Večernjim listom, NetAkademijom, Tehničkim veleučilištem u Zagrebu i tvrtkom Grejp izrađen je priručnik "Sigurnost djece na Internetu" koji je objavljen u izdanju dnevnih novina. U prigodi održavanja kvalifikacijske utakmice između reprezentacija Hrvatske i Ukrajine za Svjetsko nogometno prvenstvo 2010. godine djeca koja su na nogometni teren izišla u pratnji reprezentativaca odjenula su majice sa zaštitnim znakom i sloganom Kampanje, a promidžbeni spot Kampanje prikazan je na semaforu stadiona.

Aktivnost 4.

Aktivnost je izvršena 2006. godine

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Izdan je bilten Nacionalna kampanja protiv tjelesnog kažnjavanja djece. Najavljen je početak i završetak Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece putem medija: Kanal RI, HRT studio Rijeka, lokalne novine „La voce del popolo“, Novi list, Naša Kostrena, Radio Jadranka –Mali Lošinj te Primorski radio.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Napisano je oko 30 stručnih članaka koji su objavljeni u Virovitičkom listu.

Izrađena je brošura „Roditeljstvo se može učiti“ za potrebe programa „Mala škola za velike roditelje“, koji su podijeljeni polaznicima programa, ali i drugim zainteresiranim građanima.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Objavljeni su stručni članci u Novom Listu i na internetskom portalu - www.dijete.hr.

Na Okruglom stolu „Stop nasilju“, u Gospiću, održano je u nazočnosti 70 uzvanika, studenata i stručnjaka, izlaganje „Pozitivno roditeljstvo kao preventivski model“.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Obiteljski centar sudjelovao je u tematskim radijskim emisijama: Radio Glas Podravine - «Tjelesno kažnjavanje djece» te u prilogima emisije HTV-a, Županijska panorama: «Maloljetničke trudnoće» i «Kako razvijati matematičke vještine».

Objavljeni su prilozi u tjednicima Glas Podravine, Podravski list i Večernji list.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

S ciljem promicanja odgovornog roditeljstva i prava djeteta Obiteljski centar je sudjelovao u tematskoj radijskoj emisiji na Radio Daruvaru i na televizijskoj emisiji „NET“ televizije. Sve javne aktivnosti Obiteljskog centra u području promicanja odgovornog roditeljstva tijekom 2009. godine bile su popraćene u lokalnim medijima.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

U sklopu Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece Obiteljski centar je sudjelovao u radijskim i TV emisijama na temu „*Pozitivno roditeljstvo i promicanje potrebe djece za kvalitetnim prostorom za igru*“.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Napisano je više tematskih članaka u lokalnom tjedniku „Županijski list“ o promicanju odgovornog roditeljstva u sklopu Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja te više tematskih članaka u „Novom sisačkom tjedniku“ tijekom cijele 2009. godine. Na lokalnim radio postajama; Radio Sisak, Radio Novska, Radio Petrinja i Radio Quirinus održano je sveukupno 5 emisija na temu odgovornog roditeljstva.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Na Sajmu zdravlja u Vinkovcima Obiteljski centar predstavljen je s temom «*Pozitivnog roditeljstva*» u okviru kojeg se održala radionica «23 sata. Još si vani!?» s temom aktualiziranja članka 95. Obiteljskog zakona koji uređuje zabranu noćnih izlazaka.

Održana je radionica za djecu i roditelje «Budi svoj –reci NE!» s temom prevencije ovisnosti među djecom i mladima i upoznavanja sa zdravim stilovima života.

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 2.

U svezi provedbe aktivnosti odgovornog roditeljstva objavljeni su novinski članci te je Obiteljski centar sudjelovao na radijskim i TV emisijama.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Objavljeni su pisani materijali u Varaždinskim vijestima, Regionalnom tjedniku i Večernjem listu te je sudjelovano u prilogima na Varaždinskoj TV i HTV studio Varaždin te radijskoj emisiji na radio Megatonu.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Objavljeno je trinaest pisanih priloga s temom odgovornog roditeljstva u lokalnom tjedniku „Šibenski list“.

4.3. Mjera 3. Pokretati akcije i aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: *Aktivnosti 1. i 2. – svake godine povodom Međunarodnog dana obitelji*

Aktivnosti 3. i 4. – kontinuirano

Aktivnost 5. – svake godine 20. studenog povodom obljetnice Konvencije o pravima djeteta

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati skup aktivnosti na temu "Obiteljski odgoj u duhu Konvencije o pravima djeteta" u cilju isticanja temeljnih odgojnih vrijednosti te promicanja odgoja koji je u skladu s djetetovim pravima i potrebama
2. održavati zajedničke skupove i konferencije ustanova i organizacija civilnog društva koje se bave obiteljima, roditeljima, djecom i mladima radi razvoja, unaprjeđenja i promocije njihovih projekata i programa
3. prigodno obilježiti međunarodne dane (Dan obitelji, Dan djeteta, Dan ljudskih prava...) organiziranjem akcija pod nazivom: "Sigurnost djece – odgovornost odraslih", "Tjelesno kažnjavanje? Ne, nikako!" i "Djeca misle da ..."
4. tiskati plakate, letke i brošure
5. organizirati natječaje dječjih likovnih i literarnih radova na temu obiteljskog života

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti organiziralo je i provelo aktivnosti povodom prigodnih obilježavanja međunarodnih dana:

Međunarodni dan obitelji - 15. svibnja

Povodom Međunarodnog dana obitelji te u svrhu unaprjeđenja odnosa između države, lokalne zajednice i gospodarstva Ministarstvo je raspisalo nacionalne natječaje pod nazivom „*Tvrtka prijatelj obitelji*“ i „*Lokalna zajednica prijatelj obitelji*“. Svrha natječaja je odabir tvrtke s najkvalitetnijim rješenjima u postizanju prijateljskog radnog okruženja za zaposlene majke i obitelji te odabir općine, grada i županije, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s najkvalitetnijim rješenjima i aktivnostima u osnaživanju i usmjeravanju intervencija društva u pravcu stvaranja prijateljskog okruženja za obitelj i djecu tijekom 2009. godine. Utrošena sredstva: 23.695,00 kuna.

Međunarodni dan žena – 8. ožujak

Obilježen je održavanjem okruglog stola na temu „*Položaj žene u hrvatskom društvu*“ kojem prilikom je predstavljen prijedlog novog Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji te su održana izlaganja temu „*Fertilitet i zaposlenost žena*“.

Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama – 22. rujna

Obilježen je polaganjem vijenca ispred sudnice u Općinskom građanskom sudu u Zagrebu kao znak sjećanja na tragično ubojstvo triju žena, Ljiljane Hvalec – sutkinje, Hajre Prohić – odvjetnice i Gordane Oraškić – supruge, od strane supruga prilikom održavanja brakorazvodne parnice dana 22. rujna 1999. godine.

Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama – 25. studeni

Obilježen je predstavljanjem rezultata istraživanja „*Ekonomski aspekti nasilja nad ženama i njihovom djecom: Žene i zapošljavanje – Utjecaj nasilja na djecu*“ te održavanjem izlaganja na temu: „*Pravci razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih oblika potpore žrtvama nasilja u obitelji*“ i „*EU Konvencija za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama, uključujući i obiteljsko nasilje – izrada nove Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju nasilja nad ženama*“.

Obilježavanje Konvencije UN-a o pravima djeteta 20. studenoga 2009. godine

Povodom obilježavanja Konvencije UN-a o pravima djeteta održana je Svečana sjednica Vijeća za djecu na kojoj su dodijeljene Nagrade za promicanje prava djeteta za 2009. godinu. Godišnje nagrade dodijeljene su: prof. dr. sc. Marini Ajduković, Dubravki Novak i Dijani Aničić. Utrošena sredstva: 78.276,84 kuna.

Aktivnost 4.

U 2009. godini odobrena su financijska sredstva za tisak edukativnog priručnika Centra za djecu, mlade i obitelj Velika Gorica za što su utrošena sredstva u iznosu od 25.000,00 kuna.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Održane su 4 radionice o pravima djeteta u svim ciklusima Škole za roditelje. Održana je radionica o pravima djeteta u dječjem vrtiću „Nazaret“.

Aktivnost 3.

Povodom obilježavanja Konvencije UN-a o pravima djeteta tiskan je informativni materijal (radni blok) koji je distribuiran vrtićima i školama; organiziran je izlet u Park šumu Golubinjak radi aktivnog provođenja slobodnog vremena djece i roditelja; podijeljeni su letci Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece građanima Rijeke koje je izradio Obiteljski centar te je organizirana izložba dječjih radova na temu "Trebam ljubav".

Povodom Dana djeteta djeca su priredila predstavu za roditelje prema knjizi "Drvo ima srce" autora Shel Silverstein u kojoj se obrađuje tema bezuvjetne ljubavi.

Aktivnost 4.

Izrađeni su različiti letci, brošure i plakati (Škola za roditelje, Pinklec, letci Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece).

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Održana su tri predavanja na kojima je bilo prisutno 134 sudionika.

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog Dana obitelji – 15. svibnja održana je zajednička proslava na kojoj su sudjelovali korisnici i volonteri programa „Moj prijatelj“, njihovi roditelji, članovi Udruge za pomoć osobama s mentalnom retardacijom i drugim teškoćama u razvoju Virovitičko-podravske županije „Radosni zajedno“, članovi Lions cluba Virovitica, djelatnica Obiteljskog centra te učenici Osnovne škole Podgorje.

Povodom Dječjeg tjedna 5. listopada 2009. godine održan je dan otvorenih vrata obiteljskog centra, te je organiziran posjet učenika 1. razreda Osnovne škole V. Nazora u okviru kojeg je održana likovna radionica – *Što je to obiteljski centar?*. 7. listopada 2009. održana je radionica „*Potrebe, želje, disciplina*“, te predavanje i radionica iz programa „*Mala škola za velike roditelje*“ za roditelje s područja Slatine. 9. listopada 2009. godine održana je radionica „*Motorički i socioemocionalni razvoj djece do 1. godine starosti*“ te predavanje i radionica iz programa „*Nova beba*“ za roditelje s područja Slatine.

Aktivnost 4.

Tiskano je 3000 letaka, 100 plakata i 150 brošura iz programa i pojedinačnih aktivnosti koje je provodio Obiteljski centar.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Proveden je program „*Dobro je znati – baby fitness*“ na kojem su održane radionice za roditelje i djecu do prve godine života. Radionicama je nazočilo 12 majki i 12 djece u okviru 9 susreta.

Održano je interaktivno predavanje „*Adolescenti i komunikacija*“ namijenjeno roditeljima učenika 6. 7. i 8. razreda i prosvjetnim djelatnicima Područne škole Osnovne škole S.S. Kranjčevića u u Krasnom na kojima je nazočilo 9 roditelja i 4 prosvjetna djelatnika.

Održana je radionica „*Kako pomoći djetetu da se nosi s nasilništvom od strane vršnjaka*“ koja je bila namijenjena roditeljima učenika 5. razreda Osnovne škole Senj. Nazočilo je 32 roditelja.

Održano je predavanje „*Kako postaviti granice djeci i mladima*“ namijenjeno za stručnu i širu javnost. Predavanju je nazočilo oko 80-ak sudionika.

Aktivnost 3.

U okviru Tjedna otvorenih vrata – od 11. - 15. svibnja 2009. godine, održan je niz programskih aktivnosti posvećenih Međunarodnom danu obitelji: postavljen je Info-pult s promomaterijalima Obiteljskog centra; održano je predavanje „*Rani komunikacijski razvoj*“ namijenjeno odgajateljicama i stručnim suradnicima u predškolskim ustanovama te pedijatrima s područja županije; otvorena je radionica Škole za roditelje „*Pravila u obitelji i prava djece*“; održano je izlaganje psihologa, u okviru programa Baby fitness „*Discipliniranje male djece*“; održane su

rekreativno-sportske aktivnosti „Igre bez granica“ na kojima je sudjelovalo 86 djece, a u igrama su bile uključene volonterke i volonteri.

Međunarodni dan Konvencije o pravima djeteta obilježen je kroz održavanje 2 radionice, za djecu dječjeg vrtića „Travica“ i učenike 3. razreda Osnovne škole S.S. Kranjčevića iz Senja.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Održan je skup aktivnosti u okviru Projekta «Izazovi roditeljstva»: ciklus od 7 otvorenih predavanja za roditelje; suradnja sa Knjižnicom i čitaonicom Koprivnica i Udrugom roditelja Korak po korak; radionica za roditelje viših razreda osnovne škole «Važnost dobre komunikacije u poticanju motivacije» - (1 radionica – 19 roditelja) te radionica za djecu viših razreda osnovne škole (1 radionica – 22 učenika).

Aktivnost 2.

Održani su Okrugli stolovi: «Maloljetničke trudnoće i majčinstvo - otvorimo oči!» - prisustvovalo 43 posjetitelja (suradnja Obiteljskog centra, Udruge roditelja Korak po korak iz Zagreba i Ureda UNICEF-a za Hrvatsku) te «Sprječimo nasilje među mladima» (uključeno 26 osoba, predstavnika županijskih centara za socijalnu skrb, PU Koprivničko-križevačke županije, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, srednjih škola, županijskog Ureda za zdravstvo i socijalnu skrb te Ured državne uprave nadležan za poslove obrazovanja).

Aktivnost 3.

Održano je predavanje «Tjelesno kažnjavanje djece- ne nikako!» za roditelje i sve koji skrbe o djeci kojem su nazočila 32 sudionika.

Povodom Međunarodnog dana obitelji postavljena su dva Info-štanda «Trebam ljubav»; distribuirani su letci, bedževi, plakati Kampanje «Trebam ljubav» (podijeljeno je: 400 letaka, 42 bedža i ostalog promotivnog materijala). Održano je predavanje «Obiteljsko ozračje» za roditelje i sve koji skrbe o djeci.

Povodom dječjeg tjedna postavljen je Info-šand «Trebam ljubav» prigodom kojeg je izvršena distribucija letaka, bedževa, plakata Kampanje «Trebam ljubav» te promidžba programskih aktivnosti Obiteljskog centra (podijeljeno 150 letaka Kampanje, 20 bedževa, 30 plakata i ostalog promotivnog materijala); održana je radionica «Kako izražavamo osjećaje» - za učenike nižih razreda Osnovne škole A.N.Gostovinski te je održano predavanje «Samopouzdanje djeteta s disleksijom» - za roditelje i sve koji skrbe o djeci. Prigodom predavanja podijeljeni su edukativni letci «Samopouzdanje djeteta s disleksijom».

Povodom Dana djeteta 20. studenoga 2009. godine održano je predavanje «Što je sve nasilje i kako ga spriječiti» - namijenjeno djeci i roditeljima.

Povodom Dana ljudskih prava organizirano je sudjelovanje u radijskoj emisiji «Bolja strana humanosti» na Radio Križevcima.

Aktivnost 4.

Tiskani su letci edukativno-informativnog sadržaja: «Nenasilno rješavanje sukoba» (2000 komada), «Odgovornost odraslih za sprečavanje nasilja nad djecom» (2000 komada), «Rizična ponašanja djece i mladih» (2000 komada), «Bullyng ili nasilje među djecom» (2000 komada), «Snaga odgoja bez batina» (2000 komada).

Podijeljena je brošura «Ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece» (50 komada) te priručnik «Sigurnost djece na internetu» (50 komada).

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKÉ ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Proveden je program jačanja odgojnih kompetencija roditelja djece predškolske dobi "Odgoj s osmijehom" koji je završilo ukupno 120 roditelja, a održano je 8 ciklusa radionica u 4 grada/općine: Pula, Svetvinčenat, Rakalj, Vodnjan).

Organizirana su predavanja i radionice za roditelje o štetnosti tjelesnog kažnjavanja djece odnosno odgoja u skladu s djetetovim pravima i potrebama (sudjelovalo je više od 900 roditelja, nastavnika i stručnih suradnika u 24 osnovne škole i 2 dječja vrtića),

Proveden je program jačanja odgojnih kompetencija udomitelja "Udomitelj – odgojitelj" koji je završilo 8 udomitelja.

Provođene su radionice za roditelje djece viših razreda osnovne škole, na teme adolescencije, prepoznavanja potreba djeteta, komunikacije na kojima je prisustvovalo 23 roditelja.

Održano je predavanje za udomitelje djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi na temu „*Žalovanje i mogućnosti podrške*“ na kojem je prisustvovalo 7 udomitelja.

Aktivnost 2.

Organizirana je tribina *"Prema kulturi uvažavanja: drukčiji pogled na nasilje među djecom i mladima"* o prevenciji nasilja među djecom i mladima na kojoj je sudjelovalo 16 osoba.

Aktivnost 3.

Međunarodni dan obitelji obilježen je kroz brojne aktivnosti čija je svrha bila promocija zajedničkog korištenja slobodnog vremena djece i roditelja, skretanje pozornosti na odgovorno roditeljstvo i štetnost tjelesnog kažnjavanja. Postavljen je informativni štand za građane.

Dan djeteta obilježen je stručnim predavanjem o Konvenciji o pravima djeteta i važnosti pravovremene brige za jezično-govorni razvoj djece te radionicom u obiteljskom centru za djecu 6. razreda na temu prava djeteta.

Aktivnost 4.

Tiskana je brošura za roditelje „*Odgov s osmijehom*“ koja je podijeljena svim polaznicima programa za jačanje roditeljskih kompetencija "Odgov s osmijehom".

Letci i plakati vezani za programe i aktivnosti Obiteljskog centra distribuirani su u školama i dječjim vrtićima.

Izrađen je letak za roditelje o neprihvatljivosti tjelesnog kažnjavanja djece „*Naša djeca*“.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

U cilju poticanja odgovornog roditeljstva i prava djeteta organizirano je stručno predavanje „*Razvoj osobne odgovornosti i kompetetnosti djece i mladih – uloga obitelji i društva*“ koje je održano za 60-tak članova učiteljskog vijeća i vijeća roditelja II. Osnovne škole Bjelovar. Održano je 9 predavanja za roditelje „*Moje dijete ne sluša, što da radim – pozitivno roditeljstvo*“ kojim je tijekom godine u raznim osnovnim školama obuhvaćeno 300-njak roditelja. U sklopu Programa poticajnog roditeljstva održan je od svibnja do listopada 2009. godine ciklus od 10 radionica „*Roditelj za pet*“ za grupu od 6 roditelja djece do 6. godine života.

Aktivnost 2.

Organiziran je okrugli stol „*Stanje i perspektive obitelji u našoj lokalnoj zajednici*“ na kojem je sudjelovalo 24 predstavnika lokalnih vlasti, ustanova i udruga.

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana obitelji organizirane su 3 radionice za 60-tak djece „*Što je za mene obitelj/zašto volim svoju obitelj*“; održana je tribina „*Kako poboljšati odnose u obitelji – pozitivna psihologija u obitelji*“ kojoj je prisustvovalo 80-tak slušatelja; postavljeni su Info pultovi Obiteljskog centra 14. svibnja 2009. na centralnom gradskom trgu u Bjelovaru za stotinjak građana; održan je Dan otvorenih vrata obiteljskog centra 15. svibnja za 60-tak suradnika – predstavnika lokalnih vlasti, ustanova i udruga.

Povodom Dječjeg tjedna održane su sljedeće aktivnosti: interaktivne radionice za predškolske dobi „*Ogledalce, ogledalce, reci mi tko sam*“; radionice na otvorenom za djecu predškolske dobi „*Što djeca poručuju odraslima*“ i za djecu školske dobi „*Neka se čuje i naš glas – i mi imamo svoja prava*“; postavljen je Info pult obiteljskog centra i održana tribina za roditelje „*Moje dijete ne sluša, što da radim*“. U aktivnostima je sudjelovalo oko 250 sudionika.

Povodom Svjetskog dana prevencije zlostavljanja djece i Dana djeteta održana je tribina „*Kako postaviti granicu djeci i mladima*“ kojoj je nazočilo 80-tak slušatelja.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Obiteljski centar je sudjelovao na okruglom stolu „*Obitelj pred suvremenim izazovima*“ s temom *Pozitivno roditeljstvo*, u suradnji s Obiteljskim savjetovalištem Splitsko-Makarske nadbiskupije. Održano je predavanje na temu „*Uloga Obiteljskog centra u stvaranju sigurnog i sretnog djetinjstva*“.

Na poziv grada Solina, uz nazočnost institucija i civilnog sektora s područja grada Solina, prezentirana je uloga obiteljskog centra u podizanju kvalitete života obitelji.

Aktivnost 3.

U okviru Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja, u suradnji s predškolskim, osnovnoškolskim organizacijama, civilnim i javnim sektorom, organizirana je predstava za roditelje „*Gledaj ljepotom*“, putem koje su djeca roditeljima poslali poruku zašto reći ne tjelesnom kažnjavanju. U programu je sudjelovalo preko 50 djece i približno 100 odraslih. Utrošena sredstva iznose 12.000,00.

OBITELJSKI CENTAR ZADARSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

U svrhu obilježavanja Međunarodnog dana obitelji 15. svibnja 2009. godine i Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece distribuirani su promidžbeni materijali (plakati, letci i bedževi s logom kampanje) dječjim vrtićima, Osnovnoj školi Šimuna Kožičića Benje i Osnovnoj školi Petra Preradovića te Gradskoj knjižnici Zadar.

Povodom obljetnice Konvencije o pravima djeteta 20. studenoga 2009. godine organizirano je tematsko predavanje „*Prava djece*“, u Osnovnoj školi Šimuna Kožičića Benje.

OBITELJSKI CENTAR SISAKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana obitelji Obiteljski centar je održao sportske radionice u Sisku na kojima je prisustvovalo 70 djece učenika. U gradu Glini Međunarodni dan obitelji obilježen je kroz likovnu radionicu za 60 djece te je postavljen Info-šand Obiteljskog centra.

Održana su predavanja i radionice prigodom: Dječjeg tjedna, Nacionalnog dana djeteta oboljelog od maligne bolesti u suradnji s Udrugom osoba s mentalnom retardacijom Siska, Međunarodnog dana osoba s invaliditetom u suradnji s Udrugom gluhih i nagluhih Sisak, Međunarodnog dana bijelog štapa u suradnji s Udrugom slijepih Sisak, Međunarodnog dana djeteta te Međunarodnog dana ljudskih prava. U navedene aktivnosti bilo je uključeno oko 350 korisnika.

OBITELJSKI CENTAR KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana obitelji dijeljeni su u karlovačkim i ostalim županijskim osnovnim školama letci vezani uz prevenciju nasilja u školama te je održana parlaonica s učenicima trećih razreda osnovne škole „Braće Seljan“ u Karlovcu, na temu „*Nasilje i djeca*“.

U Osnovnoj školi Generalski Stol, učenicima sedmog razreda podijeljeni su promidžbeni materijali s informacijama o kvalitetnoj komunikaciji kao i promidžbeni materijali Obiteljskog centra za nastavnike i roditelje.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Obiteljski centar organizirao je Tjedan otvorenih vrata od 11. do 15 svibnja 2009. godine. Na temu *«Tjelesno kažnjavanje djece kao društveno krajnje neprihvatljiva odgojna metoda»* održani su: Okrugli stol za 13 predstavnika lokalne, regionalne vlasti i ustanova socijalne skrbi te Okrugli stol za 10 ravnatelja osnovnih škola. 11. svibnja održano je druženje roditelja i djece u *«Kafe kutku za roditelje»* - djeca «konobari» posluživali su roditelje sokom i kavom te im umjesto računa izdavali račun poruku i poklanjali čaše s porukama pozitivnog roditeljstva (*«Trebam ljubav»*, *«Dodir umjesto grubosti»* te *«Pažnja umjesto zanemarivanja»*). 14. svibnja podijeljeno je 100 školskih torbi sa sloganom *«Više vremena za dijete»* obiteljima s četvero i više djece, nižeg socio-ekonomskog stanja čije dijete je polaznik 1. razreda osnovne škole u 2009/10. školskoj godini.

Aktivnost 3.

Obilježen je Međunarodni dan obitelji na kojem je u okviru projekta pod nazivom *«Mali korak za vas, a veliki za mene»* organizirana svečana podjela pristupnica za 18-ero djece za besplatno pohađanje škole engleskog jezika u školskoj godini 2009./2010. i informatičkog tečaja. Pristupnice su djeci uručili vlasnici privatnih škola. Skupu je nazočilo 20-ak roditelja djece. Organizirana je javna tribina *«Trebam ljubav»* za 60-ak ravnatelja i stručnih djelatnika vrtića i osnovnih škola.

Aktivnost 4

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana obitelji i djeteta osmišljena su i tiskana: 2 jumbo-plakata (*«Trebam ljubav»* i *«Više vremena za dijete»*), oko 2000 brošura (*«Trebam ljubav»* i *«Odgoj*

bez tjelesnog kažnjavanja») te oko 500 računa-poruka o pozitivnom roditeljstvu («*Trebam ljubav*», «*Dodir umjesto grubosti*», »*Uvažavanje umjesto omalovažavanja*»).

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 3.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana obitelji održano je predavanje i radionica za roditelje pod nazivom „*Tjelesno kažnjavanje- boli li zaista*“ u suradnji s knjižnicom Medveščak. U suradnji s Waldorfskom školom iz Zagreba Međunarodni dan obitelji obilježen je akcijom pod nazivom „*Igre bez granica-Igrajmo se zajedno*“.

U prostoru Obiteljskog centra održavale su se tribine za građane pod nazivom „Četvrtkom u 18“ u okviru kojih je održano interaktivno predavanje na temu „*Treba li djetetu disciplina*“.

Aktivnost 4.

Održano je 6 tribina za koje su tiskani letci. Također, tiskane su 2 brošure za roditelje i korisnike obiteljskog centra („*Igra i dijete*“ i „*Obiteljska atmosfera-zašto je važna?*“).

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Dana 14. svibnja 2009. godine, povodom obilježavanja Međunarodnog dana obitelji održana je edukativna tribina „*Ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece*“ kojoj je nazočilo 26 predstavnika osnovnih škola, policije, centara za socijalnu skrb, lokalne samouprave i udruga građana.

Aktivnost 3.

Dana 5. listopada 2009. godine u Obiteljskom centru je u suradnji s patronažnim sestrama Doma zdravlja Krapina obilježen Nacionalni tjedan za promicanje dojenja. U prigodnom obilježavanju sudjelovalo je 20 majki s djecom te 5 patronažnih sestara.

Za obilježavanje Svjetskog dana prevencije zlostavljanja djece i Dana ukidanja tjelesnog kažnjavanja djece napravljen je prigodni tekst na internetskim stranicama Obiteljskog centra te su podijeljeni edukativni materijali korisnicima Obiteljskog centra.

Održana je edukativna radionica „*Ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece*“ s ciljem upoznavanja o štetnosti tjelesnog kažnjavanja djece (3 radionice na kojima je sudjelovalo ukupno 112 osoba, u Srednjoj školi Krapina i Osnovnoj školi Donja Stubica).

Aktivnost 4.

Izrađeni su edukativni i promidžbeni materijali i letci: „*Stres – korisni savjeti kako ga prevladati*“; „*Trebam ljubav I*“; „*Trebam ljubav II*“; „*Kako do dobro odgojenom djeteta I*“; „*Kako do dobro odgojenog djeteta II*“; „*Stop trgovanju ljudima*“; „*Sigurnost djece na Internetu*“; „*Sigurno na Internetu*“; „*Savjeti za stjecanje samopouzdanja*“ te letak o djelatnostima Obiteljskog centra.

OBITELJSKI CENTAR DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Povodom Međunarodnog dana obitelji održano je predavanje „*Uloga obitelji u prevenciji nasilja među mladima*“ te je otvorena izložba slika učenika osnovnih škola na temu „*Tjelesnog kažnjavanja djece*“.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Obiteljski centar organizirao je programske aktivnosti s ciljem pomaganja roditeljima u podizanju i odgoju svoje djece na način da su povodom obilježavanja Međunarodnog dana obitelji održana predavanja za roditelje na teme „*Biti bolji roditelj*“, „*Roditeljstvo se može učiti*“ te „*Temelji skladnih odnosa u obitelji*“.

Aktivnost 3.

Obiteljski centar organizirao je sportsko natjecanje uz zajedničko druženje roditelja i djece, a u aktivnosti su uključena djeca urednog razvoja i djeca s teškoćama u razvoju.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni su projekti: „*Trebam ljubav*“ vezano za tjelesno kažnjavanje kao društveno neprihvatljivo ponašanje (održano 27 predavanja koji su obuhvatili 1015 osoba); „*Prvi put roditelj*“

vezano za prevenciju problema u obitelji putem edukacije budućih roditelja te promicanje uspješnog i odgovornog roditeljstva (uključeno 33 sudionika - budućih roditelja koji su sudjelovali na radionicama; „Edukacijom do podrške“ vezano za pružanje novih znanja i vještina roditeljima djece s posebnim potrebama (14 susreta u gradu Ludbregu, Ivancu i Novom Marofu kojima je prisustvovalo 50 roditelja djece s posebnim potrebama).

Aktivnost 3.

Povodom dječjeg tjedna od 5. do 11. listopada 2009. godine održano je ukupno 6 radionica na kojima je prisustvovalo 174 osobe većinom djece (jedna je radionica bila radionica za djecu i roditelje te je njoj uz 15 djece prisustvovalo i 15 roditelja).

Međunarodni dan obitelji obilježen je sudjelovanjem na Sajmu zdravlja u Varaždinu na kojem su promicana zdrava obitelj i zdravi obiteljski odnosi.

Dan djeteta obilježen je provođenjem projekta „Čira čara naš se svijet stvara“ koji se sastojao od dva djela: radionice *Mi mali protiv nasilja* namijenjeno učenicima 2. razreda osnovnih škola te radionica *Jednom u neka davna vremena* namijenjeno djeci predškolske dobi. Na radionicama je bilo ukupno 60 djece.

Aktivnost 4.

Tiskani su letci: „Ne, pušenju“, „Trebam ljubav“, „Ne, drogi“ te „Puši li vaše dijete?“.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Na Međunarodni dan obitelji održan je stručni skup „*Izaberimo pozitivno roditeljstvo*“.

Povodom Dana djeteta održana su 2 predavanja za roditelje na temu „*Obitelj i roditeljstvo*“ u Osnovnoj školi „Murterski školi“ na otoku Murteru i Osnovnoj školi u Pirovcu.

Povodom Svjetskog dana prevencije zlostavljanja djece održano je predavanje za roditelje u Osnovnoj školi „Juraj Dalmatinac“.

Na Međunarodni dan ljudskih prava održano je predavanje „*Nasilje nad i među djecom*“.

Aktivnost 4.

Obiteljski centar je tiskao i prezentirao 6 letaka te objavio jedan članak u lokalnom tjedniku Šibenski list.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Nastavnim planom i programom za osnovnu školu predviđeni su sadržaji vezani uz promicanje prava i interesa djece. Godišnjim planom i programom rada predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola planirane su aktivnosti vezane uz promicanje Konvencije o pravima djeteta radi senzibilizacije javnosti, ali odgojno-obrazovne ustanove imaju i autonomiju u odabiru aktivnosti.

Aktivnost 3.

Ministarstvo je dalo preporuke svim školama u svezi obilježavanje datuma vezanih za promicanje prava i interesa djece. U nastavnom planu i programu predmeta Politika i gospodarstvo predviđeni su i nastavni sadržaji koji se odnose na zaštitu ljudskih prava uključujući i prava i interesa djece te se u sklopu nastavnog predmeta Sociologija posebno obrađuje tema obitelji sa svih aspekata, pa tako i odnosi i nasilje u obitelji. Od datuma koji se redovito obilježavaju u srednjim školama izdvajamo Dan ljudskih prava (10. prosinca), Međunarodni dan obitelji (15. svibnja), Majčin dan (8. svibnja) te Dan obilježavanja Konvencije UN-a o pravima djeteta (20. studeni).

Utrošena sredstva: u sklopu redovitih djelatnosti.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 126.971,00 kuna.

4.4. Mjera 4. Osigurati dostupnost informacija roditeljima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: *Aktivnost 1. – 2007. godina*
Aktivnost 2. – kontinuirano
Aktivnost 3. - 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. tiskati brošuru s popisom ustanova i organizacija civilnog društva koje nude različite programe i usluge namijenjene roditeljima i onima koji će to tek postati
2. distribuirati postojeće i izraditi nove pisane informativne i edukativne materijale namijenjene roditeljima i djeci (brošure, letke, plakate...)
3. izraditi internet stranicu namijenjenu stručnjacima i roditeljima (popis ustanova i organizacija civilnog društva koje nude usluge obiteljima vezano uz skrb i odgoj djece, upućivanje na korisne internet stranice, popis korisnih dokumenata)

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost se provodi u obiteljskim centrima koji putem svojih mrežnih stanica nude niz informacija o uslugama namijenjenima roditeljima.

Aktivnost 2.

Vidi mjeru 4.3., aktivnost 4.

Aktivnost 3.

Popis informacija i dokumenata iz područja zaštite djece i obitelji dostupan je na internet stranicama Središnjeg portala javne uprave, web stranici Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, kao i web stranicama obiteljskih centara.

OBITELJSKI CENTAR ISTARKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Izdana je brošura za roditelje „*Odgoj s osmijehom*“ koja je podijeljena svim polaznicima programa za jačanje roditeljskih kompetencija "Odgoj s osmijehom".

Izrađen je letak za roditelje „*Naša djeca*“ o neprihvatljivosti tjelesnog kažnjavanja djece, kao i letci i plakati vezani uz programe i aktivnosti Obiteljskog centra koji su distribuirani u školama i dječjim vrtićima.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Izrađeni su: edukativni letci za roditelje sa sadržajem kako pomoći djetetu nakon kriznog događaja, plakati na temu nasilje među mladima, plakati povodom obilježavanja Kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece.

Tiskane su različite brošure o Obiteljskom centru s informacijama o programskim aktivnostima i uslugama, brošure o izgradnji dječjeg grada na Marjanu (novi prostor za igru djece grada Splita) te brošure o programu „*Prijatelj*“.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Izrađene su brošure «*Ovisnosti među nama*» (230 komada) koje su podijeljene djeci i roditeljima u okviru programa «*Budi svoj-reci NE!*» na javnim tribinama u mjesecu borbe protiv ovisnosti.

U okviru projekta «*Mal sam samo onda kada se drugi osjeća velikim*», podijeljene su brošure «*Vodič kroz prava za invalidne osobe*» (300 komada) i «*Bontončić-kako svima biti prijatelj*» (300 komada) na Okruglom stolu predstavnicima udruga koje rade s invalidnim osobama i djecom s teškoćama u razvoju.

U okviru projekta «*Snažan kroz odgoj*» podijeljene su brošure «*Udržavanje*» (300 komada) i «*Snažan kroz odgoj*» (150 komada).

U okviru projekta «*Prepoznati i djelovati*» izrađeni su i podijeljeni plakati i brošure «*23 sata. Još si vani!?*».

U okviru Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece i projekta «*Nečujni vapaj*» izrađene su i podijeljene brošure «*Trebam ljubav*», «*Odgoj bez tjelesnog kažnjavanja*» (1500 komada).

Na javnoj tribini «*Trebam ljubav*» prigodom obilježavanja Međunarodnog dana djeteta podijeljena su 100 rokovnika «*Upamtite, nikada više!*».

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 2.

U prostorijama Obiteljskog centra na 3 lokacije osigurana je kontinuirana dostupnost publikacijama.

Povodom Dana dječjih vrtića Grada Zagreba postavljen je Info-štanđ u suradnji sa Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport.

Povodom Međunarodnog dana obitelji postavljen je Info štanđ na Cvjetnom trgu.

OBITELJSKI CENTAR DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Izrađeni su i distribuirani letci vezani za program „*Trening roditeljske kompetencije*“.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Izrađen je i distribuiran letak za roditelje pod nazivom: „*Kako odgojiti dobrog čitača*“, „*Kada treba potražiti pomoć logopeda*“, „*Što učiniti ako Vaše dijete muca*“ te „*Igrajmo se zajedno*“.

Izvjeshće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Na internetskoj stranici Pravobraniteljice za djecu postavljen je letak koji sadrži informacije o načinu ostvarivanja međunarodnog uzdržavanja za djecu (ostvarivanje alimentacijskih zahtjeva u inozemstvu), letak o ostvarivanju besplatne pravne pomoći te letak o zaštiti djece koja prose.

Izvjeshće dostavlja:

URED UNICEF –a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj tijekom 2009. godine, u okviru Programa za rani razvoj djece i poticajno roditeljstvo, pokrenuo je aktivnosti za podršku roditelja djece s teškoćama u razvoju. Pravodobne informacije, rana podrška obiteljima djece s teškoćama u razvoju i pristup potrebnim službama u prvim godinama imaju presudan utjecaj na djetetov razvoj i društvenu uključenost obitelji. Pozitivni ishodi razvoja uvelike ovise o ranoj identifikaciji poremećaja i pravodobnom upućivanju u primjerene programe kao i o podršci obitelji.

U nastojanjima da stvorimo uvjete za što cjelovitiji razvoj djece s razvojnim teškoćama, Ured UNICEF-a u Hrvatskoj podržao je nastanak internetskog servisa „E-informacijski i referalni centar za ranu intervenciju u djetinjstvu“ www.ranaintervencija.org.

Internetski servis za roditelje djece s neurorazvojnim rizicima i teškoćama u razvoju, te stručnjake koji se bave ovim područjem razvila je Hrvatska udruga za rane intervencije u djetinjstvu (HURID) u sklopu UNICEF-ove akcije Prve 3 su još važnije!

Ovaj internetski servis roditeljima nudi mogućnost da pitaju i riješe svoje nedoumice i skrate vrijeme u traženju stručnih odgovora, ali i konkretnih informacija o servisima koji postoje u mjestu stanovanja. Roditelji sa sumnjom na razvojno odstupanje kod svog djeteta, kao i oni koji podižu dijete s razvojnim teškoćama, mogu sva svoja pitanja upućivati u internet savjetovalište te na svoju e-adresu dobiti stručni odgovor koji će sadržavati relevantne stručne činjenice i objašnjenja, ali i informacije o mogućim, obiteljskom prebivalištu najbližim, mjestima na koja se roditelj može obratiti.

Stručnjaci imaju mogućnost međusobnog povezivanja i suradnje, pristup znanstveno utemeljenim informacijama i upućivanja profesionalno relevantnih pitanja koja se potom prosljeđuju mreži

volontera – stručnjaka različitih srodnih profesija na području rane intervencije koji odgovaraju temeljem svog iskustva.

Dosada se više od 70 stručnjaka različitih profila uključilo u mrežu volontera internetskog servisa, više od 900 Internet korisnika posjetilo stranicu te je odgovoreno je na više od 40 upita od strane roditelja.

Utrošena sredstva: 48.980,00 kuna prikupljenih donacijama građana i privatnog sektora.

4.5 Mjera 5. Širiti mrežu obrazovnih usluga i programa namijenjenih jačanju roditeljskih kompetencija
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: Aktivnosti 1., 2., 6. i 7. – kontinuirano

Aktivnost 3. – 2008. godina

Aktivnost 4. – 2006. i kontinuirano

Aktivnosti 5. i 8. – 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uvesti obvezu organiziranja obrazovnih programa (predavanja, radionica, tribina, škola za roditelje i sl.) namijenjenih roditeljima u ustanovama koje pružaju usluge roditeljima i djeci (ginekološki odjeli, rodilišta, pedijatrijski odjeli, dječje knjižnice, dječji vrtići, škole...)
2. pokrenuti obrazovne programe namijenjene roditeljima u rizičnim okolnostima (npr. poremećeni odnosi u obitelji, djeca neprihvatljiva ponašanja u obitelji, djeca s teškoćama u obitelji, zlostavljanje i zanemarivanje u obitelji, manjinske obitelji, obitelji žrtve rata i sl.)
3. izdati video materijal o odgoju djece posebno prilagođen različitim fazama roditeljstva (pripreme za rođenje, dolazak djeteta u obitelj, rani razvoj u obitelji, predškolsko obrazovanje i odgoj, mlađe školsko dijete, adolescenti...), a namijenjen stručnjacima za rad s roditeljima kao i samim roditeljima
4. tiskati brošuru "Roditelji i prava djeteta" namijenjenu upoznavanju roditelja s Konvencijom o pravima djeteta te organizirati predavanja i radionice za roditelje na temu prava djeteta
5. tiskati mape namijenjene pedagoškim djelatnicima u dječjim vrtićima i školama s prijedlozima mogućih sadržaja, aktivnosti i programa obrazovnog sadržaja za rad s roditeljima
6. davati podršku izdavanju knjiga i priručnika namijenjenih roditeljima te priručnika namijenjenih stručnjacima za rad s roditeljima
7. podržati programe i projekte organizacija civilnog društva koji uključuju rad s roditeljima uz praćenje kvalitete programa te zaključivanje partnerskih ugovora za one programe koji se pokažu uspješnima
8. organizirati seminare za sve koji rade na obrazovanju roditelja

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1., 4. i 6.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti tijekom 2009. godine razvijalo je obiteljske centre koji su organizirali niz predavanja, radionica, tribina, škola za roditelje u ustanovama koje pružaju usluge roditeljima i djeci, tiskali su niz brošura i plakata kao i organizirali predavanja za roditelje na temu prava djeteta. Također su sudjelovali i podržavali izdavanje knjiga i priručnika namijenjenih roditeljima i stručnjacima za rad s roditeljima.

Aktivnost 2.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u 2009. godini započelo je predradnje vezane uz provedbu Pilot Projekta „Odgovorno roditeljstvo“ koji će se provoditi u suradnji s Ministarstvom pravosuđa u 2010. godini. Projekt je namijenjen roditeljima maloljetne djece koji se nalaze na izvršenju kazne zatvora s ciljem jačanja roditeljskih kompetencija i zaštite prava djece.

Aktivnost 7.

Tijekom 2009. godine Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti financiralo je sljedeće projekte usmjerene afirmaciji uspješnog i odgovornog roditeljstva i prevencije nasilja u obitelji:

I. Afirmacija uspješnog i odgovornog roditeljstva:

1. „Programi Centra za djecu mlade i obitelj Velika Gorica“. Izvoditelj: Centar za djecu mlade i obitelj Velika Gorica. Odobrena financijska sredstva: 125.000,00 kuna.
2. Projekt: „Sretan roditelj za sretno dijete“. Izvoditelj: Sirius – Centar za psihološko savjetovanje, edukaciju i istraživanje. Odobrena financijska sredstva: 20.000,00 kuna.
3. Projekt: „Obitelj za obitelj“. Izvoditelj: Ured za obitelj Riječke nadbiskupije. Odobrena financijska sredstva: 50.000,00 kuna.

II. Prevencija nasilja u obitelji:

1. Program „Škola za roditelje“. Izvoditelj: Caritas Zadarske nadbiskupije. Odobrena financijska sredstva: 80.000,00 kuna.
2. Projekt „Slušam, čujem razumijem“. Izvoditelj: Grupa za ženska ljudska prava B.a.B.e. Odobrena financijska sredstva: 150.000,00 kuna.

Utrošena sredstva: 425.000,00 kuna.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni programi:

- „Škola za roditelje“ namijenjen je jačanju roditeljskih kompetencija u okviru kojega su održana 4 ciklusa po 12 radionica,
- „Koraci prema uspješnom roditeljstvu“ namijenjen je roditeljima u rizičnim okolnostima u okviru kojeg je održan 1 ciklus od 12 radionica,
- „Pinklec“ napravljen je kao podrška djeci i roditeljima koji su u razvodu braka te su okviru njega održane 2 radionice za djecu i roditelje,
- „Osnaživanje roditeljskih odnosa“ namijenjen je roditeljima u rizičnim okolnostima u okviru kojeg su održane 2 radionice,
- „Podrška razvedenim, samohranim i roditeljima koji sami odgajaju djecu“ u okviru kojeg su održane 5 radionica.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Pokrenuti programi:

- „Nova beba“ čiji su sudionici roditelji djece do 1 godine starosti te trudnice. Ukupan broj prisutnih: prvi ciklus – 11 majki s djecom, drugi ciklus – 7 majki s djecom.
- „Mala škola za velike roditelje“ na kojem je ukupno prisutnih bilo 30 roditelja.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Provedeni programi:

- „Škola za roditelje“ je ciklus radionica kojima je cilj unapređivanje roditeljskih vještina i kompetencija. Prvom ciklusu nazočilo je 9 polaznica. U drugom ciklusu sudjeluje 5 polaznica.
- „Kako uspješnije komunicirati s roditeljima i djecom“ u okviru kojeg su održane dvije radionice za 14 odgojiteljica i stručnih radnica dječjeg vrtića „Pahuljica“ u Gospiću.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKJE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Proveden je ciklus radionica „Odgoj s osmijehom“ namijenjenih roditeljima djece predškolske dobi čiji su dio polaznika roditelji u rizičnim okolnostima.

Održana su tematska predavanja u 24 škole vezano uz Nacionalnu kampanju protiv tjelesnog kažnjavanja.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

U sklopu Programa zaštitnog roditeljstva održan je za grupu od 6 roditelja s rizičnim čimbenicima u obitelji i roditeljstvu ciklus od 6 radionica „*Korak do uspješnijeg roditeljstva*“, a isti ciklus započet je u prosincu u Osnovnoj školi Đulovac sa grupom od 9 roditelja.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Održane su radionice za tri grupe roditelja (prosječno 10 roditelja u jednoj grupi) djece nižih razreda osnovne škole.

Održano je 6 radionica za roditelje djece s teškoćama u razvoju kroz program „*Veliki i mali*“.

OBITELJSKI CENTAR SISACKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Organizirano je 5 grupa Škola za roditelje: Sisak 2 grupe, Novska, Glina 2 grupe., a sveukupno je uključeno 44 korisnika.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Od siječnja do lipnja 2009. godine provedena su tri ciklusa *Škole za roditelje*. U svakom ciklusu bilo je po 10 roditelja, 1 ciklus se sastojao od 9 radionica koje su se održavale jedanput tjedno.

U okviru Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja održana su predavanja u osnovnim školama i dječjim vrtićima.

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 2.

Pokrenut je grupni edukativni program „*Uspješan roditelj-sretno dijete*“ koji je namijenjen roditeljima radi jačanja roditeljskih kompetencija.

Održana su predavanja/radionice za roditelje po školama (*Kako odgojiti samopouzdanu dijete*“, *Živjeti bez nasilja*, *Tjelesno kažnjavanje-boli li zaista*, *Obiteljska atmosfera-zašto je važna?*)

Pokrenut je grupni psihoedukativni program *Roditelji zauvijek* koji je namijenjen roditeljima u rizičnim situacijama (roditeljima tijekom ili nakon razvoda braka).

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

U sklopu Savjetovaništa za roditelje održano je ukupno 12 radionica pod nazivom „*Škola za uspješnije roditeljstvo*“ u kojima je bilo uključeno 20 roditelja.

OBITELJSKI CENTAR DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Proveden je program „*TRK – Trening roditeljske kompetencije*“. Održano je predstavljanje programa u dubrovačkim osnovnim školama u sklopu roditeljskih sastanaka te su formirane 4 grupe.

Proveden je program „*Podrška djeci razvedenih roditelja*“.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Proveden je projekt „*Školica za roditelje*“ u koji je bilo uključeno 24 roditelja.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF –a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj je tijekom 2009. godine, u okviru Programa za rani razvoj djece i poticajno roditeljstvo, nastavio s provedbom aktivnosti za podršku roditeljima najmlađe djece. DVD «Prve 3 su najvažnije» koji, među ostalim, sadrži iskustva roditelja i savjete stručnjaka o ranoj privrženosti, emocionalnom razvoju, komunikaciji, dojenju, zdravoj prehrani, disciplini, razvojnoj gimnastici i masaži i dr. i dalje je distribuiran roditeljima i stručnjacima u okviru različitih aktivnosti na terenu ili stručnih skupova, sajmova i konferencija.

Aktivnost 6.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj u suradnji sa doc. dr. Aidom Mujkić priprema izdavanje priručnika za medicinske stručnjake: „*Sprečavanje ozljeda i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi*“. Osim priručnika, u pripremi je izdavanje posebnog edukativnog materijala namijenjenog roditeljima, koji će sadržavati preporuke za prevenciju ozljeda kod male djece, a ujedno će se moći koristiti i u praktične svrhe, tj. za mjerenje visine djeteta i usporedbu sa prosječnim vrijednostima djece određene dobi. Cilj ovih materijala je skrenuti pažnju stručnjaka, roditelja i šire javnosti na mjere u području sprečavanja ozljeda i nesreća kod djece predškolske dobi, koje bi se, uz pomoć edukativno-preventivnih aktivnosti, mogle izbjeći. Osim toga, UNICEF pomaže organizacijski a dijelom i financijski izdavanje i ostalih materijala vezanih uz isti edukativni paket. Riječ je o letcima i promotivnim plakatima koji će se distribuirati roditeljima putem primarne zdravstvene zaštite. Za sve navedene materijale (priručnik, „metar“, letci, plakati) UNICEF će organizirati svečanu promociju koja će okupiti sve relevantne medicinske stručnjake, kao i predstavnike relevantnih Ministarstava i tijela državne uprave.

Aktivnost 7.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj surađuje na projektu „*Sprečavanje ozljeda i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi*“. Ovaj projekt nastao je u sklopu znanstvenog projekta Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske „*Sprečavanje nesreća i povećanje sigurnosti djece predškolske dobi*“ a UNICEF ga provodi u sklopu programa „*Rani razvoj djece*“ (Jačanje roditeljskih kompetencija vezanih uz odgoj djece).

Baby Fitness aktivnosti, za čiju provedbu je Ured UNICEF-a tijekom 2008. godine, osiguravao kompletnu organizacijsko-financijsku podršku, nastavile su se samostalno u brojnim lokalnim zajednicama, organizirane od strane lokalnih stručnih timova. Timovima je UNICEF i tijekom 2009. godine osiguravao promotivne materijale, edukaciju te podršku pri prikupljanju financijskih sredstava na razini lokalne zajednice. Baby fitness aktivnosti samostalno se, u okviru lokalnih zajednica, redovno provode u: Osijeku u sklopu aktivnosti Caritasovog Centra za dijete, Koprivnici kao dio sadržaja koje nude koprivnički Bazeni Cerine, Virovitici unutar aktivnosti Obiteljskog centra Virovitičko-podravske županije i Doma zdravlja, Velikoj Gorici kao dio programa Centra za djecu, mlade i obitelj, Čakovcu u Županijskoj bolnici, Obiteljskom centru Bjelovarsko-bilogorske županije, Šibeniku i Vodicama u okviru patronažne službe Doma zdravlja Šibenik, u Rijeci u prostorijama Kliničke bolnice Rijeka te se kontinuirano organiziraju i u pedijatrijskoj ordinaciji u zagrebačkom Domu zdravlja Trešnjevka. Uglavnom se radionice na ovim lokacijama provode jednom mjesečno, a na njima sudjeluje u prosjeku 8 - 10 beba i njihovi roditelji, najčešće majke, ali sve više i oba roditelja.

Aktivnost 8.

Projekt podrške roditeljima u zajednici «Rastimo zajedno» i tijekom 2009. godine se provodio u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje. Održana su 3 edukativna i supervizijska ciklusa radionica za stručne djelatnike iz 25 vrtića kroz koje je educirano oko 80 novih stručnih djelatnika i odgajatelja. Kroz radionice je tijekom 2009. godine educirano oko 400 roditelja. U suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje razvijeni su mehanizmi za implementaciju ovih aktivnosti u ostalim predškolskim ustanovama u Republici Hrvatskoj. Pripremljen je stručni priručnik za njegovu provedbu kroz rad stručne službe u jaslicama, kao i radni materijal za roditelje, s ciljem što ranijeg preventivnog djelovanja i osnaživanja roditelja, koji se uključuju dobrovoljno. Priručnik će biti izdan u 2010. godini. Utrošena sredstva: 60.000,00 kuna (prikupljeno donacijama građana i privatnog sektora).

Izvjешće dostavlja:

HRVATSKO DRUŠTVO ZA ŠKOLSKU I SVEUČILIŠNU MEDICINU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Održana su predavanja roditeljima nakon sistematskog pregleda u V. razredu.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 425.000,00 kuna.

4.6. Mjera 6. Ustrojiti savjetovališta za djecu, mlade i roditelje te obiteljske centre u svim županijama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: *Aktivnosti 1. i 2. – barem tri godišnje*

Aktivnost 3. – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnivati savjetovališta za roditelje, djecu i mlade
2. osnivati županijske obiteljske centre te podružnice obiteljskih centara na području gradova i općina prema potrebama pojedinih lokalnih sredina
3. provoditi stručne edukacije djelatnika savjetovališta i obiteljskih centara

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 2.

Do 2009. godine osnovano je 17 obiteljskih centara za područja Istarske, Kopriivničko-križevačke, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske, Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske, Zadarske, Bjelovarsko-bilogorske, Dubrovačko-neretvanske, Krapinsko-zagorske, Ličko-senjske, Varaždinske, Virovitičko-podravske, Karlovačke, Požeško-slavonske, Šibensko-kninske županije i Grada Zagreba. U 2009. poduzete su predradnje za osnivanje 4 obiteljska centra u Međimurskoj, Osječko-baranjskoj, Zagrebačkoj i Brodsko-posavskoj županiji.

Aktivnost 3.

U 2009. godini u 17 obiteljskih centara broj zaposlenih osoba je bio oko 109, od čega je oko 75% stručnih djelatnika. Broj od 109 zaposlenika potrebno je promatrati kao varijablu koja se tijekom 2009. mijenjala u manjem opsegu. Stručni djelatnici obiteljskih centara educiraju se kroz sudjelovanje na stručnim seminarima, simpozijima namijenjenim socijalnim radnicima, psiholozima, defektolozima, socijalnim pedagogima.

4.7. Mjera 7. Uspostaviti partnerstvo između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove (dječjeg vrtića i škole)

Nositelj mjere:

ZAVOD ZA ŠKOLSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Rok: *Aktivnost 1. – kontinuirano*

Aktivnost 2. – 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati obrazovanje pedagoških djelatnika za rad s roditeljima
2. tiskati priručnike za rad s roditeljima namijenjene odgojiteljima i učiteljima

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Izvršitelj:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 1.

Pedagoški djelatnici se kontinuirano usavršavaju tijekom cijele godine. Agencija za odgoj i obrazovanje i Agencija za strukovno obrazovanje provode usavršavanje, a financijska sredstva su osigurana u okviru njihovih redovnih aktivnosti.

Aktivnost 2.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je tijekom 2009. godine sufinanciralo nabavu stručne literature, videomaterijala, CD-a itd. u skladu sa zahtjevima odgojno-obrazovnih ustanova, a koje se koriste i u neposrednom radu s roditeljima u okviru roditeljskih sastanaka.

4.8. Mjera 8. Pripremati mlade za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: Aktivnost 1. – školska godina 2007./2008.

Aktivnosti 2., 3., 4., i 5. – kontinuirano

Aktivnost 6. – 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uvesti obvezni program o spolnosti u osnovne i srednje škole
2. provoditi obrazovne programe na temu spolnosti, spolnog ponašanja i kvalitetnih međuljudskih odnosa u ustanovama čija je djelatnost vezana uz rad s djecom i mladima (domovi zdravlja, knjižnice...)
3. poticati i podržavati kvalitetne programe organizacija civilnog društva namijenjenih djeci i mladima koji promiču kvalitetne međuljudske odnose te odnose među pripadnicima različitog spola
4. uvesti kolegije te održavati predavanja, seminare i škole za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život na visokoškolskim ustanovama
5. obrazovati pedagoške djelatnike za rad u području spolnog odgoja i obrazovanja
6. otvoriti internet stranicu namijenjenu stručnjacima, roditeljima, djeci i mladima

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U tijeku je izrada Nacionalnog okvirnog kurikulumu u kojem se razrađuje područje tjelesne i zdravstvene kulture koje bi u predmetnoj razdiobi trebalo imati i predmet „Zdravstveni odgoj“ u sklopu kojeg se obrađuju teme spolnosti.

Provedbu eksperimentalnog programa zdravstvenog odgoja i obrazovanja u 2009. godini u prvom razredu srednje škole provodila je Udruga GROZD (13 sudionika) te Forum za slobodu odgoja (8 sudionika).

Aktivnost 2.

Teme spolnosti, spolno ponašanje i kvalitetni međuljudski odnosi su teme koje su interdisciplinarne i ugrađene su u programe postojećih nastavnih predmeta.

Aktivnost 3.

Za programe i projekte u području zaštite i promicanja ljudskih prava u školskoj godini 2008./2009. ukupno je utrošeno 1,763.950,00 kuna.

Aktivnost 4.

Studiji se ustrojavaju prema studijskom programu koji donosi visoko učilište sukladno statutu i drugim općim aktima. Studijske programe koji se izvode na sveučilištu donosi senat sveučilišta. Popis predmeta/kolegija je u okviru svakog studijskog programa.

Aktivnost 5.

Izrada Nacionalnog okvirnog kurikulumu u sebi sadrži sve potrebne instrumente koji se odnose na obrazovanje pedagoških djelatnika za rad u području spolnog odgoja i obrazovanja.

Aktivnost 6.

Na Internet stranicama Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa nalazi se aplikacija „Profesor Baltazar odgovara“ na kojoj stručnjaci, roditelji, mladi i svi zainteresirani mogu uputiti pitanja o temama koje ih zanimaju.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ministarstvo je sufinanciralo provedbu sljedećih projekata organizacija civilnog društva koja se odnose na roditeljstvo i obiteljski život:

1. Projekt: „*Obiteljska ljetna škola*“. Izvoditelj: Obiteljski centar Filozofsko teološkog instituta Družbe Isusove, Zagreb. Odobrena financijska sredstva: 80.000,00 kuna.
2. Projekt: „*Praćenje mladih bračnih parova*“. Izvoditelj: Ured za obitelj Riječke nadbiskupije, Odobrena financijska sredstva: 50.000,00 kuna.
3. Projekt: „*Znanjem do poroda bez straha*“. Izvoditelj: Klub trudnica i roditelja Split. Odobrena financijska sredstva: 20.000,00 kuna.
4. Projekt: „*Pomoć mladima u pripravi za brak*“. Izvoditelj: Obiteljski centar Milosrdnih sestara. Odobrena financijska sredstva: 20.000,00 kn.
5. Projekt: „*Savjetovalište za trudnice i roditelje novorođene djece*“. Izvoditelj: „Centar za dijete Osijek“ Caritasa biskupije Đakovo. Odobrena financijska sredstva: 80.000,00 kuna.

Utrošena sredstva: 250.000,00 kuna.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF –a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

U okviru programske komponente za rani razvoj djece i podršku poticajnom roditeljstvu, UNICEF je pružio organizacijsku i financijsku potporu Udruzi roditelja „Korak po Korak“, u okviru aktivnosti usmjerenih na problematiku maloljetničkih trudnoća i sveobuhvatnu podršku maloljetnim trudnicama i majkama.

Aktivnosti su provedene od rujna do prosinca 2009. godine kroz direktan rad sa korisnicima (telefonsko savjetovanje, individualno savjetovanje) te kroz edukativno-informativne i zagovaračke aktivnosti u nastavku:

- Distribucija edukativno-informativnih paketa s materijalima (brošura „Mama je mama“, letci, plakati te vodič za roditelje). Ovi materijali podijeljeni su raznim stručnjacima koji su u doticaju s ovom problematikom (stručni suradnici osnovnih i srednjih škola, centara za socijalnu skrb, primarne zdravstvene zaštite, savjetovališta za mlade).
- Okrugli stolovi za stručnjake pod nazivom „*Maloljetničke trudnoće i majčinstvo – otvorimo oči*“. Održana su 3 okrugla stola: u Koprivnici u suradnji s Obiteljskim centrom Koprivničko-križevačke županije, u Ogulinu u suradnji sa udrugom roditelja djece i mladeži te u Zagrebu u suradnji sa Kulturno-informativnim centrom.

Tijekom 2009. godine, problem maloljetničkih trudnoća i majčinstva, kao i aktivnosti projekta „Mama je mama“ predstavljeni su u 7 televizijskih emisija, 6 radijskih emisija, 4 vodeća dnevna lista te na brojnim internetskim portalima.

Osim toga, istaknuta je potreba za izradu protokola o postupanju u slučaju maloljetničke trudnoće (vezano uz suradnju obitelji, škole te ustanova socijalne i zdravstvene zaštite). Nastavno na to, UNICEF je odlučio nastaviti suradnju sa Udrugom roditelja „Korak po korak“ na sljedećih godinu dana (lipanj 2010 – lipanj 2011.) tijekom kojeg perioda će se na osnovu provedenog istraživanja među stručnjacima napraviti analiza stanja s prijedlogom preporuka za postupanje, kao relevantna podloga za izradu protokola.

Utrošena sredstva: 48.000,00 kuna (prikupljenih od donacija tvrtki i građana kroz djelovanje UNICEF-Ureda za Hrvatsku).

Ukupno utrošeno za mjeru: 2.013.950,00 kuna.

4.9. Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. širiti mrežu predškolskih ustanova i programa (preventivnih, interventnih i kompenzacijskih)
2. pokrenuti predškolske i školske kompenzacijske programe namijenjene djeci iz socijalno depriviranih sredina (u prostorima dječjih vrtića, škola, mjesnih zajednica i sl.)
3. organizirati produženi boravak u svim osnovnim školama u kojima postoje uvjeti, odnosno u mjesnim zajednicama organizirati igraonice za djecu mlađe školske dobi
4. organizirati različite okupacijske aktivnosti u slobodno vrijeme u školi i lokalnoj zajednici

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Vidi mjera 1. aktivnost 1.

Aktivnost 2.

Vidi mjera 5. aktivnost 1.

Aktivnost 3.

Vidi mjeru 1. aktivnost 4.

Aktivnost 4.

Prema godišnjim planovima i programima osnovnih škola utvrđeno je da u svim sredinama učenici imaju mogućnost uključivanja u izvanškolske aktivnosti, međutim ponuda aktivnosti i sadržaja ovisi o veličini sredine te najveće mogućnosti imaju učenici koji žive u velikim gradskim sredinama. Organizacije civilnoga društva sustavno brinu o izvaninstitucionalnom odgoju i obrazovanju djece i mladih provedbom niza programa i projekata koji su namijenjeni usvajanju znanja, pravilnih stajališta i navika pa tako i vezano za provođenje slobodnog vremena.

Utrošena sredstva: Za izvaninstitucionalne projekte i programe koje provode organizacije civilnoga društva u 2008./2009. školskoj godini ukupno je izdvojeno 10.854.500,00 kuna.

Izvješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikator provedbe:

Aktivnost 4.

Tijekom 2009. godine Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nastavilo je provedbu projekta Autobus „Čudesna šuma“. Projekt je realiziran u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na području 2 županije: Istarske i Varaždinske. Autobus je također bio prisutan uz održavanje Zdravstveno-savjetodavnog simpozija 100% HRVI 1. skupine u Varaždinskim Toplicama kao dodatni sadržaj za djecu i obitelji.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su različite okupacijske aktivnosti u slobodno vrijeme u školi i lokalnoj zajednici:

- Održane su 3 radionice „Kreativko“ namijenjene djeci predškolske dobi.
- Održano je 12 radionica „Igram do sebe“ koje su namijenjene djeci predškolske dobi.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su različite okupacijske aktivnosti u slobodno vrijeme u školi i lokalnoj zajednici:

- *Tutorski centar* - Program za pomoć u učenju i poticanje volonterizma među mladima. Ukupan broj prisutnih: 36 volonterki i 37 učenika/korisnika/ce.

- *Moj prijatelj* - Program za poticanje inkluzije djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom. Ukupan broj prisutnih: 24 korisnika/ca i 59 volonterki.
- *Aktivni nenasilnici* - Razvijanje kulture nenasilje kod mladih, promjena stavova prema kulturi nenasilja, razvijanje vještina vezanih uz nenasilje. Ukupno je bilo 20 korisnika.
- *Grupa potpore roditelja djece s teškoćama u razvoju* - Program psihosocijalne podrške roditeljima djece s teškoćama u razvoju. Ukupno je bilo 16 korisnika.
- *Vrijeme za nas* - Radionice za braću i sestre djece s teškoćama u razvoju. Ukupno je bilo 6 korisnika.
- *Mogu za 5* - Program pomoći u učenju za djecu s teškoćama u razvoju i poticanje volonterizma. Ukupan broj prisutnih: 4 korisnika/ce i 4 volonterke.
- Radionice emocionalne pismenosti - Odrađeno je 9 radionica te 2 susreta s roditeljima. Ukupno je bilo 30 korisnika.
- *Kako bolje?* - Program namijenjen zdravom odrastanju i jačanju zaštitnih činitelja razvoja. Provedeno 13 radionica u Osnovnoj školi Gradina s ukupnim brojem od 14 korisnika.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organizirane su različite okupacijske aktivnosti u slobodno vrijeme u školi i lokalnoj zajednici:

- „*Pričaj mi priču!*“ – radionice za djecu predškolske dobi u dobi od 3-6 godina starosti. Cilj radionica je bio razvijanje interesa djece za čitanje i poticanje kreativnog izražavanja. Održano je ukupno 22 radionice, u koje je bilo uključeno oko 15-ero djece.
- „*Gradu Senju na poklon*“ – održan je prigodni program povodom Dana grada te je ujedno pod vodstvom psihologa održana radionica uz predstavljanje knjiga iz popularne psihologije pod nazivom: „*Knjige koje stvarno mogu pomoći 2*“.
- „*A što da radim?*“ – ciklus radionica s ciljem osmišljavanja slobodnog vremena za djecu i mlade za vrijeme školskih praznika (ljetni, zimski i proljetni), u prvom ciklusu održano je 7 radionica, a u drugom 6 radionica.
- „*Kreativko*“ – kreativno-socijalizacijske radionice za djecu i roditelje, uz voditelje volontere, na radionicama je sudjelovalo oko 10-ak roditelja s djecom mlade dobi.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKO ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Provedene su kreativne radionice za djecu školske dobi „*Kvartovski đir*“ dvaput tjedno u prostorijama obiteljskog centra uz pomoć volonterke.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Tijekom 2009. jednom mjesečno su organizirane tematske kreativno-socijalizacijske obiteljske radionice „*Čarobni kutak*“ u koje je bilo uključeno oko 60-tak roditelja i djece.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Održana je likovna radionica za djecu starijeg osnovnoškolske dobi (12 učenika) koja promiče kreativne i socijalizacijske vještine kod djece.

U provedbi projekta „*Kućica Prijatelj*“ 17 učenika je sudjelovalo u oslikavanju kućice na lokaciji Marjan.

Za vrijeme zimskih i proljetnih praznika volonteri iz programa Prijatelj kroz projekt *Šareni tjedan* osmislili su zabavne i kreativne sadržaje za grupu od 20 učenika. Utrošeno je 38.000,00 kuna.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Organiziran je program „*Pomoć u učenju*“ za 16 djece s poteškoćama u učenju. Provodio se program „*Moji ljetni praznici*“ s 3 kreativne radionice za 9 djece.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Proveden je projekt *«Znanje je cool»* čime je omogućena besplatna pomoć i podrška pri svladavanju školskog gradiva iz matematike za učenike 8. razreda (iz mnogočlanih obitelji, loše materijalne situacije) u 4 osnovne škole na području Grada Vinkovaca. Održane su 32 radionice u 3 osnovne škole i u prostoru Obiteljskog centra. Instrukcije su davali volonteri.

Projektom *«Mali korak za vas a veliki za mene»* omogućeno je djeci i mladima iz višečlanih obitelji, nižeg socio-ekonomskog statusa i dobrim učenicima pohađanje škole engleskog jezika i informatička izobrazba. Nastava za engleski jezik odvijala se u školama stranih jezika za djecu kroz 72 radionice za 13 učenika 3. razreda osnovne škole, a informatički tečaj za 5 srednjoškolaca.

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 4.

Organizirano je ukupno 9 kreativnih radionica za djecu i roditelje u knjižnicama i prostoru Obiteljskog centra grada Zagreba.

Organizirane su *„Igre bez granica“* u Maksimiru.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Održane su sportsko-edukativne radionice za djecu predškolske dobi na području Grada Krapine i Općine Sveti Križ Začretje gdje je ukupno bilo uključeno oko 30-ero djece predškolske dobi.

Obiteljski centar prigodno je podržao Zimske sportske igre učenika u organizaciji Društva sportskih igara učenika. Igre su održane pod nazivom *Tematski športski dani*.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Cijelu godinu je održavana radionica *„Priprema djeteta za školu“* u Požegi, Pleternici i općini Jakšić s tri grupe djece urednog razvoja te jedna grupa djece s teškoćama u razvoju. Radionice su se provodile jednom tjedno u trajanju od sat vremena.

OBITELJSKI CENTAR VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Na 7. Zdravstveno – savjetodavnom simpoziju za Udrugu 100%-tnih HRVI 1 skupine 4. i 5. rujna 2009. godine djelatnici obiteljskog centra su provodili aktivnosti vezane uz organizaciju slobodnog vremena djeci i mladima, koji su zajedno s obiteljima prisustvovali simpoziju.

Tijekom trajanja desetodnevne manifestacije Špancirfesta u gradu Varaždinu provodile su se kreativne radionice. Ukupno je održano 19 kreativnih radionica koje su vodili stručni djelatnici obiteljskog centra. Na radionicama je sudjelovalo oko 1500 djece predškolske i školske dobi.

Obiteljski centar je za Božić provodio radionice u okviru kojeg su se izrađivali Božićni ukrasi. Radionice su održane u domu za djecu bez adekvatne roditeljske skrbi Udruga *„Nova budućnost“* u društvu osoba s Multiplom sklerozom u Dječjoj knjižnici u Varaždinu te na odjelu pedijatrije u Općoj bolnici Varaždin. Radionicom je obuhvaćeno ukupno 54 korisnika.

Obiteljski centar je provodio kreativne radionice s Udrugom udomitelja Zipka čije je cilj bio organiziranje slobodnog vremena za vrijeme školskih praznika djeci smještenoj u udomiteljskim obiteljima. Održana su tri susreta na kojima je sudjelovalo 30 djece.

Obiteljski centar je za Uskrs provodio radionice čiji je cilj obilježavanje, razvoj kreativnosti te organiziranje vremena djeci koja su boravila na pedijatrijskom odjelu Opće bolnice u Varaždinu. Na radionici je bilo 12 djece.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 10.854.500,00 kuna.

4.10. Mjera 10. Poticati znanstveni pristup pitanjima roditeljstva i obiteljskog odgoja
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: *Aktivnost 1. – 2006. godina*
Aktivnost 2. – 2007. godina
Aktivnost 3. – 2007. godina
Aktivnost 4. – kontinuirano
Aktivnost 5. – 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provesti znanstveno istraživanje kojim bi se utvrdila obilježja obitelji u Hrvatskoj s obzirom na roditeljska znanja o razvojnim potrebama djece, stavovima prema odgoju, s obzirom na roditeljske stilove odgoja i korištenje represivnih metoda te roditeljima prihvatljive i poželjne načine primanja informacija i edukativnih sadržaja o roditeljstvu
2. održati znanstveni skup na temu: "Teškoće suvremenog roditeljstva"
3. pokrenuti izdavanje stručno-znanstvenog časopisa koji promiče obiteljski život i roditeljstvo u društvu
4. poticati znanstvene projekte koji se bave pitanjima roditeljstva i odgojne uloge obitelji
5. ustrojiti Centar za rani razvoj djeteta kao znanstveno istraživačkog, dokumentacijskog te informativnog, edukacijskog i savjetodavnog središta

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Tablica - Poticanje znanstvenih projekata koji se bave pitanjima roditeljstva i odgojne uloge obitelji

Naziv projekta	Voditelj projekta	Ustanova	Ugovorena sredstva
Prilagodba pojedinca i zajednice u vrijeme društvene tranzicije	Ajduković, Dean	Filozofski fakultet, Zagreb	30.000
Djeca, mladi, obitelji i socijalni razvoj Hrvatske	Ajduković, Marina	Pravni fakultet, Zagreb	60.000
Kršćanski identitet i kvaliteta bračnog i obiteljskog života	Aračić, Pero	Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu	25.000
Europsko istraživanje vrednota: Hrvatska u Europi	Baloban, Josip	Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb	60.000
Funkcioniranje i osnaživanje obitelji u rizičnim uvjetima u Republici Hrvatskoj	Blažeka Kokorić, Slavica	Pravni fakultet, Zagreb	40.000
Europski sustav ljudskih prava i hrvatsko obiteljsko pravo	Hrabar, Dubravka	Pravni fakultet, Zagreb	46.000
Ličnost roditelja i roditeljstvo tijekom tranzicije djeteta u adolescenciju	Keresteš, Gordana	Filozofski fakultet, Zagreb	48.000
Nove paradigme ranog odgoja	Maleš, Dubravka	Filozofski fakultet, Zagreb	85.000
Djeca s posebnim zdravstvenim potrebama	Meštrović, Julije	Medicinski fakultet, Split	25.000
Odrednice roditeljstva, obiteljski odnosi i psihosocijalna dobrobit djece	Raboteg-Šarić, Zora	Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb	48.000
Psihosocijalni aspekti zdravlja djece i adolescenata	Vulić-Prtorić, Anita	Sveučilište u Zadru	30.000
Pedagoški aspekti odnosa u obitelji	Zloković, Jasminka	Filozofski fakultet, Rijeka	30.000
Usklađivanje intervencija s potrebama djece i mladih u riziku: izrada modela	Žižak, Antonija	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	50.000
ukupno			577.000

Utrošena sredstva: 577.000,00 kuna.

Aktivnost 5.

Osnivanje Centra za rani razvoj djeteta ovisit će o rezultatima analize programa postojećih ustanova sa sličnim programskim ciljevima (obiteljski centri, zdravstvenih ustanova, sveučilišnih ustanova i drugih). Radna skupina za analizu bit će osnovana tijekom listopada 2010. godine., a rezultati analize bit će predstavljeni u drugom kvartalu 2011. godine, nakon čega će se donijeti konačna odluka o potrebi osnivanja Centra.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 4.

Pokrenut je znanstveno-istraživački projekt „*Obilježja obitelji u Republici Hrvatskoj i stavovi prema odgoju i korištenju represivnih metoda*“ u suradnji s Pravnim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. Utrošena sredstva: 100.000,00 kuna.

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u 2009. godini izdalo je dvobroj časopisa „Dijete i društvo“ god. 11., br. 1. i 2. koji je posvećen Nacionalnoj kampanji protiv tjelesnog kažnjavanja djece, u 3000 primjeraka, na 476 stranica. U nastojanju da se na promicanje prava djeteta usmjeri sveobuhvatnija društvena pozornost, časopis i u ovom broju obrađuje različite aspekte dječjih prava: nasilno ponašanje djece i mladih, tjelesno kažnjavanje djece od strane roditelja, roditeljski odgojni postupci, privrženost i razvojni rizici djece i mladih u dječjim domovima, specifična područja rizika djece uključene u produženi stručni boravak u osnovnoj školi, učinci projekta "Prevenција separacije rane intervencije s obiteljima pod rizikom", te pregled, uloga i važnost dokumenata kojima se štite djeca s teškoćama u razvoju od nasilja. Priključujući se obilježavanju obljetnice donošenja Konvencije o pravima djeteta, u ovom broju se daje kratka povijest nastanka Konvencije i njezina važnost sa stajališta položaja djeteta u društvu, te se govori i o najznačajnijim regionalnim, odnosno europskim dokumentima za zaštitu dječjih prava, hrvatskom obiteljskom zakonodavstvu, teorijsko pravnim promišljanjima i praksi. Utrošena sredstva iznose 172.833,59 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 849.833,59 kuna.

4.11. Mjera 11. Senzibilizirati javnost o potrebi sprječavanja tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. javno isticati zabranu tjelesnog kažnjavanja i svih drugih oblika nasilja nad djecom
2. na tiskovine i robu široke potrošnje, namijenjene djeci i roditeljima, stavljati markice i poruke kojima se upozorava na zabranu tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom
3. razvijati svijest javnosti o zabrani tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom putem medija, organizacijom tribina, okruglih stolova, savjetovanja, distribucijom plakata i letaka

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je provelo Nacionalnu Kampanju protiv tjelesnog kažnjavanja djece "Trebam ljubav", čime se nastojalo

doprinijeti pojačanoj senzibilizaciji šire i stručne javnosti o štetnosti tjelesnog kažnjavanja djece. Stoga su i ciljevi Nacionalne kampanje bili: skrenuti pozornost na prisutnost zlostavljanja djece i njihova tjelesnog kažnjavanja kao društveno krajnje neprihvatljivog oblika ponašanja koje na dijete i društvo ostavlja trajne posljedice, informirati stručnu i širu javnosti te medije o potrebi poduzimanja mjera i aktivnosti koje pridonose ukidanju tjelesnog kažnjavanja djece i promoviranju pozitivnog roditeljstva kao osnovne vrijednosti društva, te pružiti političku, stručnu i medijsku podršku provođenju Nacionalne kampanje.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je dana 9. siječnja 2009. godine organiziralo Svečano pokretanje Nacionalne Kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece. Sudionici pokretanja Nacionalne kampanje bili su predstavnici tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, znanstvenih institucija, međunarodnih organizacija, organizacija civilnog društva, vjerskih zajednica, medija te članovi savjetodavnih tijela Vlade Republike Hrvatske. Nacionalna kampanja provodila se tijekom cijele 2009. godine kroz organizirane aktivnosti usmjerene najširoj javnosti, djeci, roditeljima, odgojno-obrazovnim i javnim ustanovama, tijelima državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravosudnim tijelima, organizacijama civilnog društva i stručnjacima. Nacionalna kampanja provedena je u suradnji s drugim središnjim tijelima državne uprave, obiteljskim centrima, organizacijama civilnog društva, odgojno-obrazovnim ustanovama, znanstvenim i stručnim institucijama, medijima (pisani mediji, radio i televizijski mediji, objavljivanje sadržaja na Internet stranicama).

U okviru aktivnosti Nacionalne Kampanje izabran je vizualni identitet Nacionalne kampanje sa sloganom: „Trebam ljubav“. Izrađen je promidžbeni TV spot Nacionalne kampanje koji je premijerno prikazan u prigodi Međunarodnog dana obitelji, 15. svibnja 2009. godine, od kada je započelo njegovo emitiranje na tri najveće televizijske postaje u Republici Hrvatskoj te na Hrvatskom radiju. Navedenom prigodom voditelji emisije "Vijesti" na Hrvatskoj radio televiziji su istaknuli bedževe Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece, a na 50 mjesta diljem Republike Hrvatske istaknuti su veleplakati Kampanje. Nadalje, proveden je javni, otvoreni Natječaj za emitiranje radijskih i televizijskih emisija i objavljivanje novinskih i Internet reportaža na temu „Prevenција i sprječavanje tjelesnog kažnjavanja djece“. Dodijeljene su sljedeće nagrade: u kategoriji najboljih autora/ica Internet reportaža I. Nagrada dodijeljena je Vesni Srnić i Dori Klindžić, u kategoriji najboljih autora/ica radijske emisije I. Nagrada dodijeljena je Renati Potočnik, a II. Nagrada Gordani Biondić Martić. U suradnji s Večernjim listom, NetAkademijom, Tehničkim veleučilištem u Zagrebu i tvrtkom Grejp izrađen je priručnik "*Sigurnost djece na Internetu*" koji je objavljen u izdanju dnevnih novina. U prigodi održavanja kvalifikacijske utakmice između reprezentacija Hrvatske i Ukrajine za Svjetsko nogometno prvenstvo 2010. godine djeca koja su na nogometni teren izišla u pratnji reprezentativaca odjenula su majice sa zaštitnim znakom i sloganom Kampanje, a promidžbeni spot Kampanje prikazan je na semaforu stadiona. Posebno treba istaknuti da su javnu podršku provedbi Nacionalne kampanje izrazili: tadašnji predsjednik Republike Hrvatske, gospodin Stjepan Mesić; predsjednica Ustavnog suda, gospođa Jasna Omejec te čelnici UN-ovih agencija u Republici Hrvatskoj (UNDP, UNHCR, UNICEF).

Dana 16. prosinca 2009. godine u Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti održan je prigodni skup kojom je obilježena završnica Nacionalne Kampanje. Navedenom prigodom dodijeljene su nagrade autorima najboljih emisija i reportaža na temu „Prevenција i sprječavanje tjelesnog kažnjavanja djece“, predstavili najuspješniji programi provedbe Nacionalne kampanje na lokalnoj razini, te predstavile Smjernice za provedbu preventivskih i intervencijskih programa zaštite djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja.

U okviru provedbe Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece izrađeni su: Plakat B2 - 3000 komada, Letak A4 - 100.000 komada, Veleplakat - 50 komada, Okrugli metalni bedž - 3500 komada, Pamučne majice kratkih rukava s tiskom - 300 komada za što su utrošena sredstva u iznosu od 64.599,00 kuna.

Ministarstvo je u okviru Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece u Republici Hrvatskoj financijskim sredstvima poduprlo projekte udruga usmjerenih djeci te su odobrena sredstva u iznosu od 759.950,00 kuna od čega za 11 projekata udruga usmjerenih prevenciji tjelesnog kažnjavanja djece iznos od 324.950,00 kuna.

Svi obiteljski centri su tijekom 2009. godine sudjelovali u tematskim emisijama lokalnih televizijskih i radio postaja s ciljem promicanja pozitivnog, odgovornog i kompetentnog roditeljstva s

posebnim naglaskom na poštivanje prava djece. U sklopu aktivnosti provođenja Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece „Trebam ljubav“ obiteljski centri su kontinuirano osvješćivali širu i stručnu javnost o pravu djece na rast i razvoj bez tjelesnog kažnjavanja. Obiteljski centri kontinuirano su na službenim internetskim stranicama objavljivali stručne članke o važnosti odgovornog i pozitivnog roditeljstva te članke vezane uz prava djece za što su utrošena sredstva od 275.950,83 kune.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Održano je predavanje „Prepoznavanje tjelesnog kažnjavanja djece“ namijenjeno za stručnjake i roditelje u odgojno-obrazovnim ustanovama te u udrugama.

Održano je predavanje „Upoznavanje s Nacionalnom kampanjom protiv tjelesnog kažnjavanja djece“ koje je bilo namijenjeno studentima Učiteljskog fakulteta u Rijeci.

Podijeljeni su letci čiji je cilj informiranje šire javnosti o Nacionalnoj kampanji protiv tjelesnog kažnjavanja djece i Smjernicama pozitivnog roditeljstva te upoznavanje sa radom i aktivnosti obiteljskog centra. Organizirane su izložbe na temu „Trebam ljubav“. Postavljen je Info-šand s izložbom dječjih radova na temu „Trebam ljubav“.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Na info-šandu Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece „Trebam ljubav“ podijeljeni su letci kampanje, informativna brošura „Roditeljstvo se može učiti“, brošura „Sigurnost djece na Internetu“. Održan je Okrugli stol u Obiteljskom centru za ravnatelje/ice i stručne suradnike/ice iz osnovnih škola Virovitičko-podravske županije s prezentacijom Kampanje i pozivom na suradnju te ponudom aktivnosti obiteljskog centra. Prisutno je bilo 11 stručnjaka.

Aktivnost 3.

Održano je predavanje o prepoznavanju tjelesnog kažnjavanja djece i pružanju pomoći i podrške u Županijskoj vijećnici. Prisutno 53 stručnjaka.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Obiteljski centar je Nacionalnu kampanju protiv tjelesnog kažnjavanja djece predstavio i održao radionice za sve osnovne škole u Županiji, u dječjim vrtićima u Gospiću, Senju i Novalji te srednjoj školi u Korenici. S Kampanjom je upoznato preko 160 profesora i odgajatelja i oko 90 roditelja. Djelatnici Obiteljskog centra su povodom Kampanje sudjelovali na lokalnim radio postajama. U Gospiću je na Okruglom stolu održano izlaganje „Pozitivno roditeljstvo kao preventivski model – „Stop nasilju“ u nazočnosti 70 uzvanika-studenata i stručnjaka.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKO ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Tiskani su letci, plakati, brošure za Kampanju protiv tjelesnog kažnjavanja koji su distribuirani u više od 50 ustanova i škola te je izrađena prezentacija na internet stranicama obiteljskog centra.

Aktivnost 3.

Djelatnici Obiteljskog centra sudjelovali su na TV i radio emisijama, objavljeni su novinski članci, održani tematski roditeljski sastanci u 24 osnovne škole u kojima je sudjelovalo više od 900 roditelja.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Na temu zabrane tjelesnog kažnjavanja djece djelatnici Obiteljskog centra sudjelovali su u tematskoj radio emisiji na Radio Daruvaru i u televizijskom emisiji „NET“ televizije.

Aktivnost 3.

Održano je predavanje na temu zabrane tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom na stručnim vijećima u 3 dječja vrtića, 12 osnovnih i 3 srednje škole, na kojima su podijeljeni i pripremljeni letci o Nacionalnoj kampanji protiv tjelesnog kažnjavanja djece.

OBITELJSKI CENTAR SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

U okviru Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece organizirana je priredba „*Gledaj ljepotom*“ u okviru koje su djeca pripremile recitacije, predstavu, debatni klub, pjesme na temu zašto reći NE tjelesnom kažnjavanju te je izrađen plakat. Napravljena je izložba radova djece na temu tjelesnog kažnjavanja te su održane radionice za roditelje.

Aktivnost 2.

Djelatnici Obiteljskog centra sudjelovali su na TV Jadran, Kanal 5, Radio Splitu u svrhu razvijanja svijesti javnosti o zabrani tjelesnog kažnjavanja djece.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

Objavljeni su članci u Županijskom listu „*Roditeljstvo i to se uči*“, „*Zakonom protiv tjelesnog kažnjavanja djece*“ te članak o *Nacionalnoj kampanji protiv tjelesnog kažnjavanja djece*.

Djelatnici Obiteljskog centra sudjelovali su na temu zabrane tjelesnog kažnjavanja djece u radio emisiji na Radio Sisku i Radio Quirinsu.

Proveden je Projekt *Božić u obiteljskom domu* (izrada kuglica od konopa) s prigodnim porukama o pozitivnom roditeljstvu, a podijeljeno ih je 200 roditeljima u gradu Sisku.

OBITELJSKI CENTAR KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Održana je radionica povodom obilježavanja Dana odgoja bez batina, kojoj je cilj bio podizanje svijesti javnosti o pozitivnim i nenasilnim metodama odgoja. U suradnji s Centrom za mlade Karlovac održana je rasprava (parlaonica) za učenike 7. razreda osnovne škole na temu „*Nasilje i kako ga spriječiti*“, raspravi su nazočili učenici Osnovne škole „Grabrik“ i Osnovne škole „Braće Seljan“.

Objavljena je u Karlovačkom tjedniku kolumna o fizičkom zlostavljanju djece te kolumna o zlostavljanju djece.

Održana je emisija Radio savjetovalište na Radio Karlovcu s temom Obiteljsko nasilje u kojoj je gost bio djelatnik iz Policijske Uprave Karlovačke.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 1.

U okviru Tjedna otvorenih vrata održana su dva okrugla stola na temu «*Tjelesno kažnjavanje djece kao društveno krajnje neprihvatljiva odgojna metoda*» te javna tribina «*Trebam ljubav*» održana povodom Dana djeteta.

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Aktivnost 1.

U osnovnim školama održale su se radionice „*Ja i drugi*“, *LaRa*, te *Forum teatra* na kojima su se djeca likovno izražavala na temu svojih iskustava i stavova o tjelesnom kažnjavanju. Plakati i slike izlagani su na 9 lokacija.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 3.

Održana su različite edukativne radionice:

- „*Ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece*“ s ciljem upoznavanja s Nacionalnom kampanjom i štetnosti tjelesnog kažnjavanja djece u 2009. godini. Održano je ukupno 3 radionice na kojima je sudjelovalo ukupno 112 osoba.
- „*Kako očuvati zdravu obitelj?*“ s ciljem promicanja i upoznavanja dječjih prava, pravne regulacije obitelji, odgovornog roditeljstva i strategija uspješnijeg roditeljstva u 2009. godini. Održano je ukupno 29 radionica na kojima je sudjelovalo ukupno 1192 osoba.
- „*Spriječimo nasilje među djecom i mladima*“ namijenjena roditeljima učenika 5. i 6. razreda s ciljem osvještavanja ozbiljnosti i sve učestalijeg nasilnog ponašanja djece i mladih. Radionica je održana u Osnovnoj školi Marija Bistrica na kojoj je bilo prisutno 17 roditelja.
- „*Nenasilno rješavanje sukoba*“ namijenjena djeci i mladima održana je ukupno 15 puta. Na radionici je ukupno sudjelovalo 424 djece i mladih, a održane su u Osnovnim školama Marija

- Bistrica dvije radionice, Radoboj dvije radionice, Sveti Križ Začretje dvije radionice, Zabok tri radionice, Jesenje, Petrovsko četiri radionice i Stubičke Toplice.
- povodom Međunarodnog dana obitelji u Krapini je održana je edukativna tribina „*Ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece*“. Prisutno je bilo 26 predstavnika osnovnih škola, policije, centara za socijalnu skrb, lokalne samouprave i udruga građana s područja Županije.
  - održan je Okrugli stol „*Spriječimo nasilje među djecom i mladima*“. Okrugli stol je organizirao Obiteljski centar te je bilo prisutno 79 sudionika.

OBITELJSKI CENTAR DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

U osnovnim školama i vrtićima održan niz predavanja u travnju i svibnju na temu zabrane tjelesnog kažnjavanja učiteljima i nastavnicima te stručnim službama.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Prije početka održavanja radionica „*Priprema djeteta za školu*“ roditeljima je održano predavanje na temu „*Tjelesno kažnjavanje nije discipliniranje*“ u sklopu Kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece. Predavanje je ponuđeno svim školama i vrtićima te su se ista održavala na njihov poziv. Osmišljen je plakat s porukama koji je podijeljen po školama i drugim institucijama.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Lokalnim i županijskim institucijama, odgojno obrazovnim, socijalnim i zdravstvenim ustanovama podijeljeni su plakati (veliki i mali) Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece. Objavljen je članak u Šibenskom listu „*Pregovaranje umjesto kažnjavanja*“. Izrađeno je preko 30 plakata te je podijeljeno preko 2690 letaka.

Aktivnost 3.

Održano je 57 predavanja o zabrani tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja. Od toga, nastavnicima i stručnim suradnicima odgojno-obrazovnih ustanova 28 predavanja, roditeljima 26 te po jedno predavanje djelatnicima Zavoda za javno zdravstvo, studentima na Veleučilištu u Šibeniku, Policijskoj postaji u Vodicama te djelatnicima Centra za socijalnu skrb Šibenik.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 1.

Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je ukupno 86 stručnih skupova vezanih za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada i preventivnih programa u školskom okruženju na kojima je sudjelovalo ukupno 4307 sudionika.

Aktivnost 3.

PDF-verzija brošure *Ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece* – u izdanju Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Vijeća Europe dostupna je na internetskoj stranici Agencije za odgoj i obrazovanje.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.035.900,83 kuna.

4.12. Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višechlanih obitelji
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provoditi programe za uspješnije uključivanje djece iz višečlanih obitelji (obitelji sa šestero ili više djece) u zajednicu i podizanje kvalitete njihova života, osobito djece iz ruralnih ili manjih urbanih sredina
2. osigurati stipendije – pomoći u školovanju za djecu iz višečlanih obitelji koja redovno pohađaju srednju školu ili fakultet
3. educirati djecu iz višečlanih obitelji za rad na računalu
4. osigurati besplatne udžbenike za djecu iz obitelji s osmero i više djece koja se nalaze na redovnom osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju (koja to pravo ne ostvaruju po propisima iz sustava socijalne skrbi, o pravima branitelja iz Domovinskog rata, po gradskoj ili općinskoj odluci i slično).

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Putem djelovanja Zaklade „Hrvatska za djecu“ proveden je program novčanog darivanja u iznosu od 450.480,00 kuna povodom blagdana sv. Nikole za djecu iz višečlanih obitelji i djecu bez oba roditelja. Novčani dar ostvarilo je 1261 dijete iz višečlanih obitelji i 65 djece bez oba roditelja.

Aktivnost 2.

Putem djelovanja Zaklade „Hrvatska za djecu“ dodijeljene su studentske stipendije za 65 studentica i studenata za što je utrošeno 650.000,00 kuna.

Aktivnost 4.

Zaklada "Hrvatska za djecu" dodijelila je ukupno 4 jednokratne novčane potpore za nabavku učila, opreme, literature, instrumenata ili drugih pomagala neophodnih za obrazovanje djeteta za što je utrošeno 35.083,46 kuna. Novčane potpore dodijeljene su: obitelj s petero djece - ukupno 10.000,00 kuna, obitelj s desetero djece - ukupno 9.024,03 kuna, obitelj sa sedmero djece - ukupno 8.741,26 kuna, obitelj s petero djece - ukupno 7.318,17 kuna.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE**Aktivnost 3.**

Projektom «Znanje je cool» omogućena je besplatna pomoć i podrška pri svladavanju školskog gradiva iz matematike za učenike 8. razreda.

Projektom «Mali korak za vas a veliki za mene» omogućeno je djeci i mladima iz višečlanih obitelji, nižeg socio-ekonomskog statusa i dobrim učenicima pohađanje škole engleskog jezika i informatičku izobrazbu.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE**Aktivnost 3.**

U sklopu Savjetovališta za mlade održano je ukupno 13 radionica pod nazivom „Škola za mlade“ u koji je bilo uključeno ukupno 15 mladih osoba.

Izvjешće dostavlja:**MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA****Aktivnost 1.**

Mjera se provodi u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i naobrazbi te je primjenjuju svi vrtići pri upisu djece u predškolske ustanove, a sva djeca imaju ista prava na odgoj i obrazovanje. Osnivači, uglavnom vode računa o višebrojnima obiteljima i njihova djeca imaju prednost i neke pogodnosti pri upisu u dječje vrtiće.

Aktivnost 2.

Natječaj za dodjelu državnih stipendija redovitim studentima stručnih i sveučilišnih studija provodi se svake godine te se dodjeljuje 2500 stipendija. U 2009. godini državnu stipendiju dobilo je 2500 studenata. Stipendije se dodjeljuju za cijeli tijek studiranja upisanog studijskog programa. U 2009. godini bilo je ukupno oko 8.000 studenata korisnika državne stipendije. Utrošena sredstva: 52.063.800,00 kuna.

Aktivnost 4.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske svim učenicima osnovnih i prvog razreda srednjih škola za školsku godinu 2008./2009. osigurani su besplatni udžbenici. Osigurani su udžbenici i za djecu i mladež koja su zbog nepovoljnih socio-ekonomskih prilika i obiteljskih okolnosti smještena u dječje domove ili zbog počinjenih kaznenih djela u odgojni zavod.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 53.199.363,00 kuna.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 68.505.517,83 kuna.

V. Područje djelovanja: SOCIJALNA SKRB

5.1. Mjera 1. Unaprijeđivati udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 1. – 2008. godina

Ostale aktivnosti – 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. posebnim zakonom urediti institut udomiteljstva
2. unaprijediti sustav podrške obiteljima
3. organizirati kontinuirane edukacije udomiteljskih obitelji najmanje 1 puta godišnje (obuhvat 90%) za, među ostalim, prepoznavanje specifičnih potreba djece i proširivanje spoznaja o psihosocijalnim zakonitostima i potrebama djece
4. organizirati kontinuirane edukacije stručnih radnika koji rade na tim poslovima (obuhvat najmanje 75%)
5. provoditi sustavnu evaluaciju

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena 2007. godine.

Aktivnost 2.

Aktivnost se provodi kroz razne oblike savjetodavnog rada stručnih djelatnika centara za socijalnu skrb. Kako se kroz projekt reforme sustava socijalne skrbi predviđa pojednostavljenje postupka za ostvarivanje prava u sustavu socijalne skrbi i smanjenje administriranja, a zadnjim izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi stvoreni su za to i preduvjeti, dostupnost i kvaliteta stručne podrške roditeljima je već sada veća. Uvođenjem specijaliziranih timova za udomiteljstvo stvoreni su uvjeti da stručni radnici, koji se isključivo bave poslovima udomiteljstva, imaju vremena za provođenje raznih aktivnosti usmjerenih na jačanje svih potencijala udomiteljske obitelji.

Aktivnost 3.

Aktivnost se provodi kroz redovan rad centara za socijalnu skrb. Centri za socijalnu skrb kontinuirano su do sada provodili edukacije udomiteljskih obitelji na svom području. Tijekom 2009. godine kroz 57 edukacija educirano je 157 novih udomiteljskih obitelji prije prijema prvog korisnika te je provedeno 119 edukacija za udomitelje koji imaju korisnike na smještaju. Kako je Zakonom o udomiteljstvu na edukaciju udomitelja stavljen poseban naglasak, podzakonskim propisom koji je u primjeni od 2008. godine, propisan je sadržaj i trajanje osposobljavanja i edukacije udomiteljskih obitelji ovisno o kategoriji korisnika o kojoj skrbe.

Aktivnost 4. i 5.

Aktivnost se do sada provodila, a provoditi će se i nadalje za sve stručne radnike koji rade na poslovima udomiteljstva sukladno financijskim mogućnostima.

Tijekom 2009. godine educirano je 60 stručnih radnika koji rade na poslovima udomiteljstva na području pet županija (Osječko-baranjska, Brodsko-posavska, Koprivničko-križevačka, Sisačko-moslavačka i Karlovačka županija).

5.2. Mjera 2. Sustavno osposobljavati stručnjake centara za socijalnu skrb u cilju djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb te pratiti poduzete intervencije

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: *Aktivnost 1. – 2007. godina*
Aktivnost 2. – 2006. godina
Aktivnost 3. – 2008. godina
Aktivnosti 4. i 5. – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi kompetentnost (znanja i vještine) stručnih radnika centara za socijalnu skrb za rad s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi
2. osnovati radnu skupinu za izradu popisa znanja i vještina potrebnih za rad s djecom i obiteljima
3. izraditi plan i program izobrazbe stručnih radnika centara za socijalnu skrb koji rade na poslovima zaštite djece
4. osigurati sustavnu edukaciju stručnjaka kako bi njihov rad bio djelotvorniji i primjereniji suvremenim znanstvenim spoznajama
5. institucionalizirati superviziju u socijalnoj skrbi zbog naravi njezinih zadaća, ugradnjom u Zakon o socijalnoj skrbi; do kraja 2006. godine razviti program uvođenja supervizije za stručnjake koji rade s djecom, a do kraja 2007. godine osigurati da barem 20% stručnjaka koji rade s djecom sudjeluje u nadzoru

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2009. godine prikupljeni su podaci o završenim edukacijama stručnih radnika centara za socijalnu skrb koji rade s djecom.

Aktivnost 2.

U tijeku je osnivanje radne skupine za izradu propisa znanja i vještina potrebnih za rad s djecom i obiteljima.

Aktivnost 3.

Plan i program izobrazbe stručnih radnika centara za socijalnu skrb koji rade na poslovima zaštite djece bit će izrađen tijekom 2010. godine.

Aktivnost 4.

Udruzi socijalnih radnika Istarske županije odobrena su financijska sredstva u iznosu od 59.215,00 kuna za projekt „Osposobljavanje stručnjaka centara za socijalnu skrb za skupni rad s djecom koja nemaju odgovarajuću roditeljsku skrb, a nisu izdvojena iz vlastitog doma“.

Ured UNICEF u Hrvatskoj u suradnji sa Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi i Studijskim centrom socijalnog rada proveo je konzultativne supervizijske sastanke za polaznike edukativnih seminara u okviru projekta „Prevencija separacije i rane intervencije s obiteljima pod rizikom“. Supervizijski susreti na kojima je sudjelovalo ukupno 152 djelatnika iz sustava socijalne skrbi provedeni su u Zagrebu, Splitu i Opatiji.

Provedena je edukacija iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku za 32 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Središnje Hrvatske i za 6 djelatnika iz sustava socijalne skrbi s područja Dalmacije. U Osijeku je realiziran supervizijski susret za 15 djelatnika koji su ranije sudjelovali u edukaciji iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku i imaju status edukatora i posrednika za što su utrošena sredstva od 90.215,00 kuna.

Aktivnost 5.

Tijekom 2009. godine osnovana je Radna skupina za izradu izmjena i dopuna Zakona o socijalnoj skrbi te je donošenje novog Zakona u tijeku, time i zadatak ugrađivanja supervizije u sustav socijalne skrbi.

Iako supervizija još nije institucionalizirana kroz Zakon o socijalnoj skrbi, u okviru različitih projekata, odnosno u okviru programa rada pojedinih ustanova koje se bave djecom, 94 stručna radnika sustava socijalne skrbi tijekom 2009. godine bila su uključena u redovnu superviziju.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 149.430,00 kuna.

5.3. Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 1. – 2006. godina

Aktivnosti 2., 3., 4. – 2007. godina

Aktivnost 5. – 2008. godina

Aktivnosti 6. i 7. – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. u okviru izrade Zajedničkog memoranduma o uključivanju poseban naglasak staviti na zaštitu djece
2. preispitati postojeći program borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti s posebnim naglaskom na zaštitu djece
3. provesti istraživanje kvalitete života djece siromašnih roditelja
4. osnovati radnu skupinu za izradu novog Programa borbe protiv siromaštva
5. izraditi nacrt prijedloga Programa borbe protiv siromaštva
6. predlagati mjere u cilju poboljšanja usluga i mjera za smanjivanje negativnih učinaka siromaštva i smanjivanje broja siromašnih obitelji
7. podupirati programe koji unapređuju položaj djece iz siromašnih obitelji

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Aktivnosti su provedene u 2007. godini.

Aktivnost 3.

U suradnji sa Svjetskom bankom provedena je analiza o učincima ekonomske krize na socijalnu sliku i siromaštvo najranjivijih skupina stanovništva te unutar iste, analiza učinkovitosti dječjih doplataka i socijalnih pomoći kao mehanizama socijalne sigurnosne mreže.

U tijeku su pripreme za održavanje konferencije pod radnim nazivom „*Socijalno uključivanje djece u riziku siromaštva*“ u organizaciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Aktivnost 4. i 5.

Umjesto izrade nacrta prijedloga Programa borbe protiv siromaštva, nakon potpisivanja Zajedničkog memoranduma o uključivanju, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi kao koordinator aktivnosti na području socijalnog uključivanja koordinira izradu Nacionalnog provedbenog plana za socijalno uključivanje koji se izrađuje za dvogodišnje razdoblje (aktualan Plan je za 2009. – 2010. godinu) koji se temelji na zacrtanim prioritetima i mjerama iz 8. poglavlja JIM-a kojim se nadalje

prate prioriteti u području poboljšanja obrazovne strukture djece i mladih te kroz razvijanje usluga skrbi za djecu predškolske i školske dobi.

Aktivnost 6./7.

Aktivnosti su provedene u 2007. godini.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 7.

Po zaprimljenim zahtjevima za pomoć, putem djelovanja Zaklade „Hrvatska za djecu“, pruža se pomoć najpotrebnijima.

5.4. Mjera 4. Uvesti nove oblike rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi program skupnog rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neodgovarajuće roditeljske skrbi
2. osposobiti skupine stručnjaka centara za socijalnu skrb za skupni rad s djecom bez odgovarajuće roditeljske skrbi, koja nisu izdvojena iz vlastitog doma (kraj 2007. godine)
3. provesti posebno osmišljeni i strukturirani program skupnog rada na uzorku centara za socijalnu skrb, zajedno sa supervizijom i evaluacijom (do kraja 2008. godine provesti grupni rad s djecom u jednoj desetini centara za socijalnu skrb)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Program skupnog rada s djecom provodi se u okviru rada „*kreativnih socijalizacijskih skupina*“ koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama, a namijenjene su radu s djecom iz rizičnih obitelji.

Trenutačno djeluje oko 100 kreativnih socijalizacijskih skupina, od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske. Skupine obuhvaćaju oko 1300 djece.

Kao doprinos novim oblicima rada s djecom, u lipnju i listopadu realizirana je i edukacija djelatnika centara za socijalnu skrb o novim teorijskim spoznajama i primjenjivim tretmanskim intervencijama u okviru izvršavanja mjere pojačane brige i nadzora.

Udruzi „Sto koluri“ - Split za projekt „*ERC - Edukacijsko-rehabilitacijski centar za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju*“ i Udruzi za rad s mladima BREZA za projekt „*Dječja osječka kreativna kućica DOKKICA*“ odobrena su sredstva kroz koja se nastoji uvesti nove oblike rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi u iznosu od 480.000,00 kuna.

Aktivnost 2.

Osposobljeno je oko 200 stručnjaka centara za socijalnu skrb i osnovnih škola za skupni rad s djecom u vidu „*kreativnih socijalizacijskih skupina*“ te 31 djelatnik centara za socijalnu skrb na temu provođenja mjere pojačane brige i nadzora.

Aktivnost 3.

Skupni rad s djecom, kroz „*kreativne socijalizacijske skupine*“, provodi se u 17 centara za socijalnu skrb.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 480.000,00 kuna.

5.5. Mjera 5. Uvesti nove oblike rada s obiteljima, uključivši posebne "škole za roditelje" za roditelje koji su u tretmanu centra za socijalnu skrb, zbog neodgovarajućih roditeljskih postupaka

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2007. i 2008. godina, kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osposobiti stručnjake za provođenje posebno osmišljene i strukturirane "škole za roditelje" s naglaskom na roditeljima koji se svojevoljno teško uključuju u tretman (tzv. nedobrovoljni klijenti) u 10% centra za socijalnu skrb (do sredine 2007. godine)
2. provoditi program "škole za roditelje" na uzorku od 10% centara za socijalnu skrb (do kraja 2007.)
3. osigurati djelovanje "škola za roditelje" u jednom centru za socijalnu skrb u svakoj županiji te u najmanje pet ureda za socijalnu skrb u Zagrebu (do kraja 2008. godine)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Osposobljeno je oko 30 stručnjaka centara za socijalnu skrb i domova za djecu za program „Škole za roditelje“.

Aktivnost 2.

Program „Škola za roditelje“ se za sada provodi u 6 centara za socijalnu skrb s roditeljima koji su u tretmanu centara za socijalnu skrb zbog neodgovarajućih postupaka.

Udruženju „Baranja“ odobrena su sredstva za projekt „Škola za roditelje“ te Udruzi za zaštitu zlostavljane djece i žrtava nasilja „Kрила ljubavi“ za projekt pod nazivom „Smanjenje transgeneracijskog prijenosa nasilja kroz terapiju žrtvi nasilja u obitelji“. Kroz oba projekta nastoji se uvesti nove oblike rada s obiteljima za što su utrošena sredstva u iznosu od 393.600,00 kuna.

Aktivnost 3.

Tijekom 2009. godine djelovalo je pri centrima za socijalnu skrb 19 skupina „škola za roditelje“, s ukupno uključenih oko 180 roditelja.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF-a ZA HRVATSKU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Osmišljen je i testiran program radionica 'škole za roditelje', nazvan 'Rastimo zajedno' i pripremljen je stručni priručnik za njegovu provedbu kroz rad stručne službe u jaslicama, kao i radni materijal za roditelje, s ciljem što ranijeg preventivnog djelovanja i osnaživanja roditelja, koji se uključuju dobrovoljno. Održana su 3 edukativna i supervizijska ciklusa radionica za stručne djelatnike iz 25 vrtića kroz koje je educirano oko 120 stručnih djelatnika i odgajatelja te u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje razvijeni mehanizmi za implemantaciju ovih aktivnosti u ostalim predškolskim ustanovama.

Uz nužnu prilagodbu, ovaj program rada s roditeljima mogao bi se primjenjivati i na roditelje u riziku, u suradnji s centrima za socijalnu skrb.

Utrošena sredstva iznose 200.000,00 kuna, a prikupljena su donacijama građana i privatnog sektora.

Aktivnost 2.

Radionice za roditelje 'Rastimo zajedno' provedene su u suradnji s 25 vrtića iz cijele Hrvatske, uz uključivanje oko 250 roditelja.

Poster, letci, DVD-ovi i drugi edukativni materijali za podršku roditeljima male djece distribuirani su širom Hrvatske kroz institucije socijalne skrbi i druge relevantne institucije.

Utrošena sredstva iznose 10.000,00 kuna, a prikupljena su donacijama građana i privatnog sektora.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 393.600,00 kuna + 210.000,00 kuna prikupljeno donacijama

5.6. Mjera 6. Stručno osposobljavati stručne radnike u svim ustanovama za zbrinjavanje djece (dječji domovi, obiteljski domovi...) za provođenje djelotvornijeg tretmana

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: *Aktivnost 1. – 2008. godina*

Aktivnost 2. – 2007. godina

Aktivnost 3. – 2009. godina

Aktivnosti 4., 5. i 6. – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi kompetentnost (znanja i vještine) stručnih radnika dječjih domova za rad s djecom koja su izdvojena iz obitelji
2. osnovati radnu skupinu za izradu popisa znanja i vještina potrebnih za rad s djecom koja su izdvojena iz obitelji
3. izraditi plan i program izobrazbe stručnih radnika dječjih domova
4. osposobljavati stručne radnike za prepoznavanje specifičnih potreba djece i proširivanje spoznaja o psihosocijalnim zakonitostima i potrebama djece (do kraja 2007. godine sustavnom edukacijom obuhvatiti sve radnike ustanova)
5. poticati razvoj novih i djelotvornijih modela tretmana te ostalih aktivnosti koje pridonose deinstitucionalizaciji skrbi za djecu koja su izdvojena iz obitelji
6. provoditi sustavni nadzor nad kvalitetom rada stručnih radnika u svim ustanovama za zbrinjavanje djece

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prikupljeni su podaci o završenim edukacijama zaposlenika domova za djecu.

Aktivnost 2.

Osnivanje Radne skupine za izradu popisa znanja i vještina za rad s djecom koja su izdvojena iz obitelji provest će se tijekom 2010. godine.

Aktivnost 3.

Plan i program stručnih radnika domova za djecu za rad s djecom koja su izdvojena iz obitelji planira se izraditi tijekom 2010. godine.

Aktivnost 4.

Tijekom 2009. godine stručni radnici domova za djecu sudjelovali su u 35 različitih edukacija namijenjenih proširivanju spoznaja o psihosocijalnim zakonitostima i potrebama djece. Educirano je oko 250 stručnih radnika domova za djecu, što je oko 32% od ukupnog broja zaposlenika u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

Aktivnost 5.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i nadalje intenzivno radi na promidžbi i unaprjeđenju novih i djelotvornijih modela tretmana te ostalih aktivnosti koje pridonose deinstitucionalizaciji skrbi za djecu koja su izdvojena iz obitelji kroz daljnji razvoj udomiteljstva kao alternative institucionalnom smještaju djece, razvijanjem smještaja i tretmana djeca kroz osnivanje obiteljskih domova u kojima može biti smješteno najviše deset korisnika – djece. Deinstitucionalizaciji skrbi za djecu pridonosi i integracija djece s oštećenjem vida u redovni sustav odgoja i obrazovanja, zahvaljujući mobilnoj službi doma socijalne skrbi koji zbrinjava djecu s oštećenjem vida te pruža stručnu podršku nastavnici u redovnim odgojno-obrazovnim ustanovama. U okviru sustava socijalne skrbi djeci s teškoćama u razvoju je omogućena i stručna podrška u obitelji, koja se odnosi na poticanje razvoja sposobnosti djeteta u skladu s psihofizičkim osobinama i životnom dobi, usvajanje oblika ponašanja koji omogućavaju uspješnu socijalizaciju te pružanje pomoći obitelji radi boljeg razumijevanja prirode oštećenja njihova djeteta uz jasne upute o konkretnim metodski razrađenim postupcima za rad s

djetetom. Takav oblik podrške obitelji ima istovremeno za cilj ostanak djeteta u vlastitoj obitelji i prevenciju institucionalizacije.

Neki od domova socijalne skrbi, udruga, vjerskih zajednica i drugih pravnih i fizičkih osoba pružaju usluge dnevnog boravka čime se potiče model razvijanja dnevnih centara s mogućnošću odabira usluga, što djeci omogućuje da i nadalje žive u vlastitom domu.

U sklopu domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, i domova za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju, kao izdvojene organizacijske jedinice djeluju stambena zajednice. Navedeni oblik smještaja namijenjen je djeci koja se pripremaju za samostalan život po izlasku iz ustanove, a svrha mu je podrška, kontrola izvršenja obveza i pomoć u daljnjem potpunom osamostaljenju korisnika.

Aktivnost 6.

Tijekom 2009. godine inspektori Odjela za inspekcijski nadzor proveli su ukupno 172 inspekcijska nadzora, od čega:

- 6 u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi,
- 5 u domovima za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju,
- 11 u domovi za tjelesno ili mentalno oštećenu djecu i odrasle osobe,
- 17 udomiteljskih obitelji koje skrbe o djeci.

Tijekom inspekcijskog nadzora se, pored nadzora nad zakonitošću rada, provodi i nadzor nad stručnim radom, sukladno *Pravilniku o načinu i sadržaju provođenja stručnog nadzora u djelatnosti socijalne skrbi* (Narodne novine, br. 79/08). Pravilnik propisuje način i sadržaj provođenja stručnog nadzora nad domom socijalne skrbi, obiteljskim domom, centrom za pomoć i njegu te drugom pravnom ili fizičkom osobom koja korisnicima u djelatnosti socijalne skrbi pruža usluge skrbi izvan vlastite obitelji.

5.7. Mjera 7. Provoditi plan deinstitucionalizacije

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: *Aktivnosti 1., 2., 3. i 4. – 2006.-2007. godine*

Aktivnosti 5. i 6. – kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi plan deinstitucionalizacije za djecu
2. uvesti specijalizirano udomiteljstvo za djecu mlađu od 3 godine
3. smještati djecu mlađu od 3 godine, u pravilu, u specijalizirane udomiteljske obitelji
4. pripremiti instrumentarij za procjenu najboljeg interesa djeteta izdvojena iz vlastite obitelji
5. poduzeti aktivnosti potrebne za transformiranje dječjih domova u domove obiteljskog tipa
6. povećati omjer broja djece smještene u izvaninstitucijske oblike skrbi u odnosu na broj djece smještene u domovima

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U sklopu projekta *"Istraživanje o razvoju socijalnih usluga i mogućnostima deinstitucionalizacije"* koje provodi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zajedno s UNDP-em, tijekom 2009. i 2010. godine izradit će se koherentni sustav praćenja i evaluacije provedbe mjera za razvoj socijalnih usluga u zajednici te Master plan transformacije domova socijalne skrbi s naglaskom na domove za djecu bez roditeljske skrbi i domove za osobe s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem.

Aktivnost 2.

Broj udomiteljskih obitelji koje zbrinjavaju djecu do 3 godine starosti se povećava; tijekom 2009. godine registrirano je 180 novih obitelji udomitelja, od kojih je dio spreman prihvatiti dijete mlađe od 3 godine.

Aktivnost 3.

U udomiteljske obitelji je tijekom 2009. godine smješteno 64 djece u dobi do 3 godine života. Navedeno čini oko 42% od ukupnog broja djece do 3 godine koja su tijekom 2009. godine izdvojena iz vlastite obitelji.

Aktivnost 4.

Instrumentarij za procjenu najboljeg interesa djeteta izdvojena iz vlastite obitelji planira se izraditi tijekom 2010. i 2011. godine.

Aktivnost 5.

Pri domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, u suradnji s lokalnom zajednicom, osnivaju se kao posebne ustrojstvene jedinice stambene zajednice, u kojima su smješteni korisnici navedenih domova koji se pripremaju za izlazak iz doma i samostalan život. Trenutačno djeluje 35 stambenih zajednica, ukupnog kapaciteta 163 mjesta.

Nadalje, tijekom 2009. godine izvršene su završne pripremne radnje za izgradnju novih objekata za smještaj djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Koprivnici, kojima će se zamijeniti postojeći smještaj ove djece u objektu Doma za djecu „Svitanje“ Koprivnica.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, u suradnji s Gradom Koprivnicom donijelo je odluku da će se zamjenski smještaj djece osigurati izgradnjom tri objekta, od čega dva za smještaj djece, kapaciteta do 8 mjesta te jedan za usluge dnevnog boravka, kapaciteta 20 mjesta, lociranih na različitim područjima grada, kako bi se izbjeglo smještavanje većeg broja djece na istoj lokaciji te omogućila bolja uključenost djece u lokalnu sredinu i pružanje kvalitetnije skrbi.

Aktivnost 6.

Omjer broja djece smještene u domovima i u izvaninstitucijskim oblicima skrbi mijenja se u korist smještaja u izvaninstitucijskim oblicima skrbi.

Izješće dostavlja:

URED UNICEF-a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj podržao je specijalizirano udomiteljstvo za djecu do 3 godine, kroz prikupljanje namjenskih financijskih sredstava od građana i poslovnog sektora u Hrvatskoj, koja su korištena za edukaciju stručnih djelatnika na raznim skupovima, kao i opremanje udomiteljskih obitelji osnovnom dječjom opremom. Ostvarena je suradnja s 21 centrom za socijalnu skrb i opremljena 61 udomiteljska obitelj s malom djecom.

Utrošena sredstva: 150.000 kuna (prikupljeno donacijama građana i privatnog sektora).

Aktivnost 3.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj dosljedno je i kontinuirano stvarao i koristio brojne prilike i susrete sa stručnom i ostalom javnošću za iznošenje znanstvenih činjenica o važnosti ranog razvoja te zagovaranje obiteljskih oblika skrbi za djecu (specijaliziranih udomiteljskih obitelji) nasuprot institucionalnom smještaju, s posebnim naglaskom na djecu do 3 godine starosti.

Utrošena sredstva: 100.000 kuna (prikupljeno donacijama građana i privatnog sektora).

Aktivnost 4.

Instrumentarij za procjenu obitelji u riziku od izdvajanja djece pripremljen od UNICEF-ovog stručnog tima u sklopu stručne knjige „Pravo djeteta na život u obitelji“, dodatno je distribuiran u centre za socijalnu skrb i voditeljima mjere nadzora nad izvršavanjem roditeljske skrbi. Dodatna edukacija i supervizija organizirana je kroz regionalne seminare.

Utrošena sredstva: 100.000 kuna (prikupljeno donacijama građana i privatnog sektora).

Aktivnost 6.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj kontinuirano zagovara obiteljske oblike skrbi za djecu, nasuprot institucionalnom smještaju.

U 2009. godini završena je i prezentirana relevantnim dionicima, sveobuhvatna 'Analiza stanja udomiteljstva djece u Republici Hrvatskoj'. Analiza je utemeljena na rezultatima znanstvenih istraživanja koje je za UNICEF provela agencija „Puls“ 2007. godine. Prema mišljenju stručnjaka iskazanim u tematskim raspravama, u organizaciji UNICEF-ova Ureda za Hrvatsku tijekom 2008. godine i prema podacima iz drugih izvora 'Analiza stanja udomiteljstva djece u Republici Hrvatskoj' nudi smjernice za unapređenje udomiteljstva u najboljem interesu djeteta.

Utrošena sredstva: 100.000 kuna (prikupljeno donacijama građana i privatnog sektora).

Utrošena sredstva za mjeru: 450.000,00 kuna prikupljeno donacijama.

5.8. Mjera 8. Osigurati učinkovitiju skrb, unutar sustava socijalne skrbi, za djecu koja su žrtve seksualnog zlostavljanja u obitelji

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osigurati uvjete za privremeni smještaj djece koja su seksualno zlostavljana u obitelji, kapaciteta do 12 korisnika, radi osiguranja intenzivnog psihosocijalnog tretmana ove kategorije djece

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Osigurani su uvjeti za skrb i smještaj djece koja su žrtve seksualnog zlostavljanja u obitelji na način da se djeci osigura smještaj u udomiteljske obitelji ili domove za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, po mogućnosti u manje stambene jedinice, uz obvezno osiguravanje psihosocijalnog tretmana u odgovarajućoj ustanovi ili nevladinoj organizaciji. Smještaj ne dovodi do stigmatizacije kao u slučaju izdvojenog smještajnog kapaciteta samo za ovu skupinu djece.

5.9. Mjera 9. Unaprijediti zaštitu djece u slučajevima međunarodnog posvojenja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2008. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pokrenuti postupak za potpisivanje i potvrđivanje Konvencije o zaštiti djece i suradnji u svezi s međunarodnim posvojenjem (Haška konvencija iz 1993.)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Konvencija o zaštiti djece i suradnji u svezi s međunarodnim posvojenjem (Haška konvencija iz 1993.) pripremljena je za potpisivanje.

5.10. Mjera 10. Osigurati dovoljan broj i vrstu stručnjaka za rad s djecom u ustanovama socijalne skrbi

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja ustroja i broja stručnjaka za rad s djecom u ustanovama socijalne skrbi
2. izraditi plan zapošljavanja stručnjaka za rad s djecom
3. osigurati odgovarajuća proračunska sredstva

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Tijekom 2009. godine stupio je na snagu novi propis, *Pravilnik o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi, načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centra za pomoć i njegu u kući* (Narodne novine, br. 64/09) temeljem kojega se određuju broj i vrsta radnika u ustanovama socijalne skrbi, u okviru kojega su poboljšani uvjeti na način da je smanjen broj djece u odgojnim skupinama, pogotovo u onima gdje su smještena djeca s težim psihičkim smetnjama te je dana mogućnost angažiranja i drugih stručnjaka – vanjskih suradnika, u cilju provođenja odgovarajuće zdravstvene i psihosocijalne zaštite korisnika.

Nadalje, i tijekom 2009. godine zamjetan je trend opadanja broja smještene djece u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, što uz zadržavanje postojećeg broja radnika omogućava razvijanje dodatnih programa usmjerenih podizanju kvalitete stručnog rada sa smještenom djecom.

Aktivnost 2.

Plan zapošljavanja novih radnika izrađuje se temeljem utvrđenih potreba u odnosu na broj korisnika.

Aktivnost 3.

S obzirom na smanjeni broj djece u svim vrstama ustanova za djecu, tijekom 2009. godine nije bilo novog zapošljavanja.

5.11. Mjera 11. Izraditi i provoditi programe višednevnog boravka u prirodi (zimovanja, ljetovanja, proljetovanja) za siromašnu djecu**Nositelj mjere:**

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. verificirati programe "višednevnog boravka u prirodi" organizacija civilnog društva koje nude takve programe
2. osigurati sustavnu edukaciju voditelja višednevnog boravka u prirodi i njihovo licenciranje kao uvjet za vođenje programa
3. osigurati besplatno korištenje programa višednevnog boravka u prirodi za siromašnu djecu koja su evidentirana u centrima za socijalnu skrb

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi prihvatilo je program boravka u prirodi koji nudi Crveni križ Zagreb.

Aktivnost 2.

Edukaciju voditelja višednevnog boravka u prirodi i njihovo licenciranje provodi Crveni križ Zagreb.

Aktivnost 3.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2009. godini organiziralo ljetovanje za 862 djece iz udomiteljskih obitelji u razdoblju od 4. srpnja do 28. kolovoza 2009. godine. Djeca su ljetovala u odmaralištu Gradskog društva Crvenog križa Zagreb u Novom Vinodolskom i odmaralištu Društva Naša djeca Varaždin na Rabu. Ljetovanje je organizirano na način da svako dijete ljetuje po 8 dana. Uvažavajući višestruki značaj ovog projekta za djecu smještenu u udomiteljskim obiteljima, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nastojat će ovaj projekt provoditi i nadalje.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo je pomoglo provedbu 11 projekata kroz Natječaj za financijske potpore projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih te tako omogućilo djeci slabijeg imovinskog stanja boravak u prirodi uz stjecanje novih znanja i vještina. Utrošeno sredstava: 260.000,00 kuna.

Nadalje, neovisno o Natječaju zaprimljena su 2 zahtjeva za verifikaciju programa višednevnog boravka u prirodi, od kojih je samo 1 dobio pozitivnu recenziju te je Uprava za predškolski odgoj i obrazovanje dala mišljenje da se isti može provoditi

Aktivnost 2.

Aktivnosti redovnog i sustavnog stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika kontinuirano provodi Agencija za odgoj i obrazovanje. Tijekom 2009. godine Agencija za odgoj i obrazovanje ukupno je organizirala 948 stručnih skupova na kojima je sudjelovalo ukupno 57.166 sudionika iz predškolskih ustanova, osnovnih škola i učeničkih domova.

U postupku je donošenje Pravilnika o licenciranju odgojno-obrazovnih djelatnika, a prema čl. 117. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08).

Natječajem za udruge je utvrđeno da voditelji/izvoditelji projekata i programa moraju biti stručni te o tome moraju dostaviti dokaz.

Aktivnost 3.

Uglavnom osnivači osiguravaju besplatni boravak djece u suradnji s Crvenim križem Hrvatske. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je slijedeće izlete u prirodi djeci pripadnicima romske nacionalne manjine:

- 6 programa škole u prirodi i to za učenike: Osnovne škole Domašinec, Osnovne škole Ludberg, Osnovne škole Žitnjak, Osnovne škole Kuršanec, Osnovne škole Fran Krsto Frankopan – Brod na Kupu, Osnovne škole Vladimir Nazor. Ukupno je bilo financirano 89 učenika u iznosu od 81.415,00 kuna;
- maturalna putovanja i izlete djece pripadnika romske nacionalne manjine iz Osnovne škole Kuršanec, Osnovne škole Orehovica i Osnovne škole Žitnjak (ukupno 14 učenika) u iznosu od 26.013,50 kuna;
- Dvije ljetne škole u organizaciji Udruge „Bolja budućnost“ i Udruge „Romi za Rome“ (ukupno 90 djece) u iznosu od 90.000,00 kuna.

Utrošena sredstva: 197.428,50 kuna.

Prema podacima Hrvatskog crvenog križa 5669 djece slabijeg imovnog stanja je bilo na oporavku, odnosno besplatnom korištenju boravka u prirodi u dužini od 8 do 10 dana po djetetu.

Utrošena sredstva: 1.795.200,00 kuna.

Ukupno utrošeno za mjeru: 2,252,628.50 kuna.

UKUPNO UTROŠENO ZA PODRUČJE: 3.275.658,00 kuna.

VI. Područje djelovanja: DJECA S POREMEĆAJIMA U PONAŠANJU

6.1. Mjera 1. Izraditi Nacionalnu strategiju prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih te program pružanja odgovarajuće intervencije (uključujući model sveobuhvatne skrbi za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju ili djece izložene riziku)

Nositelj mjere:

POVJERENSTVO VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA PREVENCIJU POREMEĆAJA U PONAŠANJU DJECE I MLADIH

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi Nacionalnu strategiju prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih
2. pratiti i evaluirati provedbu mjera

Provedba mjere: provedena

Izvješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Nacionalna strategija prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih je usvojena na sjednici Vlade Republike Hrvatske 3. kolovoza 2009. godine. Opći cilj Nacionalne strategije je osiguravanje minimalnih uvjeta potrebnih za kvalitetan, uspješan i zdrav rast i razvoj novih naraštaja, otklanjanje činitelja rizika odgovornih za nastajanje poremećaja u ponašanju te nastalih poremećaja u ponašanju i njihovih posljedica. Posebni ciljevi su: unaprjeđenje sustava kojim će se u najvećoj mogućoj mjeri suzbijati nastanak i razvoj rizičnih činitelja odgovornih za pojavu poremećaja u ponašanju; poticanje izgradnje, razvijanje i širenje činitelja zaštite; razvoj, organiziranje i usustavljanje mreže preventivnih aktivnosti; poticanje uspostavljanja i primjene programa prevencije na razinama lokalne zajednice, općine, grada, županije i države te osiguravanje evaluacije svih programa. Nacionalna strategija predviđa provedbu ukupno 22 mjere u narednom razdoblju po pojedinim područjima: Istraživanje pojave poremećaja u ponašanju djece i mladih; Unaprjeđenje sustava prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih; Osnaživanje obitelji te Osnaživanje lokalne zajednice. Nacionalna strategija tiskana je 2009. godine na hrvatskom i engleskom jeziku.

Aktivnost 2.

Provedba mjera Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih redovito će se pratiti i evaluirati te će biti uvrštena u izvješće za naredno razdoblje.

6.2. Mjera 2. Uskladiti i povećati broj stručnih djelatnika s porastom broja evidentirane djece i mladih s poremećajima u ponašanju

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi plan zapošljavanja stručnih djelatnika
2. osigurati odgovarajuća proračunska sredstva

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Plan zapošljavanja novih djelatnika izrađuje se temeljem utvrđenih potreba u odnosu na broj korisnika.

Aktivnost 2.

S obzirom na smanjeni broj djece u svim vrstama ustanova za djecu tijekom 2009. godine nije bilo novog zapošljavanja.

6.3. Mjera 3. Izraditi program aktivnosti za sprječavanje nasilničkog ponašanja među djecom smještenom u odgojnim i odgojno-popravnim domovima (uključujući mjere sustavne izobrazbe odgojnog osoblja, osiguravanja dovoljnog broja osoblja, smanjivanja broja djece u institucijama, osiguravanja odgovarajućih uvjeta rada, osiguravanja specifičnih tretmanskih intervencija koje će pomoći djeci i mladima u ovim ustanovama da nauče kontrolirati nasilničko ponašanje i drugo) i osigurati način praćenja njegova provođenja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi program aktivnosti
2. pratiti i evaluirati provedbu mjera

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Sve ustanove socijalne skrbi koje zbrinjavaju djecu izrađuju Godišnji program rada, u okviru kojeg je i program aktivnosti za sprečavanje nasilničkog ponašanja među djecom. Tijekom 2009. godine smanjen je broj djece i mladih u institucijama socijalne skrbi, što predstavlja i višegodišnji trend.

Novim podzakonskim propisom koji je stupio na snagu u lipnju 2009. godine detaljnije su definirane i popisane usluge koje će institucije pružati djeci i mladima s poremećajima u ponašanju te su uvedene neke nove usluge za djecu i mladež, ovisno o njihovim potrebama (psihoterapija, savjetovanje).

Navedenim pravilnikom je smanjen broj korisnika u odgojnim skupinama što će utjecati na dodatnu individualizaciju rada s djecom i mladima te je povećan broj i raznovrsnost stručnog osoblja predviđenog za rad s djecom u mladima s poremećajima u ponašanju.

U nekim od domova za odgoj djece i mladeži tijekom 2009. godine poboljšani su uvjeti rada, kroz uređenje prostora i kupovinu potrebnog namještaja i pedagoških pomagala u što je ukupno uloženo oko 900 000,00 kuna.

Za stručne radnike domova za odgoj djece i mladeži započela je kontinuirana edukacija koja se nastavlja i tijekom 2010. godine (ART – Aggression Replacement Training).

Aktivnost 2.

Financirani su bili slijedeći projekti organizacija civilnog društva: Hrabri telefon – „Pomažem vršnjacima u učenju i zaštiti svojih prava“, Udruga Zora – „Mladi edukatori u akciji“, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek – „SOS pomoć vršnjacima“, Udruga Igra – „Kontakt program unapređenja životnih vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu“ i Udruge „Ti si OK“ pod nazivom „Proces promjene – nenasilje se uči“, u kojem je educirano kroz iskustvene radionice 34 djece, od čega 23 djece iz Doma za odgoj Zagreb za što su utrošena sredstva: 496.880,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.396.880,00 kuna.

6.4. Mjera 4. Izraditi program i plan sustavne edukacije i supervizije djelatnika odgojnih domova i odgojnih zavoda te djelatnika centara za socijalnu skrb koji rade s djecom s poremećajima u ponašanju

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi program i plan aktivnosti
2. pratiti i evaluirati provedbu mjera

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2009. godine ova mjera se provodila u okviru edukacija organiziranih od strane udruga ili samih ustanova.

Tako su odobrena sredstva: Udruzi „Igra“ za projekt „*Kontakt program unapređenja životnih vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu*“ koji je uključuje i superviziju.

U Centru za odgoj Dugave održana je jednodnevna edukacija - senzibilizacija iz ART (Aggression Replacement Training) programa za 10 djelatnika iz domova za djecu s poremećajima u ponašanju.

Domu za odgoj djece Cres od strane Ministarstva odobrena su sredstva za edukaciju stručnih radnika na temu „*Unapređenje vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu*“

Tijekom lipnja i listopada 2009. godine realizirana je edukacija djelatnika centara za socijalnu skrb o novim teorijskim spoznajama i primjenjivim tretmanskim intervencijama u okviru izvršavanja mjere pojačane brige i nadzora.

Tijekom 2009. godine provedena je edukacija iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku za 32 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Središnje Hrvatske i za 6 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Dalmacije. Osim toga, tijekom 2009. godine u Osijeku je realiziran supervizijski susret za 15 djelatnika koji su ranije sudjelovali u edukaciji iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku i imaju status edukatora i posrednika.

Aktivnost 2.

Supervizija još uvijek nije sustavno uvedena za sve stručne radnike domova za djecu s poremećajima u ponašanju, no neki domovi su organizirali superviziju za svoje radnike, a iz nekih domova je dio stručnih radnika uključen u superviziju u okviru drugih projekata.

6.5. Mjera 5. Izraditi i usvojiti Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: rujan 2006. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi prijedlog Nacrta Zakona
2. provesti javnu raspravu
3. pratiti provedbu Zakona

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2009. godine donesen je Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje (Narodne novine, br. 153/09).

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Aktivnost 2.

Provedena je javna rasprava.

Aktivnost 3.

Osnovano je Povjerenstvo za praćenje i unapređenje rada tijela kaznenog postupka i izvršavanja maloljetničkih sankcija, koje je u studenom 2009. godine započelo s radom.

Utrošena sredstva: iz redovitih djelatnosti tijela državne uprave.

6.6. Mjera 6. Izraditi program vršnjačke pomoći u lokalnoj zajednici i uključivanja djece u prevenciju poremećaja u ponašanju
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati i uspostaviti program vršnjačke pomoći u lokalnoj zajednici i uključivanja djece u prevenciju poremećaja u ponašanju kao akcijski istraživački program
2. održavati radionice u cilju osnaživanja vršnjaka kao sudionika u prevenciji poremećaja u ponašanju – edukacija djece edukatora
3. pratiti i evaluirati provedbu programa

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Program skupnog rada provodi se u okviru rada „*kreativnih socijalizacijskih skupina*“ koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama, a namijenjene su radu s djecom iz rizičnih obitelji. Odobrena su sredstva za program vršnjačke pomoći sljedećim udrugama:

- Udruga „Most“ – *Posebni odgojni postupak - program vršnjačke pomoći* - 139.300,00 kuna,
- Udruga Poticaj - *Vršnjak pomagač na djelu* - 129.263,00 kuna,
- Hrabri telefon - *Pomažem vršnjacima u učenju i zaštiti svojih prava* - 36.000,00 kuna,
- Udruga Zora - *Mladi edukatori u akciji* - 71.200,00 kuna,
- Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek - *SOS pomoć vršnjacima* - 63.680,00 kuna.

Utrošena sredstva: 439.443,00 kuna.

Aktivnost 2.

Trenutačno djeluje oko stotinu kreativnih socijalizacijskih skupina, od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske, koje obuhvaćaju oko 1300 djece.

Aktivnost 3.

Evaluacija programa ocjenjuje se nakon svake radionice. Prema izvješćima voditelja kreativnih socijalizacijskih skupina, djeca pokazuju visoku motiviranost za sudjelovanjem u skupinama i vesele se ponuđenim sadržajima te radionice ocjenjuju visokim ocjenama. Ujedno, primjećuje se napredak u socijalizaciji djece koja su iz raznih razloga, a najčešće nepovoljnih obiteljskih i socio-ekonomskih razloga, bila stigmatizirana.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikator provedbe:

Aktivnost 2.

Obiteljski centri u okviru svojih planova i programa provode Program „Male kreativne socijalizacijske skupine“.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 439.443,00 kuna.

6.7. Mjera 7. Pratiti znanja, stavove i ponašanje djece u svezi zlouporabe opojnih droga te ispitati njihovo mišljenje o djelotvornosti strategija prevencije njihova korištenja i koristiti te spoznaje u daljnjem razvoju programa suzbijanja ovisnosti

Nositelj mjere:

URED VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provesti istraživanje
2. sukladno rezultatima istraživanja razvijati programe suzbijanja ovisnosti

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Istraživanja su provedena među mladima o uzimanju legalnih i ilegalnih psihoaktivnih sredstava ovisnosti, od kojih je jedno od glavnih istraživanja ESPAD 2007. godine.

Aktivnost 2.

Sukladno *Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2009. - 2012. godinu* koji je Vlada Republike Hrvatske donijela 12. veljače 2009. i Provedbenom programu Akcijskog plana za 2009. godinu koji je usvojilo Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na sjednici održanoj 17. ožujka 2009. godine, Ured za suzbijanje zlouporabe droga u suradnji s mjerodavnim ministarstvima i ostalim nadležnim tijelima osnovao je multidisciplinarnu stručnu radnu skupinu i izradio nacrt *Nacionalnog programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, ali i za djecu i mlade koji su izvan sustava školovanja za 2010-2013. godinu*. Osnovni cilj navedenog programa je ujednačenje i izgradnja preventivnog sustava na nacionalnoj razini te određivanje minimalnih preventivnih standarda i programa koji trebaju biti dostupni svoj djeci i mladima tijekom odgojno-obrazovnog procesa, a očekuje se da će Nacionalni program biti usvojen do konca ožujka 2010. godine.

Utrošena sredstva: Redovita sredstva tijela državne uprave

Izvyješće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikator provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo je aktivno sudjelovalo u razvijanju programa suzbijanja ovisnosti s ciljem edukacije mladih o štetnosti sredstava ovisnosti i upoznavanja javnosti s mjerama koje policija provodi kako bi spriječila, reducirala i ublažila štete za pojedince i društvo u cjelini, a vezane su za zlouporabu sredstava ovisnosti. Istodobno se na razinama policijskih uprava i policijskih postaja, uz suglasnost ministarstva, sukladno lokalnim prosudbama, provodi edukacija djece, polaznika odgojno-obrazovnih procesa, kao i njihovih nastavnika i roditelja.

Policijski službenici Policijske uprave Bjelovarsko-bilogorske, u okviru županijskog preventivnog programa „*Slagalice*“, roditelje i nastavno osoblje upoznavali su s problematikom zlouporabe opojnih droga, indikatorima koje oni kao roditelji ili nastavno osoblje mogu primijetiti na djeci i maloljetnicima ako je došlo do zlouporabe opojnih droga.

Policijski službenici Informativnog centra za prevenciju Policijske uprave Zagrebačke su tijekom 2009. godine, u suradnji s Gradom Zagrebom nastavili s provođenjem programa promicanja zdravlja u Gradu Zagrebu pod nazivom „*Znam, mogu, hoću*“, koji se sastoji od tri potprograma; „*Mogu ako hoću 1 – MAH-1*“, „*Prevencija i alternativa – PiA*“ i „*Mogu ako hoću 2 – MAH-2*“ te s održavanjem Sajmova mogućnosti, programa „*Ne, zato jer ne*“ i predstave „*Droga*“:

- potprogram «*MAH-1*» namijenjen je učenicima 4-ih razreda osnovnih škola te je u potprogram bilo uključeno 8041 učenika;

- potprogram «*PiA*» namijenjen je učenicima 6-ih razreda osnovnih škola, održano je 349 predavanja za ukupno 7026 učenika u 99 osnovnih škola i ustanova za djecu s posebnim potrebama;
- potprogram «*MAH-2*» namijenjen je roditeljima učenika 6-ih razreda osnovnih škola, održano je 100 predavanja kojima je nazočilo 3646 roditelja (od ukupno 7600) u 99 osnovnih škola;
- Sajmovi mogućnosti namijenjeni su učenicima 4-ih razreda osnovnih škola Grada Zagreba koji su bili uključeni u potprogram «*MAH-1*» te im se na sajmovima predstavljaju športski klubovi, kulturno umjetnička društva i razne udruge koja im nude svoje sadržaje. Sajmovi mogućnosti održani su u pet navrata i to tri sajma - na Rekreativno-športskom centru Jarun te dva sajma na Policijskoj akademiji. Na sveukupno pet sajмова, ukupno je nazočilo oko 7300 učenika.
- program «*Ne, zato jer ne*», namijenjen je učenicima I. razreda srednjih škola (gimnazije i strukovne škole) provedbom predavanja na temu problema ovisnosti o opojnim drogama i prikazivanjem dokumentarnog filma «*Ecstasy ubija*». Sveukupno je održano 515 predavanja za 12.089 učenika u 111 srednjih škola.

Istovjetni potprogrami provedeni su u 9 gradova (Velika Gorica, Zaprešić, Dugo Selo, Jastrebarsko, Samobor, Sveta Nedjelja, Sveti Ivan Zelina, Vrbovec i Ivanić-Grad) i 22 općine (Pokupsko, Kravarsko, Brdovec, Marija Gorica, Pušća, Dubravica, Bistra, Jakovlje, Luka, Brekovljani, Rugvica, Klinča Sela, Pisarovina, Krašić, Žumberak, Bedenica, Preseka, Dubrava, Farkaševac, Gradec, Kloštar Ivanić i Križ) u Zagrebačkoj županiji, a u sklopu programa prevencije ovisnosti u gradovima i općinama Zagrebačke županije pod nazivom «*Zajedno više možemo*».

- potprogram «*MAH-1*» za škole u gradovima i općinama Zagrebačke županije proveden je za 3227 učenika 4-ih razreda, kroz 151 posjet policijskim postajama odnosno predavanje;
- potprogram «*PiA*» proveden je u sveukupno 78 škola za 5454 učenika 6-ih razreda, kroz 152 održanih predavanja;
- potprogram «*MAH-2*» proveden je u sveukupno 45 škola za 1594 roditelja (od ukupno 3477) učenika 6-ih razreda, kroz 53 održana predavanja;
- Sajmovima mogućnosti ukupno je nazočilo oko 4000 učeni;
- program «*Ne, zato jer ne*» sveukupno je održan u 14 predavanja za 319 učenika u 1 srednjoj školi u Gradu Zaprešiću te 5 predavanja za 140 učenika u 1 srednjoj školi u Gradu Vrbovcu;
- predstava «*Droga*», u izvedbi Udruge Riječi/prave/predstave, namijenjena učenicima 7-ih razreda i njihovim roditeljima, izvedena je 21 puta u 10 osnovnih škola u Gradu Zagrebu te 24 puta u 10 osnovnih škola u gradovima Zagrebačke županije.

Policijski službenici Informativnog centra za prevenciju Policijske uprave Zagrebačke, na zamolbu učeničkih domova, tijekom 2009. godine proveli su 3 predavanja u 3 učenička doma na području Grada Zagreba na temu «*Prevencija je najbolji lijek*», za sveukupno 58 učenika od 1. do 4. razreda srednjih škola.

U okviru Strategije djelovanja policije u zajednici, Policijska uprava Koprivničko-križevačka je s partnerima i Vijećem za prevenciju grada Koprivnice, pokrenula projekt „*Mladi i alkohol*“ u sklopu kojeg je pokrenut pilot projekt kod Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti pod nazivom „*Savjetovalište za mlade s problemom prekomjernog pijenja alkohola*“ koji je testiran na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb Koprivnica. U cilju obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti održana je i radionica za štíćenike Doma za djecu „*Svitanje*“ pod nazivom „*Znati živjeti zajedno*“ te predavanja u odgojno-obrazovnim ustanovama na području drugih policijskih uprava.

Izvješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Aktivnost 2.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa na poziv Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Ureda za suzbijanje zlouporabe droga sudjeluje u unaprjeđivanju programa ovisnosti u okviru svojih kompetencija.

6.8. Mjera 8. Sustavno pratiti i unaprjeđivati mjere suzbijanja svih oblika ovisnosti uključujući suzbijanje preprodaje opojnih droga na mjestima okupljanja mladih

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu aktualne razine djelotvornosti suzbijanja svih oblika ovisnosti uključujući preprodaju opojnih droga na mjestima okupljanja mladih
2. pratiti i evaluirati provedbu zakona kojima se zabranjuje prodaja alkoholnih pića djeci i maloljetnicima
3. razraditi moguće načine i pretpostavke djelotvornijeg postupanja u ovom području

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U cilju unaprjeđivanja inicijativa za suzbijanje svih oblika ovisnosti među mladima nadležne službe ovoga ministarstva, pored preventivnih mjera, osmislile su i naložile i odgovarajuće represivne mjere i aktivnosti. Imajući u vidu da mladi tijekom odrastanja vrlo rano dolaze u doticaj s opojnim drogama, alkoholnim pićima, cigaretama i drugim sredstvima koja mogu dovesti do ovisnosti, ukazala se potreba za intenzivnim planiranjem te taktičkim i smislenim provođenjem preventivno represivnih mjera s ciljem suzbijanja preddelinkventnih, delinkventnih i kažnjivih ponašanja mladih koja se, između ostaloga, manifestiraju u vidu konzumiranja sredstava ovisnosti. U tom cilju ovo Ministarstvo policijskim upravama periodično nalaže intenziviranje mjera koje imaju za cilju suzbijanje svih oblika ovisnosti te upućuje na suradnju s nadležnim inspekcijским i drugim institucijama u provedbi zakonom propisanih mjera i aktivnosti.

U tom smislu, od osobitog interesa je suradnja sa sanitarnim, zdravstvenim, prosvjetnim inspektorima te inspektorima rada i gospodarskim inspektorima Državnog inspektorata, koji obavljaju inspekcijски nadzor nad provedbom odredbi pojedinih zakonskih odredbi, svaki u okviru svoga djelokruga rada propisanog Zakonom.

Navedenim uputama osmišljena su i naložena postupanja koja, između ostaloga, imaju za cilj provedbu zakona kojima se štite prava i interesi djece sukladno odredbama Kaznenog zakona, Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, Zakona o priređivanju igara na sreću, Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti i Zakona o trgovini. Također se provode i aktivnosti u cilju kontrole zabranjenih noćnih izlazaka osobama mladima od 16 godina vremenu od 23,00 do 05,00 sata sukladno odredbi članka 95. Obiteljskog zakona.

Kontinuiranim poduzimanjem preventivno-represivnih mjera i radnji, uključujući nazočnost policijskih službenika na mjestima gdje se okupljaju i sastaju prodavači i konzumenti opojnih droga, kao i potencijalni konzumenti opojnih droga, sprječava se uspostavljanje otvorenih narko scena i time smanjuje dostupnost opojnih droga te stvaranje većeg broja novih ovisnika o opojnim drogama.

U provedbu zadaća kojima je cilj suzbijanje zlouporabe opojnih droga, uključujući suzbijanje preprodaje opojnih droga na mjestima okupljanja mladih, pored policijskih službenika linije kriminalističke policije koja se bavi suzbijanjem zlouporabe opojnih droga, uključeni su i policijski službenici u odori koji su bitno doprinijeli ostvarenju planiranih zadaća budući su dobro upoznati s prilikama na svome postajnom području.

Operativnim radom na terenu prikupljeni su podaci o dostupnosti pojedinih vrsta opojnih droga, njihovoj čistoći, načinu distribucije, njihovoj cijeni na ilegalnom narco tržištu, o mjestima na kojima se vrši njihova distribucija te drugim podacima na osnovu kojih se prate trendovi na narco tržištu. Sukladno utvrđenom usmjeravaju se daljnje aktivnosti u cilju suzbijanje ponude zlouporabe opojnih droga.

Posebna pozornost usmjerava se prema zlouporabi i krijumčarenju sintetičkih opojnih droga („ecstasy“ i amfetamina), čija zastupljenost na narco tržištu raste iz godine u godinu.

Aktivnost 2.

Ministarstvo unutarnjih poslova na svojoj internetskoj stranici, u dijelu koji se odnosi na prikaz statističkih podataka, objavljuje sustavne podatke o kažnjivim radnjama na štetu djece i maloljetnika te podatke o evidentiranim prekršajima iz članka 19. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira.

Aktivnost 3.

Sukladno statističkim i drugim pokazateljima usmjeravaju se daljnja policijska postupanja u cilju što djelotvornijeg postupanja u ovom području.

Temeljni strateški ciljevi Ministarstva unutarnjih poslova na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj se odnose na suzbijanje kriminaliteta vezanog uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga, aktivnosti usmjerene na suzbijanje ponude (dostupnosti), preventivne mjere i aktivnosti vezane uz sprječavanje zlouporabe opojnih droga u „zonama“ odgojno-obrazovnih ustanova te drugih mjesta na kojima se pretežito okupljaju mladi.

Takvim se pristupom, uz suzbijanje ponude, nastoji u najvećoj mogućoj mjeri otežati mladima mogućnost nabave ilegalnih opojnih droga. Poduzima se niz preventivnih mjera, u svrhu zaštite ranjive populacije mladih osoba od sve agresivnije ponude opojnih droga, poput redovitih obilazaka odgojno-obrazovnih ustanova. Uz navedeno, redovito se provode zadaće policije koje proizlaze iz obveza utvrđenih Obiteljskim zakonom, poglavito one koje su vezane uz noćne izlaske maloljetnih osoba i djece te njihova štetna druženja.

Izješće dostavlja:

DRŽAVNI INSPEKTORAT

Aktivnost 2.

Nadležnost gospodarskih inspektora sastoji se od suzbijanja raznih oblika ovisnosti kroz zabranu prodaje i dozvole konzumacije alkohola i alkoholnih pića te prodaje duhanskih proizvoda malodobnim osobama.

Dostavljeni su podaci o provedenim inspekcijskim kontrolama primjene odredbi članka 11. Zakona o trgovini kojima je u trgovini na malo osobama mlađim od 18 godina zabranjena prodaja alkoholnih pića i drugih alkoholnih pića koja sadržavaju alkohol i prodaja duhana i duhanskih proizvoda te propisana obveza isticanja oznake o toj zabrani na svim prodajnim mjestima na kojima se prodaju ta pića, odnosno duhanski proizvodi, kao i o provedenim kontrolama primjene odredbe članka 11. Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda kojom je zabranjena prodaja duhanskih proizvoda osobama mlađim od 18 godina, zabrana prodaje iz automatskih naprava, kao i obveza isticanja oznake o toj zabrani na svim prodajnim mjestima na kojima se prodaju duhanski proizvodi.

Tijekom 2009. godine gospodarski inspektori Državnog inspektorata obavili su:

1. prema Zakonu o trgovini – 9598 kontrola primjene odredbi članka 11. Zakona o trgovini, od kojih se:

- 3954 kontrole odnose na odredbu o zabrani prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol,
- 5644 kontrole odnose na odredbu o obvezi isticanja oznake o zabrani prodaje alkoholnih pića osobama mlađim od 18 godina.

Utvrđeno je 149 povreda Zakona, zbog kojih je ukupno poduzeto 174 Zakonom propisanih upravnih i kaznenih mjera: podnesena su 73 optužna prijedloga, donesena su 4 prekršajna naloga s novčanom kaznom u iznosu od 35.000,00 kuna zbog prekršaja i doneseno je 97 upravnih rješenja kojima je u 18 slučajeva izrečena mjera zabrane prodaje alkoholnih pića na rok od 30 dana, u 15 slučajeva su tijekom nadzora izdana usmena rješenja u zapisniku o zabrani prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol na rok od 30 dana, a u 64 slučajeva naređeno je otklanjanje nedostataka - isticanje oznake o zabrani prodaje alkoholnih pića. U 7 slučajeva rješenja su izvršena pečaćenjem, dok u 3 slučajeva rješenje o zabrani prodaje nije izvršeno pečaćenjem jer su stranke ispunile uvjete iz Zakona, odnosno uplatile po 30.000.00 kuna u državni proračun.

2. prema Zakonu o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda - 10.596 kontrola primjene odredbi članka 11. Zakona, od kojih se:

- 4211 kontrola odnosi na odredbu o zabrani prodaje duhanskih proizvoda,
- 6331 kontrola odnosi na odredbu o obvezi isticanja oznake o zabrani prodaje duhanskih

proizvoda osobama mlađim od 18 godina,

- 54 kontrole odnose na odredbu o zabrani prodaje duhanskih proizvoda iz automatskih naprava. Utvrđene su 62 povrede toga Zakona, zbog kojih je poduzeto 87 Zakonom propisanih upravnih i kaznenih mjera: podneseno je 45 optužnih prijedloga, doneseno je 5 prekršajnih naloga s novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 kuna zbog prekršaja, doneseno je 37 upravnih rješenja kojima je u 19 slučajeva izrečena mjera zabrane prodaje duhanskih proizvoda na određeni rok, u 6 slučajeva je naređeno isticanje oznake o zabrani prodaje duhanskih proizvoda, u 12 slučajeva su tijekom nadzora izdana usmena rješenja u zapisniku o zabrani prodaje duhanskih proizvoda na određeni rok. U 12 slučajeva rješenje o zabrani prodaje izvršeno je pečaćenjem.

3. prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti - 22.601 inspeksijskih nadzora ugostiteljskih objekata u kojima se uslužuju pića, napici i hrana.

Utvrđene su u 443 slučajeva povrede odredbi Zakona. Za utvrđene prekršaje gospodarski inspektori pokrenuli su prekršajne postupke kod nadležnih Prekršajnih sudova, koji raspolažu podacima o broju ugostitelja koji su pravomoćno proglašeni krivima i o iznosu izrečenih kazni.

Člankom 39. stavkom 3. cit. Zakona propisano je da nadzor nad zabranom usluživanja, odnosno dopuštanja konzumiranja alkohola osobama mlađim od 18 godina, pored gospodarskih inspektora, provode i policijski službenici ministarstva nadležnog za unutarnje poslove.

6.9. Mjera 9. U kaznenom postupku prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela razvijati alternativne mjere (nadoknada štete, izvansudska nagodba, humanitarni rad, psihosocijalni tretman i druge mjere)

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu dosadašnje primjene alternativnih mjera od strane državnog odvjetništva i sudova, kao i provođenje tih mjera od strane centara za socijalnu skrb
2. proširiti listu ustanova u kojima se provodi posebna obveza humanitarnog rada
3. osnovati savjetovaništa za provođenje posebne obveze psihosocijalnog tretmana maloljetnika
4. donijeti program stalnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji provode alternativne mjere (posrednika i medijatora)
5. izraditi kriterije i standarde za stručnjake – posrednike i medijatore

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi prikuplja i analizira svake godine podatke o provođenju posebnih obveza uvjetovanih od državnog odvjetnika u predpripremnom postupku maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama, kao i posebnih obveza izrečenih od strane sudova za mladež izrečenih za počinjena kaznena djela i prekršaje.

U rujnu 2009. godine za financiranje i provedbu odobren je projektni prijedlog „Unapređenje kvalitete provedbe alternativnih sankcija i odgojnih mjera prema mladima s poremećajima u ponašanju“ koji je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi podnijelo u sklopu programa Matra Pre-accession Projects Programme. Početak provođenja projekta predviđen je za siječanj 2010. godine.

Aktivnost 2.

Popis ustanova u kojima se provode posebne obveze na području Republike Hrvatske periodično se ažurira te je upravo u tijeku izrada novog popisa ustanova u kojima se provode posebne obveze. Popis će biti izrađen tijekom 2010. godine, a sadržavat će sve organizacije na županijskom nivou u kojima se provode posebne obveze. Redovito se ažurira izrađeni popis ustanova u kojima se provode posebne obveze na području Republike Hrvatske te je tijekom 2009. godine izvršena njegova nadopuna. U provedbi posebnih obveza značajnu ulogu imaju organizacije civilnog društva, društva

crvenog križa, ustanove socijalne skrbi, vjerske organizacije, a sve više i lokalna zajednica kroz svoje komunalne djelatnosti.

Aktivnost 3.

Uvjete za provođenje posebne obveze savjetovališnog rada izrečene kao odgojne mjere osigurava Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi kroz osiguravanje dostatnog broja stručnih radnika u okviru domova za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju, a također i povezivanjem s civilnim društvom te organizacijama u lokalnoj zajednici.

Aktivnost 4.

Izrađen je program stručnog usavršavanja za stručnjake koji provode alternativne mjere, koji se provodi u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima. Tijekom 2009. provedena je edukacija iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku za 32 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Središnje Hrvatske i za 6 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Dalmacije. Osim toga, tijekom 2009. u Osijeku je realiziran supervizijski susret za 15 djelatnika koji su ranije sudjelovali u edukaciji iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku i imaju status edukatora i posrednika.

Aktivnost 5.

Kriteriji i standardi za stručnjake – posrednike i medijatore izrađeni su po uzoru na austrijski i njemački model, uz edukaciju koju su provodili stručnjaci iz Austrije. Navedeni kriteriji, kao i prikaz ovog projekta opisani su u knjizi *Model izvansudske nagodbe u kaznenom postupku prema maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama*.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Aktivnost 1.

Izvensudsku nagodbu provode Službe za izvansudsku nagodbu u Zagrebu, Splitu i Osijeku u predkaznenom i kaznenom postupku prema maloljetniku i mlađem punoljetniku.

Broj predmeta izvansudske nagodbe za maloljetne počinitelje kaznenih djela iz godine u godinu raste te je broj predmeta 2009. godine u Zagrebu bio oko 390 predmeta.

Utrošena sredstva: Sredstva redovite aktivnosti za provođenje maloljetničkih sankcija

Aktivnost 4.

Održana je edukacija za nove certificirane miritelje.

Utrošena sredstva: Sredstva redovite aktivnosti za provođenje maloljetničkih sankcija

Izješće dostavlja:

DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Aktivnost 1.

Iz podatka Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2009. godinu proizlazi da su državna odvjetništva imala u radu kaznenih prijavi prema 3659 maloljetnih osoba. Od toga prema 1837 maloljetnih osoba ili 50,2% donijeta je odluka po načelu svrhovitosti, između ostalog i uz primjenu alternativnih sankcija u pretpripremnom postupku što je na razini prošlogodišnjih odluka. Prednost primjene alternativnih sankcija u pretpripremnom postupku je što cijelo postupanje prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela ostaje izvan suda, omogućuje brzu reakciju institucija s ciljem utjecaja na njihovu ličnost i vladanje, a ostvarena je i svrha ekonomičnosti kaznenog postupka.

Odluku o nepokretanju kaznenog postupka državni odvjetnik uvjetuje spremnošću maloljetnika da izvrši jednu ili više obaveza navedenih u članku 64. Zakona o sudovima za mladež (Narodne novine, br. 112/02). Na taj način od maloljetnika se traži preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanje kroz izvršavanje naložene obveze, a time i preveniranje eventualnog budućeg delinkventnog ponašanja.

UKUPNO UTROŠENO SREDSTAVA ZA PODRUČJE: 1.836.323,00 kuna.

**VII. Područje djelovanja:
DJECA PRIPADNICI NACIONALNIH MANJINA**

7.1. Mjera 1. Osigurati odgovarajuće statističke podatke i druge informacije o položaju djece pripadnika različitih nacionalnih manjina kako bi se mogli utvrditi razlikovni pokazatelji u svim područjima Konvencije

Nositelj mjere:

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi bazu podataka
2. osigurati dostupnost specifičnih podataka o položaju djevojčica, djece s posebnim potrebama te djece pripadnika nacionalnih manjina

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Baze podataka mogu voditi samo institucije u kojima osobe, stanovnici Republike Hrvatske, ostvaruju različita prava ili obveze (npr. Registar stanovništva UP, Registar o oboljelima i zdravstvenim stanjima Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar korisnika socijalne skrbi Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Registar učenika i studenata Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i sl.). Državni zavod za statistiku nije u mogućnosti uspostaviti bazu podataka o položaju djece pripadnika nacionalnih manjina. Državni zavod za statistiku može pridonijeti razvoju administrativnih registara i baza podataka, ali ne može biti njihov posjednik.

Prema regulativama Eurostata i u skladu sa standardnom praksom u statističkim uredima europskih zemalja, nacionalni statistički uredi ne vode administrativne registre, nego se koriste njima za uspostavljanje statističkih registara koji služe za potrebe statističkog sustava.

Aktivnost 2.

Državni zavod za statistiku osigurava podatke koje prikuplja u skladu s Godišnjim provedbenim planom Državnog zavoda za statistiku. U godišnjoj periodici prikuplja podatke o rođenima, umrloj djeci, zaključenim i rastavljenim brakovima te u 10. godišnjoj periodici prikuplja podatke o broju djece prema spolu i starosti, narodnosti, vjeri, državljanstvu, pohađanju škole, broju djece prema invaliditetu, uzroku invalidnosti, obitelji prema broju djece i migracijskim obilježjima.

7.2. Mjera 2. Razvijati toleranciju i prihvaćanje nacionalnih, vjerskih, rasnih i svih drugih različitosti

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati i sustavno provoditi program radioničkog tipa za pripremu djece pripadnika nacionalnih manjina i djece većinskog naroda u cilju razvoja prihvaćanja nacionalnih, vjerskih, rasnih i svih drugih različitosti
2. uključivati veći broj djece u rad radionica
3. pratiti postignute rezultate

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost se provodi se kroz redovitu djelatnost odgojno-obrazovnih ustanova te je propisano zakonima i državnim pedagoškim standardima. U Nastavnim planovima i programima za osnovnu školu i srednju školu integrirani su i sustavno se razvijaju vrijednosti tolerancije i prihvaćanja nacionalnih, vjerskih, rasnih i svih drugih različitosti, kroz različite oblike rada.

Ministarstvo je sufinanciralo projekt udruge ANKH iz Osijeka, „*Djeca zajedno*“ sa 90.000,00 kuna. Cilj projekta je promicati manjinsko obrazovanje putem integracije i zajedničkih aktivnosti djece osnovnih škola i srednjih škola pripadnika manjina i većinskog naroda u Podunavlju kako bi se potpomoglo potpuno ukidanje razdvajanja učenika na nastavi u školama te stvarati uvjete za optimizam i uzajamno povjerenje. Održane su 74 radionice.

Utrošeno sredstava: 90.000,00 kuna.

Aktivnost 2.

Kreativne radionice u okviru "Djeca zajedno" provedene u 30 osnovnih škola i 7 srednjih škola. Radionice su pohađala djeca 7 različitih nacionalnosti (555 učenika - 15 po školi).

Aktivnost 3.

Ministarstvo na temelju izvješća prati provedbu i evaluaciju projekata/programa.

Izvyješće dostavlja:

URED ZA NACIONALNE MANJINE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U cilju razvijanja tolerancije i prihvaćanja različitosti Ured za nacionalne manjine je poticao suradnju i provodio aktivnosti između pripadnika različitih nacionalnih manjina. U proteklom razdoblju održan je seminar o educiranju mladih pripadnika nacionalnih manjina o procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji. Na tom su seminaru mladi pripadnici nacionalnih manjina upoznati s međunarodnim dokumentima i konvencijama koje je Republike Hrvatska ratificirala kao što su: Okvirna konvencija o zaštiti nacionalnih manjina, Europska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima te Konvencija UN-a o pravima djeteta. Posebno je istaknuta potreba razvijanja i očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta te razvijanja dijaloga, tolerancije i poštivanja različitosti među nacionalnim manjinama.

Na seminaru za mlade pripadnike hrvatske nacionalne manjine iz Austrije, Češke, Slovačke i Rumunjske polaznici su upoznati sa sustavom prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj te predstavljanju manjina na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini u predstavničkim tijelima i na državnoj razini u Hrvatskom saboru.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 90.000,00 kuna.

7.3. Mjera 3. Temeljem istraživanja osmisliti različite oblike institucionalnog i izvaninstitucionalnog obrazovanja koji bi, vođeni načelima interkulturalnosti, omogućili djeci i roditeljima zadovoljavanje njihovih obrazovnih, ali i identitetnih potreba

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provoditi istraživanje
2. primijeniti nalaze istraživanja u praksi
3. pratiti kvalitetu i učinke

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Istraživanje o ljudskim pravima i njihovoj zastupljenosti u hrvatskim školama proveo je Centar za ljudska prava uz pokroviteljstvo Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i Nizozemskog veleposlanstva. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa bilo je domaćin završne prezentacije projekta u 2010. godini.

Aktivnost 2.

Rezultati istraživanja predstavljeni su Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa i najširoj javnosti putem medija.

Aktivnost 3.

U Nacionalnom okvirnom kurikulumu predviđeni su sadržaji koji razvijaju i pridonose interkulturalnosti i zadovoljavanju identitetnih potreba. Tijekom 2010. godine očekuje se usvajanje kurikuluma i njegova objava na internetskim stranicama Nacionalnog okvirnog kurikuluma.

7.4. Mjera 4. Uključivati romsku djecu oba spola u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, u sustav obveznog osnovnog obrazovanja te srednjoškolskog obrazovanja (temeljem mjera Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015.)

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uključivati romsku djecu u sustav odgoja i obrazovanja
2. zapošljavati romske pomagače za rad s romskom djecom u sustavu odgoja i obrazovanja radi postizanja ranog razvoja romske djece i lakšeg savladavanja nastavnog gradiva
3. pratiti postignute rezultate

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

vidi područje 1. mjeru 5.

Aktivnost 2.

vidi područje 1. mjeru 5.

Aktivnost 3.

Postignut je napredak u uključivanju djece romske nacionalnosti u sve vidove odgojno-obrazovnog sustava.

U odnosu na prethodnu školsku godinu 2007./2008. kada je osnovnu školu pohađalo 3786 učenika, u školskoj godini 2008./2009. osnovnu školu pohađalo je 3936 djece, dok je početkom školske godine 2009./2010. osnovnoškolsko obrazovanje pohađalo ukupno 4186 učenika romske nacionalnosti.

Srednjoškolsko obrazovanje u šk. god 2007./2008. upisalo je 183 učenika, dok je krajem šk. god. 2008./2009. u srednjoškolsko obrazovanje bilo uključeno ukupno pripadnika 224 učenika romske nacionalne manjine. Početkom školske godine 2009./2010. srednjoškolsko obrazovanje upisalo je ukupno 304 učenika.

7.5. Mjera 5. Osnaživati i educirati predstavnike djece i mladih Roma i Romkinja za sudjelovanje u procesu ostvarivanja prava koja proizlaze iz Konvencije o pravima djeteta

Nositelj mjere:

URED ZA NACIONALNE MANJINE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi program edukacije
2. provoditi edukaciju
3. održavati radionice
4. educirati predstavnike Roma

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Programi edukacije biti će izrađeni u narednom razdoblju. Do tada se sve aktivnosti provode kroz višednevne seminare u okviru Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015. U okviru pretpripravnog programa Phare 2005 proveden je projekt "*Poboljšanje pristupa obrazovanju i zapošljavanju pripadnika romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj*" čiji je nositelj bio Ured za nacionalne manjine, a partner u provedbi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa koje je pružilo stručnu pomoć. Uz njih važnu ulogu u provedbi imali su Agencija za odgoj i obrazovanje, romske udruge i predstavnici regionalne i lokalne samouprave. Tehničku pomoć pri provedbi je pružilo Sveučilište iz Jyväskylä u Finskoj.

Aktivnost 2.

Projekt „*Poboljšanje pristupa obrazovanju i mogućnostima zapošljavanja za pripadnike romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj*“ predstavlja izravnu potporu provedbi Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma, osobito se baveći područjima predškolskog obrazovanja te povećanju stope uključenosti romske djece u osnovno obrazovanje. Srž projekta bila je potpora programu osposobljavanja pomagača u nastavi romske djece. Programske aktivnosti odvijale su se unutar četiri temeljne komponente: razvoj službeno priznatog programa osposobljavanja suradnika - pomagača u nastavi romske djece, razvoj obuke o roditeljskoj skrbi za pripadnike romske nacionalne manjine, potpora razvoju mehanizama osiguranja kvalitete u odgoju i obrazovanju, usmjerena na regionalnu i lokalnu samoupravu, Agenciju za odgoj i obrazovanje i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa te pridonijeti pozitivnoj vidljivosti romske nacionalne manjine.

Većina aktivnosti obavljala se u Međimurskoj, Varaždinskoj i Osječko-baranjskoj županiji, područjima s najvećim brojem pripadnika romske nacionalne manjine, ali i u Bjelovarsko/bilogorskoj, Brodsko-posavskoj, Istarskoj, Primorsko-goranskoj, Sisačko-moslavačkoj županiji i gradu Zagrebu. Projekt je započeo 7. siječnja 2008. i trajao do 6. siječnja 2009, uz proračun od 750.000 eura, u cijelosti financiran sredstvima Europske Unije. U sklopu projekta su umjesto jednodnevnih i dvodnevni seminara realizirani višemjesečni programi osposobljavanja i usavršavanja.

Ključne institucije već su napravile važne korake: Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08) donesen u srpnju 2008. po prvi put omogućuje školama upošljavanje suradnika. Agencija za odgoj i obrazovanje je uključila programe posvećene romskim suradnicima i radu s romskom djecom u svoj katalog stručnih skupova, sve više škola pokazuje interes za upošljavanjem suradnika. Na zahtjev škola Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa odobrava zapošljavanje novih suradnika kako bi se ispunile potrebe i u preostalim osnovnim školama u Hrvatskoj s većim brojem romskih učenika.

Aktivnost 3.

Ured za nacionalne manjine nastavio je organiziranje seminara s ciljem osposobljavanja mladih Roma i Romkinja. Organiziran je dvodnevni seminar s radionicama za predstavnike romskih udruga (30-tak) koji je održan od 4. do 6. lipnja 2009. godine u Stubičkim Toplicama. Predstavnici romskih udruga sudjelovali su u raspravi nakon upoznavanja s mjerama koje Vlada Republike Hrvatske poduzima u okviru Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015. Sudionicima su bile predstavljene mjere iz nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. U sklopu seminara održane su i dvije radionice koje su bile usmjerene na osposobljavanje mladih pripadnika romske nacionalne manjine – samostalna izrada projekata, te

radionica o mogućnostima zapošljavanja. Zaključeno je, na temelju rezultata upitnika, kako je potrebna kontinuirana edukacija o svim relevantnim temama.

Aktivnost 4.

Kako je vidljivo iz prethodnih aktivnosti, edukacija pripadnika romske nacionalne manjine provode se kontinuirano s naglaskom da će se u sljedećem razdoblju izraditi ciljani program edukacije kojim će se nastaviti s aktivnostima edukacije o pravima djeteta proizašlim iz Konvencije UN-a o pravima djeteta.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Program, radionice i edukacije nisu provedene izdvojeno za učenike pripadnike Romske nacionalne manjine, već u okviru redovnog rada obrazovnih institucija.

7.6. Mjera 6. Razvijati provođenje kulturnih manifestacija i susreta djece pripadnika nacionalnih manjina
--

Nositelj mjere:

SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi plan
2. provoditi plan (organizirati kulturne manifestacije)
3. uključivati što veći broj djece pripadnika nacionalnih manjina
4. razvijati multikulturalizam i poticati suradnju
5. pratiti kvalitetu i učinke provođenja plana

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 5.

Savjet za nacionalne manjine sukladno članku 35. stavku 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina je za ostvarivanje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina tijekom 2009. godine rasporedio ukupan iznos od 42.169.131,75 kuna, a od toga iznosa vezano za prava i interese djece svih nacionalnih manjina rasporedio je iznos od 4.555.904,20 kuna te kontinuirano prati njihovo djelovanje.

Izvešće dostavlja:

URED ZA NACIONALNE MANJINE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

U cilju njegovanja i očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta pripadnici udruga nacionalnih manjina svake godine organiziraju obilježavanje nacionalnih blagdana, datuma važnih iz povijesti te smotre i dane manjinske kulture na kojima sudjeluju i djeca pripadnika nacionalnih manjina. Najznačajnije manifestacije su: Prešernov dan, 8. travanj Svjetski dan Roma, Dani srpske kulture, Dani makedonske kulture, Žetvene svečanosti, Festival dječjih folklornih skupina, Tjedan kulture Mađara, Dani albanske kulture, Festival bošnjačke kulture, Dani crnogorske kulture, Smotra mađarskih folklornih skupina, Dani makedonske kulture, Dani njemačke i austrijske manjine, Ruski i poljski nacionalni blagdani, Dani rusinske i ukrajinske kulture, Smotra slovačkog folklora, Dani židovske kulture, Smotra kulturno-umjetničkog stvaralaštva zajednica Talijana.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO KULTURE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Ministarstvo kulture kontinuirano financira djelovanje 9 središnjih knjižnica nacionalnih manjina. U to ulaze programi suradnje s matičnim zemljama, nabava knjiga i plaće voditelja knjižnica. Utrošena sredstva 360.000,00 kuna.

Financijski je potpomognuto izdavanje tri slikovnice koje su namijenjene djeci romske nacionalnosti, a koje je izradila Udruga za promicanje Roma u Republici Hrvatskoj. Za izradu slikovnica je potrošeno 9.000,00 kuna.

Utrošena sredstva: 369.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 4.924.904,20 kuna.

<p>7.7. Mjera 7. Organizirati seminare i okrugle stolove o načinu promocije pozitivnih aspekata i izjednačenog izvješćivanja o Romima</p>
--

Nositelj mjere:

URED ZA NACIONALNE MANJINE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati i provoditi edukativne seminare i okrugle stolove s predstavnicima medija i predstavnicima Roma o pravima pripadnika romske nacionalne manjine i negativnim učincima stereotipa i predrasuda
2. provoditi seminare za novinare radi afirmacije pozitivnih aspekata i izjednačenog i objektivnog izvješćivanja o Romima u medijima
3. medijska prezentacija zaključaka seminara i okruglih stolova radi senzibilizacije šire javnosti o romskim pravima

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske pokrenuo je medijsku kampanju sa spotom „Dosta! Oslobodimo se predrasuda. Upoznajmo Rome.“ Spot je regionalna kampanja koja ima za cilj podizanje svijesti o Romima i zbližavanja Roma i ostalih građana kako bi se uklonili negativni učinci stereotipa i predrasuda, a provodi se pod pokroviteljstvom Vijeća Europe, odnosno Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015.

Aktivnost 2.

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Fakultetom političkih znanosti u Zagrebu organizirao radionicu „Mediji i nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj“ koja je održana od 12. do 14. veljače 2009. godine u Opatiji. Na skupu su sudjelovali novinari elektroničkih i pisanih medija iz Zagreba, Osijeka, Daruvara i Karlovca. Na radionici je sudjelovalo 15 novinara. U preporukama i smjernicama za izvještavanje o manjinskim temama naglašeno je da treba poboljšati predstavljanje manjina u dnevnim novinama i informativnim emisijama. Cilj seminara je bio izgrađivanje osjetljivosti novinara i urednika prigodom praćenja tema i događaja vezanih za pripadnike nacionalnih manjina. Na taj način se upozorilo na potrebu smanjenja stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama, posebice prema Romima.

Aktivnost 3.

Medijska prezentacija održana je u sklopu završne konferencije projekta "Poboljšanje pristupa obrazovanju i zapošljavanju pripadnika romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj" programa

PHARE 2005, 3. srpnja 2009. godine u Zagrebu u Informacijskom centru Europske Unije. Na konferenciji su uz veleposlanika Delegacije Europske komisije u Republici Hrvatskoj gospodina Vincenta Degerta, bili prisutni predstavnici Ureda za nacionalne manjine, voditelji projekata, predstavnici tijela držane uprave, strani diplomati, romski suradnici u nastavi, predstavnici romskih udruga i predstavnici medija. Na konferenciji su predstavljene ostvarene rezultate na projektu, te su održana izlaganja na temu programa osposobljavanja suradnika u nastavi, programa usavršavanja suradnika za rad s romskim roditeljima te osiguranja kvalitete u obrazovanju.

7.8. Mjera 8. Jačati administrativne i sudske mjere sprječavanja diskriminiranja djece pripadnika nacionalnih manjina, romske djece i djece stranaca

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakona
3. zabranjivati isticanje nacionalnosti djece

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 3.

Aktivnost je provedena donošenjem zakona koji jačaju administrativne i sudske mjere sprječavanja diskriminiranja djece pripadnika nacionalnih manjina, romske djece i djece stranaca:

- Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. 71/06) u odredbi o značenju izraza (čl. 89.) uveden je novi zakonski izraz „zločin iz mržnje“;
- Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći je donesen 16. svibnja 2008. godine (Narodne novine, br. 62/08);
- Zakon o suzbijanju diskriminacije je donesen 9. srpnja 2008. godine (Narodne novine, br. 85/08).

Utrošena sredstva: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave.

7.9. Mjera 9. Poboľjšati nastavne planove i programe za djecu pripadnike nacionalnih manjina u području odgoja i obrazovanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. poboljšati kvalitetu postojećih nastavnih planova i programa uključujući program metodike poučavanja hrvatskog jezika za djecu kojima hrvatski jezik nije materinji jezik

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Izrađeni su novi programi materinskog jezika za osnovne i srednje škole za obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Programi za češki, mađarski, talijanski i srpski jezik za osnovne i srednje škole objavljeni su u ožujku 2010. godine (Narodne novine, br. 29/10).

Utrošena sredstava 150.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 150.000,00 kuna.

7.10. Mjera 10. Poticati stručno usavršavanje učitelja i nastavnika koji rade u nastavi na jeziku nacionalnih manjina

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. održati seminare za stručno usavršavanje učitelja i nastavnika
3. omogućiti napredovanje učitelja i nastavnika

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

U okviru Kataloga stručnih skupova Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je ukupno 26 stručnih skupova za učitelje i nastavnike koji organiziraju i provode nastavu u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Na stručnim skupovima je sudjelovalo ukupno 1106 odgojno-obrazovnih radnika koji provode nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanje i športa organizirala je seminar „Pristupačnije i kvalitetnije obrazovanje Roma“ (26. svibnja 2009.), kao i sustavno praćenje kontinuiranog obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj u okviru programa „Pristupačnije i kvalitetnije obrazovanje Roma u Republici Hrvatskoj“ za koji je formiran Monitoring tim za projektne lokacije (Dječji vrtić „Maslačak“ iz Murskog Središća, Osnovna škola Sveti Đurđ, Osnovna škola Petrijanec i Osnovna škola Mala Subotica).

Aktivnost 3.

Agencija za odgoj i obrazovanje omogućava napredovanje odgojno-obrazovanim djelatnicima bez obzira rade li u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina ili u redovnoj nastavi.

7.11. Mjera 11. Osigurati potrebna sredstva za pisanje, prevođenje i tiskanje udžbenika za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izvršiti odabir autora udžbenika, odabir udžbenika za prevođenje
3. pisati, prevoditi i tiskati udžbenike

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

U 2009. godini odabrani su autori udžbenika za potrebe češke, mađarske, srpske i talijanske nacionalne manjine.

Aktivnost 3.

U 2009. godini napisano je 7 autorskih udžbenika, prevedena su 22 udžbenika i uvezeno je 69 udžbenika. Ukupno je 98 udžbenika tj. udžbeničkih kompleta (udžbenik + radna bilježnica ili udžbenik + radna bilježnica + zbirka zadataka) napravljeno za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina za što je utrošeno 2.127.021,16 kuna.

Tijekom 2008. godine u okviru projekta projekta Besplatni udžbenici za učenike osnovnih škola i I. i II. razreda srednjih škola za šk. god. 2008./2009. tiskani su svi planirani udžbenici na srpskom jeziku i ćirilicom u vrijednosti od 4.925.793,07 kuna i osigurani svi dostupni udžbenici za učenike talijanske zajednice u vrijednosti 2.622.145,50 kuna.

Utrošena sredstva: 9.674.959,73 kuna.

Izvršen je otkup romskog rječnika, sufinancirale su se: knjiga „*Od legendi do povijest*“ te dvojezična slikovnica za romsku djecu predškolske dobi „*Kali Sara*“.

Utrošena sredstva: 39.750,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 9.714.709,73 kune.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 14.876.613,93 kune.

VIII. Područje djelovanja: DJECA – ŽRTVE TRGOVANJA

8.1. Mjera 1. Osnajiti i podržati provedbu mjera Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom od 1. listopada 2005. do 31. prosinca 2007. godine

Nositelj mjere:

NACIONALNI ODBOR ZA SUZBIJANJE TRGOVANJA LJUDIMA

Rok: kontinuirano za vrijeme provedbe Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pratiti provedbu mjera Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom od 2005. do 2007.
2. sudjelovati u provedbi mjera Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom od 2005. do 2007.
3. izraditi izvješće o provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom u tijelima nositeljima pojedinih mjera

Provedba mjere: mjera je provedena u prethodnom razdoblju

Izvješće dostavlja:

URED ZA LJUDSKA PRAVA

Indikatori provedbe:

Novim Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima 2009. - 2011. godine izrađen je i hodogram aktivnosti u području zaštite prava i interesa djece žrtava trgovanja ljudima kao ranjive skupine u dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama.

Sukladno *Protokolu za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima*, Ured za ljudska prava u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, 11. i 12. svibnja i 8. i 9. lipnja 2009. godine, organizirao je specijaliziranu obuku za članove mobilnih timova za pružanje prvih oblika pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima. Ovim seminarom osposobljen je 21 policijski službenik linije rada organiziranog kriminaliteta, 8 predstavnika nevladinih organizacija koje sudjeluju u pomoći žrtvama trgovanja ljudima, 4 predstavnika Hrvatskog crvenog križa i 4 predstavnika Centara za socijalnu skrb - ukupno 37 polaznika. Jedna od tema bilo je i *Zbrinjavanje djeteta žrtve trgovanja ljudima u okviru sustava socijalne skrbi*, tijekom predavanja više riječi je bilo o zakonodavnom i institucionalnom okviru, osnovnim načelima zbrinjavanja djeteta žrtve trgovanja ljudima, načinu vođenja razgovora sa djetetom žrtvom, skloništima za djecu žrtve trgovanja ljudima, prihvatu djeteta žrtve trgovanja ljudima te povratku djeteta stranog državljanina.

Održani seminari u mjesecu veljači 2009. godine:

- za djelatnike Obiteljskog centra Požeško-slavonske županije - educirano ukupno 20 osoba,
- za djecu i mlađe punoljetne osobe u Domu za djecu s poremećajem u ponašanju Dom Dugave, Zagreb - educirano ukupno 20 djece,

- za djecu i mlađe punoljetne osobe u Domu za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi Dom za djecu Zagreb, Dječji dom „A.G. Matoš“, Zagreb i Laduč kod Zaprešuća, Dječji dom I.G. Kovačića Zagreb - educirano ukupno 51 dijete,
  - za prosvjetne radnike i učenike VI gimnazije „Marko Marulić“ u Splitu - educirano 50 djece.
- Održani su seminari u ožujku i travnju 2009. godine u Osnovnoj školi Gustava Krkleca u Travnom i Osnovnoj školi Antuna Augustinčića u Zaprešiću. Seminarima je nazočilo 11 djece.
- Utrošena sredstva: sredstva redovite djelatnosti tijela državne uprave.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

OBITELJSKI CENTAR GRADA ZAGREBA

Održane su edukativne radionice o problemima trgovine ljudima za završne razrede srednjih škola «*Trgovanje ljudima*». Održano je 11 radionica na kojima je sudjelovalo 280 učenika/ca strukovnih srednjih škola i učeničkih domova u Zagrebu.

8.2. Mjera 2. Pratiti izvješća Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima o provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom

Nositelj mjere:

VIJEĆE ZA DJECU

Rok: kontinuirano, do isteka roka provedbe Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pratiti Izvješće o provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja djecom
2. pratiti statistike o kretanju kriminalnih djela u svezi trgovanja djecom
3. predlagati mjere za sljedeći Nacionalni plan za suzbijanje trgovanja djecom

Provedba mjere: mjera je provedena u prethodnom razdoblju

IX. Područje djelovanja: DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

9.1. Mjera 1. Osigurati međuresornu suradnju u izradi i provedbi suvremenih edukacijskih i rehabilitacijskih programa

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi Hrvatski nacionalni obrazovni standard
2. osigurati stručno usavršavanje prosvjetnih djelatnika
3. uspostaviti mobilne stručne timove, posebno za najraširenije skupine, djecu sniženih intelektualnih sposobnosti i djecu s teškoćama učenja, s ciljem pružanja podrške odgojno-obrazovnim ustanovama

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena u 2007. godini.

Aktivnost 2.

U 2009. godini u program stručnog usavršavanja bilo je uključeno 1680 učitelja, stručnih suradnika i ravnatelja.

Aktivnost 3.

Na razini Republike Hrvatske djeluju četiri mobilna tima čiji se članovi uključuju u rad sukladno potrebama. Ukupno je održano 29 seminara na poziv škola koje su za to iskazale potrebu.

9.2. Mjera 2. Kontinuirano poticati visoka učilišta na donošenje izmijenjenih i novih nastavnih planova i programa u kojima će biti zastupljene potrebe djece s posebnim potrebama
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati tribine studenata s invaliditetom i sveučilišnih profesora
2. organizirati okrugle stolove na temu problematike vezane uz rad s djecom u integriranim uvjetima i njihovim roditeljima

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U Republici Hrvatskoj studira oko 240 studenata s invaliditetom. Ured za studente s invaliditetom ustrojeno su pri sveučilištima kao referalni centar u kojem studenti mogu dobiti informacije na licu mjesta te putem telefona, e-maila. Financijska sredstva za Ured planirana su u redovnoj djelatnosti sveučilišta. Ured organizira održavanje radionica i tribina na temu studiranja studenata s invaliditetom.

Udruge koje okupljaju mlade s invaliditetom (udruga „Sizif“, „Zamisli“, „Znam“) održale su tijekom 2009. godine nekoliko tribina na kojima se raspravljalo o problematici i poboljšanju statusa studenata s invaliditetom u visokom obrazovanju, pružanju pomoći oko prilagodbe literature studentima s posebnim potrebama (npr. gluhim i slijepim studentima), nabavke potrebne informatičke opreme i ostalim pitanjima koja su važna za integraciju studenata s invaliditetom u nastavu na visokim učilištima.

Aktivnost 2.

Sudionici smatraju da su radionice, seminari vrlo korisni kao i s međusobna razmjena različitih iskustava i informacija.

9.3. Mjera 3. Izraditi programe učinkovita širenja stručne podrške u obitelji koji će se provoditi u domovima socijalne skrbi i odgojno-obrazovnim ustanovama u koje su uključena djeca s posebnim potrebama
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi kriterije i plan rada za izradu programa stručne podrške u obitelji
2. izraditi program stručne podrške u obitelji i osigurati sustavni rad s obiteljima djece s posebnim potrebama
3. educirati stručnjake za rad s obiteljima djece s posebnim potrebama putem specijalizacija i stručnih seminara

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Programne stručne potpore obiteljima, a osobito obiteljima s djecom s teškoćama u razvoju u odgojno-obrazovnom sustavu izrađuje svaka odgojno-obrazovna ustanova prema svojim potrebama i potrebama svojih učenika/ca te potrebama njihovih obitelji za pružanje potpore u realizaciji odgojno-obrazovnog rada.

Aktivnost 3.

Tijekom 2009. godine u okviru stručnog usavršavanja u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje održana su 132 stručna skupa vezana za problematiku odgoja i obrazovanja učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama na kojima je sudjelovalo ukupno 4514 odgojno-obrazovna radnika.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2009. godine stručnu podršku u obitelji i osiguran sustavan rad pružilo je 6 domova socijalne skrbi koji zbrinjavaju osobe s posebnim potrebama. Za svakog korisnika se izrađuje individualni plan i program postupanja, ovisno o vrsti oštećenja i njegovim potrebama.

Aktivnost 2.

Obuhvaćeno je 118 korisnika stručne pomoći u obitelji. Svaki od korisnika ima individualni plan i program stručne podrške.

9.4. Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. u odgojno-obrazovnim ustanovama organizirati aktivnosti različitog sadržaja (igraonice, radionice, tribine, izlete, takmičenja, športska i kulturna druženja i slično)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Sve se aktivnosti redovito provode u osnovnim školama, a organizirana su i različita natjecanja te susreti učenika na razini županija i Republike Hrvatske.

Izvanučionična se nastava ostvaruje u svim školama te se izleti ili terenska nastava provode za sve učenike od I. do VIII. razreda najmanje dva puta godišnje.

Putem Natječaja za udruge sufinancirana je provedba 9 projekata namijenjenih djeci i mladima s invaliditetom te 21 projekt namijenjen djeci i mladima s posebnim potrebama.

Utrošena sredstva: 1.180.000,00 kuna.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Održano je predavanje s radionicom za roditelje i članove Udruge osoba sa cerebralnom paralizom iz Rijeke, udruge „Klub srce“ - udruge za pomoć osobama sa mentalnom retardacijom Rijeka te roditelje i odgajatelje Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka.

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Proveden je program „*Moj prijatelj*“ čiji je cilj poticanje inkluzije djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom. U program je uključeno 12 korisnika i 21 volonter.

Proveden je program „*Mogu za 5!*“ čiji je cilj pomoć u učenju za djecu s teškoćama u razvoju. U program je uključeno 4 korisnika/ce i 4 volonterke.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Proveden je Projekt «*Pozitivan smjer*» za roditelje djece i mladih s teškoćama u razvoju i za osobe s invaliditetom te članove njihovih obitelji. Projekt se sastoji od ciklusa 9 radionica u koje je bilo uključeno 25 sudionika.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKJE ŽUPANIJE

Ostvarena je suradnja i sudjelovanje u programima sa Savezom udruga osoba s invaliditetom u Istarskoj županiji.

Obiteljski centar provodio je Logopedsko savjetovalište za oko 20 korisnika mjesečno u prostoru obiteljskog centra.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

U sklopu obilježavanja Dana bijelog štapa u suradnji s udrugom slijepih Bjelovar organizirano je za 50-tak učenika Medicinske škole Bjelovar interaktivno predavanje „*Nezavisno življenje osoba sa sljepoćom i slabovidnošću*“.

U suradnji s Udrugom tjelesnih invalida Bjelovar započele su u lipnju 2009. godine aktivnosti na uvođenju pilot projekta „*Edukacijsko uključivanje djece s tjelesnim invaliditetom u redoviti odgojno-obrazovni sustav na području Bjelovarsko-bilogorske županije*“.

Provedeno je 10 socijalizacijsko-tretmanskkih radionica „*Hrabrići*“ za grupu od 4 djece s teškoćama u razvoju u dobi od 5 i 6 godina.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Održane su likovne radionice za 38 djece i jedna kreativna radionica za 10 djece s invaliditetom.

Osigurano je savjetovanje za osobe s invaliditetom i za osobe s posebnim potrebama te za članove njihovih obitelji u što je bilo uključeno 39 korisnika.

Organizirana je tribina s Pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom u Sisku na kojoj je bilo prisutno 80 korisnika.

Održano je predavanje za 35 roditelja djece s teškoćama u razvoju u Osnovnoj školi „22. lipnja“ u Sisku.

U organizaciji s Udrugom gluhih obilježen je Međunarodni dan osoba s invaliditetom.

Obilježen je Nacionalni dan djeteta oboljelog od maligne bolesti.

Obilježen je Međunarodni dan bijelog štapa te održana radionica za 22 djece s 2 člana Udruge slijepih.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Proveden je Projekt «*Mal sam samo onda kada se drugi osjeća velikim*». Predstavnicima udruga predstavljen je i podijeljen «*Vodič kroz prava za invalidne osobe*» koji je osmislio i izradio Obiteljski centar.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Održano je ukupno 25 radionica za djecu s teškoćama u razvoju na kojima je bilo ukupno prisutno 11 djece te 25 grupa/radionica podrške njihovim roditeljima na kojima je bilo prisutno ukupno 8 roditelja s ciljem što uspješnije inkluzije u svakodnevni život. Radionice su održane na različite teme.

U sklopu Savjetovališta za osobe s invaliditetom održano je ukupno 25 radionica gdje je bilo prisutno 50 sudionika. Radionice su održane na različite teme.

OBITELJSKI CENTAR DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

Provedeni su programi: „Asistent u nastavi“, „Rane intervencije“, „Male kreativne socijalizacijske skupine“. Ostvarena je suradnja u izradi jedinstvene politike za osobe s invaliditetom Grada Dubrovnika.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Organizirano je sportsko natjecanje s djecom iz radionica u Požegi, Pleternici i Jakšiću, u koji su bila uključena i djeca s posebnim potrebama, uz zajedničko druženje roditelja i djece.

Održana su predavanja u osnovnim i srednjim školama koje nemaju stručnog suradnika defektologa-logopeda na teme: „Prilagođeni programi“, „Upute za rad s hiperaktivnim učenicima“, „Individualizirani programi za učenika s teškoćama u razvoju“, „Praćenje i unaprjeđenje kvalitete školovanja učenika s teškoćama u razvoju“. Odaziv nastavnika i stručnih suradnika pedagoga u školama je vrlo velik te je s istima uspostavljen suradnja i pružena im je mogućnost individualnog savjetovanja kako bi se poštivala prava učenika s teškoćama u razvoju i izjednačilo mogućnosti osoba s invaliditetom s mogućnostima i pravima osoba, odnosno učenika bez teškoća u razvoju.

Provodi se radionica „ČiP“ za učenike sa specifičnim teškoćama čitanja i pisanja te komunikacijskih vještina u kojoj se sastaju, druže i uče učenici s lakšim teškoćama u razvoju i pod stručnim vodstvom stručnog radnika defektologa-logopeda.

OBITELJSKI CENTAR ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Proveden je Projekt „Škola za roditelje djece s posebnim potrebama“ u suradnji sa Centrom za odgoj i obrazovanje „Šubićevac“ u kojem je uključeno 7 roditelja.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.180.000,00 kuna.

9.5. Mjera 5. Podizati svijest djece s posebnim potrebama kroz sustav odgoja i obrazovanja u cilju njihove spoznaje vlastitih potencijala i prava, porasta samopouzdanja te korištenja najboljih sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. u provedbi Hrvatskoga nacionalnog obrazovnog standarda kroz socijalizacijske sadržaje raditi na podizanju svijesti djece s posebnim potrebama
2. stručnom podrškom roditeljima i prosvjetnim radnicima u školi osiguravati poticajne uvjete za njihovo osvješćivanje

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Tijekom 2009. godine radilo se na izradi Nacionalnog okvirnog kurikulumu koji ima posebna poglavlja koja se odnose na djecu s posebnim potrebama – darovitu djecu i učenike i djecu i učenike s teškoćama. Kurikulum je orijentiran na stjecanje kompetencija, jedna od njih je stjecanje građanskih i socijalnih kompetencija, koja ima za cilj osposobiti pojedinca za razumijevanje i djelovanje primjereno demokratskom društvu. Među načelima Kurikuluma su i "poštivanje ljudskih prava i prava djece – istinsko poštivanje svakoga djeteta i svakoga čovjeka;", "uključenost svih učenika u odgojno-obrazovni sustav – uvažavanje odgojno-obrazovnih potreba svakoga djeteta, učenika i odrasle osobe, napose onih koji su izloženi marginalizaciji i isključenosti", te "multikulturalizam – razumijevanje i

prihvatanje kulturnih razlika kako bi se smanjili neravnopravnost i predrasude prema pripadnicima drugih kultura."

Odgoj i obrazovanje su usmjereni na dijete i učenika, prilagođavanjem nastavnih oblika, metoda i sredstava, nastavni rad se prilagođava sposobnostima učenika, s posebnim naglaskom na prepoznavanje i praćenje darovitih učenika i učenika s teškoćama i pružanje pomoći učenicima s teškoćama, a senzibiliziranje ostalih učenika za njihove potrebe. U međupredmetnim temama, čije je planiranje i izvedba isključivo u nadležnosti škola kroz školski kurikulum, je i tema Osobni i socijalni razvoj kojoj je cilj "steći vještine razvijanja dobrih odnosa prema vršnjacima, razumijevanje mišljenja i položaja drugih, odgovornost za postupke i nenasilno rješavanje sukoba. Druga međupredmetna tema je Građanski odgoj i obrazovanje s ciljem stjecanja znanja i razvijanja svijesti i pozitivnih stavova o pravima, dužnostima i odgovornostima pojedinca, jednakopravnosti u društvu, snošljivost prema drugima.

Navedene je sadržaje moguće ostvariti u svim nastavnim predmetima, ovisno o nastavnim sadržajima. Uz navedeno škole imaju barem jednu radionicu, predavanje ili projekt vezan uz podizanje svijesti o djeci s posebnim potrebama. Isti se sadržaji ostvaruju i na satu razrednoga odjela minimalno jedanput godišnje.

Aktivnost 2.

Putem Natječaja za udruge Ministarstvo, znanosti obrazovanja i športa potiče i sufinancira rad udruga koje se bave izvaninstitucionalnim odgojem i obrazovanjem djece i mladih uključujući također djecu s posebnim potrebama te onu s teškoćama u učenju. U 2009. godini sufinancirana su 32 projekta u iznosu od 795.000,00 kuna. Posebno ističemo sufinanciranje s 111.850,00 kuna trogodišnjeg programa edukacijsko-rehabilitacijske potpore putem mobilnog stručnog tima za uključivanje djece s posebnim obrazovnim potrebama u redovne škole koji provodi Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama "IDEM".

Agencija za odgoj i obrazovanje je pripremila tri priručnika za nastavnike, a vezano za odgoj i obrazovanje učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama:

- priručnik ADHD – „Deficit pažnje hiperaktivni poremećaji“ u suradnji s Centrom za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladeži – Klinike za dječje bolesti Zagreb,
- priručnik „Smjernice za proces individualnog obrazovnog plana“ u suradnji s Nacionalnim vijećem za posebno obrazovanje Republike Irske,
- priručnik „Poučavanje učenika s autizmom“ u suradnji s Ministarstvom Britanske Kolumbije, Kanada.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2009. godini nastavilo financijski podupirati projekte udruga osoba s invaliditetom i udruga koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom. Financijski su podupirani projekti usmjereni djeci s teškoćama u razvoju i projekti usmjereni mladima s invaliditetom Definirane su prioritetne aktivnosti usmjerene:

- pružanju podrške u izvaninstitucionalnim oblicima skrbi za djecu s teškoćama u razvoju;
- kvalitetnom organiziranju slobodnog vremena za djecu s teškoćama u razvoju;
- provođenju rehabilitacijskih programa namijenjenih djeci oboljeloj od malignih bolesti;
- uključivanju mladih osoba s invaliditetom u klubove mladih kao i skupine za samoizražavanje i samozastupanje;
- poticanju mobilnosti mladih s invaliditetom;
- kvalitetnom organiziranju slobodnog vremena za mlade s invaliditetom;
- pripremi mladih osoba s invaliditetom za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život te
- razvijanju multikulturalnosti, tolerancije, poštivanja različitosti i sudjelovanja mladih s invaliditetom u društvu.

Financijska potpora pružena je za provedbu 140 projekata u ukupnom iznosu od 17.236.885,16 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 18.031.885,00 kuna.

9.6. Mjera 6. Objediniti sustave praćenja podataka (registre) o djeci s posebnim potrebama u cilju dobivanja vjerodostojnih podataka

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. definirati kriterije za svaku skupinu djece s posebnim potrebama
2. osigurati redovito dostavljanje podataka u elektroničkom obliku

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U vezi s objedinjavanjem sustava praćenja podataka (registri) o djeci s posebnim potrebama napominjemo da je 2001. godine donesen Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (Narodne novine, br. 64/01.). Ovim se Zakonom uređuje način prikupljanja podataka o uzroku, vrsti, stupnju i težini oštećenja zdravlja osoba s invaliditetom, način obrade i korištenja podataka te zaštita podataka o osobama s invaliditetom, a podatke vodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Ovim Zakonom definirani su kriteriji za svaku skupinu osoba s oštećenjem, pa tako i za djecu i to na način da se u opći dio Registra unose opći podaci o osobi: ime i prezime osobe, spol, JMBG, mjesto rođenja, prebivalište, boravište, obrazovanje, zvanje, zaposlenje, bračno stanje. U posebni dio Registra unose se podaci o vrstama tjelesnih i mentalnih oštećenja, i to: oštećenja vida, oštećenja sluha, oštećenja govorno-glasovne komunikacije, oštećenja lokomotornog sustava, oštećenja središnjega živčanog sustava, oštećenja perifernoga živčanog sustava, oštećenja drugih organa i organskih sustava (dišni, cirkulacijski, probavni, endokrini, kože i potkožnog tkiva i urogenitalni), mentalna retardacija, autizam, duševni poremećaji i više vrsta oštećenja.

Podaci se preuzimaju u Registar iz obrazaca dostavljenih u Hrvatski zavod za javno zdravstvo, elektroničkim ili pisanim putem najkasnije 30 dana nakon završenih obrada podataka prema važećem programu statističkih istraživanja. Podaci iz Registra obrađuju se i objavljuju svake godine kao zbirni statistički pokazatelji.

Aktivnost 2.

Podaci se preuzimaju u Registar iz obrazaca dostavljenih u Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Podatke za unos u Registar dostavljaju: liječnik primarne zdravstvene zaštite, liječnik specijalist školske medicine i liječnik specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, nadležni centar za socijalnu skrb, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, županijski uredi i gradski uredi nadležni za poslove obrazovanja, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, preslika obrasca »Nalaz i mišljenje« ovlaštenih vještaka, odnosno preslika rješenja povjerenstva za reviziju ocjena invalidnosti.

9.7. Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osiguravati pristupačnost uklanjanjem arhitektonskih barijera
2. osiguravati informatičku podršku djeci s posebnim potrebama
3. uspostaviti mjere za uvođenje osobnog asistenta, tumača za znakovni jezik, intervenora
4. uspostaviti mjere za uvođenje asistenta u nastavi

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Sve predškolske ustanove imaju osiguran pristup osobama s invaliditetom, a jedan je dječji vrtić (Montessori) dobio dizalo iz sredstava Ministarstva.

U svim je školama osiguran pristup osobama s invaliditetom. Od 2006. godine Ministarstvo provodi projekt „Mreže škola bez arhitektonskih barijera“ te je od tada utrošeno ukupno 4.056.070,00 kn za uklanjanje prostornih prepreka u 1 dječjem vrtiću, 52 osnovne škole i 18 srednjih škola. U 2009. godini uklonjeno je prostornih prepreka u 12 osnovnih škola i 3 srednje škole. Utrošena sredstva: 4.056.070,00 kuna.

Aktivnost 2.

U sklopu opremanja škola hardverskom opremom (računalne učionice) kontinuirano se opremaju sve škole uključujući i one koje pohađaju djeca s posebnim potrebama. U 2009. godini dodijeljeno je 270 e-učionica i 80 e-učionica s interaktivnom pločom. Utrošena sredstva 33.413.683,04 kuna.

Aktivnost 3.

U 2009. godini u osnovnim školama su radila 182 osobna asistenta.

U okviru projekta Besplatni školski udžbenici tiskani su udžbenici na Braillovom pismu. Udžbenike na Brailleovom pismu su izradili Centar za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek“, Hrvatska knjižnica za slijepe, Hrvatski savez slijepih i Udruženje za unapređivanje obrazovanja slijepih i slabovidnih učenika.

Utrošena sredstva: 737.299,60 kuna.

Aktivnost 4.

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08) u članku 99. predviđa pomoćne odgojno-obrazovne radnike u školi, a koji nisu samostalni nositelji odgojno-obrazovne djelatnosti pa tako i pomoćnike u nastavi. Na razini čitave Republike Hrvatske djeluje oko 300 pomoćnika u nastavi od toga oko 180 pomoćnika u nastavi financira Grad Zagreb.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U većini domova socijalne skrbi koji zbrinjavaju djecu s posebnim potrebama uklonjene su arhitektonske barijere.

Aktivnost 2.

Dio ustanova socijalne skrbi koje zbrinjavaju djecu s posebnim potrebama osigurao je informatičke sadržaje za svoje korisnike.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kontinuirano radi na razvijanju usluga u zajednici i osiguravanju izvaninstitucijske podrške osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima s ciljem omogućavanja slobode izbora i neovisnijeg planiranja života. U tom smislu, najznačajniji projekt koji Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti provodi u suradnji s udrugama osoba s invaliditetom jest osiguravanje usluge osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta. U 2009. godini, četvrtoj godini provođenja projekta, navedena usluga osigurana je za 338 korisnika u 19 županija u Republici Hrvatskoj. Dostupnost usluge osobne asistencije olakšava realizaciju dnevnih aktivnosti i pridonosi socijalnom uključivanju, rasterećuje obitelj osobe s invaliditetom, pridonosi širenju socijalne mreže, pridonosi pozitivnim promjenama raspoloženja, fizičkog izgleda i kondicije te doživljava vlastite invalidnosti, pozitivno

utječe na odnose s drugim ljudima, posebno u smislu povećanog povjerenja i spremnosti na komunikaciju. I korisnici i osobni asistenti smatraju da projekt osiguravanja usluga osobnog asistenta pridonosi njihovom stjecanju novih znanja i vještina, dok u široj zajednici primjećuju pozitivne promjene socijalne percepcije i stavova prema osobama s invaliditetom. Kao dodatna vrijednost projekta potrebno je istaknuti zapošljavanje pripadnica i pripadnika društvenih skupina udaljenih od tržišta rada poput žena i dugotrajno nezaposlenih osoba. Za provođenje navedenog projekta Ministarstvo je u 2009. godini osiguralo sredstva u iznosu od 17.564.787,23 kuna.

Nadalje, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji sa udrugama osoba s invaliditetom osigurava uslugu tumača/prevoditelja na znakovni jezik za gluhe i gluhoslijepe osobe. Usluga tumača/prevoditelja na znakovni jezik osigurana je u 2008. godini u suradnji sa 10 udruga gluhih i nagluhih osoba dok je u 2009. godini navedena usluga osigurana u suradnji sa 13 udruga gluhih i nagluhih osoba u Republici Hrvatskoj za što su iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu osigurana i isplaćena sredstva u iznosu od 798.098,92 kuna.

Aktivnost 4.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osiguralo je u 2009. godini financijsku potporu u iznosu od 45.021,44 kuna za 2 projekta osiguravanja usluge asistenta u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 53.614.960,23 kuna.

9.8. Mjera 8. Donijeti Pedagoški standard za predškolski odgoj i naobrazbu, osnovno školstvo i srednje školstvo u svrhu razvoja uspješna sustava obrazovanja uvažavajući mogućnosti djece s posebnim potrebama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. redefinirati strategiju obrazovanja
2. izraditi Pedagoške standarde za predškolski odgoj i naobrazbu, osnovno školstvo i srednje školstvo
3. izraditi izmjene i dopune postojećih propisa
4. izraditi nove propise

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Zakon o obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi donesen je na sjednici Hrvatskog sabora 15. srpnja 2008. godine (Narodne novine, br. 87/08). Sukladno odredbama članka 164. Zakona provedbeni propisi donijet će se u roku od godine dana od stupanja Zakona na snagu. Svi provedbeni propisi pa tako i oni koji se odnose na djecu s teškoćama u razvoju su u izradi.

Aktivnost 2.- 3.

Pedagoški standardi za sve tri razine odgoja i obrazovanja doneseni su na sjednici Hrvatskog sabora 16. svibnja 2008. godine (Narodne novine, br. 63/08).

Aktivnost 4.

Svi propisi koji prate zakone u odgojno-obrazovnim ustanovama i Državni pedagoški standard su u izradi ili su doneseni u 2009. godini (4 pravilnika):

1. Pravilnik o načinu organiziranja i izvođenja nastave u strukovnim školama,
2. Pravilnik o izradbi i obrani završnog rada,
3. Pravilnik o načinu i postupku utvrđivanja uvjeta za početak rada školske ustanove,
4. Pravilnik o pedagoškoj mjeri odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 72.826.845,23 kuna.

X. Područje djelovanja: ZLOSTAVLJANA I ZANEMARENA DJECA

10.1. Mjera 1. Izraditi i donijeti Nacionalnu strategiju zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati posebnu Radnu skupinu za izradu Prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
2. pribaviti prijedloge mjera i aktivnosti za izradu Nacionalne strategije od nadležnih državnih tijela, službi, ustanova te sveučilišnih institucija i organizacija civilnog društva
3. izraditi Nacrt prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
4. provesti javnu raspravu o Nacrtu prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
5. donijeti Nacionalnu strategiju zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: nije provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2007. godini osnovana je Radna skupina za izradu prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja.

Aktivnost 2.

Pribavljeni su prijedlozi mjera i aktivnosti od nadležnih državnih tijela, službi, ustanova i sveučilišnih institucija.

Aktivnost 3.

Nacrt prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja planira se izraditi tijekom 2010. godine.

Aktivnost 4.

Po izradi Nacrta prijedloga Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja, planira se provesti javna rasprava.

Aktivnost 5.

Nacionalnu strategiju zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja planira se usvojiti 2010. godine.

10.2. Mjera 2. Izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakonskih propisa u cilju unaprjeđivanja zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu analize zakonskih propisa o zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja
2. pribaviti prijedloge nadležnih tijela i organizacija civilnog društva za izmjenu zakonskih propisa u cilju unaprjeđivanja zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

3. izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakonskih propisa u cilju učinkovitije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
4. provoditi zakonske propise u cilju učinkovitije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U rujnu 2009. godine započela je s radom Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima za mladež.

Početkom 2009. godine osnovana je Radna skupina za izradu novog Kaznenog zakona.

Aktivnost 2.

Prikupljeni su prijedlozi nadležnih tijela i organizacija civilnog društva.

Aktivnost 3.

Prijedlozi izmjena i dopuna zakonskih propisa u cilju što učinkovitije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja nakon prikupljanja od nadležnih tijela i organizacija civilnog društva u stadiju su izrade.

Aktivnost 4.

Nakon donošenja novih zakonskih propisa pristupit će se provedbi zakonskih propisa u cilju što učinkovitije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Europske konvencije o ostvarivanju dječjih prava koji je Hrvatski sabor donio 29. siječnja 2010. godine. Ratifikacijom Europske konvencije dodatno se unaprjeđuje zaštita djece na način da se promiču prava djece u njihovom najboljem interesu, dodjeljuju postupovna prava djeci i olakšava ostvarivanje tih prava tako što se osigurava da djeca, neposredno ili preko drugih osoba ili tijela, budu obaviještena i da im bude dopušteno da pred sudbenim tijelima sudjeluju u postupcima koji ih se tiču.

Nadalje, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je izradilo Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u odnosu na roditeljsku odgovornost i o mjerama za zaštitu djece, koji je Hrvatski sabor donio 22. svibnja 2009. godine. Konvencija se ocjenjuje posebice važnom za izbjegavanje mogućih sukoba između pravnih poredaka glede nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja te ovrhe odluka na području zaštite djece.

10.3. Mjera 3. Izraditi preventivne i intervencijske programe zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećih preventivskih i intervencijskih programa i podržati provođenje kvalitetnih i učinkovitih programa
2. izraditi preventivne programe zaštite djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja od strane nadležnih državnih tijela, službi, ustanova, sveučilišnih i znanstvenih institucija te organizacija civilnog društva

3. izraditi intervencijske programe zaštite djece od svih oblika zlostavljanja od strane nadležnih državnih tijela, službi, ustanova te sveučilišnih institucija i organizacija civilnog društva
4. provoditi preventivne i intervencijske programe zaštite djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 4.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je 2009. godine osnovalo Radnu skupinu za izradu preventivnih i intervencijskih programa zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja u koju su imenovani predstavnici državnih institucija, znanstvenici, predstavnici organizacija civilnog društva koji djeluju na području zaštite prava djece te predstavnik obiteljskog centra. Na završnici Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece održanoj 16. prosinca 2009. godine prezentiran je *Nacrt smjernica za planiranje, provedbu i evaluaciju preventivnih i intervencijskih programa zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja*, a do kraja 2010. godine planira se izrada završnog dokumenta koji će su uputiti na usvajanje Vijeću za djecu.

Provedba novih preventivnih i intervencijskih programa zaštite djece od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja uslijedit će nakon donošenja istih, a navedeni programi pridonijet će jačanju prevencije i zaštite od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je dana 15. travnja 2009. godine organiziralo okrugli stol na temu „*Nasilje među mladima – kako ga spriječiti*“. Na okruglom stolu sudjelovali su i članovi Vijeća za djecu.

Vlada Republike Hrvatske je 8. lipnja 2009. godine usvojila *Program aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima za 2009. godinu* koji obuhvaća analizu stanja nasilja među mladima u Republici Hrvatskoj, provedbu mjera nacionalnih programa i strategija usmjerenih smanjenju nasilja među mladima, program aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima za 2009. godinu i preporuke upućene jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te medijima. Svrha donošenja mjera je senzibilizacija stručnjaka, roditelja, mladih, stručne i šire javnosti za problem nasilja među mladima, uspostavljanje sustavnih rješenja za prevenciju i sprječavanje pojave nasilja među mladima, te ublažavanje i otklanjanje njegovih posljedica. Program obuhvaća sveukupno 41 mjeru koje se odnose na izmjene i dopune zakona i podzakonskih propisa (4 mjere), donošenje strateških dokumenata na području prevencije nasilja među mladima (2 mjere) i prioritetne preventivne mjere (35 mjera).

Utrošena financijska sredstva: redovita djelatnosti tijela državne uprave.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 4.

Provedena je radionica „*Nenasilno rješavanje sukoba*“ i „*Osjećaji*“. Cilj radionice je bio uključiti mlade da promišljaju o problemu nasilja i zlostavljanja te da u skladu s tim nasilno ponašanje prepoznaju kao nedopustivo uz pronalaženje drugih mogućnosti rješavanja sukoba.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa financiralo je 14 projekata organizacija civilnog društva koje su usmjerene izradi i provedbi intervencijskih i preventivnih programa u zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja. Prema ugovornim obvezama udruge predaju završna izvješća te se ona redovito pregledavaju. Upute za sastavljanje završnih izvješća nalaza se na mrežnim stranicama ministarstva. U 2009. godini financirale su se slijedeće organizacije civilnog društva: Udruga roditelja "Korak po korak" - *CAP program prevencije zlostavljanja djece*, Udruga "Zora" - *Moj izbor je prevencija*, Centar za ranu intervenciju - *Moj posebni prijatelj*, Čakula kroz život - *Odrastanje bez nasilja*, Hrabri telefon - *Sigurni Internet prevencija nasilja putem interneta*, Društvo naša djeca Grada Osijeka - *Prevencija neprihvatljivog ponašanja djece*, Udruga za pomoć djeci i mladeži "Osmijeh" -

Prevenција zlostavljanja djece i vršnjačkog nasilja u školi, Športsko društvo "Spoznaj sebe" Hrvatska udruga za Outward Bound - Prevenција društveno neprihvatljivog ponašanja, resocijalizacija i rad s mladima posebnih potreba odgojno-obrazovnim metodama sustava Outward Bounda, Suncokret Oljin - Odgoj za ljubav i nenasilje, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Sukob kao prilika odgoj i obrazovanje za nenasilno rješavanje putem medijacije, Udruga CESI - Imaš pravo na nenasilje prevencija nasilja u adolescentskim vezama, Udruga GORD - Potporni centri djeci i obiteljima stvaranje lokalnog partnerstva za prevenciju nasilja, Hrabri telefon - SOS linija za zlostavljanu i zanemarenu djecu, Ženska soba - Implementacija preventivnog programa protiv seksualnog nasilja u školama. Ukupno utrošena sredstva iznosila su 528.600,00 kuna.

Izvjешće dostavlja:

URED UNICEF –a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Implementacija UNICEF-ovog programa „*Za sigurno i poticajno okruženje u školama*“ s ciljem prevencije vršnjačkog zlostavljanja nastavila se u 2009. godini. Program se temelji na pristupu „odgovor cijele škole“, tj. zahtjeva uključivanje svih djelatnika i učenika škole, a sastoji se od tzv. „7 koraka do sigurne škole“:

Svakoj školi koja sudjeluje u programu dodjeljuje se mentor koji prezentira program, održava radionice na kojima učitelji stječu nova znanja i vještine te savjetuje i pomaže u provedbi programa. U prosjeku je potrebna jedna školska godina za savladavanje ovog osnovnog dijela programa. Nakon obavljenih svih faza provedbe, škola se prijavljuje za dobivanje statusa „Škola bez nasilja“. Nakon tri godine provedbe programa za prevenciju vršnjačkog nasilja, škola može pristupiti evaluaciji svog rada i ostvariti uvjete za obnovu statusa „Škole bez nasilja“. Do kraja 2009. godine 48 škola je uspješno obnovilo status „Škola bez nasilja“, a u školskoj godini 2009/2010. dodatnih se 39 škola pripremalo za evaluacijski posjet i obnovu statusa.

U sklopu implementacije programa prevencije vršnjačkog zlostavljanja „*Za sigurno i poticajno okruženje u školama*“ u 20 novih škola uključenih u program tijekom 2009. besplatno je podijeljeno više od 150 priručnika za učitelje, 8128 radnih bilježnica za djecu, više od 4000 priručnika za roditelje i 4200 upitnika za utvrđivanje razine nasilja u svakom razredu i školi.

Kontinuirana implementacija aktivnosti suzbijanja vršnjačkog nasilja provodi se u 254 škole koje su uključene u UNICEF-ov program, 9 novih škola je završilo osnovni dio edukacije i dobilo priznanje „Škola bez nasilja“ te je do sada sveukupno 144 škola dobilo priznanje „Škola bez nasilja“. U program je ukupno uključeno više od 150.000 djece i 10.000 učitelja.

Utrošena sredstva: 770.000,00 kuna prikupljenih od donacija tvrtki i građana.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 528.600,00 kuna + 770.000,00 kuna prikupljeno donacijama

10.4. Mjera 4. Unaprijediti zaštitu djece smještene u domovima za djecu, osobito djece s teškoćama u razvoju, od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. kontinuirano provoditi edukaciju djelatnika u domovima za djecu s ciljem prepoznavanja svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja djece
2. unaprijediti programe nadzora nad radom domova za djecu
3. intenzivirati nadzor nad radom domova za djecu

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U svim vrstama domovima za djecu je tijekom 2009. godine educirano oko 200 stručnih radnika. Edukacije su se odnosile na rane intervencije, razvojne potrebe djece i mladeži, komunikacijske vještine, grupni rad, zaštitu zdravlja te unapređivanje standarda kvalitete socijalnih usluga.

Aktivnost 2.

Tijekom inspekcijskog nadzora se, pored nadzora nad zakonitošću rada, provodi i nadzor nad stručnim radom, sukladno *Pravilniku o načinu i sadržaju provođenja stručnog nadzora u djelatnosti socijalne skrbi* (Narodne novine, br. 79/08). Pravilnik propisuje način i sadržaj provođenja stručnog nadzora nad domom socijalne skrbi, obiteljskim domom, centrom za pomoć i njegu te drugom pravnom ili fizičkom osobom koja korisnicima u djelatnosti socijalne skrbi pruža usluge skrbi izvan vlastite obitelji.

U slučaju sumnje na počinjenje kaznenog djela i drugih nezakonitosti inspektori obavještavaju nadležna tijela (Ministarstvo unutarnjih poslova, Općinska i državna odvjetništva, Pravobraniteljicu za djecu, Državni ured za reviziju te nadležne centre za socijalnu skrb), odnosno poduzimaju mjere iz svoje nadležnosti. Odvajanjem poslova inspekcijskog nadzora u zaseban odjel pri Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, osigurano je redovito provođenje inspekcijskog nadzora u svim domovima i udomiteljskim obiteljima za djecu. Tijekom inspekcijskog nadzora pružateljima skrbi se daju upute i savjeti, čija primjena postupno podiže kvalitetu rada.

Tijekom 2009. godine su u okviru projekta razvoja sustava socijalne skrbi Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Svjetske banke, u sklopu širih reformskih procesa usmjerenih na modernizaciju i razvoj sustava socijalne skrbi, izrađeni standardi kvalitete za socijalne usluge, s ciljem definiranja okvira za pružanje kvalitetnijih usluga korisnicima, kao i veće učinkovitosti procjene kvalitete usluga.

U standardima kvalitete naglasak se stavlja prvenstveno na korisnike usluga, promicanje njihove neovisnosti i autonomije, njihovo sudjelovanje u normalnom životu u prirodnom društvenom okruženju te posebno, poštivanje njihovih ljudskih, građanskih i socijalnih prava.

Standardi kvalitete obuhvaćaju petnaest općih standarda kvalitete koji se primjenjuju na sve socijalne usluge bez obzira na prirodu tih usluga, ciljanu skupinu korisnika ili organizacijski tip pružatelja socijalnih usluga. Uz to, standardi kvalitete obuhvaćaju i dodatnih pet standarda s pokazateljima kvalitete za one pružatelje usluga koji osiguravaju izvanobiteljsku skrb o djeci.

Uz standarde kvalitete, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je razvilo i Smjernice za provedbu standarda kvalitete socijalnih usluga koje će olakšati pružateljima usluga razumijevanje ključnih koraka u provedbi standarda te veću samostalnost u primjeni standarda.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je donijelo Odluku o standardima kvalitete socijalnih usluga u djelatnosti socijalne skrbi. Standardi kvalitete su tijekom 2009. godine testirani kod 6 pružatelja usluga, od čega u dvije ustanove za djecu i jednoj udruzi koja se bavi pružanjem usluga smještaja za djecu.

Svi ostali pružatelji usluga u sustavu socijalne skrbi su putem konferencija i aktiva ravnatelja upoznati sa standardima kvalitete. Standardi kvalitete socijalnih usluga u djelatnosti socijalne skrbi sa smjernicama za provedbu dostavljeni su svim pružateljima usluga u sustavu socijalne skrbi, kako bi se nakon edukacije timova za kvalitetu koja se planira provesti tijekom 2010. godine, započelo s uvođenjem standarda kvalitete.

Aktivnost 3.

Tijekom 2009. godine inspektori Odjela za inspekcijski nadzor proveli su ukupno 172 inspekcijska nadzora, od čega 39 u ustanovama koje zbrinjavaju djecu, i to:

- 6 u domovima za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi;
- 11 u domovima za tjelesno ili mentalno oštećenu djecu i odrasle osobe;
- 6 u domovima za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju;
- 17 u udomiteljskim obitelji koje skrbe o djeci.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo unutarnjih poslova, u skladu s programskim smjernicama specijalizirane linije rada kriminalističke policije, kontinuirano provodi edukaciju djelatnika u domovima za djecu s ciljem prepoznavanja svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja djece. Od aktivnosti na lokalnoj razini izdvajamo aktivnosti policijskih službenika Policijske uprave krapinsko-zagorske koji su, osim redovitih policijskih postupanja, organizirali sastanke s osobljem Odgojnog doma Bedekovčina i Centra za odgoj i obrazovanje Zajezda te Policijske uprave vukovarsko-srijemske koji su u nekoliko navrata održali edukaciju djelatnicima Doma za djecu Sveta Ana.

10.5. Mjera 5. Unaprijediti zaštitu djece u odgojno-obrazovnim ustanovama od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osposobiti odgojno-obrazovne radnike za pravodobno prepoznavanje svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja djece
2. unaprijediti programe nadzora nad radom predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih odgojno-obrazovnih ustanova
3. intenzivirati nadzor nad radom predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih odgojno-obrazovnih ustanova

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Agencija za odgoj i obrazovanje su tijekom 2009. godine organizirali i implementirali sljedeće aktivnosti vezane za unaprjeđivanje preventivnih aktivnosti i osnaživanje odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji nasilja:

1. organizirano je 86 stručnih skupova vezanih za unaprjeđivanje odgojno-obrazovnog rada i preventivnih programa u školskom okruženju na kojima je sudjelovalo 4307 sudionika;
2. za stručne suradnike iz srednjih škola organizirano je 7 stručnih skupova Prevencija depresije i suicidalnog ponašanja djece i mladih;
3. za voditelje školskih preventivnih programa Primorsko-goranske županije u šest (6) modula organizirano je stručno usavršavanje Prevencija ovisnosti i promocija zdravlja;
4. u suradnji s Hrvatskom psihološkom komorom 17. veljače 2009. godine organiziran je Okrugli stol na temu „Uloga odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji nasilja na sportskim manifestacijama“;
5. od 6. - 8. lipnja 2009. godine u suradnji s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba, Veleposlanstvom Republike Francuske i Ravnateljstvom policije organiziran je stručni skup „Sport i nasilje u Europi“;
6. 6. listopada 2009. godine u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa predstavljen je elektronski zapis Školski preventivni programi sa stručnim materijalima, primjerima dobre prakse i likovnim radovima učenika osnovnih škola na temu prevencije ovisnosti i prevencije nasilja na stadionima;
7. u suradnji s Ravnateljstvom policije od 12. do 15. listopada 2009. godine u Bolu na Braču organiziran je stručni skup „Smotra školskih preventivnih programa“. Predstavljani su školski preventivni programi 35 osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova u Republici Hrvatskoj u okviru kojih je pripremljena izložba 191 likovnog rada na temu prevencije ovisnosti i prevencije nasilja na stadionima;
8. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Agencija za odgoj i obrazovanje su krajem listopada i početkom studenoga dostavili svim osnovnim i srednjim školama i učeničkim

domovima elektronski zapis „Školski preventivni programi“ i plakate vezane za prevenciju nasilja na stadionima koji su pripremljeni u okviru Akcijskog plana za provedbu programa mjera edukacije u borbi protiv nasilja u športu, na športskim natjecanjima i izvan njih (plakat - Edukacijom protiv nasilja na školskim i športskim igralištima; plakat – Bonton; plakat – Stop nasilju na tribinama; plakat – Crveni za nasilje u športu);

9. u suradnji organizacijama civilnog društva pokrenut je projekt „Prevenција i djelotvorno pristupanje u nasilju u vezama mladih“ u okviru kojeg je 24. studenoga 2009. godine održan stručni skup, a 25. studenoga 2009. godine započelo je modularno stručno usavršavanje I. modulom Prevenција nasilja u mladenačkim vezama.

Aktivnost 2.

Uprava za inspekcijske poslove Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa sustavno provodi uvide nad radom odgojno-obrazovnih ustanova, a obvezatno i žurno obavlja uvide u svim slučajevima kršenja prava i interesa djece. U 2009. godini bilo je 57 prijavljenih slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece.

Aktivnost 3.

U 2009. godini provedeno je 57 inspekcijskih nadzora u svezi različitih slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece. Nadzori su provedeni kako slijedi:

- Odjel prosvjetne inspekcije Zagreb – 7 inspekcijskih nadzora,
- Odjel prosvjetne inspekcije u Područnoj jedinici u Splitu – 17 inspekcijskih nadzora,
- Odjel prosvjetne inspekcije u Područnoj jedinici u Osijeku – 6 inspekcijskih nadzora,
- Odjel prosvjetne inspekcije u Područnoj jedinici u Rijeci – 27 inspekcijskih nadzora.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Policija je tijekom 2009. godine provela sveukupno 1035 preventivno-edukativnih aktivnosti namijenjenih nastavnom osoblju i drugim djelatnicima odgojno-obrazovnih ustanova.

Aktivnost 2.

Tijekom 2009. godine, u zonama školskih ustanova, Ministarstvo unutarnjih poslova evidentiralo je 6 kaznenih djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe iz članka 213. Kaznenog zakona, za koja je prijavljeno sveukupno 5 počinitelja. Također je evidentirano 56 kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa za koja je prijavljeno sveukupno 13 počinitelja.

Aktivnost 3.

Policija je tijekom 2009. godine, u cilju unapređenja zaštite djece u odgojno-obrazovnim ustanovama, izvršila sveukupno 196.872 obilazaka odgojno-obrazovnih ustanova.

10.6. Mjera 6. Izraditi nastavni plan i program i uvesti novi kolegij „Nasilje nad i među djecom“ na dodiplomske i poslijediplomske studije odgovarajućih fakulteta
--

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izraditi prijedlog nastavnog plana i programa
3. uvesti kolegij „Nasilje nad i među djecom“ na dodiplomskim i poslijediplomskim studijima

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Analizom postojećeg stanja akreditiranih studijskih programa na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj utvrđeno je kako niti jedan od njih ne sadrži kolegij navedenog naziva. Međutim, nije isključeno da okviru kolegija poput „Obiteljskog prava“ na pravnim fakultetima ili izbornog kolegija „Nasilje u obitelji“ na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu proučavanje pojavnosti nasilja nad i među djecom čini dio nastavnih sadržaja. Prema izvješćima šest sveučilišta u Republici Hrvatskoj unutar 63 kolegija obrađuju se teme koje se odnose na prava djece i/ili nasilje nad i među djecom.

Aktivnost 2.

Člankom 4. stavkom 5. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju propisana je autonomija sveučilišta koja obuhvaća utvrđivanje obrazovnih, znanstvenih, umjetničkih i stručnih programa. Senat sveučilišta odlučuje o istima.

Aktivnost 3.

Studiji se izvode prema studijskom programu kojeg donosi visoko učilište sukladno statutu. Kolegiji koji se odnose na prava djece i nasilje nad i među djecom u najvećem broju slučajeva (37 od 63) su izborni kolegiji koji se slušaju jedan semestar. Broj sati se kreće od 30 do 60. S obzirom na razine visokoškolskog obrazovanja, 25 kolegija studenti slušaju na preddiplomskoj razini obrazovanja, 41 na diplomskoj, 3 na postdiplomskoj i 6 na stručnoj razini.

Izvjeshće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Na Visokoj policijskoj školi veliki značaj pridaje se nastavnim sadržajima koji obrađuju teme kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika te maloljetničke delinkvencije.

Aktivnost 2.

Nastavni sadržaji obrađuju se na Visokoj policijskoj školi.

Aktivnost 3.

Na Visokoj policijskoj školi Policijske akademije navedeni nastavni sadržaji obrađuju se na dodiplomskom stručnom studiju kriminalistike u okviru nastavnog predmeta „Kriminalitet djece i maloljetnika“ na trećoj godini studija te na specijalističkom diplomskom studiju kriminalistike u okviru nastavnog predmeta „Kaznenopravna zaštita djece i maloljetnika“, na drugoj godini studija.

Napominjemo da je Odjel za nakladničko-knjižničku djelatnost Policijske akademije Ministarstva unutarnjih poslova, tijekom 2009. godine, u časopisu „Policija i sigurnost“, u broju 2/09., objavio slijedeće članke: „Način počinjenja seksualnih delikata na štetu djece“ te prikaz knjige „Je li moguće da je to ljubav? – Priručnik o nasilju u vezama mladih“.

10.7. Mjera 7. Izraditi Katalog znanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu prijedloga Kataloga znanja za zaštitu djece od zlostavljanja i zanemarivanja
2. utvrditi potrebe u djelatnostima zdravstva, odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, policije, pravosuđa i drugih djelatnosti u čijem je djelokrugu rad s djecom, obzirom na znanja i ulogu u provedbi preventivnih programa i pravodobne identifikacije i registracije slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece, te brzog i učinkovitog poduzimanja zdravstveno intervencijskih mjera,

- odgojno-obrazovnih mjera, te socijalno intervencijskih mjera i mjera obiteljsko-pravne i kaznenopravne zaštite djece od takvih postupaka
3. izraditi prijedlog zajedničkog Kataloga znanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
  4. donijeti zajednički Katalog znanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja od strane Vlade Republike Hrvatske

Provedba mjere: nije provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 4.

Stvaranje Kataloga znanja ostvarit će se prijelazom na kurikularni pristup odgoju i obrazovanju, odnosno po donošenju Nacionalnog okvirnog kurikuluma koji u sebi sadrži i katalog znanja (po razinama obrazovanja, razredima i predmetima).

10.8. Mjera 8. Izraditi program permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. izraditi prijedlog programa permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
3. donijeti Program permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja od strane Vlade Republike Hrvatske
4. provoditi Program permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: nije provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa organiziralo je predstavljanje projekta prevencije zaštite djece od zlostavljanja u suradnji s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom u Zagrebu.

Aktivnost 2.

Donošenjem Nacionalnog okvirnog kurikuluma izradit će se programi permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja.

Sadašnje aktivnosti permanentnog stručnog usavršavanja na temu zaštitu djece i mladeži od zlostavljanja i zanemarivanja redovita su aktivnost Agencije za odgoj i obrazovanje, koji se provodi u suradnji s Pravobraniteljicom za djecu, Poliklinikom za zaštitu djece Grada Zagreba, nadležnim ministarstvima i udrugama civilnog društva.

Aktivnost 3.

Program permanentnog stručnog usavršavanja stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja donijet će se nakon usvajanja Nacionalnog okvirnog kurikuluma.

Aktivnost 4.

Ukupno je organizirano 85 stručnih skupova na kojima je sudjelovalo 4307 sudionika (iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova), a na kojima se tematski obrađivala uloga odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji poremećaja u ponašanju, prevenciji ovisnosti i nasilja kao i značaja preventivne uloge odgojno-obrazovne ustanove i odgojno-obrazovnih radnika u zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano provodi edukaciju policijskih službenika koji rade na poslovima zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja. Osim specijalističkog tečaja za policijske službenike koji obnašaju poslove maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji, nastavni sadržaji o nasilju nad i među djecom obrađuju se i na drugim tečajevima i seminarima. Svaka policijska postaja i policijska uprava u Republici Hrvatskoj ima specijalizirane policijske službenike za mladež koji postupaju u predmetima kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika, predmetima maloljetničke delinkvencije i obiteljskog nasilja. Na razini ministarstva ustrojen je Odsjek maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji u čijoj nadležnosti su i poslovi kontrolno usmjerivačke djelatnosti ustrojstvenih jedinica policije te suradnja s drugim tijelima javne vlasti, ustanovama i organizacijama nadležnim za skrb i odgoj mladih.

10.9. Mjera 9. Izraditi i donijeti Protokol o postupanju u slučaju grubog zanemarivanja dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta od strane roditelja, posvojitelja, skrbnika ili druge osobe

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati posebnu Radnu skupinu za izradu prijedloga Protokola o postupanju u slučaju grubog zanemarivanja dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta od strane roditelja, posvojitelja, skrbnika ili druge osobe
2. izraditi i donijeti Protokol s mjerama i aktivnostima te hodogramom postupanja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Osnovana je Radna skupina za izradu Protokola o postupanju u slučaju grubog zanemarivanja dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta od strane roditelja, posvojitelja, skrbnika ili druge osobe.

Aktivnost 2.

Planira se dovršetak izrade prijedloga Protokola o postupanju u slučaju grubog zanemarivanja dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta od strane roditelja, posvojitelja, skrbnika ili druge osobe tijekom 2010. godine.

10.10. Mjera 10. Uskladiti ustroj i broj stručnjaka te stvarati uvjete za rad stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja sukladno zabilježenom porastu broja otkrivenih i prijavljenih slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2007. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja ustroja, broja i opremljenosti stručnjaka u nadležnim tijelima koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
2. predložiti ustroj, sistematizaciju radnih mjesta, broj stručnjaka i uvjete u vezi s prostorom i opremom, u nadležnim tijelima, koji su potrebni za obavljanje poslova zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja sukladno do sada zabilježenom porastu broja otkrivenih i prijavljenih slučajeva zlostavljanja i zanemarivanja djece

3. zaposliti stručnjake potrebne za obavljanje poslova učinkovite zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja i osigurati prostor i opremu potrebnu za njihov rad

Provedba mjere: kontinuirano

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo prati i analizira pokazatelje koji se odnose na evidentirane slučajeve zlostavljanja i zanemarivanja djece, broj educiranih policijskih službenika za mladež koji su završili specijalistički tečaj za postupanje u predmetima maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji te prati i analizira druge pokazatelje bitne za poboljšanje uvjeta rada stručnjaka koji obavljaju poslove zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja.

Prepoznajući iznimnu važnost proaktivnog djelovanja u cilju suzbijanja ove vrste kriminaliteta, Uprava kriminalističke policije izradila je projektni prijedlog pod nazivom „*Jačanje kapaciteta u području suzbijanja seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i maloljetnika te pružanja pomoći ranjivim žrtvama kriminaliteta*“, kojeg će u okviru pretpripravnog programa pomoći Europske unije „IPA 2009“ financirati Europska komisija u iznosu od 800.000,00 EUR, a koji uključuje slijedeće aktivnosti koje se odnose i na zlostavljanje djece putem interneta i mobilnih telefona:

- izradu sveobuhvatnog izvješća o trenutnom stanju u odnosu na suzbijanje kaznenih djela na štetu djece u Republici Hrvatskoj, s preporukama za poboljšanje,
- izradu Protokola o postupanju u slučaju prijavljivanja kaznenih djela na štetu djece i maloljetnika,
- izradu standardnih operativnih postupaka policije prilikom istraživanja seksualnih kaznenih djela na štetu djece, uključujući kaznena djela koja se čine putem interneta i mobilnih telefona,
- provedbu treninga za policijske službenike, državne odvjetnike i suce u istraživanje navedenih kaznenih djela,
- provedbu treninga za policijske službenike, državne odvjetnike i suce u pružanju pomoći ranjivim žrtvama kriminaliteta,
- izradu vodiča za policijske službenike o pružanju pomoći ranjivim žrtvama kriminaliteta,
- izradu specijalizirane internet stranice s potrebnim obavijestima za javnost i žrtve kriminaliteta te mogućnošću izravne prijave kaznenih djela,
- provođenje kampanje osvještavanja javnosti, koja uključuje izradu letaka za djecu, roditelje i nastavnike o kaznenim djelima koja se čine na štetu djece te izradu knjižice namijenjene djeci-žrtvama kriminaliteta i njihovim roditeljima koja će sadržavati potrebne obavijesti o načinu prijavljivanja kaznenih djela, postupku policije i kaznenom postupku i vrstama pomoći koja im se može pružiti.

Predviđen početak projekta je prosinac 2010. godine, a završetak srpanj 2012. godine.

Aktivnost 2.

U cilju pružanja odgovarajuće pomoći i zaštite djeci i maloljetnim žrtvama kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, a poglavito u cilju sprječavanja njihove dodatne viktimizacije, Ministarstvo unutarnjih poslova je osiguralo posebne prostorije za obavljanje obavijesnih razgovora s djecom i maloljetnicima žrtvama kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa te izdvojilo dodatna financijska sredstva u iznosu od 124.560,00 kuna za kupnju odgovarajućeg namještaja za opremanje 15 takvih prostorija u više policijskih uprava.

Aktivnost 3.

Tijekom 2009. godine u Odsjeku maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji, sistematizirana su i popunjena tri nova radna mjesta za poslove maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2. i 3.

Vidi područje 1. mjera 3.

10.11. Mjera 11. Provoditi znanstvena istraživanja stanja, kretanja, teritorijalne rasprostranjenosti, pojavnih oblika i drugih obilježja pojave zlostavljanja i zanemarivanja djece u Republici Hrvatskoj

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu kvalitete i kvantitete dosad provedenih istraživanja
2. osnovati Radnu skupinu za izradu prijedloga Programa projekata znanstvenih istraživanja na području unaprjeđivanja zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja
3. donijeti Program znanstvenih istraživanja pojave i unaprjeđivanja rada nadležnih državnih tijela, službi, ustanova, te organizacija civilnog društva na zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja
4. provoditi Program znanstvenih istraživanja pojave i unaprjeđivanja rada nadležnih državnih tijela, službi, ustanova, te organizacija civilnog društva na zaštiti djece od zlostavljanja i zanemarivanja

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3. i 4.

Krajem 2009. godine započeo je Međunarodni istraživački projekt «BECAN» - Epidemiološko istraživanje zlostavljanja i zanemarivanja djece kojeg u cijelosti financira Europska unija. Projekt će trajati tri godine, a u projektu uz Republiku Hrvatsku sudjeluju zemlje Jugoistočne Europe – Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Makedonija, Rumunjska, Srbija i Turska, a partnerske institucije su najčešće sveučilišta iz navedenih zemalja. Projekt uključuje epidemiološko istraživanje na reprezentativnom uzorku djece u dobi od 11, 13 i 16 godina te njihovih roditelja, a predviđeno je da hrvatski uzorak obuhvati 4.500 djece. Korist od sudjelovanja Republike Hrvatske u ovom istraživanju su višestruke: prikupljanje relevantnih epidemioloških podataka o incidenciji i prevalenciji zlostavljanja i zanemarivanja djece u Hrvatskoj; razvoj metodologije koja će omogućiti sustavno praćenje djelotvornosti mjera koje se poduzimaju u ovom području, jačanje istraživačkih potencijala u području istraživanja s djecom te unaprjeđivanje prakse utemeljeno na empirijskim pokazateljima i dr.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3. i 4.

Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuđa sudjeluje kao partner u provedbi projekta „Djeca u Uniji – Prava djece i jačanje položaja djece“. Nositelj projekta je Služba za naknadu štete i podršku žrtvama kaznenih djela Kraljevine Švedske (The Crime Victim Compensation and Support Authority – CURE Project). Osim Republike Hrvatske u projektu sudjeluju – Italija, Finska, Belgija, Rumunjska, Škotska (UK), Slovačka, Portugal i Francuska.

Cilj projekta:

- analiza kaznenog zakonodavstva glede pitanja djece žrtava kaznenih djela, podizanje svijesti o posebnim potrebama djece u sustavu kaznenog prava, kao i o mjerama koje u tom smislu poduzimaju države članice;
- konkretni prijedlozi za unaprjeđenje položaja djece žrtava kaznenih djela u Uniji i državama članicama (pregled stanja kaznenog zakonodavstva biti će temelj preporuka).

Polazni dokumenti ovog Projekta su:

- UN Smjernice o pravu djece žrtava kaznenih djela i svjedoka (UN Guidelines on justice for child victims and witnesses);
- Odluka Vijeća Europske unije od 15. ožujka 2001. godine o poziciji žrtava u kaznenim postupcima (Council Framework Decision of 15 march 2001 on the standing of victims in criminal proceedings).

Nositelj projekta u Republici Hrvatskoj je Ministarstvo pravosuđa, a u projektu sudjeluju predstavnici Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Pravobraniteljica za djecu, Županijski sud u Zagrebu, Općinski kazneni sud u Zagrebu te Ministarstvo unutarnjih poslova.

Projekt je službeno započeo dostavom Upitnika o stanju kaznenog zakonodavstva glede djece žrtava kaznenih djela te je u prosincu 2009. godine u Stockholmu održana međunarodna konferencija u okviru navedenog projekta.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva unutarnjih poslova prate stanje, kretanje, teritorijalnu rasprostranjenost, učestalost i nove pojavne oblike kažnjivih ponašanja, pa tako i zapuštanja i zlostavljanja djece i maloljetnika u Republici Hrvatskoj. Sukladno statističkim i drugim pokazateljima usmjeravaju se preventivno represivna postupanja u cilju smanjenja kriminaliteta i povećanja stanja sigurnosti u Republici Hrvatskoj. Početkom godine izrađuju se Programi i Planovi rada kojima se predviđa suradnja i s drugim tijelima nadležnim za skrb i odgoj mladih.

Tijekom 2009. godine otkriveno je i prijavljeno 4811 kaznenih djela iz domene kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika što je za 7,5% manje u odnosu na 2008. godinu kada je otkriveno i prijavljeno sveukupno 5201 takvih kaznenih djela.

Najveći broj prijavljenih kaznenih djela iz domene kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika odnosi se na kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži kojih je u 2009. godini prijavljeno sveukupno 2526 ili 7,7% manje u odnosu na 2008. godinu kada je prijavljeno 2738 kaznenih djela. U grupi kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži prijavljeno je:

- kaznenih djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe - 1478;
- kaznenih djela nasilničkog ponašanja u obitelji - 1400;
- kaznenih djela povrede dužnosti uzdržavanja - 948;
- kaznenih djela sprečavanja i neizvršenja mjera za zaštitu djeteta i maloljetne osobe - 42;
- kaznenih djela izvanbračnog života s maloljetnom osobom - 40 i
- kaznenih djela oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe - 17.

Tijekom 2009. godine prijavljeno je 1400 kaznenih djela nasilničkog ponašanja u obitelji, što je za 18,2% manje u odnosu na 2008. godinu kada je prijavljeno 1647 kaznenih djela.

Nadalje, u grupi kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa tijekom 2009. godine prijavljena su sveukupno 431 kaznena djela počinjena na štetu djece i maloljetnika ili 1,7% više u odnosu na 2008. godinu kada su prijavljena 424 kaznena djela. U grupi kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa na štetu djece i maloljetnika najviše je prijavljeno:

- kaznenih djela bludnih radnji - 176;
- kaznenih djela zadovoljenja pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom - 80;
- kaznenih djela spolnog odnošaja s djetetom - 68;
- kaznenih djela iskorištavanja djece ili maloljetnih osoba za pornografiju - 31;

- kaznenih djela upoznavanja djece s pornografijom 44;
- kaznenih djela silovanja - 21;
- kaznenih djela spolnog odnošaja zlouporabom položaja - 5;
- kaznenih djela podvođenja - 2;
- rodoskvrnuća - 2;
- kaznenih djela silovanja u pokušaju - 2.

10.12. Razraditi i utvrditi Sustav odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu
---

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu prijedloga Sustava odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu
2. izraditi prijedlog Sustava odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu
3. provesti javnu raspravu o prijedlogu Sustava odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu
4. donijeti Sustav odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu
5. raditi na provedbi odgoja djece od strane roditelja, odgojno-obrazovnih ustanova, medija i ostalih čimbenika odgoja djece u Republici Hrvatskoj sukladno usvojenom Sustavu odgojnih vrijednosti u hrvatskome društvu, a temeljem provedbenih programa odgojnog rada i djelovanja
6. osigurati dovoljan broj stručnih suradnika u odgojno-obrazovnim ustanovama sukladno potrebama odgojno-obrazovnog rada

Provedba mjere: nije provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2009. godini funkciju Radne skupine imalo je Vijeće za nacionalni kurikulum.

Aktivnost 2.

Vijeće za nacionalni kurikulum u izradi prijedloga Nacionalnog okvirnog kurikulumu, unutar sustava odgoja i obrazovanja predložilo je sljedeće vrijednosti: znanje, kreativnost i inovativnost, izvrsnost, solidarnost, identitet te odgovornost i aktivno sudjelovanje u društvenom životu.

Znanje, kreativnost i inovativnost spadaju u temeljne vrijednosti svakog čovjeka. Omogućuju mu bolje razumijevanje i kritičko promišljanje samoga sebe i svega što ga okružuje, snalaženje u novim situacijama te uspjeh u životu i radu. Republika Hrvatska opredijelila se za razvoj društva znanja jer je znanje postalo temeljna proizvodna i razvojna snaga u društvu. Znanje, obrazovanje i cjeloživotno učenje trebaju postati temeljni pokretač razvoja hrvatskoga društva i svakog pojedinca.

Izvrnsost se očituje u stremljenju kvaliteti i visokim ciljevima u obrazovanju, radu i životu, te ustrajnosti u rješavanju problema i nošenju s teškoćama.

Solidarnost pretpostavlja sustavno osposobljavanje djece i mladih da budu osjetljivi za druge, za obitelj, za slabe, siromašne i obespravljene, za međugeneracijsku skrb, za svoju okolinu i za cjelokupno životno okružje.

Identitet - Odgoj i obrazovanje trebaju pridonijeti izgradnji osobnoga, kulturnoga i nacionalnoga identiteta pojedinca. Danas, u doba globalizacije, u kojemu je na djelu snažno miješanje različitih kultura, svjetonazora i religija, ljudi trebaju postati građanima svijeta, a da pritom sačuvaju svoj nacionalni identitet, kulturu i baštinu. Pritom osobito valja čuvati i razvijati hrvatski jezik te paziti na njegovu pravilnu primjenu. Odgoj i obrazovanje trebaju buditi, poticati i razvijati osobni identitet istodobno ga povezujući s poštivanjem različitosti.

Odgovornost i aktivno sudjelovanje u društvenom životu. Odgoj i obrazovanje potiču aktivno sudjelovanje djece i mladih u društvenom životu i promiču njihovu odgovornost prema općem društvenom dobru, prirodi i radu te prema samima sebi i drugima. Odgovorno djelovanje i odgovorno ponašanje pretpostavlja smisleni odnos između osobne slobode i osobne odgovornosti.

Temeljne odgojno-obrazovne vrijednosti Nacionalnog okvirnog kurikuluma proizlaze iz opredijeljenosti hrvatske obrazovne politike za cjelovit osobni razvoj učenika, za čuvanje i razvijanje nacionalne duhovne i materijalne te prirodne baštine Republike Hrvatske, za europski suživot i za stvaranje društva znanja koje će omogućiti održivi razvitak.

Aktivnost 3.

Dokument je bio na javnoj raspravi koja je trajala četiri mjeseca (prosinac 2008. – ožujak 2009.) i u fazi je donošenja, pa se može smatrati da navedene vrijednosti unutar odgojno-obrazovnog sustava predstavljaju i vrijednosti hrvatskoga društva. Može se nabrajati mnogo još drugih vrijednosti, ali se teži zapamtljivosti onih temeljnih, unutar kojih se mogu podvesti brojne druge vrijednosti relevantne za široku društvenu zajednicu.

Aktivnost 4. - 6.

Donošenjem Nacionalnog okvirnog kurikuluma provoditi će se njegova implementacija, koja uključuje i sustavno stručno usavršavanje, kao i savjetodavni rad s roditeljima i obitelji. Broj stručnih suradnika u odgojno-obrazovnim ustanovama (vidi područje 1. mjera 3.).

10.13. Mjera 13. Izraditi programe zaštite djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja kompjutora, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi Studiju o izloženosti djece opasnostima prilikom korištenja kompjutora, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu
2. izraditi programe mjera i aktivnosti za zaštitu djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja kompjutora, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu
3. provoditi programe mjera i aktivnosti za zaštitu djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja kompjutora, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u suradnji s Večernjim listom, NetAkademijom, Tehničkim veleučilištem u Zagrebu i tvrtkom Grejp izradilo je priručnik *Sigurnost djece na internetu* te ga distribuiralo kroz dnevno izdanje Večernjeg lista. Priručnik je izrađen kako bi se roditeljima skrenula pozornost na izazove i opasnosti interneta.

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Održano je predavanje „*Vršnjačko nasilje preko interneta*“ namijenjeno ravnateljima srednjih škola i učeničkih domova.

Održano je predavanje u suradnji sa Centrom tehničke kulture namijenjeno roditeljima „*(NE) ovisan o internetu i računalu*“.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

U osnovnim školama su podijeljeni prigodni letci „*Dan sigurnog interneta*“ o sigurnosti korištenja Interneta koji su sadržavali savjete učenicima i roditeljima uz gostovanje na lokalnim radio-postajama.

Održano je interaktivno predavanje „*Internet + mobitel – kladionica: shopping x bomboni = opasnost*“ na kojem se govorilo o novim ovisnostima: računalu, elektronici, kupovanju, kocki i hrani.

OBITELJSKI CENTAR ISTARKE ŽUPANIJE

Proveden je ciklus predavanja za roditelje i nastavnike u osnovnim školama „*Djeca i mediji*“ – prevencija zanemarivanja djece u smislu izlaganja neprimjerenim medijskim sadržajima ili

korištenjem interneta bez nadzora te prevencija nasilja među djecom preko interneta. Ovim ciklusom predavanja obuhvaćene su 4 osnovne škole. Izrađen je letak *"Djeca i mediji"* te distribuiran roditeljima djece viših razreda.

OBITELJSKI CENTAR BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Održano je interaktivno predavanje *„Facebookmania“* za 30-tak učenika i učitelja IV. Osnovne škole Bjelovar.

OBITELJSKI CENTAR KARLOVAČKE ŽUPANIJE

U sklopu emisije Radio savjetovanište na Hrvatskom radio Karlovcu obrađena je tema posvećena opasnostima za djecu na internetu.

OBITELJSKI CENTAR KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Provedene su radionice i prezentacije za roditelje *„Sigurnost djece na internetu“* i za djecu *„Sigurno na internetu“*.

OBITELJSKI CENTAR POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Izrađeni su letci *„Opasnosti surfanja“*, koji su podijeljeni korisnicima.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Policija poduzima niz aktivnosti u cilju zaštite djece od opasnosti kojima se izlažu prilikom korištenja računala, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu.

Ministarstvo unutarnjih poslova, vezano uz problematiku računalnog kriminaliteta, u svim kontaktima s medijima i na redovnim tiskovnim konferencijama, prezentacijom konkretnih policijskih postupanja, izravno i posredno ukazuje na štetnosti i rizike koje proizlaze iz neprihvatljivih korištenja računala, interneta i drugih sredstava za komunikaciju.

Roditeljima i djeci daju se upute i smjernice vezano uz zaštitno i samozaštitno ponašanje prilikom korištenja internetskih usluga. Uz navedeno na početnoj web-stranici Ministarstva unutarnjih poslova postavljen je link *„Oprezno na internetu“* kojim se građani, prvenstveno roditelji i djeca, upućuju na mogućnosti samozaštitnog ponašanja u ovom području.

29. svibnja 2009. godine, u prostorijama Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova, održana je Konferencija o sigurnosti djece na internetu. Na Konferenciji su bile zastupljene sljedeće teme koje su održali predstavnici nadležnih službi: *„Dosadašnji rad na promicanju sigurnosti djece na internetu“*, *„Doprinos pružatelja Internet usluga u zaštiti djece prilikom korištenja interneta“*, *„Uloga internet portala u zaštiti djece prilikom korištenja interneta“*, *„Doprinos javnog radija i televizije u zaštiti djece prilikom korištenja interneta i drugih oblika suvremene komunikacije“*, *„Slovenska iskustva u zaštiti djece na internetu“*, *„Računalna sigurnost u školama“*, *„Iskustva Poliklinike za zaštitu djece Grada Zagreba u zaštiti djece prilikom korištenja interneta i drugih oblika suvremene komunikacije“*.

Od jeseni 2009. godine policijski službenici Odsjeka za maloljetničku delinkvenciju i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji, utorkom od 14,30 do 15,00 sati, u nekoliko navrata gostovali su u programu Radija Sljeme, kada su se obrađivale teme iz nadležnosti Odsjeka maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji, uključujući teme o opasnostima kojima se izlažu prilikom korištenja računala, interneta i drugih sredstava za komuniciranje na daljinu.

Nadalje, u stručnom časopisu Ministarstva unutarnjih poslova *„Policija i sigurnost“*, godina 18 – broj 2/09., objavljen je stručni članak pod nazivom *„Način počinjenja seksualnih delikata na štetu djece“*. U ovom radu prikazani su rezultati brojnih istraživanja o počiniteljima seksualnih delikata i načinima na koji čine delikte na štetu djece. Također su prikazani i novi pojavni oblici seksualnog iskorištavanja (zavođenja djece) u Republici Hrvatskoj korištenjem interneta i mobilnih telefona koji su, obzirom na ponašanje počinitelja, prikazani kroz fazu „upoznavanja“ počinitelja i žrtve, fazu „zaljubljenosti“, fazu „slanja MMS fotografija i videoklipova“ i fazu „emocionalne ucjene i prijetnje“.

Izvršće dostavlja:

URED UNICEF –a U HRVATSKOJ

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Nastavno na zajedničku kampanju UNICEF-a i Udruge Hrabri telefon „*Prekini lanac!*“ kojoj je cilj bio senzibiliziranje šire javnosti za problematiku elektroničkog zlostavljanja te prevencija istog, UNICEF je pokrenuo niz vezanih aktivnosti (izrada internetske stranice, izrada letaka i brošura za djecu i roditelje te plakati za škole). Tijekom 2009. UNICEF-ov stručni tim izradio je školski program za prevenciju elektroničkog zlostavljanja pod nazivom „*Prekini lanac*“. Ovaj program zamišljen je kao nastavak osnovnog programa Stop nasilju među djecom. Pilot-projekt je proveden u 3 osnovne škole, a u rujnu 2009. educirano je 50 mentora za podršku školama u ovom programu.

Istovremeno je UNICEF-ov stručni tim izradio „*Priručnik programa prevencije elektroničkog zlostavljanja*“ u nakladi od 2000 primjeraka koji je besplatno distribuiran svim školama koje sudjeluju u programu te zainteresiranoj stručnoj javnosti. Priručnik služi kao pomoćno sredstvo učiteljima u provođenju programa u školama. Osmišljen je upitnik o utjecaju suvremene tehnologije na svakodnevni život djece i odraslih, koji je namijenjen ispitivanju stavova učenika, učitelja i roditelja. Istraživanje je zasad provedeno u 29 škola dok će u ostalih 8 škola istraživanje biti provedeno početkom sledeće školske godine. Rezultati ovog istraživanja će biti objavljeni u 2010. godini.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj tijekom 2009. godine je surađivao sa Udrugom „Hrabri telefon“ na projektu „*Učinimo Internet sigurnijim*“, koji je obuhvaćao pružanje savjetodavne pomoći putem SOS telefona za zlostavljaju i zanemaranu djecu, organizaciju edukativnih radionica za djecu u svezi sigurnosti na internetu te edukativnih radionica za roditelje, promoviranje foruma, e-maila i chata kao suvremenih načina savjetovanja te publiciranje zajedničke internetske stranice na kojoj su se djeca i roditelji mogli informirati o relevantnim pitanjima.

Ured UNICEF-a u Hrvatskoj planira nastaviti suradnju s Hrabrim telefonom na projektu „*Siguran, edukativan i pomažući Internet*“, u okviru kojega će se provoditi informativne i edukativne aktivnosti (otvaranje interaktivne internetske stranice, objavljivanje članaka u dječjim časopisima, dijeljenje edukativnih naljepnica za osobna računala te uska suradnja sa nekoliko javnih knjižnica u kojima je primijećeno elektroničko nasilje).

Utrošena sredstva 150.000,00 kuna prikupljenih od donacija tvrtki i građana.

10.14. Mjera 14. Izraditi Nacionalni plan protiv seksualnog iskorištavanja djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: Aktivnost 1. – 2006. godina

Aktivnost 2. – 2007. i 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu Nacionalnog plana protiv seksualnog iskorištavanja djece
2. izraditi Nacionalni plan protiv seksualnog iskorištavanja djece

Provedba mjere: nije provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Pri Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi osnovano je 22. rujna 2008. godine Povjerenstvo za izradu Nacionalnog plana protiv seksualnog iskorištavanja djece. Donošenje Nacionalnog plana protiv seksualnog iskorištavanja djece planirano je u narednom razdoblju.

Aktivnost 2.

Nacionalni plan protiv seksualnog iskorištavanja djece planira se izraditi tijekom 2010. godine.

10.15. Mjera 15. Izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakonskih propisa o pojavnim oblicima rada i zapošljavanja djece u cilju zaštite djece od gospodarskog iskorištavanja i zapošljavanja ili rada na poslovima štetnima po razvoj i zdravlje djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2008. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Radnu skupinu za izradu analize zakonskih propisa o pojavnim oblicima rada i zapošljavanja djece
2. pribaviti prijedloge nadležnih tijela za izmjenu zakonskih propisa u cilju zaštite djece od gospodarskog iskorištavanja i zapošljavanja ili rada na poslovima štetnima po razvoj i zdravlje djece
3. izraditi prijedloge izmjena i dopuna zakonskih propisa u cilju učinkovitije zaštite djece od gospodarskog iskorištavanja i zapošljavanja ili rada na poslovima štetnima po razvoj i zdravlje djece
4. provoditi zakonske propise u cilju učinkovitije zaštite djece od gospodarskog iskorištavanja i zapošljavanja ili rada na poslovima štetnima po razvoj i zdravlje djece

Provedba mjere: djelomično provedena

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 3.

Hrvatski sabor je 4. prosinca 2009. godine donio novi Zakon o radu (Narodne novine, br. 149/09) koji kao opći propis kojim su regulirani radni odnosi u Republici Hrvatskoj, sadrži odredbe koje se odnose na pravnu regulativu rada maloljetnika te sadrži institute kojima je cilj njihova zaštita. To su instituti koji se odnose na propisanu najnižu dob za zaposlenje, definiranje kada je maloljetnik poslovno sposoban za sklapanje i raskidanje ugovora o radu, zabranu rada maloljetnika na određenim, za sigurnosti, zdravlje, čudoređe ili razvoj štetnim poslovima, zabranu prekovremenog rada maloljetnih radnika, zabranu rada maloljetnika u preraspodjeljenom punom radnom vremenu, koji bi trajao duže od osam sati dnevno, kao i zabranu noćnog rada maloljetnika. Postupanja poslodavaca protivno prethodno navedenim odredbama Zakona o radu su sankcionirana, a nadzor nad provedbom istih, kontinuirano provodi Državni inspektorat, Služba nadzora u području rada i zaštite na radu.

Nadalje, u cilju postizanja potpunog usklađivanja nacionalnog radnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije, pri izradi novog Zakona o radu i uređivanju instituta rada maloljetnika, odredbe novog Zakona o radu, kao i provedbenih propisa kojima se regulira rad maloljetnika i maloljetnika-učenika, u potpunosti su usklađene s Direktivom Vijeća 94/33/EZ od 22. lipnja 1994. godine, o zaštiti mladih ljudi na radu.

Analiza sadržaja odredbi novog Zakona o radu, koje se odnose na maloljetnike:

Poslovna sposobnost maloljetnika za sklapanje ugovora o radu

Institut stjecanja djelomične poslovne sposobnosti maloljetnika za sklapanje i raskidanje ugovora o radu te za poduzimanje svih pravnih radnji u vezi ispunjenja prava i obveza iz tog ili u vezi s tim ugovorom, pod uvjetom da ga na to ovlasti zakonski zastupnik, nije se suštinski promijenio u odnosu na dosadašnje rješenje članka 15. prijašnjeg Zakona o radu. Dakle i sada maloljetnik, kojeg je zakonski zastupnik ovlastio za zaključenje ugovora o radu, stječe u vezi s tim ugovorom poslovnu sposobnost i time mogućnost samostalnog poduzimanja svih pravnih radnji pa tako i pokretanje i sudjelovanje u sudskim postupcima, vezanih uz taj ugovor.

Promjena koja je unijeta u ovaj institut odnosi se sada samo na izuzetak kada maloljetnik stariji od petnaest godina, čak i u slučaju da ga na to ovlasti zakonski zastupnik, neće steći poslovnu sposobnost za zaključenje ugovora o radu, a to je u slučaju kada još pohađa obvezno osnovno

obrazovanje. Takvom maloljetniku zakonski zastupnik ne bi ni mogao izdati pisano ovlaštenje, a ako bi ga i izdao, isto bi bilo ništavno.

Zapošljavanje maloljetnika bez odobrenja njegovog zakonskog zastupnika sankcionirano je kao teži prekršaj poslodavca.

Zabrana rada maloljetnika na određenim poslovima

Posebna zaštita maloljetnih radnika putem apsolutne zabrane njihovog zapošljavanja i rada na određenim poslovima, koji mogu ugroziti njihovu sigurnost, zdravlje, čudoređe ili razvoj te zabrana njihovog zapošljavanja i rada na poslovima za koje je prethodno potrebno utvrditi zdravstvenu sposobnost maloljetnika, zadržana je u dosadašnjem opsegu članka 16. prijašnjeg Zakona o radu.

Suštinski se tu definiraju dvije vrste poslova: poslovi s osobitim opasnostima na kojima se maloljetnik nikada ne smije zaposliti i raditi te poslovi na kojima se maloljetnik može zaposliti i raditi tek nakon prethodno utvrđene zdravstvene sposobnosti. Navedeni poslovi će se definirati u novim provedbenim propisima odnosno *Pravilnikom o poslovima na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik* i *Pravilnikom o poslovima na kojima maloljetnik može raditi i o aktivnostima u kojima smije sudjelovati*, koji će se izraditi tijekom 2010. godine.

Inspektori rada su ovlašteni upravnom mjerom zabraniti rad maloljetnika na poslovima na kojima ne smiju raditi, kao i rad na poslovima na kojima bi mogli raditi, ali im nije prethodno utvrđena zdravstvena sposobnost, a poslodavac je za isto i prekršajno sankcioniran najtežim prekršajem. U ovim je slučajevima zadržana i obveza poslodavca da na zahtjev maloljetnika, njegovog roditelja ili skrbnika, radničkog vijeća, sindikata ili inspektora rada, maloljetnom radniku ponudi sklapanje ugovora o radu za druge odgovarajuće poslove, a tek ako takvih poslova nema može mu otkazati ugovor o radu. I ova je obveza poslodavca sankcionirana kao najteži prekršaj poslodavca.

Obzirom da je kao i do sada zadržana mogućnost sudjelovanja maloljetnih osoba u određenim aktivnostima uz naplatu i pod uvjetom prethodnog odobrenja inspektora rada, a koje aktivnosti nisu bile poblizje i preciznije propisane, kao niti uvjeti za izdavanje prethodnog odobrenja, sada je člankom 19. Zakona dana ovlast ministru nadležnom za poslove rada da uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zdravstva poblizje propiše te aktivnosti. U 2010. godini donijeti će se *Pravilnik o poslovima na kojima maloljetnik može raditi i o aktivnostima u kojima smije sudjelovati*.

Nadziranje rada maloljetnika na određenim poslovima

Institut nadzora nad radom maloljetnika na određenim poslovima uređen je na istovjetan način kao i do sada propisani institut pod nazivom „*ovlaštenje inspektora rada da zabrani rad maloljetnika na određenim poslovima*“, koji daje ovlasti inspektoru rada da u bilo koje vrijeme naloži poseban zdravstveni pregled maloljetnika, ako posumnja da maloljetnik obavlja poslove koji mogu ugroziti njegovu sigurnost, zdravlje, čudoređe ili razvoj te na temelju nalaza i mišljenja ovlaštenog liječnika upravnom mjerom može i zabraniti rad maloljetnika na takvim poslovima. U tim slučajevima će inspektor rada odrediti rok u kojem poslodavac mora pribaviti nalaz i mišljenje ovlaštenog liječnika, a sve troškove tog liječničkog pregleda snosi poslodavac. Ovlaštenost liječnika koji može izdati relevantan nalaz i mišljenje uređena je posebnim propisom odnosno Zakonom o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (Narodne novine, br. 85/06 i 67/08).

Postupak inspeksijskog nadzora, osim po službenoj dužnosti, mogu zahtijevati i maloljetni radnik, njegov roditelj ili skrbnik, radničko vijeće ili sindikat, a propisane obveze poslodavca sankcionirane su kao najteži prekršaji. I ovdje je propisana obveza poslodavca da u slučaju zabrane rada maloljetnika na određenim poslovima, mora maloljetnom radniku ponuditi sklapanje ugovora o radu na drugim odgovarajućim poslovima, a tek ako takvih poslova nema, može otkazati maloljetnom radniku ugovor o radu pod uvjetima propisanim Zakonom.

Stanka

Pri utvrđivanju prava radnika na stanku, Zakon propisuje uvjete za stjecanje prava na istu, odnosno to pravo ostvaruje radnik koji radi najmanje šest sati dnevno, uz povoljnije uređenje za maloljetnog radnika, koji mora raditi najmanje četiri i pol sata dnevno da bi ostvario pravo na stanku od najmanje trideset minuta, što je novina u odnosu na dosadašnji tekst Zakona te predstavlja normativno usklađenje s Direktivom koja uređuje zaštitu mladih ljudi na radu.

Godišnji odmor

Pravo maloljetnika na godišnji odmor povoljnije je uređeno za maloljetnog radnika i radnika koji radi na poslovima na kojima, uz primjenu mjera zaštite na radu, nije moguće zaštititi radnika od štetnih utjecaja, za koje je minimalno trajanje godišnjeg odmora pet tjedana, u odnosu na ostale radnike koji imaju pravo na minimalno četiri tjedna godišnjeg odmora.

Zaključno još treba istaknuti, da su u cilju posebne i pojačane zaštite maloljetnih radnika, novčane kazne propisane za sve prekršaje poslodavaca po ovom Zakonu, propisane u dvostrukom iznosu u odnosu na novčane kazne za prekršaje počinjene na štetu punoljetnih radnika.

Umjesto Pravilnika o poslovima na kojima se ne smije zaposliti malodobnik i o poslovima na kojima može raditi samo nakon prethodnog utvrđivanja zdravstvene sposobnosti (Narodne novine, br. 59/02), donijet će se dva nova pravilnika i to *Pravilnik o poslovima na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik i Pravilnik o poslovima na kojima maloljetnik može raditi i o aktivnostima u kojima smije sudjelovati*, a u cilju usklađivanja s Direktivom Vijeća 94/33/EZ od 22. lipnja 1994. o zaštiti mladih ljudi na radu. Prvim pravilnikom su drugačije definirani poslovi na kojima se maloljetnik ne smije zaposliti, a drugim su propisane aktivnosti u kojima uz prethodno odobrenje inspektora rada, smije uz naknadu sudjelovati osoba mlađa od petnaest godina ili osoba s petnaest i starija od petnaest, a mlađa od osamnaest godina koja pohađa obvezno osnovno obrazovanje.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva temeljem Projekta „*Obrazovanje za poduzetništvo*“ na pozitivan način potiče poduzetništvo djece i mladih kroz provedbene aktivnosti: učenika zadruga i učeničko poduzeće te Dječji tjedan poduzetništva.

Izvešće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ured Pravobraniteljice za djecu dostavio je nadležnom ministarstvu prijedloge za dopunu Zakona o strukovnom obrazovanju (Narodne novine, br. 30/09) koji je donesen je 27. veljače 2009. godine. Izneseni su slijedeći prijedlozi:

- da učenici u prvoj godini obrazovanja i koji su mlađi od 15 godina, ne smiju biti opterećeni praktičnom nastavom i vježbama više od četiri sata dnevno (ne više od 20 sati tjedno),
- obveza sklapanja ugovornih odnosa između učenika, škole i poslodavca kod kojeg učenik obavlja praktičnu nastavu i vježbe,
- inspeksijski nadzor nad obavljanjem stručne prakse i vježbi,
- prekršajna odgovornost i novčana kazna te pojačana odgovornost za zaštitu učenika od gospodarskog iskorištavanja ako se polaznicima utvrdi dnevno trajanje praktične nastave i vježbi suprotno propisima kojima se uređuju radni odnosi te drugim propisima.

Aktivnost 4.

Zakon o strukovnom obrazovanju donesen je 27. veljače 2009. godine. U skladu s njim donesen je *Pravilnik o načinu organiziranja i izvođenja nastave u strukovnim školama*. Pravilnikom u kojem je navedena obvezna dokumentacija utvrđene su jasne procedure zaštite učenika u izvođenju nastave u strukovnim školama.

Izvešće dostavlja:

DRŽAVNI INSPEKTORAT

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Područje radnih odnosa

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2009. godine inspektori rada u području radnih odnosa svih područnih jedinica Državnog inspektorata postupajući u okviru svoje nadležnosti obavili su ukupno 15.044 nadzora nad provedbom propisa iz područja rada i zapošljavanja. Od navedenog broja nadzora u 68 nadzora otkrivene su nezakonitosti počinjene u odnosu na 73 malodobnika te postojanje osnovane sumnje da je počinjeno ukupno 153 povreda prekršajno sankcioniranih odredaba: Zakona o radu (nastavno: ZR-a), Zakona o Državnom inspektoratu (nastavno: ZDI), Zakona o

strancima (nastavno: ZS), Zakona o mirovinskom osiguranju (nastavno: ZMO) i Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (nastavno: ZOZO), koje se odnose na rad i zapošljavanje malodobnika te u 1 slučaju postojanje osnovane sumnje da je počinjeno kazneno djelo iz čl. 114. Kaznenog zakona. Protiv jednog poslodavca je nadležnom općinskom državnom odvjetništvu podnesena kaznena prijava zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo davanja lažnog iskaza, opisano i kažnjivo u čl. 303. Kaznenog zakona. Najviše nezakonitosti počinjenih u odnosu na malodobnike utvrđeno je u djelatnosti ugostiteljstva, no povrede propisa iz područja rada i zapošljavanja počinjene na štetu malodobnika utvrđivane su i u drugim djelatnostima (trgovini, turizmu, industriji, graditeljstvu, komunalnim djelatnostima, obrtničko-uslužnim djelatnostima).

Malodobnici su radili na poslovima: konobara i pomoćnih konobara (52 malodobne osobe, od toga 20 muških osoba i 32 ženske osobe), kuhara i pomoćnih kuhara (6 malodobnih osoba, od toga 2 muške osobe i 4 ženske osobe), prodavača - trgovaca (1 malodobnica), građevinskih i pomoćnih građevinskih radnika (4 malodobnika), pomoćne frizerke (1 malodobnica), naplate parkiranja (2 malodobnika), pekara i pomoćnih pekara (3 malodobne osobe, od toga 1 muška osoba i 2 ženske osobe), na sezonskim poslovima u poljoprivredi (1 malodobnik), na naplaćivanju karata za ulaz u zračni grad (1 malodobnica), te po 1 malodobnik na poslovima privezivanja broda i čišćenja.

U izvješćem obuhvaćenom razdoblju inspektori rada u području radnih odnosa zaprimili su ukupno 149 zahtjeva zakonskih zastupnika osoba mlađih od 15 godina za izdavanje odobrenja za sudjelovanje istih uz naplatu u izvođenju umjetničkih, scenskih ili drugih sličnih djela, ali i snimanju video spotova, TV reklama, serijala i dr. Postupajući u okviru svoje nadležnosti po navedenim zahtjevima, temeljem odredaba čl. 21. st. 2. i 3. ZR-a inspektori rada su dali odobrenje za sudjelovanje ukupno 143 malodobne osobe mlađe od 15 godina u navedenim aktivnostima - na način, u opsegu i na poslovima koji ne ugrožavaju njihovo zdravlje, čudorednost, školovanje ili razvoj, dok je 1 zahtjev odbijen jer je bio podnesen retroaktivno, 2 zahtjeva su obustavljena jer su zakonski zastupnici odustali od zahtjeva, a 3 zahtjeva su odbačena jer su bili podneseni nakon što su malodobnici napunili petnaest godina života.

Neposrednim opažanjem, temeljem informacija dobivenih od zatečenih malodobnika, odnosno njihovih zakonskih zastupnika (roditelja), iskaza drugih radnika i poslodavaca, uvidom u radno-pravnu dokumentaciju malodobnih radnika, evidencije o zaposlenim radnicima i drugu poslovnu dokumentaciju, inspektori su u obavljenim inspekcijskim nadzorima utvrdili postojanje osnovane sumnje da su počinjene slijedeće nezakonitosti:

1. sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme s malodobnom osobom u slučaju koji nije predviđen zakonom, odnosno kolektivnim ugovorom – 1 prekršaj,
2. sklapanje ugovora o radu s malodobnom osobom, koji nisu sadržavali sve podatke propisane odredbom ZR-a – 3 prekršaja,
3. zapošljavanje malodobnika bez pisanih odobrenja njihovih zakonskih zastupnika (roditelja), – 17 prekršaja,
4. uskrata prava malodobnim radnicima na korištenje stanke na način i pod uvjetima utvrđenim odredbom ZR-a – 1 prekršaj,
5. uskrata prava malodobnim radnicima na korištenje dnevnog odmora na način i pod uvjetima utvrđenim odredbom ZR-a – 4 prekršaja,
6. uskrata prava na tjedni odmor malodobnim radnicima na način i pod uvjetima utvrđenim odredbom ZR-a – 9 prekršaja,
7. da je jedan poslodavac bez suglasnosti malodobnog radnika naplatio svoje potraživanje prema istom uskratom dijela njegove plaće – 1 prekršaj,
8. neuručivanje malodobnim radnicima prije početka rada pisanih potvrda o sklopljenim ugovorima o radu u slučajevima kad ugovori o radu nisu bili sklopljeni u pisanom obliku – 19 prekršaja,
9. zapošljavanje 4 malodobne osobe mlađe od 15 godina – 4 prekršaja. Prema izvješću inspektora rada jedna malodobnica (14,5 godina) je radila na poslovima konobarice u ugostiteljskom obrtu, jedna malodobnica (11 godina) je radila na poslovima prodaje ulaznica za korištenje zračnog gumenog grada u zabavnom parku, a dva malodobnika (13 i 14,5 godina) su radila na poslovima naplate parkiranja i iznajmljivanja sportske opreme.

10. jedna malodobnica bila je zaposlena na poslovima koji mogu ugroziti njezino zdravlje, ćudorednost ili razvoj – 1 prekršaj. U postupku nadzora utvrđeno je da je malodobnica (17 godina) radila u noćnom baru na poslovima konobarice te je protiv poslodavca i odgovorne osobe istog podnesen optužni prijedlog nadležnom prekršajnom sudu.
11. dva poslodavca su zahtijevala od malodobnih radnika da rade duže od punog radnog vremena veći broj sati od zakonom određenog najdužeg trajanja takvog rada – 2 prekršaja,
12. ukupno je 14 malodobnih osoba radilo prekovremeno – 13 prekršaja,
13. poslodavac je malodobnom radniku naredio rad u preraspodijeljenom punom radnom vremenu – 1 prekršaj,
14. ukupno su 42 malodobne osobe su radile kod 39 poslodavaca noću tj. između 19,00 sati uvečer i 7,00 sati ujutro idućega dana u industriji, odnosno između 20,00 sati uvečer i 6,00 sati ujutro idućeg dana izvan industrije – 39 prekršaja,
15. poslodavac jednom malodobnom radniku prilikom isplate plaća nije uručio obračun plaće iz kojeg je vidljivo kako je utvrđen iznos plaće – 1 prekršaj
16. poslodavac jednom malodobnom radniku nije uručio obračun dugovane, a neisplaćene plaće – 1 prekršaj,
17. poslodavac jednom malodobnom radniku nije dostavio u pisanom obliku obrazložen otkaz – 1 prekršaj,
18. poslodavac jednom malodobnom radniku nije nakon prestanka radnog odnosa vratio sve njegove isprave i primjerak odjave s obveznog mirovinskog i zdravstvenog osiguranja – 1 prekršaj,
19. poslodavac je jednom malodobnom radniku odbio vratiti radnu knjižicu kada je to bio dužan učiniti – 1 prekršaj,
20. dva poslodavca nisu inspektoru omogućili obavljanje nadzora dostavljanjem potrebnih podataka i dokumentacije vezane uz rad malodobnika – 2 prekršaja,
21. jedan poslodavac nije izvršio izvršno rješenje inspektora doneseno na temelju ZDI-a ili drugog zakona – 1 prekršaj,
22. poslodavci nisu prijavili ukupno 21 malodobnog radnika na obvezno mirovinsko i/ili zdravstveno osiguranje ili ih nisu prijavili s prvim danom početka rada – 21 prekršaj,
23. tri su poslodavca podnijela za malodobne radnike prijave nadležnom tijelu mirovinskog osiguranja po proteku zakonskog roka od 15 dana utvrđenog odredbama ZMO-a – 3 prekršaja,
24. četiri su poslodavca podnijela za malodobne radnike prijave nadležnom tijelu zdravstvenog osiguranja po proteku zakonskog roka od 15 dana utvrđenog odredbama ZOZO-a – 4 prekršaja,
25. jedan poslodavac nije malodobnom radniku u propisanom roku isplatio minimalnu plaću u visini utvrđenoj odredbama Zakona o minimalnoj plaći – 1 prekršaj,
26. jedan poslodavac je u odnosu na malodobnog radnika neuredno vodio evidenciju o plaćama – 1 prekršaj.

Slijedom utvrđenoga, a zbog osnovane sumnje da su postupili protivno navedenim prekršajno sankcioniranim odredbama zakona, čime bi bila ostvarena bitna obilježja navedenih djela prekršaja, protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca nadležnim prekršajnim sudovima, sukladno odredbama čl. 47. st. 1. ZDI-a i čl. 111. st. 1. Prekršajnog zakona podneseno je ukupno 68 optužnih prijedloga.

Zbog osnovane sumnje da je neuručivanjem pisane potvrde o sklopljenom ugovoru o radu prije početka rada (budući da ugovor o radu nije bio sklopljen u pisanom obliku) i neprijavlivanjem malodobnog radnika u propisanim rokovima nadležnim tijelima mirovinskog i zdravstvenog osiguranja počinjeno kazneno djelo povrede prava radnika na radni staž, odnosno prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, opisano i kažnjivo u čl. 114. Kaznenog zakona, protiv jednog poslodavca podnesena je 1 kaznena prijava nadležnom općinskom državnom odvjetništvu. Protiv jednog poslodavca je podnesena 1 kaznena prijava nadležnom općinskom državnom odvjetništvu zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo davanja lažnog iskaza, opisano i kažnjivo u čl. 303. Kaznenog zakona.

Osim podnošenja optužnih prijedloga nadležnim prekršajnim sudovima protiv poslodavaca i odgovornih osoba i kaznenih prijava, inspektori rada u području radnih odnosa su u slučajevima kada

je to materijalnim propisom propisano donosili i određene upravne mjere. Temeljem izvješća svih područnih jedinica Državnog inspektorata, temeljem odredaba ZR-a u izvješćem obuhvaćenom razdoblju je doneseno ukupno 50 rješenja, koja su se odnosila na:

- zabranu poslodavcu da određuje noćni rad malodobnicima kada takav rad nije prijeko potreban zbog više sile,
- zabranu poslodavcu da određuje prekovremeni rad malodobniku,
- zabranu poslodavcu da određuje rad malodobnika u preraspodijeljenom punom radnom vremenu,
- zabranu zapošljavanja malodobnika na poslovima koji mogu ugroziti njegovo zdravlje, čudorednost ili razvoj.

Vezano uz utvrđeno nezakonito zapošljavanje malodobnih radnika, sukladno odredbama čl. 58. ZDI-a inspektori su u 6 slučajeva usmenim rješenjima u zapisniku poslodavcima zabranili obavljanje djelatnosti u nadziranom poslovnom objektu, odnosno prostoru, dok ne otklone nedostatke u poslovanju, u najkraćem trajanju od 30 dana, budući da su utvrdili da su kod tih poslodavaca tijekom nadzora malodobni radnici obavljali poslove koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca imaju obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, a poslodavci s njima nisu sklopili ugovor o radu, niti su im uručili pisanu potvrdu o sklopljenom ugovoru o radu prije početka rada, odnosno nisu ih prijavili na obvezno mirovinsko ili obvezno zdravstveno osiguranje s prvim danom početka rada ili na odgovarajuće radno vrijeme.

Sukladno odredbama čl. 32. st. 1. ZDI-a, u slučajevima kada inspektori nisu bili ovlašteni postupati o uočenim nepravilnostima izvijestili su druga nadležna tijela državne uprave. U navedenom razdoblju upućeno je ukupno 102 obavijesti, i to:

- 11 obavijesti Ministarstvu unutarnjih poslova,
- 26 obavijesti Poreznoj upravi Ministarstva financija,
- 38 obavijesti mjesno nadležnim centrima za socijalnu skrb,
- 25 obavijesti Pravobraniteljici za djecu,
- 2 obavijesti Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

Područje zaštite na radu

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2009. godine inspektori rada u području zaštite na radu svih područnih jedinica Državnog inspektorata postupajući u okviru svoje nadležnosti obavili su ukupno 8.893 nadzora nad provedbom propisa iz područja zaštite na radu. Od navedenog broja nadzora u 75 nadzora inspektori rada zatekli su ukupno 132 malodobna radnika, odnosno učenika na praktičnom naukovanju.

Inspektori rada su kod 4 poslodavca utvrdili postojanje osnovane sumnje da su počinjene sljedeće nezakonitosti:

1. kod jednog poslodavca je utvrđeno da je rasporedio dva (2) malodobna radnika na obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada,
2. kod jednog poslodavca je utvrđeno da se jedan (1) malodobni učenik na praktičnom naukovanju za poslove strojobravnara teško ozlijedio zbog toga što mu je poslodavac dopustio da samostalno obavlja poslove strojobravnara,
3. kod jednog poslodavca je utvrđeno da je jedan (1) malodobni učenik na praktičnom naukovanju smrtno stradao zbog toga što poslodavac nije osigurao da se radovi obavljaju u skladu s pravilima zaštite na radu, odnosno nije osigurao zaštitu protiv pada radnika u dubinu,
4. kod dva poslodavca je utvrđeno da su se dva (2) malodobna radnika lakše ozlijedila; jedan na poslovima rezanja na kružnoj pili, a drugi na obavljanju poslova pomoćnog zidara.

Slijedom utvrđenog činjeničnog stanja za navedene slučajeve, inspektori rada za zaštitu na radu donijeli su 3 rješenja kojima su naredili poslodavcima udaljšavanje malodobnih radnika sa poslova za koje ne ispunjavaju propisane uvjete.

Protiv poslodavca i odgovornih osoba poslodavca podnesena su 4 optužna prijedloga za ukupno 6 počinjenih prekršaja te jednu kaznenu prijavu.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 528.600,00 kuna

**XI. Područje djelovanja:
DJECA POGOĐENA RATOM I POSLJEDICAMA RATA**

11.1. Mjera 1. Provesti sveobuhvatno istraživanje djece pogođene ratom i posljedicama rata

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi broj djece pogođene ratom i posljedicama rata
2. identificirati posljedice nastale kod djece pogođene ratom i posljedicama rata
3. utvrditi potrebne mjere oporavka i liječenja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Mjera je provedena kroz brojna istraživanja i znanstvene radove o djeci pogođenoj ratom i posljedicama rata u Hrvatskoj.

Podaci iz 2002. godine govore o 303 poginule djece te 1280 ranjene djece, od kojih 315 djece kao posljedicu ranjavanja ima trajni invaliditet, bilo da su im amputirani ekstremiteti, odnosno da je došlo do ozljeda CNS-a, lezije živaca i ozljede oka. Od navedenog broja, njih 52 trajno su vezani na tuđu njegu i pomoć, postotak trajnog oštećenja njihovog tijela je od 80-100%. U istom periodu 4455 djece ostalo je bez jednog roditelja, dok je 131 dijete ostalo bez oba roditelja, a 900 djece još nije znalo sudbinu svojih roditelja (jedan ili oba roditelja vodili su se kao nestali). Valja spomenuti još jednu grupaciju djece, njih 63, koji su gubitkom jednog roditelja ostali bez roditeljske skrbi. Radi se o djeci kojima je drugi roditelj umro, nestao, nepoznat ili je odlukom nadležnog Centra za socijalnu skrb lišen roditeljske skrbi. Također, jedan ili oba roditelja preko 30.000 djece ostali su nakon rata invalidi.

Pored navedenog, iznimno velik broj djece je tijekom rata bio primoran, zajedno sa svojim obiteljima, napustiti vlastiti dom te su mnogi dulje vrijeme živjeli kao prognanici u drugim područjima Republike Hrvatske.

Djeca prognanici najčešće su bila višestruko traumatizirana, a način života, često u teškim stambenim i materijalnim uvjetima, osjećaj nesigurnosti i trajnog nezadovoljstva u njihovim obiteljima na djeci je ostavio negativne posljedice.

Aktivnost 2.

O posljedicama i mjerama oporavka i liječenja djece napravljeni su brojni znanstveni i stručni radovi i publikacije. Rat je ostavio teške fizičke, psihičke i socijalne posljedice na djecu. Osobito su značajne dugoročne posljedice kao što su simptomi posttraumatskog stresnog poremećaja, somatski simptomi, depresivnost, agresivnost te negativne posljedice po formiranje vlastitog identiteta, pogleda na svijet i moralnih vrijednosti.

Najčešći problemi s kojima su se u godinama nakon rata susretali stručni radnici na terenu su poremećaji ponašanja, poremećaji prilagodbe, loš uspjeh u školi, nesigurnost, agresivnost, noćno mokrenje, tikovi, strahovi.

Aktivnost 3.

Kroz navedene znanstvene i stručne radove utvrđene su mjere oporavka i liječenja, temeljem kojih su sve su nadležne službe pojačale djelovanje s ciljem oporavka i liječenja djece pogođene ratom i posljedicama rata.

11.2. Mjera 2. Izraditi Registar djece stradale uslijed ratnih razaranja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. utvrditi broj djece stradale uslijed ratnih razaranja

Provedba mjere: djelomično provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u suradnji s drugim državnim tijelima i ustanovama izradilo privremeni Registar poginule djece uslijed ratnih razaranja u Domovinskom ratu, u kojem se nalaze podaci o 321 poginulom djetetu. Registar je privremen iz razloga što ima još stradale djece čiji su podatci nepotpuni pa se do sada nisu mogli identificirati, odnosno provjeriti.

11.3. Mjera 3. Osigurati odgovarajuće oblike zaštite djeci pogođenoj ratom i posljedicama rata usklađivanjem pozitivnih propisa u Republici Hrvatskoj
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećih pravnih propisa
2. izraditi izmjene i dopune postojećih propisa
3. usklađivati postojeće propise
4. utvrditi broj djece pogođene ratom i posljedicama rata
5. utvrditi potrebe djece pogođene ratom i posljedicama rata
6. osigurati materijalna i ostala prava djeci pogođenoj ratom i posljedicama rata

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 6.

MATERIJALNA I OSTALA PRAVA DJECE POGOĐENE RATOM I POSLJEDICAMA RATA

Tijekom 2009. godine, sukladno odredbama *Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji* (Narodne novine, br. 174/04, 92/05, 02/07, 107/07, 65/09 i 137/09) te provedbenim aktima donesenim na osnovu navedenog Zakona i posebnim mjerama, djeca smrtno stradalih, nestalih ili zatočenih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, djeca hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata te djeca dragovoljaca iz Domovinskog rata, ostvarivala su u skladu s navedenim Zakonom propisana prava.

Djeca smrtno stradalih, nestalih ili zatočenih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata su, po osnovi gubitka člana obitelji, ostvarivala trajna i jednokratna prava (obiteljsku invalidninu, nadoknadu u visini obiteljske invalidnine, obiteljsku mirovinu, nadoknadu u visini obiteljske mirovine, za vrijeme redovnog školovanja te do 12 mjeseci nakon školovanja, odnosno do dana zapošljavanja u tom roku, pravo na besplatne udžbenike, pravo na stipendiju, pravo na zdravstvenu zaštitu).

Određena prava tijekom školovanja (pravo na besplatne udžbenike, pravo na stipendiju) propisana su i za djecu hrvatskih ratnih vojnih invalida iz Domovinskog rata te djecu dragovoljaca iz Domovinskog rata.

ŠKOLOVANJE DJECE HRVATSKIH BRANITELJA

Pravo na besplatne udžbenike

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 24. srpnja 2009. godine donijela *Odluku o financiranju nabave udžbenika i drugih nastavnih pomagala za učenike osnovnih i srednjih škola i međumjesnog prijevoza za učenike srednjih škola u školskoj godini 2009./2010.* (Narodne novine, br.

92/09) u kojoj je bilo navedeno da će se udžbenici i druga nastavna sredstva za učenike osnovnih i srednjih škola financirati sukladno kriterijima propisanim člankom 57. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Člankom 57. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji propisano je pravo na besplatne udžbenike za djecu smrtno stradalog, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata i njihovu djecu i hrvatske branitelje iz Domovinskog rata za potrebe redovitog ili izvanrednog školovanja u osnovnim i srednjim školama te na visokim učilištima, pod uvjetom da to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima i ako im redoviti prihodi mjesečno po članu kućanstva ne prelaze dvostruki iznos cenzusa redovitih novčanih prihoda iz članka 88. stavka 1. točke 5. Zakona. Pravilnikom o dodjeli besplatnih udžbenika (Narodne novine, br. 43/05, 19/10) utvrđeni su uvjeti i mjerila za ostvarivanje prava na besplatne udžbenike.

Korisnici koji pohađaju osnovnu školu, pravo na besplatne udžbenike su mogli ostvariti u vidu novčane naknade u iznosu prosječne cijene koštanja kompleta obveznih udžbenika za svaki razred pojedinačno, korisnici koji pohađaju srednju školu u vidu novčane naknade u iznosu prosječne cijene koštanja kompleta obveznih udžbenika jedinstvene za sve razrede i sve srednje škole, a redoviti ili izvanredni studenti na visokim učilištima u vidu novčane naknade u iznosu prosječne cijene koštanja kompleta obveznih udžbenika jedinstvene za sve razrede i sve srednje škole, uvećane za 20%.

U 2009. godini, pravo na besplatne udžbenike odnosno pravo na isplatu naknade za kupnju udžbenika ostvarilo je ukupno 15.768 korisnika: od čega 9734 učenika na školovanju u osnovnoj školi, 5062 na školovanju u srednjim školama i 972 studenata za što su osigurana sredstva u iznosu od 18.340.942,16 kuna. Pravo na besplatne udžbenike ostvarilo je i 22 djece mirnodopskih vojnih invalida u iznosu od 26.889,50 kuna.

Financiranje troškova pripremnih tečajeva za upis na visoka učilišta u akademskoj godini 2009./2010.

Kako je Ustavni sud Republike Hrvatske ukinuo članak 53. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, br. 02/07) kojom je bila utvrđena prednost pri upisu u obrazovne ustanove, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Rektorski zbor su 27. ožujka 2007. potpisali Sporazum o poticajnim mjerama za upis u ustanove visokog obrazovanja. U točki IV. Sporazuma, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti obvezalo se osigurati sredstva i snositi troškove u visini do 2.000,00 kuna, za pripreme u svrhu polaganje razredbenog ispita svakog zainteresiranog kandidata iz kategorije osoba navedenih u ukinutom članku 53. Zakona u ustanovi po njihovom izboru i to za djecu poginulih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja bez obzira na prihode obitelji, a za sve ostale uz primjenu imovinskog cenzusa.

Na temelju Odluke tadašnje potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske i ministrice obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti gospođe Jadranke Kosor, dipl. iur., o financiranju troškova pripremnih tečajeva za upis na visoka učilišta u akademskoj godini 2009./2010. od 23. travnja 2009. godine, objavljen je Javni poziv za financiranje troškova pripremnih tečajeva za upis na visoka učilišta u akademskoj godini 2009./2010.

Financiranje troškova jednog pripremnog tečaja podrazumijevalo je povrat sredstava do iznosa od najviše 2.000,00 kuna, a koja je polaznik pripremnog tečaja uplatio organizatoru pripremnog tečaja. Pravo na povrat troškova jednog pripremnog tečaja za upis na visoko učilište u Republici Hrvatskoj u akademskoj godini 2009./2010. mogla su ostvariti: djeca smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i djeca zatočenog ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata (bez obzira na ostvarene redovne mjesečne prihode po članu kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini) te djeca hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata, djeca dragovoljaca iz Domovinskog rata, hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata (osobno) – ako im redoviti prihodi mjesečno po članu kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini ne prelaze dvostruki iznos cenzusa iz članka 88. stavka 1. točke 5. Zakona odnosno 1.995,60 kuna. Pravo na povrat troškova pripremnih tečajeva u 2009. godini ostvarila su 144 maturanata u ukupnom iznosu od 260.189,50 kuna.

Pravo na stipendiju Fonda za stipendiranje hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i djece hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

U svrhu ostvarenja prava na stipendiju tijekom redovitog srednjoškolskog obrazovanja, redovitog sveučilišnog i stručnog studija i prava na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, djece smrtno stradali hrvatskih branitelja, djece zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata i djece hrvatskog ratnog i vojnog invalida iz Domovinskog rata, dragovoljaca i djece dragovoljca iz Domovinskog rata, osnovan je Fond za stipendiranje hrvatskih branitelja i djece hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Upravni odbor Fonda raspisuje natječaj za dodjelu stipendija, u pravilu jednom godišnje, a natječajem se propisuju opći uvjeti i kriteriji za dodjelu sredstava, rok za podnošenje prijava kao i popis potrebne dokumentacije. Pravo mogu ostvariti redovni učenici i studenti: kojima redoviti prihodi mjesečno po članu kućanstva u prethodnoj kalendarskoj godini nisu prelazili dvostruki iznos cenzusa iz članka 88. stavka 1. točke 5. Zakona odnosno 1.995,60 kuna, koji su redoviti učenici i studenti i nisu ponavljali godinu, kojima je prosjek ocjena za prethodni razred srednje škole, odnosno 8. razred osnovne škole najmanje 3,5 ili kojima je prosjek ocjena u dosadašnjem tijeku studiranja najmanje 3,0 osim za studenta prve godine studija koji posljednji razred srednje škole moraju završiti s najmanjom prosječnom ocjenom 3,5.

Tijekom 2009. godine, a temeljem Natječaja za dodjelu stipendija za školsku godinu 2008./2009., pravo na stipendiju ostvarivalo je ukupno 10.222 kandidata (6810 učenika srednje škole, 3396 studenata te 16 kandidata na poslijediplomskom studiju) za što je utrošeno 61.307.000,00 kuna.

Za školsku godinu 2009./2010. na Natječaj za dodjelu stipendija pristiglo je 14.684 zahtjeva. Odobreno je 10.257 zahtjeva te je pravo na stipendiju ostvarilo 6456 učenika srednjih škola, 3784 studenata te 17 kandidata na poslijediplomskom studiju.

Mjesečni iznos stipendije za učenike srednjih škola iznosi 400,00 kuna, za studente 1.000,00 kuna, a participacija dijela troškova poslijediplomskih studija iznosi 7.000,00 kuna.

Od školske godine 2006./2007. do 2009./2010. iz Fonda za stipendiranje hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i djece hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata dodijeljeno je ukupno 30.496 stipendija u iznosu od 175.914.600,00 kuna.

PSIHOSOCIJALNA SKRB ZA DJECU POGOĐENU RATOM I POSLJEDICAMA RATA Nacionalni program zdravstvene i psihosocijalne pomoći sudionicima iz Domovinskog rata

U 2009. godini nastavilo se s aktivnim provođenjem Nacionalnog programa psihosocijalne i zdravstvene pomoći sudionicima i stradalnicima iz Domovinskog rata, usvojenim zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 3. veljače 2005. godine.

Sustav psihosocijalne i zdravstvene skrbi za sudionike i stradalnike Domovinskog rata u Hrvatskoj nastao je i razvijao se uslijed izraženih potreba velikog dijela hrvatske populacije, sukladno razmjerima, intenzitetu i okrutnostima nametnutog rata. Zbog velikog broja ljudi koji su tijekom rata bili izloženi izravnom ratnom stresu, ali i još većeg broja sekundarno traumatiziranih osoba nastala je potreba za organiziranom osnovnom emocionalnom podrškom, socijalnom, psihološkom i zdravstvenom pomoći ratom traumatiziranim osobama.

Kao reakcija na gore navedene potrebe stanovništva, osmišljen je program koji se provodi na cijelom području Republike Hrvatske, u 21 regionalnom Centru za psihosocijalnu pomoć u kojima je 2009. godini djelovao 131 honorarni suradnik i 16 stalno zaposlenih stručnih suradnika koji su, uz pravnu, socijalnu, psihološku pomoć, informiranje o školovanju hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, nastavili organizirati i rad s djecom hrvatskih branitelja i djecom civilnih žrtava rata u igraonicama za djecu, kreativnim radionicama te pružajući savjetodavnu potporu tijekom školovanja i odabira zanimanja kao i potporu pri zapošljavanju.

Tijekom 2009. godine u Centrima za psihosocijalnu pomoć organizirano je 311 dječjih radionica u kojima je kontinuirano sudjelovalo 67 djece.

Program za poboljšanje kvalitete življenja u obiteljima poginulih hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a

U 2009. godini je nastavljena provedba Programa za poboljšanje kvalitete življenja u obiteljima smrtno stradali hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a koji je prihvaćen zaključkom Vlade Republike Hrvatske 2. 11. 2007. godine.

Vodeći se rezultatima svjetskih istraživanja na ovu temu, koja govore u prilog činjenici kako branitelji i članovi njihovih obitelji češće obolijevaju od ostatka populacije od raznih psihičkih i

somatskih oboljenja, Radna skupina za provedbu Programa za poboljšanje kvalitete življenja u obiteljima poginulih hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti dala je smjernice sustavne skrbi za poboljšanje ukupne kvalitete življenja obitelji poginulih hrvatskih branitelja, obitelji hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a.

Vlada je usvojila Program za četverogodišnje razdoblje od 2008. do 2011. godine, a Program se sastoji od organiziranih sistematskih pregleda i analize dobivenih rezultata istraživanja s ciljem prevencije i poboljšanja kvalitete zdravlja i življenja. Programom za poboljšanje kvalitete življenja u obiteljima poginulih hrvatskih branitelja, hrvatskih ratnih vojnih invalida i hrvatskih branitelja oboljelih od PTSP-a predviđeno je provođenje sistematskih pregleda za četiri ciljne skupine: supruge i djecu poginulih hrvatskih branitelja, supruge najtežih hrvatski ratnih vojnih invalida (100% I i II skupine) i supruge branitelja oboljelih od PTSP-a.

U 2009. godini sistematski pregledi provodili su se u Brodsko-posavskoj županiji, Istarskoj županiji, Osječko-baranjskoj županiji, Primorsko-goranskoj županiji, Sisačko-moslavačkoj županiji, Splitsko-dalmatinskoj županiji, Šibensko-kninskoj županiji, Varaždinskoj županiji, Zadarskoj županiji te Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji, u Poliklinici „Sunce“ u Slavanskom Brodu, Puli, Osijeku, Rijeci, Splitu, Varaždinu i Zagrebu, te u Općoj bolnici „Dr. Ivo Pedišić“ u Sisku, Poliklinici za radiologiju i mamografiju „Dr. Mirjana Reljić Ercegović“ u Šibeniku i Općoj bolnici Zadar u Zadru, koje su postupkom javne nabave odabrane kao najpovoljniji izvršitelji. Prosječna cijena sistematskog pregleda u 2009. godini iznosila je oko 888 kuna.

Tijekom 2009. godine, sistematski pregled obavilo je 283 djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja

U 2009. godini nastavljeno je sa provedbom Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja za razdoblje od 2008. do 2011. godine koji je prihvaćen 23. kolovoza 2007. godine Zaključkom Vlade Republike Hrvatske.

Programom se nastoji podići obrazovna razina nezaposlenih hrvatskih branitelja i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja, njihovo osposobljavanje za zanimanja za kojima postoji potreba na lokalnim tržištima rada, kao i proširenje njihove formalne naobrazbe sukladno novim tehnološkim zahtjevima. Dodatnim obrazovanjem i prekvalifikacijom ostvaruje se jedan od preduvjeta za ulazak u svijet poduzetništva, a davanjem novčanog poticaja se pruža pomoć svima koji se žele baviti poduzetništvom.

Cilj Programa je povećanje konkurentnosti hrvatskih branitelja na tržištu rada te uz ostale mjere aktivne politike zapošljavanja, smanjenje broja nezaposlenih u Republici Hrvatskoj, zapošljavanjem kod poslodavaca ili u poduzetništvu odnosno stvaranje uvjeta za što uspješnije potpuno uključivanje u društvo osoba iz ciljne skupine.

Ciljnu skupinu kojoj je Program namijenjen čine nezaposleni hrvatski branitelji i djeca smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja. Zahtjevi za korištenje poticajnih mjera Programa u 2009. godini zaprimali su se po objavi javnih poziva za svaku pojedinu mjeru.

Cilj Mjere stručnog osposobljavanja je poboljšanje kvalifikacijske strukture nezaposlenih osoba iz ciljne skupine i podizanje njihove konkurentnosti na tržištu rada. Obrazovne aktivnosti koje omogućava primjena mjere su stjecanje prvog zanimanja, prekvalifikacija, dokvalifikacija i stjecanje dodatnih znanja i vještina, a moguća je i primjena mjere u svrhu samozapošljavanja.

Javni poziv za Mjeru stručnog osposobljavanja bio je raspisan u razdoblju od 18. ožujka do 16. travnja 2009. godine. Odobrena je za 15 djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u iznosu od 70.320,00 kuna. Neka od zanimanja za koje su se osposobljavali su računalni operater, komercijalist ili knjigovođa.

Osobama iz ciljne skupine koje se namjeravaju zaposliti obavljanjem samostalne poduzetničke djelatnosti isplaćivan je poticaj u iznosu od 30.000,00 kuna. Očekivani rok zaposlenosti je u ovom slučaju 12 mjeseci. Korištenje Mjere samozapošljavanja odobreno je za 8 djece smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u iznosu od 240.000,00 kuna (3 korisnika za otvaranje obiteljsko poljoprivrednog gospodarstva a 5 za otvaranje obrta). Mjera potpore za proširenje postojeće

djelatnosti odobrena je za 1 dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata (za uslužnu djelatnost) u iznosu od 45.000,00 kuna. Ministarstvo je dalo novčanu potporu u iznosu od 150.000,00 kuna za osnivanje 4 zadruge, kao posebnog oblika malog poduzetništva, koje omogućava organizirano i stručno vođeno obavljanje djelatnosti te zajednički nastup na tržištu a u kojima su zaposlena 4 djeteta smrtno stradalih hrvatskih branitelja.

Ministarstvo je također nastavilo otplaćivati obveze preuzete u prethodnim razdobljima, subvencioniranjem 2% kamatne stope na poduzetničke kredite realizirane u poslovnim bankama kroz Program „Lokalni projekti razvoja-poduzetnik-branitelj“ i za 1 dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja koje se bavi uslužnom djelatnošću.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U skladu s ovlastima i policijskim mogućnostima policijski službenici protueksplozijske zaštite održavali su predavanja učenicima osnovnih i srednjih škola te nastavnicima o opasnostima koje još uvijek prijete od minsko eksplozivnih sredstava. Policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova aktivno sudjeluju u normalizaciji životnih prilika na ratom pogođenim područjima te u cilju pružanja odgovarajućih oblika pomoći i zaštite obiteljima koje su pogođene ratnim traumama.

Od lokalnih projekata koje provodi policija u Republici Hrvatskoj izdvajamo aktivnosti Policijske uprave karlovačke koje su se provodile u sklopu akcije „Manje oružja – manje tragedija“.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 6.

Pravo na isplatu naknada za kupnju udžbenika u 2009. godini po Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, ostvarilo je 214 djece.

Dvadeset petero djece osoba poginulih, umrlih ili nestalih pod okolnostima članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona, koji nisu korisnici opskrbinine i kojima redovni mjesečni prihod po članu kućanstva ne prelazi dvostruku svotu utvrđenog novčanog prihoda od 997,80 kuna, primaju poseban dodatak u visini od 332,00 kuna mjesečno za vrijeme školovanja u osnovnim i srednjim školama. Navedena djeca imaju prednost pri smještaju u učeničke, odnosno studentske domove, kao i pravo na stipendije tijekom redovnog studiranja.

Djeca civilni invalidi rata imaju, pod propisanim uvjetima, pravo na osobnu invalidninu, dodatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski dodatak, opskrbinu i dodatak za pripomoć u kući.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u obliku jednokratne novčane pomoći isplatilo po 4.400,00 kuna za 124 djece – invalida rata koji su ostvarili prava po Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

Utrošena sredstva za aktivnost: 245.889,53 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 80.491.229,00 kuna.

11.4. Mjera 4. Unaprijediti psihosocijalnu skrb za djecu pogođenu ratom i posljedicama rata

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. razvijati programe psihosocijalne podrške za djecu pogođenu ratom i posljedicama rata
2. osigurati dovoljan broj stručnjaka za rad s djecom pogođenom ratom i posljedicama rata i njihovim roditeljima

3. razvijati programe za osposobljavanje djece pogođene ratom i posljedicama rata za samostalan život

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Razvijeni su brojni programi psihosocijalne podrške koji su se provodili i nadalje se provode u javnim ustanovama i organizacijama civilnog društva. Programi koji se kontinuirano provode u ustanovama socijalne skrbi su savjetovanje roditelja u vezi s psihološkim potrebama i reakcijama djece na stresne situacije. Također, kroz organiziranje malih kreativnih socijalizacijskih skupina osigurava se vršnjačka podrška te jačanje povezanosti vršnjaka, razvoj samopouzdanja i socijalnih vještina. Isto se tijekom 2009. godine ostvarivalo i kroz projekte udruga kao što je projekt „Posebni odgojni postupak - program vršnjačke pomoći“ (Udruga „Most“ - 139.300,00 kuna); „Vršnjak pomagač na djelu“ (Udruga „Poticaj“ - 129.263,00 kuna); „Pomažem vršnjacima u učenju i zaštiti svojih prava“ (Udruga „Hrabri telefon“ - 36.000,00 kuna); „Mladi edukatori u akciji“ (Udruga „Zora“ - 71.200,00 kuna), te „SOS pomoć vršnjacima“ (Udruga „Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek“ - 63.680,00 kuna).

Aktivnost 2.

U okviru socijalne skrbi s ovom kategorijom djece i obitelji rade prema potrebi stručni radnici koji se bave zaštitom djece, mladih i obitelji.

Aktivnost 3.

Od organizacija civilnog društva koje se bave između ostalog, psihosocijalnom podrškom djeci pogođenoj ratom i posljedicama rata, ističemo Savez civilnih invalida Domovinskog rata koji svake godine okuplja djecu civilnih invalida rata u programima ljetovanja i zimovanja, odnosno organiziranja slobodnog vremena djece.

Izješće dostavlja:

HRVATSKI CENTAR ZA RAZMINIRANJE

Aktivnost 1.

Sukladno *Zakonu o humanitarnom razminiranju* edukacije o opasnostima od mina i pomoć žrtvama mina provedene su tijekom 2009. godine uz koordinativnu ulogu Hrvatskog centra za razminiranje i uz suradnju s tijelima državne uprave sukladno njihovim nadležnostima te domaćim i međunarodnim organizacijama i udrugama.

Hrvatski centar za razminiranje održavao je redovite koordinacijske sastanke s tijelima državne uprave, udrugama i organizacijama koje provode edukaciju o opasnostima od mina i pomoć žrtvama mina.

Obilježen je Međunarodni dana svjesnosti o opasnostima od mina (4. travnja) kao i akcija "*Travanj – mjesec zaštite od mina*".

Edukacija o opasnostima od mina

Hrvatski centar za razminiranje koordinirao je velik broj aktivnosti vezanih uz edukaciju o opasnostima od mina. Održano je niz tribina "*Djeca u minskom okruženju*" po školama u organizaciji Zajednice udruga hrvatskih civilnih stradalnika iz Domovinskog rata Hrvatske, Hrvatskog Crvenog križa i protueksplozijskih odjela policijskih uprava i Hrvatskog centra za razminiranje. Na tribinama su podijeljeni edukativni materijali vezani uz opasnost od mina.

U prvoj polovici 2009. godine su, u suradnji sa Radio Quirinusom, na tjednoj bazi emitirane različite emisije o protuminskom djelovanju s edukativnim porukama i obavijestima. Djelatnici Hrvatskog centra za razminiranje su tijekom cijele godine učestvovali u radio emisiji drugog programa Hrvatskog radija „Vikendica“ predstavljajući najaktualnije sadržaje i informacije vezane za protuminsko djelovanje.

Sve akcije i aktualnosti na području edukacije o opasnostima od mina mogle su se pratiti na internetskim stranicama Hrvatskog centra za razminiranje koje se dnevno ažuriraju.

Tiskano je novih 15.000 slikovnica u okviru projekta „Pazi mine“ Centra za neohumanističke studije iz Karlovca uz financijsku potporu Vlade SAD-a. Centar je također organizirao u Karlovcu i Zadru plesni program „Pazi mine“ baletne skupine Zorin dom iz Karlovca za djecu osnovnih škola.

Hrvatski Crveni križ nastavio je i u 2009. godini s projektom izgradnje dječjih igrališta u minski zagađenim područjima. U suradnji s Hrvatskim Crvenim križom tiskano je 50.000 edukativnih letaka „Čuvajte se mina i eksplozivnih ostataka rata“ kao i 5000 plakata istog naziva.

U suradnji s Udrugom „Bembo“ realizirano je 6 edukativnih filmića iz serijala Bembo te je uz potporu japanskog veleposlanstva snimljen i edukativni crtić „Stručnjak“.

Zahvaljujući Virovitičko-podravskoj županiji i njenim gradovima te Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, Udruga Hrvatskih dragovoljaca domovinskog rata Virovitičko-podravske županije održavala je predavanja pod nazivom „Oprez, oružje i mine“ na području županija središnje Hrvatske.

Kazalište Daska odigralo je 200. predstavu „Ne, ne MI-NE“ nakon čega im je preko ITF-a uručena donacija Vlade SAD-a u iznosu od 62.500 američkih dolara. U 2009. godini odigrano je tridesetak predstava.

Tablica - Pregled donacija za edukaciju o opasnostima od mina

Red. br.	Izvor financiranja	Primatelj sredstava	Svrha	Iznos u kunama
1	SAD	Centar za neohumanističke studije	Tisak 15.000 slikovnica "Pazi, mine!"	107.197
2	SAD	Kazalište Daska	Predstava "Ne, ne MI-NE!"	318.081
3	SAD	Centar za neohumanističke studije	Plesni program "Pazi mine" baletne skupine Zorin dom	11.300
4	Karlovačka županija	Udruga žrtava mina KAŽ/Kazalište Daska	Predstava "Ne, ne MI-NE!"	20.000
5	Sisačko-moslavačka županija	HCR	Tisak plakata i letaka "Čuvajte se mina"	7.000
6	Grad Osijek	Udruga hrvatskih civilnih stradalnika domovinskog rata Osječko - baranjske županije	Tribina Djeca u minskom polju	1.000
7	Grad Sisak	HCK	Tisak letaka "Čuvajte se mina"	4.500
8	Grad Obrovac, Drniš i Vinkovci	Izvođač radova	Dječje igralište u Gornjem Karinu, Obrovac, Drniš, Vinkovci, Jošine	95.000
9	Grad Pakrac i Grad Otočac	Kazalište Daska	Predstava "Ne, ne MI-NE!"	9.000
10	Virovitičko-podravska županija	UHBDDR Virovitičko-podravske županije	Predavanje "Oprez, oružje i mine!"	37.242
11	Državni proračun	Hrvatski Crveni križ	Program edukacije o opasnostima od mina	99.500
12	Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	Zajednica udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata Hrvatske	6 tribina Djeca u minskom okruženju	45.000
13	Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa	UHBDDR Virovitičko-podravske županije	Predavanje "Oprez, oružje i mine!"	25.000
14	Udruga "Hrvatska žena"	Kazalište Daska	Predstava "Ne, ne MI-NE!"	4.500
15	Japanski donator gđin.Isamu Furuta	Kazalište Daska	Predstava "Ne, ne MI-NE!"	9.000
UKUPNO:				793.320

Važno je napomenuti da velik doprinos edukaciji i osvješćivanju o minskoj opasnosti među populacijom pa tako i djeci, Hrvatski centar za razminiranje pruža kroz svoje aktivnosti revizije općeg izvoda minski sumnjivih prostora gdje se putem kartografskih prikaza, razgovora i direktnih kontakata

te obnavljanja označenosti minski sumnjivih terena, stanovništvo upoznaje sa lokacijama minski opasnih područja time ih ujedno i educirajući o istoj.

Međunarodni dana svjesnosti o opasnostima od mina (4. travnja)

Središnja svečanost obilježavanja 4. travnja, „Međunarodnog dana svjesnosti o opasnostima od mina i pomoći u protuminskom djelovanju“, održana je u Glini za osnovnoškolce šireg područja Grada Gline. Održana su predavanja o minskoj opasnosti i kazališna predstava „Ne, ne MI-NE“ te gostovanja na lokalnim radio postajama. Uz emitiranje TV spotova i radijskih poruka, emitirane su i posebne emisije ovim povodom, a sve u cilju edukacije i podizanja svijesti o opasnostima od mina.

Aktivnost 3.

Važno je istaknuti da stradavanja djece nije bilo od 2004. godine, čemu su svi oblici edukacije zasigurno doprinijeli. U 2009. godini održavani su sastanci s tijelima državne uprave i seminari sa nevladinim i vladinim sektorom zajedno. Uvidom u sve aktivnosti i zakonske propise vidljiva je visoka razina institucionalne pomoći svim žrtvama pa tako i djeci, ali i angažman nevladina sektora i pomoć donatora, kao što su zimski i ljetna radionica za djecu žrtve mina i sve investicije vezane za Rehabilitacijski centar Rovinj.

Utrošena sredstva za mjeru: 347.422,00 kuna + donacije 445.578,00 kuna.

11.5. Mjera 5. Osigurati neposrednu zaštitu od mina i minsko-eksplozivnih naprava

Nositelj mjere:

HRVATSKI CENTAR ZA RAZMINIRANJE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osigurati dovoljan broj djelatnika za uklanjanje mina i minsko-eksplozivnih sredstava
2. provoditi razminiranje miniranih područja
3. osigurati primjereno zbrinjavanje djece žrtava mina

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 2009. godini ukupno je bilo akreditirano i izvršavalo poslove razminiranja 28 ovlaštenih pravnih osoba (27 komercijalnih tvrtki i nevladina organizacija „Norwegian People's Aid“) s ukupno 623 pirotehničara (610 domaćih pirotehničara i 13 stranih pirotehničara s radnom dozvolom), 56 strojeva za razminiranje i 34 psa za otkrivanje minskoeksplozivnih i neeksplozivnih ubojnih sredstava.

Aktivnost 2.

Poslovima humanitarnog razminiranja kroz 213 projekata pretraživanja i razminiranja uklonjena je minska opasnost s površine od 37.869.420 m². Provedbom općeg izvida u cilju ažuriranja minski sumnjivog područja Republike Hrvatske i izrade projektne dokumentacije smanjen je minski sumnjiv prostor za 24.708.774 m², što je ukupno rezultiralo smanjenjem minski sumnjivog prostora u 2009. godini za 62.578.194 m².

Do 31. prosinca 2009. godine Hrvatski centar za razminiranje je utvrdio pored minski sumnjivog područja i područja isključivo zagađena neeksplozivnim ubojnim sredstvima u veličini od 4.267.489 m². Navedena područja unutar 6 županija i 19 gradova i općina su obilježena sukladno Standardnom operativnom postupku Hrvatskog centra za razminiranje; SOP 01.02.01. - Obilježavanje područja gdje je moguć pronalazak neeksplozivnih ubojnih sredstava.

Sukladno navedenom, minski sumnjiv prostor Republike Hrvatske na dan 31. prosinca 2009. godine iznosi 887,7 km² i obilježen je sa 16.027 standardnih oznaka minske opasnosti.

Poslovima razminiranja u 2009. godini vraćena je na uporabu površina od 37.869.420 m², od čega metodom pretraživanja 22.685.248 m² i metodom razminiranja 15.184.172 m², što predstavlja ostvarenje od 101,1 % u odnosu na Plan.

U 2009. godini pronađeno je i uništeno 3395 protupješačkih mina, 5276 protuoklopnih mina i 1186 komada neeksplozivnih ubojnih sredstava.

U 2009. godini u operativan rad pušten je Misportal Hrvatskog centra za razminiranje, jedinstven u svijetu, koji ulaskom na <https://misportal.hcr.hr> svakom korisniku pruža uvid u ažurno stanje minski sumnjiva prostora i njegove obilježnosti za cijelu Republiku Hrvatsku do razine DOF-a (digitalni orto foto). U svim našim predavanjima u školama za starije dobi osmoškolaca i gimnazijalaca prezentacija Misportala i njegova praktična primjena sastavni je dio prezentacija. Osim obilježnosti terena smatramo da je ovo pravi način u sprečavanju odlaska u nepoznate prostore.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Aktivnost 3.

Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata uređuje se posebna zaštita ratnih vojnih invalida, mirnodopskih vojnih invalida, civilnih invalida rata, sudionika rata i članova njihovih obitelji. Sukladno navedenom zakonu, djeca koja su sama civilni invalidi rata ili djeca civilnih invalida rata imaju prednost pri upisu u učeničke i studentske domove, pravo na besplatne udžbenike do završetka srednjoškolskog obrazovanja te pod određenim uvjetima pravo na poseban dodatak do završetka srednjoškolskog obrazovanja. Ovo pravo je tijekom 2009. godine koristilo 16 djece.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 62.688.530,53 kuna.

XII. Područje djelovanja: SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

12.1. Mjera 1. Organizirati brojne i kvalitetne kulturne sadržaje dostupne djeci, ponajprije nove oblike aktivnosti u tri najveća područja kulture: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti u najširem smislu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO KULTURE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osmišljavati i organizirati radionice u školama (izrada kvalitetnog plana i programa)
2. osigurati prostor u školama za provedbu radionica
3. osigurati dovoljan broj stručnih i kreativnih voditelja radionica
4. uključiti djecu u rad radionica

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 4.

Glazbene, plesne i etno radionice na Cresu

U programu, koji se sastojao od koncertnog i edukativnog dijela, sudjelovali su sopranistica Lidija Horvat Dunjko i harfistica Marija Mlinar, plesačica i koreografkinja Vesna Mimica te Stjepan Večković, multiinstrumentalist na tradicijskim glazbalima i graditelj pučkih instrumenata. Njihovi koncerti održani su u okviru programa "Kulturom protiv maloljetničkog nasilja".

Gostovanja umjetnika bila su dobrotvorna, a osim mladeži iz Doma za odgoj djece Cres, sudjelovali su i mladi iz creskih škola.

Pedagoške radionice Gradskog muzeja Vukovar i Gradskog kulturnog središta Metković

Gradski muzej Vukovar već duži niz godina u suradnji s gradskim vrtićima i školama provodi i organizira pedagoške radionice i druge aktivnosti kojima je cilj približavanje vrijednosti kulturne baštine Vukovara i upoznavanje s različitim umjetničkim izričajima. Uz tradicionalne manifestacije i muzejsko-galerijske aktivnosti Muzeja radionice su postale sastavni dio programa Noći muzeja, Međunarodnog dana muzeja, Vukovarskih adventskih svečanosti, ali i arheoloških istraživanja na Vučedolu, obnove spomenika kulture kao i aktivnosti vezane uz upoznavanje s načinom rada u muzeju te oblicima čuvanja i zaštite kulturne baštine. U 2009. godini u Muzeju grada Vukovara održano je niz predavanja prilagođenih različitim dobnim skupinama. Predavanja popraćena multimedijalnim prezentacijama i panoima održana su i na samim lokalitetima i u autentičnim ambijentima koji su bili predmetom predavanja.

Gradsko kulturno središte Metković uključeno je u mrežu gostovanja koja je Ministarstvo kulture potaknulo nakon Domovinskog rata s ciljem kulturne revitalizacije ratom stradalih područja od posebne državne skrbi i otoka. Uslijedilo je osnivanje velikog broja umjetničkih organizacija koje se bave kazalištem i koje su se uglavnom bavile programima gostovanja, a Ministarstvo je potom počelo izdvajati veća sredstva za programe gostovanja podržavajući i privatna i gradska (javna) kazališta za gostovanja uz obvezu odigravanja dviju besplatnih predstava. Poticanje programa gostovanja kroz kazališne programe osobito je važno zbog ostvarenja cilja „mrežnih“ programa u svim hrvatskim regijama, suradnje s lokalnim organizatorima te oživljavanja kulturnog života i ponude na području cijele Republike Hrvatske, s naglaskom na područja od posebne državne skrbi i na otoke.

Kazališna radionica Ogulinskog festivala bajke

Ogulinski festival bajke jedinstvena je kulturna manifestacija u kojoj se, kroz slavljenje bajke i bajkovitog stvaralaštva, potiče, ostvaruje i pokazuje umjetnička i kulturna produkcija namijenjena djeci, mladima i odraslima. Njegov program čine kazališne predstave, crtani film, edukativne i kreativne radionice, likovno stvaralaštvo, ulično kazalište, urbani redizajn i glazba. Ovaj festival želi kontinuirano razvijati kreativne lokalne snage u Ogulinu time što se godišnje producira jedna kazališna predstava temeljena na bajkama Ivane Brlić Mažuranić u suradnji s renomiranim imenima hrvatskog i europskog kazališta. Polaznici, skupina talentirane i kreativne djece iz ogulinske osnovne škole i udruge za promicanje amaterskog kazališta, pohađaju niz radionica u Ogulinu i zajedno s mentorima postavljaju kazališnu predstavu. Glumačke, scenografske, kostimografske, redateljske i lutkarske radionice vode poznati umjetnici iz Hrvatske.

Književno-likovna radionica za djecu "Andrea u zemlji bajki"

Ministarstvo kulture financiralo je projekt sastavljen od pet književno-likovnih radionica za djecu pod naslovom *Andrea u zemlji bajki* u iznosu od 6.000,00 kuna.

Prva radionica održana je u okviru izložbe u Centru za kulturu Novi Zagreb, druga u okviru 3. sajma dječje knjige u Šibeniku u Gradskoj knjižnici „Juraj Šižgorić“, gdje je također bila postavljena izložba radova Andreje Petrlik Huseinović u sklopu zajedničke izložbe hrvatskih ilustratora. Tema je radionice bila *Kako nastaje knjiga*. U radionici su sudjelovale likovne grupe svih osnovnih škola iz Novoga Zagreba i likovni pedagozi. Treća radionica je održana u Japanu, 12. srpnja 2009. u Azuminu, u Chihiro Art Museumu. Četvrta radionica je održana 28. listopada 2009. u Gradskoj knjižnici Belišće. Tema je ponovno bila *Kako nastaje knjiga*, a u radionici su sudjelovali prvoškolci. U knjižnici je bila postavljena izložba svih slikaričinih slikovnica. Peta radionica je održana u Osnovnoj školi Antuna Mihanovića u Zagrebu na temu nastanka naslovne stranice za neku imaginarnu knjigu.

Vukovarsko lutkarsko proljeće

Vukovarsko lutkarsko proljeće je susret hrvatskih profesionalnih lutkarskih kazališta i hrvatskih kazališta iz dijaspore. U pet dana, koliko susret traje, uz svečano otvorenje i završnu svečanost dodjele priznanja i nagrada, svake godine odigra se preko 100 predstava koje izvodi 10-15 lutkarskih kazališta i kazališnih družina. Predstave se igraju u gradovima, mjestima i općinama Vukovarsko-srijemske županije, a bilježi se prosječno 30.000 posjetitelja, uglavnom djece i mladih, što je od iznimne važnosti za to područje od posebne državne skrbi.

Kazalište tvornica lutaka iz Zagreba je održalo u osnovnoj školi u Bošnjacima lutkarsku radionicu na kojoj je sudjelovalo oko 100 učenika iz Mikanovaca. Također su održane lutkarske

radionice u Vukovaru (5), Vinkovcima (1) i Županji (1) na kojima je sudjelovalo preko 1000 djece. Održan je i seminar za odgajatelje i nastavnike vrtića, osnovnih i srednjih škola. Za aktivnost su utrošena sredstva u iznosu od 85.000,00 kuna.

49. međunarodni dječji festival Šibenik -2009.

U organizaciji Šibenskog kazališta održan je od 20. lipnja do 4. srpnja 2009. godine 49. Međunarodni dječji festival Šibenik. Festival je središnja hrvatska manifestacija stvaralaštva za djecu i dječjeg stvaralaštva. Temeljne vrijednosti Festivala su predstavljanje profesionalnih ansambala za djecu te prikaz dječjeg stvaralaštva, edukativni programi, znanstveno-stručni programi te osobit interes za radionički i neslužbeni popratni program. Programska koncepcija Festivala obuhvaća nekoliko programskih cjelina, koje osmišljavaju i selektiraju urednici: Inozemni program, Dramski program, Lutkarski program, Glazbeni i glazbeno-scenski program, Baletni i plesni program, Program tradicijske kulture, Literarni program, Likovni program, Filmski program, Radionički program u kojem sudjeluju djeca, Program na trgovima i ulicama, Noćni program, Prateći program (59 pojedinačnih nastupa umjetnika iz Hrvatske i iz 12 zemalja), Festivalsko izdavaštvo (objavljen je DVD s radovima na filmskim radionicama; održan je Sajam dječje knjige). Festival je 2009. ostvario osobito značajne – filmske i likovne radionice na temu kulturne i sakralne baštine, tradicijskog plesa i likovnog izražavanja, dramskog izražavanja, izrade i oblikovanja mozaika i dr.). Održano je 17 radioničkih programa u kojima je sudjelovalo preko 450 djece. Održan je najveći broj programa od 1990. godine: 147 programa u kojima je nastupalo 25 ansambala iz 19 država s oko 1100 sudionika izvođača. Dogadanja na Festivalu pratilo je oko 53.000 gledatelja. Utrošena sredstva: 480.000,00 kuna.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti odobrilo je financijsku potporu Šibenskom kazalištu u svrhu organiziranja 49. Međunarodnog dječjeg festivala Šibenik-Hrvatska u iznosu od 5.000,00 kuna.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 4.

Svaka odgojno-obrazovna ustanova izrađuje izvannastavne i izvanškolske programe aktivnosti, koje provode odgojno-obrazovni djelatnici, uvažavajući potrebe učenika.

Utrošena sredstva za mjeru: 570.000,00 kuna.

12.2. Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. provoditi programe radi upoznavanja, razumijevanja i primjene prava djeteta
2. provoditi programe radi razvoja stvaralačkog izražavanja i širenja znanja
3. poticati na aktivno bavljenje prikladnim sadržajima (kulturnim, športskim, rekreacijskim, izviđačkim, ekološkim, tehničkim)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Agencija za odgoj i obrazovanje dodijelila je priznanja najboljim učenicima na državnim natjecanjima i učenicima koji su osvojili jedno od prva tri mjesta na međunarodnim natjecanjima.

Učenici osnovnih škola, gimnazija i učenici iz općeobrazovnih predmeta strukovnih škola natjecali su se 2009. godine u 27 kategorija u općeobrazovnim predmetima: jezično-umjetničkim, prirodoslovno-matematičkim, humanističkim, tehničkim, umjetničkim, zdravstvenim, ekološkim i drugim programima.

Natjecanja i smotre učenika osnovnih i srednjih škola temelje se na utvrđenim nastavnim planovima i programima. Natjecanja i smotre koja provodi Agencija za odgoj i obrazovanje održavaju se u 33 kategorije, a provode se na tri razine: školska, na kojima se natjecalo 163.525 učenika, županijska na kojima je sudjelovalo 38.503 učenika i državna razina natjecanja na kojem je sudjelovalo 6821 učenika. U 27 kategorija, u pojedinačnim natjecanjima, eksperimentalnim radovima, samostalnim i istraživačkim radovima prvo mjesto osvojila su 199 učenika.

Učenici iz Republike Hrvatske su se 2009. godine natjecali na 13 međunarodnih natjecanja i na njima je 23 učenika osvojilo jedno od prva tri mjesta, a pripremalo ih je i pratilo 18 mentora. Natjecali su se u sljedećim kategorijama: matematika, informatika, kemija, fizika, biologija, astronomija, debata, pisanje eseja i gluma.

Osim toga na državnoj razini učenici su sudjelovali smotrama: LiDraNo, Smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, 47. revija filmskog i videostvaralaštva, Dani kruha, Smotra učeničkih zadruga i Domijada.

Hrvatski školski športski savez provodi Univerzalnu športsku školu koja je namijenjena djeci od šeste do desete godine života tj. učenicima od prvoga do četvrtoga razreda osnovnih škola. Cilj je uključivanje što većeg broja najmlađih učenika u športske i tjelovježbene aktivnosti, odnosno stvaranje navike svakodnevnog vježbanja. Djeca pod stručnim nadzorom kineziologa na zanimljiv i primjeren način uče osnovne oblike kretanja, kao i osnovne elemente brojnih športova. Programi se provode dva puta tjedno po 45 min. Tijekom cijele školske godine 2008./2009. Univerzalna športska škola provodila se u 289 odjeljenja u osnovnim školama te je bilo uključeno 10.998 učenika za što su utrošena sredstva u iznosu od 2.000.0000 kuna putem Hrvatskoga školskog športskog saveza.

Aktivnost 3.

Športski programi Otvorena škola provode se u suradnji s školama te su u funkciji poticanja što većega broja djece na bavljenje športskim aktivnostima tijekom ljetnih i zimskih praznika.

Putem natječaja za 2009. godinu sufinancirana je 51 udruga za poticanje djece na aktivno bavljenje prikladnim sadržajima (kulturnim, športskim, rekreacijskim, izviđačkim, ekološkim, tehničkim) za što su utrošena sredstva u iznosu od 1.500.000,00 kuna.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO KULTURE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo kulture sufinanciralo je program rada Hrvatskoga knjižničarskog društva i Hrvatskoga čitateljskog društva s 30.000,00 kuna.

Aktivnost 2.

Godišnji Poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske glavni je instrument kulturne politike na državnoj razini za područje kulture i kulturnog razvitka.

Kada su u pitanju programi javnih potreba u kulturi za djecu, iz normativnog okvira predlaganja, odlučivanja, odobravanja i izvješćivanja Ministarstva kulture proizlazi da treba razlikovati *eksplicitne* od *implicitnih* programa za djecu. U tome se sastoji i osnovna metodološka poteškoća analitičkog pregleda financiranja programa za djecu. Stoga je trebalo odlučiti o kriteriju selekcije programa odnosno o tome da u analizu uđu samo *eksplicitni* programi za djecu. Da li je neki program isključivo program za djecu određeno je prema tri kriterija: kriterij nositelja programa, kriterij naziva programa, kriterij sažetog opisa programa. Ako bi neki program javnih potreba u kulturi zadovoljio bilo koji od navedena tri kriterija, bio bi uvršten u analizu.

Pregled programa javnih potreba u kulturi za djecu u 2009. godini prema djelatnostima:

- Plesne i glazbeno scenske manifestacije – 11 programa, 430.000,00 kuna,
- Kulturno umjetnički amaterizam – 11 programa, 365.000,00 kuna,
- Profesionalna kazališna djelatnost – 17 programa, 1.180.000,00 kn,
- Gostovanja – 7 programa, 130.000,00 kuna,
- Kazališni amaterizam – 12 programa, 155.000,00 kuna,
- Likovni programi – 562.000,00 kuna,
- Otkup knjiga za knjižnice – 112 naslova, 947.230,00 kuna,
- Potpora izdavanju knjiga – 34 naslova, 318.000,00 kuna,
- Književne manifestacije – 13 programa, 183.000,00 kuna,
- Zaštita prirode – crtani film Ekološke udruge, 30.000,00 kuna,
- Informatizacija dječjih odjela narodnih knjižnica – 5 programa, 50.000,00 kuna.

Utrošena sredstva za programe javnih potreba u kulturi za djecu iznose 4.350.230,00 kuna.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Djeca smještena u domovima socijalne skrbi upoznata su sa svojim pravima.

Aktivnost 2.

Gotovo sva djeca smještena u domovima socijalne skrbi uključena su u različite športske, kulturne i druge aktivnosti, unutar ustanove ili izvan ustanove, ovisno o afinitetima i mogućnostima.

Svake godine se za djecu iz domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi organiziraju športski susreti i dramski susreti. Športski susreti održani su u Splitu, a dramski susreti u Opatiji za što su trošena sredstva u iznosu od 300.000,00 kuna.

Izješće dostavlja:

SAVEZ DRUŠTAVA NAŠA DJECA HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Godišnji susret Dječjih foruma Hrvatske, 13-ti po redu, održan je 26. – 30. kolovoza 2009. godine u dječjem odmaralištu Društva naša djeca Varaždin, u Banjolu na otoku Rabu. Prisutno je bilo 61 sudionika, iz 15 Dječjih foruma gradova i općina Hrvatske. Dječji forum je odabrao Odbor Saveza Društva naša djeca za rad i razvoj Dječjih foruma na temelju ocjene izvještaja o njihovom radu u prethodnoj godini i ponuđenih tema za nastupe na Susretu. Tijekom 5 putnih i radnih dana djeca su prezentirala 30 sadržajno različitih tema iz područja prava djeteta te odgoja za mir, toleranciju i suradnju koje su pripremili u svojim radionicama tijekom godine i na taj način međusobno proširila znanje i ideje za njihov daljnji rad.

Seminar za osnivače i voditelje novih Dječjih foruma održan je od 24. do 26. lipnja 2009. godine u Selcu uz prisutnost 24 polaznika. U trodnevnom radu uz predavanja, pretežni praktični rad i uz obimni set literature polaznici su osposobljeni za preuzimanje obveze osnivanja i daljnjeg vođenja Dječjih foruma u svojim gradovima i općinama Hrvatske.

Godišnja sjednica djece i zastupnika u Hrvatskom saboru, 8. zajednička sjednica predstavnika Dječjih foruma i zastupnika u Hrvatskom saboru, planirana da se održi krajem studenoga 2009. godine zbog obveza Sabora i predsjedničkih izbora održana je 25. siječnja 2010. godine. Sudjelovalo je 19 Dječjih foruma, odabranih na temelju svojih uspješnih aktivnosti i ponude tema o kojima će govoriti u Saboru. Iz svakoga Dječjeg foruma bila su po 2 djeteta i voditelj te predstavnici Saveza Društva naša djeca, zastupnici Sabora Republike Hrvatske kao i drugi uzvanici, sveukupno 62 osobe. Djeca su iznijela svoja zapažanja, mišljenja i prijedloge o svemu što uočavaju i smatraju važnim i potrebnim za brže i bolje ostvarivanje prava i potreba djece u svojim lokalnim zajednicama i u državi. Zapis sa svim održanim govorima objavljen je u posebnom Zborniku, koji je zatim uručen svakome prisutnome na Susretu te nadležnim ustanovama i pojedincima.

Prezentacije rada Dječjih foruma zabilježena su osobito u lokalnim medijima, a neke od njih i u središnjim televizijskim i radijskim emisijama.

Cjelokupna aktivnost svih postojećih Dječjih foruma u Hrvatskoj (trenutno oko 65 Dječjih foruma u kojima se okuplja više od 1000 djece) zasniva se na volonterskom radu voditelja i na dobrovoljnoj odluci djece da se u svom slobodnom vremenu odazivaju i sudjeluju u programskim aktivnostima svojih Dječjih foruma.

Utrošena sredstva: dobiveno je 90.000 kuna od kojih je neutrošenih 6.047,20 kuna Savez Društva naša djeca vratio u Državni proračun.

Utrošena sredstva za mjeru: 8.264.183,00 kuna.

12.3. Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pronalaziti odgovarajuće prostorije i otvorene prostore za provedbu programa
2. osigurati korištenje prostorija (iznajmljivanjem, adaptacijama, dogradnjom, gradnjom novih prostorija)
3. osposobiti otvorene prostore (uređenjem zelenih površina, gradnjom i opremanjem dječjih igrališta, izletišta i ostalih rekreacijskih prostora)
4. osigurati rad škola i dežurstvo stručnih djelatnika do 22.00 sata

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

U 53 % osnovnih škola (464 škole) organizirane su aktivnosti tijekom učeničkog odmora. Između županija, zbog različitosti potreba uočene su velike razlike. Naime u Osječko-baranjskoj županiji se navedene aktivnosti ostvaruju u svim osnovnim školama, u Istarskoj županiji u 93%, u Gradu Zagrebu u 90% osnovnih škola, a u Požeško-slavonskoj županiji samo u 13% osnovnih škola. Veći postotak srednjih škola redovito organizira aktivnosti tijekom slobodnog vremena djece. Međutim, navedene aktivnosti ne provode se u svim županijama u jednakom omjeru. Npr., škole iz Varaždinske, Istarske, Primorsko-goranske, Zagrebačke, Međimurske županije i Grada Zagreba, zbog boljeg financijskog stanja osnivača, imaju raznolikiju i kvalitetniju ponudu od škola u, primjerice, Osječko-baranjskoj, Vukovarsko-srijemskoj, Požeško-slavonskoj, Šibensko-kninskoj i Brodsko-posavskoj županiji.

Aktivnost 4.

Člankom 49. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08) navedena je dužnost škole da tijekom cijele školske godine osigura uvjete za ostvarenje svoje pedagoške i javne funkcije, a jedinice lokalne i područne samouprave obvezuju se izraditi plan aktivnosti uz osiguranje uvjeta za njihovu realizaciju u vrijeme učeničkih odmora. Rad škola i dežurstva su osigurani u školama koje imaju športske dvorane. Prema izvješćima škola 464 osnovne škole (53,27%) su otvorene u vrijeme odmora.

Izvješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

U 2009. godini za projekte udruga koji se odnose na rad Klubova za mlade odobrena su sredstva u iznosu od 1.000.000,00 kuna za 31 projekt udruga koji u sklopu programa organiziraju edukacijske seminare ili radionice u svrhu suzbijanja nasilja među djecom i mladima.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO KULTURE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prostorije za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu osigurane su kroz rad dječjih odjela narodnih knjižnica diljem Hrvatske.

Aktivnost 2.

Ministarstvo kulture sufinanciralo je izgradnju i opremanje kazališta za djecu i mlade te objekta Hrvatske glazbene mladeži za što su utrošena sredstva u iznosu od 470.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.470.000,00 kuna.

12.4. Mjera 4. Izraditi programe rada za djecu u području slobodnog vremena, koji će sadržavati vrste dječjih aktivnosti koje će se provoditi, broj voditelja aktivnosti, kriterije za odabir voditelja te način osposobljavanja i dodatnog usavršavanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. u okviru godišnjih izvedbenih planova utvrditi vrste, opseg i rokove edukacije voditelja
2. vršiti izvedbu i verifikaciju programa za osposobljavanje voditelja, samostalno ili u suradnji sa srodnim organizacijama i/ili uz angažiranje stručnjaka za pojedina predavanja i vježbe
3. izraditi i tiskati priručnike, osigurati materijal i potrebnu opremu

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnosti koje pridonose stvaralačkom provođenju slobodnog vremena učenika, škola autonomno planira u svom godišnjem planu rada i školskom kurikulumu. Pri tome uz vlastite programe i djelatnike surađuje i s civilnim sektorom te različitim ustanovama, organizacijama i ekspertnim pojedincima, zavisno o sadržaju aktivnosti (književnici, znanstvenici, umjetnici, športaši, Hrvatska gorska služba spašavanja, Savez izviđača Hrvatske, Svjetska skautska organizacija, Društvo Naša djeca, Hrvatski crveni križ, itd.)

Aktivnost 2.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa daje mišljenje, a verifikaciju programa provodi Agencija za odgoj i obrazovanje.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO KULTURE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Prigodom obljetnice 50. Međunarodnog dječjeg festivala Šibenik provedeno je:

- osmišljavanje koncepta otvaranja Festivala;
- osnivanje posebnog pododbora za uređenje grada, smještaja sudionika i gostiju, pododbora pokrovitelja te pododbora za izdavanje festivalske monografije;
- ostvarena je suradnja s gradovima s kojima je uspostavljena kulturna suradnja (Zagreb, Vukovar, Dubrovnik, Split);
- dogovoreno je s gradskom upravom adekvatno korištenje javnih gradskih prostora za vrijeme trajanja Festivala;
- osmišljen je postav i otvorenost Sajma dječje knjige u Šibeniku (za vrijeme Festivala)

- s Hrvatskom radiotelevizijom je dogovoren poseban program obilježavanja koji bi uključivao emitiranje programa iz povijesti Festivala, poseban dokumentarni film o Festivalu, festivalске najave i zajedničku koprodukciju svečanog otvorenja;
- dogovorene su pripremne aktivnosti u svezi izdavanja prigodne monografije;
- promoviran je Festival izvan granica Republike Hrvatske kroz suradnju sa srodnim festivalima i asocijacijama i dr.

Aktivnost 3.

Provode se smjernice za rad s djecom u knjižnicama kroz program „*Čitajmo im od najranije dobi*“ te održavaju različiti stručni skupovi za što su utrošena sredstva u iznosu od 40.000,00 kuna.

Izješće dostavlja:

SAVEZ DRUŠTAVA NAŠA DJECA HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 3.

Peti godišnji susret Dječjih vijeća Hrvatske održan je 20. i 21. studenoga 2009. godine u Zagrebu. Prisustvovali su predstavnici Dječjih vijeća iz 18 gradova i općina iz svakoga po 3 djeteta i voditelj, sveukupno 70 prisutnih. Svi su podnijeli izvješća o svojim ostvarenim aktivnostima, a u radionicama su iznošeni prijedlozi za što bolje ostvarivanje participacije u donošenju odluka od značaja za djecu u svojim lokalnim zajednicama te za program rada u idućoj godini.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 40.000,00 kuna.

12.5. Mjera 5. Izraditi i usklađivati programske sadržaje prilagođene interesima i recepcijskim sposobnostima djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi nove i uskladiti postojeće programske sadržaje s mogućnostima i potrebama djece
2. individualizirati pristup djeci tijekom provođenja aktivnosti
3. ponuditi nove zanimljive sadržaje

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnosti 1.

Nacrt Prijedloga Nacionalnog okvirnog kurikulumu u *Glavi IV. Odgoj i obrazovanje usmjereni na dijete i učenika* opredjeljuje se za nastavu usmjerenu na učenika i definira temeljne karakteristike takve nastave. Programski sadržaji bit će uključeni u predmetne kurikulume kao predmetne i međupredmetne teme.

Aktivnosti 2.

Individualizirani pristup djeci i učenicima, na temelju nacionalnog kurikulumu provodit će odgojno-obrazovne ustanove u svojim školskim kurikulumima i nastavnim planovima i programima.

Aktivnosti 3.

Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, u članku 28. utvrđeno je da se školskim kurikulumom utvrđuju nadležnost odgojno-obrazovnih ustanova u kreiranju aktivnosti, programa i projekata, prilagođenih potrebama pojedine škole, njenim učenicima i sredini kojoj škola pripada. Školskim će kurikulumom tako biti određeni nositelji tih aktivnosti, vremenik i vrednovanje rezultata kroz obveznu nastavu, izborne i fakultativne predmete i izvannastavne aktivnosti.

Izvršće dostavlja:

SAVEZ DRUŠTAVA NAŠA DJECA HRVATSKE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Akcija Gradovi i općine – prijatelji djece započela je 20. studenog 1999. godine, u povodu 10-te godišnjice Konvencije UN o pravima djeteta, tako da se u 2009. godini navršilo ravno deset godina njenog postojanja i razvoja.

U 2009. godini je povećan broj gradova/općina sudionika akcije. Na osnovi poticajnih kontakata s gradovima i općinama u prethodnoj godini, broj gradova i općina koje dobrovoljno donose odluku o uključivanju i sudjelovanju u ovoj Akciji se povećao, pristupili su: Otočac, Radoboj, Vinkovci, Visoko i Vodice pa se ukupni broj povećao na 77 gradova i općina-sudionica Akcije. U 8 zainteresiranih gradova i općina dostavljeni su inicijalni set-materijali kako pokrenuti i uključiti se u ovu Akciju.

Imenovane su Prosudbene komisije za 5 gradova i općina: Šibenik, Križ, Dugo Selo, Čazma, Slavonski Brod, ostvareni su uvidi u njihove rezultate te i provedena istraživanja mišljenja djece i građana u tim gradovima i općinama.

Na osnovi izvještaja Prosudbenih komisija i provedenih istraživanja mišljenja djece i odraslih, Središnji koordinacijski odbor je na svojoj sjednici 17. studenog 2009. donio Odluku na redovnom godišnjem Savjetovanju Akcije, da se: gradovi Čazma, Dugo Selo, Slavonski Brod i Šibenik te općina Križ proglase gradovima i općinama – prijatelj djece. Ovime je uz dosadašnje nositelje naziva u Hrvatskoj broj povećan na ukupno 24 gradova i općina – prijatelja djece.

Dodijeljene su Povelje i Pohvale za rezultate u provedbi Naj-akcije: Za već tradicionalnu Naj-akciju svim gradovima i općinama dostavljene su propozicije. Do roka, 25. listopada, prijavljena je 31 Naj-akcija iz 24 grada i općine. Tročlana komisija je predložila, a Središnji koordinacijski odbor donio je odluku da se dodijeli 12 Povelja (Dubrovnik, Karlovac, Lovran, Mali Lošinj, Ogulin, Omiš, Slavonski Brod, Split, Varaždin, Velika Gorica, Zabok, Zagreb) i 19 Pohvala (Dugo Selo 2, Čakovec, Koprivnica, Kutina, Križ, Opatija, Podstrana, Požega, Rijeka 3, Šibenik, Valpovo, Visoko, Zagreb 4).

Konferencija „Pravo djeteta na zdravlje i razvoj“ održana je u Šibeniku, 18. - 20. lipnja 2009. godine, u povodu obilježavanja 20 godina Konvencije UN o pravima djeteta i 10 godina Akcije. Na Konferenciji je sudjelovalo 275 sudionika. U okviru Konferencije održano je Savjetovanje gradova i općina prijatelja djece na temu „Perspektive i participacija zajednice u ostvarivanju prava i potreba djece s teškoćama u razvoju“.

Izdan je Glasnik Akcije broj 14. te Zbornik Sažetaka s Konferencije „Pravo djeteta na zdravlje i razvoj“. Povodom 10 godina Akcije realiziran je promotivni animirani spot „Zajedno do gradova i općina – prijatelja djece“.

U svih 77 gradova i općina-dosadašnjih sudionika Akcije djeluju gradski/općinski koordinacijski odbori, u svakome po 5-15 članova, što je oko 1000 članova, koji svoje dužnost obavljaju volonterski. Taj se broj značajno povećava brojem izvoditelja aktivnosti iz ustanova i udruga za djecu, nadležnih ureda, odjela i uprava u samim lokalnim zajednicama.

12.6. Mjera 6. Uspostaviti Povjerenstvo za poticanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti djece u slobodnom vremenu radi praćenja i utvrđivanja učinaka, sagledavanja iskustava i uočavanja problema te predlaganja (Vijeću za djecu i drugim nadležnim tijelima) novih mjera i aktivnosti u cilju daljnjeg razvoja ovoga programskog područja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati Povjerenstvo za poticanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti djece u slobodnom vremenu
2. pratiti učinke, iskustva i predlagati nove mjere

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 2.

Poticanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti djece u slobodnom vremenu kontinuirani su proces nadležnih tijela i ustanova civilnog sektora.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa pokreće projekt *Godina razgovora s djecom* – kojem je cilj promovirati veći utjecaj učenika u odgojno-obrazovnom procesu – kroz različite manifestacije vezane uz mjesečne teme.

12.7. Mjera 7. Omogućiti primanje usluga sponzora i donatora u organizaciji dječjih aktivnosti u slobodnom vremenu
---

Nositelj mjere:

JEDINICE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. uspostaviti vezu s potencijalnim sponzorima i donatorima (proizvodne tvrtke, trgovačka društva, privatni poduzetnici, banke i drugi profitabilni subjekti)
2. uspostaviti vezu Povjerenstva za poticanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti djece u slobodnom vremenu sa sponzorima i donatorima
3. odabrati aktivnosti ili programe koji će biti sponzorirani i/ili uključuju djelatnost sponzora i donatora

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnosti 1., 2. i 3.

Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje kontinuirano surađuje s potencijalnim donatorima i sponzorima koji, prema svojem osobnom senzibilitetu, usmjeravaju svoje aktivnosti i sredstva prema onima koji su u potrebi.

12.8. Mjera 8. Praćenje i promicanje rada te dostignuća djece u slobodnom vremenu putem medija
---

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pratiti rad i dostignuća djece u slobodnom vremenu
2. upoznati javnost s načinima provedbe programa i aktivnosti
3. poticati građane na uključivanje u realizaciju aktivnosti s djecom u slobodnom vremenu (razvoj volonterstva i stručni angažman)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 2.

Projekt *"Najljepši školski vrtovi"* nastao je nakon prijedloga Obrazovnog programa Hrvatskoga radija, emisije *"Slušaj kako zemlja diše"*, u proljeće 1995. godine. Svake godine raspisuje se natječaj koji je otvoren za sve osnovne i srednje škole i srodne odgojno-obrazovne ustanove za djecu i mladež u Hrvatskoj. Škole koje se natječu ispunjavaju upitnik, šalju novije fotografije i opis školskog vrta s podacima koje biljke uzgajaju i tko sve u vrtu radi. Svaka škola oblikuje vrt prema svojim mogućnostima i u skladu s klimatskim i drugim uvjetima, čuvajući bogatstvo i biološku raznolikost Hrvatske i njegujući autohtono bilje svojega podneblja. Završna svečanost projekta *"Najljepši školski vrtovi u Hrvatskoj u 2009. godini"* održana je u Šibenskom kazalištu, pobjedničkim

vratom proglašen je školski vrt Svetoga Lovre, šibenske privatne gimnazije s pravom javnosti, koji je nagrađen Zlatnom poveljom Hrvatske radio-televizije. Pobjednik kontinentalne Hrvatske je Osnovna škola "Breznički Hum" u Brežničkom Humu, za primorsku Hrvatsku Osnovna škola Bariše Granića Meštra u Baškoj Vodi, a male školske vrtove predvodi Područna škola Ivana Duknovića u mjestu Marini - Vrsinama u trogirskome zaleđu.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. - 3.

Praćenje i promicanje rada djece i s djecom u slobodnom vremenu očitovale se kroz rad obiteljskih centara koji uključuje prezentaciju njihovog rada u raznim medijima kao što su elektronski mediji TV, radio i Internet te tiskani mediji novine, tjednici, časopisi.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO KULTURE

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Održavanje 49. međunarodnog dječjeg festivala Šibenik - 2009. medijski je predstavljeno na više Internet portala. Festival je tijekom održavanja izdavao svoje redovito dnevno izdanje festivalskog biltena. Festival su pratili brojni mediji, osobito medijski pokrovitelji Jutarnji list i Slobodna Dalmacija te medijski promotor Vjesnik. Suradnja s Hrvatskom radiotelevizijom ostvarila se kroz snimanje i emitiranje svečanog otvorenja Festivala kao i dnevnih Festivalskih kronika. Očekuje se intenzivnija suradnja posebno u snimanju inozemnih programa. Napisan je velik broj članaka, izvještaja, razgovora, prikaza i najava u pisanim medijima te na radio-postajama (domaćim i inozemnim). Posebna pažnja posvećena je dizajnu festivalskih promidžbenih izdanja (plakati, programski letci, knjižice, jumbo plakati i dr.).

12.9. Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. održati školska, općinska/gradska, županijska natjecanja
2. održati državno prvenstvo

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Na poluzavršnim natjecanjima državnoga prvenstva sudjelovalo je 6292 učenika osnovnih škola i 4250 učenika srednjih škola. Na županijskim natjecanjima državnoga prvenstva sudjelovalo je 60.984 učenika osnovnih škola u 13 športova te 26.806 učenika srednjih škola u 8 športova. Sredstva su osigurana u državnom proračunu na aktivnosti Hrvatskoga školskog športskog saveza za što su utrošena sredstva u iznosu od 1.950.000,00 kuna.

Aktivnost 2.

Organizaciju Državnoga prvenstva školskih športskih društava provodi Hrvatski školski športski savez koji se financira iz državnoga proračuna kao javne potrebe u športu. Na završnici državnoga prvenstva natjecalo se 1315 učenika osnovnih škola u 13 športova te 880 učenika srednjih škola u 8 športova za što su utrošena sredstva u iznosu od 3.800.000,00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 5.750.000,00 kuna.

12.10. Mjera 10. Sudjelovati na svjetskom prvenstvu srednjih škola u odbojci

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izvršiti odabir učenika za svjetsko prvenstvo
2. sudjelovati na svjetskom prvenstvu

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Mjera je provedena 2006. godine.

12.11. Mjera 11. Sufinancirati obuku neplivača u osnovnim školama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. uključiti učenike u obuku neplivača

Provedba mjere: kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Analiza postojećeg stanja planira se provesti u 2010 godini.

Aktivnost 2.

Obukom neplivača u 2009. godini obuhvaćeno je 5575 djece.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 1.274.426,00 kuna.

12.12. Mjera 12. Poticati izvannastavne športske aktivnosti djece s teškoćama u razvoju

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. - 2012. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja
2. uključiti učenike s teškoćama u razvoju u športske aktivnosti

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je organizaciju Državnog športskog natjecanja učenika s teškoćama u razvoju u iznosu od 132.000,00 kuna. Uključenost djece s teškoćama u razvoju u izvannastavne športske aktivnosti provode odgojno-obrazovne ustanove uvažavajući specifične potrebe učenika. Također svake godine utrošena financijska sredstva za ovu namjenu se

povećavaju: 2006. – 83.500,00 kuna, 2007. – 100.000,00 kuna, 2008. – 100.000,00 kuna, 2009. – 132.000,00 kuna.

Aktivnost 2.

Hrvatski paraolimpijski odbor financira se iz državnoga proračuna kao javne potrebe u športu i iz prihoda od igara na sreću. Cilj Hrvatskog paraolimpijskog odbora je putem razvojnih programa u redovito bavljenje športom uključivanje što većeg broj djece s teškoćama u razvoju u redovito bavljenje športskim aktivnostima što se sustavno provodi svake godine.

Hrvatski školski športski savez iz sredstava državnoga proračuna organizirao je Državno prvenstvo učenika s teškoćama u razvoju koje je održano od 8. do 10. svibnja 2009. godine u Šibeniku.

Natjecanja su se održala u sljedećim športovima: atletika, plivanje, graničar i štafetna igra. Natjecale su se 23 ekipe s 130 učenika u pratnji 44 voditelja.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 132.000,00 kuna.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 17.501.609,00 kuna.

XIII. Područje djelovanja: MEDIJI

13.1. Mjera 1. Provoditi reklamne kampanje s ciljem poštivanja prava djece na privatnost putem tiskovnih i elektroničkih medija te plakata

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. godina i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osmišljavati reklamne kampanje
2. osigurati prostor u tiskovnim i elektroničkim medijima za provedbu kampanje
3. izraditi radijske spotove i novinske oglase
4. izraditi idejna grafička rješenja plakata
5. provoditi reklamne kampanje

Provedba mjere: nije provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

S provedbom aktivnosti započet će se 2010. godine uz suradnju s lokalnim zajednicama.

U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi održan je okrugli stol – stručni radni skup na temu „Prava djeteta i mediji“ s ciljem unapređenja zaštite privatnosti djece u medijima.

Aktivnost 4.

Tijekom 2009. godine centri za socijalnu skrb koji su među prvima ušli u transformaciju sukladno reformi sustava, između ostalog realiziraju zadatak tiskanja različitog materijala, letaka, koji pokrivaju i tematiku prava djece.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.-5.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Agencija za odgoj i obrazovanje preporučili su djelatnicima odgojno-obrazovnog sustava da sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka, a u suradnji

s roditeljima, na početku školske godine, rasprave i dogovore načine postupanja u interesu zaštite privatnosti učenika (fotografiranje, objavljivanje fotografija na internetskim stranicama škole, postupanja s povjerljivim podacima). Preporučeno je kako roditelje treba upoznati s navedenim te kako moraju dati suglasnost/privolu.

Izješće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo unutarnjih poslova u dijelu koji se odnosi na medijski tretman djece nadležnim ustrojstvenim jedinicama policije kontinuirano ukazuje na potrebu obazrivog postupanja u predmetima kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika te obvezu poštivanja privatnosti maloljetnih osoba i načela tajnosti postupka.

13.2. Mjera 2. Organizirati tribine u hrvatskim gradovima u cilju razvoja javne svijesti o poštivanju prava djece
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2006. i 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. odrediti teme za raspravu na tribinama

Provedba mjere: provedena

Indikatori provedbe:

Na temu udomiteljstva stručni radnici centara za socijalnu skrb sudjelovali su na 7 tribina u Karlovcu, Velikoj Gorici, Pazinu, Osijeku, Šibeniku i Poreču i Varaždinu.

Na temu „Nasilje u obitelji“ održano je 9 tribina u Virovitici, Crikvenici, Vukovaru, Slatini, Makarskoj, Belom Manastiru, Daruvaru, Sisku i Đakovu.

Na teme prevencije raznih oblika poremećaja u ponašanju kod djece i mladih stručni radnici centara za socijalnu skrb sudjelovali su na 11 tribina u Virovitici, Varaždinu, Čazmi, Poreču, Županji, Vukovaru, Osijeku, Hrvatskoj Kostajnici, Sisku, Petrinji i Vinkovcima.

Na temu skrbi o djeci s posebnim potrebama organizirane su tribine u Valpovu i Pakracu.

Izješće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

U cilju razvoja javne svijesti o poštivanju prava djeteta pravobraniteljica je sudjelovala na 1 tribini i 4 stručne rasprave:

- tribina "Uloga dječjih i učeničkih časopisa u promicanju dječjih prava",
- stručna rasprava "Djeca i konfliktni razvodi - Manipulacija djecom tijekom razvoda"
- stručna rasprava „Dječji rad - zaštita prava djece“,
- stručna rasprava "Manipulacija djecom tijekom razvoda",
- stručna rasprava "Od pravne do stvarne zaštite djece od nasilja - raskorak između propisa i stvarnosti", u povodu obilježavanja 20. godišnjice Konvencije o pravima djeteta i Svjetskog dana prevencije zlostavljanja djece.

Pravobraniteljica je sudjelovala na godišnjim i tematskim konferencijama mreže pravobranitelja za djecu Jugoistočne Europe CRONSEE, s temama "Djeca i konfliktni razvodi - pristup djece domaćem, međunarodnom i europskom pravosuđu" te "Pravo djeteta na uvažavanje njegova mišljenja - pravo na sudjelovanje".

Ured pravobraniteljice za djecu izdao je zbornik „Zaštita privatnosti djece u medijima“ te zbornik „Prava djece čiji su roditelji u zatvoru“.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

OBITELJSKI CENTAR VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Održano je 7 predavanja s različitim temama kojima je nazočilo 281 ljudi.

OBITELJSKI CENTAR LIČKO-SENJSKE ŽUPANIJE

Tribina „Djeca i mladi – pogled u budućnost“ održana je u Gospiću na kojoj su bili prisutni stručnjaci koji se bave problematikom djece i mladih. Tribini je nazočilo više od 30 ljudi.

OBITELJSKI CENTAR SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Održano je predavanje u Popovači za 20 odraslih na temu *Zakonom protiv tjelesnog kažnjavanja*.

Održana su predavanja i radionice za 8 odgajatelja Dječjeg doma u Sisku pod nazivom *Štetnosti tjelesnog kažnjavanja*.

Za roditelje predškolske i školske dobi gradova Sisak, Glina, Kutina i Sunja održana su predavanja na temu kompetentnog roditeljstva za sveukupno 100 korisnika.

OBITELJSKI CENTAR VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Održana je tribina s temom «23 sata. Još si vani!?» u okviru projekta «Prepoznati i djelovati» i Plana aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima.

Povodom obilježavanja Međunarodnog mjeseca borbe protiv ovisnosti održane su dvije tribine «*Budi svoj- reci NE!*», namijenjena mladima i roditeljima.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana djeteta 20. studenog održana je javna tribina «*Trebam ljubav*» za stručne djelatnike i ravnatelje vrtića i osnovnih škola.

OBITELJSKI CENTAR DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

U sklopu obilježavanja mjeseca borbe protiv ovisnosti održana je tribina „Mladi i ovisnost“.

Izvjешće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova tijekom proteklog razdoblja aktivno su sudjelovali na tribinama koje su organizirane u cilju razvoja javne svijesti o poštivanju prava djece.

13.3. Mjera 3. Istraživati medijski tretman djece

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi analizu postojećeg stanja (analiza reklama, sudjelovanja djece u reklamnim kampanjama, zaštite identiteta djece u medijima)
2. na temelju analize odrediti ciljeve i hipoteze istraživanja
3. provesti istraživanje o medijskom tretmanu djece
4. evaluirati provedbu postojećih zakona kojima se u medijima štite prava djeteta (Zakon o HRT-u, Zakon o elektroničkim medijima, Zakon o telekomunikacijama)

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa inicirat će izradu analitičke studije 2011. godine u suradnji sa sunositeljima mjere.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova sudjeluju u aktivnostima kojima se promiče zaštita djece u medijima. Tako je u Zborniku „Zaštita privatnosti djece u medijima“ objavljen članak pod nazivom „Uloga policije u zaštiti privatnosti djece u medijima“.

Izvešće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Pravobraniteljica za djecu tijekom godine sustavno prati sadržaje objavljene u tiskanim medijima koji su vezani za teme o dječjim pravima i nasilju nad djecom. Sadržaje elektroničkih medija prati se vezano za pojedine teme i prema prijavama podnesenim Uredu pravobraniteljice. Zapažanja se iznose u godišnjem Izvešću o radu pravobraniteljice za djecu, koje se podnosi Hrvatskom saboru. Glavno područje interesa je zaštita privatnosti djece u medijima, zaštita djece od potencijalno štetnih sadržaja, iskorištavanje djece u reklamnim i političkim kampanjama, dostupnost primjerenih informacija djeci putem medija i sudjelovanje djece u medijima.

Izvešće dostavlja:

HRVATSKO NOVINARSKO DRUŠTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 4.

Hrvatsko novinarsko društvo je aktivno sudjelovalo u donošenju Zakona o elektroničkim medijima posebno u dijelu koji se odnosi na zaštitu privatnosti djece u medijima te je prihvaćen prijedlog glavnog tajnika Hrvatskog novinarskog društava i člana Vijeća za djecu da u Zakon uđe odredba kojom se zabranjuje otkrivanje identiteta djeteta uključenog u slučajeve bilo kojeg oblika nasilja. U Zakonu o elektroničkim medijima koji je donesen 17. prosinca 2009. godine (Narodne novine, br. 53/09), u članku 12. ta odredba glasi: „Nije dopušteno objavljivanje informacije kojom se otkriva identitet djeteta do 18 godine života uključenog u slučajeve bilo kojeg oblika nasilja, bez obzira je li svjedok, žrtva ili počinitelj ili je dijete pokušalo ili izvršilo samoubojstvo, a niti iznositi pojedinosti iz djetetovih obiteljskih odnosa i privatnog života“. Prekršajna odredba iz Zakona u čl. 82., st. 1., točka 2. kaže: „Novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 1.000.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja objavi audio i/ili audiovizualne medijske usluge suprotno zabrani iz članka 12. ovoga Zakona“.

Hrvatsko novinarsko društvo je u prosincu 2009. godine zatražilo od Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva kulture da s vlasnicima medija hitno preispitaju njihovu spremnost da se uspostavi Vijeće za medije, po uzoru na većinu zemalja Europske unije. U tom bi Vijeću o medijskim prekršajima zajedno odlučivali predstavnici novinara, nakladnika i civilnoga društva te bi tako radili na podizanju profesionalne novinarske etike na višu razinu“. Uspostavu Vijeća za medije kao samoregulatornog tijela Hrvatsko novinarsko društvo vidi kao jedan od bitnih preduvjeta za etičnije medije. Njegovim formiranjem bi i prava djece u medijima bila zaštićenija.

<p><i>13.4. Mjera 4. Poticati pokretanje časopisa za djecu, tisak i distribuciju knjiga za djecu na hrvatskom jeziku i jezicima nacionalnih manjina, u cilju osiguravanja dostupnosti informacija djeci o njihovim pravima</i></p>

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok: 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. pokrenuti i tiskati časopise primjerene dječjem uzrastu na temu Konvencije o pravima djeteta

2. pripremiti i tiskati knjige primjerene dječjem uzrastu na temu Konvencije o pravima djeteta
3. distribuirati časopise i knjige

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji s djelatnicima Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Agencijom za strukovno obrazovanje i Agencijom za odgoj i obrazovanje pripremio je publikaciju „*Državna matura*“ koja je distribuirana svim srednjim školama kako bi nastavnici, učenici i roditelji imali sve potrebne informacije o polaganju mature.

Izvešće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Održane su radionice s djecom, školskim novinarima i urednicima školskih časopisa splitskih osnovnih škola o temi „*Pravo djece na zaštitu od svakog oblika nasilja*“ te „*Pravo na izražavanje vlastitog mišljenja*“.

Održana je tribina "*Uloga dječjih i učeničkih časopisa u promicanju dječjih prava*".

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. – 3.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izdalo je u 2009. godini dvobroj časopisa „*Dijete i društvo*“ god. 11., br. 1. i 2. Časopis je bio posvećen Nacionalnoj kampanji protiv tjelesnog kažnjavanja djece, tiskan je u 3000 primjeraka, na 476 stranica. U nastojanju da se na promicanje prava djeteta usmjeri sveobuhvatnija društvena pozornost, časopis je u ovom broju obrađivao različita područja dječjih prava: nasilno ponašanje djece i mladih, tjelesno kažnjavanje djece od strane roditelja, roditeljski odgojni postupci, privrženost i razvojni rizici djece i mladih u dječjim domovima, specifična područja rizika djece uključene u produženi stručni boravak u osnovnoj školi, učinci projekta "*Prevenција separacije rane intervencije s obiteljima pod rizikom*" te pregled, uloga i važnost dokumenata kojima se štite djeca s teškoćama u razvoju od nasilja. Priključujući se obilježavanju obljetnice donošenja Konvencije o pravima djeteta, u ovom broju se dala kratka povijest nastanka Konvencije i njezina važnost sa stajališta položaja djeteta u društvu te se govori i o najznačajnijim regionalnim, odnosno europskim dokumentima za zaštitu dječjih prava, hrvatskom obiteljskom zakonodavstvu, teorijsko pravnim promišljanjima i praksi.

Utrošena sredstva: 172.833,59 kuna.

Izvršene su pripremne aktivnosti za dotisak publikacije Konvencije o pravima djeteta kako bi se osigurala dostupnost teksta Konvencije o pravima djeteta te njegova distribucija većem broju korisnika. U 2010. godini publikacija će se distribuirati obiteljskim centrima, organizacijama i institucijama s kojima se ostvaruje suradnja na lokalnoj razini te ostalim zainteresiranim institucijama i udrugama građana.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 172.833,59 kuna.

13.5 <i>Mjera 5. Razvijati toleranciju i razumijevanje raznolikosti u društvu te svijest o jednakim pravima djece pripadnika nacionalnih manjina</i>

Nositelj mjere:

URED ZA LJUDSKA PRAVA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

Rok: 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. organizirati raspravu o dječjim pravima, mogućnostima zaštite i ostvarenja prava
2. organizirati radionice na temu dječjih prava i raznolikosti u društvu
3. razvijati javnu svijest o postojanju dječjih prava i raznolikosti u društvu

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1. i 2.**

Vlada Republike Hrvatske u suradnji sa Uredom pučkog pravobranitelja i Centrom za mirovne studije, provodi projekt unutar Programa zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost - PROGRESS, pod nazivom *'Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije'*. Ukupni troškovi projekta iznose 306.052,10 €, te je Europska komisija odobrila sufinanciranje projekta. Sukladno navedenom, Europska komisija pridonosi provedbi projekta u iznosu od 80% ukupnih troškova. Provedena je izobrazba o suzbijanju diskriminacije za predstavnike medija, organizacije civilnog društva i poslodavce. Jedan od ciljeva projekta je bio i podizanje javne svijesti o problemu i štetnosti diskriminacije.

Upravo zbog toga, u okviru ovog projekta, provedena je javna kampanja kako bi se građane upoznalo sa njihovim pravima na temelju Zakona o suzbijanju diskriminacije kao i sa sredstvima zaštite koja im stoje na raspolaganju. U sklopu kampanje postavljeni su jumbo plakati i billboardi diljem Hrvatske te su izrađeni poster i letci. Također je u okviru kampanje snimljen TV spot kao i radio jingle koji se kontinuirano emitirao na javnoj televiziji 3 puta dnevno kroz mjesec dana.

U okviru projekta je provedena i završna konferencija na kojoj su se okupili svi zainteresirani sudionici do sada provedenih seminara i treninga te domaći i strani stručnjaci koji se bave zaštitom od diskriminacije. Izrađena je web stranica projekta www.suzbijanjeiskriminacije.hr.

Ured za ljudska prava podnio je projektni prijedlog, zajedno s projektnim partnerom Uredom pučkog pravobranitelja, za projekt pod nazivom *Uspostava cjelovitog sustava zaštite od diskriminacije* u sklopu programa "IPA 2009 - komponente i pomoć u tranziciji i izgradnja institucija".

Navedeni projekt prošao je nekoliko krugova analize od strane Europske komisije te je od strane Koordinacijske skupine Vlade Republike Hrvatske za praćenje korištenja sredstava koje Republika Hrvatska dobiva iz inozemnih izvora, uz još 19 hrvatskih projekata, uvršten na listu prioriteta projekata, a u istom je razdoblju neformalno, prihvaćen za financiranje i od strane Europske komisije.

Svi projekti financirani unutar IPA-e 2009 početi će s realizacijom sredinom, odnosno, krajem 2010. godine te se implementirati kroz nadolazeće trogodišnje razdoblje.

U svrhu provedbe gore navedenih poglavlja i mjera Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske sufinancirao je provođenje projekata i programa organizacija civilnog društva iz područja zaštite i promicanja ljudskih prava. Radi se o projektima o edukaciji o pravima nacionalnih manjina kao preduvjetu za održivi razvoj lokalnih zajednica tijekom čijeg provođenja se željelo educirati predstavnike nacionalnih manjina i lokalne samouprave o manjinskim pravima i načinima i modelima njihove realizacije kako bi se osnažili i kvalitetnije sudjelovali u razvoju lokalne zajednice. Za prioritarno područje projekata koji promiču prava djece i kulturu nenasilja bilo je izdvojeno 130.000 kuna.

Utrošena sredstva za aktivnost iznose 1.328.000 kuna.

Izvršne dostavlja:**MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA****Indikatori provedbe:****Aktivnost 1.-3.**

Održane su školske, županijske i nacionalna smotra projekata iz područja demokratskog građanstva i ljudskih prava i smotra simuliranih suđenja u suradnji školstva i pravosudnog sustava. Mjesto održavanja smotre tradicionalno je bila Gradska skupština Grada Zagreba (Starogradska vijećnica) i Županijski sud u Zagrebu uz podršku Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske. O projektima se tiskala brošura koja se nalazila i na internetskoj stranici Agencije za odgoj i obrazovanje. Nakon što se održala smotra organizirao se posjet učenika Hrvatskom saboru.

Izvršće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

OBITELJSKI CENTAR PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Održana je radionica o pravima djeteta u dječjem vrtiću „Nazaret“.

OBITELJSKI CENTAR KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Održano je predavanje i radionica «Potrebe i prava djece s teškoćama u razvoju i njihovih roditelja» na kojoj je bilo prisutno 12 ljudi.

OBITELJSKI CENTAR ISTARSKJE ŽUPANIJE

Aktivnost 2.

Održana je radionica povodom Dana prava djeteta za učenike iz Osnovne škole Stoja Pula.

Izvršće dostavlja:

NACIONALNA ZAKLADA ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva godišnjim natječajima i pozivima pruža financijsku potporu projektima udruga za djecu usmjerenih na razvijanje multikulturalnosti, tolerancije, ljudskih prava, nenasilnog rješavanja sukoba i sudjelovanja mladih u odlučivanju.

U 2009. godini odobreno je:

- putem natječaja financiranje 8 projekata u iznosu od 794.736,32 kune,
- 9 institucionalnih potpora organizacijama civilnog društva u iznosu od 1.533.330,50 kuna,
- putem natječaja za dodjelu nagrada za razvoj volonterstva u osnovnim školama, nagrada „Škola – prijatelj zajednice“ za 5 osnovnih škola za najinovativnije volonterske inicijative djece u lokalnim zajednicama u iznosu od 50.000,00 kuna,
- putem poziva za iskaz interesa 5 potpora koje tematske ulaze u područje zaštite i promicanja prava djece u iznosu od 149.723,96 kuna.

Utrošena sredstva: 2.527.790,78 kuna.

Ukupno utrošena sredstva za mjeru: 3.855.790,78 kuna.

13.6. Mjera 6. Poduzimati potrebne mjere u cilju zaštite prava na privatnost djece u medijima
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2006. i kontinuirano

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. poštivati odredbe važećih zakonskih propisa o zaštiti identiteta djece i maloljetnika prilikom provođenja sudskih postupaka
2. sudske postupke vezane uz djecu i maloljetnike temeljem važećih zakonskih odredbi proglašavati tajnima
3. štiti identitet, privatnost, obiteljske i druge prilike djeteta i maloljetnika prilikom medijskog izvještavanja
4. voditi evidenciju o postupcima prema djeci i maloljetnicima te primjerima dobre prakse prilikom medijskog izvještavanja
5. pratiti provedbu Zakona o medijima u odnosu na zaštitu prava te interesa djece i maloljetnika

Provedba mjere: provodi se kontinuirano

Aktivnost 1.

Zakon o sudovima za mladež i Zakon o kaznenom postupku sadrže odredbe kojima se štiti privatnost djece.

Aktivnost 2.

U sudskim postupcima vezanima za djecu i maloljetnike sud uvijek mora isključiti javnost s rasprave kada se radi o interesima djece i maloljetnika.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Vijeće za djecu je u 2009. godini razmatrajući osnivanje Radne skupine Vijeća za djecu za izradu smjernica za izvještavanje o djeci u medijima usvojilo zaključak o ovlastima i sastavu Radne skupine. Radna skupina ima zadatak izraditi Nacrt smjernica za izvještavanje o djeci u medijima te predložiti eventualne mjere u cilju daljnjeg unaprjeđivanja zaštite prava djece u medijima. U Radnu skupinu su imenovani predstavnici državnih tijela, organizacija civilnog društva, znanstvenih i stručnih institucija te istaknuti stručnjaci u području zaštite djece u medijima.

Izvešće dostavlja:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Ministarstvo unutarnjih poslova, kada informira javnost o događajima u kojima su uključena djeca i maloljetnici, u priopćenjima za javnost navodi samo one podatke temeljem kojih se ne može zaključiti o kojem djetetu, maloljetniku ili mladoj punoljetnoj osobi je riječ. U predmetima maloljetnih ili mlađih punoljetnih počinitelja ne navode se inicijali njihovog imena i prezimena već se navodi samo dob tih osoba.

Izvešće dostavlja:

URED PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Djelatnici Ureda pravobraniteljice za djecu održavali su tijekom 2009. godine predavanja i radionice u cilju zaštite prava na privatnost djece u medijima:

- održano je javno predavanje „*Maloljetnici u medijima*“ s ciljem senzibiliziranja javnosti o potrebi zaštite privatnosti djece u medijima te poticanja pozitivnih sadržaja za djecu i o djeci u medijima;
- održana je radionica za urednike i novinare Hrvatskog radija i televizije o temi „*Zaštita prava djece u medijima*“, s naglaskom na zaštiti privatnosti djece u medijima, zaštite dostojanstva djeteta pri izvještavanju o nesrećama i samoubojstvima, odnosno zaštiti dobrobiti djeteta kad je ono sudionik emisije;
- održano je predavanje „*Djeca i mediji*“ namijenjeno odgojiteljima i stručnim suradnicima Dječjeg vrtića Cvrčak u Zagrebu;
- održano je izlaganje „*Zaštita prava djece u medijima*“ na stručnom skupu „*Nasilje u medijima*“ za srednjoškolske pedagoge i odgajatelje u učeničkim domovima Grada Zagreba;
- održano je izlaganje "*Mediji i zaštita prava djece*" na 11. školi medijske kulture dr. Ante Peterlić;
- održano je predavanje studentima Visoke novinarske škole u Zagrebu pod naslovom "*Mediji i prava djeteta - što mediji ne bi smjeli a ipak čine*", s analizom primjera dobre i loše prakse.

Tiskan je zbornik "*Zaštita privatnosti djece u medijima*" čije je javno predavljanje održano 5. listopada 2009. u Zagrebu povodom obilježavanja Dječjeg tjedna.

Aktivnost 5.

Ured pravobraniteljice za djecu u 2009. godini podnio je ukupno šest prijava Vijeću časti Hrvatskog novinarskog društva protiv novinara i urednika četiri tiskana medija, zbog neetičnog izvještavanja o djeci uslijed čega su izrečene opomene.

Izješće dostavlja:

URED ZA LJUDSKA PRAVA

Indikator provedbe:

Aktivnost 3.

Prilikom provođenja seminara za mobilne timove za pružanje prvih oblika pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima sukladno *Protokolu za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima* kojeg je Vlada Republike Hrvatske usvojila u studenom 2008. godine predavači su se obratili i velikom broju okupljenih novinara upravo s ciljem edukacije o potrebi zaštite identiteta, privatnosti, obiteljskih i drugih prilika djeteta i maloljetnika prilikom medijskog izvještavanja. Jednako tako, o osjetljivosti spomenute problematike održana su i predavanja koja su predstavnici medija pratili sa velikom pozornošću.

Utrošena sredstva: 15.000 kuna.

Izješće dostavlja:

DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE

Indikator provedbe:

Aktivnost 1.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske obvezalo je sva državna odvjetništva da tijekom kaznenog postupka paze na primjenu odredbi Zakona o sudovima za mladež, Zakona o kaznenom postupku, Kaznenog zakona i Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, a koje se odnose na zaštitu identiteta djece i maloljetnih osoba bez obzira da li se radi o počiniteljima kaznenih djela ili oštećenicima u kaznenim djelima.

Državna odvjetništva kroz prikupljanje potrebnih obavijesti provjeravaju sve slučajeve izvještavanja medija o maloljetnim počiniteljima kaznenih djela radi utvrđenja eventualnog postojanja obilježja kaznenog djela povreda tajnosti postupka iz članka 305. stavka 2. Kaznenog zakona, a vezano za članak 55. Zakona o sudovima za mladež.

Naputkom Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske sva državna odvjetništva obvezana su na dosljednu primjenu zakonskih odredbi kojima se štiti privatnost djeteta i maloljetne osobe, a čime je ispunjena obveza iz Preporuke 34 Odbora za prava djeteta.

Izješće dostavlja:

HRVATSKO NOVINARSKO DRUŠTVO

Indikatori provedbe:

Aktivnost 3.

Skupština Hrvatskog novinarskog društva je krajem studenoga 2009. godine izmijenila Kodeks časti hrvatskih novinara kojim su pojačane odredbe koje se odnose na zaštitu čovjekove intime od senzacionalističkog i svakog drugog neopravdanog otkrivanja u javnosti, s posebnim naglaskom na djecu. Novim Kodeksom je posebna pozornost dana izvještavanju o samoubojstvima.

- U članku 15. Kodeksa se kaže: „Posebna se pozornost, obazrivost i odgovornost zahtijeva pri izvještavanju o samoubojstvima, nesrećama, osobnim tragedijama, bolestima, smrtnim slučajevima i nasilnim djelima. Novinar treba izbjegavati intervjuiranje i prikazivanje osoba koje su izravno ili neizravno pogođene tim događajima, osim kada je riječ o iznimnom javnom interesu. U tom je slučaju novinar dužan voditi računa o časti, ugledu i dostojanstvu osoba o kojima izvještava“.
- U članku 16. stoji: „Vijesti o samoubojstvima i pokušajima samoubojstava se ne naglašavaju te ih treba svesti na najmanju moguću mjeru, uz poseban obzir kad je riječ o djeci. Potrebno je pridržavati se stručnih smjernica za izvještavanje o samoubojstvima.“
- Članak 19. govori o tome da „novinar ne smije intervjuirati niti fotografirati dijete (do 14 godina) bez njegovog pristanka i bez nazočnosti i pristanka roditelja ili druge odrasle osobe

odgovorne za dijete. Ako takav pristanak i postoji, nedopustivo je intervjuiranje ili fotografiranje djeteta kojim bi mogla biti ugrožena njegova dobrobit. Isto vrijedi i za bilo koji drugi postupak kojim se izravno ili neizravno otkriva identitet djeteta. Dobrobit djeteta nadređena je javnom interesu“.

- Članak 20. sadrži gotovo identičnu odredbu onoj iz Zakon o elektroničnim medijima, s time što se ona u ovom slučaju odnosi na sve medije, ne samo elektroničke. Ta odredba glasi: „Novinar ne smije otkriti identitet djeteta ili maloljetnika uključenog u slučajeve seksualnog zlostavljanja ili bilo kojeg drugog oblika nasilja ili kaznenog djela, bez obzira je li dijete ili maloljetnik svjedok, žrtva, osumnjičenik ili okrivljenik. Medijski prilozima o takvim slučajevima ne smiju omogućiti identifikaciju djeteta ili maloljetnika. Identitet djeteta ili maloljetnika dopušteno je otkriti samo iznimno, kada je to u javnom interesu i ne ugrožava dobrobit djeteta ili maloljetnika, te uz pristanak roditelja ili skrbnika djeteta ili maloljetnika, ili kada to radi dobrobiti djeteta traže državna tijela“.

Utrošena sredstva: 120.000 kuna osigurano je iz vlastitih prihoda.“

Objašnjenje: Hrvatsko novinarsko društvo je udruga koja se sama financira, odnosno za svoje aktivnosti pa tako i one koje se odnose na zaštitu prava djece u medijima ne dobiva sredstva ni od države niti od lokalne uprave ili samouprave. Spomenuti troškovi se odnose na pripreme radnje koje su dovele do izmjena Kodeksa časti Hrvatskog novinarskog društva (sjednice, odvjetničke konzultacije, troškovi putovanja i dnevnice članova angažiranih na izmjenama Kodeksa, uredski, poštanski i telefonski troškovi i dr.), kao i održavanje same Skupštine koja ih je izglasala (troškovi putovanja, dnevnica i smještaja izaslanika).

Uz Svjetski dan djeteta i 20. obljetnicu proglašenja Konvencije UN-a o pravima djeteta, Hrvatsko novinarsko društvo je svim medijima u Hrvatskoj uputilo priopćenje kojim je upozorio na važnost toga datuma i podsjetio na potrebu dodatne zaštite identiteta djeteta u medijima. Uz priopćenje, objavljeno u tisku, svim medijima su poslana i UNICEF-ova načela za etičko izvješćivanje o djeci te Smjernice za medijsko izvještavanje o suicidima. Ti su dokumenti i danas na mrežnoj stranici Hrvatskog novinarskog društva.

Održano je sudjelovanje u emisiji HTV-a „Hrvatska uživo“, emitiranoj 20. studenoga vezano i uz medijsko izvještavanje o djeci.

Članova Hrvatskog novinarskog društva koautori su knjige „Psihologija-mediji-etika“ (iskustva i promišljanja za bolju suradnju). Više tekstova u knjizi na konkretnim primjerima govori o kršenju prava djece na privatnost u medijima te se u njima daju i smjernice novinarima kako treba izvještavati. Knjigu su brojni profesori psihologije i novinarstva uvrstili u obveznu nastavnu literaturu.

UKUPNO UTROŠENA SREDSTVA ZA PODRUČJE: 4.043.624,37 kuna

**XIV. Područje djelovanja:
SNAŽENJE PROVEDBE PREUZETIH MEĐUNARODNIH OBVEZA REPUBLIKE
HRVATSKE NA PODRUČJU PRAVA DJECE**

14.1. Mjera 1. Izraditi Treće i Četvrto periodično izvješće Republike Hrvatske po Konvenciji o pravima djeteta, čije je podnošenje predviđeno za 2008. godinu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2007. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. osnovati međuresornu Radnu skupinu za izradu Trećeg i Četvrtog periodičnog izvješća Republike Hrvatske po Konvenciji o pravima djeteta
2. izraditi Treće periodično izvješće

Provedba mjere: nije provedena

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Aktivnost je provedena.

Aktivnost 2.

Izrada izvješća planira se u 2010. godini.

14.2. Mjera 2. Izraditi Inicijalno izvješće po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji, predviđeno za 2006. godinu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. poduprijeti rad već osnovane Radne skupine za izradu Inicijalnog izvješća Republike Hrvatske po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji
2. izraditi Inicijalno izvješće

Indikatori provedbe: nije provedena

Aktivnost 2.

Izrada izvješća planira se u 2010. godini.

14.3. Mjera 3. Izraditi Inicijalno izvješće po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBRANE

Rok: 2006. godina

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. izraditi Inicijalno izvješće Republike Hrvatske po Fakultativnom protokolu uz Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1.

Mjera je izvršena 2006. godine. Izvješće je 2006. godine dostavljeno Odboru Ujedinjenih naroda za prava djeteta.

4.2. Analiza provedbe jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i županijskih obiteljskih centara

4.2.1. GRAD ZAGREB

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

U 2009. godini povećan je kapacitet gradskih predškolskih ustanova za 34 nove odgojne skupine. Povećani su kapaciteti izgradnjom novog predškolskog objekta Dječji vrtić "En ten tini" u naselju Sopnica-Jelkovec, izgradnjom montažnih predškolskih objekata za Dječji vrtić "Petar Pan" u Graberju i za Dječji vrtić "Hrvatski Leskovac" u Blatu, kupnjom namjenskoga predškolskog objekta za Dječji vrtić "Vrapče" u naselju Ris, iznajmljivanjem namjenskoga predškolskog prostora za Dječji vrtić "Vedri dani" u Ulici Lj. Posavskog 24, te uređenjem dijela prostora u postojećim dječjim vrtić "Pčelica" i "Sopot". Povratom prostora dječjem vrtiću Trešnjevka od strane Agencije za odgoj i obrazovanje realizirana je cjelovita adaptacija objekta za namjenu budućeg centra za darovitu djece Grada Zagreba. Grad Zagreb financirao je dogradnju XV. gimnazije s iznosom 17.721,911,86 kuna (dogradnja objekta, sanacija športske dvorane, sanacija pročelja), a u tijeku je i izgradnja Osnovne škole Iver.

U okviru strategije osiguravanja svakom djetetu jedan od programa za poticanje ranog razvoja djeteta, predškolske ustanove razvijaju programe namijenjene potrebama djece i roditelja, i to prema duljini i vrsti programa: za bebe od šest mjeseci do godine dana, desetsatni, cjeloviti, cjelodnevni program, poludnevni programi, kraći programi, smjenski program, kraći programi za djecu s teškoćama; program produženog boravka (do 20 sati), specijalizirani programi, programi za manjine, petodnevni program u prirodi - Grad mladih, program ljetovanja i zimovanja, program u bolnici.

U program od šest mjeseci do godine dana uključeno je 18 djece u 3 odgojne skupine. U redovni program jaslica uključeno je 7366 djece u 372 odgojne skupine. U redovni program vrtića uključeno je 22643 djece u 1310 odgojnih skupina. U poludnevni program uključeno je 17 djece u 1 skupini. U smjenski program uključeno je 25 djece u 1 skupini. U posebne programe uključeno je 4237 djece u 201 odgojnoj skupini. U programu prijevoza uključeno je 138 djece u 5 odgojnih skupina.

U različite kraće programe uključeno je 2429 djece u 161 odgojnoj skupini. U Program predškole uključeno je 876 djece u 53 odgojne skupine. U petodnevni danonoćni program boravka djece u Gradu mladih uključene su sve skupine u šestoj godini života vrtića Grada Zagreb, ukupno 4348 djece. U program vrtić u bolnici uključuju se djeca u vrijeme boravka u bolnici i to do 70 djece u 3 odgojne skupine i pet odgojitelja.

U Gradu Zagrebu program odgoja i obrazovanja predškolske djece provode i ukupno 45 privatnih i vjerskih dječjih vrtića, od toga: 14 je vjerskih s 942 djece u 40 skupina, 31 privatnih s 1906 djece u 90 skupina. U 2009. godini sufinancirao se program predškolskih ustanova u vlasništvu vjerskih zajednica i drugih pravnih fizičkih osoba.- privatni dječji vrtići. Financijska podrška za svako dijete povećala se sa 800,00 na 1000,00 kuna.

U okviru širenja kapaciteta dječjih vrtića u Gradu Zagrebu podržavalo se osnivanje novih privatnih predškolskih ustanova ili proširenje djelatnosti postojećih, posebice u dijelovima Grada u kojima za to postoji potreba., najčešće za djecu jasličke dobi. I nadalje se omogućavalo korištenje gradskih prostora od strane privatnih osnivača po povlaštenim cijenama. U protekloj godini povećani su kapaciteti za smještaj djece prema modelu udruživanja javnih i privatnih inicijativa (privatno-javno partnerstvo). Po tom modelu prošireni su kapaciteti u Dječjem vrtiću Vedri dani (za 4 odgojne skupine) te u Dječjem vrtiću Vrapče (za 6 odgojnih skupina). Preispitivane su ponude prostora privatnih ponuđača te se u odabranim prostorima vršila adaptacija i stvaranje uvjeta za odgojno obrazovni rad. Ukupno je utrošeno 4. 500.000,00 kuna za opremu i didaktiku te 1.520.000,00 kuna za razvoj programa.

Ukupno utrošena sredstva: 35.330.400,00 kuna

Svi dječji vrtići od 2007. godine (Projekt produženog boravka djece u dječjim vrtićima Grada Zagreba do 20 sati) dužni su osigurati program rada i boravka do 20 sati za svu djecu čiji roditelj opravdano ne mogu doći do završetka redovnog rada s obaveznim praćenjem zbog zaštite djeteta od pretjerano dugog boravka u instituciji. Tu je mogućnost koristio relativno mali broj roditelja. Najčešće produženi boravak bio je do 18 sati, a do 20 sati samo pojedinačno. Dječji vrtić Bajka, jedini u Zagrebu ostvaruje program dvosmjenskog rada u partnerstvu sa Ericsson d.o.o.

Od 106 redovnih osnovnih škola, u školskoj 2009./10. godini program produženog boravka organiziran je u 94 osnovne škole, s ukupno 9859 učenika raspoređenih u 431 odgojno-obrazovnu skupinu, što znači da je produženim boravkom obuhvaćeno 16% učenika. Za realizaciju navedenog programa Grad Zagreb izdvojio je u 2009. godini 47.280.141,39 kuna za plaće, doprinose za plaće, naknade za prijevoz i ostale rashode za zaposlene učitelje u produženom boravku.

Provodi se program uključivanja gradskih četvrti u program izgradnje montažnih dječjih vrtića (do 400 m² i tri odgojne skupine) te je realiziran program opremanja takvih objekata.

Gradski Ured za obrazovanje kulturu i šport aktivno se uključio u stručno osmišljavanje standardiziranih projektnih zadataka za idejne i izvedbene projekte izgradnje novih dječjih vrtića te njihovog uređivanja i opremanja opremom i didaktičkom opremom. Cilj je bio izgraditi i opremiti vrtiće više po mjeri djeteta i u skladu sa zadacima Nacionalnog kurikulumu. Ured se uključio u izradu i standardiziranje opreme i didaktičke opreme vrtića s ciljem stvaranja razvojno poticajne sredine i kvalitetne realizacije zadaća odgojno obrazovnog programa. Sve adaptacije postojećih prostora temeljile su se na funkcionalnijom uporabi i uređenju prostora za djecu i kvalitetnog opremanja istih.

Kontinuirano se unaprjeđuje kvaliteta prostora i opreme u Gradu mladih za potrebe provođenja danonoćnog, petodnevno programa za djecu vrtića Grada Zagreba.

Grad Zagreb podržava i potiče projekte i aktivnosti dječjih vrtića u realizaciji odgoja i obrazovanja za prava djeteta kao obavezni dio izvedbenih planova i programa svakog vrtića. Svi dječji vrtići kao integralni dio odgojno-obrazovnog programa imaju projekte na temu življenja prava djeteta u vrtiću te su uključeni u programe Državnih i lokalnih smotri i seminara na temu prava djeteta. Također, svaki dječji vrtić ima protokole ponašanja u redovnim i izvanrednim situacijama u području zaštite i sigurnosti djece o čemu su edukaciju prošli svi djelatnici dječjih vrtića. Ukupno utrošeno sredstva 1.300.000,00 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Programi stručnog usavršavanja realiziraju se na nekoliko razina: interno u dječjim vrtićima kao godišnji program stručnog usavršavanja, na razini stručnih sekcija ili formiranih skupina i timova, na razini stručno razvojnih centara, na razini vježbaonica fakulteta, programima edukacija koje organiziraju licencirane udruge, institucije, fakulteti, putem seminara, kongresa, simpozija koje organiziraju institucije i resorna ministarstva, agencije i fakulteti.

Provedeni su sljedeći programi: Senzomotorika - edukacija stručnih suradnika i odgojitelja u suradnji sa Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom i Dječjim vrtićem Gajnice; Integrirani športski program u suradnji sa Kineziološkim fakultetom i Dječjim vrtićem Vjeverica; Odgoj za održivi razvoj – u suradnji sa Filozofskim fakultetom u Zagrebu i Dječjim vrtićem Srednjaci; Rano učenje stranog jezika u suradnji sa Filozofskim fakultetom u Zagrebu i Dječjim vrtićem Sopot; Program Montessori u Dječjem vrtiću Srčko, Dječjem vrtiću Vrbik, Dječjem vrtiću Montessori, Dječjem vrtiću Trnorižica.

Stalnim poticanjem timova stručno razvojne službe ostvaren je zahtjev za stalnim razvojem verificiranih programa u svakom vrtiću, a onda na razini djelatnosti. Posebno se povećao broj razvojnih programa: programa za razvoj senzomotorike, govora, specijaliziranih programa za djecu s teškoćama i programa za darovitu djecu. Posebni programi za djecu s teškoćama kontinuirano se razvijaju u okviru posebno imenovanih stručno-razvojnih centara. Razvijaju se i posebni modeli redovnih programa u okviru stručno-razvojnih centara. Svi stručno - razvojni centri u Hrvatskoj nalaze se u Gradu Zagrebu. U pripremi je provedba projekta kojim će se ustrojiti Centar za darovitu djecu. Razvija se mreža razvojnih programa (za djecu s teškoćama u razvoju i za darovitu djecu) u svim dijelovima Grada čime se umanjuje nedostatak kapaciteta.

U posebne programe za djecu s teškoćama u razvoju uključeno je 236 djece u 6 odgojnih skupina u pet dječjih vrtića, a 2736 djece s teškoćama u razvoju integrirano je u redovite skupine svih dječjih vrtića Grada Zagreba.

Sredstvima proračuna Grada Zagreba sufinanciraju se odobreni posebni programi koje djeca s teškoćama u razvoju s prebivalištem na području Grada Zagreba ostvaruju:

- u Poliklinici SUVAG - za 5 satni program 800,00 kn, za 6-7 satni program 1.200,00 kn i za 8-10 satni program 1.600,00 kn mjesečno po upisanom djetetu,
- u Centru za odgoj i obrazovanje Goljak - za troškove 5 satnog programa koji nisu financirani iz sredstava Državnog proračuna,
- u Centru za autizam - za troškove 5 satnog programa, 6-7 satnog programa i 8-10 satnog programa koji nisu financirani iz sredstava Državnog proračuna

Sredstvima proračuna Grada Zagreba sufinanciraju se odobreni programi za djecu predškolske dobi što ih provode sljedeće ustanove i udruge, i to u godišnjem iznosu:

- Unija Roma Hrvatske - za poludnevni program predškolskog odgoja i program pripreme za školu romske djece u dvije odgojno-obrazovne skupine pet dana tjedno - 420.000,00 kn,
- Udruga Ozana - za posebni poludnevni program predškolskog odgoja djece s većim teškoćama u razvoju u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini pet dana tjedno - 360.000,00 kn,
- Udruženje Djeca prva - za kraći program "Igrom do škole" za djecu i majke iz socijalno depriviranih obitelji u jednoj odgojno-obrazovnoj skupini tri sata tjedno - 78.000,00 kn,
- Društvo Naša djeca Grada Zagreba - za radionice, igraonice i manifestacije za djecu predškolske dobi - 150.000,00 kn,
- Knjižnica Grada Zagreba – knjižnica Medveščak - za igraonice i igroteke za djecu predškolske dobi -150.000, 00 kuna

Osobita se pažnja posvećuje prepoznavanju socioekonomskog statusa i potreba roditelja te se potiče roditelje na mogućnost ostvarivanja prava različitih olakšica do potpunog oslobođenja od plaćanja vrtića. Takve olakšice mogli su ostvariti i djeca s teškoćama u razvoju. Roditeljima se uz redovni program nude i dodatni programi u kojima participiraju roditelji ili su oslobođeni od plaćanja takvih programa. Za 7.072 djece roditelji – skrbnici ostvaruju pravo na umanjenje sudjelovanja u cijeni programa prema Programu javnih potreba u predškolskom odgoju i naobrazbi te skrbi o djeci predškolske dobi Grada Zagreba po sljedećim kriterijima umanjenja: djeca invalida Domovinskog rata, djeca socijalno – zdravstvenih potreba, djeca samohranih roditelja te za drugo ili treće dijete upisano u dječji vrtić.

Provedene su aktivnosti u cilju uključivanja učenika s teškoćama u razvoju u redovne osnovne i srednje škole putem uklanjanja arhitektonskih barijera, nabave specijalnih didaktičkih pomagala te uključivanjem osobnih pomoćnika/pomoćnika u nastavi. Za osobne pomoćnike/pomoćnike u nastavi na kraju školske godine 2008./2009. financirano je 112 pomoćnika, a na kraju drugog obrazovnog razdoblja školske godine 2009./2010. osigurani su pomoćnici za 140 učenika s teškoćama u razvoju koji se školuju u osnovnim i srednjim školama u Gradu Zagrebu, za što je tijekom 2009. godine izdvojeno 2.040.447,56 kn.

Obzirom na povećane potrebe i specifičnosti djece s težim motoričkim smetnjama u razvoju osigurani su uvjeti za provođenje projekta radnog terapeuta u nastavi. Projekt se provodio u šest osnovnih škola (O.Š. Horvati, O.Š. Kralj Tomislav, O.Š. Zapruđe, O.Š. S.S. Kranjčević, O.Š. Vukomerec i O.Š. Sesevetska sela), u suradnji s Udrugom "PUŽ" i Visokim zdravstvenim učilištem. Tijekom protekle godine zaključkom Poglavarstva financirano je provođenje ove aktivnosti za devet (9) radnih terapeuta u nastavi za što je utrošeno 200.000.00 kn.

Od školske godine 2009./2010. omogućen je upis učenika s teškoćama u razvoju u novi program obrazovanja njegovatelj/ njegovateljica starijih i nemoćnih osoba – TES u Školi za medicinske sestre Mlinarska.

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport izradio je u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa bazu podataka o djeci s teškoćama u razvoju. Podatke redovito ispunjavaju predškolske ustanove, osnovne i srednje škole, jer su isti podloga za poduzimanje daljnjih aktivnosti Ministarstva i Ureda vezanih za poboljšanje sustava skrbi o djeci s teškoćama u razvoju u cilju njihove integracije u zajednicu te potrebe prilagodbe predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola kao i športskih objekata.

U prostorima osnovnih škola provodi se program "Vikendom u športske dvorane" u okviru kojih se učenici besplatno u športskim dvoranama bave športskom rekreacijom, a u kojem je uključeno i 184 učenika s teškoćama u razvoju. Voditelji Programa kontinuirano se informiraju o specifičnostima i poteškoćama učenika s teškoćama u razvoju kako bi se izradio odgovarajući individualni pristup. Ostvareni su značajni pomaci u stjecanju novih motoričkih znanja, poboljšanje i podizanje motoričkih postignuća na višu razinu, stjecanje samopouzdanja, osnovnih higijenskih navika, ravnopravni status u grupi, razvijanje opće odgovornosti pri odlascima na natjecanja te razvoj opće socijalizacije.

Svi prostori u dječjim vrtićima kontinuirano se prilagođavaju i stavljaju u funkciju djeteta kako bi se stvorila razvojno-poticajna sredina za bolju integraciju djece s teškoćama u razvoju. U sklopu vrtića stvaraju se posebni prostori za igru specijalizirani za poticanje određenog razvojnog aspekta djeteta (npr. kabineti za senzomotoričku integraciju, logopedski kabineti, prostori za motorički razvoj). U okviru redovnog programa vrtića vrši se ponuda aktivnosti djeci u cijelom rasponu statusa pojedinaca (od jednostavnijeg ka složenijem). Ponuda kraćih - specijaliziranih programa prilagođena je djeci s teškoćama u razvoju posebice u području: motorike, govora, intelektualnih, psihosocijalne poremećaja, oštećenje sluha, oštećenje vida.

Tijekom 2009. Grad Zagreb financirao je programe za djecu predškolske dobi s teškoćama u razvoju sljedećih ustanova: Poliklinika Suvag 2.056.000,00 kn, Centar za odgoj i obrazovanje Goljak 421.691,78 kn te Centar za autizam 162.507,50 kn.

Svi dječji vrtići Grada Zagreba imaju kompletirane multidisciplinarnе timove i zdravstvenu voditeljicu bez obzira na veličinu. U vrtićima izvan optimalne veličine pojedini članovi stručno razvojnog tima su duplirani (pet dječjih vrtića). Postojanjem multidisciplinarnog tima u svakom vrtiću realiziraju se sve aktivnosti i zadaće u okviru strateškog cilja omogućavanja svakom djetetu dostupnosti stručnjaka različitih profila koji podržavaju osobni, cjeloviti razvoj, omogućavaju dodatni terapijski tretman u vrijeme boravka u dječjem vrtiću (individualno i grupno) kao i podršku boljem roditeljstvu. Tijekom 2009. zaposleno je i više stručnih suradnika prema potrebama pojedinih dječjih vrtića. Zaposlen je tim stručnjaka: pedagog, psiholog, logoped, zdravstveni voditelj, kineziolog u novootvorenom vrtiću Ententini.

Dječji vrtići provode svoje programe i projekte prema osnovnoj strukturi temeljnih prava djeteta koje ostvaruje i živi u odgojno obrazovnoj ustanovi u cilju osiguravanja uvjeta za kvalitetno življenje i osiguravanja prilika za stalno učenje i razvoj i to prema područjima: Pravo na život, zdravlje i sigurnost, Pravo na cjeloviti razvoj i podrška u motoričkom, emocionalnom, socijalnom, kognitivnom razvoju, razvoj kreativnosti i osiguravanje mogućnosti učenja istraživanjem. Program je usuglašen sa ciljevima i zadaćama nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava- prava djeteta. U programe su uključeni i roditelji te timovi stručnjaka dječjih vrtića koji prate, vrednuju i unapređuju uvjete, postignuća i napredak djeteta te zajedno s roditeljima donose procjene o kvaliteti življenja djeteta u dječjem vrtiću.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Provodi se program senzibilizacije i suradnje lokalne uprave - Vijeća gradskih četvrti kroz aktivno uključivanje djece i djelatnika dječjih vrtića u donošenje odluka na razini gradskih četvrti - odgoj za građanstvo.

Svih 60 gradskih vrtića ostvaruje visoki standard stručne ekipiranosti stručno razvojnih timova koji brinu o kvaliteti realizacije odgojno obrazovnog procesa i individualnoj podršci razvoja svakog djeteta. Stručno razvojni tim svakog vrtića čine: pedagog, psiholog, zdravstveni voditelj, defektolog ili logoped uz koordinaciju i vođenje ravnatelja dječjeg vrtića. Tim je zadužen za razvoj djeteta, razvoj programa i sveukupnih uvjeta u dječjem vrtiću. Uključeni su i drugi stručnjaci u području odgoja i obrazovanja te institucije koje se bave zaštitom psihološkog i fizičkog zdravlja djeteta i zaštite djeteta.

Provodi se niz edukacija na razini odgojitelja, stručnih suradnika i menadžmenta dječjeg vrtića (ravnatelja). Vrtić je autonoman u odabiru i načinima realizacije korištenja sredstava koje ostvaruju putem Grada Zagreba, ali i s dijelom sredstava koje samostalno ostvaruju i mogu ih prema uputama Skupštine Grada transparentno koristiti. Posebice se podržava razvoj menadžmenta radi efikasnijeg upravljanja i korištenja resursa dječjih vrtića. Suradnja se ostvaruje kroz odlučivanje o realizaciji strategije za djecu Grada Zagreba, redovito individualno konzultiranje sa svakim vrtićem - timski, učinkovito zajedničko rješavanje problema, praćenje, analizu i vrednovanje godišnjih izvedbenih programa i izvješća, unapređivanje primjene protokola o ponašanjima i postupanjima u dječjim vrtićima te protokolima za krizne situacije. U navedenim aktivnostima sudjeluju svi ravnatelji, stručni suradnici i predstavnici odgojitelja.

U studenom 2009. godine u Gradskoj skupštini Grada Zagreba održano je savjetovanje pod nazivom „Zajedno do gradova i općina prijatelja djece“ u organizaciji Saveza društava Naša djeca Hrvatske i Hrvatskog društva za preventivnu i socijalnu pedijatriju koji čine Središnji koordinacijski odbor Akcije, a pod pokroviteljstvom Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj.

U suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje, u travnju 2009. godine organiziran je dvodnevni seminar stručnog usavršavanja za učitelje koji rade u produženom boravku, za koji je iskazan veliki interes u školama koje provode ovaj program.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Preventivne programe provodi svaki gradski vrtić tijekom godine (u prosjeku od jedan do tri projekta) i dio su integralnog odgojno obrazovnog procesa, a strukturirani su po područjima: preventivni zdravstveni programi, preventivni

razvojni programi, preventivni sigurnosni programi, programi prevencije za socijalno potrebitu djecu i roditelje. U dječjim vrtićima Grada Zagreba provode se projekti na temu suzbijanja ovisnosti te projekti usmjereni na zdrave stilove življenja kao integralni dio svakodnevnog življenja i učenje djeteta u dječjem vrtiću koji uključuje rad s roditeljima.

Dječji vrtići imaju stručno razvojne timove koji multidisciplinarno skrbe za pravovremeno i kvalitetno zadovoljavanje potreba svakog djeteta. Prepoznavanjem otklona ponašanja pojedine djece i ugrožavanja druge djece redovito rezultira individualnim programima i stalnim praćenjem djece i situacija te radom sa djecom koja imaju otklon ponašanja i djecom u njihovoj neposrednoj okolini. Također su uključeni i njihovi roditelji koji se uz zajednički rad u vrtiću upućuje u primjerene postupke u odgoju djeteta ili po potrebi na tretmane drugih institucija.

U vrtićima Grada Zagreba postoje timovi osoba licenciranih za realizaciju programa sprječavanja diskriminacije, nasilja, zlostavljanja, svih oblika ovisnosti i timova osoba koje se bave edukacijom djelatnika radi sprečavanja trgovanja djecom i ljudima te tim za krizne intervencije, za koje su imenovani koordinatori.

Temeljem Protokola o postupanju u slučajevima nasilja među djecom i mladima koji je donesen 2004. godine u svakoj odgojno-obrazovnoj ustanovi imenovana je stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih za problematiku nasilja u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili osoba koja je u slučaju njezine odsutnosti zamjenjuje, te u uredima Centra za socijalnu skrb Zagreb, policijskim postajama te Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport.

Dom za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja „Duga – Zagreb“ pruža uslugu smještaja te adekvatnu i stalnu pravnu i psihološku pomoć za djecu i odrasle, žrtve obiteljskog nasilja. Uz navedeno Dom pruža i uslugu savjetovanja žrtvama obiteljskog nasilja koje nisu na smještaju, nego zbog poremećenih odnosa uvjetovanih nasiljem u obitelji dolaze na psihosocijalno i pravno savjetovanje iz svojih domova. Djeca su u ustanovi tretirana zajedno s roditeljem s kojim su smješteni (najčešće s majkom) i s njima se radi individualni i grupni tretman psihološke podrške uz pomoć u učenju i organizaciji slobodnog vremena. Nadalje, savjetovanje djece žrtava nasilja obavlja se u za tu namjenu opremljenom prostoru gdje radi psiholog i socijalni radnik. Djeca se u Savjetovalište upućuju po preporuci škole ili na inicijativu roditelja.

Na temelju Natječaja provedenih u 2009. godini sufinancirani su programi i projekti udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba:

- Programi usmjereni prevenciji neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži, kako slijedi u tablici:

PROGRAMI I PROJEKTI PREVENCIJE NEPRIHVATLJIVOG PONAŠANJA

Područje programa i projekata	Sredstva	Broj udruga i drugih pravnih i fizičkih osoba	Broj programa
SPORT	1.879.208,40 kn	62	63
TEHNIČKA KULTURA	1.296.450,00 kn	46	52
SOCIOPEDAGOŠKI	1.573.028,54 kn	52	60
KULTURA	1.130.656,00 kn	35	42
Ukupno dodijeljeno temeljem Natječaja	5.879.342,94 kn	195	228

- 20 programa usmjereni na poticanje aktivnosti mladih osoba s invaliditetom u kreiranju i provođenju posebnih projekata i programa za mlade osobe s invaliditetom različitih vrsta oštećenja: 20 programa u iznosu od 570.000,00 kn.
- 1 projekt u iznosu od 30.000,00 kn usmjeren na provođenje neposrednog i savjetovaniškog rada s roditeljima djece s teškoćama u razvoju, neposredno nakon suočavanja s dijagnozom djeteta.
- 9 projekata i programa koji su bili usko usmjereni na organiziranje i provođenje aktivnosti udomiteljstva djece s teškoćama u razvoju, življenja uz podršku osoba s invaliditetom u stambenim zajednicama te organiziranjem klupskih aktivnosti na području Grada Zagreba u iznosu od 535.000,00 kn.

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

Djeca romske nacionalne manjine uključuju se redovni u program dječjih vrtića grada kao i u program predškole (procjena je tridesetak djece). 25 djece uključeno je u jednu odgojnu skupinu u okviru rada udruge Cefferino. Djeca romske nacionalne manjine uključivana su u projekte prevencije i zaštite zdravlja djece, socijalizacijske programe te programe podrške stručnjaka stručno razvojne službe vrtića Zrno za djecu i roditelje romske nacionalne manjine.

U školskoj godini 2009./10. u osnovnim školama Grada Zagreba bilo je 553 učenika pripadnika romske nacionalne manjine (0,9%), a u školskoj godini 2009./10. 494 ili 0,8%.

U program produženog boravka u školskoj godini 2008./09. bila su uključena 52 učenika a početkom školske godine 2009./10. ukupno 59 učenika pripadnika romske nacionalne manjine.

U školskoj godini 2008./2009. u srednjim školama Grada Zagreba bilo je 43 (0,39%) pripadnika romske nacionalne manjine, a u školskoj godini 2009./2010. ukupno 53 (0,47%).

Mjera 6. Izraditi i u sustav školstva uvesti obrazovne programe s ciljem sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj

25 djece mađarske nacionalne manjine (jedna odgojna skupina) uključeno je u program predškolskog odgoja u dječjem vrtiću Potočnica. U pripremi je početak rada jedne odgojne skupine za djecu Slovačke nacionalne manjine. Djeca stranih državljana integrirana su u programe ranog učenja stranog jezika u nekoliko dječjih vrtića Grada Zagreba (procjena desetak djece).

U školskoj godini 2009./10. u osnovne škole Grada Zagreba (redovne, posebne, privatne) uključeno je 1302 učenika pripadnika nacionalnih manjina odnosno 2,1%.

U školskoj godini 2009./2010. u srednje škole Grada Zagreba (redovne, posebne, privatne) i socijalne ustanove uključeno je 548 učenika pripadnika nacionalnih manjina odnosno 1,4%.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

U 2009. godini na 12 lokacija pri domovima zdravlja Grada Zagreba provedeni su besplatni trudnički tečajevi pod nazivom „U očekivanju novog člana obitelji“ tijekom dva dana mjesečno u sveukupnom trajanju od po 6 sati. Tijekom 2009. godine trudničkim tečajevima je nazočilo 1.360 bračnih parova i 1.490 trudnica. U 2009. godini podijeljene su brošure svim roditeljama i zainteresiranim roditeljima registriranim u domovima zdravlja i rodilištima zagrebačkih bolnica. Grad Zagreb i Udruga „Rodin kljun“ organizirali su tisak i distribuciju brošura po rodilištima i domovima zdravlja kojima se informiraju roditelje o svojim pravima, njezi novorođenčeta i roditelje za što je utrošeno 300.000,00 kn.

Gradski ured za zdravstvo i branitelje kontinuirano provodi programe prepoznavanja i pojačane skrbi neurorizične djece u suradnji sa Specijalnom bolnicom za zdravstvenu zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama. Povjerenstvo za promicanje zdravlja i prevenciju bolesti u 2009. odobrilo je sufinanciranje programa Hrvatskog društva za optimalizaciju neurorizičnog djeteta Osmjeh koji se odnose na prepoznavanje i pojačanu skrb neurorizične djece: Individualno edukativni savjetodavni rad sa obitelji neurorizičnog djeteta-prevenција invaliditeta te Obiteljski centar za neurorizično djetete s poteškoćama u razvoju.

Osiguran je postotak procijepljenosti djece prema Kalendaru cijepjenja 2009. Cijepljenje: DiTePer (primarno) 95,2%, DiTePer (docijepljivanje) 92,3%, Difterija i tetanus 97,0%, Ana-TE 46,9%, Poliomijelitis (primarno) 95,2%, Poliomijelitis (docijepljivanje) 96,8%, Haemophilus influenzae (primarno) 95,2%, Haemophilus influenzae (docijepljivanje) 93,4%, MRP (primarno) 95,4%, MRP (dosijepljivanje) 97,6%, Tuberkuloza 97,2%, Hepatitis B 97,1%.

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja provoditi medijske kampanje s ciljem promicanja zdravih stilova života

Provedene su sljedeće kampanje u cilju promicanja zdravih stilova života:

- 14. svibnja Svjetski dan hepatitisa (19.05.), Humanitarna akcija – aukcija likovnih djela osoba oboljelih od hepatitisa
- Tjedan Transplantiranih obilježen u vremenu od 20.-26. svibnja 2009. nizom aktivnosti s ciljem podizanja svijesti građana o važnosti darivanja i presađivanja organa.
- Tjedan Svjesnosti o Celijakiji obilježen je od 16. do 22. svibnja 2009., a 16. svibnja 2009. obilježen je Međunarodni dan celijakije
- Kampanja „Sačuvajmo zdravi mozak“ čija je cilj ukazati na važnost prevencije rizičnih faktora za nastanak moždanog udara.
- Kampanja „Djeluj sada“, edukacija i rano otkrivanje melanoma kod građana u suradnji sa Zagrebačkom ligom protiv raka
- 1. lipnja 2009. započela provedba javnozdravstvene akcije “Zagreb bez ambrozije”
- Projekt besplatno cijepjenje protiv HPV infekcije učenica 7. razreda na području Grada i u školskoj godini 2009./2010
- 11. veljače 2009. obilježen je Svjetski dan bolesnika
- 12. ožujka 2009. obilježen je Svjetski dan bubrega
- 10. svibnja 2009. obilježen je Nacionalni dan darivanja i presađivanja organa tradicionalnom sadnjom „Drva života na Bundeku“
- 14. svibnja 2009. obilježen je Svjetski dan hepatitisa
- 31. svibnja obilježen je Svjetski dan nepušenja
- 21. rujna 2009. obilježen je Svjetski dan Alzheimerove bolesti
- 27. rujna 2009. obilježen je Svjetski dan srca
- 3. listopada 2009. obilježen je „Dan ružičaste vrpce“ javnozdravstvena akcija senzibiliziranja građana za problem obolijevanja žena od raka dojke
- 13. listopada 2009. obilježen je Svjetski dan šećerne bolesti
- 20. listopada 2009. obilježen je Svjetski dan osteoporoze
- 18. studenoga 2009. obilježen je Svjetski dan KOPB-a
- 1. prosinca 2009. obilježen je Svjetski dan borbe protiv AIDS-a

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

U okviru Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Područni ured Zagreb proveden je program edukacije za učenike I. i II. razreda. Program je bio izuzetno dobro prihvaćen i od učenika i učitelja škola koje su se uključile.

U okviru Europskog tjedna mobilnosti, u suradnji s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Policijskom upravom Zagrebačkom, na poligonu na Sljemenu, u rujnu 2009. organizirana je i provedena edukacija učenika dvije zagrebačke osnovne škole o sigurnosti u prometu.

Mjera 9. Osigurati jednaki standard zdravstvene zaštite socijalno ugrožene i romske djece

Pravo na zdravstvenu zaštitu ostvaruje se sukladno Pravilniku o mjerilima i postupku za utvrđivanje nesposobnosti za samostalan život i rad i nedostatak sredstava za održavanje za osobe s prebivalištem u RH kojima se zdravstvena zaštita ne osigurava po drugoj osnovi (Narodne novine, br. 39/02). Navedeno pravo ostvaruje se putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Tijekom 2009. godine provedene su akcije deratizacije i dezinfekcije u romskim naseljima: Struge, Plinarsko naselje, lokacija Vučak i Savica Šanci.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

Školske godine 2008./2009., u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo "Dr. Andrija Štampar" organizirana su predavanja o pravilnoj prehrani i oralnoj higijeni kao predujtu oralnog zdravlja i prevencije karijesa, za roditelje i učenike prvih razreda trideset zagrebačkih osnovnih škola, s ciljem očuvanja i unaprjeđenja oralnog zdravlja.

U školskoj godini 2009./2010., u suradnji sa Gradskim uredom za zdravstvo i branitelje i Stomatološkom poliklinikom Zagreb, nastavlja se provedba projekta Prevencija karijesa zagrebačke školske i predškolske djece organizacijom predavanja za učenike prvih razreda osnovne škole i njihove roditelje, a tema predavanja je „Oralno zdravlje-mogućnosti njegovog očuvanja i moderne prevencije karijesa“

Gradski ured za zdravstvo i branitelje u suradnji sa Udrugom za edukaciju djece o oralnom zdravlju i oralnoj higijeni proveli su projekt "ZUBIĆ VILA". Obilježen je Svjetski dan oralnog zdravlja nizom aktivnosti na Trgu Petra Preradovića. U radionicama za djecu provedena je edukacija djece o važnosti i načinu održavanja oralnog zdravlja uz nastojanje da djeca dobiju pozitivnu sliku i uklone negativne asocijacije koje su izvor straha od stomatologa kod djece. Nakon završene radionice svako je dijete dobilo na poklon Pohvalnicu Zubić Vile, četkicu i pastu za zube koju im je uručila Zubić Vila osobno. Program se provodi i u vrtićima grada Zagreba., a utrošeno je 65 000, 00 kn.

U suradnji sa Hrvatskom udrugom estetske stomatologije pokrenut je projekt „Nema zdravlja bez oralnog zdravlja - usta su ogledalo zdravlja“ s ciljem edukacije o pravilnom održavanju oralne higijene i očuvanja oralnog zdravlja. Provedena je edukacija nižih razreda osnovnih škola i njihovih roditelja u osnovnim školama na području Gradske četvrti Sesvete kako bi se dale informacije i smjernice za očuvanje zdravlja zubi i odlaska stomatologu na kontrolne preglede. Nakon provedene edukacije planirana je analiza i evaluacija projekta koja će se provoditi u 2010. godini. Analiza i evaluacija će se provoditi s ciljem utvrđivanja stanja prije i nakon provedene edukacije.

Udruga za zaštitu zdravlja žena Karlovac u suradnji sa Gradom Zagrebom provodi program „Prevencija i zaštita zubi djece u vrtićima Grada Zagreba, također u cilju edukacije o higijeni i očuvanju oralnog zdravlja za što je utrošeno 40.000,00 kuna.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

Kontinuirano se provode mjere unaprjeđenje zdravstvene skrbi o novorođenim bebama u rodilištima, poticanju privrženosti između majke i djeteta. Nastavlja se s provedbom projekta „Deset koraka do uspješnog dojenja“ i provođenjem stručnog usavršavanja zdravstvenih djelatnika radi podržavanja ranog kontakta majke i djeteta "koža na kožu" i ranog dojenja te uklanjanja svih zapreka koje su povezane s njegovim ometanjem.

Kroz provedbu međunarodnog projekta pod nazivom "Pomozite nam da im pomognemo" Dječja bolnica Srebrnjak je približena djeci i oplemenjen je njezin izgled.

Mjera 12. Izraditi i provoditi program mjera za smanjivanje boravka djeteta u bolnici

U pet zagrebačkih bolnica – Klinici za dječje bolesti –Klaićeva, Kliničkoj bolnici Sestara Milosrdnica, Specijalnoj bolnici za psihijatriju Kukuljevićeva, Klinici Šalata i Klinici Rebro ustrojani su bolnički razredni odjeli za djecu – učenike koji su u dugotrajnom bolničkom liječenju.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Školske godine 2008./2009., u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo i branitelje organizirano je besplatno cijepljenje protiv HPV infekcije učenika 7. razreda osnovnih škola na području Grada Zagreba. U školskoj godini 2009./2010., u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo i branitelje nastavljeno je s provedbom projekta pa je organizirana edukacija roditelja i učenika sedmih razreda osnovne škole te edukacija nastavnika - razrednika sedmih razreda vezana uz besplatno cijepljenje protiv HPV infekcije učenika 7. razreda osnovnih škola na području Grada Zagreba.

U Savjetovalište zbog eksperimentiranja i povremenog uzimanja psihoaktivnih droga upućeno je od strane centra za socijalnu skrb i Općinskog državnog odvjetništva 246 maloljetnih osoba. U program Savjetovališta 231 korisnik došao je samoinicijativno ili u pratnji roditelja. Ukupan broj osoba u Programu prevencije i suzbijanja ovisnosti Savjetovališta u 2009 je 477 korisnika programa. U Program ranog otkrivanja čimbenika rizičnog ponašanja djece i adolescenata Savjetovališta uključeno je 200 korisnika.

U Poliklinici za zaštitu djece grada Zagreba se provode dijagnostički postupci i terapijski rad sa psihotraumatiziranom djecom i njihovim roditeljima (zlostavljana i zanemarivana djeca) te s djecom koja su rizična za zlostavljanje i zanemarivanje, djecom s problemima u učenju, djecom s ADHD sindromom, djecom s kroničnim bolestima, prijevremeno rođenom djecom, djecom iz obitelji s narušenom dinamikom i rizičnim obiteljima, djecom čiji su roditelji pod intenzivnijim roditeljskim ili općim stresom. Prihodi od Grada Zagreba iznosili su 2.633.000,00 kuna.

U okviru provedbe programa "Depresija i suicid - rano prepoznavanje simptoma i rizičnog ponašanja kod školske djece" obuhvaćeno je oko 350 korisnika u osnovnim školama Grada Zagreba za što je utrošeno 40.000,00.

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

Sukladno članku 68. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i članku 38. Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja svaka je osnovna škola dužna osigurati prehranu za svoje učenike dok je utvrđivanje nutricionističkih zahtjeva, uvjeta i načina organiziranja prehrane u nadležnosti osnivača, odnosno Grada Zagreba. Cijena mliječnog obroka iznosi 5,00 kuna, ručka 9,00 kuna a užine 2,50 kuna, odnosno za roditelje iznosi ukupno 12,00 kuna, a iz proračuna Grada osigurava se 4,50 kuna. Učenici ostvaruju pravo na sufinanciranje cijene obroka, sukladno kriterijima i mjerilima utvrđenim Programom javnih potreba u osnovnom školstvu Grada Zagreba što ga donosi Skupština Grada Zagreba. U zagrebačkim osnovnim školama prehranu koristi oko 48.800 učenika.

U okviru skrbi za zdravlje, zdravstvenu zaštitu i zdravstvenu kulturu učenika, odnosno promicanje i usvajanje zdravog načina života, posebno treba istaknuti primjenu novih prehrambenih standarda za planiranje prehrane učenika u osnovnim školama te obilježavanje Svjetskog dana "Školskog mlijeka" u suradnji s Hrvatskom mljekarskom udrugom. S obzirom da škole imaju riješenu prehranu učenika putem školskih kuhinja, odlučeno je da se svi automati za prodaju hrane uklone iz prostora škola. Dopušteno je samo postavljanje automata za vodu u prostorima dostupnim učenicima. Kako u srednjim školama za sada nije riješeno pitanje prehrane učenika u organizaciji škole, dozvoljeno je postavljanje prodajnih automata s artiklima zdrave prehrane.

Postupak osamostaljivanja školskih kuhinja u osnovnim školama na području Gradske četvrti Trešnjevka-jug i Gradske četvrti Trešnjevka - sjever- nastavljen je u 2009. godinu kako bi se poboljšao standard školske prehrane.

Ukupno utrošena sredstva: 27.777.643,19 kuna.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 4. Osigurati dostupnost informacija roditeljima

Građani Grada Zagreba kontinuirano se informiraju o programima i projektima udruga i drugih i fizičkih osoba koji su prihvaćeni i financirani temeljem natječaja za odabir programa socijalnog značenja (prevencije neprihvatljivog ponašanja i programa od socijalnog i humanitarnog interesa za Grad Zagreb). Informiranje se vrši putem okruglih stolova, brošura, letaka, tribina te manifestacije Tjedan udruga.

2009. godine Grad Zagreb je organizirao manifestaciju Tjedan udruga s ciljem upoznavanja šire javnosti s radom udruga, programima koji se provode, kao i članovima koji djeluju unutar samih udruga. Akcija se održala na Trgu kralja Tomislava pri čemu se tijekom pet dana na postavljenoj pozornici održavao prigodni program. Udruge su na 36 postavljenih štandova prezentirale svoj rad, svoje članove i aktivnosti. Za manifestaciju Tjedan udruga u 2009. godini izdvojeno je oko 50.000,00 kuna.

Mjera 6. Ustrojiti savjetovališta za djecu, mlade i roditelje te obiteljske centre u svim županijama

Pri Gradskom uredu za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom djeluju sljedeća savjetovališta: Savjetovalište za osobe s invaliditetom i članove njihovih obitelji, Savjetovalište za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja i Savjetovalište socijalne zaštite.

Savjetovalište za osobe s invaliditetom i članove obitelji nastavilo je djelovati na dvije postojeće lokacije, u prostoru Saveza gluhih Grada Zagreba, Kneza Mislava 7 i u Sesvetama, Zagrebačka 4a. Na obje lokacije odvija se grupni rad s roditeljima i članovima obitelji, a obje grupe rade po tri sata u dva mjesečna termina koja prilagođavaju svojim potrebama. Usluge individualnog savjetovališnog rada pružaju po dva stručnjaka, (tri socijalna radnika i jedan psiholog), a obje grupe imaju po dva voditelja (tri specijalna pedagoga i jedan socijalni radnik). Osnovne metode rada su individualni savjetovališni i savjetodavni terapijski rad s osobama s invaliditetom, članovima obitelji i drugima koji rade u korist osoba s invaliditetom, a prema potrebi se pružaju i usluge telefonskog savjetovanja. U Savjetovalištu rade stručnjaci iz gradskih institucija i Centra za socijalnu skrb Zagreb, a svi stručnjaci imaju dodatna znanja i certifikate različitih terapijskih postupaka i tehnika. U 2009. godini kroz Savjetovalište na lokaciji Kneza Mislava mjesečno je prolazilo oko 60-ak osoba, dok je u Sesvetama prosječni

mjesečni broj 50-ak osoba s invaliditetom i članova obitelji u okviru savjetovanišnog individualnog rada. U 2009. godini izrađena je web aplikacija i baza podataka za Savjetovanište za osobe s invaliditetom.

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Dom za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja "Duga - Zagreb" u okviru pružanja pomoći socijalne skrbi Grada Zagreba pružaju savjetodavnu pomoć djeci i odraslim osobama – žrtvama obiteljskog nasilja kao i članovima njihovih obitelji putem Savjetovaništa za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja od 2005. godine. Savjetovanište djeluje u prostoru Doma zdravlja Zagreb - istok, lokacija Sesvete, Ninska 10. Pri Savjetovaništu se pruža individualno psiho-socijalno, Internet, telefonsko, pravno savjetovanje, grupni rad i osnaživanje žrtava nasilja. Savjetovanište radi tri puta tjedno, a uveden je i besplatni broj telefona za žrtve obiteljskog nasilja. U 2009. godini pruženo je 849 usluga savjetovanja kroz 427 telefonskih kontakata, 404 dolazaka i 18 e-mail savjetovanja.

Savjetovanište socijalne zaštite namijenjeno je svim članovima zajednice; djeci, mladima i roditeljima. Rad je prvenstveno usmjeren na korisnike pomoći socijalne skrbi odnosno osobe slabijeg materijalnog statusa, nezaposlene osobe te osobe koje su se našle u nepovoljnim okolnostima ili kriznim stanjima. U Savjetovaništu se kontinuirano tri puta tjedno provodi telefonsko i individualno savjetovanje od strane socijalnog radnika, socijalnog pedagoga i pravnika. Savjetovanište djeluje na lokaciji Nova cesta 1, u prostorijama Grada Zagreba, Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom. U Savjetovaništu se svim članovima zajednice nudi informiranje o ostvarivanju prava iz socijalne skrbi, zdravstvene i obiteljsko – pravne zaštite, pomoć i podrška u prevladavanju svakodnevnih problema, osnaživanje partnerskih odnosa te odnosa između roditelja i djece. U 2009. godini održano je ukupno 424 savjetovanja (228 poziva i 196 dolazaka). Pri Savjetovaništu socijalne zaštite od 1. listopada 2009. započelo se s pružanjem savjetodavne pomoći udomiteljima, članovima udomiteljskih obitelji, udomljenoj djeci kao i potencijalnim udomiteljima, jednom tjedno.. U 2009. godini usluge savjetodavnog rada koristilo je 20 udomitelja i 7 udomljene djece.

Sredstva utrošena u 2009. godini za sva savjetovaništa: 878.763,77 kn.

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

Svake godine povećava se broj osnovnih škola u kojima se provode programi produženog boravka, koji predstavlja neobvezni oblik odgojno-obrazovnog rada. Program se provodi u školama koje za to ostvaruju uvjete - prostorne, organizacijske i dr. Od 106 redovnih osnovnih škola, u školskoj 2009./10. godini program produženog boravka organiziran je u 94 osnovne škole, s ukupno 9859 učenika raspoređenih u 431 odgojno-obrazovnu skupinu, što znači da je produženim boravkom obuhvaćeno 16% učenika.

Organizirani su tečajevi stranih jezika besplatni za učenike osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba, a tijekom 2009. prigodu da korisno provedu slobodno vrijeme i povećaju odgojno- obrazovna postignuća i jezične kompetencije iskoristilo je 6000 osnovnoškolaca i 1000 srednjoškolaca Grada Zagreba. Besplatni tečajevi stranih jezika (tijekom školskih praznika) koji su započeli 2007. provodili su se do 2009., a bili su namijenjeni osobito djeci iz socijalno ugroženih obitelji: Tijekom 2009. utrošeno je 3.366.708,12 kuna.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Grad Zagreb od školske/akademske godine 2007./2008. dodjeljuje Stipendiju Grada Zagreba za učenike i studente slabijeg socijalnog statusa koja se dodjeljuje na osnovi kriterija utvrđenih Odlukom o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente slabijega socijalnog statusa putem natječaja, a na vremenski period od 12 mjeseci. Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom sveukupno je u 2009. godini stipendirao 31 stipendista za što je utrošeno 615.588,82 kn.

Grad Zagreb od školske/akademske 2007./2008. dodjeljuje stipendije učenicima i studentima s invaliditetom koja se dodjeljuje na osnovi kriterija utvrđenih Odlukom o Stipendiji Grada Zagreba za učenike i studente s invaliditetom, putem natječaja, a na vremenski period od 12 mjeseci. U 2009. godini sveukupni broj stipendista bio je 30 (15 studenata i 15 učenika) za što je utrošeno 710.000,00 kn.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprjeđivati udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

U kontekstu reforme socijalne skrbi udomiteljstvo kao oblik skrbi izvan vlastite obitelji prepoznato je kao značajan čimbenik deinstucionalizacije socijalnih usluga za osjetljive skupine, među kojima su i djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Stoga je područje udomiteljstva obuhvaćeno mjerama Programa socijalne politike Grada Zagreba 2009. – 2012. (Službeni glasnik Grada Zagreba 07/09, u daljnjem tekstu: Program socijalne politike). Osim mjere „Novčane pomoći udomiteljima“ koja se planira provoditi u cilju poboljšanja materijalnog statusa udomiteljskih obitelji, Programom socijalne politike predviđeno je i niz drugih aktivnosti u cilju promicanja i širenja udomiteljstva kao što su okrugli stolovi, tribine i različite promotivne akcije (u tijeku je izrada promidžbenog plakata na temu udomiteljstva djece koji će biti postavljen u sredstvima javnog prijevoza na području Grada Zagreba).

Vežano uz provedbu mjera Programa socijalne politike u 2009. na ovom području Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom realizirao je:

1. organizaciju Okruglih stolova na temu udomiteljstva u cilju promicanja udomiteljstva u stručnoj i široj javnosti (Okrugli stol „Širenje udomiteljstva u Gradu Zagrebu – prepreke i nužni pomoci“ 8. rujna 2009., „Udomiteljska skrbi u Gradu Zagrebu – doprinosi Zaklade Zajednički put u razvoju udomiteljstva“ 2. prosinca 2009. na kojem je promoviran i „Vodič za edukaciju stručnih djelatnika: udomiteljstvo“ u izdanju Udruge za inicijative u socijalnoj politici. Na okruglim stolovima

sudjelovali su predstavnici državnih i gradskih upravnih tijela, stručnih i znanstvenih institucija, organizacija civilnog društva i udomiteljskih obitelji;

2. sufinanciranje Projekta „Udomiteljska skrb za djecu u Gradu Zagrebu – unapređenje kvalitete usluga“ Udruge za inicijative u socijalnoj politici. Cilj ovog Projekta, koji se provodi u suradnji sa stručnjacima Centra za socijalnu skrb Zagreb, je edukacija i jačanje stručnih kapaciteta te supervizija udomitelja. Edukacija udomitelja odvijala se u dva ciklusa od 8 radionica pod vodstvom licenciranih stručnjaka, a supervizija udomitelja odvijala se u grupama od 8 do 10 udomitelja na području Gradskih četvrti Grada Zagreba u tri supervizijske grupe.

3. sufinanciranje Projekta „Udomiteljska skrb za djecu u Gradu Zagrebu – unapređenje kvalitete usluga“ Udruge za inicijative u socijalnoj politici u iznosu od 90.000,00 kn. Cilj ovog Projekta, koji se provodi u suradnji sa stručnjacima Centra za socijalnu skrb Zagreb je edukacija i jačanje stručnih kapaciteta te supervizija udomitelja. Edukacija udomitelja odvijala se u dva ciklusa od 8 radionica pod vodstvom licenciranih stručnjaka, a supervizija udomitelja odvijala se u grupama od 8 do 10 udomitelja na području Gradskih četvrti Grada Zagreba u tri supervizijske grupe.

Mjera 2. Sustavno osposobljavati stručnjake centara za socijalnu skrb u cilju djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb te pratiti poduzete intervencije

Gradska skupština Grada Zagreba je 2008. donijela Zagrebačku strategiju jedinstvene politike za zaštitu od nasilja u obitelji u razdoblju od 2008. do 2010. koja je obvezujući dokument za sve gradske urede, ustanove i društva u vlasništvu Grada Zagreba u provođenju mjera i aktivnosti na područjima značajnima za zaštitu od nasilja u obitelji.

Nadalje, 2008. godine donesen je Zaključak o osnivanju i imenovanju Povjerenstva za zaštitu od nasilja u obitelji koje ima predsjednicu i 14 članova.

2009. godine provodile su se mjere i aktivnosti prema područjima djelovanja Strategije, sukladno Planu provedbe Zagrebačke strategije jedinstvene politike za zaštitu od nasilja u obitelji u razdoblju od 2008. do 2010.:

1. Poticanje i potpora obrazovanju stručnjaka koji rade na problematici nasilja u obitelji, a vezano i uz ravnopravnost spolova (CZSS Zagreb, Policijska uprava zagrebačka - u kojima treba ekipirati educirane timove za intervenciju nakon dojave o nasilju u obitelji; pravosuđe - suci koji donose sudske odluke kao reakciju pravosuđa na nasilje u obitelji i djelatnici Državnog odvjetništva; zdravstveni djelatnici s naglaskom na ordinacije obiteljske i školske medicine; prosvjetni djelatnici u osnovnim i srednjim školama).

2. Poticanje i senzibiliziranje šire javnosti za problematiku nasilja u obitelji sredstvima javnog priopćavanja (TV, tisak, radio, elektronički mediji...).

U provedbi mjera sudjelovali su predškolski djelatnici u predškolskim ustanovama te prosvjetni radnici u osnovnim i srednjim školama u Gradu Zagrebu, zdravstveni radnici u ordinacijama obiteljske i školske medicine u Gradu Zagrebu, pravosudni djelatnici, mediji, policija, socijalni radnici i drugi djelatnici u centrima socijalne skrbi koji se bave problemom obiteljskog nasilja

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji su u 2009. organizirali su četiri edukativne radionice/stručne skupove za skupine subjekata koji su odgovorni u postupanju protiv nasilja u obitelji sukladno Protokolu o postupanju u slučajevima nasilja u obitelji. Radionica je održana 6. svibnja 2009. u Tribini Grada Zagreba, a namijenjena je djelatnicima u sustavu socijalne skrbi (prvenstveno djelatnicima Centara za socijalnu skrb Zagreb) pod nazivom „Prepoznavanje i suzbijanje obiteljskog nasilja u sustavu socijalne skrbi“. Radionicu su vodili članovi „Povjerenstva za zaštitu od nasilja u obitelji“ – predstavnici pet subjekata odgovornih za postupanje u slučajevima nasilja u obitelji, a sudjelovali su i gosti predavači. Na radionici su sudjelovali djelatnici iz sustava socijalne skrbi, predstavnici udruga i studenti Studijskog centra socijalnog rada.

Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

2009. godine Gradska skupština Grada Zagreba donijela je Program socijalne politike Grada Zagreba od 2009. do 2012. (u daljnjem tekstu: Program) po kojem su obvezni postupati svi gradski uredi, ustanove i trgovačka društva u vlasništvu Grada Zagreba koji su nositelji provedbe mjera i aktivnosti iz Programa. Program predstavlja cjelovit sustav mjera i aktivnosti usmjerenih općem poboljšanju uvjeta života svih građana, a nastoji se uskladiti s nacionalnim strategijama i dokumentima te slijediti i prioritete zadane Zajedničkim memorandumom o socijalnom uključivanju. Obuhvaća sustave: socijalne skrbi, obiteljske politike, zapošljavanja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, stanovanja, civilnog društva te sadrži i mjere koje su usmjerene prema unapređenju položaja djece i obitelji slabijeg imovinskog stanja. Sredstva utrošena za provedbu mjera u 2009. godini iznosila su 463.912,00 kn.

Nadalje, socijalna pomoć i socijalna skrb za područje grada Zagreba ostvaruje se sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi, Odluci o socijalnoj skrbi (Službeni glasnik Grada Zagreba 07/08, 09/09, 17/09 i 22/09) i drugim zakonskim aktima. Odluka o socijalnoj skrbi definira prava koja ostvaruju građani Grada Zagreba iznad razine prava koja jamči država putem sustava socijalne skrbi, a ovdje navodimo ona koja su posebice usmjerena prema djeci i mladima:

1. Pomoć za nabavu školskih udžbenika

Obzirom je Vlada Republike Hrvatske donijela odluku da se besplatni udžbenici u 2009. neće osiguravati svim učenicima osnovnih škola, Gradska skupština Grada Zagreba je na sjednici održanoj 24. rujna 2009. godine usvojila izmjene i dopune Odluke o socijalnoj skrbi u kojoj se utvrđuje pravo na pomoć za nabavu školskih udžbenika s ciljem pomoći onim obiteljima koje su u evidenciji Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom te Gradskog ureda za zdravstvo i branitelje, a nisu obuhvaćeni Odlukom Vlade. Pomoć za nabavu školskih udžbenika ostvarili su učenici osnovne škole iz obitelji koja je, sukladno Odluci, korisnik jednog od prava: pomoći za podmirenje troškova stanovanja; novčane pomoći umirovljenicima - korisnicima prava na obiteljsku mirovinu; prehrane u pučkoj kuhinji; pomoći obitelji s troje i više maloljetne djece te učenici članovi obitelji korisnika prava na opskrbinu sukladno Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz

Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Tijekom listopada 2009. primali su se zahtjevi te vršena isplata novčane pomoći. Pravo na pomoć za nabavu školskih udžbenika ostvarilo je 1133 djece.

Sredstva utrošena za provedbu mjere pomoć za nabavu školskih udžbenika u 2009 iznosila su: 1.342.200,00 kn

2. Pomoć djeci u mliječnoj hrani

Pravo na pomoć djeci u mliječnoj hrani ostvaruje roditelj ili skrbnik djeteta u dobi do 12 mjeseci, ako je po procjeni odabranog liječnika pedijatra utvrđena potreba za dodatnom prehranom, pod uvjetom da roditelj ili skrbnik djeteta živi u zajedničkom kućanstvu s djetetom, a čiji prihod po članu domaćinstva ne prelazi 200% osnovice utvrđene Odlukom o socijalnoj skrbi. Ističemo kako su kriteriji za ostvarivanje prava izmijenjeni izmjenom odluke o socijalnoj skrbi u 2009. godini. Sredstva utrošena za provedbu mjere u 2009 godini iznosila su 463.912,00 kn.

3. Pomoć u obiteljskim paketima

Temeljem izmjene i dopune Odluke o socijalnoj skrbi koja je stupila na snagu 24. rujna 2009. godine pravo na pomoć u obiteljskim paketima prošireno je na samohrane roditelje neovisno o broju djece, a koji su korisnici stalne pomoći ili jednokratne pomoći dok za to postoji prijeka potreba. Do kraja 2009. pravo na pomoć u obiteljskim paketima ostvarila su 24 samohrana roditelja s ukupno 37 djece.

Pored navedenog, pomoć ostvaruje obitelj ili skrbnik sa troje i više maloljetne djece, ako su korisnici stalne pomoći ili jednokratne pomoći dok za to postoji prijeka potreba te obitelj hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ako hrvatski branitelj i članovi njegove obitelji u kućanstvu nemaju ukupno druge redovite novčane prihode mjesečno po članu kućanstva veće od 230 % od osnovice utvrđene Odlukom o socijalnoj skrbi. Tijekom 2009. provedena je revizija svih korisnika navedenog prava. Na dan 31.12.2009. ukupno je bilo 638 nositelja prava s ukupno 2390 djece.

Sredstva utrošena za provedbu mjere u 2009 iznosila su 7.450.000,00 kn.

7. Provoditi plan deinstitucionalizacije

Grad Zagreb potiče razvijanje obiteljski usmjerene podrške (rana intervencija, individualno usmjerena podrška putem mobilnih stručnih timova, programi prevencije institucionalizacije, klubovi) koja je usmjerena na cjelokupnu obitelj i sve čimbenike koji je okružuju te koja se temelji na misiji osnaživanja obitelji izgradnjom zajednice koja usko povezuje različite programe i inicijative.

Nadalje, u okviru priprema i izgradnje Dnevnog centra za rehabilitaciju djece i mladih s višestrukim oštećenjima Mali dom-Zagreb, planirane su i dogovorene aktivnosti rane socijalne intervencije u obitelji. Predviđeno je pružanje usluga u domu za dvadeset korisnika, a u dogovoru s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi tražit će se odobrenje za povećanje upravo tog kapaciteta. U samoj djelatnosti Malog doma, rane intervencije pored dnevne rehabilitacije predstavljaju temeljnu odrednicu djelovanja. Stručnjaci Malog doma i savjetovališta te predstavnici patronažne službe i udruga osoba s invaliditetom, na terenu će uz prethodnu suglasnost roditelja, prvi kontakt s roditeljima uspostaviti u obitelji kako bi im pružili psihosocijalnu potporu i dali pravovremene upute o načinu djelovanja prema djetetu.

Važno je napomenuti da je Dnevni centar Mali dom, jedina ustanova u Republici Hrvatskoj koja razvija i kontinuirano provodi rehabilitacijske programe za djecu s višestrukim teškoćama i ranu intervenciju, koja je izuzetno važna za daljnji razvoj i napredak djeteta. Taj prvi kontakt dragocjen je za poduzimanje početnih i pravovaljanih koraka za zdravlje djeteta. To je, također, jedina ustanova u kojoj se omogućava individualni rad s djecom u dobi od 0 do 4 godine te koja je uvela sasvim nove metode i kvalitetnu rehabilitaciju u području skrbi za djecu s višestrukim teškoćama u kombinaciji s oštećenjem vida.

Na temelju Ugovora o zakupu, između Grada Zagreba i Zagrebačkog holdinga d.o.o., tijekom 2009. u Proračunu za 2009. (najam građevine) bilo je utrošeno 2.919.353,04 kn.

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom je u 2009. godini, za djelovanje i rad ustanove (materijalni i dr. troškovi), utrošio ukupno 1.700.000,00 kn.

11. Izraditi i provoditi programe višednevnog boravka u prirodi (zimovanja, ljetovanja, proljetovanja) za siromašnu djecu

Pravo na besplatno ljetovanje i zimovanje imaju djeca predškolske dobi i školske dobi završetka osnovne škole čije su obitelji slabijega imovinskog stanja, djeca branitelja Domovinskog rata te djeca s teškoćama u razvoju. Na ostvarivanje prava na besplatno ljetovanje i zimovanje utječe: socijalno-imovinski status obitelji, zdravstveni status djeteta, broj djece u obitelji te uspjeh i ponašanje u školi.

U 2009. osigurano je ljetovanje za ukupno 3200 djece, a uključeno je (prema zahtjevima) 3114 djece. U 2009. osigurano je zimovanje za 1000 djece, a uključeno je (prema zahtjevima) 721 dijete. Od navedenog broja za djecu s teškoćama u razvoju osigurano je besplatno zimovanje za njih 200, a uključeno je (prema zahtjevima) 83.

Sredstva utrošena u 2009. godini iznosila su 5.263.400,00 kn.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport izradio je u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa bazu podataka o djeci s teškoćama u razvoju. Podatke redovito ispunjavaju predškolske ustanove, osnovne i srednje škole, jer su isti podloga za poduzimanje daljnjih aktivnosti Ministarstva i Ureda vezanih za poboljšanje sustava skrbi o djeci s teškoćama u razvoju u cilju njihove integracije u zajednicu te potrebe prilagodbe predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola kao i športskih objekata.

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Gradski ured za kulturu, obrazovanje i šport gotovo svakodnevno komuniciraju s ustanovama socijalne skrbi koje rade s djecom s teškoćama u razvoju te se kroz organizaciju različitih okruglih stolova i edukacija doprinosi edukaciji stručnjaka u ustanovama socijalne skrbi.

Iako su ustanove socijalne skrbi koje skrbe o osobama s invaliditetom u nadležnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, suradnja s njima je svakodnevna jer je veći broj korisnika iz Grada Zagreba. Redovito su u aktivnosti ovog Ureda uključivani predstavnici ustanova, a također je i ovaj Ured uključivan u njihove aktivnosti.

Volonteri i vijećnici gradskih četvrti sudjelovali su u brojnim aktivnostima udruga osoba s invaliditetom usmjerenih podizanju javne svijesti o problemima s kojima se osobe s invaliditetom susreću u svakodnevnom životu. Također se redovito uključuju u sve edukacije i manifestacije vezane za osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju, u organizaciji nadležnih gradskih ureda, Povjerenstva i udruga osoba s invaliditetom.

U suradnji s Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom kontinuirano se provode aktivnosti usmjerene informiranju osoba s invaliditetom o vrstama podrške pri zapošljavanju u smislu osiguravanja radnog asistenta, radnog terapeuta, opremanja radnog mjesta i mogućnostima samozapošljavanja i ostvarivanja poticaja.

Tijekom 2009. Povjerenstvo za odabir programa ili projekata socijalnog značenja, nakon provedenog postupka, a sukladno Natječaju za predlaganje programa ili projekata socijalnog i humanitarnog značenja za unapređivanje kvalitete života osoba s invaliditetom, sufinanciralo je 67 programa i projekata udruga osoba s invaliditetom koje djeluju na području Grada Zagreba, od čega su 3 projekta i programa bila usmjerena na edukaciju stručnjaka, roditelja i skrbnika. Za navedene je programe utrošeno 170.000,00 kn.

Tijekom 2009. Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Udruga socijalnih radnika Grada Zagreba održali su niz edukacija i okruglih stolova, s ciljem edukacije stručnjaka u ustanovama socijalne skrbi, roditelja i skrbnika djece s teškoćama u razvoju, volontera (posebice studenata Studija za socijalni rad i Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta). Utrošena sredstva u 2009. iznosila su: 150.000,00 kn.

Mjera 5. Podizati svijest djece s posebnim potrebama kroz sustav odgoja i obrazovanja u cilju njihove spoznaje vlastitih potencijala i prava, porasta samopouzdanja te korištenja najboljih sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta

Tijekom 2009. predstavnici Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Dnevnog centra za rehabilitaciju djece i mladeži "Mali dom-Zagreb", ustanove socijalne skrbi u vlasništvu Grada Zagreba, aktivno su sudjelovali u kampanji Ureda UNICEF-a za Hrvatsku, pod nazivom „Prve tri su još važnije“. Tijekom 2009. bilo je organizirano više seminara, okruglih stolova i predavanja, namijenjenih roditeljima i stručnjacima koji se bave djecom s teškoćama u razvoju. Predstavnici Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom održali su više predavanja i dali svoj snažni doprinos u promoviranju obiteljskih vrijednosti, značaju obitelji za razvoj djeteta s teškoćama i poštivanju ljudskih prava djece s teškoćama u razvoju.

U okviru Savjetovišta za osobe s invaliditetom i članove njihovih obitelji (tijekom 2009.) djeluju grupe za podršku obiteljima. Grupa za podršku roditeljima i članovima obitelji na lokaciji u Sesvetama djeluje od 2008. Tijekom 2009. godine redovito su održavane tematske radionice s ciljem jačanja psihosocijalne stabilnosti, osnaživanja i podizanja razine kvalitete življenja djece s teškoćama u razvoju, osoba s invaliditetom i članova njihovih obitelji. Kao predavači i sudionici sudjelovali su predstavnici udruga osoba s invaliditetom, obrazovnih ustanova za osobe s invaliditetom, dječjih vrtića i osnovnih škola sa područja Sesveta, stručnjaci-savjetnici u savjetovaništima Grada Zagreba i drugi.

U vrtiću postoji obavezni program stručnog usavršavanja koji provodi stručno razvojna služba svakoga vrtića. Program se provodi prema izvedbenom planu i programu stručnog usavršavanja u području rada s djecom s teškoćama u razvoju, timski ili pojedinačno. Prema potrebi u program se uključuju i vanjski suradnici. Tijekom 2009. održan je ciklus seminara, edukacija, radionica za razvoj i održanje kompetencija odgajatelja i stručnih suradnika u dječjim vrtićima:

- edukacije o specifičnostima i stručnim kompetencijama vrtića, u organizaciji stručno-razvojnih centara za odgajatelje, stručne suradnike;
- praktikumi za defektologe, logopede, psihologe, ravnatelje o izjednačavanju postupaka u procesu opservacije djece s teškoćama u razvoju;
- daljnji rad skupina stručnih suradnika u cilju proširenja i unapređivanja djelatnosti stručnih suradnika i odgojitelja za rad s djecom s teškoćama, roditeljima i dr.;
- praktikum za odgajatelje i stručne suradnike s ciljem ujednačavanja postupaka u procesu prijema, opservacije te izrade individualiziranih planova i programa rada s djecom s teškoćama u razvoju;
- savjetodavno-edukativni rad s timovima svih gradskih vrtića u cilju poboljšavanja uvjeta rada s djecom s teškoćama u razvoju.

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Tijekom 2009. sve su socijalne i zdravstvene ustanove, kojima je osnivač Grad Zagreb, u većoj mjeri prilagođene potrebama osoba s invaliditetom, a osobito one koje u nadležnosti imaju i skrb o osobama s invaliditetom (Poliklinika za

rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG, Specijalna bolnica za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama "Goljak"). S prilagodbom će se nastaviti i nadalje sukladno Planu provedbe, a utrošeno je 236.095,77 kuna.

Kod rekonstrukcije postojećih i izgradnje novih objekata u potpunosti se poštuju mjerila pristupačnosti za osobe s invaliditetom. Novi objekt Zavoda za hitnu medicinu Grada Zagreba također je u potpunosti prilagođen osobama s invaliditetom. Također je važno naglasiti da je, kako bi navedene ustanove bile što dostupnije svim osobama s invaliditetom, pokrenut postupak za povećanje broja postojećih parkirališnih mjesta.

Tijekom 2009. godine, a u svrhu snimke postojećeg stanja opremljenosti odgojno-obrazovnih ustanova didaktičkom, informatičkom i drugom opremom potrebnom za rad djeci s teškoćama u razvoju, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom uputio je anketni upitnik u 162 odgojno-obrazovne ustanove. Na osnovu prikupljenih podataka u suradnji s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport, sukladno prioritetima, realizirat će se njihova nabavka i opremanje tijekom sljedećeg razdoblja, ovisno o financijski mogućnostima.

U Centru „Goljak“ izrađen je projekt prenamjene sanitarnog čvora za potrebe djece s invaliditetom u iznosu od 7.320,00 kuna te su izvršeni radovi na prenamjeni sanitarnog čvora za djecu s invaliditetom u iznosu od 46.000,00 kuna.

Tijekom 2008./09. u Osnovnoj školi S. S. Kranjčevića izvedeni su radovi na uređenju sanitarija za djecu s teškoćama u razvoju u iznosu od 40.000,00 kuna.

U IX. Gimnaziji izrađen je projekt ugradnje dizala i uređenja sanitarnog čvora za potrebe djece s teškoćama u razvoju. Sufinanciranje pokriva u jednom dijelu Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Grad Zagreb u iznosu od 32.960,00 kuna. S obzirom na to da nisu riješeni imovinsko-pravni poslovi radovi nisu započeli.

Ističemo da je u 2009. izgrađeno ili uređeno ukupno 191 dječje igralište koji se opremaju najkvalitetnijom opremom.

Tijekom protekle godine u javnom gradskom prijevozu bilo je 130 niskopodnih tramvaja koji su potpuno prilagođeni osobama s invaliditetom, a tijekom 2009. u promet je pušteno 30 novih niskopodnih tramvaja i 10 niskopodnih autobusa. Nabavljeno je pet specijalno prilagođenih kombi vozila za prijevoz odraslih osoba s tjelesnim invaliditetom i dva specijalno opremljena vozila za prijevoz djece s motoričkim smetnjama. U ožujku 2009. godine jedno kombi vozilo marke Mercedes, GB 5002 darovano je Društvu Multiple skleroze Grada Zagreba, a jedno vozilo se nalazi na procjeni daljnje isplativosti eksploatacije.

X. ZLOSTAVLJANA I ZANEMARENA DJECA

Mjera 4. Unaprijediti zaštitu djece smještene u domovima za djecu, osobito djece s teškoćama u razvoju, od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja

Dom za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja „Duga – Zagreb“ pruža uslugu smještaja te adekvatnu i stalnu pravnu i psihološku pomoć za djecu i odrasle, žrtve obiteljskog nasilja. Usto Dom pruža i uslugu savjetovanja žrtvama obiteljskog nasilja koje nisu na smještaju, nego zbog poremećenih odnosa uvjetovanih nasiljem u obitelji dolaze na psihosocijalno i pravno savjetovanje iz svojih domova. Dom „Duga – Zagreb“ dio je mreže stručnjaka koji u svom djelokrugu rada intenzivno dotiču i problematiku žrtava obiteljskog nasilja, a to su: Centar za socijalnu skrb Grada Zagreba, Policijska uprava zagrebačka, Poliklinika za zaštitu djece Grada Zagreba, telefoni za psihološku pomoć, domovi zdravlja i bolnice, udruge koje se bave ovom problematikom, obiteljska savjetovaništva i sl. Djeca su u Ustanovi tretirana zajedno s roditeljem s kojim su smješteni (najčešće s majkom) i s njima se radi individualni i grupni tretman psihološke podrške uz pomoć u učenju i organizaciji slobodnog vremena. Nadalje, savjetovanje djece žrtava nasilja obavlja se u za tu namjenu opremljenom prostoru gdje radi psiholog i socijalni radnik. Djeca se u Savjetovaništvo upućuju po preporuci škole ili na inicijativu roditelja.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

Povjerenstvo za odabir programa socijalnog značenja u 2009. godini sufinanciralo je programe i projekte prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladeži koja su usmjerena na područje kulture i tehničke kulture. Aktivnosti predviđene sadržajima programa usmjerene su na edukaciju mladih, stvaranje vrijednosnog sustava, poboljšanje kvalitete komunikacije i odnosa u obitelji i sa okolinom, organizaciju radionica, igraonica i tribina, izradu web portala, izdavanje biltena, aktivnosti za djecu i mladež koje se provode u prirodi, aktivnosti zdravog tjelesnog razvoja i korištenja slobodnog vremena. Za programe ovog sadržaja mladi pokazuju iznimno veliko zanimanje, te je svake godine broj ponuđenih programa sve veći. Dodijeljena sredstva u 2009. godini za programe i projekte kulture te za programe i projekte tehničke kulture navedena su u izvješću o provedbi mjere 4.

Provedena su natjecanja i smotre učenika na kojima je u školskoj godini 2008./2009. na školskoj razini u osnovnim školama sudjelovalo 29726 učenika, a na županijskoj 3965 učenika i 1509 mentora. U osnovnim školama na školskoj razini sudjelovalo je 12501 učenika, a na županijskoj razini 3067 učenika i 753 mentora. U 2009. utrošeno je 1.288.766,42 kuna.

Za program „Vikendom u športske dvorane“ koji je obuhvatio 4000 osnovnoškolaca tijekom 2009. godine izdvojeno je 7.749.216,94 kuna.

Za provedbu programa „Škola u prirodi“ koji obuhvaća oko 10.300 učenika osnovnih škola (preko 90 % učenika III. i IV. razreda) u objektima Crvenog križa Sljeme i Novi Vinodolski, te objektima Podružnice V. Nazor u Crikvenici, Dugoj Uvali i Velom Lošinj u 2009. utrošeno je 128.560,00 kn te 1.566.782,00 kuna za prijevoz učenika.

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

U 2009. godini na organiziranom ljetovanju sudjelovalo je 1.100 djece hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata koje je organizirano u odmaralištu u Brodarici sa programskim sadržajem sportskog, zabavnog, odgojnog karaktera pod stručnim vodstvom Pučkog otvorenog učilišta. Utrošeno je 2.000.000,00 kn.

Od iznimne je važnosti i program besplatnog korištenja prostora odgojno-obrazovnih ustanova u cilju većeg obuhvata mladeži programima organiziranoga slobodnog vremena. Školske športske dvorane i drugi prostori škola Grada Zagreba namijenjeni su prvenstveno učenicima škole za provođenje izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti. U terminima koji nisu u funkciji izvođenja redovitog školskog programa te izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti škola može dati u zakup navedeni prostor uz prethodnu suglasnost osnivača. Prioritet u korištenju športskih dvorana imaju športski klubovi i savezi iz Programa javnih potreba u športu Grada Zagreba.

Mjera 5. Izraditi i usklađivati programske sadržaje prilagođene interesima i recepcijskim sposobnostima djece

Grad Zagreb je organizirao provedbu Programa za djecu hrvatskih branitelja „Uči-radi-upoznaj – hospitacije u inozemstvu“ čiji je primarni cilj, kroz stručnu pripremu u domovini i višetjednu stručnu praksu u inozemstvu, djeci hrvatskih branitelja omogućiti stjecanje praktičnih iskustava radi lakšeg zapošljavanja i bolje konkurentnosti na budućem europskom tržištu rada.

U Programu je u 2009. godini sudjelovalo 35 polaznika.

Nadalje, Proveden je Program „Pomoć u učenju za djecu hrvatskih branitelja“ namijenjen učenicima osnovnih i srednjih škola u suradnji sa Pučkim otvorenim učilištem. U Programu je sudjelovalo 37 polaznika, a utrošeno je 70.000,00 kuna.

Mjera 7. Omogućiti primanje usluga sponzora i donatora u organizaciji dječjih aktivnosti u slobodnom vremenu

Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom kontinuirano kontaktira s potencijalnim donatorima i sponzorima koji, svojim osobnim senzibilitetom, usmjeravaju svoje aktivnosti i sredstva prema onima koji su u potrebi.

Mjera 8. Praćenje i promicanje rada te dostignuća djece u slobodnom vremenu putem medija

Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom kontinuirano senzibilizira i obavještava medije za potrebe djece grada Zagreba. Svaka humanitarna akcija i svaka manifestacija se medijski zabilježi, a suradnjom s medijima utječe se na podizanje svijesti javnosti o potrebama djece i mladih.

4.2.2. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Otvoren je 1 novi dječji vrtić za što je utrošeno 1.593.041,77 kn. U 2 dječja vrtića osiguran je produženi boravak i dvosmjenski rad za što je utrošeno 6.000,00 kn.

Jednosmjenski rad osiguran je u 2 područne škole, 3 osnovne škole i 2 srednje škole. Utrošeno je 45 milijuna kuna za novu školsku zgradu Gimnazije Požega čime je omogućen jednosmjenski rad. Broj osnovnih škola sa cjelodnevnim/produženim boravkom je 1, u što je uključeno 54 djece odnosno 6.5 %.

Mjera broj 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno obrazovnog sustava

Održano je 10 stručnih seminara na kojem je sudjelovalo 300 sudionika za što je utrošeno 108.000,00 kn.

195 djece (0.015 %) s posebnim potrebama uključeno je u odgojno-obrazovne ustanove za što je utrošeno 20.000,00 kn.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Povodom Dječjeg tjedna održano je predstavljanje Dječje deklaracije „Škola za nas“ o nasilju za što je utrošeno 270.000,00 kn.

Održani su seminari stručnog usavršavanja za 150 sudionika za što je utrošeno 10.000,00 kn.

Mjera 4. Razvijati učinkovite preventivne programe

Provedeno je 30 projekata za što je utrošeno 7.000,00 kuna.

Dvije osnovne škole su uključene u UNICEF-ov program Mreže škola bez nasilja, odnosno projekt „Stop nasilju među djecom“ kroz koji se u 2008. godini provodila edukacija odgojno-obrazovnog osoblja za provođenje programa u slijedećim razdobljima te je isti provoden u školama Grada Požege u 2009. godini.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Temeljem suradnje sa Službom za školsku medicinu prema programu redovito se provodi cijepljenje djece. Procijepljeno je 100 % djece za što je utrošeno 272.599,40 kn (HPV cjepivo).

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

Provedena je akcija „Djeca prijatelji u prometu“ i inicirano postavljanje „ležećih policajaca“ na prometnicama uz školu.

U suradnji s Policijskom upravom Požege svake godine u 1. razredima policijski službenici upoznaju djecu s pravilnim ponašanjem u prometu.

Sve osnovne škole su uključene u akciju Dan motora u prometu koji provodi Udruga Dan motora u suradnji s Prometnom policijom kroz edukacije, vožnje spretnosti i izložbe, s ciljem da se probudi svijest vozača na druge sudionike u prometu.

Osnovana je Zaklada Ivan Apostolovski radi pomoći djeci i mladima koje zadesi prometna nezgoda.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

Ustrojen je 1 tim (kontinuirani rad s djecom tijekom bolničkog liječenja u sastavu: pedijatar, defektolog, viši radni terapeut). U 2 bolnice provode se aktivnosti za djecu za što je utrošeno 23.000,00 kuna. Za 245 roditelja je osiguran besplatni stalni ili dnevni boravak uz bolesno dijete za vrijeme hospitalizacije. Za „Dječji odjel – prijatelj djece“ Opće županijske bolnice Požege utrošeno je 15.000,00 kn.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Educirani su učenici 8. razreda o zaštiti reproduktivnog zdravlja, u cilju prevencije spolno prenosivih bolesti i neželjenih trudnoća.

Program prevencije HIV-a provodi se u okviru školskog preventivnog programa na satovima razredne nastave, biologije (redovne i izvanredne nastave) te u suradnji sa Službom za školsku medicinu. Izrađena je brošura za učenike „Budi cool i saznaj što je SIDA“ te plakati.

Program za prevenciju ovisnosti uključen je u školski preventivni program, a njime su obuhvaćeni učenici od 5. do 8. razreda. Proveden je projekt „Iskustva učenika s alkoholom“ za što je utrošeno 2.000,00 kuna.

Program prevencije nasilja uključen je u školski preventivni program, a njime su obuhvaćeni učenici od 1. do 8. razreda u okviru sata razredne nastave. U Osnovnim školama Grada Požege, koje su uključene u Mrežu škola bez nasilja, educirano je nastavno osoblje te psiholozi koji rade na programima prevencije nasilja. Pojedine škole su uključene u program „Za sigurno i poticajno okruženje u školama“.

III. PREHRANA

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

Za osiguravanje zdravog obroka u svim školama za sve učenike koji to žele utrošeno je 85.000,00 kuna. 6% djece iz socijalno ugroženih obitelji korisnici su besplatnog školskog obroka za što je utrošeno 141.108,00 kn.

Uklonjen je 1 automat za prodaju slatkiša i gaziranih pića u školama.

Mjera 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za svu djecu i unos dostatne količine tekućine

Osiguran je pristup pitkoj vodi djeci u područnoj školi Alilovci za što je utrošeno 124.000,00 kn.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 3. Pokretati akcije i aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta

Obilježeni su Dječji tjedan, Dan obitelji, Dan ljudskih prava, Dan tolerancije, Dan UNICEF-a, prezentiranjem „Dječje deklaracije o nasilju“, nastupima djece u okviru smotre „Tražimo ljubav“, izložbama likovnih radova, radio emisijama, formiranjem dječjih foruma u školama, sportskim natjecanjima, općim roditeljskim sastancima, postavljanjem brošura na vidljivim mjestima, pisanjem i čitanjem literarnih radova učenika u nazočnosti roditelja, uređivanjem panoa s učeničkim radovima i brošurama na vidljivim mjestima u školi, prezentacijama na satovima razrednika, predavanjem za roditelje na temu „Tjelesno kažnjavanje djece“, a u suradnji s Obiteljskim centrom Požeško-slavonske županije i drugim prigodnim programima.

U gradu Požegi su navedeni dani obilježeni Danom otvorenih vrata u Plesnom studiju Marine Mihelčić, zajedničkim skupovima dječjih udruga, učenika osnovnih škola i dječjih vrtića, sjednicom Dječjeg gradskog vijeća, emisijom o Dječjem tjednu, o pravima i potrebama djece te o Kampanji protiv tjelesnog kažnjavanja djece, predstavom u Gradskom kazalištu Požega, završeni štandom osnovnih škola Grada Požega i Društva Naša djeca na temu Kampanje, osnivanjem Dječjeg foruma u Osnovnoj školi Dobriše Cesarića, izložbom u Gradskoj knjižnici i čitaonici na temu Kampanje. Na zajedničkom skupu je bilo prisutno nekoliko udruga i oko 300 posjetitelja.

Izrađeni su i postavljeni plakati s Dječjom deklaracijom o nasilju na više mjesta u gradu. U prigodi obilježavanja Dječjeg tjedna tiskano je 30 plakata i 200 letaka s programom Dječjeg tjedna u vlastitoj izradi za što je utrošeno 500,00 kuna. Organizirana je likovna izložba o aktivnostima djece „Deset mi je godina tek“ za što je utrošeno 1.000,00 kn.

Mjera 4. Osigurati dostupnost informacija roditeljima

Većina odgojno- obrazovnih ustanova ima otvorene internet stranice škole namijenjene djeci, roditeljima i javnosti za što je utrošeno 34.000,00 kn.

Mjera 5. Širiti mrežu obrazovnih usluga i programa namijenjenih jačanju roditeljskih kompetencija

Održano je predavanje za Vijeće roditelja: „Međugeneracijski prijenos zlostavljanja“. Održane su radionice na roditeljskim sastancima na temu „Roditeljski odgojni stilovi“. Izrađene su brošure za roditelje: Disciplina s ljubavlju, Roditeljstvo, Sretan roditelj = dobar roditelj. Održano je 5 tribina u okviru projekta Memooids II „Edukacija vršnjaka u prevenciji HIV/AIDS-a za adolescente“. U Gradskoj knjižnici i čitaonici Udruga Roda održala je radionicu o dojenju pod nazivom „Mala škola dojenja“.

Mjera 11. Sensibilizirati javnost o potrebi sprječavanja tjelesnog kažnjavanja djece i svih drugih oblika nasilja nad djecom

Održano je predavanje za članove vijeća roditelja na temu „Tjelesno kažnjavanje nije discipliniranje“, postavljeni su plakati na vidljiva mjesta u školi te podijeljeni letci roditeljima.

Predstavnici Obiteljskog centra Požeško-slavonske županije održali su predavanje na temu „Tjelesno kažnjavanje djece“ te podijelili prigodne plakate, djeca su na satu razrednika upoznata za zabranom tjelesnog kažnjavanja.

Grad Požega je radi provođenja Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece tiskao plakate i letke s porukama koje ukazuju na zabranu tjelesnog kažnjavanja i svih drugih oblika nasilja nad djecom. Podijeljeno je 200-tinjak letaka i tiskano je oko 30 plakata koji su bili vezani za provođenje Nacionalne kampanje i Dječjeg tjedna.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Svake godine Grad Požega u prigodi Božićnih blagdana daruje poklon bonom i darovima obitelji s petero i više djece za što je utrošeno 47.000,00 kn.

Na početku školske godine osigurani su udžbenici za socijalno ugroženu djecu za što je utrošeno 12.000,00 kuna.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

Temeljem Odluke o sufinanciranju prijevoza učenika srednjih škola u školskoj godini 2009/2010. Grad Požega sufinancira prijevoz učenika srednjih škola, koji imaju prebivalište na području Grada, na način da učenik plaća 200,00 kn, a razliku do pune cijene snosi Grad Požega. Za učenike koji srednju školu pohađaju izvan Grada Požega, Grad sufinancira na način da prijevozniku plati 50% cijene mjesečne vozne karte od mjesta prebivališta do mjesta školovanja. Za provedbu ove mjere utrošeno je 822.342,35 kn.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

U odgojno-obrazovnim ustanovama organizirane su aktivnosti različitog sadržaja u kojima je sudjelovalo 240 osoba u 20 različitih aktivnosti za što je utrošeno 43.000,00 kuna.

Mjera 5. Podizati svijest djece s posebnim potrebama kroz sustav odgoja i obrazovanja u cilju njihove spoznaje vlastitih potencijala i prava, porasta samopouzdanja te korištenja najboljih sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta

Održano je 15-etak seminara u kojima je sudjelovalo 500 sudionika za što je utrošeno 31.000,00 kn.

Mjera 5. Unaprijediti zaštitu djece u odgojno-obrazovnim ustanovama od svih oblika zlostavljanja i zanemarivanja

U okviru projekta „Stop nasilju među djecom“ educirani su svi djelatnici škola u provedbi UNICEF-ovog projekta „Škola bez nasilja..“

XI. DJECA POGOĐENA RATOM I POSLJEDICAMA RATA

Mjera 4. Unaprijediti psihosocijalnu skrb za djecu pogođenu ratom i posljedicama rata

Provedena su 4 programa psihosocijalne podrške za djecu pogođenu ratom i posljedicama rata za što je utrošeno 37.000,00 kn.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA

Mjera 1. Organizirati brojne i kvalitetne kulturne sadržaje dostupne djeci, ponajprije nove oblike aktivnosti u tri najveća područja kulture: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti u najširem smislu

Organizirano je 300 radionica u koje je bilo uključeno 80% djece za što je utrošeno 44.230,00 kuna.

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

Provedeno je 30 - tak programa u koje je bilo uključeno 80% djece za što je utrošeno 106.350,00 kuna.

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

Osigurano je 200 - tinjak prostorija i 20 otvorenih prostora za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu za što je utrošeno 1.498.181,00 kuna.

4.2.3. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA

II. ZDRAVLJE

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Izrađen je projekt medijske kampanje „Borba protiv ovisnosti o duhanskim proizvodima, alkoholu i drogama“, koji se provodi na području Vukovarsko-srijemske županije, a uključuju javne nastupe, izradu video i audio spotova, redizajn i nadopunjavanje postojeće web stranice, članke u novinama i drugim medijima, televizijske reportaže, sudjelovanje na Sajmu zdravlja, obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv ovisnosti postavljanjem štandova i podjelom promotivnih materijala, obilježavanje mjeseca borbe protiv ovisnosti, uključivanje vjerskih organizacija putem održavanja tematskih propovjedi o štetnosti ovisnosti.

Utrošena sredstva iznosila su 55.000,00 kuna.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

Projektom „Znanje je cool“ omogućena je besplatna pomoć pri svladavanju školskog gradiva iz matematike za učenike 8. razreda (iz mnogočlanih obitelji, loše materijalne situacije) u 4 osnovne škole na području Grada Vinkovaca. Radionice su se održavale od veljače do svibnja 2009., a Projekt je financirao Grad Vinkovci sa 10.000,00 kuna.

Projektom „Mali korak za vas, a veliki za mene“ omogućeno je djeci i mladima iz višečlanih obitelji, nižeg socio-ekonomskog statusa i dobrim učenicima pohađanje škole engleskog jezika i informatička izobrazba. Nastava za engleski jezik odvijala se od siječnja do lipnja, te od rujna do prosinca 2009. godine u školama stranih jezika za djecu 3. razreda OŠ, a informatički tečaj u listopadu i studenom 2009. godine za pet srednjoškolaca. Provođenje ovog projekta omogućile su škole stranih jezika.

4.2.4. KARLOVAČKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvaranje prostornih, kadrovskih i drugih pretpostavki u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Županija u okviru provedbe ovih aktivnosti izdvaja sredstva za sufinanciranje troškova sanacije školskih zgrada (izmjena stolarije, krovništva, elektroinstalacije i dr.), opremanje škola računalnom i drugom opremom. Nadalje, sufinanciraju se projekti združenih ulaganja, izrada dokumentacije za sređivanje imovinsko-pravnih odnosa, te drugi zahvati i usluge u cilju unapređenja osnovnog i srednjeg školstva, a time i što boljih rezultata i uspjeha učenika.

Županija kao osnivač potiče i jedinice lokalne samouprave da se uključe u financiranje projekata dogradnje i opremanja školskih zgrada kako bi se združenim ulaganjima uspjelo realizirati što veći broj što kvalitetnijih zahvata. Sredstva za navedene namjene osigurana su u Proračunu županije i u okviru sredstava za decentralizirane funkcije u školstvu.

Završena je dogradnja dvije srednje škole čime su stvoreni uvjeti za rad u jednoj smjeni, dok su u gotovo svih 18 osnovnih i 13 srednjih škola, uključujući i 3 učenička doma, realizirani zahvati u smislu izmjene stolarije, sanacije krovništva, elektroinstalacija, sanitarija i sličnih zahvata, a škole su dodatno opremljene računalnom opremom, opremom za školske kuhinje i dr. u cilju što kvalitetnijeg provođenja nastavnog procesa i boljeg standarda učenika uopće. Utrošena sredstva: 9.316.000,82 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog procesa

Iz proračuna Županije izdvajaju se sredstva za pomoć roditeljima za sufinanciranje prijevoza učenika srednjih škola. U sufinanciranje prijevoza uključene su jedinice lokalne samouprave, sami prijevoznici i roditelji.

Županija već dugi niz godina osigurava sredstva za stipendiranje učenika i studenata koji dolaze iz obitelji slabijeg socijalnog stanja, kao i onima koji se školuju za deficitarna zanimanja. Za tu kategoriju učenika i studenata školske godine 2009./2010. dodijeljeno je 30 stipendija (20 za studente po 700,00 kuna mjesečno i 10 za učenike po 400,00 kuna mjesečno). Do sada je sveukupno stipendiju ostvarilo 834 kandidata. Pored redovnog sustava stipendiranja, Županija je osigurala i sredstva za stipendije koje su namijenjene učenicima i studentima koji se školuju za deficitarna zanimanja tzv. „Stipendnika“. Stipendiku mogu ostvariti oni učenici i studenti koji se školuju za zanimanja potrebna na tržištu rada, a stipendija se dodjeljuje od strane Karlovačke županije, Gradova/Općina i poslodavaca. Iznos stipendije je 800,00 kuna za učenike te 1.400,00 kuna za studente, a poslodavci se, uz sudjelovanje u 50% iznosu stipendije, obvezuju nakon završenog školovanja i zaposliti kandidate koje stipendiraju. Za ovu školsku godinu, po istoj osnovi, dodijeljeno je 17 stipendija, 8 za učenike i 9 za studente. Uključujući stipendiste od prošle školske godine, Županija trenutno stipendira 78 učenika i studenata.

Djeci s posebnim potrebama, kroz prilagodbu prostornih uvjeta i financiranje suradnika odnosno djelatnika koji im pomažu u radu i kretanju, olakšano je uključivanje u redovni program odgoja i obrazovanja kako u predškolskim ustanovama, tako i u osnovnim i srednjim školama.

Utrošena sredstva: 1.817.420,68 kuna.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

U okviru sredstava za financiranje materijalnih i financijskih rashoda osnovnih i srednjih škola u proračunu Županije izdvajaju se sredstva za financiranje stručnog usavršavanja zaposlenika, a visinu tih sredstava škole same određuju i planiraju u okviru vlastitih godišnjih planova za financiranje materijalnih i financijskih rashoda.

U okviru vlastitih proračunskih sredstava za financiranje školstva iznad minimalnog pedagoškog standarda Županija izdvaja sredstva za rad županijskih stručnih vijeća, odnosno organizaciju različitih oblika usavršavanja nastavnika osnovnih i srednjih škola.

Utrošena sredstva: 936.178,90 kuna.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Potiče se i financijski prati sudjelovanje škola vlastitim projektima na Smotri projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo: Trgovanje ljudima - ropstvo modernog doba, Nasilje u adolescentskim vezama, Nasilje preko interneta i mobitela, Rodno uvjetovano nasilje.
Utrošena sredstva: 5.000,00 kuna.

Mjera 5. Financijski poduprijeti programe za darovitu/nadarenu djecu

Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, tehničku kulturu, šport i informiranje Karlovačke županije izrađuje godišnja izvješća o uspjehu učenika osnovnih i srednjih škola te o provedenim županijskim natjecanjima te na taj način redovito prati i analizira stanje u ovim segmentima obrazovnog procesa.

Županija svake godine iz proračuna izdvaja sredstva za financiranje sudjelovanja darovitih učenika u Školi stvaralaštva Novigradsko proljeće i Govorničkoj školi.

Svake godine iz proračuna Županije izdvajaju se sredstva za nagrade učenicima osnovnih i srednjih škola koji su postigli najbolje rezultate na državnim i međunarodnim natjecanjima.

Županija već niz godina osigurava sredstva za stipendiranje učenika i studenata na svom području. U proteklom razdoblju stipendirano je 10 darovitih učenika i 10 darovitih studenata.

Utrošena sredstva: 467.323,97 kuna.

II. ZDRAVLJE

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unapređenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

Iz proračuna Karlovačke županije financiran je program Udruge za zaštitu zdravlja žena Karlovac pod nazivom "Edukacijom do zdravlja zubi – edukacija djece".

Utrošena sredstva: 5.000,00 kuna.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

Karlovačka županija je financirala Program Udruge za humanizaciju bolničkog liječenja djece Karlovca i Karlovačke županije "Sv. Veronika" pod nazivom "Igra u bolnici", kojim se se želi poboljšati kvaliteta života djece smještene u bolnici kroz organizaciju i osmišljavanje njihovog slobodnog vremena s ciljem što lakšeg prilagodavanja bolničkim uvjetima života. Provode se vrtičke radionice, učilica, lutkarske radionice, keramičke, likovne i glazbene radionice.

Utrošena sredstva: 10.000,00 kuna.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

U suradnji s osnovnim školama i jedinicama lokalne samouprave na čijem području nema ustanova za predškolski odgoj djece organizira se program male škole za djecu predškolske dobi.

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva raspisalo je natječaj za projekte socijalnog i gospodarskog oporavka područja posebne državne skrbi, preko kojeg je Osnovna škola Barilović dobila sredstva za uvođenje produženog boravka u Osnovnoj školi Barilović, a koji je sufinancirala i Karlovačka županija sa svojim sredstvima.

Utrošena sredstva: 53.572,00 kuna.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprijediti udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Karlovačke županija potiče i podržava centre za socijalnu skrb na svom području da održavaju edukacije udomitelja (1 – 2 puta godišnje). Centar za socijalnu skrb Karlovac ima Tim za udomiteljstvo, čiji zadatak je pružiti pomoć udomiteljima i osobama koje su smještene u udomiteljskim obiteljima, vršenje nadzora nad udomiteljskim obiteljima, evidencija i drugi poslovi.

Utrošena sredstva: Financiranje Centara za socijalnu skrb kroz decentralizirana sredstva u iznosu od 2.193.000,00kn.

VI. DJECA S POREMEĆAJIMA U PONAŠANJU

Mjera 7. Pratiti znanja, stavove i ponašanje djece u svezi zlouporabe opojnih droga te ispitati njihovo mišljenje o djelotvornosti strategija prevencije njihova korištenja i koristiti te spoznaje u daljnjem razvoju programa suzbijanja ovisnosti

Karlovačka županija je u suradnji sa Obiteljskim centrom Karlovačke županije financirala i troškove tiskanja brošure o ovisnosti za osnovne škole.

Utrošena sredstva: 15.000,00 kuna.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

U okviru investicijskih ulaganja Županija je zajedno s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa u četiri osnovne škole sufinancirala projekt uklanjanja arhitektonskih barijera za djecu s posebnim potrebama.

Jedinice lokalne samouprave financiraju pomoćnike u nastavi, koji su također potrebni u radu s djecom s posebnim potrebama, dok se rad s djecom s posebnim potrebama predškolske dobi financira iz Proračuna županije.

Utrošena sredstva: 554.240,51 kuna.

Mjera 5. Podizati svijest djece s posebnim potrebama kroz sustav odgoja i obrazovanja u cilju njihove spoznaje vlastitih potencijala i prava, porasta samopouzdanja te korištenja najboljih sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta

Karlovačka županija je svojim sredstvima financirala nabavku ortopedskih stolica te strunjača i valjaka koji će pripomoći pri socijalizaciji i rehabilitaciji djece s posebnim potrebama u Prvoj osnovnoj školi u Ogulinu.

Također su odobrena novčana sredstva za nabavku ortopedskih pomagala i ostale opreme za djecu s cerebralnom paralizom i drugim neuromotoričkim smetnjama koja su uključena u rehabilitacijski program pri Poliklinici za rehabilitaciju slušanja i govora Suvag u Karlovcu.

Utrošena sredstva iznosila su 21.250,00 kn za nabavku ortopedskih stolica, strunjača i valjaka Prvoj osnovnoj školi Ogulin te 17.020,00 kn za nabavku ortopedskih pomagala i druge opreme Poliklinici Suvag.

4.2.5. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

U jednoj smjeni radi 21 osnovna škola i 15 srednjih škola.

Županija je osnivač 30 osnovnih škola u kojima nije uveden cjelodnevni/produženi boravak za sve učenike, ali financira produženi boravak za učenike putnike u 14 škola (271 učenik od I. do IV. razreda – 21 skupina) – 1 do 3 sata/dan, ovisno o potrebama škole za što je utrošeno 532.000,00 kn.

U vrtićima je od 2006 do 2009. god. uveden 11-satni program u 1 odgojnoj skupini u vrtiću Ičići i 1 odgojnoj skupini u vrtiću Veprinac. Otvorena je 1 skupina 11-satnog programa (za djecu u 2. i 3. godini života) u vrtiću Lovran. Od 2010. godine planira se uvođenje 11-satnog programa u skupinama za rano učenje talijanskog jezika u vrtiću Opatija i engleskog jezika u vrtiću Ičići. Do 2012. god planira se otvaranje vrtića u Poljanama (dvije odgojne skupine) i početak izgradnje novog vrtića u Opatiji.

Izvršena je dogradnja i rekonstrukcija Dječjeg vrtića Drenova u Rijeci. Nadogradnjom se dobilo još 3 jaslične i 4 vrtićne odgojne skupine (cca 120 djece), a utrošena sredstva iznose 1.137.806,83 kune. Za dogradnju Osnovne škole "Vežica" utrošeno je 998.995,19 kn, a za rekonstrukciju kotlovnica u Osnovnim školama Vežica i Zamet 1,2 milijuna kuna. Ugrađen je sustav video nadzora u 17 škola te nabavljeno novih 1990 knjiga za lekturu. Za opremanje Dječjeg vrtića Rijeka novim namještajem i aparatima utrošeno je 936 tisuća kuna.

Redovitim programom predškolskog odgoja obuhvaćeno je 3087 djece u gradskim vrtićima i 490 u vrtićima drugih osnivača na području grada Rijeke. Nastava se u 15 osnovnih škola provodi u jednoj smjeni, dok se u njih 9 provodi u jutarnjoj i popodnevnoj smjeni. Sukladno potrebama u 23 gradske osnovne škole u školskoj 2008./2009. godini formirano je 78, a u školskoj 2009./2010. godini 84 skupina, odnosno razrednih odjeljenja produženog boravka cjelodnevnog nastave, u koje je uključeno ukupno cca 2.100 učenika.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

U nastavu u 30 osnovnih škola integrirano je 212 učenika s teškoćama u razvoju.

Županija je pristupila uklanjanju arhitektonskih barijera (izgradnja lifta u Ekonomskoj školi u Rijeci, uređenje sanitarnog trakta i ulaza, izgradnja rampe u Osnovnoj školi „Kantrida“ u Rijeci, izgradnja rampe i prilagodba toaletnog trakta u Sušačkoj gimnaziji u Rijeci, izgradnja transportera u Osnovnoj školi u Brodu na Kupi), a u planu su: izgradnja lifta u Osnovnoj školi na Rabu i izgradnja rampe u Osnovnoj školi u Delnicama. Županija sufinancira prijevoz učenika s cerebralnom paralizom, polaznika srednje škole. Županija sufinancira rad pomagača u nastavi u nekoliko osnovnih škola.

Za provedbu mjere utrošeno je 865.000,00 kn.

U Dječjem vrtiću Rijeka u 7 podcentara provodi se inkluzija djece s teškoćama. Osim djece u inkluziji u 4 podcentra ostvaruje se i rehabilitacija djece s teškoćama. Program za djecu s teškoćama u razvoju uključuje 48 djece.

U Osnovnoj školi "Fran Franković" funkcionira poseban razredni odjel za učenike s poremećajima u ponašanju za koje je na temelju medicinske, psihologijske, pedagoške i socijalne ekspertize utvrđeno da su uvjetovani organskim faktorom ili progredirajućim psihopatološkim stanjem.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

U tri osnovne škole uvedeni su pomagači u nastavi za romsku populaciju i za djecu s teškoćama u razvoju za što je utrošeno 33.000,00 kn.

Općina Puna utrošila je za besplatan prijevoz učenika dislociranih mjesta u osnovne i srednje škole za što je utrošeno 48.221,02 kuna te za kupnju udžbenika 53.850,00 kuna.

Stručno usavršavanje financira se kroz decentralizaciju prema vremeniku Agencije za odgoj i obrazovanje. U 2009. godini Županija je iz vlastitih prihoda sufinancirala stručno usavršavanje za 90 nastavnika osnovnih škola i 50 nastavnika srednjih škola za što je utrošeno 320.000,00 kuna.

U Osnovnoj školi "Kozala" otvoren je Medijacijski centar Rijeka, prvi takav u Hrvatskoj. Medijacijski centar otvoren je u suradnji Foruma za slobodu odgoja i Grada Rijeke te uz financijsku podršku Europske komisije u sklopu projekta "Možemo to riješiti – medijacijom prema kulturi demokratske komunikacije i rješavanja sukoba", s ciljem prevencije nasilja u školi, ali i cjelokupnom društvu. Osnivanje Medijacijskog centra Rijeka - 18.000,00 kn

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

U osnovnim i srednjim školama provode se brojni preventivni programi, a najznačajniji su: «Projekt CAP», «Život bez nasilja – sretniji život», «Nenasilno rješavanje sukoba», «Sukob i komunikacija», «Kvalitetna škola» za što je utrošeno 305.000,00 kuna.

U svezi uključivanja djece u kreiranje i provođenje preventivnih programa Županija financira brojne programe, a najznačajniji su: «Trening životnih vještina» - obuhvaćeno 48 škola, odnosno 3.658 učenika VI. i VII. razreda – 80%; «Priprema, pozor, zdrav!» - obuhvaćeno 100 učenika 2%; Savjetovalište za mlade (za učenike osnovnih i srednjih škola) – obuhvaćeno 174 učenika; kroz program zdravstvenog odgoja obuhvaćena je cijela populacija učenika osnovnih i srednjih škola – 100% za što je utrošeno 1.153.700,00 kn.

U 11 riječkih osnovnih škola provodi se UNICEF-ov Projekt "Stop nasilju među djecom" za što je utrošeno 38.000,00 kn.

Za provedbe programa prevencije općina Kostrena utrošila je 40.500,00 kuna.

Grad Delnice sufinancira programe za rad s djecom temeljem javnih potreba., a u 2009. godini sufinancirano je 23 projekta za što je utrošeno 196.365,00 kn.

Općina Puna sufinancirala je projekte „Zimski grad“, Škola za roditelje, Mala kreativna radionica, rad savjeta mladih općine Puna za što je utrošeno 28.683,94 kn.

Na području Primorsko-goranske županije djeluje Povjerenstvo za suzbijanje ovisnosti, a temeljem Nacionalne strategije za suzbijanje zlouporabe droga na području Republike Hrvatske. Također djeluje tim za psihološke krizne intervencije Primorsko-goranske županije. Za provedbu aktivnosti utrošeno je 400.000,00 kn. Grad Rijeka proveo je u okviru Akcijskog plana Povjerenstva za borbu protiv ovisnosti Grada Rijeke vrednovanje programa primarne prevencije ovisnosti u osnovnim školama u Rijeci. Ovim su se vrednovanjem dobili odgovori o obilježjima školskih preventivnih programa, o njihovim organizacijskim specifičnostima, o korištenim metodama i postupcima, ali i o kapacitetima škola za razvojno planiranje na osnovi empirijskih pokazatelja za što je utrošeno 60.000,00 kuna.

Mehanizmi suzbijanja svih oblika ovisnosti u odgojno-obrazovnom sustavu su Županijsko povjerenstvo za prevenciju ovisnosti, školski preventivni programi, koordinatori, programi vanjskih organizacija i nevladinih udruga koje surađuju sa školama (Nastavni zavod za javno zdravstvo, razne udruge), kontinuirana suradnja s vanjskim organizacijama u konkretnim slučajevima.

Gradsko vijeće Grada Rijeke na sjednici 5. ožujka 2009. godine donijelo je Odluku o osnivanju Vijeća za prevenciju kriminaliteta na području grada Rijeke kojemu je strateški cilj učiniti grad i građane sigurnijim. Poseban naglasak stavljen je na preventivne mjere i aktivnosti vezane uz maloljetne osobe. Na razini osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova u gradu Rijeci provedeno je anketno ispitivanje s ciljem utvrđivanja prisustva nasilja u tim ustanovama kao i ostalim oblicima devijantnog i delikventnog ponašanja.

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

Od 30 osnovnih škola, 160 djece romske nacionalne manjine pohađa nastavu u 16 osnovnih škola. Od 31 srednje škole u Županiji, 27 djece romske nacionalne manjine pohađa nastavu u 9 srednjih škola.

U Gradu Rijeci je prisutan velik broj djece pripadnika romske nacionalne manjine, te u skladu s tim djeca pohađaju veći broj dječjih vrtića i osnovnih škola. Kod kriterija upisa u vrtiće, sva romska djeca u jednakom su položaju s ostalom djecom, pa primjerice, ukoliko oba roditelja ne rade, troškove vrtića snosi Grad Rijeka.

U 2009. godini predškolskim odgojem u Dječjem vrtiću Rijeka obuhvaćeno je 17 djece romske nacionalne manjine, dok u programu predškole nije bilo djece romske nacionalne manjine. Kada je riječ o osnovnim školama, iz godine u godinu ostvaruje se sve bolja suradnja škola sa predstavnicima nacionalnih manjina te sa roditeljima. Romski učenici nisu segregirani već su svi integrirani u redovne razredne odjele čime je spriječena isključenost ove posebno ranjive populacije učenika. U dječjim vrtićima je za djecu romske nacionalne manjine izdvojeno 57.600,00 kn.

Mjera 6. Izraditi i u sustav školstva uvesti obrazovne programe s ciljem sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj

Grad Rijeka osnivač je 4 osnovne škole za pripadnike talijanske nacionalne manjine i to osnovnim školama "Belvedere", "Dolac", "Gelsi" i "San Nicolo". Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo u cilju njegovanja otvorenosti i multikulturalnosti, kontinuirano pridaje veliku pažnju djeci i mladima pripadnicima više od 20 nacionalnih manjina koji žive u gradu Rijeci. U navedenom cilju ulaže se u uspješnu integraciju djece pripadnika nacionalnih manjina u sve osnovne i dodatne programe u riječkim odgojno-obrazovnim ustanovama. Također se provode mjere za uspješno provođenje učenja manjinskog jezika i kulture po modelu C, u koje se uključuju i djeca koja su hrvatske nacionalnosti (što dodatno pospješuje integraciju i suradnju djece različitih nacionalnosti). U Osnovnoj školi "Dolac" u Rijeci provodi se eksperimentalni program dvojezične nastave sa učenjem osnova talijanskog jezika kroz slobodne aktivnosti, u okviru produženog boravka u skupinama učenika s hrvatskim materinim jezikom. U Osnovnoj školi "Nikola Tesla" provodi se dopunska nastava albanskog jezika po modelu C, u Osnovnoj školi "Pećine" provodi se nastava slovenskog jezika po modelu C za sve zainteresirane učenike iz grada Rijeke. Dopunska nastava češkog jezika po modelu C provodi se u Osnovnoj školi "Podmurvice.

U Dječjem vrtiću Rijeka provodi se program za djecu pripadnike etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina. Program je 10,5 satni i obogaćen je elementima nacionalne kulture. U Dječjem vrtiću Rijeka upisano je 152 djece pripadnika nac. manjina. Za djecu pripadnike nacionalnih manjina u Dječjem vrtiću Rijeka osigurano je 111.000,00 kn godišnje

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Grad Rijeka financirao je program Nastavnog Zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije „Cijepljenje i dodatna edukacija protiv infekcije HPV-a“ (cijepljeno oko 40% djevojčica) za što je utrošeno 350.000,00 kuna.

U Općini Kostrena putem Ugovora s Poliklinikom „Gemini“ financira se program vođenja trudnoće za što je utrošeno 20.000,00 kn.

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

U okviru Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije ustrojeno je pet mobilnih timova za psihološko savjetovanje za područje otoka Krka, Raba, Cresa, Lošinja i Delnica. Ukupno za programe Odjela za prevenciju ovisnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo utrošeno je 1.153.700,00 kn.

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

U Općini Kostrena proveden je „Sigurnosni i zaštitni program“. U Osnovnoj školi I. G. Kovačića Grad Delnice sufinancira provođenje programa „Prvi koraci u prometu za sve prvašiće“. U Gradu Rijeci financiran je projekt Zaklade Sveučilišta u Rijeci „Akademska zajednica u prometnoj preventivi“, za što je utrošeno 20.000,00 kn. U Gradu Crikvenici održana su 2 predavanja Udruge «Roda» na temu „Korištenje autosjedalica“. 10400 roditelja dobilo je knjižicu „Prevencija ozljeđivanja male djece“ (30%), 150 roditelja slušalo je predavanje na navedenu temu. Za tisak i distribuciju knjižice utrošeno je 20 000,00 kn.

Mjera 9. Osigurati jednaki standard zdravstvene zaštite socijalno ugrožene i romske djece

Sva romska djeca koja su u sustavu redovnog školovanja obuhvaćena su redovnim preventivnim programom mjera (obuhvat za Županiju 97%) i uredno su cijepljena. Procijepljenost školske djece uključujući i romsku djecu je visokih 98%. Pothranjene djece je 205 na 7655 pregledanih ili 2,7% učenika u osnovnoj školi. U srednjoj školi pothranjene djece je 51 od 2867 pregledanih ili 1,8%.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

U Gradu Rijeci financirani su projekti Nastavnog Zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije: „Debljina je bolest“, „Hrana može biti i lijek“ (819 djece VI. razreda o.š.); „Smjernice načela zdrave prehrane u osnovnim školama s cjelodnevnom boravkom na području grada Rijeke“ (1300 djece do 15 godina); „Trening životnih vještina“ (1692 djece do 15 godina) za što je utrošeno 205.000,00 kn. Financirani su projekti Udruge za razvoj ljudskih potencijala Potencijal „Vršnjaci pomažu“ (430 djece i mladih do 29 godina) te Ustanove za savjetovanje i komunikaciju A.S.K.RI (24 mladih do 29 godina) za što je utrošeno 40.000,00 kn.

Mjera 11. Osigurati primjenu suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece

Uz potporu Grada Rijeke, Klinika za dječje bolesti i Zavod za dječju kirurgiju uključeni su u program "Za osmijeh djeteta u bolnici" te nose prestižne titule prijatelja djece. Grad je financirao uređenje prostora namijenjenog boravku roditelja čija se djeca nalaze na bolničkom liječenju. Organizirani su i provedeni programi rasonode djece u bolnici „Igraonica“ te dnevni boravak na svakom odjelu. Financirani su projekti „Bolnica za međvjeđiće“ udruge EMSA i „Pričaonica“ Strukovne udruge za promicanje dobiti djece PORTIĆ za što je utrošeno 18.850 kn.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

U Gradu Rijeci financiran je projekt Nastavnog Zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije „Centri za mlade – Savjetovališta otvorenih vrata“ u koje je bilo uključeno 8254 korisnika, a za što je utrošeno 70.000,00 kn., tiskani su letci „Budi cool 1“ i „Budi cool 2“ (6.000 i 9.000 kom) za što je utrošeno 78.700,21 kn. Grad je osnivač i financijer Doma za dnevni boravak djece TIĆ u okviru kojeg se provode i programi za prevenciju nasilja nad djecom i među djecom. Financiran je program udruge Terra „Smanjenje štete“ s ciljem smanjivanja rizika i razine HIV/AIDSa i dugih krvno i spolno prenosivih bolesti u koji je bilo uključeno 772 mladih do 29 godina, a za što je utrošeno 139.400,00 kn. Financirani su programi 6 savjetovališta u sklopu ustanova i udruga za što je utrošeno 542.600,00 kn

U Primorsko-goranskoj županiji, u školama sa HIV pozitivnom djecom (2 osnovne škole), edukacijom su obuhvaćeni svi učenici, nastavnici i roditelji, ukupno: 597 učenika, 502 roditelja i 40 nastavnika, a u ostalim školama o HIV/AIDSU se govori u 5. i 8. razredima osnovnih škola te 1. razredima srednjih škola. U 2009. godini registrirano je 8 ovisnika u dobi do 18 godina te 357 ovisnika u dobi 19-29 godina. Nastavni zavod za javno zdravstvo provodi programe prevencije ovisnosti za učenike 3.,6.,7.,8. razreda osnovnih škola te Savjetovanje za djecu i mlade, kroz koje je obuhvaćeno 3932 djece i mladih.

Financirano je ukupno 20 projekata/programa (4 ustanove i 10 udruga) u koje je bilo uključeno 9.256 korisnika (43% u dobi do 15 godina, 43% u dobi od 16 do 29 godina) za što je utrošeno 1.014.217,66 kn.

III. PREHRANA

Mjera 1. Izraditi Nacionalni program za promicanje dojenja

Klinika za ginekologiju i opstetriciju KBC-a Rijeka ima naslov Rodilište – prijatelj djece, osnovano je 13 grupa za potporu dojenja za što je utrošeno 33.000,00 kn. Tiskana je brošura „Rođenje djeteta“ za što je utrošeno 44.117,77 kn.

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

U Gradu Rijeci u 28 dječjih vrtića primjenjuje se zdrava prehrana. Jelovnici se izrađuju u Nastavnom Zavodu za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije. U 2009. godini utrošeno je 100.000,00 kuna za kontrolu namirnica te ispitivanje energetske i prehrambenih vrijednosti obroka.

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

U Gradu Rijeci 2301 djece koristi besplatni ili djelomično besplatni školski obrok za što je utrošeno 4.109.164,67 kn.

Mjera 5. Širiti znanje o važnosti zdrave prehrane radi prevencije pretilosti i drugih bolesti

Proveden je Program "Debljina je bolest - hrana može biti zdravlje" u 10 osnovnih škola kojim se nastojalo djelovati na posebno rizične skupine mladih - učenike 6. razreda osnovnih škola. Glavne aktivnosti bile su usmjerene na edukaciju interaktivnim metodama (radionice, rad u malim grupama), ciljane sistematske pregledima učenika, usvajanje zdravih stilova života, promjenu prehrambenih navika, povećanje primjerene tjelesne aktivnosti i smanjenje broja djece sa prekomjernom tjelesnom težinom.

Grad Rijeka financira Savjetovalište za prehranu dojenčadi. Tiskani su letci „Zdrava prehrana od prvog dana“ (3.000 kom.), „Djeci je potrebno majčino mlijeko“ (5.000 kom.), Kalendar prehrane dojenčadi“ (5.000 kom.), „Vaše dijete ima proljev“ (5.000 kom) te brošura „Dojenje- najbolji početak“ (3.000 kom), za što je utrošeno 541.000,00 kuna.

O važnosti zdrave prehrane održane su u 2009. godini 2 radio emisije te 2 TV emisije u „Rijeci zdravlja“, 2 TV emisije na HRT-u.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 3. Pokretati akcije i aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta

Održane su Izložbe dječjih likovnih i literarnih radova na temu obiteljskoga života u organizaciji Društva «Naša djeca» za što je utrošeno 15.000,00 kuna. U sklopu Dječjeg sajma u svibnju obilježen je Dan obitelji od strane djelatnika Skloništa za žrtve obiteljskog nasilja Udruge U.Z.O.R. Grad Rijeka u suradnji s nizom ustanova tijekom svibnja organizirao je niz aktivnosti pod zajedničkim nazivom "Dijete u sigurnom i zdravom gradu", povodom obilježavanja 20 godina Konvencije UN-a o pravima djeteta.

Mjera 7. Uspostaviti partnerstvo između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove (dječjeg vrtića i škole)

Na razini svih srednjih škola (31) i osnovnih škola (30) kojima je osnivač Županija kontinuirano se održava edukacijski rad s roditeljima, a povremeno se održavaju seminari putem specijaliziranih udruga. U organizaciji Udruge «Tić» održano je 20 seminara u 20 osnovnih škola svim pedagoškim djelatnicima s ciljem educiranja roditelja na temu zlostavljanja i zanemarivanja djece za što je utrošeno 20.000,00 kuna.

U Gradu Rijeci kontinuirano se radi na unaprjeđivanju partnerskih odnosa s roditeljima te su provedene radionice u cilju podizanja razine informiranosti roditelja o životu i radu u vrtiću, uključivanja roditelja u odgojno-obrazovne procese te radionice za roditelje "Rastimo zajedno"- "Prve tri su najvažnije". U radionicama je sudjelovalo po 25 roditelja, a realizirana su dva ciklusa s ukupno 22 susreta.

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

U Gradu Rijeci u planu je izgradnja tri dječja vrtića. Programi za djecu predškolske dobi provode se kao kraći programi u mjesnim odborima. U 2009. godini održane su likovne dramske i kompjutorske radionice u 8 mjesnih odbora za što je utrošeno 10.600,00 kuna.

S ciljem povećanja broja učenika uključenih u izvanškolske i izvannastavne aktivnosti ustanova za organizaciju slobodnog vremena djece i mladih "Dom mladih" poduzimala je daljnje aktivnosti radi povećanja ponude kvalitetnih programa i aktivnosti za učenike. U objektu u Laginjinoj ulici "Dom mladih" provodio se 31 program iz nekoliko područja: tehničke aktivnosti (9 programa), umjetničko kreativne aktivnosti (plesni tečajevi - 2 programa, glazbeni tečajevi - 7 programa, kazališne radionice - 2 programa, likovne radionice - 2 programa, ostalo - 5 programa) i aktivnosti za škole (4 programa). Navedene programe vodilo je ukupno 22 voditelja/mentora, od kojih je 6 stalno zaposlenih profesora i 16 vanjskih suradnika. Pri "Domu mladih" djeluju i 3 udruge. To su plesne udruge Ri dance i Rotondo i Pjevački zbor mladih Josip Kaplan. Za programsku djelatnost doma mladih utrošeno 3.135.067,06 kuna.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Temeljem natječaja za stipendiranje učenika i studenata osigurane su stipendije: Općina Ravna Gora dodijelila je stipendije u iznosu 31.750,00 kn, Grad Delnice u iznosu od 2.260.000,00 kn, a Grad Novi Vinodolski u iznosu od 145.000,00 kn. Nabavljeni su besplatni udžbenici za djecu iz višečlanih obitelji: Općina Ravna Gora utrošila je 50.061,00 kn, Općina Čavle 100,00 kuna, Grad Novi Vinodolski 93.000,00 kn.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprjeđivati udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

U suradnji sa Centrom za socijalnu skrb Rijeka, Primorsko-goranska županija sufinancira provođenje programa edukacije udomiteljskih obitelji za što je utrošeno 20.000,00 kn.

Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

Socijalnim programom Grada Rijeke obuhvaćena su djeca iz siromašnijih obitelji na način da te obitelji ostvaruju pravo na poklon bon u iznosu od 1.000,00 kn za opremu novorođenčeta, poklon bon u iznosu od 200,00 kn za kupnju školskog pribora, pomoć za kupnju školskih udžbenika za učenike osnovnih i srednjih škola, pravo na djelomično ili u cijelosti besplatan vrtić i produženi boravak, kao i besplatnu ili subvencioniranu prehranu u osnovnoj školi te besplatnu prehranu dojenčadi u mliječnoj kuhinji do 1. godine života. Utrošena sredstva: 10.937.844,13 kn.

Mjera 5. Uvesti nove oblike rada s obiteljima, uključivši posebne "škole za roditelje" za roditelje koji su u tretmanu centra za socijalnu skrb, zbog neodgovarajućih roditeljskih postupaka

Primorsko – goranska županija sufinancirala je rad programa doma „Tić“ u iznosu od 205.000,00 kn, provedbu programa Obiteljskog centra u iznosu od 20.000,00 kn te Ureda za obitelj Riječke nadbiskupije u iznosu od 40.000,00 kn. Dom „Tić“ provodi programe škola za roditelje. Provođe se Škola za roditelje, Škola za razvedene roditelje – program

psihološke podrške roditeljima koji su razvedeni ili je razvod u tijeku i Škola za samohrane roditelje – program psihološke podrške jednoroditeljskim obiteljima.

VII. DJECA PRIPADNICI NACIONALNIH MANJINA

Mjera 4. Uključivati romsku djecu oba spola u programe predškolskog odgoja i obrazovanja, u sustav obaveznog osnovnog obrazovanja te srednjoškolskog obrazovanja (temeljem mjera Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005. - 2015.)

U gradu Rijeci djeca pripadnici nacionalnih manjina Roma i Aškalija u najvećem broju polaze dječje vrtiće na području Pehlina, Škurinja, Mlake i Podmurvica, kao i osnovne škole "Pehlin" i "Škurinje". Višegodišnjim zajedničkim naporima riječkih odgojno-obrazovnih ustanova, jedinica lokalne uprave i samouprave, i raznih udruga, nastoji se uspostaviti potpuno i ravnopravno uključivanje te djece u redovne odgojno-obrazovne ustanove, pri čemu stječu jednake mogućnosti za kvalitetno školovanje kao i sva ostala djeca. Upravo iz tog razloga, ne vodi se posebna evidencija koliko je te djece obuhvaćeno raznim programima i subvencijama koje provode Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo i Odjel gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb Grada Rijeke. Što se tiče kriterija upisa u vrtiće, sva romska djeca u jednakom su položaju s ostalom djecom, pa primjerice, ukoliko oba roditelja ne rade, troškove vrtića snosi Grad Rijeka. Mnoga romska djeca u vrtić dolaze po preporuci Centra za socijalnu skrb i drugih ustanova, kako bi naučila hrvatski jezik, razvila higijenske i radne navike, socijalizirala se, te stekla potrebna znanja za upis u osnovnu školu.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Na objektu PPO Drenova u Rijeci dovršeni su građevinski radovi dogradnje vrtića. Dogradnjom ovog objekta zadovoljeni su svi propisani standardi za vrtićne objekte. Posebna pozornost posvećena je uklanjanju arhitektonskih barijera, a zgrada je opremljena liftom za osobe smanjene pokretljivosti.

U Općini Lovran izgrađeni su nogostupi na glavnoj lovranskoj prometnici za osobe s teškoćama u razvoju, te prilazi školi, gradskoj knjižnici i trgovinama.

U Općini Kostrena financiran je asistent u nastavi za potrebe djeteta s posebnim potrebama za što je utrošeno 60.000,00 kn. U Gradu Novi Vinodolski financiran je osobni asistent u nastavi za što je utrošeno 8.000,00 kn. U Gradu Delnice proveden je program osobni asistent u osnovnoj školi za učenike s posebnim potrebama 61.957,13.

U Gradu Rijeci u 2009. godini započela je provedba novog projekta "Mobilni stručni tim - podrška integraciji djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama" za što je utrošeno 103.994,65 kn. Izvršena je selekcija kandidata za pomoćnike u nastavi, održano je savjetovanje učitelja i roditelja te supervizija pomoćnika u nastavi i članova mobilnog stručnog tima. U školskoj 2009./2010. godini financira se provođenje Projekta u osnovnim školama „Brajda“, „Zamet“, „Kantrida“, „Gornja Vežica“, „Pećine“ i „Srdoči“. U školskoj 2009./2010. godini u četiri osnovne škole Grada Rijeke provodi se novi program "Ja mogu ja hoću" čiji je cilj pružanje ciljane i učinkovite pomoći djeci s teškoćama u razvoju koji zbog svog lošeg socioekonomskog statusa nemaju potreban oblik pomoći u obitelji.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 1. Organizirati brojne i kvalitetne kulturne sadržaje dostupne djeci, ponajprije nove oblike aktivnosti u tri najveća područja kulture: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti u najširem smislu

U Art-kinu Croatia u Rijeci proveden je program "Škola u kinu", u organizaciji Odjela za kulturu i Odjela za odgoj i školstvo Grada Rijeke, a na inicijativu Hrvatskog filmskog saveza. Ovaj edukativni program pokrenut je s ciljem produblivanja znanja i poticanja ljubavi prema filmskoj umjetnosti kod djece i mladih te educiranja novih generacija zaljubljenika u film. U sklopu projekta organizirano je niz projekcija za približno 2300 učenika iz 15 riječkih osnovnih škola. Također, održan je 2. riječki sajam knjiga i časopisa pod nazivom KIČMA – knjige i časopisi na morskoj ariji. U sklopu sajma održani su bogati programi za učenike osnovnih škola s ciljem poticanja razvoja kulture čitanja i pisanja te približavanja knjige mlađim generacijama što je posebno važno u eri računala i računalnih igrica kao i interneta koji dovode do osiromašenja pismenog izražavanja.

U Gradu Delnice provedena su 22 programa za što je utrošeno 196.365,00 kuna.

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

U Gradu Rijeci povodom obilježavanja 20. obljetnice Konvencije o pravima djeteta organizirani su susreti s djecom i mladima, radionice za djecu, stručne rasprave i prezentacije za što je utrošeno 15.000,00 kn. U Skradu je održan okrugli stol pod nazivom "Gorski kotar – prijatelj djece". Održan je trodnevni stručni skup "Ostvarivanje kurikularnih zadaća u osmišljavanju slobodnog vremena učenika u produženom boravku i cjelodnevnom odgojno-obrazovnom radu – uvod u

lutkarstvo", u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje – podružnice Rijeka i Gradskog kazališta lutaka iz Rijeke, a uz financijsku potporu Grada Rijeke. U osnovnim školama organizira se također, kontinuirano, velik broj kreativnih radionica, i grupa slobodnih aktivnosti, a za jedan dio tih radionica osiguravaju se dodatne financijske potpore iz Proračuna Grada Rijeke. U organizaciji Udruge Zlatni rez, Filozofskog fakulteta i Sveučilišta u Rijeci, a pod pokroviteljstvom Grada Rijeke, u Rijeci se održao sedmi po redu Festival znanosti, koji je pokrenut s ciljem popularizacije znanosti prvenstveno među mladima.

U Općini Lovran proveden je projekt „Info kutić o pravim djeteta“ Društva Naša Djeca-a, projekt: „Debata“ – rad s darovitom djecom s ciljem razvoja tolerancije i demokratskog načina ponašanja, „Golub“ – identifikacija učenika s drugačijim potrebama, „Drevni katolički običaji i tradicije dječje igre našeg zavičaja“ – s ciljem sačuvati od zaborava drevne katoličke običaje, „Endem oko vrata“ – upoznavanje učenika s tehnikama prostorno – plastičnog oblikovanja, „Plavo-zeleno prijateljstvo“ – s ciljem da djeca dožive složenost, raznolikost i povezanost čimbenika koji djeluju u prirodnom i društvenom okruženju naših sredina, „Naša Normandija“ – s ciljem upoznavanja učenika s događajima u II. Svjetskom ratu, „Prehrana naših starih“ – s ciljem njegovanja tradicije, „Značaj maruna nekad i sad“ – uzgoj kesten i priprema hrane, „Slikam ti priču“ – s ciljem upoznavanja učenika s osnovnim elementima slikovnice.

U Općini Brod Moravice financirani su programi koje provodi Osnovna škola Brod Moravice: „Nagradimo izvrsnost“, „Škola u prirodi“, „Eko škola“, „Program informatike“, poklon paketi za Sv.Nikolu, aktivnosti Društva naša djeca, uključenost djece u KUD „Lipica“ za što je utrošeno 80.300,00 kn.

U Gradu Crikvenica kontinuirano se potiče djecu na stvaralačko izražavanje i aktivni odmor kroz pedagoško odgojno-obrazovni rad te kroz specijalizirane kraće programe: likovna, mala, glazbena i sportska igraonica obuhvaćaju 15-20 djece, ovisno o interesu. Za kreativne radionice i grupe slobodnih aktivnosti utrošeno je približno 50.000,00 kn.

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

U Gradu Rijeci djeluje velik broj udruga u području kulture djece i mladih: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti, za koje se osiguravaju prostori bez naknade i financijska sredstva za rad. Također, kao i svake godine, realizirani su zajednički projekti Odjela gradske uprave za sport i tehničku kulturu i Odjela gradske uprave za odgoj i školstvo: korištenje školskih dvorana i školskih igrališta prema utvrđenim kriterijima, sufinanciranje održavanja školskih dvorana i školskih igrališta, korištenje školskih dvorana od strane sportskih klubova (provedba programa javnih potreba u sportu Grada Rijeke) u suradnji sa Zajednicom sportskih udruga grada Rijeke "Riječki sportski savez". Time je osigurano potpuno iskorištenje školskih sportskih dvorana svakodnevno do 22,00 sata. Tijekom 2009. saniran je pod u dvorani za tjelesno-zdravstvenu kulturu u Osnovnoj školi "Pećine", u iznosu od 299.645,54 kn. Sufinancirano je i sudjelovanje osnovnih škola Grada Rijeke u projektu "Lijepa škola" s ciljem organizacija izvannastavnih aktivnosti koje će se baviti uređenjem okoliša škole i unutrašnjosti školske zgrade, u iznosu od 79.932,22 kn.

U Gradu Delnice za održavanje i uređenje dječjih igrališta na cijelom području Grada utrošeno je 73.998,12.

U Gradu Novi Vinodolski za održavanje sportskih objekata utrošeno je 100.000,00 kn

Mjera 8. Praćenje i promicanje rada te dostignuća djece u slobodnom vremenu putem medija

Grad Rijeka, kontinuirano i svakodnevno, kroz svoju Službu za internet podršku, uređuje i održava web portal Grada Rijeke, prati sva događanja vezana za rad gradske uprave, mjesnih odbora, odgojno obrazovnih ustanova, razvija i održava mehanizme dvosmjerne komunikacije između građana i uprave. Redovito se prate sva važna događanja iz područja interesa i prava djece i ažurira sadržaj na portalu. U 2009. godini objavljeno je približno 150 članaka o dostignućima djece i učenika i provedbi programa i aktivnosti s djecom. Suradnju s medijima Grad Rijeka ostvaruje kroz redovito i kvalitetno organizirane tiskovne konferencije u posebnom prostoru RI-INFO uz veliki odaziv novinara televizijskih, radijskih i tiskovnih sredstava priopćavanja. Već 6 godina uspostavljena je izvrsna suradnja sa Školskim Novim listom, tjednim prilogom dnevnika Novi list koji na 8 stranica uredno izvještava o uspjesima djece i učenika u školskim i vanškolskim aktivnostima. Dugogodišnju suradnju djelatnici Odjela gradske uprave za odgoj i školstvo njeguju sa Školskim listom, tjednikom prosvjetnih radnika koji godinama uredno obavještava o aktualnostima iz područja odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

XIII. MEDIJI

Mjera 4. Poticati pokretanje časopisa za djecu, tisak i distribuciju knjiga za djecu na hrvatskom jeziku i jezicima nacionalnih manjina, u cilju osiguravanja dostupnosti informacija djeci o njihovim pravima

Općina Kostrena financirala je tisak školskog lista „Broštulin“m lista dječjeg vrtića „Kamičić“ te projekt „Moja prva knjiga“ za što je utrošeno 28.000,00 kuna.

U Općini Lovran pokrenuta je akcija „Dječja zavičajna karta“. Na natječaj je pristiglo 100–injak radova, koji će biti objavljeni u prospektu i tiskani na 4 svjetska jezika. Sufinancira se izdavanje Školskog lista „Lovranski feralić“.

4.2.6. KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Novootvoreni su privatni dječji vrtići: „Sunčica“, „Krapina“, „Tkalci 65“, „Rožica“, „Veliko Trgovišće“. U područnoj školi Vučak izvršena je adaptacija prostora za prelazak s 3 na 2 smjene za što je utrošeno 150.000,00 kn. Izvršene su dogradnja, adaptacije, sanacije školskih prostora te izgradnja športskih dvorana u osnovnim školama (Bedečkovčina, Budinščina, Desinić, Đurmanec, Gornje Jesenje, Radoboj, Zlatar), te srednjim školama (Bedečkovčina, Zlatar, Gimnazija Zabok) za što je utrošeno 8.000.000,00 kn

Održani su seminari u 10 škola na kojima je sudjelovalo 200 polaznika, a za što je utrošeno 5.000,00 kn.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Uvedeni su novi programi potpore djeci: „Stop nasilju među djecom“, Prekini lanac - stop elektroničkom nasilju“, „Odgov za demokratsko građanstvo“ te „Škola bez nasilja“ za što je utrošeno 20.000,00 kn.

II. ZDRAVLJE

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Provodi se 5 primarno-preventivnih programa od kojih 3 obuhvaćaju populaciju djece školske dobi: „Znam, hoću, mogu“ - likovno, literarno i dramsko istraživanje na svake godine novu temu sa ciljem afirmiranja popularnosti među vršnjacima na društveno prihvatljiv i kreativan način; „Što znam o...“ - preventivne radionice za učenike sa temom po preporuci nastavnika temeljenoj na detektiranoj potrebi (ovisnosti, samopouzdanje i sl.); „Centar za prevenciju ovisnosti“ - namijenjen svim članovima zajednice pa tako i mladima sa namjerom da se prepoznavanjem potreba građana te aktivnom brigom osiguraju kvalitetni uvjeti za život, a samim time i odrastanje (pomoć pri osnivanju klubova mladih, osiguravanju prostora za bavljenjem aktivnosti za mlade i sl.). Programi su ponuđeni svim osnovnim i srednjim školama na području Županije.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU DJECE

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

U prostorijama 13 mjesnih zajednica provode se odgojno-obrazovni programi (Budinščina, Đurmanec, Hrašćina, Jesenje, Kraljevec na Sutli, Lobar, Mače, Mihovljan, Novi Golubovec, Petrovsko, Radoboj, Stubičke Toplice, Tuhelj), a utrošeno je 15.000,00 kn.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Dodijeljeno je 60 učeničkih stipendija te 90 studentskih stipendija za što je utrošeno 940.000,00 kn

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprjeđivati udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Tijekom 2009.g. organizirane su edukacije za udomiteljske obitelji koje skrbe o djeci bez roditeljske skrbi te edukacije stručnih radnika.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

U jednoj školi nabavljena je pokretna rampa za što je utrošeno 40.000,00 kn Kroz program javnih potreba u prosvjeti sufinanciran rad triju pomoćnika u nastavi za što je utrošeno 60.000,00 kn

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

U Gradu Zaboku Dječje Gradsko vijeće provodi projekt «Poboljšajmo park M. Prpića s ciljem dodatnog uređenja parka. U Gradu Pregrada uređeno je dječje igralište «Kuna park» u Pregradi za što je utrošeno 150.000,00 kn. Za uređenja igrališta pri Područnim školama utrošeno je oko 100.000,00 kn.

4.2.7. LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA

II. ZDRAVLJE

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

7. travnja 2010. obilježen je Svjetski dan zdravlja, održane su razne manifestacije za zajednicu, a program su zajedno izradili Grad Novalja, Turistička Zajednica grada, Dom zdravlja i Osnovna škola „A:G: Matoša“ Novalja, a aktivnosti su popraćene medijskim nastupima, putem radio-postaje, novina i plakata. Utrošeno je 7.000,00 kn.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Povodom Svjetskog dana zdravlja održano je predavanje na temu: Spolno prenosive bolesti učenicima od 5-8 razreda te predavanje na temu: Zloupotreba droga. Utrošeno je 5.000,00 kn

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

U svrhu svakodnevnog kreiranja zdravih toplih obroka u dječjem vrtiću „Carić“ utrošeno je 20.000,000 kn

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

Sufinancirani su troškovi boravka djece s teškoćama u razvoju u dječjem vrtiću „Latica“ u Zadru (troje djece sa područja Grada Novalje) za što je utrošeno 35.000,00 kn.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 1. Organizirati brojne i kvalitetne kulturne sadržaje dostupne djeci, ponajprije nove oblike aktivnosti u tri najveća područja kulture: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti u najširem smislu

Aktivnost se provodila kroz uključivanje učenika u Likovnu udrugu „Global art“, koja nudi raznolike kreativne sadržaje, na području likovnosti, čipkarstva, kiparstva i očuvanja kulturne baštine.

4.2.8. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

S ciljem osiguravanja ravnomjerne dostupnosti programa predškolskog odgoja za djecu u godini prije polaska u školu Brodsko-posavska županija sufinancirala je provedbu programa u tri općine na svom području. Programom je obuhvaćeno 32 djece a provodio se u suradnji sa ustanovom Dječji vrtići Ivana Brlić Mažuranić.

Grad Slavonski Brod za potrebe ustanove Dječjih vrtića Ivana Brlić Mažuranić započeo je izgradnju novog vrtića u Naselju «Andrija Hebrang» u Slavonskom Brodu. U novoizgrađenom objektu biti će smješteno 10 skupina djece i uprava vrtića. Utrošeno je 12.000,00 kn.

Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić u Slavonskom Brodu osigurao je dvosmjenski rad u vrtiću «Radost» do 20,30 h. Osnovna škola «Antun Mihanović» u Slavonskom Brodu tijekom školske godine 2008./2009., uz prije postojeću skupinu učenika, uvela je još jednu skupinu učenika u produženom boravku. Obuhvaćeno je 32 učenika ili 3,98% učenika škole.

Provedbene aktivnosti u srednjim školama:

1. Kapitalna ulaganja u srednje škole
  - Industrijsko-obrtnička škola Nova Gradiška:rekonstrukcija i sanacija objekta
  - Gimnazija «Matija Mesić» Slavonski Brod: sanacija parketa
  - Elektrotehnička škola Nova Gradiška: sanacija fasade i krova
  - Ekonomsko-birotehnička škola: izrada projektne dokumentacije za školsku športsku dvoranu
2. Investicijska ulaganja na objektima srednjih škola
  - Tehnička škola Slavonski Brod: obnova južne fasade
  - Gimnazija «Matija Mesić» Slavonski Brod: remont podstanice
  - Medicinska škola Slavonski Brod: izolacija krovne konstrukcije
  - Industrijsko obrtnička škola Nova Gradiška: uređenje platoa ispred škole platoa ispred škole.
3. Školska oprema
  - Srednja glazbena škola Slavonski Brod: nabava glasovira, flaute i harmonike
  - Medicinska škola Slavonski Brod: oprema kabineta za vježbu
  - Elektrotehnička škola Nova Gradiška: učionički namještaj
  - Ekonomsko-birotehnička škola Slavonski Brod: učionički namještaj i informatička oprema

Provedbene aktivnosti u osnovnim školama:

1. Kapitalna ulaganja u osnovnim školama
  - OŠ «Matija Gubec» Cernik: rekonstrukcija starog objekta
  - OŠ «Viktor Car Emin» Donji Andrijevi: sufinanciranje izgradnje školske športske dvorane i dogradnja škole
  - OŠ «Viktor Car Emin» Donji Andrijevi: rekonstrukcija starog objekta
  - OŠ «Ivan Meštrović» Vrpolje, PŠ Stari Perkovi: rekonstrukcija krova i stolarije
  - OŠ «Ivan Mažuranić» Sibinj: izrada plinske kotlovnice
  - Nadzor i izrada troškovnika za navedene radove
2. Investicijska ulaganja na objektima osnovnih škola
  - OŠ «Matija Antun Reljković» Bebrina: sanacija krova
  - OŠ Dragalić: adaptacija jedne učionice
  - OŠ «Dr. Stjepan Ilijašević» Oriovac, PŠ Brodski Stupnik: sanacija fasade
  - OŠ «Vjekoslav Klaić « Garčin,PŠ Bicko Selo; PŠ Klokočevik: izmjena stolarije, sanacija stropa
  - OŠ «Josip Kozarac» Slavonski Šamac: uređenje vanjske fasade
  - OŠ «Stjepan Radić» Oprisavci: bojanje betonskih štitnika-sjenila
  - OŠ Ante Starčević, Rešetari: sanacija sanitarnih čvorova i tuševa u svlačionici dvorane
  - OŠ «Ivan Goran Kovačić» Staro Petrovo Selo, PŠ Godinjak: sanacija krovišta
  - Ugradnja uređaja za pročišćavanje vode u 9 osnovnih škola
  - Izrada troškovnika i nadzor nad investicijskim radovima
3. Školska oprema i namještaj
  - OŠ Dragalić, Okučani, Donji Andrijevi, Šamac, Garčin, Vrpolje, Nova Kapela: školski namještaj

Ukupno utrošena sredstva: 11,135,933.00 kuna.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić u Slavonskom Brodu provodi program integracije djece s teškoćama u razvoju kao i romske djece.

Osnovnu školu «Antun Mihanović» u Slavonskom Brodu pohada 7 učenika po modelu djelomične integracije i 12 učenika po modelu individualizacije.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Grad Slavonski Brod financira boravak djece iz siromašnijih obitelji u gradskim vrtićima.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

Ustanova Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić Slavonski Brod tijekom 2009. godine provodila je programe zdravlja, športa, ekologije te prevencije ovisnosti.

Osnovna škola «Antun Mihanović» u Slavonskom Brodu provela je sljedeće programe: Program sprečavanja zlostavljanja djece (CAP), Promicanje pozitivnih vrijednosti protiv nasilja u školi, Školski preventivni program-prevencija ovisnosti, Male kreativne socijalizacijske skupine u suradnji sa Centrom za socijalnu skrb Slavonski Brod.

Stručni tim Osnovne škole Antun Mihanović u Slavonskom Brodu u sastavu psiholog, pedagog i defektolog organizirao je nekoliko radionica, savjetovanja i individualnih razgovora sa roditeljima djece.

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

Ustanovu Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić pohađa petero djece romske nacionalnosti dok ih je šestero uključeno u program predškolskog odgoja.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboljšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

Služba za preventivnu školsku medicinu Zavoda za javno zdravstvo izvršila je 1 699 sistematskih pregleda djece prije upisa u prvi razred školske godine 2008/2009., 511 djece u petom razredu, 2044 u osmom razredu, 449 u prvom razredu srednje škole te 252 sistematska pregleda redovitih studenata. Prema planu zdravstvene zaštite 103 učenika 8. razreda OŠ «Antun Mihanović» prošlo je sistematski pregled i 407 učenika 2., 6., i 7. razreda. Postotak procijepljenosti prema Kalendaru cijepjenja je osiguran i za MPR 98,79% a za ostala cjepiva iznosi od 97,91% do 99 %.

Mjera 2. Ustrojiti savjetovaništa i centre za planiranje obitelji i reproduktivno zdravlje

U Zavodu za javno zdravstvo otvoreno je HIV savjetovanište, a u Službi za preventivnu školsku medicinu djeluje polivalentno savjetovanište s naglaskom na reproduktivno zdravlje. U polivalentnom savjetovaništu rade dva liječnika specijalista školske medicine i četiri medicinske sestre. U HIV savjetovaništu rade 2 liječnika specijalist epidemiologije i specijalist mikrobiologije i laboratorijski tehničar.

Mjera 3. Poticati razvoj preventivnih aktivnosti radi unaprjeđenja zdravstvene kulture djece, mladih i roditelja

Služba za preventivnu školsku medicinu ostvarila je 732 ulazaka u škole na području cijele županije zbog provođenja cijepjenja, sistematskih pregleda, screeninga, zdravstvenog odgoja ali i na poziv škola. Služba za preventivnu školsku medicinu i Služba za socijalnu medicinu i prevenciju ovisnosti tijekom obilježavanja «Mjeseca borbe protiv ovisnosti» održale su nekoliko radio emisija i jednu TV emisiju.

Mjera 5. Izraditi Nacionalni program prevencije ozljeda djece s jasno definiranim zadaćama lokalne zajednice, zdravstvene službe i sustava obrazovanja

Program MAH 1 i MAH 2 provodi Osnovna škola «Antun Mihanović» u suradnji sa Ministarstvom unutarnjih poslova sa učenicima 4. i 6. razreda.

Mjera 7. Osigurati smanjenje normativa za timove školske medicine, u cilju osiguranja kvalitetnije i dostupnije zaštite i nesmetanog provođenja zakonskog programa

2009. godine je odobrena nova mreža zdravstvene djelatnosti za područje Brodsko-posavske županije, a službe za preventivnu školsku medicinu Zavoda za javno zdravstvo trebale bi imati 7 timova, odnosno 2 tima više u odnosu na sadašnji broj.

Mjera 10. Uključiti djecu u kreiranje, provođenje i praćenje zdravstvenih preventivnih programa

Djelatnici Zavoda za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije, Službe za preventivnu školsku medicinu održali su predavanja s temama: za učenike od 1.-4. razreda «Pravilna prehrana i osobna higijena»; učenicima 5. razreda «Pubertet», 6. razredima «Hepatitis B i druge bolesti koje se prenose krvlju»; 7. razredima «Tuberkuloza i pravilna prehrana»; 8. razredi «Samopregled grudi i testisa», «Menstruacija», «Spolnost i kontracepcija».

Zdravstvenim odgojem obuhvaćeno je 14 164 učenika osnovnih škola, 2 084 učenika srednjih škola i 257 studenata.

Ustanova Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić provodi programe edukacije djece o zdravlju, higijeni, prevenciji karijesa, štetnosti pušenja i alkohola na način primjeren dobi djece u skupinama.

Osnovne i srednje škole na području Brodsko-posavske županije provode Školske preventivne programe kroz redovnu nastavu, izvannastavne i izvanškolske aktivnosti.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Služba za preventivnu školsku medicinu provela je anonimno anketiranje učenika srednjih škola radi praćenja i procjene rizičnog ponašanja na području Brodsko-posavske županije. Podaci se statistički obrađuju i usporedit će se sa rezultatima iz ankete školske godine 2004./2005.

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

U ustanovi Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić u Slavonskom Brodu prilikom kreiranja jelovnika svakodnevno su u primjeni standardi i normativi zdrave prehrane.

Ustanova Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić u Slavonskom Brodu prilikom tjednog planiranja jelovnika za 9 vrtića pridržava se Standarda i normativa zdrave prehrane, prema mjerama nutricionista koji skrbe za djecu.

Nadzor nad stanjem uhranjenosti djece u ustanovi Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić svakodnevno provodi zdravstveni voditelj ustanove kao i stručni djelatnik Zavoda za javno zdravstvo.

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

Djelatnici Službe za preventivnu školsku medicinu prate i nadziru prehranu školske djece te daju primjedbe pri izradi jelovnika i uvođenju zdravih namirnica u školski obrok. U nekim školama uspješno se uvede voćni obrok više puta tjedno, kruh i pecivo od cjelovitih žitarica i potaknuti učenike da piju više vode.

Na sistematskim pregledima djece i mladih utvrđeno je da njih 14,36% ima prekomjernu tjelesnu težinu, a 4,13% nedovoljnu u odnosu na visinu te dob i spol.

Grad Slavonski Brod financira školsku kuhinju za 790 učenika iz socijalno ugroženih obitelji u 9 gradskih osnovnih škola.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 5. Širiti mrežu obrazovnih usluga i programa namijenjenih jačanju roditeljskih kompetencija

S ciljem jačanja roditeljske kompetencije ustanova Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić organizirala je školu za roditelje pod nazivom «Prve tri su najvažnije». Školu za roditelje ustanove Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić prošlo je 18 roditelja.

Mjera 7. Uspostaviti partnerstvo između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove (dječjeg vrtića i škole)

Djelatnici ustanove Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić održali su 4 stručna aktiva i 4 odgojiteljska vijeća.

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

Djelatnici ustanove Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić proveli su program predškole u 43 skupine na području Brodsko-posavske županije.

U Slavonskom Brodu u dječje vrtiće tijekom godine uključeno je oko 900 djece dok se program predškole provodio u 4 mjesna odbora i 11 općina na području Brodsko-posavske županije.

Tijekom školske godine 2009./2010. u Osnovnoj školi «Antun Mihanović» radilo je 56 skupina izvannastavnih aktivnosti.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Brodsko-posavska županija je iz svoga proračuna financijski je pomogla 37 višečlanih obitelji sa po 800,00 kn. 29.600,00 kn

Na natječaju za stipendiranje studenata Brodsko-posavske županije akademske godine 2008./2009. stipendiju je ostvarilo 5 studenata iz višečlanih obitelji. Iznos stipendije je 800,00 kn mjesečno, a utrošeno je 48.000,00 kn.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 1. Unaprjeđivati udomiteljstvo kao najprimjereniji oblik skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

Centar za socijalnu skrb Nova Gradiška proveo je godišnju edukaciju za 6 udomiteljskih obitelji i ciklus edukacija za jednu novu obitelj udomitelja za djecu.

U organizaciji Udruge za inicijative u socijalnoj politici održan je ciklus od 8 radionica sa temom Unapređenja udomiteljstva za djecu u lokalnoj zajednici. U edukaciju je bilo uključeno troje stručnih djelatnika Centra za socijalnu skrb Nova Gradiška i četvero djelatnika Centra za socijalnu skrb Slavonski Brod.

Mjera 2. Sustavno osposobljavati stručnjake centara za socijalnu skrb u cilju djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb te pratiti poduzete intervencije

Dvoje stručnih djelatnika Centra za socijalnu skrb Nova Gradiška te stručna radnica-psihologinja iz Centra za socijalnu skrb Slavonski Brod, završilo je edukaciju iz Gestalt terapije, obiteljske terapije i kognitivno-bihavioralne terapije. Edukacija je provedena u organizaciji Hrvatskog udruženja za bihevioralno-kognitivne terapije.

Jedna djelatnica Tima za udomiteljstvo i dvoje djelatnika Tima za zaštitu mladeži s poremećajem u ponašanju Centra za socijalnu skrb Nova Gradiška prošlo je edukaciju s temom: Rizično ponašanje mladih u adolescenciji u organizaciji Zavoda za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije.

Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

Grad Nova Gradiška svake godine financira ljetovanje djece iz siromašnih obitelji kao nagradu za postignut uspjeh u školovanju i vladanju, iz svoga Proračuna isplaćuje novčanu potporu za novorođenu djecu, sufinancira uslugu predškolskog odgoja i prijevoz učenika u školu. Utrošeno je 457.000,00 kn.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 5. Podizati svijest djece s posebnim potrebama kroz sustav odgoja i obrazovanja u cilju njihove spoznaje vlastitih potencijala i prava, porasta samopouzdanja te korištenja najboljih sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta

Djelatnici ustanove Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić u Slavonskom Brodu na osam roditeljskih sastanaka obrađivali su teme o pravima i potrebama djece s posebnim potrebama.

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

Uklonjene su arhitektonske barijere za prilaz vrtićima u Slavonskom Brodu «Stribor», «Pčelica», «Seka i Braco». Osnovna škola «Antun Mihanović» u Slavonskom Brodu izradila je plan uvođenja asistenta u nastavu.

XI. DJECA POGOĐENA RATOM I POSLJEDICAMA RATA

Mjera 1. Provesti sveobuhvatno istraživanje djece pogođene ratom i posljedicama rata

Tijekom Domovinskog rata na području Brodsko-posavske županije smrtno je stradalo 31 dijete, a na privremeno okupiranom području 7 djece.

Grad Nova Gradiška u suradnji sa Udrugom udovica iz Domovinskog rata provodio je igraonice, športske susrete i druženja djece i roditelja stradalnika rata. Utrošeno je 8.000,00 kn

Mjera 5. Osigurati neposrednu zaštitu od mina i minsko-eksplozivnih naprava

Tijekom 2009. godine razminirano je 2,1 km² površine za što je utrošeno 8.879.021,76 kn.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

U prostorijama Društva «Naša djeca» Slavonski Brod održavaju se tjedni sastanci Dječjih foruma i ostvaruje program rada iz tri područja: Ostvarivanje prava djeteta prema Konvenciji UN; Odgoj za mir, međusobno razumijevanje i međunarodnu suradnju; Zabavni sadržaji u funkciji programa Dječjeg foruma. Program je provodilo 4 voditelja, 4 Dječjih foruma i 80 djece.

Na Savjetovanju Dječjih vijeća Hrvatske u Zagrebu sudjelovalo je troje djece i voditeljica, a utrošeno je 936,00 kn.

U organizaciji Društva «Naša djeca» Slavonski Brod na Susretima Dječjih foruma Hrvatske na Rabu učestvovalo je troje djece i voditeljica. U Hrvatskom Saboru nastup je imalo dvoje djece i voditeljica.

Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod, u suradnji s djelatnicima osnovnih škola, a pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, u 6 osnovnih škola na području Brodsko-posavske županije provodi program «Male kreativne socijalizacijske skupine». Program je provodilo 12 izvoditelja i to: voditelji, djelatnici škola i stručni djelatnici Centra za socijalnu skrb. Program se provodio u skupinama djece, kroz specifične oblike grupne interakcije (radionice), u kojima se djeca igraju i uče, iznose svoja razmišljanja, želje i osjećaje. Program se izvodio u jednodnevnim susretima, kroz dva školska sata, tijekom cijele školske godine. U programu je sudjelovalo 90 učenika, a utrošeno je 4.055,00 kuna.

U dječjem odmaralištu u Starom Gradu na Hvaru ljevalo je 4 djece članova Dječjeg gradskog vijeća.

U organizaciji Društva «Naša djeca» Slavonski Brod održan je maskenbal u kojem je učestvovalo 50 djece. Utrošeno je 6.800,00 kuna.

XIII. MEDIJI

Mjera 5. Razvijati toleranciju i razumijevanje raznolikosti u društvu, te svijest o jednakim pravima djece pripadnika nacionalnih manjina

Dječji forum Osnovne škole «Antun Mihanović» redovito na svojim sastancima raspravlja o dječjim pravima.

Ustanova Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić u Slavonskom Brodu organizirala je i provela tri radionice za djelatnike na temu dječjih prava i raznolikosti u društvu.

4.2.9. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

I. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Mjera 1. Stvarati prostorne, kadrovske i druge pretpostavke u cilju što kvalitetnijeg odgojno-obrazovnog procesa

Na području općine Gornji Mihaljevec postoji jedan dječji vrtić koji radi od 2008. godine i kontinuirano provodi programe predškolskog odgoja. Za sufinanciranje boravka djece u dječjem vrtiću u tijeku 2009. godine izdvojeno je 294.082,10 kuna.

Općina Orehovica sufinancira boravak u vrtiću za svu djecu sa područja Općine Orehovica, dok sama nije osnivač nijedne predškolske ustanove. Za sufinanciranje boravka djece utrošeno je 256.163,09 kn.

U Općini Štrigova otvoren je dječji vrtić „KOCKICE“.

U Općini Belica u skladu s Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe prioritet je uskladiti postojeće stanje s traženim standardima i rokovima. Do sada je prilagođena veličina dječjeg vrtića s obzirom na broj odgojno-obrazovnih skupina, mjere zdravstvene zaštite te cijena smještaja djeteta u dječji vrtić. Općina nije osnivač Osnovne škole Belica, ali se uključila u osiguravanje financijskih uvjeta za viši standard i normalan rad škole time što je osigurala sredstva za gradnju školske športske dvorane i u njoj dodatnog prostora za jednosmjenski rad škole. Utrošeno je 2.500.000,00 kn.

U Općini Sveta Marija završena je izgradnja novog dječjeg vrtića za dvije vrtićke grupe u 10-satnom boravku za što je utrošeno 2.300.000,00 kn.

U Općini Donja Dubrava za izgradnju novog vrtića utrošeno je 2.200.000,00 kn.

U Dječjem vrtiću Čakovec osiguran je dvosmjenski rad. Broj djece obuhvaćene dvosmjenskim radom je 20-25, odnosno ovisno o potrebama. U Gradu Čakovcu za uvođenje elemenata programa Montessori i Waldorf utrošeno je 50.000,00 kn. U Gradu Čakovcu osiguran je jednosmjenski rad za učenike predmetne nastave II. Osnovne škole Čakovec. Produženi boravak provodi se u 4 od 6 škola na području Grada Čakovca (Umjetnička škola je zbog svojih specifičnosti izuzeta). Broj učenika obuhvaćen produženim boravkom u školskoj godini 2009./2010. = 175. Postotak djece obuhvaćen produženim boravkom u školskoj godini 2009./2010. = 7,11%. U I. osnovnoj školi Čakovec 2009. godine započeta je izgradnja školske športske dvorane u sklopu koje se nalaze i dodatne 4 učionice za učenike. Utrošeno je 12.000.000 kn za izgradnju i opremanje športske dvorane i četiriju učionica.

U tijeku je realizacija projekta dogradnje osnovne škole u Gornjem Mihaljercu, a završetak radova predviđa se u 2011. godini. Realizacijom projekta dogradnje škole omogućit će se cjelodnevni boravak za djecu osnovnoškolske dobi. Iz općinskog proračuna doznačena su sredstva OŠ za kupnju opreme i nastavnih pomagala. 30.000,00 kuna.

U Općini Donji Kraljevec dvije škole rade u jednoj smjeni.

U Općini Sveti Juraj na Bregu ishoda je građevinska dozvola za dogradnju škole i izgradnju športske dvorane i potpisan ugovor sa Ministarstvom regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva.

U Gradu Prelogu opremljen je novootvoreni dječji vrtić u Draškovcu za što je utrošeno 381.311,77 kn.

Mjera 2. Razvijati kvalitetu poučavanja i sprječavati isključenost pojedinih kategorija djece iz odgojno-obrazovnog sustava

Općina Gornji Mihaljevec sufinancira topli obrok za djecu koja polaze Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec.

U Gradu Čakovcu broj romske djece uključene u osnovne škole je 307 (13,38 % ukupnog broja učenika redovitih osnovnih škola na području Grada Čakovca). Broj djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama je 79 (3,44 % ukupnog broja učenika redovitih osnovnih škola na području Grada Čakovca).

Općina Orehovica osigurava prostor za održavanje Male škole na adresi Čakovečka 9, Orehovica. Za navedeni prostor osigurana su sredstva za plaćanje energenata. 11.700,00 kn

Općina Sveta Marija osigurala je sredstva za podmirenje troškova pohađanja Centra za autizam te za financijsku pomoć za potrebe djece s posebnim potrebama u iznosu od 20.019,00 kn.

Mjera 3. Učvrstiti sustav upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom i razviti njegovu učinkovitost za dobrobit djece

Općina Orehovica sufinancirala je cijepljenje djevojčica 7. i 8. razreda osnovne škole protiv HPV-a, u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo.

Općina Sveti Juraj na Bregu sufinancira prijevoz učenika osnovne i srednje škole.

Općina Sveta Marija financijski je podržala međunarodnu suradnju učenika, naturalno putovanje i školu u prirodi. Također je zajedno sa Međimurskom županijom sufinancirala prijevoz učenika osnovnih i srednjih škola.

Općina Donja Dubrava sufinancira prijevoz učenika srednjih škola.
Utrošeno je sveukupno 485.765,00 kuna.

Mjera 4. Razvijati učinkovitije preventivne programe

U Općini Gornji Mihaljevec Održana je prezentacija o prevenciji ovisnosti mladih.

U Gradu Čakovcu provedena su 3 projekta Vijeća za prevenciju Grada Čakovca-

Međimurska županija je podržala projekt Osnovne škole Štrigova „Pokrenimo zajednicu u prevenciji ovisničkih ponašanja“ te projekt srednje škole Prelog „Najvažnija je obitelj – edukacija roditelja o odgovornom roditeljstvu, stavovima, navikama i korištenju sredstava ovisnosti u mladima“.

Ukupno utrošena sredstva iznose 22.500,00 kuna.

U Gradu Čakovcu u sklopu Vijeća za prevenciju Grada Čakovca 13 stručnjaka iz različitih područja (liječnici, policajci u zajednici, socijalni radnici, liječnici školske medicine...) provode različite preventivne programe i projekte za suzbijanje nasilja: 'Alkohol nije Cool', 'Subota bez alkohola', 'Policija u zajednici i mladi – pomoć na internetu' i sl.

U Općini Štrigova proveden je projekt „Policija u zajednici“ za što je utrošeno 70.000 kn.

U Gradu Čakovcu projektom 'Mladi za mlade' svake godine (od 2002.) 30 učenika osnovnih škola i 40 učenika srednjih škola volonterski educira svoje vršnjake o štetnostima alkohola i droga. Do sada je educirano više od 1000 učenika od 6. do 8. razreda osnovnih škola i više od 1000 učenika srednjih škola. Utrošeno je 10.000 kn.

Mjera 5. Provesti dio mjera iz Akcijskog plana desetljeća za Rome (2005. - 2015.) za područje obrazovanja od 2006. do 2012. godine

U Gradu Čakovcu djeca romske nacionalne manjine polaze 1 školu na području Grada Čakovca (Osnovna škola Kuršanec). Broj romske djece u Osnovnoj školi Kuršanec je 319 od ukupno 466 učenika (68,45%). Broj romske djece uključen u programe predškolskog odgoja je 450 (od 2002. do 2010.). U školskoj godini 2009./2010. uključeno je 43 romske djece. Za provedbu aktivnosti utrošeno je 480.000,00 kn.

Općina Orehovica osigurava prostor za održavanje Male škole na adresi Čakovečka 9, Orehovica, koju pretežito polaze djeca romske nacionalne manjine. Za navedeni prostor osigurana su sredstva za plaćanje energenata u iznosu od 96.000, kn godišnje.

Grad Čakovec - Romska djeca polaze 1 školu na području Grada Čakovca (OŠ Kuršanec). U OŠ Kuršanec rade 2 romska pomagača. U redovnom programu koji je organiziran za romsku djecu uključena su 2 romska pomagača.

Općina Orehovica U okviru prekogranične suradnje uspostave romske kulturno-turističke transferzale ROKIC: „DROM“, zajedno sa partnerima projekta provodit će se edukativne radionice na temu prava žena, obiteljskih financija i odgoja djece. Utrošeno je 30.592,83 kn

Mjera 6. Izraditi i u sustav školstva uvesti obrazovne programe s ciljem sprječavanja diskriminacije etničkih i nacionalnih manjina, romske djece i djece stranih državljana u Republici Hrvatskoj

U Gradu Čakovcu broj učenika pripadnika nacionalnih manjina u osnovnim školama na području Grada Čakovca je 302 (13,16 % ukupnog broja učenika redovitih osnovnih škola na području Grada Čakovca).

Broj učenika stranih državljana u osnovnim školama na području Grada Čakovca je 3 (0,13 % ukupnog broja učenika redovitih osnovnih škola na području Grada Čakovca).

Za izgradnju i opremanje Romskog obiteljskog centra u Kuršancu u sklopu kojeg se provodi program predškole za romsku djecu utrošeno je 2.633.293,61 kn.

II. ZDRAVLJE

Mjera 1. Poboľjšati zdravstvenu zaštitu trudnica, dojenčadi i djece

U Općini Gornji Mihaljevec za cijepljenje - prevencija raka vrata maternice utrošeno je 5.062,50 kuna.

Mjera 13. Osigurati unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja djece i mladeži

Međimurska županija je podržala projekt Zora „Moj izbor je prevencija“. Cilj projekta bio je unaprjeđenje reproduktivnog zdravlja i prevencija nasilja u mladenačkim vezama.

Također je podržan projekt Udruge Umijeće življenja, „Ljudske vrijednosti u učionici“.

III. PREHRANA

Mjera 3. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u svim jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu predškolske dobi

U Općini Donji Kraljevec Jelovnici u jaslicama, vrtićima i ustanovama koje skrbe za djecu kreirani su prema Programu zdrave prehrane.

U Općini Gornji Mihaljevec Dječji vrtić Zipka osigurava primjenu zdrave prehrane.

U Općini Belica prehrana djece u dječjim vrtićima planira se i provodi prema preporučenim količinama energije za jedan dan i prehrambenih tvari za djecu predškolske dobi. Voće i pitka voda moraju biti dostupni djetetu u prostorima dnevnog boravka u dječjem vrtiću tijekom provedbe cijeloga dnevnog programa.

Mjera 4. Osigurati primjenu Programa zdrave prehrane u osnovnim i srednjim školama i ustanovama koje skrbe za djecu

Općina Gornji Mihaljevec sufinancira topli obrok za devet djece iz socijalno ugroženih obitelji za što je utrošeno 3.970,00 kn

Grad Prelog -sufinancira prehranu djece socijalno ugroženih obitelji za što je utrošeno 40.673,00 kn.

Općina Donji Kraljevec sufinancira topli obrok za 11 djece iz socijalno ugroženih obitelji.

Općina Štrigova sufinancira topli obrok za 20 učenika iz socijalno ugroženih obitelji za što je utrošeno 18.000,00 kn.

Općina Sveti Juraj na Bregu sufinanciranje prehranu učenika osnovnih škola i djece s poteškoćama u razvoju za što je utrošeno 20.000,00 kn.

Općina Goričan sufinancira topli obrok za 5 djece iz socijalno ugroženih obitelji za što je utrošeno 2.000,00 kn.

Općina Donja Dubrava sufinancira prehranu učenika osnovne škole slabijeg materijalnog stanja za što je utrošeno 3.260,00 kn.

IV. ULOGA OBITELJI U PODIZANJU I ODGOJU DJECE

Mjera 3. Pokretati akcije i aktivnosti u cilju promicanja kvalitetnih partnerskih odnosa, roditeljske odgovornosti te obiteljskog odgoja u duhu Konvencije o pravima djeteta

U Gradu Čakovcu aktivnosti se provode kroz program rada Društva naša djeca Čakovec i Akcije Grad Čakovec prijatelj djece. Utrošeno je 150.000,00 kn.

Mjera 4. Osigurati dostupnost informacija roditeljima

Na Internet stranicu Grada Čakovca dostupni su popisi ustanova i organizacija civilnog društva te drugi korisni dokumenti.

Mjera 6. Ustrojiti savjetovališta za djecu, mlade i roditelje te obiteljske centre u svim županijama

Društvo za psihosocijalnu pomoć Čakovec proveo je projekt SOS telefon kojim se nastojalo prevenirati psihosocijalne probleme, osobito braka i obitelji, razvojnih problema ličnosti i sl., a utrošeno je 5.000,00 kn.

Mjera 7. Uspostaviti partnerstvo između roditelja i odgojno-obrazovne ustanove (dječjeg vrtića i škole)

Međimurska županija je podržala projekt „Suradnja s roditeljima i permanentna edukacija kao prevencija stresa kod odgajatelja“ za što je utrošeno 2.250,00 kn.

U Gradu Čakovcu održano je 5 seminara za obrazovanje pedagoških djelatnika za što je utrošeno 5.000,00 kn.

Za tisak edukativnih brošura u sklopu Akcije Grad Čakovec prijatelj djece utrošeno je 15.000 kn.

Mjera 8. Pripremati mlade za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život

Grad Čakovec je financijski podržao 3 kvalitetna programa za što je utrošeno 45.000,00 kn.

Mjera 9. Pružati društvenu potporu obitelji u obavljanju odgojne uloge

Grad Čakovec je za provođenje programa u okviru Akcije Grad Čakovec prijatelj djece (ljetovanje, plivanje...) osigurao 35.000,00 kn.

Za organiziranje sportskih kampova za vrijeme ljetnih i zimskih praznika utrošeno je 250.000,00 kn.

Općina Orehovica iz svog proračuna sufinancira djelovanje nekoliko udruga koje okupljaju pretežito djecu i mlade, a utrošeno je 35.500,00 kn.

Mjera 12. Omogućiti bolju socijalnu, obrazovnu, kulturnu i drugu uključenost djece iz višečlanih obitelji

Međimurska županija od 2001. godine dodjeljuje studentske krediti, a osigurane su i stipendije za 2 studenta i 2 učenika. Utrošeno je 34.000,00 kn.

Grad Prelog sufinancira boravak djece iz višečlanih obitelji u dječjim vrtićima za što je utrošeno 44.120,80 kn.

Općina Orehovica trenutno stipendira petero studenata sa kojima je sklopljen ugovor na temelju provedenog javnog natječaja. Stipendije su se dodjeljivale po osnovi uspjeha u školovanju, te prema socijalnom kriteriju. Utrošeno je 21.000,00 kn.

Općina Štrigova osigurava stipendije, a utrošeno je 8.200,00 kn.

U Općini Belica, Program i odluka o stipendiranju studenata sadrži 25% od ukupno osiguranih sredstava za stipendiranje socijalno ugroženih studenata. Od 200.000 kuna koje su utrošene za stipendiranje studenata u razdoblju od 2006-2009. godine 50.000 kuna je izdvojeno za stipendiranje socijalno ugroženih studenata.

Općina Donja Dubrava je za dodjelu stipendija studentima utrošila 15.400,00 kn. Za sufinanciranje (67%) boravka djece u vrtiću utrošeno je 260.689,50 kn.

Općina Sveta Marija sufinancira boravak djece u vrtiću. Za stipendije je utrošeno 155.000,00 kn.

Općina Sveti Juraj na Bregu sufinancira stipendije i školarine.

Općina Gornji Mihaljevec financira kupnju udžbenika djece slabijeg imovnog stanja, a utrošeno je 3.850,00 kn.

Općina Štrigova osigurava besplatne udžbenike za djecu iz obitelji s osmero i više djece, a utrošeno je 10.000,00 kn.

Općina Goričan - osigurava besplatne udžbenike za 5 djece iz obitelji s osmero i više djece (3 iz osnovne škole, 2 iz srednje škole) za što je utrošeno 5.000,00 kn.

Međimurska županija je dodijelila u školskoj godini 2008./09. - 57 stipendija djeci hrvatskih branitelja za što je utrošeno 171.000,00 kn, a u školskoj godini 2009./10. - 64 stipendija za što je utrošeno 192.000,00 kn.

V. SOCIJALNA SKRB

Mjera 3. Unaprijediti položaj djece iz siromašnih obitelji

Općina Gornji Mihaljevec sufinancira prijevoz učenika srednjih škola i financiranje nabave udžbenika.

Općina Sveta Marija sufinancira prehranu djece osnovne škole čiji su roditelji slabijeg imovinskog stanja za što je utrošeno 11.664,00 kn.

IX. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Mjera 4. Kontinuirano raditi na području informiranja i edukacije djece i mladih o pravima djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom, o prednostima zajedničkog školovanja, odrastanja i života u zajednici, aktivnim uključivanjem djece s posebnim potrebama i odraslih osoba s invaliditetom u provođenje ove mjere

Međimurska županija je podržala projekte udruga civilnog društva vezane uz osobe s posebnim potrebama:

- projekt Međimorskog športskog saveza osoba s invaliditetom Čakovec „Sportom, rekreacijom i kineziterapijom u vodi poboljšamo kvalitetu života osoba s invaliditetom u MŽ“.

- projekt Udruge za pomoć osobama s mentalnom retardacijom MŽ „Kretanjem i ljubavlju do zdravlja“

- projekt Udruge za sindrom Down MŽ „Rani razvojni integracijski programi za djecu sa sindromom Down“.

- projekt Društva multiple skleroze MŽ „Prilagodba djece na život sa bolesnim roditeljem“ za što je utrošeno 40.000,00 kuna.

Grad Prelog sufinancira troškove putovanja djece s posebnim potrebama za što je utrošeno 3.389,10 kn.

Općina Donja Dubrava je za podjelu poklona djeci s poteškoćama u razvoju utrošila 3.180,00 kn.

Mjera 7. Osigurati pristupačnost zdravstvenih, odgojno-obrazovnih i drugih institucija djeci s posebnim potrebama

U Općini Belica tijekom 2008. i 2009. godine izgrađene su pješačke staze u oba naselja, prilaz poduzetničkoj zoni i školi za što je utrošeno 1.000.000,00 kn.

Općina Donja Dubrava je za asfaltirano parkiralište kod osnovne škole i vrtića utrošila 210.000,00 kn.

XII. SLOBODNO VRIJEME I KULTURA DJECE

Mjera 1. Organizirati brojne i kvalitetne kulturne sadržaje dostupne djeci, ponajprije nove oblike aktivnosti u tri najveća područja kulture: likovnoj, glazbenoj i dramskoj umjetnosti u najširem smislu

Međimurska županija je podržala program Zajednice športskih udruga i saveza Međimurske županije „Program sportskih aktivnosti za vrijeme uskršnjih blagdana“ na području općina Podturen, Mala Subotica, Macionec, Kuršanec, Belica, Pribislavec). Također je podržan projekt Autonomnog centra „Ljetna informatička škola“.

Utrošeno je 32.500,00 kuna.

Mjera 2. Poticati djecu na socijalizaciju, širenje znanja, stvaralačko izražavanje i djelovanje, aktivni odmor i razonodu

U Gradu Čakovcu osnovano je 6 dječjih foruma u osnovnim školama Grada Čakovca i Dječje gradsko vijeće. Provođi se 10-ak programa godišnje usmjerenih upoznavanju s dječjim pravima za što je utrošeno 40.000,00 kn.

Organizirani su sportski kampovi za djecu u kojima je uključeno 800 - 1000 djece, a utrošeno je 250.000,00 kn.

Općina Sveta Marija je u suradnji s općinama Donja Dubrava, Donji Vidovec i Kotoriba sufinancirala dječju školu nogometa za što je utrošeno 6.849,85 kn.

Općina Donja Dubrava je sufinancirala školu nogometa za djecu za što je utrošeno 20.540,00 kn.

Općina Gornji Mihaljevec je sufinancirala Školu šaha i školu nogometa za što je utrošeno 20.000,00 kn.

Mjera 3. Osigurati prostor za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu

Grad Čakovec je osigurao šest prostorija za provedbu programskih sadržaja djece u slobodnom vremenu. U Gradu Čakovcu uređene su zelene površine te su opremljena dječja igrališta za što je utrošeno 50.000,00.

Mjera 4. Izraditi programe rada za djecu u području slobodnog vremena, koji će sadržavati vrste dječjih aktivnosti koje će se provoditi, broj voditelja aktivnosti, kriterije za odabir voditelja te način osposobljavanja i dodatnog usavršavanja

Svi voditelji dječjih foruma i Dječjega gradskog vijeća u Gradu Čakovcu educirani su te su izrađeni Programi rada. Utrošeno je 15.000,00 kn.

Mjera 6. Uspostaviti Povjerenstvo za poticanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti djece u slobodnom vremenu radi praćenja i utvrđivanja učinaka, sagledavanja iskustava i uočavanja problema, te predlaganja (Vijeću za djecu i drugim nadležnim tijelima) novih mjera i aktivnosti u cilju daljnjeg razvoja ovoga programskog područja

U Gradu Čakovcu osnovan je Koordinacijski odbor Akcije Grad Čakovec prijatelj djece. Utrošena sredstva iznosila su 150.000,00 kn.

Mjera 8. Praćenje i promicanje rada te dostignuća djece u slobodnom vremenu putem medija

Grad Čakovec redovito informira javnost o provedbi programa i aktivnosti djece u lokalnim tjednicima, na lokalnim radio-stanicama i na internet portalima.

Mjera 9. Održati državno prvenstvo školskih športskih klubova osnovnih i srednjih škola

Grad Prelog je sufinancirao troškove sudjelovanja na natjecanjima za što je utrošeno 2.603,33 kn.

4.3. Izvješće Koordinacije udruga za djecu

PRAĆENJE DOPRINOSA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA PROVEDBI NACIONALNOG PLANA AKTIVNOSTI ZA PRAVA I INTERESE DJECE OD 2006. DO 2012. GODINE

UVOD

Jedna od glavnih aktivnosti Koordinacije udruga za djecu odnosi se na praćenje implementacije Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine. U tijeku je treća godina provedbe ovog projekta a omogućena je zahvaljujući suradnji i potpori od strane Ureda UNICEF-a u Hrvatskoj.

Do sada su izrađena dva izvještaja koja obuhvaćaju aktivnosti, projekte i programe članica Koordinacije udruga za djecu a njima su doprinijele provedbi mjera iz Nacionalnog plana u 2006., 2007. i 2008. godini. Izvješće Koordinacije za 2007. i 2008. godinu je priloženo državnom izvješću o provedbi Nacionalnog plana koje je izradilo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Za razliku od dosadašnja 2 projekta koja je Koordinacija provela a koji su obuhvaćali isključivo članice Koordinacije, ovaj projekt je obuhvatio i ostale zainteresirane organizacije civilnog društva na području čitave Hrvatske koje se bave djecom.

Opći cilj projekta je ocjena doprinosa organizacija civilnog društva primjeni Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012.

Specifični ciljevi su:

- izrada izvještaja o primjeni Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. s obzirom na projekte, programe i aktivnosti članica Koordinacije i ostalih OCD-a u 2009. godini,
- podizanje razine i kvalitete suradnje među članicama Koordinacije kao i njihove suradnje sa resornim ministarstvima te lokalnim i državnim tijelima,
- proširenje mreže Koordinacije udruga za djecu.

Direktni korisnici projekta su 24 članice Koordinacije:

1. Ambidekster klub
2. Blanka Šegović El Khalifa
3. Centar za edukaciju i savjetovanje SUNCE
4. DEBRA, društvo oboljelih od bulozne epidermolize
5. Društvo za psihološku pomoć
6. Forum za kvalitetno udomiteljstvo djece
7. Forum za slobodu odgoja
8. Hrabri telefon – telefon za zlostavljanu i zanemarenu djecu
9. Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama – IDEM
10. Izviđačka škola
11. Pučko otvoreno učilište „Korak po korak“
12. Savez društava Naša djeca Hrvatske
13. Savez izviđača Hrvatske
14. SOS Dječje selo Hrvatska
15. Udruga «Ja to mogu»
16. Udruga Igra
17. Udruga Poticaj
18. Udruga roditelja "Korak po korak"

19. Udruga Suncokret-OLJIN «Odgoj za ljubav i nenasilje»
20. Udruga za inicijative u socijalnoj politici
21. Udruga za kreativni socijalni rad
22. Udruga za poticanje zdravog razvoja djece i mladih
23. Udruženje Djeca prva
24. Udruga Dijete-razvod

te ostale organizacija civilnog društva koje rade sa djecom i za djecu u Hrvatskoj. Indirektni korisnici su djeca na području Hrvatske.

Projekt je proveden u razdoblju od travnja 2009. do siječnja 2010. godine.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Podaci u ovom projektu su prikupljeni anketnim upitnikom. Anketni upitnik se sastojao od 4 područja:

I. OSNOVNI PODACI O UDRUZI

II. PREGLED PROGRAMA/ PROJEKATA/AKTIVNOSTI

- područje Nacionalnog plana i mjera koja prati navedeno područje
- ciljevi programa/projekta/aktivnosti namijenjenih djeci
- dječja prava koja su u fokusu

III. FINANCIJSKA POTPORA

IV. KORISNICI i VOLONTERI

Upitnik je distribuiran elektronskim putem na e-mail adrese članica Koordinacije i 87 adresa OCD-a koje rade sa djecom i za djecu. Također je distribuiran putem Info servisa Mreže za lokalni razvoj na e-mail adrese 350 članica te HSUTI-INFO servisa na e-mail 89 članica Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida. Unatoč velikom broju poslanih upitnika, odaziv OCD-a koje nisu članice Koordinacije je bio jako slab.

Upitnik je popunila 21 članica Koordinacije te 6 ostalih OCD-a. Upitnik se nalazi u prilogu izvještaja.

Tablica 1. Zastupljenost područja Nacionalnog plana u aktivnostima, projektima i programima anketiranih organizacija civilnog društva u 2009. godini (N = 27)

REDNI BROJ PODRUČJA	NAZIV PODRUČJA NACIONALNOG PLANA	BROJ OCD-a	BROJ PROJEKATA	BROJ MJERA KOJE POKRIVAJU
I.	odgoj i obrazovanje	14	36	5
II.	zdravlje	12	21	13
III.	prehrana	0	0	0
IV.	uloga obitelji u podizanju i odgoju djece	12	29	10
V.	socijalna skrb	9	14	11
VI.	djeca s poremećajima u ponašanju	9	20	5

VII.	djeca pripadnici nacionalnih manjina	4	4	4
VIII.	djeca – žrtve trgovanja	0	0	0
IX.	djeca s posebnim potrebama	13	42	11
X.	zlostavljana i zanemarena djeca	8	16	13
XI.	djeca pogođena ratom i posljedicama rata	0	0	0
XII.	slobodno vrijeme i kultura djece	12	30	8
XIII.	mediji	3	3	6
XIV.	snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece	0	0	0

Tablica 1. prikazuje za svako od područja Nacionalnog plana broj udruga koje u njemu imaju svoje projekte te broj projekata i broj mjera koje ti projekti pokrivaju unutar područja. Iz tablice slijedi da pojedine udruge svojim projektima ulaze u više područja Nacionalnog plana.

Tablica 2. Zastupljenost područja Nacionalnog plana u aktivnostima, projektima i programima udruga

Broj zastupljenih područja Nacionalnog plana	Broj aktivnosti, projekata, programa	
	N = 152	%
1	112	74
2	28	18
3	6	4
4	6	4
UKUPNO	152	100%

Vidimo da je najviše onih aktivnosti, projektata i programa koji pokrivaju jedno područje Nacionalnog plana (74%), no da udruge razvijaju i projekte/ programe kojima se pokriva dva i više područja (ukupno 26%). Podatke navedene u tablici 1. detaljnije ćemo prikazati u tablicama 3. i 4.

Tablica 3. Rang područja Nacionalnog plana prema broju udruga koje u njima djeluju (N=27)

RANG PODRUČJA	NAZIV PODRUČJA	N	%
1.	I. odgoj i obrazovanje	14	52
2.	IX. djeca s posebnim potrebama	13	48
4.	II. zdravlje	12	44
4.	IV. uloga obitelji u podizanju i odgoju djece	12	44
4.	XII. slobodno vrijeme i kultura djece	12	44
6,5.	V. socijalna skrb	9	33
6,5.	VI. djeca s poremećajima u ponašanju	9	33
8.	X. zlostavljana i zanemarena djeca	8	30
9.	VII. djeca pripadnici nacionalnih manjina	4	15
10.	XIII. mediji	3	11
12,5.	III. prehrana	0	0

12,5.	VIII. djeca – žrtve trgovanja	0	0
12,5.	XI. djeca pogođena ratom i posljedicama rata	0	0
12,5.	XIV. snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece	0	0

Iz tablice 3. vidljivo je da su Odgoj i obrazovanje (52%), Djeca s posebnim potrebama (48%), Zdravlje (44%), Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece (44%) i Slobodno vrijeme i kultura djece (44%) najčeće zastupljena područja u kojima su anketirane udruge imale aktivnosti, projekte i programe u 2009. godine. Anketirane udruge tijekom 2009. godine nisu djelovale u četiri područja: Prehrana, Djeca – žrtve trgovanja, Djeca pogođena ratom i posljedicama rata te Snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece.

Članica Koordinacije, Savez društava Naša djeca, aktivno sudjeluje i u provedbi akcije „Gradovi, općine – prijatelji djece“. Radi se o globalnoj inicijativi UNICEF-a pokrenutoj 1996. godine s ciljem stvaranja gradova po mjeri djece. U Hrvatskoj je Akcija pokrenuta upravo u sklopu Saveza društava Naša djeca. Ove aktivnosti se odnose na 3. dio Nacionalnog plana koji govori o oblicima, načinima i sadržaju suradnje nadležnih tijela i drugih čimbenika koji sudjeluju u provedbi mjera zadanih Nacionalnim planom.

Tablica 4. Rang područja Nacionalnog plana prema čestini projekata udruga (N=152)

RANG PODRUČJ A	NAZIV PODRUČJA	BROJ PROJEKATA	%
I.	IX. djeca s posebnim potrebama	42	28
II.	I. odgoj i obrazovanje	36	24
III.	XII. slobodno vrijeme i kultura djece	30	20
IV.	IV. uloga obitelji u podizanju i odgoju djece	29	19
V.	II. zdravlje	21	14
VI.	VI. djeca s poremećajima u ponašanju	20	13
VII.	X. zlostavljana i zanemarena djeca	16	11
VIII.	V. socijalna skrb	14	9
IX.	VII. djeca pripadnici nacionalnih manjina	4	3
X.	XIII. mediji	3	2
12,5.	III. prehrana	0	0
12,5.	VIII. djeca – žrtve trgovanja	0	0
12,5.	XI. djeca pogođena ratom i posljedicama rata	0	0
12,5.	XIV. snaženje provedbe preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske na području prava djece	0	0

Iz tablice 4. vidljivo je da najveći broj projekata/programa udruga pokriva područje Djeca s posebnim potrebama (28%), Odgoj i obrazovanje (24%), Slobodno vrijeme i kultura djece (20%) i Uloga obitelji u podizanju i odgoju djece (19%)

Zastupljenost dječjih prava

Tablica 5. Zastupljenost pojedinih grupa dječjih prava u projektima udruga (N=152)

DJEČJA PRAVA	N	%
Razvojna prava	119	78
Prava sudjelovanja	96	63
Zaštitna prava	85	56
Prava preživljavanja	30	20

Iz tablice 5. vidljivo je da su najzastupljenija razvojna prava koja se pojavljuju u 78% aktivnosti, projekata i programa anketiranih OCD-a, a slijede ih prava sudjelovanja sa 63%, i zaštitna prava sa 56%. Najmanje zastupljena su prava preživljavanja koja se pojavljuju u 20% projekata.

Važno je napomenuti da većina aktivnosti, projekata i programa istovremeno pokriva više grupa dječjih prava.

Izvori financiranja i visina financijske potpore

Tablica 6.

U tablici 6. prikazuju se visina i izvori financijske potpore anketiranih OCD-a. Od 27 anketiranih, 24 OCD su prikazale tražene podatke. Ukupan iznos financijske potpore iznosi 17.886.630,05kn. Najvećim udjelom u iznosu od 7.782.560,84 participiraju resorna ministarstva.

REDNI BROJ	OCD	NZRCD	Ministarstva	Vladini ured	Županije, gradovi, općine	Strani donatori	Domaći donatori	Samofinanciranje	UKUPNO
1.	Ambidekster klub	0,00	454.900,00	40.000,00	71.800,00	0,00	0,00	0,00	566.700,00
2.	Centar za edukaciju i savjetovanje „Sunce“	128.500,00	50.000,00	0,00	143.000,00	327.700,00	20.000,00	8.000,00	677.200,00
3.	Debra, društvo oboljelih od bulozne epidermolize	0,00	300.000,00	0,00	20.000,00	0,00	40.000,00	400.000,00	760.000,00
4.	Društvo za psihološku pomoć	0,00	726.763,73	0,00	155.000,00	0,00	0,00	0,00	881.763,73
5.	Forum za kvalitetno udomiteljstvo djece	0,00	0,00	0,00	0,00	870.833,75	0,00	0,00	870.833,75
6.	Hrabri telefon – telefon za zlostavljaju i zanemarenu djecu	43.000,00	176.000,00	35.000,00	254.500,00	50.000,00	100.000,00	0,00	658.500,00
7.	Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama – „IDEM“	0,00	2.051.085,00	0,00	294.900,00	659.932,00	126.000,00	0,00	3.131.917,00
8.	Izviđačka škola	0,00	282.000,00	0,00	118.000,00	23.800,00	0,00	0,00	423.800,00
9.	Pučko otvoreno učilište „Korak po korak“	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	910.000,00	910.000,00
10.	Savez društava Naša djeca Hrvatske	19.500,00	260.422,00	0,00	140.500,00	0,00	20.000,00	70.196,72	510.618,72
11.	Savez izviđača Hrvatske	0,00	329.000,00	0,00	0,00	0,00	10.000,00	1.124.040,00	1.463.040,00
12.	SOS - Dječje selo Hrvatska	/	/	/	/	/	/	/	/
13.	Udruga „Ja to mogu“	0,00	68.800,00	0,00	31.400,00	0,00	20.000,00	328.880,00	449.080,00
14.	Udruga „Igra“, za pružanje edukacijsko-rehabilitacijske i psihosocijalne pomoći	119.982,33	564.890,71	0,00	72.342,00	0,00	0,00	0,00	757.215,04
15.	Udruga „Poticaj“	0,00	200.000,00	0,00	40.000,00	0,00	0,00	0,00	240.000,00
16.	Udruga roditelja "Korak po korak"	117.566,00	155.000,00	35.000,00	205.800,00	95.409,35	20.000,00	32.354,52	661.129,87
17.	Udruga Suncokret-OLJIN „Odgoj za ljubav i nenasilje“	99.000,00	294.000,00	55.000,00	50.000,00	0,00	5.800,00	26.000,00	529.800,00
18.	Udruga za inicijative u socijalnoj politici	0,00	0,00	0,00	127.000,00	760.000,00	0,00	0,00	887.000,00
19.	Udruga za poticanje zdravog razvoja djece i mladih	0,00	140.000,0	0,00	22.000,00	0,00	0,00	0,00	162.000,00
20.	Udruženje Djeca prva	140.814,00	631.615,00	0,00	255.040,00	140.000,00	56.480,00	8.400,00	1.232.349,00
21.	Udruga Dijete-razvod	0,00	0,00	0,00	23.400,00	0,00	13.000,00	0,00	36.400,00
22.	Udruga roditelja djece s posebnim potrebama „Put u život“ - PUŽ	0,00	774.000,00	0,00	305.000,00	250.000,00	130.000,00	5.000,00	1.464.000,00
23.	Udruga Plavi telefon	0,00	174.084,40	0,00	226.294,54	0,00	35.000,00	0,00	435.378,94
24.	Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida HSUTI	/	/	/	/	/	/	/	/
25.	Autonomni centar - ACT	0,00	120.000,00	0,00	1.000,00	0,00	0,00	6.904,00	127.904,00
26.	Udruga Anđeli	/	/	/	/	/	/	/	/
27.	UdrugaAktiva	0,00	30.000,00	0,00	15.000,00	0,00	0,00	5.000,00	50.000,00
	UKUPNO	668.362,33	7.782.560,84	165.000,00	2.571.976,54	3.147.675,00	596.280,00	2.936.775,24	17.886.630,05

Struktura korisnika

Tablica 7.

REDNI BROJ	OCD	Djeca/mladi	Roditelji	Stručnjaci	Drugi	Volonteri
1.	Ambidekster klub	1990	230	66	0	45
2.	Centar za edukaciju i savjetovanje „Sunce“	319	146	47	0	46
3.	Debra, društvo oboljelih od bulozne epidermolize	50	100	8	2	5
4.	Društvo za psihološku pomoć	65	618	69	107	2
5.	Forum za kvalitetno udomiteljstvo djece	/	/	/	/	15
6.	Hrabri telefon – telefon za zlostavljanu i zanemarenu djecu	1666	957	48	737	110
7.	Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama – „IDEM“	1678	2664	757	209	8
8.	Izviđačka škola	1034	0	29	0	115
9.	Pučko otvoreno učilište „Korak po korak“	0	0	715	0	0
10.	Savez društava Naša djeca Hrvatske	170500	55650	1720	128	1558
11.	Savez izviđača Hrvatske	6145	0	39	0	951
12.	SOS - Dječje selo Hrvatska	218	0	130	0	0
13.	Udruga „Ja to mogu“	242	422	11	8	40
14.	Udruga „Igra“, za pružanje edukacijsko-rehabilitacijske i psihosocijalne pomoći	3264	875	385	0	32
15.	Udruga „Poticaj“	190	20	12	0	12
16.	Udruga roditelja "Korak po korak"	6408	4844	2385	0	150
17.	Udruga Suncokret-OLJIN „Odgoj za ljubav i nenasilje“	3100	1718	371	851	201
18.	Udruga za inicijative u socijalnoj politici	670	0	126	159	45
19.	Udruga za poticanje zdravog razvoja djece i mladih	/	/	/	/	18
20.	Udruženje Djeca prva	505	385	220	0	17
21.	Udruga Dijete-razvod	0	2542	4	0	17
22.	Udruga roditelja djece s posebnim potrebama „Put u život“ - PUŽ	269	208	26	91	66
23.	Udruga Plavi telefon	1387	157	88	1774	174
24.	Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida HSUTI	80500	0	80	0	100
25.	Autonomni centar - ACT	569	370	18	50	13
26.	Udruga Anđeli	/	/	/	/	/
27.	UdrugaAktiva	200	50	2	5	25
	UKUPNO	280969	71956	7356	4121	3765

Tablica 7. prikazuje strukturu korisnika. Od 27 anketiranih, 1 OCD nije prikazala podatke o korisnicima. Dio korisnika nije moguće brojčano izraziti, posebno u slučajevima kada je indirektna ciljana skupina provedbe aktivnosti, projekta ili programa šira javnost ili kada su indirektni korisnici djeca na području čitave Hrvatske kao što je to slučaj sa brojem korisnika Foruma za kvalitetno udomiteljstvo djece ili Udruge dijete – razvod.

ZAKLJUČAK

Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. obuhvaća 14 područja djelovanja i predviđa provedbu 124 mjere u svrhu unaprjeđenja kvalitete života sve djece u Republici Hrvatskoj. U provedbu su uključena sva nadležna tijela državne uprave, jedinice lokalne i regionalne samouprave, mediji te organizacije civilnoga društva koje programski djeluju u cilju unaprjeđenja položaja i zaštite prava djece u Republici Hrvatskoj.

Opći cilj projekta je ocjena doprinosa organizacija civilnog društva primjeni Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. U provedbi projekta je sudjelovala 21 članica Koordinacije udruga za djecu i 6 drugih organizacija civilnog društva koje rade sa djecom i za djecu.

U provedbi ukupno 152 aktivnosti, projekata i programa anketiranih organizacija civilnog društva u 2009. godini područja Nacionalnog plana sa najvećom zastupljenošću su Odgoj i obrazovanje (51,8%) i Djeca s posebnim potrebama (48,1%).

Najviše je onih aktivnosti, projektata i programa koji pokrivaju jedno područje Nacionalnog plana (74%), no vidljivo je da udruge razvijaju i projekte/ programe kojima se pokriva dva i više područja (ukupno 26%).

U aktivnostima, projektima i programima anketiranih OCD-a najzastupljenija su razvojna prava te se pojavljuju u 78,3% aktivnosti, projekata i programa anketiranih OCD-a, a slijede ih prava sudjelovanja sa 63,2%, zaštitna prava sa 56%. Najmanje zastupljena su prava preživljavanja koja se pojavljuju u tek 19,7% aktivnosti, projekata i programa.

DODATAK

SASTANAK SA PRAVOBRANITELJICOM ZA DJECU I PREDSTAVNICIMA MINISTARSTAVA KOJI U SVOM DJELOKRUGU IMAJU POSLOVE VEZANE UZ PRAVA I DOBROBIT DJECE

Pravobraniteljica za djecu Mila Jelavić organizirala je 15. lipnja 2009. treći godišnji sastanak Koordinacije udruga za djecu i predstavnika ministarstava koji u svom djelokrugu imaju poslove vezane uz prava i dobrobit djece. Predstavnici Koordinacije udruga za djecu istaknuli su veliki napredak koji je postignut u načinu raspisivanja i provođenja natječaja za projekte i programe koje raspisuje ministarstva. Informacije vezane uz natječaje su jasne, lako dostupne i provjerljive te se redovito navodi i telefonski kontakt zaduženog djelatnika u ministarstvu. Web stranica je pregledna, obiluje korisnim priložima i dokumentima, a dodijeljene potpore kao i njihovi iznosi su javni. Natječaji su orijentirani prema Nacionalnim strategijama, planovima i programima, u priopćenjima se navodi ukupan iznos raspoloživih sredstva po pojedinom pozivu ili programskom području te se također definira je li riječ o raspoloživim sredstvima iz dijela prihoda od igara na sreću ili sredstvima Državnog proračuna. Također, u raspisivanju natječaja vidljivo je da se promišlja o koncepciji projekta i programa.

U raspravi je i istaknut problem velikog broja udruga, kojih u Registru udruga trenutno ima 37.976. No, važni su kriteriji po kojima se procjenjuje koje su udruge od općeg interesa, a premda tih kriterija zasad još nema, udruge procjenjuju da je takvih udruga oko 300 do 500. Također, istaknuta je i važnost evaluacije projekata i programa, odnosno procjene njihove kvalitete, kako bi samo uistinu kvalitetni projekti i oni koji daju rezultate, imali dobru priliku i za buduće financiranje.